ŽIVOTEM

ROČNÍK XIV. — 1939

(Čísla 313—336)

Vydavatel:
EXERCIČNÍ DŮM, FRÝDEK

Předplatné 13 K na jeden rok (24 čísel)

Tiskla tiskárna »Typia« v Mor. Ostravě

Obsah XIV. ročníku.

313. Zdvořilost.
314. Stát pro blaho lidu.
315. Sjednocení Slovanů ve víře.
316. Pane Ježíši, nedej, abys nám sevšedněl.
317. Bohuslav Balbín.
318. Bůh je spravedlivý.
319. Soud.
320. Sluha Boží Jan Baptista Stoeger.
321. Rodinná liturgie.
322. Nebesa vypravují slávu Boží.
323. Díla rukou Jeho zvěstuje obloha.
324. Zázračná medaile - Neposkvrněné Panny Marie.
325. Věk sociální spravedlnosti a lásky.
326. Dokonalá litost.
327. Milosrdný Samaritán.
328. Pohled do očistce.
329. Veselé příběhy ze života svatých.
330. Něco pro zasmání ze života svatých.
331. Jesličky.
332. Imelda.
333. Jak se staneme svatými.
334. Přístav.
335. Ztroskotání.
336. Návrat.

Doplněk seznamu tiskovin,

které vydal Exercièní dům ve Frýdku:

Modlitbičky (značka m):

m-47 Pobožnost k Panně Marii Ust. Pomoci. 16 stran, cena 25 hal.
m-48 Modlitby o sjednocení ve víře. 16 stran, cena 25 hal.

Obrázky (značka o):

o-35 Smuteční obrázek (cena 100 kusů 5 K).
o-36 až 39 Odměny za pilnost (cena 100 kusů 5 K).
o-40 Památka na velikonoční zpověď (cena 100 kusů 5 K).

Varia 22 „Místo věnce" dejte sloužiti za zemřelé mše svaté (cena 50 hal.).
23 Pouť ke Královně míru (cena 30 hal.)
24 Velký betlém na vystřihování (cena 5 K).
25 Vánoční blahopřání dětí (cena 30 hal.)
26 Malý betlém (cena 50 hal.)
27a Památka na sv. křest (pro chlapce) - (cena 30 hal.)
27b Památka na sv. křest (pro děvče) - (cena 30 hal.)
28 Památka na sňatek (cena 30 hal.)
29 Blahopřání dětí k svátku (cena 25 hal.)
30 Blahopřání k Vánocům a Novému roku (cena 20 hal.)

Pohlednice (značka D):

D 21 „Matka U. Pomoci" (3 barev.) 30 hal.
D 22 „Zdrávas Maria" (1 barev.) . . 20 hal.
D 23 „Exerciční dům" (3 barev.) . . 30 hal.
D 24 „Gloria in excelsis" . . . . 30 hal.
D 25 „Malý Betlém" . . . . . 30 hal.

Letáčky (značka I):

I-38 „Slovo k biřmovancům a kmotrům".
(2 strany, 100 kusů K 2.—.)
I-39 „Jinochu, tvoje zodpovědnost."
(4 strany, 100 kusů K 4.—.)
I-40 „Dívko, čím chceš býti?"
(4 strany, 100 kusů K 4.—.)

Knihy:

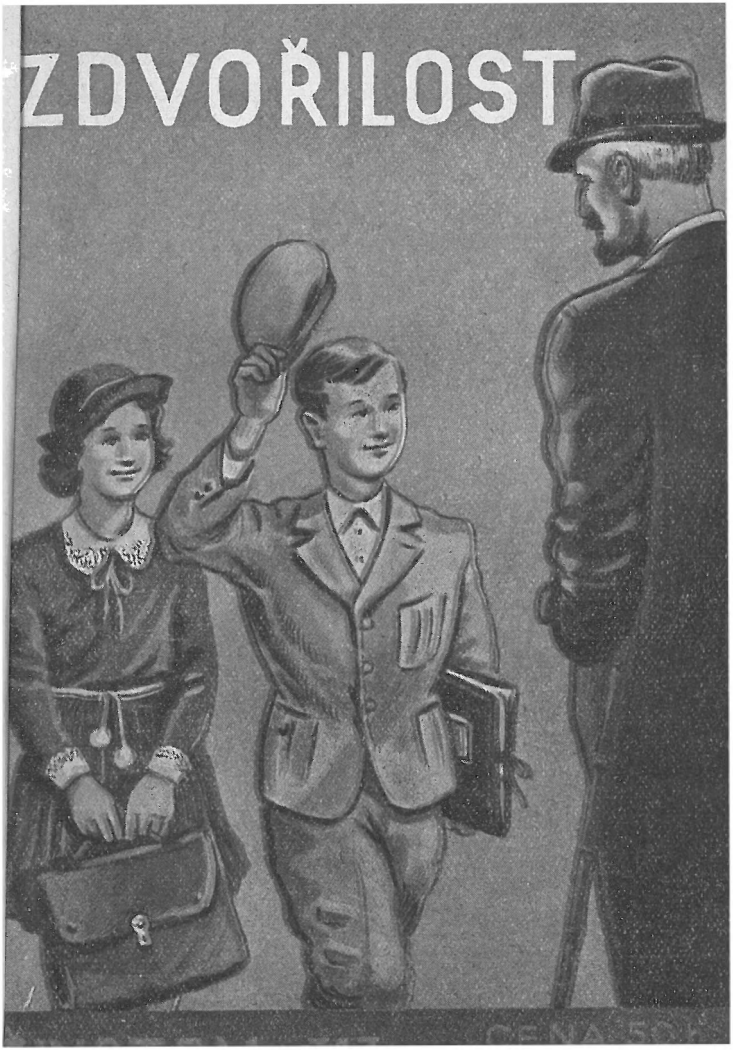
Alfons de Liguori: „Vznešenosti P. Marie", vázaná K 29.—, nevázaná K 24.—.
Suchomel-Korvas: „Duchovní zátiší" - nevázaná K 60.—.

Misie ve farnosti: Oprava:

Leták „Proč nechceš na misie" má značku I-16. Vydali jsme dva nové dvojbarevné plakáty pro misie: P-6 pro města - cena . . . . 1 K
P-7 pro venkov - cena . . . 1 K

*

Dovolujeme si upozorniti, že **balík brožur** za K 90.— **již nerozesíláme!**

ZDVOŘILOST

Zdvořilost je dcerou křesťanské lásky k bližnímu, a ta pochází z lásky k Bohu. Zásada křesťanské lásky jest: „Milovati budeš bližního svého jako sebe samého.“ (Mat. 22, 39.) — Proč máme milovati bližního? — Všichni pocházíme od prvního člověka Adama. Všichni máme společného Otce, k němuž se modlívámε: „Otče náš, jenž jsi na nebesích“. Za nás „za všechny umřel Kristus“. (2. Kor. 5, 15.) „Všechny nás Bůh povolal k věčné slávě své.“ (1. Petr. 5, 10.) — Kristus vysvětlil přikázání lásky k bližnímu slovy: „Co chcete, aby lidé činili vám, čiňte vy také jim,“ (Mat. 7, 12.)

Drobným, ale společensky důležitým projevem bližeňské lásky je: zdvořile se chovati a jednati ústně i písemně. Zdvořilý neuráží a není na obtíž, uctivě oslovuje a pozdravuje, prosí a děkuje, ochotně poslouží, omluví se, když pochybil. Je způsobný, šetrný a srdečně přívětivý.

Přísloví praví: Pěkné slovo i železná vrata otvírá. Sv. Pavel praví: „Radujte se s radujícími, plačte s plačícími.“ (Řím. 12, 15.) „Vaše vlídnost budiž známa všem lidem!“ (Filip. 4, 5.) „Milujte se srdečně, v uctivosti předcházejte jeden druhého.“ (Řím. 12, 10.) (Z Kubíčkova katechismu.)

Můj bližní je každý člověk. Proto jsem stejně zdvořilý k žebrákovi jako k milionáři, k poddanému jako k představenému, ke každému, ať si je kdo kterékoli víry nebo národnosti,

ať si je známý nebo neznámý, příjemný neb odporný, přítel anebo nepřítel.

Poznámka: Tato brožura je určena pro děti i pro dospělou mládež. Pro děti jsme přidali několik veselých i vážných obrázků. Články, hodící se jen pro dospělejší jsou označeny hvězdičkou *. (K této brožuře bylo s dovolením autorovým použito spisu: Jos. Zvoníček, Společenské chování.)

1. Doma.

Domov jest nejlepší školou společenské výchovy. Zde nejlépe můžeme potlačiti své špatné návyky, dokud ještě nezapustily kořenů. Sem patří *úcta* a *poslušnost k rodičům, šetrnost k nim, odnaučení se odmlouvání, snášenlivost a mírnost vůči sourozencům; pozdravy* před odchodem z domu a po příchodu, smysl pro *pořádek a čistotu.*

Chceš-li poznati skutečnou povahu člověka, pozoruj jej, jak se chová doma. Kdo je zdvořilý k cizím, k domácím však hrubý a nelaskavý, tomu nevěř, to je špatný člověk.

2. Na ulici,

Dříve nežli vyjdeme na ulici, poohlédneme se *po svém zevnějšku.* Přesvědčíme se, zdá nemáme *kalhoty blátem postříkané, klobouk zaprášený, kravatu na stranu, zda máme čistý kapesník a ruce umyté.* Pak teprve můžeme vyjíti na ulici. Tu potkáváme a zdravíme známé. Dávati ruce do kapes i zimníku snažme se odvyknouti. *Vyhýbáme se vždy na pravo. Ulici*

přecházíme nejkratším směrem napříč, nikoliv šikmo. Stane-li se nám, že přes naši obezřetnost do někoho vrazíme, musíme se omluviti. *Osobu starší nebo výše společensky* postavenou necháme jíti *po své pravici;* právě tak vždy i dámu, třeba byla mladší nás. Jdou-li osoby tři (více v jedné řadě nemělo by choditi), tu nejčestnější místo jest uprostřed, druhé po pravici a třetí po levici osoby prostřední.

Choditi zavěšeni smějí jen manželé neb snoubenci. Doprovází-li večer pán dámu ze zábavy neb z divadla, může jí podati rámě, aby se zavěsila, ale nikdy ne opáčně.

Na ulici se nemá jísti. Také hulákání, hlučný hovor, pískání a plivání jest na ulici nepřípustno.

Ohlížeti se po někom na ulici jest tak neslušné, že vůbec, kdo tak učiní, nemůže býti považován za člověka společensky vychovaného. - Tím méně to, co dělají ty tři uličnice zde vedle.

Ale Mařenko, co to děláš? Tohle přec nedělá žádné slušné dítko, aby se vrtalo v nose a stále škrabalo ve vlasech.

Ukazovati na někoho prstem, to činí jen malé děti a nezvedení kluci. —

Slupky z banánů a kostky z třešní neházej na ulici; někdo na nich u k l o u z n e a zláme si nohu.

3. Pozdrav.

Projevem společenského taktu jest pozdrav. Jest tak vžitý a častý, že tvoří podstatnou a hlavní kapitolu společenského řádu. Na pozdravu záleží mnoho. Podle toho, jak pozdravujeme, jak se při tom tváříme, jaký pohyb učiní naše ruka, hlava, ústa, závisí účinek pozdravu. Z pozdravu dá se plně vycítiti, zda-li osobu, kterou jsme pozdravili, rádi jsme uviděli, či zda náš pozdrav byl jen povinný projev úcty. A přece do pozdravu máme vložiti všechnu jemnou ušlechtilost našeho srdce! Jsou různé

stupně pozdravu. Platí všeobecně: *osoba mladší* předem pozdravuje osobu *starší* neb výše společensky postavenou. Při pozdravu *nutno dáti ruce z kapes* a hleděti druhé osobě do očí. Klobouk se bere za střechu. (Jeden z vedlejších pánů to tedy dělá nesprávně.) Smekáme vždy *volnou* rukou (balíčky, deštníky, hůl, nutně obratně přendati) a to odvrácenou od osoby, kterou chceme právě zdraviti. Potká-li přítel přítele, pozdraví nenuceně, s úsměvem a oslovením „*Pozdrav tě Bůh!*" Potkáme-li osobu starší neb výše společensky postavenou, smekneme klobouk a lehce hlavou se ukloníme s oslovením „Má úcta" — „Má poklona" — nikdy se však neprohřešíme, pozdravíme-li jen mlčky. Dámy zdraví tak, že se lehce ukloní. Na poděkování za pozdrav stačí jí pouhý úklon hlavy. *Jdeme-li po ulici s někým, kdo zdraví* neb děkuje za pozdrav, učiníme tak také, ale vždy skromně. Pozdraviti jest slušnost — na pozdrav poděkovati povinnost. Vstupujeme-li *do uzavřené místnosti, hostince, kupé ve vlaku,* pozdravíme

všeobecně, aniž bychom čekali díky za tento projev zdvořilosti. Při vstupu do obchodu nutno vždy smeknouti, jsou-li tam zaměstnány dámy.

4. Podání ruky.

Projev tento naskýtá se nejčastěji při setkání, návštěvě, představení, rozloučení. Jest to projev vyznamenání pro osobu, které se ruka podává a proto zase mladší nikdy nepodává napřed ruky starším, *pán nikdy ne napřed dámě*. Nastavovati z povýšenosti místo celé ruky jen prst, nebo podávati levou ruku místo pravé není slušno. Při podání ruky nemá se ruka ani příliš tisknouti ani se nemá podávati ledově.

Poklona se dělá tím způsobem, že pán lehce jednou nohou ke straně odkročí (může i trochu mírně na zad), druhou pak přisune tak, že má paty u sebe a tu teprve se ukloní a to nikoli v bocích, nýbrž jen hlavou a v zátylí.

Dámská poklona jest trochu obřadnější. Dáma se skloní tak, jakoby chtěla naznačiti, že chce na jednu nohu pokleknouti, ale pak se ihned zpřímí.

* 5. Představování.

Velmi důležitou součástí společenského taktu, proti kterému se hodně hřešívá, jest představovati se. Ve společnosti jest nutno, *aby všichni účastníci se znali*. Není-li nikoho, kdo by vás představil osobě neznámé, učiníte tak sami s oslovením: „Račte dovoliti, (milostivá paní),

abych se vám představil: Jsem....“ (uveď jasně celé jméno), anebo: „Jmenuji se....“ Lépe však vždy učiníme, dáme-li se představiti od některého známého. Představujeme vždy mladšího staršímu, pána dámě. Učiní se tak s oslovením: „Račte dovoliti, abych vám představil (svého přítele, bratra....“). *Při představování se podají ruce.*

6. V kostele.

V místě posvátném se sluší, abychom se chovali místu přiměřeně. Známé osoby a to jen jdou-li kolem nás, zdravíme pouhým, ne příliš nápadným úklonem hlavy. Ruka se v kostele nepodává.

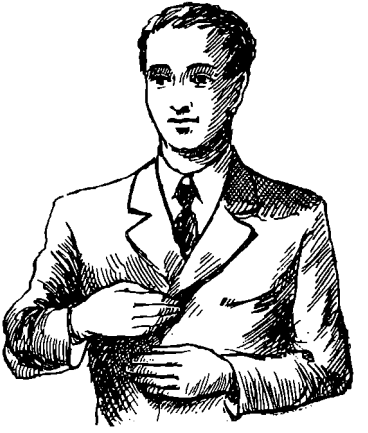
Na mši sv. *přicházíme včas a před odchodem kněze od oltáře z kostela nevycházíme.*

Při mši sv. a jiných obřadech kostel si neprohlížíme. V kostele nešeptáme ani potichu, zachováváme naprostý klid. Stojíme vždy zpříma, neopíráme se ani o lavici nebo zdi. Klekáme na obě kolena. Při příchodu a odchodu z kostela neopomeneme se poznamenati křížem.

Dveře v kostele otvíráme po tichu a chodíme tak, že se trochu nakláníme *na špičky nohou.* U vchodu namočíme konečky prstů pravé ruky ve svěcené vodě a požehnáme se. Jelikož mnozí katolíci se neumějí požehnati, podáváme zde návod. *Velký kříž* děláme tak:

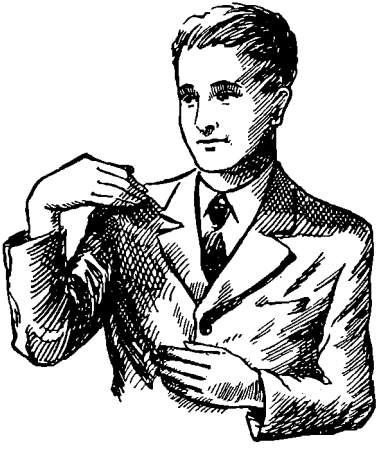
Ve jménu Otce —

i Syna —

i Ducha —

svatého. Amen.

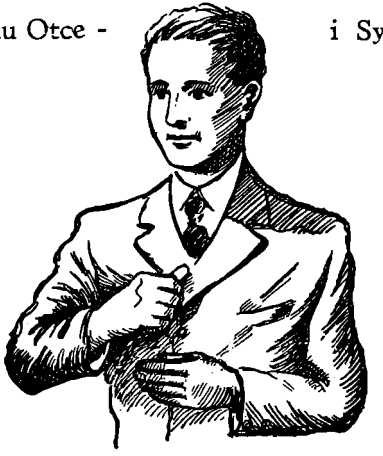
Malý kříž takto:

Ve jménu Otce -

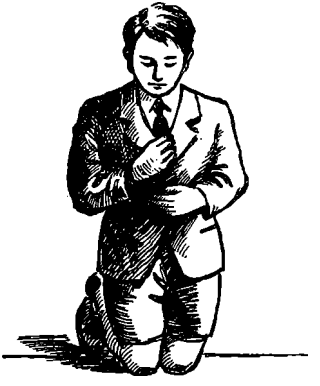
i Syna -

i Ducha
tého. A

Jdeme-li s jedné strany na druhou mimo (hlavní) oltář, na němž je ve svatostánku uschována Nejsv. Svátost oltářní (poznáme to podle „věčného“ světla), klekneme před Svátostí oltářní na jedno koleno (tomu se říká latinsky: genuflex).

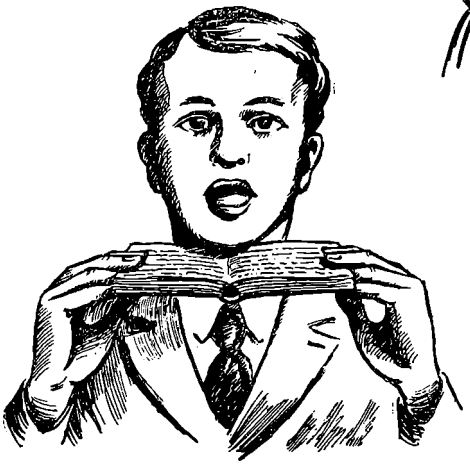

Je-li Svátost oltářní *vystavená*, kleká se na *obě* kolena (latinsky: prostratio).

Při modlitbě sepneme ruce tak, že palec pravé ruky je přeložený přes palec levé ruky.

Jdeme-li k svatému přijímání, dbejme toho, abychom to konali důstojně. Ústa pootevřeme,

jazyk položíme *na rty*. Pod bradou držíme zlatou patenu (talířek) aneb modlitební knížku, aby částečky Nejsv. Svátosti oltář. nepadly na zem.

7. Ve společnosti.

Ve společnosti jednej tak, aby byla na tvém chování znát úcta k přítomným i nepřítomným. — V přítomnosti jiných si neprozpěvuj ani nebroukej, ani neťukej prsty nebo nohou.

Nespi, když ostatní mluví, nesed', když ostatní stojí, nemluv v nevhodnou dobu, nechoď, jestliže ostatní stojí.

Neotáčej se zády k nikomu, zejména mluvíš-li. Nevrážej do stolu, u něhož někdo čte nebo píše a neopírej se oň.

Nečti knih ani dopisů ve společnosti, leč by to bylo skutečně nevyhnutelné, a v takovém případě si dříve k tomu vyžádej svolení ostatních. — Nečti knih a dopisů, které náleží jinému, pokud jsi k tomu nebyl vyzván. Také nenahlížej do toho, co píše jiný.

Měj usměvavé, avšak při rozhovoru o vážných věcech vážné vzezření.

Neukazuj radosti nad nehodou druhého ani kdyby to byl tvůj nepřítel.

Jest známkou dobré výchovy, necháme-li nejprve mluviti ty, kdož nad nás jakýmkoli způsobem vynikají.

Dělá-li kdo vše, co je v jeho moci, nekárej ho v případě nezdaru.

Je-li nutno někoho pokárati, učiň to ve vhodnou dobu a vhodnými výrazy a uvažuj dobře, má-li býti pokárání veřejné či soukromé. Při tom se nikdy netvař hněvivě, nýbrž klidně a vlídně.

Přijímej kdykoliv a kdekoliv všechna napomenutí vděčně. Nejsi-li vinen, vyčkej vhodné doby a vhodného místa, abys karatele upozornil, že ti bylo ukřivděno.

Neposmívej se vadám druhých, ani ne náboženství. Nepronášej žertů kousavých. Vyprávíš-li něco žertovného, nesměj se tomu sám.

Musíš sám býti bez hany ve věci, ve které někoho káráš, neboť příklady jsou cennější všech slov.

Nepoužívej vůči nikomu nadávek ani klení.

Nevěř hned, když někdo vykládá o chybách jiných.

Máš-li smysl pro svoji pověst, vyhledávej jenom společnost dobrých lidí. Je lépe býti sám, než ve společnosti špatné.

V rozhovoru neuplatňuj nikdy zlomyslnosti ani závisti, a i když tě něco právem rozhněvá, budiž ti vždy vládcem rozum.

Nepodlízej, ale buď přátelský a zdvořilý. Buď vždy první, jenž zdraví, naslouchá a odpovídá, a nebuď zamyšlen, je-li čas k rozpravě.

Nikoho nepomlouvej, nikoho přehnaně nechval.

Nechoď k těm, o nichž nevíš, budeš-li jim vítaným hostem. Neudílej rad, o které nejsi žádán, a byl-lis o radu požádán, uděl ji vždy jen zcela krátce.

Nebuď umíněným v uplatňování svého názoru.

Co můžeš říci svému příteli důvěrně, nevykládej před ostatními.

Nepoužívej ve společnosti výrazů, ostatním neznámých.

Přemýšlej, než promluvíš; varuj se nedokonalé výslovnosti a svá slova nepronášej příliš rychle, nýbrž spořádaně a zřetelně.

Mluví-li někdo jiný, naslouchej pozorně a neruš přítomných; váhá-li mluvící ve své řeči, nepomáhej mu, ani mu nenapovídej, nebyl-lis o to požádán. Nevyrušuj ho a neodpovídej mu, pokud své řeči neskončil.

Nebuď zvědavý na cizí věci, ani se nepřibližuj k těm, kdož spolu důvěrně hovoří.

Mluví-li tvůj představený s někým, nenaslouchej, nemluv a nesměj se.

Ve sporu přej každému svobodu projevu a podrob se rozhodnutí většiny,, zejména připadáli jí ve sporné věci úloha rozhodčího.

Při rozpravě nebuď rozvláčným, neuchyluj se od předmětu a neopakuj téže věci.

O nepřítomných nemluv nikdy špatně, je to nejvýš nespravedlivé.

*

Slušný člověk nestrpí, aby jiní se k němu neslušně chovali, vystříhá se dvojsmyslných slov a výrazů, nikoho nekritisuje, napadených a nepřítomných osob se vždy zastane a snaží se všude uplatniti svůj jemný a ušlechtilý mrav. Nedovolí si nikdy a vůči nikomu, zvláště ne

ani vůči známým dámám, přílišné důvěrnosti. Člověk slušný vyžaduje, aby také ostatní chovali se k němu tak, jak on požaduje. Člověk slušný nikdy se nedotýká osob, zvláště ne dam. Stane-li se mu přece, že mimochodem zavadí o druhého, má se omluviti s oslovením: „Račte odpustiti", „Promiňte, prosím". Základním pravidlem pro chování se ke druhému pohlaví mělo by býti. „Chovej se ke druhému pohlaví, jak by sis přál, aby se jiný choval ku tvé sestře, manželce, matce."

8. Při přednášce a na schůzi.

Dochvilnost jest tu nejvíce na místě; přicházíme alespoň 5 minut *před zahájením* přednášky, neboť jinak dopustili bychom se i hrubé beztaktnosti vůči přednášejícímu. Jsou-li místa bezplatná a je-li nedostatek míst, nabídneme dámě neb osobě starší své místo. *Sedíme-li, pán může dáti nohu přes koleno, nikoliv tak dívka. Držeti se při tom rukama za koleno jest neslušné.*

Zívati ve společnosti jest vůbec neslušné, tím více na přednášce. Zívání, rovněž tak kýchání a kašel snažíme se potlačiti a utlumiti přiložením kapesníku (ale vždy čistého!) k ústům.

Pronášeti kritiku formy, řeči i obsahu, jest neslušné. Dojem, jaký na nás přednáška učinila, *nesdílíme s neznámými.*

Vyslechni vždy každou řeč klidně! Nedej se nikdy svésti k tomu, abys výkřiky neb posuňky dal svoji nelibost nebo nesouhlas na jevo. Zvláště jdeme-li na schůzi příslušníků jiných názorů, chováme se tak, aby pořadatelé neměli příčiny k zakročení.

Jestliže zájem náš nás nutí, abychom některé nesprávné výroky řečníka poopravili, učiníme tak jen tenkráte, když dovedeme jasně, stručně a věcně mylné vývody řečníka uvésti na pravou míru. V daném případě nikdy se nedotýkáme jeho osoby, vždy jen obsah jeho řeči máme na mysli.

Osobních výpadů se vyvarujeme a také se vystříhejme okolostojící sousedy zatáhnouti do debaty, ježto snadno by se mohlo státi, že by na pohled nepatrná výměna názorů mohla naší vinou přejíti v hádku a v té nikdy není vítězem ten, kdo umí nejvíce křičeti.

9. Při cestování

zvláště jedná-li se tu o cizinu, nutno dbáti až úzkostlivě dobrého mravu a společenského chování. Nevíme nikdy, zda nás někdo nepozoruje a naší řeči nerozumí. Nutno si osvojiti společenské zvyky cizinců a tyto také zachovávati. Zvláště v železničním kupé nikdy nepřivolíme k tomu, aby došlo k nějaké nepříjemné hádce pro lepší místo, nebo nějakou neochotu neb neústupnost se strany spolucestujících.

Ve vlaku ničeho neodhazujme na zem. Nejen že bychom nikterak nepovznesli svého jména, ale mohla by se nám státi i ta nemilá věc, že bychom byli průvodčím vlaku za to pokutováni.

Nevtírejme se příliš do cizí společnosti; na cestách každý má rád trochu pohodlí a klidu.

Ve vlaku a v tramvaji neb autobusu nabízíme starším lidem místo k sezení.

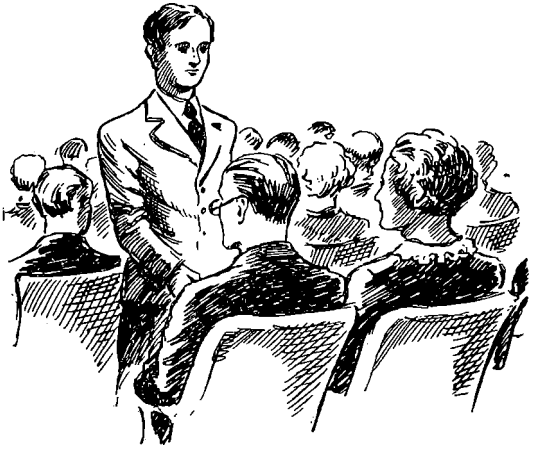

Na výletě se nikdy nechováme rozpustile. Při odpočinku nepohazujeme papírů ani zbytků jídel. Nepoškozujeme přírodu. Nelámeme větve, nešlapeme po obilí a po lukách. Z květin, ze kterých se radujeme my, chtějí se radovati též jiní po nás, proto je netrháme zbytečně.

10. V divadle.

Do divadla chodíme včas, alespoň vždy čtvrt hodiny před zahájením. Přicházeti pozdě jest neslušné.

Do divadla chodíme v obleku tmavším, svátečním. Stane-li se nám, že jest již část sedadel

v řadě, kam máme lístky zakoupené, obsazena, nutno požádati sedící o dovolení, aby povstali. Stačí říci: „Račte dovoliti." Všem nutno poděkovati a *procházeti čelem k nim*, nikoliv zády. Pozdravujeme-li v divadle (a to jen osoby velmi blízké), lehce hlavou se ukloníme. Povstávati není třeba.

V divadle neprohlížejme si ani okem ani kukátkem nápadně návštěvníky, neukazujme na ně prstem. S neznámými sousedy se také *nedáváme do důvěrného hovoru. Baviti se za hry* jest neslušné, rovněž tak *šustiti papírovým* sáčkem při vybírání sladkostí. Na sedadle sebou nevrtíme, ani snad dodatečně upravujeme toiletu.

Odcházeti ke konci hry, dříve než opona spadla, jest neslušné; dali bychom tím na jevo svoji nelibost vůči hercům i autorovi hry.

*11. Na plesu.

Jdeme-li na ples, mějme *předepsaný úbor*, jinak raději zůstaneme doma. Z pravidla pro pány jest přípustný žaket neb i tmavé sako. Pro dámy lepší společenský úbor dle panující mody. Dívky by měly býti paměťlivy toho, aby při volbě svých plesových toilet zachovaly *vkusnou jednoduchost*, vystříhaly se hlubokých výstřihů a nezapomněly nikdy, že k úboru plesovému za každých okolností patří pro dámu *rukavice*, které nesmějí vůbec ani po půlnoční přestávce svlékati. Vějíř jest nutným doplňkem plesové toilety, usnadňuje vhodně pohyb rukou. Vějíř nemá býti nápadné velikosti. K bílým šatům nehodí se dřevěný, pestře pomalovaný, vhodnější je bílý, kostěný, se stuhou téže barvy jako hlavní ozdoby šatů. Tanečnice neměla by vějíř dávati z rukou.

Každé neznámé tanečnici nutno *se představiti*. S jednou dívkou, třeba by to i byla vaše snoubenka, netančete stále. Dívky mají rády změnu. Každá, tedy i ta vaše!

Tanec má býti *projevem radosti mladých srdcí* a nečiniti dojmu do sebe narážejících a strkajících osob. Proto *tančete vesele, ne bujně* a při tom *správně*. Státi *uprostřed sálu* („ostrov") a nápadně si prohlížeti tančící, jest neslušné.

Nikterak se neprohřešíme proti společenskému tónu, když dívku, s kterou nechceme déle tančiti, dovedeme k její průvodkyni a poroučíme se jí s oslovením „Děkuji" neb „Promiňte laskavě", při čemž nutno se pokloniti nejen jí, ale i její průvodkyni. Zadávati by se mělo jak na tance řadové tak i kolové. Tím by se vždy vystřídalo více tanečníků a tanečnic.

Již z esthetických důvodů, k mravním ani nepřihlížejíc, neměly by býti trpěny určité *moderní tance*, tančení na levo, přes ruku a všelijaké ty ostatní nepřístojnosti.

12. Návštěva.

Návštěvy konáme z různých důvodů. Zpravidla jsou to návštěvy blahopřejné, přátelské, návštěvy výše postavených osob, od kterých požadujeme nějaké úsluhy nebo mimořádné laskavosti nebo jdeme jim za ně poděkovati.

Pro takové obřadní návštěvy vyžaduje se *předepsaný úbor* a nejvhodnější doba návštěvy *mezi 11.—12. hodinou dopolední*. Pro pány návštěvním úborem jest žaket neb tmavší sako, a *vždy rukavice* šedé nebo hnědé, které ale také možno držeti jen v rukou.

Dámy volí tmavší společenský úbor, též nikdy neopomenou rukavice vzíti.

Hůl nebo deštník odložíme v předsíni. Hůl nejlépe nechati vůbec doma. *Klobouk podržíme a máme jej v ruce tak, aby jeho podšívka nebyla viděti. Také si s kloboukem v ruce nehrajeme.*

Dámy zásadně neodkládají v předsíni ani klobouků ani příručních tobolek a také berou i deštníky sebou.

Při vstupu do návštěvní místnosti pokloníme se hostiteli, když přichází nás uvítati. Nikdy nepodáváme ruky jemu dříve, než on nám.

Svá přání sdělíme pokud možno nejkratčeji a vystižně, aby nemusel se příliš vyptávati na vlastní účel naší návštěvy. Jest dobře napřed si vše promysliti. Dá-li nám pokyn, usedneme na vykázané místo, ale jakmile hostitel povstane na znamení, že návštěva jest u konce, musíme tak ihned také učiniti a poroučeti se. Jest slušno před opuštěním místnosti hostiteli u dveří ještě *jednou se pokloniti.* Při návštěvách kanceláří, úřadů, dílen, kde pracuje více lidí, jest neslušno, aby za návštěvy mezi sebou hlasitě hovořili, neb se bavili neb jinak rušili hovor návštěvníka.

Návštěvy společenské svých známých činíme z pravidla v době odpolední, *mezi 5—6 hodinou večerní.* I při takové návštěvě postaráme se o to, aby náš šat byl čistý a zevnějšek slušný.

Na návštěvách chováme se *co nejskromněji.* Záleží vždy na důvtipu návštěvníka, aby vycítil, *kdy má se poroučeti.* I přátelských návštěv příliš dlouho neprodlužujme.

12. Při jídle.

Při jídle chováme se tak nenuceně a skromně, abychom nic neprovedli, co by dovedlo upoutati na nás přílišnou pozornost.

Ke stolu přicházíme čistě ustrojeni *s rukama umytýma* (i doma!). Je-li na stole připraven ubrousek, rozprostřeme jej přes kolena; jiná úprava jeho není dovolena. Ponechati na stole ubrousek z přílišné skromnosti není tu na místě.

U stolu sedí se rovně, neopírá se ani zády o lenoch židle ani lokty o stůl, ani jich neklade na stůl. Přejeme-li si nějakou věc, p o ž á d á m e zdvořile spolusedícího, aby nám ji laskavě podal. Sami nevstáváme a *přes souseda ničeho nepodáváme aniž přes něj mluvíme.*

Lžíci podáváme do úst, nikoliv *kolmo*, nýbrž trochu ústům skloněnou. *Lžice se nikdy neolizuje.* Vidlička a nůž se drží až na konci a nikoli tedy uprostřed, tak, aby palec byl vždy dole. (Viz obrázek na předešlé stránce.) *Nožem. se nikdy nejí a za žádných okolností nůž nesmí přijíti do úst, jest to veliký nezpůsob.* Nůž se drží z pravidla v ruce pravé, vidlička v levé; jíme-li pouze vidličkou, pak držíme ji ovšem v ruce pravé. Přendavati příbor z ruky do ruky jest nezpůsobné. Dejme pozor (nestavme nůž příliš kolmo na talíř), aby nám nůž nepříjemně *nevrzal,* neudělali bychom tím dobrého dojmu.

Maso nerozkrájíme si všechno najednou, nýbrž kousek po kousku odkrajujeme, vidličkou nabíráme, při tom nůž nám může pomoci nabírati na vidličku část příkrmu. Snažme se *jísti pomalu* a důstojně. Při jídle se *nemlaská,* nepije a nemluví, aniž směje. Odpadky jídel a kosti kladou se na okraj talíře neb na zvláštní talířky k tomu určené. *Kosti neberou se do ruky,* nemožno-li nám jich jinak obrati, raději je ponecháme tak na talíři. Rybu možno jísti vidličkou v ruce pravé, v levé ruce kouskem chleba pomáháme si odděliti maso od kostí. Ovoce (jablka, hrušky) nejdříve se rozčtvrtí a pak se loupe a sice po délce nikoli celé kolem dokola. *Vytírati talíře chlebem možno jen doma a nikoliv na hostině.*

Nikdy nám neuškodí, když při stole *pozorujeme nenápadně osobu dobře společensky vy-*

chovanou a řídíme se v chování podle ní. Na pobízení (nutíti není slušné) obsluhujících neodpovídáme pouhým „ne" — „ano", nýbrž vždy „Prosím" — „Děkuji, *nebudu si již brát*i."

✱

Dle vzhledu upraveného stolu závisí často celý ostatní hladký průběh hostiny a proto věc tato hraje při hostině velikou úlohu.

Čestné místo jest u stolu podélného uprostřed delší strany stolu, nebo má-li stůl tvar podkovy neb písmene U, u středu zevnější straší strany na ohybu. Rozsazení hostů stane se tak, aby střídavě vedle pána seděla dáma. Manželé zpravidla při hostině vedle sebe nesedí. Někdy bývá zvykem, že hosté se předem hostitelem upozorní, kde budou seděti, nebo se položí ve formě visitky napsané jméno pozvaného před talíř.

Ladně okrášlíme stůl vázami s čerstvými *květinami*. Pozor, aby se vázy nepřevrhly! Ubrusy jen bílé. Případně rozestavíme na stůl, není-li to ovšem na překážku, podnosy s cukrovím a ovocem. Příborů mělo by se užívati ne-li stříbrných, tedy alespoň alpakových (nové) stříbro.

Na stůl nezapomeňme dáti *solenky* a předem sklenice na pivo neb víno a to dnem vzhůru. Zpravidla na stole jsou pro každého hosta připraveny dva talíře na sobě, z nichž hlubší jest na polévku. *Polévka má býti již před zasednutím hostí na talíři* a ne příliš mnoho. *Mísa s polév-*

kou se neklade na stůl a také se polévka dvakráte nenabízí. Ruka se nemá vůbec talíře dotknouti. *Po polévce se lžíce nechá na talíři.* Následující jídla se podávají každému hosti zvláště a sice tak, že hostitelka, neb její dcerka, neb i služebná nabízí jídla po řadě, počínaje nejvýznačnější osobností. *Jídla se podávají po levé ruce* stolovníků a sice po řadě ve směru od pravých rukou k levým; jest to směr krájení chleba a proto snadno zapamatovatelný. *Všecka jídla možno dvakráte nabízeti,* nikoliv však nutiti. Jídla si nebereme příliš mnoho ani málo, zachovávejme i zde střední cestu. *Talíře i příbory nutno vyměniti po každém jídle.* Zabraňovati tomu z přílišné skromnosti nebylo by na místě. Další jídlo se podá až jsou všecky talíře vyměněny a příbory doplněny. Po každém jídle položíme vodorovně příbor na talíř. *Před moučníkem, zákuskem,* odstraní se všechny nepotřebné věci, jichž bylo před tím používáno (i drobečky jídel).

Na konec čtyři obrázky pro naše malé čtenáře, jak to **nemají** dělat.

14. Dopisy.

Psaní nutno věnovati důkladnou pozornost, neboť platí zásada: „Jaký sloh, takový člověk." V dopise zračí se nejlépe kultura našeho srdce i rozumu. *Písmo budiž čitelné, bez pravopisných chyb* a spíše větší než menší.

Na dopis *odpovídejme co nejdříve*, ježto jinak by to svědčilo o neúctě, kterou chováme vůči adresátu.

Nadpis dopisu buď vhodný: „Milý příteli, ctěný pane, slečno, důstojný pane". Nepoužívej žádných velectěných, velevážených a vysocectěných" titulů. Jsou zbytečné.

Od kraje dopisu vynechává se mezera as 4 cm a píše se až ke konci na mezeru 1 cm. V krátkých větách, bez dlouhého úvodu, snažme se vystižně vyjádřiti svá přání, sdělení a dotaz. V dopise nutno býti skromným, spíše prositi, než žádati. Dopis nezakončujme rčením: „Zůstávám v úctě" neb „znamenám se v úctě", ale česky správné jest jedině: „Jsem v úctě oddaný" a „Trvám s úctou". Před zalepením neopomeňme ještě jednou dopis přečísti a prohlédnouti. Datum a podpis nikdy nezapomeňme! Na adresu pište pouhé: „pan", „důstojný pan", „paní", „slečna", ať by to bylo komukoliv. Také nelitujme nikdy peněz na pěkný dopisní papír. Jest naší navštívenkou a nejlepším doporučením. Neslušnost jest psáti tužkou na ne-

dbale utrženém kousku papíru nebo snad dokonce na jedné straně potištěném. Takové spoření se nevyplácí.

15. Byt.

Chceme-li přijímati návštěvy, nutno, aby i náš byt byl k tomu zařízen. Zpravidla se návštěvy přijímají v pokoji obývacím, v pracovně nebo salonku. Přijímati návštěvy v ložnici není slušné a nutno se vždy hostům omluviti, že nemůžete jinak, nebo že jinde vám nemožno hosta uvítati.

Třeba si uvědomiti, co tvoří podstatu dobře a vkusně zařízeného bytu. Jest to slunce, vzduch, zladěné barvy, čistota, pořádek, prostota, poctivost a pohodlí. Jaký byt, takový člověk. Byt mluví za vás. Byt jest obrazem vaší bytosti, vaší přirozenosti. V bytě zračí se vaše vzdělanost, kultura srdce i rozumu. Zařízení bytu a udržování bytu v *čistotě a pořádku*, tvoří první základ ke společenské a sociální výchově, vůle k obětavosti.

Při výzdobě bytu pamatujme toho, že nejkrásnější elegance jest prostota a jednoduchost.

V bytě katolického křesťana nalézáme u dveří vkusnou kropenku se svěcenou vodou a na význačném místě pěkný obraz Ukřižovaného. Nekupujme laciných křížů od kramářů, které svým nevkusem jsou spíše urážkou Boží než jeho úctou.

*16. Svatba.

Svatba slaví se buď v nejužším kroužku rodinném při ranní mši sv., za úboru vycházkového, neb obřadněji ve společenském úboru před polednem. Katoličtí snoubenci neměli by nikdy upustiti od *mše svaté*, sloužené po svatebním obřadu za jejich štěstí a blaho. Též by měli upustiti od úmyslu svateb odpoledních.

Je-li nevěsta v bílém úboru, má ženich míti frak nebo žaket. Ostatní svatebčané dohodnou se s nevěstou a ženichem o úboru i způsobu uvedení do kostela a z něho.

Svatební průvod bývá vypraven z *domu rodičů nevěsty*. Po *požehnání rodičů* nastoupí se cesta do kostela. Zpravidla se použije kočárů. Do předních kočárů usedne ženich se svojí matkou, a není-li této, s jinou starší dámou svého příbuzenstva. Pak následují starší hosté, nejdříve příbuzní ženicha, pak nevěsty, potom svědci, družičky s mládenci a do posledního kočáru usedne nevěsta se svým otcem a není-li toho, se starším příbuzným.

Nevěsta zavěsí se svému průvodci do levého ramene, v kostele pak klečí také po levé ruce ženichově.

Z kostela jest pořad obrácený. Nejdříve vykročí nevěsta se ženichem, pak následují družičky a mládenci, svědci, starší hosté a průvod ukončuje otec ženichův s matkou nevěsty.

Způsob hodování jest jako při slavnostní tabuli. Též možno na hostině pronésti přípitky na zdraví novomanželům. Při tom novomanželé mohou obejíti stůl a s každým si přiťuknouti. Příliš dlouho do noci zdržovati se na hostině se pro novomanžele nesluší. Ti mají vůbec v onen den býti co nejskromnější a plni laskavosti a přívětivosti.

*17. Pohřeb.

Staré přísloví praví: „*O mrtvých jen dobré.*" Tím řídíme se i při pohřbu. Nebožtíka nikdy *nepomlouváme*, ani nevynášíme jeho chyb, jest to netaktní, ale i nekřesťanské.

Dostane-li se nám oznámení o úmrtí našeho známého, projevíme rodině zemřelého *soustrast* buď ústně o pohřbu neb písemně.

Potkáme-li pohřeb cestou, sejmeme klobouk. *Smutek* v rodině zemřelého trvá zpravidla rok, po kteroužto dobu vystříhají se členové rodiny hlučných zábav a návštěv širší společnosti.

Imprimi potest. Pragae 27. Novembris 1938. P. J. Haderka C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat. Censor ex officio: P. Franciscus Vošahlík C. Ss. R. Imprimatur Nr. 19.649. Olomucii, die 29. Novembris 1938. Dr. Joannes Martinů, Vicarius generalis.
„ŽIVOTEM". 24 sešitů jeden ročník. Předplatné na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Číslo poštovního účtu šekového v Praze 303.183. — Vydavatel Exerciční dům ve Frýdku. — Řídí R. Schikora, C. Ss. R., Mor. Ostrava. — Odpovědný redaktor R. Schikora, C. Ss. R. Tiskla Typia v Moravské Ostravě, Těšínská ulice 21.

r. AMALIE SVOBODOVÁ:

Mluvilo se mnoho o demokracii.

Chlubili jsme se příliš svou demokracií. o které president Masaryk řekl, že je dědictvím revoluce francouzské, že je ovocem racionalismu. Naší demokracii byl skutečně dáván takový obsah, jaký si dávali racionalističtí filosofové, kteří vyhlásili rozum lidský za zdroj vší autority, popřevše autoritu Zjevení. Za otce této „moderní" demokracie byl prohlašován encyklopedista Rousseau, jenž dospěl k těmto thesím: Prapůvodním stavem lidstva byla rovnost všech a svoboda, která trvala, dokud lidé neutvořili států společenskou smlouvou. Státy si vytvořil sám lid, z něhož pochází všechna moc. Člověk je od přírody dobrý a jenom civilisace jej zkazila; zase však bude dobrý, dá-li se mu svoboda.

Názory Rousseauovy jsou bludné, neboť odporují Zjevení. Moderní demokracie je přejala a na nich dále budovala; proto se v ní shledáváme s přeceňováním lidské osobnosti, s přílišnou důvěrou v lidstvo, jako by si samo pomohlo a nepotřebovalo nějaké „vyšší pomoci", s velikou láskou k přirozené čili laické mravovědě, která vylučuje náboženství a vliv Církve, s neobmezeným spoléháním na rozum lidský, nezávislý na Bohu, s velikým velebením svobody, chápané jako osvobození od dogmat věroučných. Charakteristickým znakem demokracie 20. věku je snaha po laicisaci života; propaguje se laické, rozlučitelné manželství, (vzpo-

meň na rozlukový zákon z r. 1919!) laická škola (Habrmannovy výnosy měly býti prvním krokem k jejímu uskutečnění) a laické zákonodárství, nedbajíce Desatera. Demokracie první naší republiky vyhlásila, že všechna moc pochází z lidu a ignorovala Všemohoucího, který stojí u kořene všech věcí. Demokracie však je stavbou na písku, není-li jí dána mravní náplň, z náboženství čerpaná, není-li postavena do služeb křesťanských ideálů. Často jsme slyšeli o tak zvané „krisi demokracie". Je to krise demokracie protikřesťanské, tedy lžidemokracie. Pravá demokracie však není a nebude v krisi. Touto pravou demokracií je:

Demokracie křesťanská,

která byla známa ve středověku, nikoli jako demokratická soustava vládní se zastoupením nejširších lidových vrstev, s parlamentem, s všeobecným právem hlasovacím, ale jako demokracie v tom smyslu, že se přihlíželo při vládě ku prospěchu lidu. Moderní badatelé říkají, že obsahem a smyslem demokracie je účelová zaměřenost, aby totiž vláda směřovala ku blahu celku. Na tom, jak se lid vlády zúčastní, nezáleží prý tolik, jako na tom, aby měl zajištěno právo a spravedlnost, pokoj a blahobyt, zdravý vývoj tělesný i duševní. Tedy nejdůležitější je, aby vláda, která je držitelkou moci, pracovala pro lid. V praxi vidíme velmi jasně, jak

otázka formy ustupuje před otázkou účelnosti. A otázka účelnosti byla důkladně projednávána církevními badateli, na ni kladli katoličtí učenci všech věků hlavní důraz. Na příklad sv. Tomáš Akvinský tak kladl do popředí úkol vlády, zajistiti obecné blaho, že prohlašoval vzpouru proti vládě, poškozující blaho celku, za zcela oprávněnou, ovšem v tom případě, kdy je jisto, že vzpourou tou bude obecného blaha dosaženo. Všeobecné blaho má dle výkladů geniálního středověkého myslitele přednost před soukromým blahem, ba i před právem jednotlivcovým. Vláda má dávati zákony, směřující k všeobecnému blahu.

Světec uznával tři formy vládní: monarchii, aristokracii a demokracii. Hlásal, že všechny tři formy jsou možné a dobré, vedou-li k hlavnímu cíli — k dosažení všeobecného blaha. O absolutní monarchii pravil, že je ve velikém nebezpečí zvrhnouti se na nespravedlivou státní formu, neboť monarcha, vládnoucí absolutisticky, nařizuje nezřídka to, co je ku vlastnímu prospěchu jeho a jeho rodiny, blaho celku je mu věcí vedlejší.

Lepší je monarchie, v níž je lidu umožněna účast na vládě, neboť takovýmto způsobem je dána pevnější záruka míru a veřejné spravedlnosti. Za nejdokonalejší považuje sv. Tomáš onu formu vládní, jež dává všem občanům možnost říditi osudy státu.

Zakladatel thomismu zdůraznil požadavek, aby měli všichni účast na vládě.

Stejný požadavek vytyčoval sv. Augustin. Z dějin uvedl příklad, jak velikého rozkvětu dosáhl římský národ po vypuzení králů. Dokazoval, že mají-li nejširší vrstvy občanstva účast na vládě, je větší naděje na spravedlivé řízení státu — ku blahu celku. (Dr. J. Vrchovecký, Církev a nová doba, str. 197—199.)

Mnozí lidé se domnívají, že idea účasti lidu ve vládě, idea konstitucionalismu, požadavek parlamentu a všechna ona státní zřízení, jimiž se vychloubá naše doba, mají původ mimocírkevní, že je to ovoce reformace nebo jakési laické humanity. To je však *veliký omyl*, na který poukázali četní učenci. Protestantský historik Troeltsch vysvětluje, že všechna novověká zřízení mají kořen v antické kultuře, kterou zpracovala a zušlechtila středověká filosofie thomistická. V thomismu jsou základy všech tak zvaných „moderních vymožeností", u sv. Tomáše Akvinského se vyskytují všechny ony myšlenky, které vedly k demokratickým zřízením naší doby a k moderním politickým institucím. Sv. Tomáš si představoval ovšem ty instituce lépe, než jak dnes vypadají, protože měl na mysli, aby jich prostřednictvím byl uskutečňován Boží řád na zemi, aby byly šířeny právo, spravedlnost a mír, kdežto ti, kdo v naší době uvedli ony instituce v život, odloučili je od Boha, od Bo-

žího řádu a tak je znešvařili. Kořen pravé demokracie, kořen nauky o správném, spravedlivém zřízení státním, o blahodárné organisaci vlády je v soustavě sv. Tomáše Akvinského.

Všechna zřízení demokratická vznikla na podkladě katolictví,

jak to kromě Troeltsche dokazují Gothein, Kern a jiní vědátoři. Gothein dokazuje, že katolictví bylo svobodomyslnější, pokrokovější než protestantství, že se vždycky zastávalo práv lidu vůči zvůli panovačných jedinců, že se vždy stavělo proti jakékoli diktatuře — proti choutkám despotů, usilujících a podrobení a zotročení širokých vrstev, že vždycky volalo k zodpovědnosti špatné panovníky, špatnou vládu. Demokratická zřízení jsou bližší katolické tradici než protestantské. Protestantství nepodpořilo demokracii, ale naopak absolutismus; nejtypičtěji to pozorujeme v Německu, kde protestantství bylo zdrojem pruského imperialismu, který dal podnět k světové válce, kde z jeho půdy vyrostl rasismus a novopohanská diktatura. Katolictví bylo vždycky a je strážcem svobody.

V Církvi byla hlásána myšlenka o právu kontroly nad vladaři a vládami,

myšlenka velmi pokroková, která dle vývodů badatele Kerna razila cestu konstitucionalismu. —

Kern ve svém spise „Gottesgnadentum und Widerstandsrecht im früheren Mittelalter" podává následující výklady: V Církvi vládlo vždy přesvědčení, že vladař není absolutním držitelem moci, ale že má moc propůjčenou od Boha a že je povinen užívati jí ku blahu lidu, jímž byl zvolen. Papež Řehoř VII. hlásal, že Církev je nejvyšším soudním dvorem pro panovníky, že jako zástupkyně Kristova má povinnost, bdíti nad jejich činy, posuzovati je ze stanoviska spravedlnosti a míru, nedbalé pak a nespravedlivé panovníky volati k zodpovědnosti, ano postaviti se proti vládci, jenž činy nekřesťanskými stává se tyranem. Idea Řehořova, aby Církev prováděla kontrolu nad panovníky, měla odpůrce v Jindřichu IV., jenž proti stanovisku papežovu stavěl antickou zásadu nezodpovědného panování, opíraje se o argument, že lid volbou panovníkovou se zbavuje veškeré suverenity a přenáší ji na vladaře. Kern praví, že stanovisko Církve bylo správnější, pokrokovější oproti názoru Jindřichovu, jenž v 17. století důsledně domyšlen Hobbesem vedl k absolutismu. Názor Řehoře VII. neprorazil, ale dal podnět k tomu, že se hledaly cesty, jak omezovati svévoli panovníkovu a projevovati odpor proti absolutnímu rozhodování špatného vladaře. Tak na př. vznikly pod vlivem církevních vzorů soudní instance, zprostředkující mezi vladařem a poddanými, jako by byl soud aragonský ve Španělsku anebo falckrabský soud v Německu. Řehořova

idea o právu kontroly nad vladařem vedla později k organisaci stavovského státu, v němž stavové měli za úkol preventivními opatřeními vladaře obmezovati v určitém směru jeho kompetenci. Táž idea vedla v Anglii k tomu, že r. 1215 byla vydána „Magna charta libertatum", v níž je první záblesk konstitucionalismu, v níž naznačeny cesty, jak nalézti ochranu proti zneužívání silné moci vládní, v které je „první pokus o trvalou a preventivní brzdu svévoli panovníkově".

Ve velké chartě se král zavázal, že nové dávky nebo zvětšené nebude ukládati leč se svolením veliké rady, t. j. shromáždění šlechty, zemanstva a zástupců Londýna. Pro velikou radu zdomácněl název parliamentum (parlament), který se stával od konce 13. stol. pravidelnou institucí a ve 14. stol. se počal rozdělovati na dvě komory, komoru horní (komoru lordů) a komoru dolní, tvořenou zástupci měst, duchovenstva a zemanstva. Parlamentu příslušela kromě práva, povolovati daně, cla a jiné dávky, v pozdějších dobách také moc zákonodárná.

Parlamentarismus, vzavší počátek v Anglii, se stále rozvíjel a zdokonaloval, až dospěl k nynějšímu typu parlamentu, tvořeného zástupci všech vrstev občanstva. K parlamentarismu došlo jen proto, že Církev svým hlásáním idee o právu kontroly nad vladaři připravila k tomu půdu.

Novověký ideál státní, vyvozovaný z idei francouzské revoluce tkví tedy svými kořeny hluboce ve středověku. Ideál svobody jedince a národů zrodil se v křesťanství a zastávala jej vždy spravedlivě Církev. V Církvi má původ vše, co dobrého a blahodárného vidíme v soudobém státním zřízení.

Demokratický ideový svět má základ v křesťanském právu přirozeném,

jak dovozuje Troeltsch ve svém díle „Naturrecht und Humanität in der Weltpolitik". Církev vždy hlásala, že existuje přirozený mravní zákon, který znali i antičtí národové a že z něho vyplývá přirozené právo. Toto právo Církev rozumově odůvodnila a osvětlila naukou evangelia; spojila tak antické přirozené právo s křesťanskou ideologií v křesťanské přirozené právo. Na podkladě tohoto křesťanského přirozeného práva vzniklo moderní přirozené právo světské u Bodina, Grotia, Hobbesa, Putendorfa, Althusia a jiných filosofů, jímž bylo odůvodňováno osvobození od absolutismu a sestrojován nový státní ideál. Z přirozeného práva církevního stává se idea stále stoupajícího pokroku a ideál racionálního utváření společnosti i státu.

„Z církevního práva vyrostlo ono právo, jež u Anglosasů vyžaduje osobní neodvislost, výběr vůdců a kontrolu národa nad vládou, vykonáva-

nou těmito vůdci, u Francouzů pak se jeví v theorii spoluvlády všech v zásadní politické rovnosti. Ideový svět, zdůrazňující humanitu, přirozené právo a mravní přirozený zákon vyrostl z nauky středověké Církve. Od těchto myšlenkových směrů vede známá cesta k idei společnosti národů a pacifismu. Podobnými pochody myšlenkovými se pak snadno dochází k myšlenkám o národním sebeurčení a národní sebevládě." (Viz Č. Č. H. z r. 1923 str. 238—245, kde takto podává hlavní myšlenky Troeltschovy univ. prof. Dr. J. Glücklich.)

Tedy všechna novověká demokratická zřízení mají kořen v církevní nauce. Francouzští encyklopedisté, racionalističtí filosofové a jejich stoupenci zmocnili se idei, v dávném středověku Církví hlásaných a dali jim nová jména, zbavili je jádra keřsťanského a vydávali je za ovoce svého protikřesťanského mudrování. Přihlédněme na př. k významu hesel, vytyčených francouzskou revolucí:

Volnost, rovnost, bratrství.

Co to je jiného, než opakování slov evangelia, kde se oceňuje důstojnost člověka? Nikde není tak vznešeně pojata volnost, svoboda jedince jako tam, kde se mluví o svobodě dítek Božích, nikde nejsou o rovnosti a bratrství tak krásné výklady jako v Písmě svatém, pouka-

zujícím na rovnost křesťana, Krví Kristovou vykoupeného, s každým jeho spolubližním a na jeho bratrství s Bohočlověkem. Není pravé volnosti, není rovnosti a bratrství, leč u paty kříže; kde vládne kříž, kde se rozumí tajemství kalvarské, oběti, tam se chápe důstojenství člověka. Stoupenci francouzské revoluce odvrhli Krista a Jeho zákon — ale hesla, vyplývající z nauky evangelia, hlásali velmi vášnivě, dávajíce jim výklad beznáboženský. Ve skutečnosti však mají základ náboženský. Dějiny nás poučují, že francouzští revolucionáři byli ovlivněni americkými kolonisty, kteří vedli boj za svobodu v letech 1773—1782, a vítězně jej skončili. Mnozí francouzští dobrovolníci pomáhali americkým kolonistům (jako na př. La Fayette) a po návratu do vlasti snažili se uplatniti jejich zásady, objasněné v památné „deklaraci přirozených práv lidských", kterou vyhlásila osada Virginie pod vedením Tomáše Jeffersona 12. VI. 1776.

Tato deklarace zdůrazňuje, že všichni lidé jsou od přirozenosti stejně svobodní a neodvislí a mají jistá práva, totiž, používání života a svobody s možností, aby získali a vlastnili majetek, aby „usilovali o štěstí a bezpečnost a dosáhli jich". V revoluční ústavě francouzské byla přirozená a nezadatelná práva každého občana určena takto: „Právo soukromého vlastnictví, bezpečnost, ochrana proti násilí, rovnost všech občanů před zákonem a stejný přístup ke všem důstojenstvím, místům i veřejným úřadům bez

jakéhokoliv jiného rozlišování, leč vzhledem na ctnosti a způsobilost." V ústavní listině Československé republiky z r. 1918 čteme o právech všech obyvatel tohoto státu v této formulaci: „Výsady pohlaví, rodu a povolání se neuznávají. Všichni obyvatelé republiky Československé požívají v stejných mezích jako státní občané této republiky na jejím území plné a naprosté ochrany svého života i své svobody." (Dr. Bedřich Vašek: Z problémů dnešní společnosti, str. 89 a 90.)

Všechno zdůrazňování přirozených práv lidských v 18. a 19. století je obměnou výrazů, kterými církevní spisovatelé hlásali oprávněnou rovnost všech bytostí, stvořených jedním a týmž Otcem k Jeho podobenství, vykoupených nejsvětější Krví ceny nekonečné a posvěcovaných týmž Posvětitelem — Duchem svatým.

Kde je lépe vyjádřena myšlenka rovnosti, volnosti a bratrství, než u sv. Pavla, který psal ve svých epištolách, že „není žida ani pohana, není otroka ani svobodníka, není muže ani ženy, neboť všichni jsou jedno v Kristu Ježíši"? — Kdo lépe vystihl, než apoštol národů, že neexistují rozdíly rasy, národnosti, pohlaví, že všichni lidé mají před Bohem stejné postavení, jsouce všichni „syny Božími"? (Viz epištoly Gal. 3, 26—28, 1. Kor. 12, 12, Kol. 3, 11, Ef. 4, 4-7.) Církev pro všechny věky hodnotila správně lidskou důstojnost, byla obhájkyní lidské cti, lidské spravedlnosti, lidské osobní svobody, hlá-

sala právo každého jednotlivce na existenci, na všestranný rozvoj sil tělesných i duševních, právo na majetek, na národnostní a náboženské přesvědčení.

Církev byla vždy obhájkyní přirozených práv lidských,

o nichž tolik mluvili tvůrci moderních států 18. a 19. století a kterých se dovolávali, když chtěli národy zbaviti útlaku, uvrženého na ně nesvědomitými vládami. Správně napsal Dr. Leopold Peřich, že „církev dovede a chce hájiti svobody člověka — a ta je jádrem správně chápané idee demokratické — proti každému nepřirozenému znásilnění, ať přichází odkudkoli, se strany diktatury osobní nebo třídní neb i ze zdánlivě demokratického étatismu. Lev XIII. zdůvodnil to pádnou větou, že člověk je starší než stát. Církev je strážkyní a obhájkyní svobody proti násilnému zešněrování ducha, ať už se tak děje organisací státní přímo nebo nepřímo bludnými ideologiemi". (Stavovská myšlenka, dílo, uspořádané Dr. Stanislavem Berounským, str. 97 a 98.) Kdo vychovával po staletí národy k demokracii ne-li křesťanství, jež nepřestávalo prohlašovati, že Bůh není přijímatelem osob, nýbrž že k němu mají přístup všichni bez ohledu na rasu, pohlaví nebo zevnější okolnosti? Tak se můžeme tázati s anglickým profesorem Ritchiem. Nebylo

by novověké idee rovnosti, kdyby byla Církev od prvopočátku neučila v duchu evangelia, že každý člověk má zacházeti s bližním jako se sobě rovným, jako se spolubratrem v Kristu. Dle výroku profesora Celestina Bouglé ze Sorbonny pařížské „křesťanství bylo velikou školou rovnosti a tím i demokracie; stejná účast na svátostech stavěla otroky na stejný stupeň jako pány." Spis Dra Vaška „Z problémů dnešní společnosti" str. 99 a 100.)

S věhlasným konvertitou italským Camellim musíme říci: „Což bychom měli dnes tolik lidskosti, měli bychom dnes tak vznešený pojem o dobru a spravedlnosti, kdyby nebyla církev neustále otvírala své zpovědnice a kdyby nebyla hlásala všem vrahům, násilníkům a utlačovatelům středověku a všech století potomních: Běžte, kajte se ze svých vin a slibte, že vícekráte do nich neupadnete? Mluvili bychom dnes tolik o míru a sbratření lidstva, kdyby nám svatí svými činy nebyli otevřeli cesty? Volali bychom dnes po právní ochraně chudého a jeho práce, kdyby nám nebyla církev do krve vštípila názor o rovnosti lidí a bratrské lásce v rodině společného otce?" (Socialista knězem, str. 135.)

Ano, Církev to byla, jež otevřela cestu ku všem vymoženostem novověkým, které si přivlastňují neprávem zednářští humanitáři. A kde se vzal pojem humanity?

Moderní humanitní ideály mají základ v evangeliu.

Tyto ideály zdůrazňovali v 18. a 19. století přívrženci osvícenství, v Německu na př. Herder, u nás čeští buditelé, osvícenstvím ovlivnění. Kde však je kořen těch ideálů ne-li v nauce, že máme bližního milovati jako sebe samého a nemáme nikomu nic činiti, co nechceme, aby nám druzí činili? Masaryk vytvořil rovnici, že humanita českých buditelů a humanita osvícenců rovná se humanitě Českých bratří, že tedy ideály humatní mají kořen v reformaci a že čeští buditelé navazovali na reformaci. A kde vzali Čeští bratří svoje ideály humanitní? Čerpali je z bible. Co bylo v učení Českých bratří tak jakož i v učení jiných sektářů krásného, to je dědictví staré nauky křesťanské z doby, kdy byla jenom jedna Církev, ona Kristem Pánem založená, Církev katolická. Měl tedy Masaryk říci, že ideály humanitní jsou původem starokřesťanské, katolické a že jejich hlasatelé navazovali na evangelium: To by bývalo bylo logičtější, než vykládat o navazování na českou reformaci. Všichni hlasatelé humanity čili lidskosti formulovali jinými slovy to, co nejkrásněji vyjádřil Kristus Pán a co velmi jasně vysvětlovala a vysvětluje Církev. Moderní humanitáři — zednáři a stoupenci protikřesťanské filosofie pojem humanity zkomolili: Žádají, aby každý respektoval člověka k vůli člověku, kdežto křesťanství

žádá milovati člověka jako sebe sama k vůli Bohu. Humanita křesťanská je dokonalá, protože pohnutkou všeho jednání je Bůh, kdežto lžihumanita zednářská má veliké slabiny: Ohání se lidstvím, nevzpomíná však Původce a Tvůrce lidství, nedbá Zjevení, ale naopak, pohrdá jím. Humanitní ideály nejsou pravými ideály, nestojí-li na základně křesťanství. Humanita bez Boha je pouhým slovem — je slupkou bez jádra; co dovede taková lžihumanita, toho dokladem je šílené běsnění proticírkevních živlů ve Španělsku. Tam ve jménu „humanity" byly vypalovány kostely, vražděni kněží, mučeni katolíci a lidé národního smýšlení, ničeny umělecké památky, shlazovány s povrchu země všechny stopy křesťanské kultury. Humanita, která se rozešla s katolickou tradicí, není humanitou v pravém slova smyslu; je to zotročování lidu, znásilňování svědomí, zašlapávání všech přirozených práv lidských. Církev je záštitou pravé humanity. Její humanitní ideály, opřené o evangelium, zaručují každému jedinci svobodu a harmonický vývin osobnosti. Církev žádá, aby těmito ideály evangelia byla proniknuta vláda ve státě, aby umožňovala každému občanu žíti, jak lidská důstojnost toho žádá. Vláda musí respektovati přirozená práva, jež mají svůj původ v objektivním zákoně, vepsaném prstem Božím do lidských srdcí. Vláda si musí uvědomiti, že přirozené právo má základ v přirozeném řádu mravním, jehož původcem je Bůh. Má-li býti ve státě po-

řádek, jest třeba uznávati poslední zdroj mravního života — Boha.

Všechna moc pochází z Boha,

toť musí býti základní článek spořádané ústavy. Racionalistická, protikřesťanská filosofie, šířená kruhy zednářskými, vytýčila heslo, že všechna moc pochází z lidu. Ale to je heslo bludné. Tažme se, kdo to je ten lid? To je společnost jedinců — bytostí, obdařených rozumem a svobodnou vůlí. Kdo dal těm jedincům schopnosti, aby mohli mysliti a pracovati, aby mohli dávati zákony a říditi stát? Byl to nejvýš moudrý Tvůrce a Zákonodárce. Lidé sami od sebe nepovstali, ale mají původ od Všemohoucího. Jejich moc je vyššího řádu, je to moc, kterou je obdařil Bůh. Je třeba vzpomenouti na slova, která řekl Spasitel Pilátovi: „Neměl bys nade mnou moci žádné, kdyby ti nebylo dáno s hůry!" Kdyby nejvyšší Vládce nahoře — v nebesích, toho nedopustil, nebyl by mohl vládnouti v Jerusalemě Pilát, nebyl by mohl Spasitele odsouditi. Spasitel se mu podrobil, podrobil se tím i císaři římskému, kterého Pilát zastupoval. Na otázku, sluší-li daň dávati císaři, Spasitel odpověděl: „Dávejte císaři, co je císařovo a Bohu, co je Božího." Tím dal direktivy: Nutno uznávati a ctíti Boha, Původce vší moci a nutno ctíti vládu ,která má svou moc od Boha. Nutno plniti povinnosti k Bohu a povinnosti k zákonité vlá-

dě, z Jeho vůle vládnoucí. Ve středověku se vladaři podepisovali „z milosti Boží", protože si plně uvědomovali, že jejich moc pochází z Boha.

Vláda z milosti Boží

bývala ve stoletích hluboké víry a velikého rozkvětu náboženského života, taková vláda musí býti i dnes. Na vládní formě nezáleží. Je vedlejší, zda stát je královstvím či republikou, zda v jeho čele stojí král či president, hlavní věcí je uvědomiti si: Svrchovaným Vládcem každého státu, Pánem všech institucí na světě je Bůh — a světská vláda Ho má zastupovati. Světští vladaři jsou lenníky nejvýš moudrého a nejvýš spravedlivého Vladaře všehomíra. Úkoly vlády máme chápati tak, jak je chápali myslitelé středověcí, kteří byli posly a obhájci božské politiky.

Za ideu křesťanské, spravedlivé vlády — napodobitelky činů Bohočlověka — bojovala Johanka z Arcu, zvaná svatá Panna Orleánská. Geniální hrdinka, která se postavila v čelo vojsk svého národa, aby je dovedla k vítězstvím a aby vytlačila z otčiny její dlouholeté nepřátele — Angličany, byla vedena myšlenkou: Aby v milovaném státě, který je lénem Krále nebeského, uplatnila se opět zákonitá vláda, aby vladař, božskou Prozřetelností k tomu určený, král Karel VII., mohl býti doveden ke korunovaci do Remeše, aby mohl dosednouti na trůn

jako zástupce nejvýš svatého a svrchovaného Vládce. Johanka z Arcu pravila Karlovi: „Budete zástupcem Krále nebes, jenž je králem Francie a to znamená: dříve, než budete pomazán v Remeši, jste lenníkem Boha na základě prozřetelnostního určení." Ve svém listě k občanům troysským, když táhla k Remeši, Johanka žádá, „aby nastoupili pravou poslušnost šlechetnému králi Francie, jenž bude brzy ve svých dobrých městech svatého království." — Království je tedy svaté dříve, než byl král posvěcen: je svaté, protože náleží Kristu-Králi. Johanka z Arcu měla správné ponětí o právu královském a o podřízení tohoto práva právu Božího Syna: měla na mysli morální a nadpřirozenou legitimitu, jakési prozřetelnostní zástupnictví, totiž hodnost, založenou na příslušenství království božské Svrchovanosti a vyplývající z tradice Pomazání.

Při středověkém pomazání a korunování na krále užívalo se liturgického textu, velmi podobného onomu, jaký je nyní obsažen v mešní liturgii svátku Krista-Krále; byla tím vyjadřována lenní Svrchovanost Kristova, byl opěván „Pán všech pánů a Král všech králů, Vladař všech vladařů pozemských, Jenž panuje od moře až k moři, Jehož království nemá konce a Kterému všechny mocnosti pozemské i nebeské jsou podřízeny, Jehož všechno tvorstvo chválí, velebí a Jemuž se klaní jako Pánu a Spasiteli". (Spis Humberta Clerissaca, „Poselkyně božské poli-

tiky", vydaný ve Staré Říši r. 1931.) Vladař pozemský si uvědomoval svou závislost na Vladaři nebeském a přijímal moc ve státě k svrchovanosti Ježíši Krista, která je jediná a universální. Tak tomu kdysi bylo i u vladařů v našem státě českém. Chápali dobře, že vláda jejich spočívá na základně božského „původu, že vládnou „z milosti Boží".

Vláda ve státě svatováclavském

byla ve středověku vládou, opřenou o Boha a Boží zákon. Panovníci čeští se považovali za nástupce sv. Václava a snažili se vládnouti v jeho duchu — v duchu křesťanské morálky; snažili se při všech počinech napodobovati sv. Václava, pokorného služebníka Kristova a snažili se dle jeho příkladu uskutečňovati řád Boží ve své říši. Mnozí ovšem chybili, mnozí nekráčeli ve šlépějích sv. Václava zcela věrně, ale přece i při svých chybách byli věřícími křesťany a hlásili se k tradici svatováclavské. Nejkřesťanštějším panovníkem byl Karel IV., nejslavnější vladař český, který přivedl náš stát k největšímu rozkvětu. Psala jsem v brožuře „Karel IV." o tom, jak stát český považoval za léno nejvýš moudrého Panovníka, jak chápal smysl hodnosti vladařské pod zorným úhlem věčnosti, což dal na jevo tím, že ustanovil, aby koruna českých králů, zvaná „svatováclavská", spočívala na lebce sv. Václava a panovníkům českým aby byla

k slavnostem pouze propůjčována. Poukázala jsem také na to, jak úpravou korunovačního obřadu Otec vlasti krásně vyjádřil nadpřirozený smysl hodnosti vladařské, jak dal výraz přesvědčení, že absolutním držitelem moci je Bůh a král že je pouze správcem říše, svěřené mu „z milosti Boží". (Viz str. 13 a 14 v uvedené brožuře.) Vladaři, kteří uznávali pokorně svou závislost na nejvyšším Vladaři a snažili se plniti co nejlépe Jeho vůli, cítili se ve svém svědomí zavázáni k tomu, aby vládli spravedlivě, aby dávali každému, což jeho jest, co mu právem patří.

Vláda musí býti spravedlivá,

má-li to býti vláda, jež by prospívala celku. Církev svatá vždycky kladla důraz na spravedlnost ve státě a žádala od panovníků, aby brali ohled na lidská práva každého člověka, tedy právo na chléb, nejen chléb tělesný, ale i duchovní, právo na výchovu, na náboženské národnostní přesvědčení, právo na ochranu v nouzi, v nemoci, v nebezpečí a před útiskem. Církev žádala, aby vladaři spatřovali v občanech říše, v níž panovali, a to ve všech, ať mají jakékoli postavení, milované děti a aby o ně pečovali s takovou láskou, s jakou otec pečuje o členy svoji rodiny. Chybující vladaře, kteří si nespravedlivě počínali, volala k zodpovědnosti a připomínala každému z nich přísně, tak jako

připomínal sv. Jan Křtitel k Herodesovi: „Non licet tibi — Nesluší se tobě", to jest, nejsi oprávněn k tomu neb onomu činu, nesmíš si tak a podobně počínati. Církev stihala klatbou špatného panovníka a poddané tím sprostila poslušnosti vůči němu: Měli potom právo svrhnouti jej s trůnu a zvoliti si vladaře jiného. Církev vždy hlásala:

Odpor proti nespravedlivé vládě je dovolen,

občané mají právo svrhnouti tyranskou a škodlivou vládu pokud možno všemi zákonitými prostředky, ano i ozbrojeným povstáním. Všimněme si, co o té věci vykládají věhlasní theologové.

Sv. Tomáš Akvinský učí: „Tyranická vláda není oprávněnou, poněvadž nemá na zřeteli cíl všeobecného prospěchu, ale osobní prospěch vládnoucího. Proto, když tato vláda se překazí, nedopouští se lid ve skutečnosti povstání, jestliže překažení vlády tyranské se neděje způsobem tak nezřízeným, aby národ, který mu byl podřízen, trpěl více povstalým zmatkem, nežli despotismem samotného tyrana." (2. II. 9. 42 čl. 2 až 2 v.)

*

Shrňme celou tuto úvahu v památná slova Kristova: „Dávejte, co jest Božího, Bohu, a co jest císařovo, císaři.“ To znamená: Všichni, i vláda i lid dávejte, co je Božího, Bohu a lid ať dá, co je povinen vládě, ale i vláda ať dá lidu, co je jeho svatým právem a bude řád a spravedlnost.

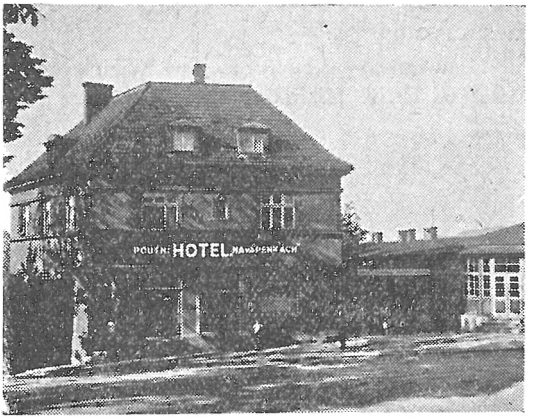
Inteligenci vřele doporučujeme Knihu o dobrém „zřízení státu“ od Dr. K. Miklika. Objednejte u autora (Praha III-192).

Imprimi potest. Pragae 27. Novembris 1938. P. J. Haderka C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat. Censor ex officio: P. Franciscus Vošahlík C. Ss. R. Imprimatur Nr. 19.649. Olomucii, die 29. Novembris 1938. Dr. Joannes Martinů, Vicarius generalis.

„ŽIVOTEM“. 24 sešitů jeden ročník. Předplatné na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Číslo poštovního účtu šekového v Praze 303.183. — Vydavatel Exerciční dům ve Frýdku. — Řídí R. Schikora, C. Ss. R., Mor. Ostrava. — Odpovědný redaktor R. Schikora, C. Ss. R. Tiskla Typia v Moravské Ostravě, Těšínská ulice 21.

STAVBA EXERCIČNÍHO DOMU

začne již co nevidět. Přinášíme obrázek místa, kde bude stát. V zakoupeném poutním „Hotelu" jsme již zřídili **skladiště a výpravnu** svého náboženského tisku. - Na obrázku v pravo vidíte část zaskleného letního pavilonu. **Na jeho místě vybudujem vlastní Exerciční dům s 46 pokojíky pro exercitanty.** — Toto nové křídlo se potáhne do zahrady, takže s obou stran bude jen zeleň stromů.

Se stavbou nás čekají i velké povinnosti platební!

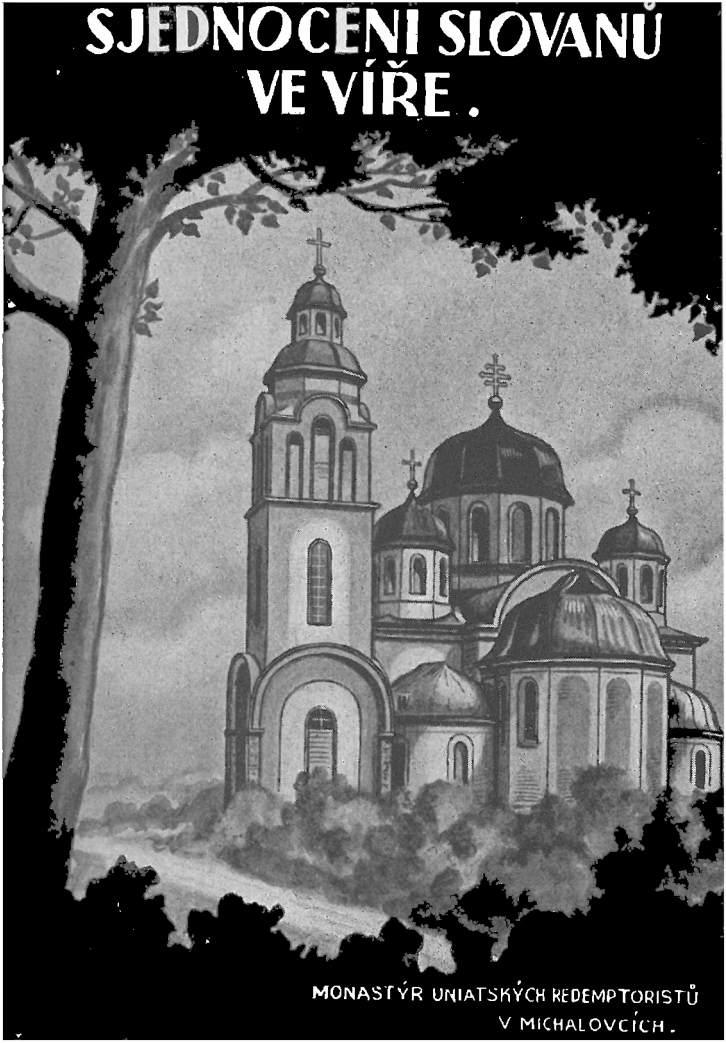
Obracíme se na celou katolickou veřejnost: Přispějte nám! Kvapným stěhováním z Hlučína jsme utrpěli těžké ztráty. Kdo by dal (3.000 K) na celé zařízení jedné světničky, jeho jméno bude ve světničce umístěno s prosbou, by se za dárce exercitant modlil. Ale i za každý menší dárek Zaplať Bůh! Uložte si své peníze u Pána Boha, kde nikdy neklesají ani je zloději nekradou. Denně se za dobrodince modlíme.

Dary zašlete bianko - složenkou a napište na ní adresu:

EXERCIČNÍ DŮM ve FRÝDKU a číslo spoř. 303.183

(s poznámkou »dar«).

SJEDNOCENÍ SLOVANŮ VE VÍŘE.

MONASTÝR UNIATSKÝCH REDEMPTORISTŮ
V MICHALOVCÍCH.

Velký ruský spisovatel Solovjev nazval východní církevní rozkol neštěstím Ruska a Slovanů. V brožuře „Pravoslavná církev" (Životem č. 312) jsme ukázali na škody na poli náboženském i kulturním, zaviněné rozkolem. Jistě tedy se zájmem každý upřímný Slovan bude sledovat snahy o sjednocení Slovanů ve víře. (Viz též stať pravoslav. Rusa Vilinského: „Sjednocení církví, Životem č. 65.)

Snahy sjednocovací.

R. 1054 nastal v církvi velký rozkol: východní biskupové, vedeni Kerulariem, se odštěpili, od Říma. Z Řecka se rozkol brzo rozšířil i na Rusko. Ale ovšem rozkol nebyl hned všeobecný. Jak tvrdí Palmieri (Acta Ac. Veleh. 1911.), některé kraje upadly do rozkolu teprve postupem času. Zvlášť pro přílišnou vzdálenost od Říma a nemožnou s ním komunikaci za turecké vlády. Nebyla to láska k pravdě, která naplňovala mysli rozkolníků, nýbrž vášeň — touha po osamostatnění od Říma. Není proto divu, že se vždy mezi Řeky vyskytovali rozvážní mužové, kteří studovali znova celý spor bez zaujatosti a neváhali se sjednotiti s katolickou Církví — třeba se tím vystavovali prudkým útokům svých souvěrců. Mezi nimi se na př. uvádějí Hikefor Blemida, Jan Bekkos a jiní. Jest pravděpodobná domněnka, že i malíř starobylého obrazu P. Marie Ustavičné pomoci náležel k těmto unionistům.

Z ruských neznámých unionistů XVII. stol.

se nám zachovala upřímná slova v rukopisu z dob cara Alexia Michaloviče (Moskva 1859).

Zvláště papežové, již z povinnosti svého úřadu se starali o sjednocení církví. R. 1064 — tedy 10 let po definitivním rozkolu — posílá papež Alexander II. své posly do Cařihradu za účelem sjednocení. Upřímné snahy papežů o sjednocení mařila nejen vášnivost Řeků, nýbrž i sami katolíci. Křižáci svou ukrutností unii velmi uškodili (za Urbana II., koncem 11. stol. i za Innocence III., počátkem 13. stol.). A latinské císařství, založené po dobytí Cařihradu, ještě více odcizilo Řeky Západu, ježto je křižáci nutili násilím k latinskému obřadu a znesvěcovali řecké chrámy.

Přes to se podařilo na čas sjednotiti rozštěpenou církev. Stalo se tak na sněmu v Lyoně r. 1274, za papeže Řehoře X. — a na sněmu ve Florencii r. 1439, za papeže Eugena IV. Rozkolníci uznali učení katolické. Ale sjednocení netrvalo dlouho. Řečtí císařové měli zájem o jednotu církevní hlavně jen proto, že očekávali od papežů vojenské pomoci proti Turkům. Když pomoc nešla tak, jak si přáli, chladli v unionismu. Řecký lid i kněžstvo zůstalo nadále krajně nepřátelské všem snahám sjednocovacím a raději volilo tureckou porobu než poslušnost k papeži.

Nejtrvalejší úspěch měla — a pro nás Slovany je nejdůležitější — t. zv. UNIE BRESTSKÁ, uzavřená mezi Svatou Stolicí a Rusíny:

Brestská Unie r. 1596.

Schisma přivedlo Východní církev k úpadku. Historikové nám líčí temnými barvami náboženský život rozkolných Rusínů v bývalé polské říši. Pověry a nevědomost u laiků i u kněží — zničený řeholní život a různé zlořády dostoupily takového stupně, že lepší z Rusínů opouštěli šmahem svou hynoucí církev, opouštěli obřad slovanský a přijímali latinský. Jiní odpadli ke kalvínům, luteránům a styděli se za „pravoslavie".

Polští šovinisté se těšili z takového úpadku, protože Rusíni hynuli i národně a polonisovali se. Přece se však mezi nimi našli lidé šlechetní — zvláště veliký syn Polsky Petr Skarga (o jehož svatořečení se právě jedná) a chtěli upřímně Rusínům pomoci a k záchraně jim radili sjednocení s Římem. Zbožný a horlivý katolík, polský král Zikmund III. podporoval nezištně tyto snahy.

Konečně se přesvědčili sami rozkolní biskupové o neodvratné zkáze Rusínů po stránce národní i o zániku slovanského jejich obřadu. Proto 9 pravoslavných rusínských biskupů, v čele s kijevským metropolitou Mich. Rahozou, se sjednotilo s Římem r. 1596. Protože poslední rozhodnutí padlo v Brestu, zve se unie Brestská. Z těchto 9 biskupů bral unii nejupřímněji a nejhorlivěji Ipatij Potij, jenž jistě nehledal v unii světského zisku a slávy. Byl' šlechticem,

senátorem královského sněmu, mužem oblíbeným u dvora pro svou klidnou a rozvážnou povahu. Za unii bojoval neohroženě až do své smrti. Rozkolníci naň učinili atentát, ale útočník mu usekl jen 3 prsty, jež Rutský a sv. Josafat položili na oltář jako prvotiny krve prolité za unii.

Největších zásluh si o organisování unie získal Jan Velamin Rutský. Pocházel z rusínské kalvínské rodiny, později v Praze konvertoval na katolickou víru. Obřad východní — řeckokatolický — přijal jen s velkým odporem na rozkaz papeže. Zemřel v pověsti světce 1637. Jeho tělo zůstalo neporušené až do roku 1655, kdy je Rusové odvezli do Moskvy a od té doby není o něm zpráv. Papež Urban VIII. jmenuje Rutského „Atlasem Unie", „Sloupem Církve", „ruským Atanasiem".

Zvláště velkého požehnání dobyl pro unii sv. Josafat svou slavnou mučednickou smrtí. (Čti Životem č. 242. Mučedník za unii.)

Můžeme říci: Potij unii zavedl, Rutský organisoval a Josafat posvětil.

O rozsáhlosti této unie svědčí fakta, že carevna Kateřina II. za pronásledování unie odňala uniatům 9.316 far, 145 klášterů a na 8 milionů sjednocených Rusínů převedla násilím k pravoslaví.

Meletij Smotrickij.

Bůh zřejmě žehnal dílu sv. unie. Vzbudil jí muže výtečné a svaté, kteří ji vedli k rozkvětu. K nim sluší počítati zvláště Meletia Smotrického, zvaného ruským Šavlem. Tento bystrý a učený muž hrál v první polovině XVII. století na Rusi velkou roli. Byl synem ředitele Ostrožské Akademie, bašty to rozkolníků. Nadaného hocha si velmi oblíbil bohatý a mocný kníže Ostrožský. Vydržoval ho nějaký čas na školách Vilenských jezuitů, ale pak ho poslal do Němec na universitu. Chtěl z něho míti předního borce rozkolu.

Meletij skutečně 15 let bojoval za rozkol proti unii — ale v srdci neměl pokoje. Cítil dobře, že rozkolníci nemají pravé víry. Když tito zpozorovali jeho kolísání, přiměli ho k vstupu do kláštera za schismatického mnicha. Smotrickij k uklidnění svědomí se oddával přísným kajícím skutkům. Byv zvolen za biskupa v Polocku proti uniatskému biskupu, sv. Josafatu, začal ještě vášnivější boj proti unii. Svým štvaním se stal duchovním původcem vraždy sv. Josafata. Po mučednické smrti sv. Josafata uprchl z Polska z obavy před trestem a zdržoval se v Cařihradě a v Jerusalemě, kdež doufal najíti klid svědomí. Než dožil se pravého opaku: viděl všude děsný náboženský úpadek pravoslavné církve, i vyšší duchovenstvo bylo z části negramotné, všude se vzmáhala lakota a nekázeň. Smotrickij se vrátil na Rus jako u n i a t. Patnáctého srpna 1628 spěchal do Kijeva na

sněm schismatiků v naději, že svým vlivem a učeností získá rozkolníky církvi katolické. Přepočítal se však. Na rozkolnících se splnilo slovo Písma: „Vy se vždycky protivíte Duchu sv., jakož otcové vaši tak i vy." (Skut. ap. 7, 51.) Místo, aby vyslechli jeho důkazy, osopili se naň a hrozili mu i okamžitou smrtí, nezřekne-li se unie. Smotrickij ještě nebyl duchovně tak silný, aby obětoval i život za unii. Ze strachu před smrtí odpadl aspoň na venek. Hned jak se octl na svobodě, litoval svého hříchu a činil zaň pokání. Vlastnoručně prosil papeže za rozhřešení a po jeho obdržení zůstal věrný sv. Církvi až do své kající smrti.

Bůh ho oslavil při smrti slavným zázrakem, pro který se mnozí rozkolníci vrátili do katol. církve. Učený metropolita Rutský o něm uvědomil úředně papeže Urbana VIII. Zázrak se udál takto: Pět hodin po smrti Smotrického si vzpomněli jeho přátelé na přání zesnulého, aby mu vložili do hrobu listinu, kterou ho papež rozvázal od klatby. Vyplnili dodatečně jeho přání a hle: stuhlé už prsty silně sevřely podávanou listinu, takže ji nemohli vytáhnout z jeho ruky. Někteří podávali mrtvému na zkoušku list rozkolného patriarchy cařihradského, ale mrtvá ruka se oddalovala. Nebožtíka nechali v otevřené rakvi 4 týdny a zázrak se stále opakoval před očima nespočetného lidu. Mezi jinými se dostavil i starosta města Dubna a chtěl listinu z ruky mrtvého vyňati, ale spíše pohnul celou mrtvolou, než by byla listinu dala. Konečně přišel sám uniatský metropolita Rutský a pomodliv se, žádal mrtvého, by listinu odevzdal — a ruka se sama otevřela. Když pak mu listinu zase podali, ruka ji zase tak silně sevřela. Tak i po smrti se stal Smotrickij svědkem sv. víry, chovaje v takové úctě listinu náměstka sv. Petra.

Unie Rusínů v naší republice.

Rusíni, žijící na teritoriu naší republiky, uzavřeli unii s Římem r. 1649, když v Užhorodě složil vyznání víry biskup Petr Partenij s 63 kněžími. Unie našich Rusínů prodělávala těžké boje. Až biskup Jan Josef de Kamelis r. 1690—1704 ji obnovil a získal pro ní 350 kněží. Jako v Polsku byl i zde příčinou unie žalostný náboženský stav rozkolníků. Podle dějepisce Ireneje Kondratoviče (Istorie Podkarp. Rusi) neměli schismatičtí bačuškové žádného vzdělání. Syn bačušky se naučil od otce, čeho mu bylo třeba k sloužení mše sv. a obřadům. Takový schismatický pop se ani oděvem nelišil od mužíka. Na př. ve františkánském klášteře ve Stropkově se shromáždili bačuškové r. 1691, aby uzavřeli unii. K tomuto úkonu se dostavili v „chološňach a gubaňach", t. j. v národním rusínsínském kroji. — Podle téhož dějepisce jezdili panští úředníci jednou do roka zkoušet pravoslavné bačušky, zda znají Otčenáš. Bačuškové museli jako každý jiný mužík konat panské roboty a platit desátky; jejich ženy utíkaly před opilým mužem a skrývaly se pod cizí střechou — jako ženy mužické. Takové poměry ovšem vážnosti celé víře nepřidaly. Unie i zde probudila nový život náboženský i kulturní.

Tak na př. biskup Olšavskij si získal v 18. stol. velkých zásluh o povznesení školství, založiv 1744 v Mukačevě učitelský ústav. Po-

zdější jeho nástupce biskup Ondřej Bačinskij, vynikající vlastenec rusínský, založil velkou knihovnu, jež čítala již v XVIII. stol. 9.000 svazků.

Jaká náboženská úroveň je u pravoslavných možná i ve 20. stol. ukazuje studie již zmíněná Dr. Cinka. Na str. 262 píše z vlastní své cesty: Člověku je hořko, když slyší na Podkarp. Rusi polonegramotné pravoslavné kněze (objevivší se po převratě) — kteří se ani řádně podepsat nedovedou a které dodnes úřady nemohou pustit do škol, poněvadž nemají ani minimální kvalifikace — jak tito lidé prohlašují řeckokatolické kněze za vrahy a zhoubce podkarpatského národa...

Jest jen litovati, že se v některých krajích nynějšího východního Slovenska zaváděla násilná latinisace.

Kdo jsou tedy uniaté?

Jsou to bývalí rozkolníci, kteří se spojili opět s katolickou Církví — ale podrželi svůj zvláštní OBŘAD i jiné některé výjimky, týkající se církevní kázně.

Jsou to tedy katolíci rovnocenní katolíkům latinského obřadu (římskokatolíkům). Obřad můžeme skoro nazvat slohem, jakým se vyjadřuje víra. První mši sv. sloužil sám Kristus při poslední večeři, když vzal do svých rukou chléb a víno, žehnal a dával učedníkům se slovy: Toto je tělo mé. Sv. apoštolové pak sloužili mši sv. tak, že prostě opakovali to, co viděli a slyšeli při poslední večeři od Krista. Ale sami již brzy přidávali různé modlitby a úkony, aby

byli věřící na posvátný úkon lépe připraveni. Tak se vyvinuly obřady mešní i jiné obřady při udělování sv. svátostí. Modlitby ty se konaly v různých jazycích a tak máme v Církvi katolické více posvátných obřadů. Vedle obřadu latinského (římskokatolického) je ještě obřad arménský, koptický, řecký, řeckoslovanský a sýrský.

1. Předně je to ritus armenský. Užívá ho asi 100.000 věřících. Patriarcha sídlí v Cařihradě. Mají všehovšudy 15 biskupů a arcibiskupa ve Lvově.

2. Druhý je ritus koptický. Věřících tohoto obřadu je asi 22.000. Mají 3 biskupy a patrarchu od roku 1895.

3. Třetí je starobylý ritus řecký. Má několik jazykových pododdělení: a) ritus čistě řecký má asi 73.000 příslušníků. Tohoto obřadu jsou na př. basiliáni v starobylém římském klášteře Grotta Ferata. b) Ritus řecko-rumunský má 4 biskupy a jednoho metropolitu asi s jedním milionem věřících. Liturgickou řečí je řečtina a rumunština. c) Pro nás je důležitý ritus řecko-slovanský. K němu náležejí uniaté naší vlasti, Ukrajinci v Polsku a Jugoslavii, a Jihorusové. Je jich asi tři a půl milionu. Jejich kulturním střediskem před válkou byl Lvov, kde je metropolitou známý účastník velehradských sjezdů dr. Andrej Szeptycki. Liturgickou řečí je staroslovanština a obřad řecký. Jsou plodem vyrostlým na stromě unie brestské z roku 1595. d) Jiný je ritus řecko-bulharský. Liší se od řecko-slovanského jen liturgickým jazykem staroslověnským. Má v Makedonii a v Thrákii asi 13.000 příslušníků. e) Velmi starý je ritus řecko-melchitický. Uniatů tohoto obřadu je asi 160.000. Mají 12 biskupů a jednoho patriarchu.

4. Čtvrtý je ritus syrský. Mají patriarchu v Mardině, 8 biskupů a asi 25.000 věřících. Pododdělení

jsou: a) ritus syrsko-chaldejský (12 biskupů a 45.000 věřících), b) syrsko-maronitský (náleží k němu národ na Libanoně v počtu asi 350.000. Patriarcha má titul patriarchy antiochenského s 9 bisk. sufragány), c) syrsko-malabarský. K němu náleží tak zv. křesťané sv. Tomáše v Indii.

Východní obřady nejsou snad jen trpěny Církví katolickou jako nutné zlo, nýbrž jsou ROVNOCENNÉ obřadu latinskému. Pius VI. (Catholicae Comunionis 24. V. 1787) praví: „Důstojný východní obřad se neprotiví katolické víře, ani nepřináší škody duším ani není na újmu důstojnosti Církve." Pius IX. (Romani Pontifices 1. VI. 1862) prohlásil: „Jednota víry velmi dobře obstojí i při různosti zákonitých obřadů, ano právě ony podivuhodně zvyšují její velebný lesk. Proto naši předchůdci nikdy nepomýšleli převésti východní národy na latinský obřad. Naopak prohlašovali, že nechtějí měnit nebo zrušit východním církvím jejich obřady posvěcené ctihodným stářím svého původu i autoritou sv. Otců."

Slova papežů snad uspokojí ony přemrštěné a úzkoprsé katolíky, kteří si nedovedou myslet katolíka bez latinského obřadu.

Pro vyvarování neporozumění připomínám, že východní obřady stojí na docela JINÉM základě než staověli své novoty HUSITÉ neb církev ČESKOSLOVENSKÁ. Východní obřady jsou starobylé, již z prvních dob církve. Čeština v obřadech za husitů i dnes ve 20. stol. je novota v Církvi. Sv. Cyril sloužil staroslovansky (jako uniaté), ale vlastní čeští králové si slovanského obřadu nevážili, pronásledovali a zaváděli latinu. Ostatně Benedikt XV. dovolil zase po svě-

tové válce na některých významných místech Čech a Moravy staroslovanskou mši sv. několikrát do roka (v chrámu sv. Jiří na Hradčanech, na Velehradě a jinde). Již to je velká výjimka a čest pro nás. Německy a pod. se nikde na světě mše sv. neslouží. Ani u husitů ani u československé církve nebyla ostatně hlavním požadavkem česká liturgická řeč, nýbrž šlo zde o podstatný rozdíl názorů na Boha, věčnost i lidský život a to byla příčina rozkolu.

A proč papež dovoluje uniatům sv. přijímání podávat pod obojí způsobou, husitům však a československým duchovním to nechtěl dovolit? To proto, že na Východě to odpradávna bylo nepřetržitým zvykem, kdežto husité i církev československá tím zaváděli v Čechách novoty. Ale hlavní důvod je v tom, že uniaté věří jako Církev katolická, že je Kristus pod každou způsobou přítomen celý: i s tělem i s krví, kdežto husité i českoslovenští sektáři učili, jak známo, jinak.

Nejvíce ovšem zaráží římskokatoliky, že světští kněží východního obřadu se smějí ženit.

Církev římská zavazuje své kněze k bezženství z velmi důležitých důvodů. (Čti o kněz. celibátě „Životem" č. 59.) Ale třeba i připomenout, že manželství není hříchem, nýbrž svátostí. Na počátku Církve bývali kněží ženati, časem se ale ustálil zvyk a později i zákon bezženství kněžského. Na Východě tohoto zákonu celibátního nikdy nebylo a proto ho Církev na Východě ani neuložila, když se uniaté vrátili do Církve. Jednak proto, že se tu manželství kněží již příliš vžilo, jednak i proto, že kněží, žijícímu daleko od kulturních středisek mezi negramotným lidem by bylo příliš těžkým břemenem zachovávat úplné bezženství. Částečný zákon celibátní je však i u uniatských kněží: biskupové a řeholníci musejí žít v naprosté čistotě a uniatský kněz se musí oženit již před svěcením a ovdoví-li, nesmí již vstoupit v nový sňatek. Však i mezi kněžstvem uniatským postupem času se vzmáhá hnutí celibátní.

Římští papežové a staroslovanský obřad.

Staroslovanský obřad se liší od řeckého jen bohoslužebným jazykem. Zavedli ho sv. Cyril a Metod a papežové ho mnohými bulami slavnostně schválili. Staroslovanština je řeč mrtvá (jako latina), je to řeč našich předků. Papežové prokázali Slovanům velkou čest, když jejich jazyk povýšili na jazyk bohoslužebný, rovnocenný latině a řečtině.

Smutné je, že i katoličtí Poláci slovanský obřad snižovali, pronásledovali a uniaty lákali k obřadu latinskému (ovšem z nacionalismu).

Papežové římští vystupovali jako obránci staroslovanského obřadu. Tak Urban VIII. dne 7. února 1624 zakázal uniatům přestup na latinský obřad. Polský král však dal pravý opak prohlásit za státní zákon.

Zvláště energicky se ujal slovanského obřadu Benedikt XIV. Vydal o tomto předmětě celkem 4 ustanovení t. zv. apoštolské konstituce: Etsi pastoralis 1742, Demandatum coelitus 1743, Inter plures 1744 a Allatae sunt nobis 1755. V nich sv. Otec zakazuje přestup z obřadu staroslov. na obřad latinský a poddané, kteří by nezachovávali zvyků, postů a obřadů Východní Církve — jakož i představené, kteří by k tomu dali bez naléhavé příčiny svolení — trestá zbavením volebního práva k církevním úřadům. Konečně tato nařízení měla v Polsku aspoň částečný úspěch: roku 1744 latinský biskup z Vilna Cienkowicz — v dorozumění s řeckokatol. metropolitou Atan. Šeptickým ustanovili smíšenou komisi, aby prozkoumala, kteří Rusíni přešli proti zmíněnému zákonu na latin. obřad a přiměla je k návratu.

Úplného úspěchu zákroky papežů však neměli pro odpor polského státu, jenž prováděl odnárodňovací politiku u Rusínů.

Třeba uznat, že se dostalo i ze strany státu zadostiučinění slovanskému obřadu — ale až od Němců: Marie Terezie, Josefa II. a Leopolda II. — v těch zemích, které po rozdělení Polska připadly bývalému Rakousku...

Roku 1774 se totiž obrátil lvovský biskup Šepticki na Marii Terezii se stížností na polské duchovenstvo, že přes všechny papežské zákazy převádí uniaty na obřad latinský, takže v letech 1756—1758 přešlo 1200 Rusínů. Dál si biskup stěžuje, že totéž duchovenstvo Rusínům všemožně křivdí, nazývá je schismatiky, jejich kostely nazývá synagogami a nutí i syny uniatských kněží k robotě jako obyčejný lid. — Císařským dekretem se dostalo Rusínům skvělého dostiučinění. — Konečně i papež Pius VII. r. 1802 slavnostně obnovil všechny dosavadní zákazy o přestupu na latinský obřad.

Nový Církevní Zákoník z r. 1918 stanoví podobná pravidla: Canon 98 § 2: Klerici ať se neopovažují převádět buď latiníků na obřad východní neb východních na obřad latinský. — § 3: Nikomu není dovoleno bez svolení sv. Stolice přestoupiti na jiný obřad neb po obdrženém dovolení se vrátiti k dřívějšímu. § 1: Kněz nesmí křtíti dítě jiného obřadu — leda z důležité příčiny, když zde není kněze vlastního obřadu nebo z dovolení Apoštol. Stolice. Ale na obřad dítěte to nemá vlivu (t. j. dítě zůstává obřadu, jakého jsou rodiče). A velmi jasně mluvící pro rovnocennost obojího obřadu je Canon 866: Sv. přijímání mohou věřící (všichni) přijí-

mat dle libosti obřadem latinským a nebo východním. Tedy i latiník může od uniatského (ale ne od pravoslavného nebo československého a p.) kněze přijat Svátost Oltářní pod obojí způsobou.

Uniaté na cestě křížové.

Hned při vzniku unie proti ní vystoupil mocný schismatický šlechtic kníže Konstantin Ostrožský, jenž se svým bohatstvím vyrovnal leckterému menšímu panovníkovi. Sám mohl postavit 20.000 vojska. Přál více luteránům a kalvínům a na unii se hněval z uražené ctižádosti.

Hroznými nepřáteli unie se stali i Kozáci, volní synové stepi. Nejstrašněji zuřili proti unii ruští carové. Petr I. Veliký 5. května 1705 v katedrále polocké v době odpolední pobožnosti vlastnoručně skolil basiliána u oltáře a jiné 3 dal popraviti, těla spálit a popel rozmetat. Uniatského biskupa Dionysia Zabobryckého dal spoutaného dopravit do Moskvy, kde zakrátko zemřel.

Carevna Kateřina II. ještě před prvním dělením Polska zosnovala svými agitátory tak zvanou „umaňskou řež". Apoštolský nuncius psal tehdy do Říma: „Nemožno ukázati na jinou dobu, v níž by bylo napácháno tolik ukrutností, jako se dopustili hajdamáci a ostatní ti lupiči r. 1768 v řeži, při níž padlo na 40.000 obětí. (Jiní udávají až 200.000.) Jako agitátoři strašného vraždění stáli carevně k službám pravoslavní biskupové: Jurij Koniskij a Gervasij, biskup z Pere-

jaslavi, jakož i igumen Melchisedech Javorskij. Když se pak uniaté po zničení hajdamáků vraceli z úkrytu do svých příbytků, našli je obsazené schismatiky, kteří je vyháněli, ukrutně bili a do žalářů zavírali. Tak Kateřina porušila slavnostní svůj slib, že zaručí katolíkům obojího obřadu plnou svobodu, ano, tak je pronásledovala, že násilím donutila na 8 milionů uniatů k návratu do rozkolu. Místodržitel vitebský Schröder, protestant, dostal za každou uniatskou duši takto na pravoslaví „obrácenou" po dolaru zvýšení ročního služného.

To byli jinověrci, kteří tak křížovali unii. Ale nejvíce bolelo, že tak činili i k a t o l í c i — POLÁCI. Likovský biskup, sufragán poznaňský — Polák — sám uznává ve své historii unie, že důkladné poznání dějin unie je i poznáním křivd, jakých se Poláci dopustili na unii. Likovský zove uniaty hrdiny víry. Papež Klement VIII. marně žádal polský senát, aby mezi sebe připustili uniatského metropolitu a dali jemu aspoň poslední místo za všemi biskupy latinského obřadu, by mohl na sněmu zastávat práva svého obřadu. Až Polsko 1792 už hynulo, dali metropolitovi v senátě místo, ale s notnou dávkou pokoření: on, hlava velké církevní provincie, musel sedět na posledním místě za církevními polskými hodnostáři.

Polský episkopat žádal častěji, aby mu byli uniatští biskupové podřízeni. Likovský tvrdí, že

nedbáním papežských nařízení zavinilo polské duchovenstvo, že téměř všechna rusínská šlechta a inteligence přešla k obřadu latinskému a potom ovšem se dostavily nutně smutné důsledky za carského pronásledování. Obrana unie zůstala v rukou prostého lidu (bezmocného) a duchovenstva, jež — většinou ženaté — nemělo té odolnosti (hrozila zkáza jejich rodinám).

Bohužel, křížová cesta uniatské Církve ještě neskončila. V Polsku se opakuje stará historie: katolické Polsko podporuje více pravoslavné než uniaty. Pro pravoslavné zřídilo nové biskupství, kdežto uniatský biskup M. Čarneckij (redemptorista), sv. Otcem jmenovaný, se nemůže v Polsku domoci pravomoci na vlastní věřící. Opět jsou Rusíni nuceni měnit obřad, chtějí-li vůbec žít. Ale i v naší první republice nesli uniaté na sobě nespravedlivě znak méněcennosti; jejich obřad se považuje za dobrý pro „chlopy". Na východě naší republiky, zvláště na východním Slovensku býti řeckokatolíkem se považuje v městečkách za hanbu a kdo chce patřit mezi inteligenci opouští proti předpisům Církve. Zákoníka svůj obřad staroslovanský. A co ústrků, ba někde i krvavých bojů prožili uniaté na Podkarp. Rusi po převratě, ukazuje studie Dr. Cinka: „K náboženské otázce v prvních letech naší samostatnosti", Olomouc 1926 (str. 252—281).

Papežové unionisté.

Od uzavření unie brestské vzrůstá láska papežů k Východu stále víc a více, zejména k Východu slovanskému. V lásce k řecko-slovanským uniatům závodili papežové Urban VIII. (1644), Klement XIV. zřídil r. 1771 mukačevskou diecési na Podkarp. Rusi, i Pius VI. (1799). Pius VII. zřídil r. 1816 prešovskou diecési. Řehoř XVI. (1846) se jich rázně ujal proti pronásledování za cara Mikuláše II. Podobně se jich zastával Pius IX. Za něho na sněmu vatikánském 1869 mělo se jednati o unii s Východem; již byl připraven materiál, ale násilné potlačení sněmu překazilo dílo.

Lev XIII. zřídil pro sjednocené Bulhary r. 1883 apoštolskou administraturu v Cařihradě a dva apoštolské vikariáty — thrácký a makedonský. V Římě založil r. 1896 semináře pro sjednocené Řeky, Rusíny a Bulhary, r. 1881 orientální akademii v Beyrutu.

Z jeho vroucí touhy po unii vytryskly pro slovany zvláště památné dvě encykliky „Grande munus" z r. 1880 a „Praeclara" z r. 1894. První důstojně oslavil tisíciletou památku našich svatých bratří Cyrila a Metoda a vroucně doporučil úctu k nim celému katolickému světu, ale především nám Slovanům. V druhé s nejněžnější a starostlivou otcovskou láskou rozpíná ruce k objetí celého světa, rozkolného Východu a především nás Slovanů, abychom všichni pocítili, že jeho srdce všemi údery bije nezištnou láskou k nám. K Řekům mezi jiným volá slovy kardinála Bessariona, pracovníka o unii na sněmu florentském: „Kterak se ospravedlníme jednou před Bohem z tak osudné roztržky mezi

sebou — bratřími a ospravedlníme dostatečně, když Kristus sám sestoupil z nebe, vtělil se a ukřižovati se dal, aby rozkol zažehnal a všechno lidstvo sjednotil? Jak se zodpovíme pokolením, která po nás přijdou?... Ah, ne, ne, otcové a bratří, nebuďme tak tvrdé mysli, nerozhodujme tak neblaze o sobě samých. (Církev vých. a záp., z řec. přel. Dr. Bonifác Segeťa, str. 142.) — Ovšem odpověď patriarchy cařihradského Anthima II. a jeho sufragánů v srpnu 1895 byla zdrcující.

V jeho šlépějích kráčel Pius X. Za něho bylo založeno pět sjednocených biskupství: v Cařihradě, Hajdu Doroghu, Filadelfii, New-Yorku a v Kanadě ve Winipegu.

V srdcích Rusů však zůstane navždy nesmazatelně zapsán anděl míru Benedikt XV.

Již v druhém roce svého pontifikátu obnovil komisi Lva XIII. R. 1917 motu proprio „Dei providentis arcano" vyňal sjednocené východ'any z pravomoci Kongregace pro šíření víry a založil novou Kongregaci pro církev východní. Předsedou je sám papež, tajemníkem kardinál, assesorem, čili vlastním sekretářem, biskup východního obřadu; k ní je přiděleno jedenáct kardinálů kurie a 24 konsultorů obojího obřadu. Této Kongregaci náležejí všecky záležitosti východní kromě věcí věroučných, soudních a manželských, jež náležejí Kongregaci sv. officia. Téhož roku druhým motu proprio „Orientis catholici" založil Papežský orientální ústav pro studující. Podnět k tomu daly též velehradské sjezdy, od nichž očekával, že vykonají mnoho dobrého na poli unionismu. R. 1920 dovolil v určité dny a na určitých místech naší vlasti obětovati mši sv. latinského obřadu v jazyce staroslovanském. R. 1916 potvrdil modlitbu za sjednocení pro dny 18. až 25. ledna.

Neštěstí a bída ruského lidu po válce poskytla mu příležitost projeviti svou lásku i skutky milosrdenství. Vagony potravin odjížděly na

ruskou Ukrajinu, aby nasytily hladovějící bez rozdílu vyznání. Sám daroval milion italských lir. Jindy posílá apoštolského visitátora O. Genocchiho s léky v ceně několika milionů korun. K všemu tomu ho nutila láska jeho šlechetného srdce, které mu diktovalo slova: „Ačkoliv jej (totiž ruský národ) od nás dělí přehrady, jež vytýčily dlouhé věky, nicméně tento národ jest našemu srdci tím bližší, čím větší jest jeho neštěstí."

A co říci o nynějším sv. Otci? Celá brožurka by na vše nestačila. Již jako nuncius ve Varšavě poznal slovanský svět a nabyl přesvědčení, že účel Československa je býti mostem mezi rozkolným Východem a katolickým Západem. Upřímně žehná velehradským sjezdům, posílá na ně své zástupce a raduje se z úspěchů apoštolátu. Vybízí celý svět k modlitbě za Rusko a unii, buduje a podporuje ústavy, mající za účel výchovu dorostu pro unii, ujímá se pronásledovaných v Rusku, pořádá pomocné akce a sám daruje značné obnosy. Aspoň některé ukázky:

12. listopadu 1923 vydal encykliku „Ecclesiam Dei" věnovanou 300leté památce sv. Josafata. Po krátkém vylíčení jeho života a prací a po úvaze o zbědovaném stavu v Rusku vybízí věřící k modlitbě, na níž dle vzoru sv. mučedníka, musíme především spoléhat. Již od roku 1930 jsou obětovány modlitby po mši sv. na celém světě za Rusko. Na jeho výzvu mnoho řádů přijalo slovanský nebo řecký obřad a jako horliví misionáři nebo učenci a profesoři působí mezi lidem a inteligencí. Téhož roku, kdy běsnění bolševiků dosahovalo vrcholu a cizí vlády netečně přihlížely k utrpení

milionů, samojediný pozvědá protestný hlas a když nemůže jim jinak pomoci, rozhoduje se k slavným smírným bohoslužbám u sv. Petra na den sv. Josafata, 19. března.

Několikrát uspořádal pomocnou akci pro hladovějící v Rusku. Má šest centrálních stanic a zaopatřuje vším potřebným 124.440 osob. Za šest měsíců činily výlohy této akce 2,300.000 lir. A k tomu jeden milion lir za léky. Dne 24. července 1922 shromáždil ve své domácí kapli 12 řeholníků — vůdců akce, připravených do Ruska a obětoval mši sv., při níž jim podal velebnou Svátost. R. 1929 založil kolej pro budoucí apoštoly Ruska „Russicum".

Krásný způsob denní své modlitby za Rusko prozradil sám 19. října 1927 slovy: „Každý den, aniž bychom zapomněli, každý den již od dlouhé doby, již od počátku vzpomínáme při mši sv. na Rusko, na všechny jeho kněze, na všecky jeho vyznavače víry, na všechny jeho věřící, katoliky i na ty, kteří jimi nejsou. Ale tím není řečeno vše: my vstupujeme s naším Vykupitelem při každé mši sv. do Ruska. Každodenně tam s námi prochází z Minska do Vladivostoku, z Tiflisu na Soloveňské ostrovy, žehnáme, modlíme se, milujeme, doufáme společně a zvláště my trpíme s nimi se všemi." (Acta conv. Prag. str. 130.)

R. 1931 schválil vroucí povzdech: „Spasiteli světa, spas Rusko!" (300 dní odp.) Jeho patronkou je sv. Terezička. Jí svěřil ruské misie i ústavy, zejména Russicum, na nějž mu, jak sám vyznal, sama obstarala potřebný obnos peněz.

K této apoštolské činnosti si jej vychovávala Prozřetelnost Boží ještě před pontifikátem. Opravdu dojemný referát o tom podal zástupce Jeho na čtvrtém velehradském sjezdu 1925 — Msgr. Michal d'Herbigny S. J., který to dvakráte na vlastní uši slyšel z úst sv. Otce.

Za své nunciatury ve Varšavě útrapy strádajících Rusů tak silně zapůsobily na jeho duši, že se obrátil s vroucí prosbou k Benediktu XV., aby směl odjeti

do Moskvy, tam s Rusy se modliti a s nimi pro Krista trpěti. Byl odhodlán dobrovolně pro drahé Rusy prolíti svou krev, jako Kristus Pán za celé pokolení lidské. Již byl připraven na cestu, ale náhle přišel z Říma telegram s obsahem zcela záporným. Tak byl nám zachován velekněz k blahu celé církve a k větší pomoci ruského lidu. D'Herbigny poznamenává, že viděl sv. Otce dvakráte slzeti při vzpomínce na své tehdejší rozhodnutí.

Největší unionisté 19. století.

Myšlenka unionismu v nejširším smyslu, t. j. sjednocení všech křesťanských církví, nabyla neobyčejně širokých rozměrů, již v rušném 19. století. Tehdy nejen svět protestantský, nýbrž i pravoslavný, pocítil svou duchovní bezmocnost proti moderním bezbožeckým směrům v životě soukromém i veřejném. Velicí mužové a konvertité v Anglii, Německu, Rusku a jinde hýbají svědomím tisíců a milionů svých soukmenovců. Z anglických je to především veliký kard. John Henry *Newman* (nar. 21. II. 1801 v londýnské City). Za krutých vnitřních bojů a kolisí se propracoval od kalvinismu přes anglický liberalism ke katolictví. R. 1879 se stal kardinálem. Zemřel 11. VIII. 1890 v Edgbastonu v Birminghamu. Co právě činí Newmana Newmanem je hloubka a pronikavost, rozsáhlost vědomostí filosofických i historických, naprostá zbožnost a mravní přísnost. Francouzský historik P. Thureau-Dangin napsal o něm, že nebylo v druhé pol. 19. stol. v Anglii konverse, u níž by nebyl patrný Newmanův přímý nebo nepřímý vliv.

Od r. 1880—1900 v Rusku myšlenku unie v celé její hloubce a šířce neúnavně propagoval veliký syn „sv. Rusi" Vladimír Sergějevič *Solovjev* (nar. 16. I. 1853 v Moskvě). V některém ohledu okouzluje ještě více než Newman. Má na sobě tolik záhadného, velikého, úctyhodného jako vůbec ruská duše. V jeho osobnosti se snoubí encyklopedická učenost s nejhlubší zbožností, moderní pokrokovost s ryzím křesťanstvím a tradicí.

Jeho unionistickou činnost ocenil Dr. Fr. Grivec, stálý a pracovitý účastník velehradských sjezdů, těmito slovy: „Od té doby, kdy se křesťanský Východ po rozkolu odloučil od katolického Západu, nenarodil se na Východě tak veliký hlasatel církevního sjednocení, jako je Vladimír Solovjev. ..."

Od 14. do 20. roků svého věku prodělával silnou náboženskou a intelektuální krisi. Byl skeptikem, pochyboval o všem. Ale kritickým studiem světových dějin filosofie dospěl k nutnosti metafysiky, k existenci Boží a k závěru, že věda a víra si musí nutně podati ruce jako dvě sestry. K čemu dospěl pronikavým rozumem, to s největší horlivostí se snažil uskutečniti v životě soukromém i veřejném. Odtud jeho bezúhonný život. Mnoho se modlil, nikdy nepil vína, nejedl masa, dával almužnu, zůstal panicem až do smrti a jeho heslem bylo: *„Sláva Boží, vůle Boží, a aby Bůh byl ve všem všechno."* Jeho jsou to slova: „Pokud žijeme podle své a světské

vůle, Bůh jako by pro nás neexistoval." Dle slov jeho osobního chorvatského přítele Msgr. Cepeliče Solovjev byl povaha andělská, hlas měl něžný, smích dětský a příjemný, oči nevinné a asketické. Biskup Strossmayer napsal o něm nunciovi vídeňskému Vanutellimu, že je to „duše čistá, zbožná a vpravdě svatá". Mnozí vážní muži ze stavu duchovního o něm soudili, že se nedopustil nikdy těžkého hříchu. Přesvědčením byl katolík. Podle některých ke konci života i formálně přestoupil z pravoslaví ke katolictví.

Jeho intensivní činnost unionistická se datuje hlavně od r. 1881, kdy se vzdal docentury na petrohradské universitě, protože viděl, že by nemohl, ano nesměl volně pronášeti své vědecké a náboženské přesvědčení. Celých deset let zasvětil téměř výhradně řešení otázky unionistické nejen z důvodů náboženských, nýbrž i z příčin vlasteneckých. Poznal totiž, že nutnou podmínkou ozdravění neblahých poměrů v Rusku, vyplnění jeho historického poslání je: odstranění největšího a nejstaršího neduhu a hříchu, totiž rozkolu, rozžírajícího po staletí ruský národ. Důkladně prostudoval sv. Otce východní i západní teologii, dogmatiku, dějiny, sledoval všechny polemické rubriky v ruských časopisech a takto vyzbrojen pustil se v boj. Jako od r. 1874 do 1881 úplně osamocen neohroženě zápolil s naturalisty a positivisty o metafysiku na poli filosofickém, tak nyní s nemenším úsilím a vytrvalostí přes odpor pravoslavné hierarchie

a státu zápasil o odstranění předsudků o církvi latinské a o zavedení unie. V nejvážnějších časopisech uveřejňoval přesvědčivé články, vědecká pojednání a p.

V této osamělosti a únavě našel aspoň za hranicemi opravdového přítele chorvatského biskupa latinského obřadu — J. G. Strossmayera. R. 1886 na jeho pozvání přijel do Chorvatska a ztrávil v Záhřebě a Djakově asi tři měsíce. Jeden druhého plně pochopil, protože jejich srdce plnily stejné ideály a tytéž tužby: *povznesení všech Slovanů* po stránce náboženské i hmotné jednotou náboženskou a solidárností politickou. Výsledek pobytu byl, že r. 1887 vydal Solovjev v Záhřebě jeden z hlavních unionistických spisů — jakousi filosofii sjednocení „Istoria i budoščnost teokratii" a že sepsal memorandum pro sv. Otce Lva XIII. V něm navrhuje směrnice, dle nichž by se mohlo sjednocení uskutečniti. Spisek byl skutečně sv. Otci doručen nunciem Vanutellim. R. 1888 jiný francouzský spis „L' idée russe" odevzdal sv. Otci na přání Strossmayerovo kard. Rampolla. Třetí jeho důležitý unionistický spis je „La Russie et l' Eglise universelle" — Rusko a Církev všeobecná (Paříž 1889).

Od r. 1890 znovu obrátil svou pozornost k životu sociálnímu a filosofii. Na smrtelné posteli se mnoho modlil zejména za židy. I ty chtěl viděti v království Božím. Zpaměti odříkával žalmy rusky i hebrejsky. Mezi posledními jeho

slovy k příteli Trubeckému bylo též zvolání: „Trudnaja rabota Gospodňa“ — Těžká je práce Hospodinova! Usnul v Pánu 30. července 1900 na venkovském statku jmenovaného přítele u Moskvy.

Na Balkáně hlavním inspirátorem unionistické myšlenky byl již zmíněný biskup Josip Georgij *Strossmayer* (nar. 4. února 1815 a † 8. dubna 1905). Je věrnou podobou Solovjeva v ideálech a universálnosti lásky.

Solovjevovým ideálem bylo království Boží v nás a mezi námi a aby ve všech oborech života soukromého i veřejného tvořil duši Duch Boží — nezkomolené křesťanství, jež hlásá z vůle Ježíšovy jeho Církev. A co jiného prozrazují slova Strossmayerova v prvním pastýřském listě z r. 1881: „Já se držím ve všem sv. Apoštolů slovanských a chci, Bůh-li bude milostiv, onu sv. víru a lásku před trůn Boží čistou a neposkvrněnou donésti.“

Solovjev miloval svou vlast téměř vášnivě. Vždyť jaké jí sliboval vznešené historické poslání — ovšem splní-li hlavní podmínku, totiž provede-li úkon národního sebezapření a přijme unii. A když se dověděl o válce v Číně, zažádal ministerstvo školství o propuštění z docentury, aby se stal prostým vojákem, což se ovšem nestalo. A přece tentýž Solovjev důtklivě volá ke každému: „Miluj všechny ostatní národy jako svůj vlastní!“ („Opravdanie dobra“, Petrohrad 1911, II. vyd., sv. 8, str. 331.)

A jak pečoval o rodné Chorvatsko Strossmayer? Na svůj náklad vydával knihy, sbíral písemné památky, pečoval o školství: do r. 1870 založil 70 škol. Na svůj náklad postavil v Djakově katedrálu a zasvětil ji sv. Cyrilu a Metodu. V Římě se postaral o vystavení koleje sv. Jeronýma, doma o semináře a stipendia pro chudé kněze. Vším právem je nazýván od svých rodáků mecenášem a otcem veškeré moderní kultury chorvatské. Slovy vystihl svou lásku v pastýřském listě z r. 1882 takto: „Nejen dokud žíti budu, vždy a všemožně o svornosti a jednotě v našem národě pracovati budu, nýbrž i po své smrti, odpustí-li mi Bůh mé hříchy a připustí-li mne před svoji tvář, na věky v tom chci pokračovati se sv. apoštoly Petrem a Pavlem, sv. Janem a sv. Cyrilem a Metodem." A přece o důkazech lásky téhož Strossmayera mohli by říci mnoho krásného Srbové, Bulhaři, Češi a Slováci, Poláci i Rusové. Slyšte, co napsal zlaté Praze r. 1888: „Věřte mi, že krásný bratrský národ český nejpilnější a nejvytrvalejší mezi kmeny slovanskými, zaujímá v srdci mém stejné místo s národem mým vlastním. Zlatou Prahu, jedno z nejznamenitějších a nejkrásnějších měst střední Evropy, miluji a ctím stejně jako Záhřeb a Dubrovník náš slavný."

Ale to, co spojovalo nejúžeji oba proroky Slovanstva, je horlivost pro slávu Boží, království Boží — Církev. R. 1886 se umluvili k společné práci na provedení unie. Solovjev spisy,

Strossmayer hlavně pastýřskými listy, se snažili uvésti celé Slovanstvo v jeden ohromný požár touhy po unii. O výsledku jejich přátelství byla již výše řeč. Na popud Strossmayerův a jeho pomocí mnozí učení profesoři s láskou se věnovali řešení sporných otázek v časopisech i objemných spisech.

Řím všechny ty upřímné snahy viděl, slyšel a neváhal s odpovědí. Veliký Lev XIII. r. 1880 dodal idei cyrilometodějské duši, r. 1894 rozpřáhl ruce k něžnému objetí celého světa. Ale touženě očekávaný okamžik sjednocení byl ještě daleko. Ještě bylo třeba navoziti velmi mnoho kamení do propasti, protože se za 900 let příliš prohloubila mezi Západem a Východem. Bylo nutno najíti pevný základ, rozřešiti obtíže, odstraniti odpor, vyléčiti *obojí* stranu z předsudků atd. Slovem, bylo třeba vědeckého podkladu a *vychovati* duchovní i laiky tak, aby každý přijal za svá slova velikého Strossmayera, která napsal v druhém pastýřském listě r. 1882: „Co se mne týče, já bych raději, aby mi jazyk v ústech oněměl a ruka mi uschla, než abych úmyslně vyřkl nebo napsal jen jedno slovíčko, jež by srbské pravoslavné bratry uraziti mohlo." A to je právě účel *velehradských sjezdů:* propagovat v širší veřejnosti zájem o sjednocení, podněcovat k vědecké práci, přivésti obě strany k vzájemnému pochopení.

Na zavedení sjezdů má nesporně lví podíl veliký muž naší vlasti a svatý arcipastýř dr.

Antonín *C. Stojan.* (22. V. 1851 — 29. IX. 1923.) Znal se osobně se Strossmayerem a stejně jako on hluboce pochopil ideu cyrilometodějskou, ideu, kterou v stručnosti snad nejlépe vystihl právě Strossmyer nadpisem na své djakovské katedrále: „Slavi Božjoj, jedinstvu crkova, slogi i ljubovi naroda svoga — Slávě Boží, jednotě církví, svornosti a lásce svého národa."

Solovjev se Strossmayerem vrhli v slovanský svět idee, ukázali cestu a naší povinností jest po příkladu Stojanově a velehradských pracovníků kráčeti v šlépějích našich vůdců Strossmayera a Solovjeva pod nebeskou záštitou sv. Cyrila a Metoda s Matkou Ustavičné Pomoci a se sv. Josafatem.

Povinnosti českých katolíků k UNII.

Před katolickým světem se chlubíme, že jsme my, čeští katolíci mostem k Východu. Naše republika má, zdá se, Boží Prozřetelností vytčený úkol zbořit zdi mezi východní a západní Církví. Jsou to velkolepé myšlenky a slavné plány. Avšak k jejich uskutečnění ještě zbývá mnoho.

Než najdeme cestu k dalekému Východu, ušlapme si napřed cestičku k našemu nejbližšímu Východu: k našim řeckokatolickým Rusínům na Podkarpatsku a východním Slovensku.

Třeba si říci upřímně, že jsme si dosud dosti cizí. Jsou mnozí čeští římskokatolíci, kteří žijí na Podkarpatsku a nemohou pochopit, že jsme s uniaty jedna Církev a jedna víra. Tím méně se opovážíjíti k sv. přijímání v řeckokatolickém chrámě pod obojí způsobou. — Naopak zase Rusíni, kteří dlí za chlebem v českých zemích ani nejdou do našeho chrámu ani si netroufají u nás k sv. svátostem.

Ani srdcem nejsme ještě všichni za jedno. Mnohý Čech je příliš povýšený, než aby se zajímal a bratrsky se měl k Rusínu — mnohý Rusín se dívá na každého Čecha jako na bezbožníka a na pána, jenž zavinil všechnu poválečnou bídu Rusínů. Díky Bohu, že i posledními politickými událostmi počíná tát mezi námi led.

POZNEJME SE! Krok k tomu učinil poslední velehradský unionistický kongres svým požadavkem, aby byly ve farnostech v Čechách a na Moravě pořádány DNY VÝCHODNÍHO OBŘADU, aby měl český lid příležitost seznámiti se s východní liturgií. Katolíci, ž á d e j t e své duchovní správce o pořádání takových dnů. A katolické rodiny a spolky (zvl. odborové) se postarejte o to, aby chudobní Rusíni, jdoucí za prací do českých zemí, se dostali do k a t o l i c k é h o prostředí, by poznali praktický katolický život v českých domácnostech a naopak se starejte, aby tito pracovníci nepřišli do rukou nevěrců — k své i n a š í škodě.

Velmi praktickým prostředkem sblížení Rusínů s Čechy by bylo, kdyby více Čechů a Moravanů vstupovalo do uniatských klášterů, kde by pracovali na spáse duší. V té věci učinili dosud již hodně čeští Redemptoristé, kteří postavili i klášter a cerkvu východního obřadu

v Michalovcách (viz na obálce této brožury) a též ve Stropkově koná jich několik bohoslužby staroslovanské. Uniatští tito Redemptoristé jsou rodem Moravané a Češi, kteří před 20 lety s dovolením Sv. Stolice přestoupili na staroslovanský obřad, aby pracovali misiemi, výpomocí v duchovní správě a různými přednáškami a katechezemi na spáse i povznesení Rusínů. Kéž najdou více následovníků v zemi sv. Cyrila a Metoda! Velmi vítáni by byli mladí čeští kněží, kteří by měli chuť pracovat v jejich řadách. Je to skutečná příprava na apoštolskou práci, dá-li Bůh, i jednou na dálném Východě. Snad se najdou i mezi četnými horlivci Apoštolátu sv. Cyrila a Metoda nadšené duše, které by od krásných myšlenek přešli i k činům a zasvětili se práci mezi chudými uniaty.

Kongregace uniatských sester Služebnic v Prešově by též velmi ráda přijala zbožné dívky — Češky a Moravanky. Podrobné informace pošle biskupský ordinariát v Prešově. Nejlépe, když to kněz dívce vyjedná.

Poznejme svůj nejbližší Východ, ale i MODLEME SE za unii. Proto by bylo žádoucno, aby byl Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje založen v každé farnosti a měl co nejvíce členů (informace podá: Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje, Olomouc, Wilsonovo nám. 16). Modlitba a oběti (nemoc trpělivě snášená a p.) přivedou Východ jistě do lůna Církve. (Objednejte si k roz-

šiřování modlitbu za unii v exercičním domě ve Frýdku, 100 kusů za 3 Kč.)

Čeští katolíci, podejte pomocnou ruku odstrkovaným Rusínům, žijícím v naší republice. Pomáhejte jim nezištně k národnímu probuzení, k hmotnému povznesení a především k náboženskému probuzení.

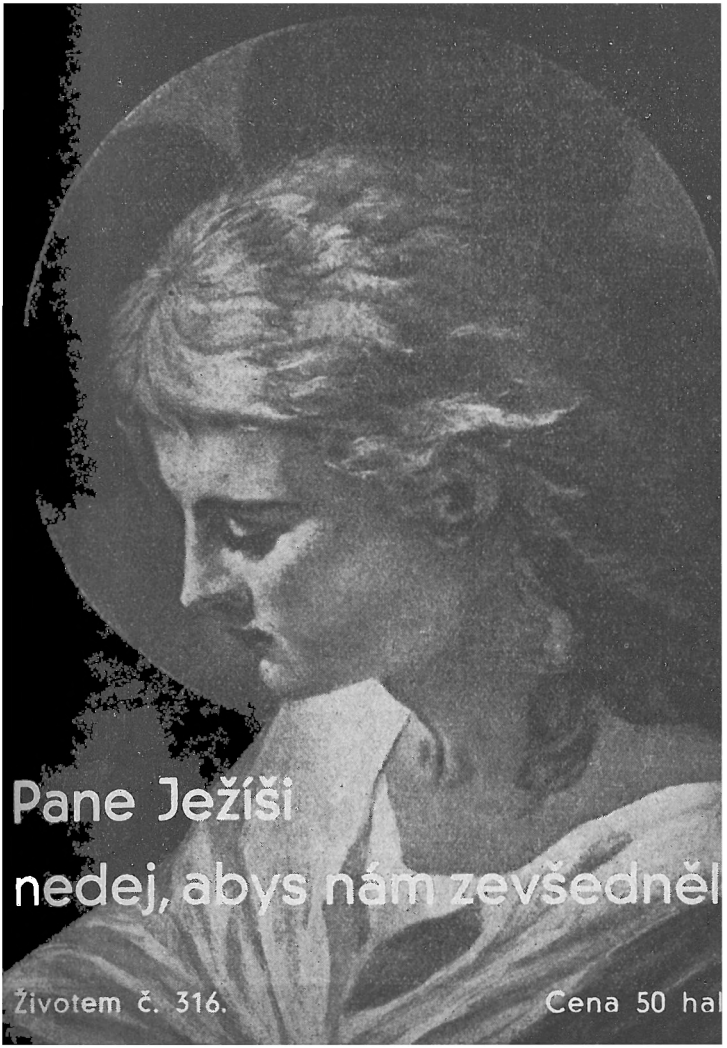
Nechť naše Podkarpatsko - velké a autonomní — je před celým katolickým světem důkazem opravdové lásky českých katolíků k Východu a jasným svědectvím, že naše republika je opravdu MOSTEM K VÝCHODU.

Různé informace o práci mezi Rusíny podá Monastyr Redemptoristů v Michalovcách, východní Slovensko.

Bude-li více farností míti zájem, dopište si tam i o přednášku se světelnými obrazy o unii. Uniiatský kněz vykoná ve vašem chrámě i staroslovanskou bohoslužbu — to bude pro vás DEN VÝCHODNÍHO OBŘADU. — Pro ten případ zvláště neopomeňte objednat v Exercičním domě ve Frýdku brožury „Mše sv. řecko-slovan. obřadu" (Životem č. 258), v níž je celý bohoslužebný text český i staroslovanský.

Imprimi potest. Pragae 27. Novembris 1938 P. J. Haderka C. Ss. R, Sup. Prov. Nihil obstat. Censor ex officio: P. Franciscus Vošahlik C. Ss. R Imprimatur Nr. 19.649. Olomucii, die 29. Novembris 1938. Dr. Joannes Martinů, Vicarius generalis.

„Životem". Úvahy náboženské, výchovné a sociální. Vychází ve Frýdku dvakrát v měsíci. Cena jednoho sešitu 50 hal. 24 sešitů jeden ročník. Předplatné na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Vydavatel Exercičí dům ve Frýdku. Řídí R. Schikora, C. Ss. R., Frýdek. Odpovědný redaktor R. Schikora, C. Ss. R., M. Ostrava. Tiskla Typia v Moravské Ostravě, Těšínská ulice 21.

Životem č. 316. Cena 50 hal

„Nebudete-li jísti těla Syna člověka a píti

jeho krve, nebudete míti v sobě života.“ (Jan 6, 54.)

Sv. přijímání je nezbytnou podmínkou našeho spasení. Sám Pán Ježíš to výslovně zdůraznil slovy uvedenými v nadpise tohoto odstavce, která se nedají vysvětlovat nijak jinak, než jak znějí. Jsou obměnou slov Páně pronesených jinak takto: „Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v den poslední.“ (Jan 6, 55.)

„Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá a já v něm.“ (Jan 6, 57.)

„Bude-li kdo jísti z chleba toho, živ bude na věky.“ (Jan 6, 52.)

V důsledku těchto slov Páně první křesťané chodili dle možnosti denně ke stolu Páně — kdo nemohl denně — tož chodil každou neděli a každý zasvěcený svátek nebo přijímali, kdykoli byli přítomni mši sv.

Avšak počáteční horlivost prvních křesťanů neustále slábla a ochabovala záludnou činností a neblahým působením zlého ducha, až u mnohých onen chlad k Pánu Ježíši dospěl tak daleko, že nešli ke sv. přijímání ani jednou v roce — ba někteří přestali chodit vůbec!

Toto počínání mnohých bylo příčinou, že církev Páně zavázala své dítky — katolické křesťany — pod těžkým hříchem nejméně jednou do roka — a to v době velikonoční — přijímat Pána Ježíše, svého Vykupitele a svého budoucího Soudce!!

Nejméně jednou za rok . . .

To neznamená, že církev svatá tímto nařízením praví katolickým křesťanům, že stačí k jejich spáse, půjdou-li jen jednou za rok ke sv. přijímání, nýbrž tím praví pouze, že nepůjdou-li ani jednou v roce — a to v době velikonoční — že se tím těžce proti Pánu Ježíši prohřeší.

Nejméně jednou za rok... To je ustanovení všeobecné, které bralo v úvahu i lidi pracující v nejnepříznivějších okolnostech — na př. lodníky, z nichž mnozí se vraceli ze zámořských cest za čtvrt roku — za půl roku i za delší dobu. Aby i jim byla dána možnost přikázání církevní zachovat — byla stanovena všeobecně platná doba jednoho roku pro přijetí Těla Páně.

Ze životní praxe však víme, že pro mnohé duše naprosto nestačí ke spasení jen jednou do roka chodit ke sv. přijímání.

Ba jsou duše, které nebudou zachráněny na věky ani čtvrtročním nebo měsíčním sv. přijímáním!

To záleží na nebezpečnosti prostředí, v němž tyto duše žijí! — Je-li prostředí to zcela v říši satanově, tož útoky, které na lidi podniká jsou tak mocné a rafinované, že je třeba častějšího sv. přijímání — a hodného, vroucného, nikoli povrchního — aby se takový člověk udržel v milosti posvěcující!

Mnohdy v takovém případě je nutno opustit blízkou a stálou příležitost ke hříchu — ať už je to služba v baru, nebo u zhýralce věřícího nebo nevěřícího atp.

Čím více ďábel útočí, tím více se má člověk utíkat ke svému zachránci — Ježíši Kristu!

Než v praxi jsme svědky pravého opaku. Lidstvo se odvracelo čím dál tím víc od Boha a zkáza jeho byla už na obzoru.

Tu sv. Otec Pius X., vida to, stal se hlasatelem a propagátorem častého — ba denního — sv. přijímání, a to od útlého dětství počínaje a stářím konče.

Jeho hlasu svět křesťanský poslechl a tak nastalo pro lidstvo ranné a denní sv. přijímání!

Tímto způsobem přišel ďábel — peklo — jistě o miliony duší, které by jinak byly zahynuly na věky!

Sv. přijímání musí se stát potřebou duše! — Řekl bych: Tolikrát každý je povinen jít ke sv. přijímání, kolikrát to potřebuje jeho duše!

Čím větší pokušení — čím více svět útočí — čím víc ďábel ohrožuje, tím častěji mám chodit ke sv. přijímání!

Mám-li ovšem na sobě těžký hřích, pak nesmím vůbec otálet, ale snažit se ho zbavit hned dobrou sv. zpovědí a získat smír s Bohem ve sv. přijímání.

Co je to křiku, nářku a lomení rukou, když se někdo smrtelně zraní nebo náhle těžce onemocní!

Hned a hned je volán lékař těla, ale na lékaře duše se třeba ani nevzpomene. A přece logický postup žádá, aby byla nejprve ošetřena duše, která je nesmrtelná a tedy ceny nekonečné, neboť je-li v těžkém hříchu, je v nekonečně větším nebezpečí než tělo — ten bezcenný, hliněný hrnec, jak vždy říkám svým studentům!

O duši zraněnou těžkým hříchem musíme mít největší úzkostlivost. Jsme na tomto světě proto, abychom ji zachránili pro blaženou věčnost, a tedy se o ni máme starat především a nejvíce!

Docela jasně to řekl sám Božský Spasitel: „Co prospěje člověku, kdyby celý svět získal, na duši však zkázu utrpěl?" — „Hledejte tedy nejprve království Božího..."

Satan však zase nejvíce překáží člověku v dosažení království Božího. Nezahálí, nikdy nespí a neustále hledá nové a nové metody svodů a zvláště, jak znemožnit nebo oslabit účinek ranného a denního sv. přijímání.

Neváháme prohlásit, že se mu jeho satanské dílo daří potud, pokud dovede v mnohých duších zevšednit časté sv. přijímání!

Zevšednění svatého přijímání.

Úkazy zevšednění sv. přijímání jsou velmi časté a příčin toho smutného zjevu je mnoho.

Na prvém místě jsou vinni rodiče, neboť nevěnují přípravě dítek ke sv. přijímání dostatečné péče — ba ve většině případech se o přípravu tu vůbec nestarají, ponechávajíce starost o přípravu ke sv. přijímání pouze knězi.

Kněz však sám na ten úkol nestačí, zvláště má-li ve třídě 40—50 dětí. Na jednotřídce nebo dvojtřídce jsou děti na tom lépe, poněvadž látku přípravy na sv. přijímání slýchají každoročně nebo aspoň prvá tři léta po sobě.

Jak docela jinak jsou na tom děti, které jsou ke sv. přijímání neustále vedeny svými rodiči!

Když jsem byl v Italii — 1923—25 — zažil jsem tuto pěknou příhodu:

Jednoho dne přišly k bočnímu oltáři — kostela, kde jsem sloužíval mši sv. — tři družičky asi 10leté a pobožně sledovaly mši sv. Neměl jsem tušení, proč u tohoto oltáře, zasvěcenému sv. Lucii, tato děvčátka klečí. Při sv. přijímání přijímaly velmi zbožně také tyto děti. (NB! V Římě si bere každý kněz několik ma-

lých hostií i k vedlejšímu oltáři, neboť lidé přistupují ke sv. přijímání u každého oltáře.) Nejvíce však jsem byl dojat, když po mši sv. matky a příbuzné ženy líbaly tyto děti na ústa. V sakristii jsem se dověděl, že jsem uděloval prvé sv. přijímání dětem, které k němu připravily matky, s nimiž pak nejbližší příbuzné ženy je líbaly na ústa proto, že ta ústa po prvé přijala Pána Ježíše.

Jak dojemná a krásná to starost a péče matek — jak pěkný to zvyk v zemi, v níž se tehdy nevyučovalo náboženství ve škole a kněz neměl příležitost připravovat ke sv. přijímání!

Ano — matky jsou povinny i u nás poctivě pracovat na přípravě svých dětí ke sv. přijímání nejen prvnímu, ale i ke všem následujícím!

Proto je třeba zintensivnit přípravu a vedení ke sv. přijímání dětí jak doma — tak ve škole!

Objednejte v exercičním domě ve Frýdku modlitbu rodičů za děti po prvé přijímající (značka o-6, 50 kusů stojí 2.50 Kč) a modlitbu dítěte, připravujícího se k I. sv. přijímání (značka o-7, stejná cena).

Děti a sv. přijímání.

Zvláště je třeba pečovat o přípravu dětí ke sv. přijímání v době, kdy jsou ještě maličké — 5—7leté — a chodí-li často.

Tuto péči musí mít zvláště matka, která nesmí pouštět dítě ke stolu Páně, dokud je denně několika slovy nepřipraví! Je dobře denně se ptát dítěte: Co pak dnes řekneš Pánu Ježíši před — při — a po sv. přijímání? Při tom matka musí dbát, aby dítě bylo před každým sv. přijímáním co nejvíce samostatně činné, a musí je vést k tomu, aby Pánu Ježíši často říkalo zase něco jiného — něco nového — matka má dítěti radit, co má mluvit, neboť matka zná nejlépe chyby a vady svého dítěte.

Jednou mu řekne: Dnes řekni Pánu Ježíši — Pane Ježíši, dej mi větší sílu proti zlému duchu, který mne často svádí k neposlušnosti — jindy zase: Pane Ježíši, dej mi větší náklonnost k modlitbě, k pravdomluvnosti, k učení atp.

Ubohá matka, která nepomůže dítěti při tak vznešeném úkonu, sv. přijímání.

Ďábel se velmi dobře postará, aby dítěti sv. přijímání zevšednělo nebo aby bylo pro dítě bez užitku nebo aby užitek byl nepatrný.

Dobrou pomůckou pro děti, by se naučily se Spasitelem hovořit, je brožura „Dítko před svatostánkem", Životem č. 222a, č. 222b (po 25 hal.) a č. 225 (po 50 hal.) s mnoha 2-barevnými obrázky.

A zvláště výtečnou školou opravdové srdečné modlitby i pro dospělé jsou „Návštěvy Vel. Svátosti" od sv. Alfonsa. Výtah jejich vyšel ve sbírce Životem (č. 244, cena 50 hal.).

Ze zkušenosti víme, že mnohé děti v hovoru s Pánem Ježíšem při sv. přijímání byly

úžasně vynalézavé, takže s Ním dovedly mluvit mnohem lépe než dospělí.

Na př.: Jedné dívce bránili rodiče přistoupit k prvnímu sv. přijímání, poněvadž sami málo věřili a vedli špatný život. Dívka často se slzami v očích si stěžovala knězi a prosila ho, zda by jí nedal sv. přijímání v kterýkoli den, kdy bude moci z domu odskočit. Samozřejmě, že kněz svolil.

Po nějaké době praví matka k děvčeti: „Zítra před polednem půjdeš do sousední vesnice k tetě — s určitým vzkazem." Děvče v duchu zajásalo, že příhodný okamžik ke sv. přijímání nadešel, že bude moci odskočit, neboť zde rodiče nepoznají čtvrt hodinovou ztrátu času, což zabere sv. zpověď se sv. přijímáním.

Je však třeba uvědomit o tom kněze. Podařilo se jí to a tedy na zítří ji kněz očekával v určitou hodinu v kostele.

Ráno děvče opatrně a nepozorovaně dalo své snídaní psovi. V 11 hodin přišla do kostela, kněz ji vyzpovídal řka: „Kéž ti Pán Ježíš odplatí tvoji velikou lásku k Němu!" Dívka, plna radosti, praví: „Však mi musíte hned toho Pána Ježíše dát." Kněz na to: „Co pak ti napadá? Už bude, co nevidět, poledne — Pána Ježíše můžeme přijímat jen lačni." Dívka kvapně odpovídá: „Však jsem dosud nic nepožila."

Tu už kněz neváhal podat dívce prvé sv. přijímání. Dívka Pánu Ježíši zkroušeně děko-

vala a hned pronesla k Němu velikou prosbu: „Pane Ježíši — dej ať nikdy nejsem taková jako tatínek a maminka!“

Cítíte tu strašnou obžalobu rodičů v této tklivé prosbě dítěte?

A kolik takových rodičů máme v dnešní době?

Jak jim bude na soudu Božím, až děti plni zoufalství na ně budou naříkat a je proklínat?

Jak četné zástupy dětí budou zavrženy i se svými rodiči?

Svobodní a sv. přijímání.

Velmi důležité je dnes časté sv. přijímání dospívající svobodné mládeže. Mezi svobodnou mládeží má ďábel strašlivou pastvu. Zošklivil a znehodnotil jí to, co je na svobodných to nejkrásnější, nejcennější a nejposvátnější — svatou čistotu.

Proto o ni příliš často olupuje. Zde tedy musí rodiče úzkostlivě dbát, aby jejich dospívající děti hodně často chodily přijímat Pána Ježíše, který jim může v jejich nesnázích, zápasech a bojích nejvíce pomoci — hlavně působit, aby jim sv. přijímání nezevšednělo. Běda jim, nestarají-li se o děti v tomto směru dostatečně až do jejich plnoletosti, neboť každý hřích mladých zaviněný nedostatečnou péčí rodičů, je také jejich hříchem!

Zde se musí rodiče za své děti nejvíce modlit, často za ně obětovat sv. přijímání a vést je často ke stolu Páně!

Francouzský učenec Marmontel pravil: „Nad častou zpověď není lepšího prostředku, kterým by bylo možno zachovati čistotu mravů u mládeže."

Dospělí často přijímající.

Dospělí často upadají do zvyklosti v častém sv. přijímání a proto jsou špatným příkladem mládeži a dětem. Nejdou výš — nespějí k dokonalosti!

Nesnaží se, aby byli od rána náležitě soustředěni a aby si byli dobře vědomi toho, kdo k nim toho dne zavítá.

Je samozřejmo, že v den sv. přijímání nemají lidé ani doma — ani cestou do kostela zbytečně mluvit. Lze mluvit jen o věcech nutných. Když někdo cestou do kostela snaží se hovořit s tím, který jde toho dne ke sv. přijímání, stačí ho upozornit: „Dnes jdu ke sv. přijímání, nech mne trochu, abych se soustředil."

*

Z téhož důvodu nemají lidé mluvit zbytečně přede mší sv. s knězem. Vždyť přece se připravuje k úžasnému obnovení nejsvětější oběti na kříži!

Každý kněz přede mší sv. stojí před skutečnou obnovou nepochopitelné kalvárské tragedie za spásu lidstva a proto je nutno, aby se také přiměřeně choval — jinak pak ani on neví, kam jde a co bude konat!

*

Ve mši sv. je člověku třeba co nejdéle se připravovat na nejposvátnější příchod Páně — úplně se ponořit na čtvrt hodiny — nejméně však na 10 minut — do rozjímavého hovoru s Pánem Ježíšem, přednášet mu lítost nad hříchy, prosit o pomoc, abychom jim v budoucnu dobře a statečně mohli čelit a už se jich nedopouštět, svěřovat mu své bolesti, těžkosti a svízele.

K tomuto rozjímavému hovoru se ovšem nejlépe hodí hovor úplně samostatný — vlastními slovy — nikdy však ne slovy zpívané mešní písně. Co mám na srdci, to Pánu svému, jak dovedu, nejlíp vyložím!

Jen tak mohu očekávat dobrý účinek sv. přijímání!

Pak je třeba snažit se říkat každodenně Pánu Ježíši něco nového — jiného — dle skutečné potřeby duše a nezapomínat na nikoho. Ani na spásu odpadlých, za jejich návrat do církve, za poznání pravdy u bloudících a jinověrců — ani na dnešní mládež, aby statečně odolávala pokušením, svodům a útokům zlého ducha na sv. čistotu — ani na dnešní tak katastrofální zneužívání posvátného manželství,

v němž zvrácení lidé odpírají Bohu děti — největší to a nejcennější dar nebes — jimiž by byl rozmnožen počet Jeho vyvolených oslavovatelů v nebi — ani nesmí být zapomínáno na ubohé pohany, jichž dosud na tisíc milionů úpí v temnotách a nezasvitlo jim ještě světlo spásy.

Tisíce a tisíce proseb můžeme pronášet v tomto rozjímavém hovoru s Pánem Ježíšem!

Jestliže si někdo zvykl na stále stejnou přípravu ke sv. přijímání — už je na špatné cestě — zastavil se — ustrnul — nejde výš a výš a dál a dál, nezdokonaluje se a pak účinek a výsledek sv. přijímání je nepatrný nebo vůbec ho není vidět!

Pak jsme často svědky smutné zkušenosti, že takoví lidé sotva opustí kostel po sv. přijímání hned mluví o věcech čiře světských a všedních — berou jméno Boží nadarmo — za kostelem už nadávají a klnou — pomlouvají a nactiutrhají atd.

Tito lidé jsou velikým pohoršením pro jiné, kteří by častěji přijímali, ale vidouce špatný výsledek u jiných, podceňují moc sv. přijímání. A konečně jsou pohoršením pro ty, kteří nepřijímají, neboť tito zase říkají, nežli tak jednat, raději nechodit vůbec ke sv. přijímání.

Jak je to možno, aby lidé, jdouce od stolu Páně, tak hrozně si počínali?

Jen tak je to možno, že si neuvědomují, kde byli a koho přijímali. To je však úžasně zaviněná nevědomost a tedy hříšná!

Sv. přijímání jim zevšednělo!

Ne — sv. přijímání nesmí nám nikomu a nikdy zevšednět! Pak bychom byli u konce. Naše touha po sv. přijímání musí se v nás neustále stupňovat a vzrůstat, nemáme-li duchovně zakrnět!

Mnozí světci bývali a jsou před sv. přijímáním uchváceni takovou touhou po Pánu Ježíši, že je museli a musí zdržovat, aby se po sv. Hostii přímo nevrhli. Tak je tomu na př. u Terezie Neumannové v Konnersreuthu.

Usebranost lidí před i po sv. přijímání má být taková, že nemají vidět, co se kolem nich děje, nic je nemá vyrušit, mají být úplně vnořeni do rozjímání a hovoru s Pánem Ježíšem.

Vždyť v těchto okamžicích naprosté blízkosti Boží můžeme si vyprosit a dosáhnout nejvíce!

Čím hlubší ponoření do hovoru s Pánem nebe i země — tím větší zisk a užitek z jeho příchodu k nám!

A přece mnozí přijímají tak zvykově a povrchně, někteří vůbec bez přípravy, zvláště četní dnešní snoubenci, kteří hledí jen odbýt to, co předpisuje sv. církev před přijetím svátostného manželství. Pak se nesmíme divit, že nemají na své pouti životem žádného požehnání.

Smutné ukázky.

Jsou případy, že někteří lidé jdou v neděli ke sv. přijímání před ranní mší sv. — chvíli jsou v kostele — a pak hned někam odjíždějí za řízením, jež je takového rázu, že je Pán Ježíš při soudu Božím neuzná a neomluví jako takové, že by bylo opravňovalo nepřítomnost na mši sv.

Jiný zase přijde pozdě do kostela — jak jsem sám několikrát zjistil — zrovna před sv. přijímáním mezi velkou mší sv., a jde rovno bez všeliké přípravy ke stolu Páně. Takový člověk nejen že není té neděle na celé mši sv. — ač třeba dobře mohl být na celé jedné ze tří mší sv. dopoledních, ale přijímá neuctivě a třeba i svatokrádežně!

Jaká to neúcta a nevážnost k Pánu Ježíši, kterého přijímají? Jak mohou mít naději na požehnání Boží, když chodí ke sv. přijímání jakoby to bylo něco všedního a bezvýznamného? Což, není to opovážlivé pokoušení Pána Boha?

Kam až jsme to dnes dospěli?!

Člověk opravdu nechápe, jak dnes vyvanula z lidu živá víra, úcta a vážnost k tomu nejposvátnějšímu a nejvznešenějšímu, co katolický křesťan smí a může přijímat z nezměrného a nepochopitelného milosrdenství Božího.

Pravá úcta.

Kdo je si jasně vědom toho, co sv. přijímání je, snaží se přijímat co nejhodněji a nejvroucněji. —

Pak vědomí takového člověka: dnes jsem byl u sv. přijímání — dnes jsem přijal Pána Ježíše, musí ho provázet celý den tak, že se snaží opravdu, aby se nedopustil ani jednoho lehkého hříchu s plnou rozvahou. O těžkém hříchu se tu nechci ani zmiňovat, protože v den sv. přijímání těžce zhřešit považuji za naprosto surové.

U takového člověka, který je po sv. přijímání, mohou se vyskytnout pouze — jak říkáme — polodobrovolné hříchy lehké a nedokonalosti.

Jak ohavně se však vyjímá, když osoba chodící denně — nebo často — ke sv. přijímání, sotva vytáhnuvší paty z kostela, rozchechtá se v hovoru na celé kolo — dovede brát jméno Boží nadarmo — dovede klet — nadávat — pomlouvat — nactiutrhat — zabíjet čas tak drahý, který nám Pán Bůh dává ve svém nezměrném milosrdenství k získání záslužných skutků pro nebe, neužitečným a zbytečným hovorem, nebo dovede páchat i větší hříchy a dovede si namlouvat, že jsou to jen hříchy lehké.

Jak to strašlivě působí zlým příkladem — pohoršením — na ostatní, kteří vidí takovou osobu chodit denně ke sv. přijímání!

„Běda tomu, skrze něhož pohoršení pochází!"

Pak se opravdu nedivíme, když mnozí lidé pronesou úžasná slova: „Ty ženy, co chodí denně ke sv. přijímání, jsou nejhorší!"

Člověk se opravdu zatřese hrůzou, když na vlastní uši zaslechne takový úsudek — nespravedlivě ovšem sevšeobecňující, neboť dobře ví, že nejsou takové všechny, ale jenom některé.

Denně přijímající člověk musí vynikat zvláštní láskou k Pánu Ježíši!

Z lásky k Pánu Ježíši nesmí mu být i nejtěžší obět veliká — má závodit v sebezáporu a v heroickém snášení křížů, křivd a urážek — pamětliv velikých slov Páně:

„Kdo chce za mnou přijíti, zapři sebe sám a vezmi kříž svůj a následuj mne!"

„Široká je brána a prostranná cesta, která vede k zahynutí, a mnoho je těch, kteří jí procházejí. Jak těsná je brána a jak úzká cesta, která vede k životu, a málo je těch, kteří ji nalézají."

Zdaž tato slova nám dostatečně nepraví, jak máme být pokorní a vážně jít v bolu a křížích za svým Spasitelem tímto slzavým údolím?

Ještě si připomeňme slova Pána Ježíše, jimiž zdůrazňoval nutnost sv. přijímání.

„Já jsem chléb života."

„Já jsem chléb živý, který jsem sestoupil s nebe. Bude-li kdo jísti z chleba toho, živ bude na věky. Chléb, jejž já dám, tělo mé jest za život světa."

„Nebudete-li jísti těla Syna člověka a píti krve jeho, nebudete míti života."

„Kdo jí tělo mé a pije krev mou, přebývá ve mně a já v něm."

„Kdo jí chléb tento, živ bude na věky."

Všecka tato slova Páně jsou tak úžasně vážná a důležitá, že se člověk chvěje posvátnou bázní a umiňuje si, že se co nejvíce vynasnaží, aby svého Pána co nejvroucněji přijímal.

Ano — je třeba zvroucnit sv. přijímání — snažit se neustále vpřed — výš a výše — s větší a větší touhou, úctou a vážností!

Jedině tak bude mít sv. přijímání pro nás opravdovou hodnotu a bude nám ziskem, prospěchem a požehnáním nejen v tomto slzavém údolí — ale zvláště pro život posmrtný!

Per Mariam ad Jesum.
Marií k Ježíšovi.

Je to jistá zkušenost, že úcta mariánská vede k větší úctě Pána Ježíše.

Proto pravý katolický křesťan, často chodící k sv. břijímání, musí neustále prosit a volat k Panně Marii: Ukaž nám co nejlépe své-

ho Božského Syna, abychom víc a více chápali Jeho nekonečnou velikost a dobrotu a přijímali Ho opravdu se svrchovanou úctou a posvátnou bázní, abychom se stali hodnými býti skutečně Jeho věrnými dětmi, a — jako takoví — abychom byli jednou po tomto krušném putování pozemským životem přičleněni mezi obyvatele Jeho věčného království.

Nedej, Matko Boží, aby nám Syn tvůj zevšedněl!

Neblahé zjevy.

Mnozí staří lidé nechápou — nebo zapomínají — na důrazná a přísná slova Ježíše Krista: „Nebudete-li jísti Těla Syna Božího — všichni zahynete!"

Domnívají se, že když jsou už tak nemožní, že do kostela nedojdou — ale jinak jsou zdraví — že nemusí v době velikonočního sv. přijímání přijat Těla Páně.

To je ovšem hrozný omyl a blud!

Povinnost velikonočního sv. přijímání váže každého katolického křesťana, ať je zdravý nebo nemocný, ať může dojít do kostela nebo nemůže!

Nemůže-li už do kostela dojít — tož musí přijít kněz k němu!

Takový člověk je povinen kněze si zavolat, aby mohl vykonat velikonoční povinnost.

V tomto případě jsou děti vázáni pod hříchem postarat se, aby jejich staří rodiče v době velikonoční přijali Tělo Páně!

Běda jim — nedbají-li o to!

A jde to přece velmi snadno zařídit, neboť ve všech farnostech oznamuje duchovní správce — obyčejně ku konci doby velikonoční — kdy bude chodit do domů těch, kteří už nemohou dojít do kostela, aby i oni mohli vykonat velikonoční povinnost!

Přes to však mnozí lidé z lichého studu nebo — jak říkají — nebo lépe: jak se vymlouvají — aby neobtěžovali kněze, nepřihlašují se k velikonoční sv. zpovědi ani si kněze k sobě nepovolají.

Kdo se však nepostará o to, aby ve velikonoční době nepřijal Tělo Páně — dopouští se těžkého hříchu! Vždyť je to nepochopitelné pokoušení dobrotivého Pána Boha, který nám tyto svátosti dal, abychom snáze a jistěji mohli spasit svoji nesmrtelnou duši! A mimo to je to opovážlivé spoléhání na milosrdenství Boží — zvláště když má člověk na sobě těžký hřích — neboť doufají, že je Bůh z tohoto světa náhle nepovolá a čekají, až bude s nimi zle! Je to veliká nesvědomitost vůči sobě — zvláště vůči své duši, která úpí v otroctví ďábla, otupuje a odkládá se zaopatřením, až na nejzazší hranici, kdy je už pozdě!

Jak může Pán Bůh stát o ty, kteří o Něho nestojí?

Proto je třeba se vší energií vykořenit tento zhoubný zlozvyk z katolických rodin!

Jinak uslyší lidé takoví při soudu Božím tato hrozná slova: Hostem jsem byl — a nepřijali jste mne! — Neznám vás! — Odejděte, zlořečení, do ohně věčného, kde je věčný pláč a skřípot zubů!

Tam pak — u Pána Boha, — nebude platit žádná vytáčka ani žádná výmluva!

Kněz je tu přece na to, aby lidem, kdykoli toho potřebují, posloužil!

Že lidé jsou dnes v této tak důležité věci tak zlenivělí a pohodlní — to je neblahým následkem všeobecného náboženského úpadku!

Satan dobře ví, že nejnebezpečnější věci pro něho jsou svátosti Kristem Pánem ustanovené ku snadnější záchraně duší, a proto otupuje neustále duše katolíků tím, že jim namlouvá, že nejsou tak důležité ke spasení nebo, že není ještě tak pozdě!

Tak chytá a lapá dnes do své pekelné sítě tisíce neuvědomělých k jejich věčné škodě!

Na věčnosti budou pak proklínat ďábla po celou věčnost, že je oklamal, ošálil a podvedl — ale on se jim bude jen chechtat, že se od něho ošálit a oklamat dali!

Jak máme toužit po Pánu Ježíši?

A staří se někdy vymlouvají: vždyť já stejně žádné hříchy nemám, nikam nechodím. Jestli zanedbals minulou dobu velikonoční sv. přijímání, již máš, příteli, jeden těžký hřích!

Řekl bych tak — jak tomu bylo v prvních třech stoletích po Kristu Pánu — jak tomu bylo v prvotní církvi, v době krutých pronásledování katolických křesťanů.

Ti, kdož se rodí ze tmy ke světlu — ti si dovedou toho světla — totiž Ježíše Krista, svého Spasitele — k smrti vážit. Vždyť jim je smrt právě branou k Ježíši Kristu!

Ti však, kteří se rodí už ve světle — totiž v církvi Kristově, v křesťanství — ti si nedovedou toho světla vážit, poněvadž k němu přišli bez boje, bez zápasu, bez zásluhy! Proto nedovedou vůbec ocenit katolicismus jako dětství Boží, ale ani se ho nesnaží oceňovat!

My se vlastně dovídáme o ceně katolicismu od pohanů, když srovnáváme jejich ubohý modloslužebný život s velkolepostí křesťanství!

Proto: jak si máme vážit Pána Ježíše a po Něm toužit, o tom nás nejlépe poučují obrácení horliví pohané a konvertité!

Tito projevují takovou touhu po svém Spasiteli, že se nedají od Něho oddálit nebo odvrátit žádnými poznámkami světa, ani jeho výsměchem, ani jeho hrozbami a přijímají Ho čas-

to — mnozí denně — neboť dobře vědí, čeho dosáhli po tak dlouhé a zoufalé cestě životní, nebo od koho byli tak dlouhou dobu odvráceni!

Ztracená a opět nalezená perla stoupne v ceně u svého majitele!

Ztracený a opět nalezený Pán Ježíš je pro vážné konvertity pokladem neocenitelným!

Co jim vše prominul — co vše odpustil — a zase přijal jako své děti do své Božské náruče?!

Oni dobře chápou, že toho nezasluhují!

A zajímavo je, že právě maličcí mívají tak velikou touhu po Pánu Ježíši, že zahanbují většinu dospělých. Kolik dětí už — puzeno touto touhou po Vykupiteli — bylo příčinou návratu celých rodin do církve?

Ti maličcí jsou schopni mnohdy i velikých utrpení a obětí — zvláště v prvním období, kdy rodiče nervosně brání dítěti — ale rády to vše podstupují, aby se mohli dostat ke svému Miláčku — Ježíškovi a druhé k Němu přivádět!

Je znám onen úžasný příklad touhy po Pánu Ježíši u malého černošského děvčátka v africké misii, které neustále si žádalo první sv. přijímání, ale misionář prohlašoval, že je ještě tuze maličká, že má dosud mléčné zoubky — až je mít nebude, že jí dá Ježíška.

Dívenka odešla, ale za krátko prohlašovala, že už nemá mléčné zoubky a že jí tedy už nic nebrání a nepřekáží, aby mohla přijat toužebně

očekávaného Ježíška. Opravdu — misionář zjistil, že nemá zoubky. Její zakrvácená ústa svědčila, že si děvčátko vytlouklo zoubky — které jí, dle jejího mínění, překážely přijmout Ježíška.

Misionář pak už neváhal ji připustit k prvému sv. přijímání!

Jak nás tento hrdinný příklad slabounkého dítka zahanbuje!

Jak zahanbuje rodiče, kteří brání svým dětem často přijímat jejich Spasitele?

Zevšednělo jim sv. přijímání — zevšednělo jim Vykupitel a proto o Něho nedbají — ani dětem Ho nepřejí!

Zevšednělo jim Jeho utrpení pro ně podstoupené, zevšedněla jim láska k Němu — a proto nedbají ani jeho tak důrazných slov: „Nechte maličkých přijít ke mně a nebraňte jim!"

Jak jim bude jednou před tváří Boží, až uslyší výtky, které jim Pán světa bude musit pronést, že nedopřáli Jeho miláčkům často Jeho Božského Těla a přesvaté Jeho krve?

Tam pak bědovat — bude pozdě!

Co nikdy nepochopíme?

Jak je možno pochopit, že člověk — tak ubohý tvor — smí a má požívat svého Tvůrce a Pána?

Je to opravdu nejen nepochopitelné, ale i neuvěřitelné!

Proto se pranic nedivíme, že tato pravda byla — jak víme z Písma sv. — kamenem úrazu mezi učedníky Páně.

Když jim totiž Pán Ježíš oznámil, že jim dá své tělo za pokrm a svoji krev za nápoj, prohlásili: „Tvrdá je řeč tato. Kdo ji může slyšeti?" Mnozí z nich proto také od Pána Ježíše odešli.

A přece to Pán Ježíš myslil vážně a doopravdy, neboť nevolá je zpět, ale praví apoštolům: „Chcete snad i vy odejíti?" Zde tedy Pán Ježíš žádá bezpodmínečnou víru ve slova, jak je pronesl. Kdyby to byl mínil obrazně, byl by dal vysvětlení!

Šimon Petr zachraňuje nebezpečnou situaci pro všecky ostatní: „Pane, ke komu půjdeme? Ty máš slova života věčného a my jsme uvěřili a poznali, že jsi Kristus, Syn Boží!"

Ať tedy nechápeme sebevíc, musíme věřit, že ve sv. Hostii je Pán Ježíš skutečně přítomen živý jako Bůh i člověk. Ani naše nehodnost a nicotnost nám v té víře nemůže a nesmí bránit!

Vše Božské je úžasné a nepochopitelné! Tím více zajisté požívání samého Boha v Nejsvětější Svátosti.

Naše lidská nehodnost musí nám být pobídkou ke hluboké pokoře, s níž máme přijímat

Tělo Páně. Co jsem já — a, co je On? — Já nic — On Věčný světů Pán a vládce!

On si to přeje a poroučí — my musíme poslechnout!

On si bezpodmínečně přeje, abychom Jej přijímali, chceme-li být na věky spaseni, tedy musíme ochotně a rádi poslechnout, třebaže se cítíme nehodni tak úžasného vyznamenání!

On chce svým Božstvím sytit naši duši — obraz to Boží — pro nebe, aby odolala náporům zlého ducha, který ji chce na věky o Boha připravit!

Jak Jej musím za to milovat, když pro mne tolik učinil, aby mne na věky zachránil!

Příkladů této lásky naleznete v dějinách Církve bez počtu.

Nedivte se, že duše, které toto všecko uvážily a aspoň trochu pochopily, byly ochotny tolik mučednictví podstoupit a svůj život dát za svého Pána!

Jen vzpomeňte na mladičkého římského hošíka Tarcisia, který v nebezpečné době pronásledování křesťanů nabídl se donést Tělo Páně do žaláře — uvězněným a na smrt odsouzeným křesťanům, aby před svojí mučednickou smrtí byli posíleni Pokrmem na cestu do věčnosti.

Tento hošík byl na cestě do vězení přepaden pohany, kteří mu chtěli vyrvat to, co nesl vězňům. Bili, po zemi vláčeli Tarcisia, až

ho ubili, ale Tarcisiovy ruce byly jako ze železa. Nepovolily a Nejsvětější Svátost nevydaly. Hrdinný tento hoch padl z lásky k Pánu Ježíši, přítomnému v Nejsvětější Svátosti v okamžiku, kdy se prodíral shluklým davem křesťanský vojín Kvadrátus, aby zjistil, co se tam děje.

Jeho hřmotná postava hrozebně zahřmí na pohany. Ti ustupují a Kvadrátus poznává Tarcisia. Zvedne ho a donese jeho mrtvolu do katakomb, kdež teprve jeho sevřené ruce uvolnily neporušené svaté Hostie, které svým životem hájil a uhájil!

Co na to říkáš, — milý čtenáři?

Jakou lásku a touhu po Pánu Ježíši máš ty? —

Dovedl bys — co dovedl Tarcisius?

Zamysli se nad tím!

Ale takovou láskou k Pánu Ježíši a po Pánu Ježíši máme plát všichni!

Pak teprve Jej budeme co nejčastěji přijímat a budeme Jej přát z celého srdce i druhým.

Staneme se tak apoštoly nejen častého, ale uvědomělého sv. přijímání.

Když budeme takto chápat svého Pána, pak není možno, aby nám někdy zevšedněl!

Věčno můžeme neustále požívat s větší a větší intensitou — s větší a větší láskou a touhou — a přece je nikdy nevyčerpáme!

Proto často se modleme nejen za sebe, ale zvláště za druhé — neuvědomělé:

„Pane Ježíši, - zachránče náš od věčného zavržení a dárče všeho, co svým nazýváme, - zapal oheň pravé lásky k Tobě a nedopust, abys nám zevšedněl. Amen."

Znáte naše

LITURGICKÉ LETÁKY?

Vysvětlují a přinášejí PŘEHLED OBŘADU *mše sv.* (značka 1-33), *Květné neděle* (1-28), *Zeleného čtvrtku* (1-25), *Velkého pátku* (1-26) a *Bílé soboty* (1-27). *O zaopatřování* poučuje (1-13).

Cena 100 letáků K 2.—.

Rozdejte to v kostele po lavicích, ať katolíci nepřihlížejí obřadům bezradně!

Imprimi potest. Pragae 27. Novembris 1938. P. J. Haderka C. Ss. R, Sup. Prov. Nihil obstat. Censor ex officio: P. Franciscus Vošahlík C. Ss. R. Imprimatur Nr. 19.649. Olomucii, die 29. Novembris 1938. Dr. Joannes Martinů, Vicarius generalis.

„ŽIVOTEM". 24 sešitů jeden ročník. Předplatné na celý ročník i s poštovným 13 K. Číslo poštovního účtu šekového v Praze 303.183. — Vydavatel Exerciční dům ve Frýdku. Telefon č. 38. — Řídí R. Schikora, C. Ss. R., Mor. Ostrava. — Odpovědný redaktor R. Schikora, C. Ss. R. — Tiskla Typia, Mor. Ostrava.

Znáte je?

Jmenují se

»POSLY JARA«

poněvadž nám zvěstují jaro. - A ten, kdo nám zvěstuje pravdu, se jmenuje

»POSEL PRAVDY«

To je náš časopis „Posel Pravdy". Vychází týdně, 25 kusů stojí čtvrtletně i s poštou 11·40 K, ročně 45·50 K. Objednejte, zaveďte, kde ještě není.

● Všímá si **časových** otázek náboženských, sociál-
● ních, výchovy, rodinného života, bojů mládí atd.

Za 3 leta dosáhl již skoro 200.000 odběratelů. Ale co je to proti tolika

MILIONŮM KATOLÍKŮ

v Čechách a na Moravě.

Zprávy z katolického světa:

Katolický tisk má stále co dohánět. Nedávno vyšla kniha o světové výstavě katolického tisku ve Vatikáně. Uvádí čísla velmi poučná: Všech novin na světě (denníků) vychází asi 50.000. Katolíků je ze všeho lidstva asi 16.5%. Dle toho by mělo být katolických denníků asi 8.000 — ale je jich pouze 1.759... Časopisů vychází asi 150.000 a měli by jich katolíci tedy mít 24.000 — ale mají pouze asi 9.000...! Ještě hůř by toto srovnání dopadlo, kdybychom čítali množství odběratelů časopisů a novin. Jen několik příkladů z ciziny: Ve Francii činil r. 1934 celkový náklad všech katolických časopisů a novin asi 1,900.000. Tisk však náboženský neutrální vycházel asi v 8,000.000 výtisků a protináboženský tisk měl toho roku PŮL ČTVRTA MILIONU exemplářů. — Ani v Německu (ještě před zavedením dnešního tiskového režimu) nebyla situace katolického tisku tak vzorná, jak se někdy hlásalo. Tisková organisace katolická měla ze všech 4.700 německých novin jen 600 listů. Světoznámý německý katol. list „Kölnische Volkszeitung" měla jen 18.000 odběratelů — co jest to proti na př. 72.000 „Frankfurterzeitungu". Známá katol. „Germania" se 7.500 odběratelů přímo mizí v porovnání s 375.000 výtisků „Berliner Morgenpostu". A v sudetském území měl katol. tisk německý (denní) jen 50.000 odběratel — mezi TŘI A PŮL MILIONU Němců (t. j. ještě za 1. republiky). Za to Holaňďané-katolíci mohou být na svůj tisk hrdi: necelé tři miliony katolíků v Holandsku má 37 denníků o celkovém nákladě 470 tisíc výtisků. To je jistě číslo úctyhodné. — A co náš český katolický tisk...? Napněte vše pro jeho rozšíření. Máme co dohánět!!

Redakční zprávy: Ještě platí výhoda pro 1. číslo tohoto ročníku: Udejte nám, na koho bychom mohli zdarma toto 1. číslo poslat. Snad se mu naše sbírka zalíbí a předplatí si těch 13 K na rok. Dostane za ně 24 nových časových brožur „Životem".

Co tomu říkáte, že tolik katolíků neplní své náboženské povinnosti, k sv. svátostem a na mši sv. nechodí a velmi mnozí nemají vůbec zájmu o Boha?

Či je Vám to lhostejné?

— i když jsou to snad vaši vlastní příbuzní (nad nimiž pláčete)? — Ti lidé nic vážnějšího nečtou, neuvažují.

●

Dejte jim naši knížečku

»Uvažuj!«

Ačkoliv má 108 stran, nabízíme ji za pouhých 50 haléřů. Objednejte hromadně a dejte těm, jež na kázání nechodí.

●

Jsou to vybraná čísla „Posla pravdy" z minulých ročníků. Nízkou cenou vycházíme vstříc i nejchudším. — Staňte se i vy apoštolem!

Vy neznáte ještě náš

SEZNAM TISKOVIN

vydaných Exerc. domem ve Frýdku?

Je v něm přesný a úplný seznam všech brožur, knih i drobností (plakátů, letáků, modliteb, obrázků) u nás vydaných — s krátkým vysvětlením, o čem jednají. Zvláště ale cenná je 1. část Seznamu řadící všechny naše tiskoviny dle obsahu a pro který druh lidí se hodí.

Stůjtež zde hlavní nadpisy:

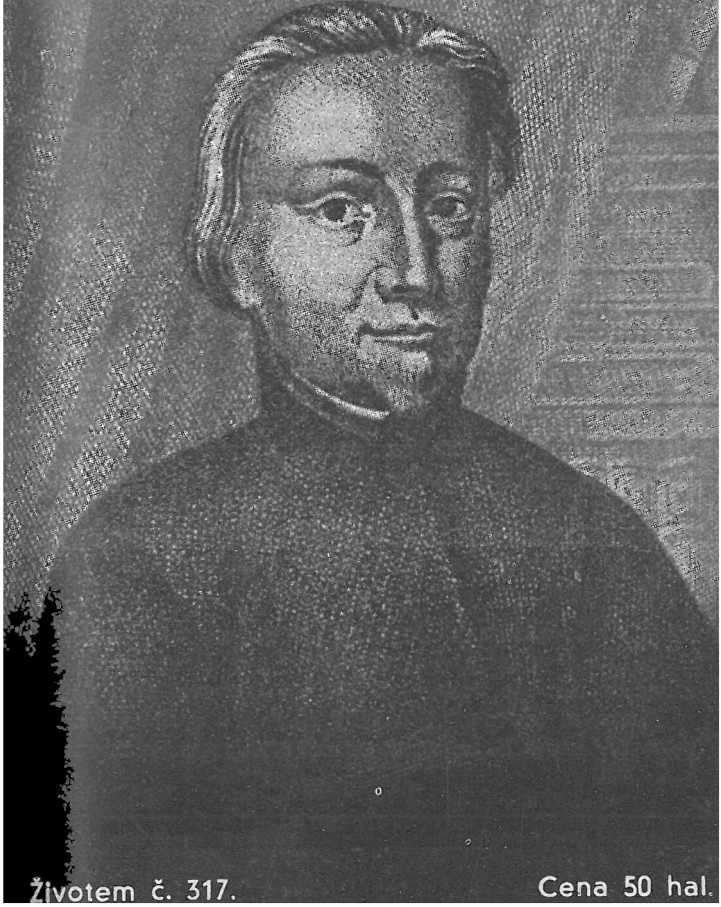
Obhajoba víry, Mravouka, Liturgické pomůcky, Askese, Pro rozjímání, Exercicie, Božské Srdce, P. Maria, Dějepisné brožurky, Životopisy, Pro konvertity, Unie, Zámořské misie, Katolická akce, Tisk, Charita, Sociální otázka — Dělníci, Příručky k spol. pobožnostem, Rodiče (matky), Snoubenci, Mládež, Katolické spolky, Katolické ústavy, Dětí, Nemocní, Hudebniny.

Z tohoto seznamu teprve poznáte celou činnost našeho Exercičního domu (jsou zařazeny i naše překlady do 6 řečí) a máte jasno, co si od nás objednat.

Celý Seznam má 88 stran.
Vyžádejte si ho u nás ZDARMA!

BOHUSLAV BALBÍN,

VELIKÝ OBRÁNCE PRÁV ČESKÝCH V 17. STOLETÍ.

Životem č. 317.

Cena 50 hal.

Napsala Ph. Dr. Amalie Svobodová.

Úvod.

Bylo to po hrozné katastrofě bělohorské, kdy národ, zeslabený početně i mravně, zničený hospodářsky a spějící k úpadku jazykovému, potřeboval vůdců a zachránců, kteří by jej vytrhli z propasti ponížení a ukázali mu cesty k vrcholkům nové moci, nového růstu. Takovým vůdcem — prvním a nejlepším, všestranně vzdělaným a podivuhodnými ctnostmi se skvějícím, byl BOHUSLAV BALBÍN. Balbín nám má co říci; hovoří k nám tak, že je to poučením a povzbuzením pro všechny věrné Čechy, lkající nad zmenšením svatováclavského dědictví a bolestně se ptající: Co bude dále? Jak si počínati, abychom zachránili to, co nám zbylo a abychom připravili národu lepší budoucnost?

U Balbína nalezneme jasné, určité odpovědi na tyto otázky. Poznáme-li jeho činnost, řekneme si: Je nám potřebí pracovati tak, jak pracoval tento neohrožený zástance českých práv v 17. století. Je nám potřebí napodobovati to-

Exercièní dům, Frýdek Fotoarchiv Exerc. dům, Frýdek

hoto vlastence, kterého Stanislav Vydra řadil k nejpřednějším mužům naší vlasti, jejž nazval náš přední historik český, univ. prof. Dr. Kalousek „mužem podivuhodným" a jehož díla doporučoval ke studiu řka, že by hlavní myšlenky z nich měly býti sdělovány všemu lidu. Budeme-li kráčeti ve šlépějích Balbínových, budeme-li dle slov velikého životopisce Balbínova Emanuela Sonnera, „příklad neohroženého bojovníka za věc českou míti neustále před očima a říditi se jeho vzorem, neustaneme brániti úsilovně nejdražší po předcích odkaz a přispějeme k tomu, aby se i nadále splnila vroucí prosba Balbínova: Svatý Václave, nedej zahynouti nám ni budoucím."

Život pod ochranou nejlepší Matky.

Balbín měl velikou úctu k matce, jež ho zrodila a vychovala. Matka mu byla vším, neboť otce ani nepoznal, ztrativ ho 2 měsíce po svém narození. Matky vždy vzpomínal s láskou a vděčností jako své první a největší inspirátorky, která v jeho duši rozehrála struny všech těch ušlechtilých vlastností, jež z něho učinily bojovníka za věc národní a apoštola pravdy. Matku obdivoval pro její zbožnost a křesťanskou statečnost, s jakou dovedla snášeti strašné útrapy za války třicetileté, kdy jako vdova se 7 dětmi měla trudné postavení, blahořečil

jí zvláště za to, že ho v útlém věku zasvětila Královně nebeské a v době jeho těžké nemoci — co tříletého chlapečka, jej zavezla na mariánské poutní místo do Bohosudova, rok na to pak do Staré Boleslavi a zde jej znovu své Matce Boží obětovala. Balbín přičítal svoje podivuhodné uzdravení, o němž slýchal od své rodičky vyprávěti, Matce nebeské a prožíval celý život pod Její ochranou. Po všechna léta svého působení oslavoval Ji úkony zbožnosti na různých poutních místech, kam rád putoval a velebil Ji krásnými spisy, v nichž vylíčil Její divotvornou moc. Napsal čtyři díla o význačných mariánských svatyních (Stará Boleslav, Varta, Tuřany, Svatá Hora), kromě toho z lásky k nebeské své Ochránkyni postaral se o vydání rukopisné památky po velikém ctiteli mariánském, arcibiskubu Arnoštu z Pardubic, žaltáře to s Chválami mariánskými, zvaného latinsky „Mariale Arnesti". Největší pozornost věnoval Staré Boleslavi a jejímu milostnému obrazu Matičky Boží — Paladiu. Z tohoto Paladia učinil takřka duchovní střed české země, je chtěl ovinouti věncem historických zpráv a tak podati všem svým vrstevníkům i příštím věkům důkazy o tom, že národ český nachází se pod zvláštní ochranou Panny Marie a že zachová svou existenci tehdy, bude-li vzývati tuto svou Přímluvkyni a bude-li Ji uctívati životem mravně-náboženským. *Nezahyne ani jednotlivec, ani národ, utíká-li se o pomoc k Neposkvrněné.*

Význačný je Balbínův citát z jedné jeho modlitby k Panně Marii: „Ty ráda přispíváš národu již klesajícímu, Ty rozkazuješ, aby království stála a když jako stavení se bortí, Tebe lidé jako patronku vzývají.“ (Diva Turzan 291.)

Z lásky k Panně Marii, z lásky k Jejímu Synu pryštila všechna duchovní síla Balbínova, která ho vedla k práci pro drahou vlast. Skrze Matku Boží, skrze Boha miloval slavný jesuita tuto vlast a věřil v její veliké poslání; věřil i tehdy, když druzí pochybovali, věřil v době všeobecné nejistoty a neklidu — dodával víry a důvěry v lepší příští i jiným.

Dle výroku Dra Jana Strakoše:

Balbín udržoval světlo naděje národu umdlenému a již klesajícímu.

Poměry v českých zemích byly velmi neutěšené. Balbínovo srdce krvácelo při vzpomínce na násilnou emigraci, jejímž následkem byla vlast vylidněna, na válku, hlad, mor, hospodářskou bídu stavů, měst i lidu, při pohledu na cizí dobrodruhy, zaplavující naše krajiny, obohacující se tu na úkor domácího obyvatelstva a posmívající se všemu českému, při pohledu na četné odrodilce, kteří se styděli za český jazyk a jej zapírali.

Nesmírně Balbína trápilo, že roste vládní absolutismus a centralisace, potlačující svobody a práva národní, že všude proniká sobectví, bezcharakternost zvrhlých vlasti synů, pošetilých lžípolitiků. Působilo mu muka, byl-li svědkem toho, jak se víc a víc podkopává vážnost Čechů při obsazování míst netoliko výnosných, nýbrž i vlivuplných. Z jeho milujícího srdce vytryskla slova: „O ubohá Čechie, ani nepozoruješ, jak vlastními syny býváš zrazena a zaprodána! Takovou jsi nebyla nikdy; vždy jsi byla alespoň od svých milována a ochraňována.“ (Ant. Rejzek ve svém spise o Balbínovi str. 214.) Ale veliký vlastenec neklesal na mysli, neoddal se beznadějné myšlence, že je vše ztraceno, že se nedá nic dělat. *Naopak, sílil v sobě i v jiných přesvědčení, že ponížená vlast povstane ze svého úpadku a že se povznese k nové slávě, k nové moci.* Ovšem, musí míti bojovníky, kteří by jí dobyli ztracených práv. Takové bojovníky chtěl Balbín vychovati; především bojoval za zájmy české sám Dr. Strakoš praví o něm, že je to „všudypřítomný duch českého národa, jenž bojuje na všech frontách, pérem i slovem, jako vůdce i prostý voják“. K boji dodává jiným chuti poukazem na slavnou minulost českého národa a rozdmycháváním důvěry v pomoc Boží. *Důrazně připomíná, že nemůže zahynouti národ, jemuž dal Bůh takové světce a tak veliké syny a dcery.*

Dle slov Dra Štrakoše

Balbín je skutečný typ národního buditele.

„jakého jsme před tím neměli, typ, jenž našel vděčné své napodobitele v dalším našem národním zápase, i když málokdo po něm mohl ve své osobnosti slučovati tolik zvláštních a jedinečných rysů genia, jako on. Je z největších synů našeho národa a pravý Jan Křtitel našeho národního obrození i osvobození".

Vznešený ten kněz byl všude, kde šlo o věc národa. Tak vidíme jej ještě jako bohoslovce vedle jesuity Jiřího Plachého se studenty na hradbách obležené Prahy, později na poli kulturním jako vůdce za práva českého lidu a jeho jazyka. Co všechno Balbín pro vlast vykonal, jaké oběti pro ni přinášel! *Svou usilovnou sběratelskou činností zachránil mnohé památky před zkázou a zapomenutím.* Často naříkal, jak „barbarsky za jeho časů s knihami, jediným to důkazem o vzdělanosti české, se zacházelo", jak mnohé vzácné spisy byly roztrhány — neprohlédnuty, aneb byly za cenu pramalou prodány židům na kornouty pro pepř nebo knihkupcům na obal — k veliké škodě literatury. I snažil se učiniti přítrž takovému barbarství; jezdil z místa na místo, prohlížel staré spisy a zachraňoval je, upozorňoval majitele starých

knihoven, „aby památky historické, knihy a listiny neničili, nýbrž z prachu je vytahujíce pro potomky zachovali“. Balbín probudil zájem o historické památky a získal si zásluhu o to, že nám zůstaly zachovány. (Rejzek, spis o Balbínovi str. 246 a 247.) *Balbín dokazoval lásku k vlasti jako kněz-misionář.* V misiích působil sice jen krátkou dobu — v letech 1650—1653, ale tato krátká doba stačila k tomu, aby dal příklad apoštolské působnosti, aby jiným naznačil směry, jakými se bráti při misijní práci. Působil v krajích, kde bylo nejvíce nekatolíků a nejzarytějších, na Žambersku a na horách Kunvaldských, někdejším to středisku Českých bratří a to tak úspěšně, že 1500 mužů uvedl do lůna pravé Církve. Jak sám přiznal, neužíval ani násilí, ani hrozeb, ale láskou, vlídným poučováním přesvědčil nekatolíky o pravosti víry katolické. Dal nám tak příklad, jak pracovati k záchraně národa — prací na poli mravněnáboženském, úsilím o šíření království Božího. *Podivuhodná je jeho práce jako spisovatele, jenž objal ve své tvorbě všechny druhy slovesného umění, jenž se projevil jako první záměrný český polyhistor, chápající se všech druhů slovesných za tím účelem, aby jimi bojoval za českou věc.* Jak obsáhlá a hodnotná je historická tvorba Balbínova! Vždyť dle doznání Dra Kamila Krofty, autora spisu „O Balbínovi dějepisci“, tento historik „všechny své předchůdce překonává heuristickým základem svého díla, pronikavou

a všestrannou znalostí pramenů a literatury, lepší methodou kritickou".

Uvážíme-li, co všechno Balbín napsal, jak obsáhlým spisem „Epitome rerum bohemicarum" (Výtah z českých dějin) a dílem „Miscellanea historica regni Bohemiae", (Dějepisné rozmanitosti království Českého) rozvrženým do foliantových svazků, z nichž 13 vydal, ostatní zanechav dílem v rukopise, dílem v pouhém náčrtku, snažil se probuditi u vzdělanců lásku k českým dějinám a tím k českému národu, žasneme nad ohromností této práce. U Balbína vidíme „první epochální pokus o kulturní dějiny české, objímající v úhrnném pohledu nepřeberné bohatství českého ducha a české země. Nebylo u nás ještě badatele, který by prohlédl tolik historického materiálu, natož aby se jej pokusil zvládnout. Balbín, tento gigant práce, nemá v našich kulturních dějinách rovnocenného soupeře." (Akord 1939, str. 7 a 8.)

Zvláště Bohemia docta, Učené Čechy, první to literární dějiny české, měly veliký význam buditelský. „Balbín tu pojal v obor svých zkoumání celou literaturu v nejširším slova smyslu a to od dob nejstarších až do svého času, ať psána byla v jakékoli řeči, ať zachována v rukopisech či tiscích a čerpal po většině z pramenů — veden ryzím historickým zájmem, zvýšeným láskou vlastence k české minulosti a k jejím památkám a ušlechtilou touhou vědce, poznati

tuto minulost a zachrániti její zbytky nebo aspoň zprávy o ní pro lepší budoucnost." (Jan Hanuš v Č. Č. H. z r. 1906, str. 135 a násl.)

Balbínovo historické badání směřovalo ku probuzení nového života národního. Dle slov Dra Pekaře „v jeho ruce se proměňuje po prvé vědecká práce v nástroj buditelské agitace a slavná česká minulost stává se obranou přítomnosti a slibem budoucnosti".

Balbín si vytkl za úkol:

Obrazem slavné minulosti vésti národ k šťastné budoucnosti.

Svoje krajany snažil se seznámiti se vším, co velikého, krásného jejich vlast měla a má. V Miscellaneích píše o všem, co je s českým jménem a s českou zemí ve spojení, od světců, knížat a králů až po poslední květinku z karlštejnských strání a po posledního ptáčka, hnízdícího v křovinách pootavských.

Hned v prvním svazku líčí poměry české země tak, aby ukázal, že naše vlast má před jinými zeměmi mnohé přednosti a že Čechové se nemají za ni proč stydět. Vše, co je českého, je tak krásné, že není potřebí hledati cosi jiného — u cizích národů.

Ten kámen, ta bylina, vody, vše, čím se země honosí, vyrovná se zemím cizím, ba předčí

nad ně svou krásou. Hory, blíže k nebi položené, více uzrály, vody z nich vyvěrající jsou zdravější a oslavená Germanie nemá v ničem tom přednost. Naopak české perly vyrovnají se nejen německým, ale i orientálním a rostlinka, z české země vyrostlá, je tak krásná, že se jí nevyrovná žádná v sousední zemi.

Balbín snažil se pérem i skutkem dokázati, jak veliký význam míval český stát, jak mocně hlaholilo druhdy české jméno v celé Evropě, jak vzdělaný a hrdinský býval český národ, který v 17. věku nemá ani stín bývalé slávy a moci. Ve spise „Učená Čechie" s hrdostí se ptá: „Kde jest který národ, jenž by měl za spisovatele svých dějin papeže? Týž českému jménu získal značný lesk, neboť Čechy chválil pro vzdělanost, úslužnost a hostinnost." Který národ měl tolik slavných mužů a žen, tolik vynikajících spisovatelů a učenců jako náš? V něm spisovali knihy ne snad jen mužové nižší třídy, nýbrž „z panské krve měli a mají Čechové muže, kteří se snažili o zásluhy v tomto oboru".

Balbín dokládá: „Přál bych si míti po ruce historii vysokých škol Wittemberských, Lipských a ostatních německých, a nepochybuji, že bych mnohé profesory a jinými hodnostmi poctěné muže (rodem Čechy) tam jakož i na jiných akademiích nalezl." (II. díl spisu Bohemia docta, str. 379.)

Balbín vynášel na světlo nejen zásluhy českých učenců, vzdělaných mužů i žen, ale hlavně zásluhy českých světců. Ukazoval, kolik to světců a jak vznešených měl náš národ, světců, kteří budili obdiv i u cizinců, přišlých druhdy k národu tak zbožnému, světců, které Pán Bůh oslavil mnohými zázraky. A tito svatí byli především Čechy, kteří svým životem a slávou oslavují český národ!

Největší pozornost věnoval Balbín svatému Václavu, zdůrazňoval okolnost, že národ český je národem svatováclavským, že se svým knížetem, „dědicem české země", je spojen pevným, nerozrušitelným svazkem, pro který Bůh shlédne na porobený národ a zachrání jej — na prosby tak mocného orodovníka.

Jak napsal Dr. Jan Strakoš:

Balbín všechno národní usilování postavil zcela vědomě a záměrně pod vítěznou korouhev sv. Václava.

V historii svého národa nachází především motiv svatováclavský. Východisko čes. dějin položil do Staré Boleslavi, zbrocené krví tohoto svatého knížete. V „Epitome rerum bohemicarum" věnoval značnou pozornost jeho životu a úctě svatováclavské. Dějiny čes. národa vyložil

jako poměr národa k nebeské milosti, kde sídlí přední ochránce a obránce českého státu — sv. Václav. S radostí připomínal okolnosti, jak na přímluvu sv. Václava Čechové zvítězili ve významných bitvách, na př. Soběslav r. 1126 nad německým císařem a Přemysl II. r. 1260 nad uherským králem Bellou.

Odkazem sv. Václava je Balbínovi český jazyk, národnost, katolická víra a celý český stát. S hrdostí mluví o koruně svatováclavské. Tato koruna — toť soubor všech zemí, které k ní patřily. Proto v Miscellaneích vedle privilegií českých a moravských uvedena jsou privilegia slezská a lužická. Také národ český netvoří pouze obyvatelé Čech, ale patří k němu i exulanti.

Celý ten národ staví Balbín pod ochranu sv. Václava a doufá, že právě na jeho přímluvu bude obrozen. Po tomto obrození touží, vzývaje vroucně sv. Václava ve své Obraně:

„Ty z patronů země české nejpřednější a největší, Václave! Vratislavem buď a Čechám svým navrať dávnou slávu! Opět postav nás na to místo, s něhož jsme padli nezaslouženě, vlastní netečností a zločinnou zlobou jiných nebo pochlebnictvím mnohých, nejvěrněji až do skonání sloužíce Tobě i nejsvětější víře, i králům! Ty národa našeho záštito a podporo! Zahyneme-li, Tobě zahyneme! Od nových obyvatelů marně bys očekával té pocty, kterou Tebe

země česká od tolika věků velebí a miluje. Tudíž v pokoře prosíce, toto opakujeme: Nedej zahynouti nám ni budoucím! Neráčíš-li snad vyslyšeti synů zvrhlých, slyš a vyslyš prosby předků, kteří orodovali za potomstvo své a v nebi na Tebe hledí! Svatý Václave, mučedníku Kristův, jediný dědici země české, oroduj za nás!"

Ve své vlasti viděl Balbín zvláštní stopy milosti Boží,

jež ji činí mimořádně slavnou, vyznamenanou a lásky hodnou i ve chvíli poplenění a ponížení. Měl na mysli, že je posvěcena potem a slzami vznešených geniů srdce i ducha, že je to země, jež se kdysi nazývala „královstvím nejkřesťanštějším" a jež vychovala tolik svatých obhájců víry a mučedníků, jako málokterá jiná země. Je to země, kde kvetla hluboká zbožnost, jak dokazují četná poutní místa, četné chrámy, nádherností převyšující kostely mnoha jiných zemí a chovající veliké množství náboženských památek, pravých to uměleckých skvostů. Za příklad mimo jiné uvádí Balbín Karlův Týn, kde „se Bohu a Jeho svatým vzdávala přední čest, takže ne nadarmo byl nazýván svatým polem". Balbín píše, mluvě o Karlově Týně a širém okolí tohoto hradu: „Kde na světě mimo Řím tolik

svatých ostatků, vzácných to památek pro pravého křesťana, jako na Karlově Týně, kde je Otec vlasti svážel z celého světa, aby byly uctívány? V kraji Podbrdském hory a doly, pole a lesy zvěstovaly slávu Boží a Jeho nejsvětější Matky Panny Marie. Tu posvěceno místo sv. Prokopem, tu královská poustevna sv. Ivana, jak klášter sv. Jana pod skalou nazýval zbožný císař Ferdinad III.; obě hlásají tisícům věřících každý rok, co znamená život kajícný. Hrad Tetín je památný, protože byl posvěcen mučednicí, matkou země české sv. Ludmilou. Na Podbrdsku památná Zbraslav s bývalým klášterem královským Cisterciáků, živým to zázrakem v divotvorném obraze Matky milostné, an bouřím tolika století odolal; tu klášter otců Augustiniánů, poustevníků, původně Matce Boží, nyní sv. Dobrotivé zasvěcený, tu klášter Benediktinů na ostrově Vltavském a j." (Rejzek 145.) Balbín jmenuje četná jiná místa, oslavená náboženským životem předků, obdivuje význačné mariánské svatyně, ukazuje na tradiční slovanský ráz své vlasti, který se tu udržel zvláštním působením božské Prozřetelnosti. S vášnivou zálibou stále zdůrazňuje, *že není v Evropě národa, který by se těšil takové přízni Boží, jako národ český*, jemuž se dostalo i té cti, že ve svém jazyku slovanském mohl Boha vzývati, že proň byla totiž schválena bohoslužba staroslověnská, od dob sv. Cyrila a Metoděje až do pozdějších století užívaná. Ve vlasti české

patrny jsou světlé stopy katolické vzdělanosti. Vše, co je v ní velikého, vyrostlo z církve.

Smysl českych dějin vidí Balbín

v náboženském cítění národa, proniknutého katolictvím a v jeho uvědomění nacionálním, které přýštilo z katolictví a s ním souviselo. Katolická víra učinila národ český vzdělaným, svobodným a samostatným, odklon od katolické víry a boj proti ní, jaký se projevil v 15. a 16. století, přinesl národu neštěstí. Balbín pokládal za těžiště českých dějin ona století, kdy u nás zakořenila a rostla katolická víra a kdy katoličtí duchové byli proniknuti vřelou láskou k mateřské řeči i k českému národu. Svatý Václav, Přemyslovci, Karel IV., to byly dle pojetí Balbínova nejsvětlejší postavy českých dějin kromě českých světců. Pro Přemyslovce nachází Balbín slova plná obdivu a k r. 1306 píše, že Václavem III. nám vyhynul rod domácí, který založil stát, vybudoval jej bohatě a nejen to, vydal řadu svatých, kteří se stali ochránci Čechů. Skvěle předvádí Balbín postavu Karla IV. O jeho vládě pojednává nejen ve spise „Epitome rerum bohemicarum", ale ve čtyřsvazkovém díle „Vita Arnesti", t. j. „Život arcib. Arnošta z Pardubic". Píše o prvním arcibiskupu pražském, nemohl jen krátce přejíti vladaře, kterému byl Arnošt duchovním rádcem a věrným přítelem;

tak tedy spis, oslavující Arnošta z Pardubic, oslavuje současně Karla IV. Dobu Karlovu považoval Balbín za nejslavnější dobu českých dějin a poukázal na její vzácné hodnoty tak, že jeho stanovisko je časové i dnes. Velebil Karla IV. nejen jako vynikajícího vladaře — politika a národohospodáře, jenž rozšířil a povznesl český stát a zajistil jeho blahobyt, ale zdůraznil okolnost, že Otec vlasti nejvýš horlivou péčí o náboženský život přivedl český národ k takové kulturní výši, na jaké dosud nikdy nestál, že budováním kostelů, klášterů a jich výzdobou, šířením úcty mariánské a starostí o zvelebení posvátného zpěvu, povznesením Prahy, jíž vtiskl ráz města ryze katolického, zbožností slynoucího a zvelebením Staré Boleslavi dal podnět k růstu umění, písemnictví i vědy. *Balbín byl přesvědčen, že čím vroucnější je náboženský život v národě, tím více ten národ prospívá* a synové jeho i dcery tvoří hodnotná díla na poli kulturním, za to však, čím větší je náboženská netečnost a neúcta, ano odpor vůči víře, po předcích zděděné, tím větší úpadek nastává v národě a národ spěje ke zkáze. Karel IV. proto povznesl svou vlast k nebývalé slávě a moci, že ji učinil tou nejkřesťanštější, že v ní prohluboval svatováclavskou víru. Byl to věrný následovník sv. Václava, nad jehož vládu jsme neměli nic sladšího, nic mocnějšího ani statnějšího. Syn Karlův Václav IV. zpronevěřil se odkazu otcovu; stal se nepřítelem

církve, umučil sv. Jana, ale přál Němcům a zabíral církevní majetek; za to přišly na jeho stát tresty — rozrostlo se husitské kacířství, jež přivedlo národ na okraj záhuby. V husitství viděl Balbín tragiku svého národa. Bolestně želel obrovských kulturních ztrát, jaké husitství přivodilo, zničením tolika památných kostelů, klášterů, knihoven a uměleckých památek. Dobu Jiřího z Poděbrad líčí tak, že jeho stanovisko je moderní právě v současné době: Oceňuje totiž veliké schopnosti Jiříkovy, jeho blahodárnou činnost pro český stát, ale lituje jeho odporu k Římu. Šťastněji by se byly vyvinuly další osudy národa, kdyby se byl Jiří s papežem smířil. O Jagailovcích Balbín mnoho nepíše, byliť slabochy. Co soudí o Habsburcích?

Poměr Balbínův k Habsburkům byl nejvyš spravedlivý.

Zcela kriticky rozlišuje dobré vlastnosti některých Habsburků od chyb oněch vladařů, kteří potlačovali česká práva a národu našemu ublížili. Balbín pro toto své stanovisko byl kacerován, byl zatlačen do posice člověka, upadnuvšího v nemilost a pronásledovaného nejen mocí světskou, ale i mocí duchovní, totiž představenými řádovými, kteří se obávali, aby celému řádu nevzešla škoda z počínání historika-jesuity, kte-

rému se vytýkal „demonstrativní útok na panující rod Habsburský. Jak posuzoval Balbín Habsburky? K prvním panovníkům z jejich rodu na trůně českém cítil sympatie a to proto, že uznávali státoprávní samostatnost zemí koruny svatováclavské, kde moc vládní sice náležela panovníkům z domu habsburského, ale toliko jako dědičným králům českým. Líče volbu Ferdinanda I. Balbín zdůraznil obsah zápisu Ferdinandova, v němž se potvrzují všechna stará práva království českého i právo svobodné volby. V Epitome psal proloženým tiskem, že Ferdinand stvrzoval svobody české Verbo regio, t. j. slovem královským či slibem královským, aby čtenář jasně pochopil rozdíl mezi tím, co bylo slibováno a mezi situací pozdější doby, kdy slib nebyl plněn. *Mluvě o Ferdinandovi II. Balbín opět zdůraznil jeho ujištění státoprávní samostatnosti české v rámci říše.* Tomuto panovníku činil výtku pro kruté nakládání s českými vůdci odboje, kdyžtě rakouští odbojní stavové nalezli u něho milost. Balbín odsuzoval násilný postup rekatolisace a vždy zastával názor, té doby všeobecně jesuity propagovaný, že víra se má šířiti láskou — misiemi, charitou, příkladem ctnostného života. Balbín měl hluboké sympatie k vlasteneckým emigrantům a těžce nesl, že bylo tolik bezpráví na nich spácháno! S mnohými emigranty byl v přátelském styku, na př. s Pavlem Stránským si dopisoval. Balbín svým duchem přerostl české emigranty, před-

stihl je i svým vroucím nacionalismem, který zejména proniká ze spisu „Dissertatio apologetica pro lingua slavonica, precipue bohemica" — z Obrany.

Balbínova „Obrana jazyka slovanského, zejména českého", je nejžhavějším projevem českého uvědomění národního.

Vlastenecký jesuita ji psal v době svého vyhnanství v Klatovech, kdy tolik příkoří se hrnulo na jeho hlavu — pro nepříznivé posudky o Habsburcích. Jiný na jeho místě by snad složil ruce v klín, cítě se uražen tím, že je zneuznán, že se mu dostává nevděku. Ale Balbín nemyslil na sebe, osobní zájmy kladl zcela stranou. Jemu šlo jen o národ, nikoli o vlastní já a tehdy, kdy člověk ješitný by psal obranu své vlastní práce, píše obranu milované vlasti, obranu všeho Slovanstva. Muž, obklíčený protivenstvími všeho druhu, zahrnovaný prudkými útoky nepřátel, kteří mu nedopřávají ani chvíle oddechu, nestěžuje si na své vlastní ponížení, ale lká nad ponížením národa a umiňuje si vytrvati v boji za jeho práva. On, jenž hlásal, že učenec — historik „na oltář pravdy má klásti obět svého ducha", vyslovuje statečně pravdu, i když mu hrozí za to mnohé útrapy, píše to, co je jeho nejvnitřnějším přesvědčením: V Obraně vyjadřuje nadšeně svoje vlastenecké credo a

protestuje ostře proti utiskovatelům národa, domácím i cizím. Vlastizrádce přísně kárá slovy: „Kdo proti vlasti bojuje, větší zločin páše, než kdyby vlastní matku zavraždil". (Obrana str. 34.) Nejostřeji se obrací v Obraně proti pokusům Vídně, učiniti ze slavného království českého německou provincii rakouskou.

Balbín bojoval proti vídeňskému centralismu.

Přísně volal k zodpovědnosti přisluhovače Vídně, mluvě k jednomu z nich (totiž nejvyššímu purkrabí pražskému Bernardu Bořitovi z Martinic): „O, pravím, ty velký reformátore státu! Dům a staré království jsi rozkotal, nového nepostavil. Běda tobě! Šlechtu jsi potlačil, z měst královských nadělals městečka, z městeček vsi, ze vsí rozedrané chatrče, v nichž bydlí lidé polonazí, otrhaní, hladem téměř umoření, všech věcí potřebných zbavení. Žádný statkář by nedal tak nakládati se svým dvorem, jako ty nakládáš s královstvím českým, kdysi hojně kvetoucím, jehož všecky ozdoby, záštity, důchody jsou dány v plen, neboť nemohu jinak nazývati násilného vydírání — a denně před očima mizejí, když vídeňský dvůr, navnaděn sladkostí českých peněz, denně jícnem nenasytným volá: Přinášej, přinášej!" (Obrana str. 39 a 40.)

Balbín bojoval za státoprávní samostatnost českou.

On první narýsoval náš státoprávní program, který jsme pak uskutečňovali téměř 300 let,

jak napsal Dr. Jan Strakoš. „U něho je již celý válečný plán na dobytí české samostatnosti, jeho dílo je v pravém slova smyslu ztělesněním všech našich osvobozovacích snah v minulosti." Můžeme směle říci, že připravoval 28. říjen 1918.

V Obraně vyjádřil totiž názor, že nespravedlivé tyrany je dovoleno svrhnouti, že je v takovém případě ospravedlněna i revoluce. „V jaké nebezpečí se vrhá panovník, když všecko na rub se převrací, když se národ nutí k novému jazyku (když se totiž poněmčuje), když se nutí k novým zákonům a k novému zřízení." Utlačovaný národ se potom musí vzbouřiti, aby si dobyl ztracených práv. „Dlouhá je zajisté paměť národa otroctvím utlačovaného a zoufajícím záleží ne na tom, zahynou-li, jako na tom, aby se pomstili za svobodu ztracenou." Nenávist na sebe přivádí rod panovnický, „jenž hrozí svobodě všech zemí a těžce klame národ, libovolně boří práva, základy říší, pro vyražení, zrušuje zemské zákony, před oltářem přísahou potvrzené, země odcizuje, úřady cizincům svěřuje a vůbec nic nekoná z toho, co je předepsáno zákonem." (Myslí rod Habsburský.) Národ nemůže snášeti taková bezpráví, když „cizáci se povolávají a kdo vlast milují, vyhánějí se neb kladou se jim překážky."

Balbín kárá ty, kdo „užívají na tisíce úskoků", jejichž „všecky záměry směřují ne ku blahu vlasti, ale k její záhubě." Vytýká přisluhovačům Vídně, že „spravedlnost a vládu dohromady míchají, krále staví nad zákony a tvrdí, že král není k vůli lidu, nýbrž lid k vůli králi a že tomuto přes všechny zákony božské a lidské, co chce, vše dovoleno". (Obrana jazyka českého, vydaná Družstvem přátel studia, str. 34, 35, 39 a 84.)

Balbín dokazuje, že král je k vůli lidu, že má přihlížeti k jeho potřebám, má pečovati o jeho blaho hmotné i duchovní. Prospěch národa hledati, nikoli prospěch vlastní — to musí býti vladaři programem.

Balbín hlásá svrchovanost národa proti vládnímu absolutismu.

Tvrdí, že panovník nesmí jednati dle osobních choutek a národu vnucovati svou vůli, nýbrž musí se říditi vůlí národa, jemuž vládne. Nesmí „nic vymáhati nespravedlivě a tyransky od poddaných — bez jich svolení a souhlasu." Je povinen prováděti ve státě „spravedlivou politiku, jejímž nejvyšším zákonem je „blahobyt národa, jeho bezpečnost, zámožnost, bohatství, pokoj a všech věcí potřebných k životu krásnému, veselému a líbeznému dostatek, láska vladaře k lidu a naopak lidu k vladaři." (Obra-

na str. 35, 40, 85.) Balbín žádá též, aby ve státě vládla sociální spravedlnost.

Bojovník za práva Čechů, sociálně slabých, velmi přísně se obrací proti utiskovatelům chudiny: „Ať se honosíš jakýmkoli jménem, ať proslavený jsi byl titulem buď rady, buď komisaře, buď aktuára, písaře, tajemníka, buď visitačního neb revisitačního, legáta neb legátova náměstka, jestliže jsi radou a pomocí přispíval, aby chudí byli utiskováni, aby z nešťastných sedláků ssáli a srkali krev a pot, aby některým bylo ulehčeno, jiným pak přitíženo a mlčel-lis pro uvarování hněvu panovníkova neb z pochlebenství, strachu nebo pro zisk, když jsi mohl mluviti a zastávati se vlasti tak zkormoucené nebo dokonce potvrzoval-lis to vše jazykem a perem prodejným: krev nešťastných padne na tebe i na syny tvé! Dělej co dělej, i kdybys denně obětoval a obětovával Bohu, denně unavoval zpovědníky, denně přijímal tělo Kristovo a krev, své zatracení jíš a piješ, zneuctívaje Tělo Boží; praví sv. Augustin: „Tělo Kristovo toť jsou chudí na tomto světě!" (Obrana jazyka českého, v Kuncířově vydání, str. 113.)

Všechny ušlechtilé názory šířil veliký obránce českých práv ve svém okolí, vštěpoval je do srdce svých žáků z řad šlechtických, inspiroval jimi kněze.

Balbín byl prvním buditelem české šlechty a duchovenstva,

jak jej nazvali naši věhlasní historikové Dr. Hanuš a Dr.. Pekař. Šlechtu miloval proto, že jako výborný znatel poměrů věděl, jaký vliv má v politice; tvrdil, že „Čechy bez vlastenecké šlechty buď vyhynou, buď budou národem zchudlým a bídným, s kterým nikdo počítati nebude." (Rejzek sr. 338.) Z lásky k národu, aby jej zachránil, věnoval pozornost šlechtě a snažil se ji vychovati k uvědomělému vlastenectví. Jako řádový profesor měl mezi svými posluchači a ctiteli hraběte Václava Libštejnského z Kolovrat, Vchinského (Kinského), Galase, Klenovského, Lažanského, Slavatu, Vratislava, Kolovrata, Černína, Pisingera, de Couriera, de Binaga, Bormana, Chlumčanského, Častolára, Doudlebského, Drahoňovského, Gersdorfa, Ježovského, Kořenského, Koce z Dobrše, Kobylku, Loubského, Maternu, Mečeroda, Příchovského, Panvice, Potpuše, Račína, Renspergera, Sohýra, Šmída, Simeniho, Ulersdorfa, Fremuta, členy to předních šlechtických rodů, kteří vlastní ctností a dovedností razili si cestu k nejvznešenějším hodnostem. (Spis Jesuité a národní kultura, str. 30.) Ve svých žácích „dovedl rozehráti bohatou škálu vlasteneckých citů a oni se pod jeho vedením stávali z odrodilců uvědomělými Čechy". (Akord 1939, str. 6.)

Touhou Balbínovou bylo, aby potomci staré české šlechty „ v té nynější do vlasti naší náplavě šlechty cizinecké, (nevždy velmi osvědčené) zachrániti a do lepších časů země české dochovati mohli předků svých slávu a odkaz srdnatosti, kteréž oni nám zanechali." Balbín oceňoval zásluhy české šlechty o národ v jeho minulosti, zejména ukazoval na to, že hrabě Vilém Slavata z Chlumu a Košumberka s mnohými jinými šlechtici — Šternberky, Valdštejny, Talemberky, Kolovraty, Lobkovici, Berky, Říčany, Vratislavy a Černíny zastávali se národa, když jej Ferdinand II. krutě trestal a vymohli na něm potvrzení, „aby království české všecka i všelijaká privilegia, obdarování, svobody a majestáty bez překážky jednoho každého člověka užívati a jimi se těšiti mohlo." (Rejzek 340, 341.)

Balbín byl přesvědčen, že katolická šlechta má velké poslání v českém národě a vychovával ji horlivě — slovem i svými spisy, aby toto poslání splnila, aby národ pozvedla z ponížení a útlaku k nové moci. Šlechta opravdu duchovně rostla vlivem Balbínovým, stala se průkopnicí českého nacionalismu — vedle kleru, stala se vůdkyní státoprávního boje českého. (O tom důkazy Dr. Hanuše v Č. Č. H. z r. 1906, Olgy Květoňové-Klímové v Č. Č. H. z r. 1926, str. 497—541 a ve spise „Barok", vydaném v edici Jitra, str. 54 a 55.)

Jak Balbín nadchl duchovenstvo ku práci pro vlast, o tom se dočteme ve spisech Dra Pekaře „Bílá Hora" a „Tři kapitoly o sv. Janu Nepomuckém". Balbín nadchl k vlasteneckému zanícení přítele Pešinu, pozdějšího historika moravského a kanovníka svatovítského, jejž vybízel k nadšené a úsilovné práci pro vlast: „Pospěš rychle na pomoc vlasti se řítící, naplňující se cizí řečí a zákony". A Pešina uposlechl, konal tak záslužné dílo pro obrození národa, že se stal duchovním blížencem Balbínovým. S ním Balbín začal „bezmála třístaletou českou bitvu protibělohorskou", dokázal, že vlastenecké cítění „zakořenilo v řadách duchovenstva, v kléru světském i řádovém a tak hierarchie česká stala se znenáhla pevným kmenem národního života, jedinou téměř inteligencí, stojící na stráži."

Havlíček jistě si byl plně vědom významu kleru pro české obrození, když napsal, že „duchovenstvo katolické bylo vždycky nejhlavnější silou českého vlastenectví ba může se zrovna říci bez pochybnosti, že vlastně duchovenstvo katolické bylo počátkem a zakladatelem celého našeho vlastenectví." (Epiš. Kutnohorské XXIV.)

U duchovenstva, Balbínem ovlivněného, vedle vědomí národního patrno je vědomí příslušnosti k veliké rodině Slovanstva; vědomí to dodávalo povzbuzení a opory pozdějším generacím buditelským v jejich boji za práva národa. Balbín stál u kolébky národního obrození.

Buditelská generace v 18. a 19. století žily z Balbína.

Jak osvětlil Dr. Pekař, nacionalismus doby josefínské nevyrostl jen s odporu proti germanisaci a nebyl plodem osvícenství, ale tkvěl svými kořeny v půdě, zúrodněné prací Balbínovou. Buditelé 18. století a všichni pozdější vůdci boje za práva česká navazovali na Balbína. Ano, byl to duch tohoto vlasteneckého jesuity, „jenž provázel ony slavné průkopníky obrozenského nacionalismu, takového Pitera, Ziegelbauera, Legiponta, Dobnera, Voigta, Pelzla, Rulíka, Vydru, Vaváka, kteří pod auspiciemi genia Balbínova neobávali se formulovati český program obrozenský ve smyslu protiněmeckém, protivídeňském, protiosvícenském", jak napsal Dr. Jan Strakoš. Osvícenští buditelé bojovali na frontách, Balbínem vybudovaných. Frant. Martin Pelcl vydal Balbínovu Obranu, což bylo dle Dra Pekaře „prvním a buditelsky nejsmělejším činem doby osvícenské."

Univ. profesor Kamil Krofta ve svém díle „O Balbínovi dějepisci" praví, že „Dobner nebyl by dobře možný bez Balbína". Tedy buditelská činnost, kterou rozvíjel Dobner jako pěstitel kritického dějezpytu, nebyla by bývala vydala tak bohaté ovoce, nebýti předchozí práce nacionalisty Balbína. Balbín měl veliký význam pro vývoj české historické vědy. V poslední době se mnoho poukazuje na bohatou podnětnost jeho

prací pro jeho následovníky v pěstění české historie až přímo k Palackému, který si byl dobře vědom úrodnosti tohoto vlivu, podobně jako Dobner, Dobrovský, Voigt, Pelzl a jiní obrozenští historikové. (Viz „Lid. Listy" z 18. XII. 1938, článek Dra J. Strakoše.)

I vlastenci 19. století byli hodně inspirováni Balbínem. Nadšenými ctiteli tohoto buditele byli J. E. Vocel a K. Havlíček, kteří přeložili z Obrany některé výňatky (ve Slovanu 1850). E. Tonner přeložil Obranu a vydal v Matici lidu v červenci 1869. Kromě toho napsal životopis Balbínův.

Obrana rozněcovala k odvaze a sílila tak mnohé vůdce české v nerovném zápase s Vídní! Pomocí argumentů, nashromážděných Balbínem, byly odráženy dotíravé útoky na českou národní državu.

I k naší době hovoří veliký vlastenec 17. věku životním svým dílem.

Odkaz je náboženský, národní a sociální.

Misionář a dějepisec, který tak skvěle navázal novodobý duchovní život národa na idee předreformační, dvě století přerušované a který nás seznámil s nejsvětlejšími postavami české

historie, v níž oslňující září vyniká sv. Václav, vybízí nás, abychom milovali nejvzácnější dědictví předků — víru svatováclavskou a abychom v duchu této víry obnovili sebe od základu a stali se mravnými, vnitřně čistými. Ušlechtilý vlastenec, jenž si získal nesmírné zásluhy o udržení i zmohutnění českého národního vědomí, učí nás milovati národ skrze Boha, skrze nejsvětější Matku a obětovati se proň z pohnutek nadpřirozených. Veliký zastánce chudých a utlačovaných ukazuje nám, že péče o národ musí se prováděti péčí o každého spolubratra, strádajícího nouzí, že se musí pracovati sociálně — odstraňovati hlad, bídu a nespokojenost. Slyšme hlas Balbínův a kráčejme ve šlépějích tohoto vzdělaného, zbožného jesuity!

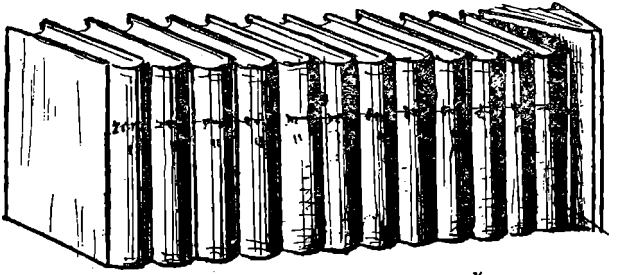
Imprimi potest. Pragae, 6. 3. 1939. P. J. Haderka, C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat. Censor ex officio: P. Frant. Vošahlík, C. Ss. R. Imprimatur Nr. 3647. Olomucii, die 7. 3. 1939. Dr. Joannes Martinů, Vicarius generalis.

Celá knihovnička

(10.124 stran)

za

193 Kč!

Všech 13 vázaných ročníků „Životem“ i s cenným, bohatým rejstříkem - (140 stran)

Výtečná pomůcka

pro dp. **kazatele, katechety,**

ale i pro

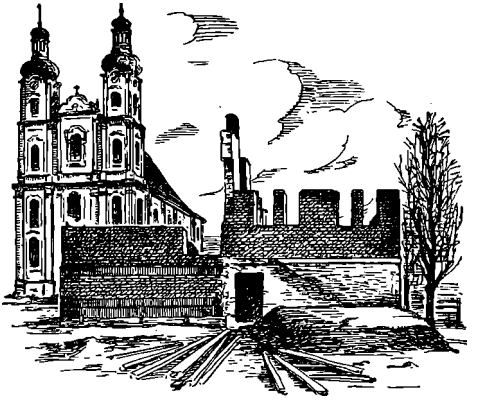
soukromé poučení laiků

(zvláště pro pp. vedoucí ve spolcích)

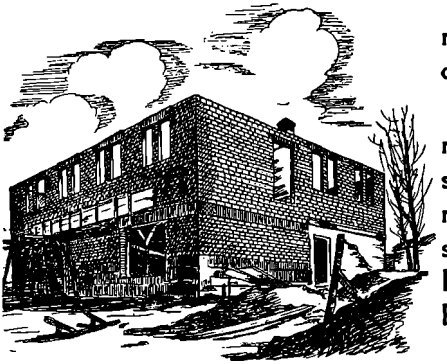
Jako z vody

roste stavba nového exercičního domu ve Frýdku.

Avšak dělníci a řemeslníci chtějí výplatu. Jsou mezi nimi uprchlíci, kteří mají radost, že se mohou konečně živiti vlastní prací a ne jen almužnou.

Exercicní dům, Frýdek. Fotoarchiv Ex. d. Fr.

xercicní dům, Frýdek. Fotoarchiv Ex. d. Fr.

Se stavbou však rostou i dluhy a starosti. Pomozte nám. - Číslo pošt. spořitelny 303.183 Exercicní dům ve Frýdku.

„ŽIVOTEM". 24 sešitů jeden ročník. Předplatné na celý ročník i s poštovným 13 K. Číslo poštovního účtu šekového v Praze 303.183. — Vydavatel Exercicní dům ve Frýdku. Telefon č. 38. — Řídí R. Schikora, C. Ss. R., Mor. Ostrava. — Odpovědný redaktor R. Schikora, C. Ss. R. — Tiskla Typia, Mor. Ostrava.

Bože, proč?

Žijeme v době utrpení. V takových dobách se ukazují dva zjevy zdánlivě sobě odporující. Vidíme totiž, že utrpením mnohý člověk nalézá Boha, a naopak, že utrpením mnohý člověk ztrácí víru v Boha.

Že hříšník utrpením nalézá Boha, je zjev potěšitelný, a není třeba dlouho se s ním zabývati; jenom se chceme modliti, aby mnoho hříšníků vešlo branou utrpení do blaženosti věčné.

Aby vlažný člověk utrpením se probudil ze smrtelného spánku lhostejnosti, to je vůle Boží podle slov, které Kristus praví vlažnému: „Já kárám a trestám ty, které miluji; buď tedy horlivý a čiň pokání!“ (Zjev. 3, 19.) —

Horší však jest, když člověka, který se snaží žíti podle přikázání Božích, napadne myšlenka: „Jak může Bůh trpěti takové nespravedlnosti?“ aneb: „Proč právě já jsem tolik pronásledován neštěstím, jiní hřešili víc než já a daří se jim dobře. Proč já právě mám tak trpěti?“ aneb: „Nemohu věřiti. Příliš mnoho hořkého jsem již zažil v životě. Kdyby byl Bůh, nemohl by přihlížeti takovým nespravedlnostem. Není Boha!“

I. Proč se nám zdá Bůh být nespravedlivým?

Ve francouzské revoluci vystoupil na kazatelnu pařížského chrámu Notre Dame malíř, jménem David, vypálil pistoli proti nebi a řekl: „Bože, jsi-li, zahřmi, jako já jsem zahřměl!" A Bůh nezahřměl — mlčel. —

Ve vesnici bylo ukradeno z kostela ciborium. Sv. Hostie hrozně znesvěceny. Když se zpráva o tomto zločinu roznesla po vesnici, bylo slyšeti mezi lidmi otázky: „Jak to mohl Bůh dopustiti? Proč nesrazil k zemi svatokrádežníky? Proč je nepřikoval zrovna na místě, aby se nemohli hnouti, a všechen lid by se přesvědčil, že se Bůh nenechá vysmívati." Tak mluvili lidé a vyzývali Boha, aby mluvil. — A Bůh mlčel. —

Přišla světová válka. Nejhroznější válka, jaké kdy viděla tato země. Zločiny byly spáchány tak hrozné, že nejeden křesťan ztratil svou víru a řekl: „Je-li možno, aby se Bůh na toto vraždění mohl dívati, a aby nezakročil. — Bůh nezakročil — a proto nevěřím v Boha." — A Bůh mlčel. —

I dnes je ve světě tolik a tak velkých zločinů a nespravedlností. Tolik bídy hmotné i mravní, že to volá k nebi o pomstu. — A Bůh mlčí. —

Na ulici ostravské padl před nedávnem člověk slabostí k zemi. Odvezli jej do nemocnice a tam lékař zjistil podvýživu. Již několiik dní onen ubožák hledal práci, žebrati se styděl, a tak hladem umíral. — A zároveň šla novinami zpráva, že v Paříži nakladatelství pro rozšiřování nemravného tisku mělo 5,000.000 franků čistého zisku a že akcionáři obdrželi 200% ze svých vkladů. — Lidé, kteří tyjí z nemravňování mládeže, žijí v přepychu, a člověk, který hledá poctivé práci, hladem umírá. — Bože, kde jsi? —

Jednou stál Syn Boží sám před soudem zločinců. Žalovali na něj vylhané věci — a Syn Boží mlčel. Posmívali se mu, tupili jej, plivali mu do tváře — a Syn Boží mlčel. Pilát jej vyslýchal, Herodes se ho dotazoval — a Syn Boží mlčel. Pilát jej nevinného odsoudil, pak visel Syn Boží na kříži a v hroznych bolestech volal: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?“ — A Bůh nedal odpovědi — Bůh mlčel, neosvobodil svého Syna, nechal ho potupně na kříži umříti. —

Tři sta let tekla krev křesťanů. A Bůh nechal trpěti nevinné mučedníky, neulehčil jim, neosvobodil je. — Proč?

Odpovědi.

1. *Bůh mlčí, protože je Bůh.* My bychom chtěli Boha měřiti mírou lidskou. Mnohý, i „zbožný“ křesťan si udělal z náboženství pojišťovnu: dává Bohu nějakou tu modlitbu, koná neb slíbí Mu trochu těch dobrých skutků; ale

za to zavazuje Boha, že se musí starati o jeho zdraví, dům, pohodlí, blahobyt, dobytek i rodinu, zkrátka, o celý jeho komfort života. Běda Bohu, nečiní-li podle vůle takového křesťana. Hned vyčítá: „chodil jsem do kostela, modlil jsem se, věřil jsem a Bůh je tak nespravedlivý, že mne nechá trpěti." Potom takový křesťan vypovídá svou smlouvu s Bohem a stává se nevěrcem. Vlastně nestává se jim, ale byl jim od počátku, pravé víry neměl. Neboť jeho jednání je čiré sobectví a ne náboženství. — Bůh je původce a cíl našeho života. On je náš absolutní Pán, Jeho vůle je naše jediná spása. Náš cíl není na tomto světě, nýbrž na věčnosti v Bohu. Bůh je láska. Bůh nás miluje víc než sami sebe milovati můžeme. Tato Božská láska je však vševědoucí a proto praví k nám: „Co prospěje člověku, byť celý svět získal, život věčný však ztratil? Aneb jakou dá člověk výměnu za věčný život svůj?" (Mat. 16, 26.)

„Těm, kteří Boha milují, všechny věci prospívají k dobrému", tedy i bolesti a protivenství. Bez kříže nikdo do nebe nevejde. Protivenství jsou stupně do nebe. Proto: Koho Pán Bůh miluje, toho křížem navštěvuje.

2. *Bůh mlčí, protože je věčný.* Před Ním je tisíc roků jako jeden den. On nikdy nemůže čas propásti. My lidé jsme bytosti rychle pomíjející, proto si musíme pospíšiti, již dnes všechno říci, neboť nevíme, bude-li nám to zítra ještě možno.

Bůh však má čas. Jemu nikdo neuteče. Již Tertullian pravil: „Bůh je trpělivý, protože je věčný.“ — Jak děkují svatí na věčnosti, že tolik trpěli na zemi, neboť za každou krátkou bolest obdrželi věčnou radost.

3. *Bůh mlčí, protože je moudrý.* On nestvořil svět jako nějaký nedokonalý stroj, že by každou chvíli byl nucen zasahovati a stroj opravovati. Bůh ponechal lidem svobodnou vůli, avšak podle svého věčného plánu používá i zla k dosažení svého cíle, k dobrému.

Josef, syn Jakubův, byl prodán od svých vlastních bratří do Egypta. Tam žena Putifarova jej křivě obžalovala a on byl uvězněn do žaláře. Ale právě tam se o něm dověděl farao, a touto cestou se dostal Josef k největší poctě, stal se vládcem země egyptské a zachránil své bratry a svého otce od smrti hladem. Právem řekl Josef bratřím: „Vy jste smýšleli zle proti mně, ale Bůh obrátil to k dobrému!“

Bůh ví, že zlí nečinili jen zlé, nýbrž i dobré. A právě, protože je spravedlivý, odměňuje jejich dobré skutky již na tomto světě, jelikož jich na věčnosti čeká trest.

Avšak opravdového štěstí zlý člověk na tomto světě nemá, neboť svědomí mu nedá pokoje. — Arian Theoderich, král Ostrogotů, dopustil se vraždy na šlechetném patriciovi Symmachu a učenci Boetiovi. Jednoho dne seděl král u hostiny. Přináší se na stůl ryba. Najednou Theoderich s výkřikem hrůzy vyskočil, ukazuje na rybu a volaje: „Nevidíte? Nevidíte? To je hlava Symmachova!“ Jako šílený utekl z hodovní síně, ulehl zmítán horečkou a za několik dní byl mrtev. —

Dobří lide nejen dobře činili. Proto jim Bůh posílá protivenství, aby je potrestal a očistil.

Avšak dobrý člověk ani v největším neštěstí opravdu nešťastným není. Ho těší myšlenka na věčnou odměnu.

„*Soužení a úzkost přijde na každého člověka, který páše zlé, sláva však i čest a pokoj na každého, kdo činí dobré!*" (Řím. 2, 9. 10.)

4. *Bůh mlčí, protože je dobrý.* My lidé rádi soudíme a odsuzujeme. My tak lehce povolujeme své pomstychtivosti a proto voláme: „Bože, trestej!" Bůh však vidí duši hříšníka; vidí, že on snad má méně viny, než my, kteří jej odsuzujeme; Bůh vidí, že i duše hříšníkova je vykoupena předrahou krví Ježíše Krista. Bůh chce i tomu krátkozrakému pošetilci, jenž se proti Němu vzpírá, dopřáti času, aby nahlédl marnost svého dětského vzdoru. Bůh čeká, zda se zbloudilec — světem zklamaný, životem zlomený, — k Němu vrátí a zvolá: „Bože, Ty jediný jsi Pravda, v Tobě jediném jest pokoj a mír! — Bože, zhřešil jsem... lituji..."

II. Bůh musí býti spravedlivý.

Kdyby nebyl spravedlivý, nebyl by Bohem. Bůh je svatý, to znamená, že miluje dobré a nenávidí zlé. Jeho láska k dobru a nenávist ke zlu není jen cit, nýbrž čin, a proto musí se jeviti odměnou a trestem.

Bůh je moudrý. Jako moudrý ví, že jediný prostředek odstrašiti člověka od zlého a pohnouti ho k dobrému je: odměna a trest. Proto praví mudrc: „Spravedlnost není nic jiného než láska Moudrého.“ Bůh je pravdomluvný a věrný, proto musí splniti, co řekl.

III. Bůh je spravedlivý.

Bůh je nejvýš spravedlivý, znamená: Bůh všechno dobré odměňuje a všechno zlé trestá. „Odplatí každému podle skutků jeho.“ (Řím. 2, 6.) „U Boha není stranictví.“ (Řím. 2, 11.) Bůh ani „prohřešivších se andělů neušetřil“. (2. Per, 2, 4.) Sv. Pavel slibuje: „Bůh není nespravedliv, aby zapomněl na vaše jednání a na lásku, kterou jste ukázali tím, že jste sloužili a sloužíte svatým.“ (Žid. 6, 10.) —

Bůh odplatí třeba ne hned po činu, ale jednou dozajista: částečně za živa na zemi, úplně po smrti na věčnosti.

Bůh jediný může býti nejvýš spravedlivý neboť je vševědoucí. On jediný dovede posouditi všechny pohnutky člověka, nejen zevnější skutky. — Bůh jediný může býti spravedlivý, protože jest všemohoucí, On do-

vede odměniti i tam, kde člověk odměniti nemůže, On dovede potrestati i tam, kde člověk trestati nemůže.

Lazar a bohatec.

Kristus vypravuje: „Byl jeden člověk bohatý, a ten se odíval v purpur a jemné plátno a hodoval každého dne skvostně. Jeden pak žebrák, jménem Lazar, ležel u vrat jeho pln vředů; a žádal se nasytit z drobtů, které padaly se stolu boháčova, ale nikdo mu jich nedával, ba i psi přicházeli a lízali vředy jeho. I stalo se, že ten žebrák zemřel a donesen byl od andělů do lůna Abrahamova; a zemřel i boháč a pohřben byl v pekle. Když pak v mukách pozdvihl očí svých, uzřel Abrahama zdaleka a Lazara v lůně jeho.. I zvolal: „Otče Abrahame, smiluj se nade mnou a pošli Lazara ať omočí konec prstu svého ve vodě a ochladí jazyk můj, neboť se trápím v tomto plameni.“ Ale Abraham řekl jemu: „Synu, rozpomeň se, že jsi obdržel své věci dobré ve svém životě, a Lazar podobně věci zlé; nyní pak on se zde těší, ty však se trápíš. A mimo to je mezi námi a vámi stanovena takveliká propast, aby nemohli ti, kteří by chtěli přejíti odtud k vám, ani odonud k nám se přepraviti.“

IV. Spravedlnost Boží na tomto světě.

Celé dějiny lidstva jsou vlastně dějinami spravedlnosti a moudrosti Boží, splnění pravdy: „Čím kdo hřěší, tím bývá potrestán.“ Povrchní lidé snad často řeknou: „Náhoda,“ pro nás však náhoda neexistuje, všecko je řízení Boží, který povyšuje a ponižuje a „řídí lidi jako potoky vod“.

Nero.

Pohanský císař Nero pronásledoval první křesťany a velel usmrcovati je mukami nejkrutšími. Dal usmrtiti také sv. apoštoly Petra a Pavla. Ale brzo ztrestal Bůh vraha křesťanův. Vojáci jeho vzbouřili se proti němu. Nero procitl jedné noci a shledal, že jest ode všech opuštěn. Volal přátelé své, ale žádný nepřišel. Rychle pospíšil Nero do města, aby sám vyhledal bývalé svoje soudruhy. Ale nikdo nechtěl jej přijati do svého domu. Zoufaje si, odebral se mezi surové zápasníky, kteří jej druhdy obveselovali krvavými svými zápasy a žádal je, aby jej mečem probodli. Ale nikdo z nich nechtěl toho učiniti. Spěchal tedy na břeh řeky Tibery, aby se v ní utopil. V poslední chvíli však pozbyl k tomu odvahy... Domnívaje se, že snáze zbaví se života otrávením, odebral se do paláce, aby požil jedu, jejž míval stále pohotově ve

zlaté nádobce, ale shledal, že ji zatím někdo odcizil. Bloudil, neustále jsa mučen strachem, pustými ulicemi římskými. Trnul strachy, pomýšleje na to, co se asi stane, až nadejde den zítřejší. Pokusil se ještě jednou poprosit některého z bývalých přátel svých o útulek. Ale žádný z nich nechtěl ho znáti. Konečně jakýsi Faon nabídl mu, že může uchýliti se do venkovského jeho dvora. Nero, aby nebyl poznán, oděl se chatrným oděvem, zastřel tvář svou a vsedl na bídného koně. Tak vydal se s Faonem a třemi průvodčími na cestu. Šelest listí a jakýkoliv zvuk, jejž zaslechl, naplňoval jej smrtelnou bázní. Cesta vedla poblíž vojenského ležení, a tu slyšel Nero zřetelně, kterak vojáci proklínají jméno jeho. Konečně dorazili k osamělému dvorci Faonovu. Nero však, obávaje se prozrazení, nechtěl hlavním vchodem do dvorce vjeti. Sestoupil s koně, plížil se kolem budovy trnitým křovím, uhasil žízeň svou z kaluže smrduté vody a čekal tak dlouho, až mu Faon proboural ve zdi malý otvor, kterým vlezl dovnitř a ukryl se v odlehlé komůrce jednoho z otroků ... Druhého dne prohlásil Římský senát Nerona za nepřítele vlasti a odsoudil k potupné smrti. Úkryt Neronův byl prozrazen. Byli vysláni pochopové, aby jej jali. Nero, slyše dupot koní přijíždějícího zástupu, s pláčem chopil se dýky a vrazil si ji do prsou. Zemřel jsa 31 rok stár, téhož dne, v němž před několika lety svoji manželku dal odpraviti.

Mauritius.

Císař Mauritius z Ostromu byl od vojska svržen s trůnu a musel se svými dětmi prchati. Vítr zahnal loď zpět k pobřeží. Císař nemohl jinam utéci, poněvadž dostal silný reumatismus do nohou. Byl zajat a přiveden do Cařihradu. Tam bylo pět jeho synů před jeho zraky usmrceno a na konec byl usmrcen i císař. Bylo slyšeti, jak jeho rty ustavičně vyslovují modlitbu: „Spravedlivý jsi, o Hospodine a spravedlivé jsou tvé soudy.“ Nač při tom myslel ubohý císař? Před mnoha lety bojoval s Avary. V jedné bitvě bylo zajato mnoho jeho bojovníků. Výkupné, požadované vůdcem Arabů, zdálo se býti Mauritiovi příliš vysoké. Vůdce avarský tedy slevoval, až výkupné bylo už směšně nízké, ale císař ani to nechtěl přijmouti. Tu rozhněval se avarský vůdce a dal všechny zajatce povražditi. Brzy nato měl císař Mauritius strašný sen. Viděl jak stojí před trůnem Božím, který byl obklopen povražděnými bojovníky, kteří žádali, aby se mu dostalo spravedlivé odměny. Soudce obrátil se k Mauritiovi a tázal se jej: „Chceš svůj trest odpykati si na zemi, nebo na věčnosti?“ — „Na zemi.“ — Na to řekl soudce: „Vydejte ho Fokasovi.“ Právě Fokas se jmenoval muž, kterého vojsko prohlásilo císařem a který jej dal usmrtiti.

Pij, bratře, pij!

Řecký císař Konstanc II. (641—668), zbabělý samovládce, obával se, aby nebyl svržen s trůnu; proto nutil svého vlastního bratra Theodosia, oblíbeného u lidu, aby vstoupil do duchovního stavu. Ale i když Theodosius byl vysvěcen na jáhna, císař ještě neměl klidu a dal svého bratra zavražditi. Čin ten byl tím ohavnější, že se stal v ten den, kdy Theodosius ráno podal svému bratru kalich spásy při oběti nejsvětější. Od tohoto dne byl císař ve dne v noci pronásledován smrtelnou úzkostí. Kamkoli šel a kamkoli se obrátil, viděl svého bratra v obleku jáhna jak mu podává kalich, naplněný krví a vybízí: „Pij, bratře, pij!“ Utekl z Cařihradu do Italie, odtud do Sicilie, ale pokoje nenalezl. Naposled jej jeho vlastní sluha zabil.

Dvě lodě.

Sv. Ignác z Loyoly vracel se s pouti do Jerusalema a chtěl se z přístavního města přeplaviti do vlasti. V přítavu byly dvě lodě, které se chystaly na cestu do Italie. Jedna patřila bohatému Benatčanovi; byla veliká a pohodlná; jiná, malá a stará, nebudila mnoho důvěry. Světec prosil Benatčana, aby jej vzal na loď. Kapitán však odmítl a ještě se zbožnému poutníku posmíval: „Světci přec nepotřebují ani

lodě jako jiní lidé. Mohou kráčeti suchou nohou po moři aneb rozprostříti svůj plášť jako sv. Rajmund." — Sv. Ignác spokojil se tedy s malou křehkou loďkou. Co se však stalo? Malá loď bez pohromy dosáhla svého cíle, a Benátčan ztroskotal na břehu ostrova Cypru. —

Meinradovi havrani.

Tam, kde dnes je mariánské poutní místo Einsiedeln, měl svatý Meinrad svou poustevnu. Jednoho dne zaklepali dva cestující oblečeni jako poutníci a prosili o kousek chleba. Pln bratrské lásky svatý poutník jim otevřel a hned se chystal připraviti jim občerstvení. Zatím co byl zaměstnán, oni dva podezřelí hosté se plížili ke kapličce a uviděli otevřeným oknem stříbrnou lampu. Rozhodli se, že ji uloupí.

V tom se vrátil Meinrad a přinesl hostům občerstvení. Vybídl je, aby se posilnili, a pak se odebral do kaple, aby se před oltářem pomodlil, jak to obyčejně činíval. S ďábelským úsměvem hleděli lupiči za poustevníkem, a když klečel před oltářem, odhodili poustevnická roucha, vytáhli železné kyje, které měli dosud skryté a udeřili stárce do hlavy, až zůstal mrtvý ležet před oltářem.

Vrahové ihned sundali stříbrnou lampu a utíkali, jakoby chtěli utéci soudu Božímu z kos-

telíčka. Sotva však vyšli, vrhlo se na ně několik havranů, kterým Meinrad denně dával potravu, a zobáky a drápy na ně útočili. Zoufale se zločinci bránili, avšak nadarmo. Nemohli se jich zbaviti.

Na okraji lesa pásl pastýř svoje stáda. „Hleďte, děti," volal, „nejsou to havrani Meinradovi? Běda, co se to jen stalo?" A hned běžel za dvěma muži až do města Curychu. Tam je zadržel, až posel, kterého poslal do poustevny světce přinesl zprávu: „Zbožný poustevník leží zavražděný ve své krvi před oltářem kostelíčka."

Svázáni byli vrazi odvedeni k zemskému správci v Curychu. Jelikož nemohli popírati, přiznali se k zločinu a byli odsouzeni k smrti provazem. A když byli popraveni, havrani kroužili kolem šibenice, jakoby chtěli veřejně celému lidu svědčiti proti vrahům, a jakoby chtěli volati: „Třes se, zločinče, jest Bůh a spravedliví jsou soudové jeho!"

Hříšník trestá sebe sám.

Ze života svaté královny Alžběty portugálské se vypravuje, že ona zbožná panovnice mezi svým komonstvem měla služebníka zvlášť zbožného a věrného, kterého si vážila. To vzbudilo závist jiného sluhy, který se vyzna-

menával přetvářkou a pokrytectvím a tak získal důvěru krále Dyonysia. Všemi prostředky se snažil, aby zničil postavení ctnostného sluhy. Brzy se mu k tomu naskytla příležitost. Jednoho dne, když doprovázel krále na lov, ďábelsky pomlouval onoho zbožného sluhu, jakoby sváděl královnu k nevěře manželské. Král se náramně rozhněval a přisáhal krutou pomstu. V lese stála královská huť, v níž se tavilo železo. Král tam vstoupil a nařídil tovaryšům, aby posla, který zítra ráno přijde se tázati, zdali splnili rozkaz králův, ihned chopili a uvrhli do ohnivé peci. — Po svém návratu ihned nařídil zbožnému sluhovi, aby zítra ráno odebral se do hutě a tam se otázal, zdali rozkaz králův byl splněn.

Poslušně dal se sluha na cestu. Právě, když šel vesničkou, slyšel zvonek volající na mši svatou. Vstoupil do kostela a zbožně se zúčastnil obětí nejsvětější. Jako neviditelnou mocí držen zůstal i po mši svaté ještě v kostelíčku na modlitbách.

Mezitím jeho nepřítel a žalobce se již nemohl dočkati zvědavostí, jak to dopadlo. Šel sám do hutě se zeptati, zdali rozkaz králův byl splněn. Sotva však vyřkl tato slova, ihned surovi tovaryši ho chopili a uvrhli do ohně.

Po nějakém čase přišel i onen zbožný sluha a tázal se, zdali králův rozkaz byl splněn. Když mu klidně odpověděli, že ano, vrátil se klidně ke králi, aniž by něco tušil. S hrůzou vidí král vracejícího se posla, a když poznal,

co se stalo, padl na kolena a klaněl se spravedlnosti Boží, která dovede zmařiti záměry zlých a chrániti nevinně pronásledované.

Nemocný vojín.

Nedlouho po francouzské revoluci navštívil jistý duchovní nemocnici. Těšil nemocné a uděloval jim sv. svátosti. Ošetřovatelé nemocných mu sdělili, že v nemocnici leží vojín, jenž více trpí nežli ostatní, jelikož nemá rukou ani nohou. Kněz šel ihned k tomuto nešťastníku a pravil k němu laskavě: „Milý příteli, slyšel jsem již, a nyní na vlastní oči vidím, že hrozně trpíte. Jak velice vás lituji! Kéž bych mohl uleviti vašim bolestem.“ — „Nikoliv, ctihodný otče,“ odvětil vojín: „nelitujte mne! Trpím jen, čeho jsem zasloužil. Poslyšte jen: Vstoupil jsem do revolučního vojska. Tu uzřeli jsme jednoho dne na ulici ještě jeden kříž s obrazem Ukřižovaného, jenž dosud byl ušetřen, ač veškery ostatní již byly pokáceny a zničeny. Sotva jsem kříž uzřel, byl jsem jat takovou zuřivostí, že jsem obrazu Spasitelovu šavlí svou uťal nohy a ruce. Několik dní potom utkali jsme se v bitvě s nepřítelem. A již při prvním útoku byl jsem zmrzačen tak, jak mne vidíte. Ale buď chvála Bohu, jenž zločin můj trestá na tomto světě. Doufám od jeho nestihlého milosrdenství, že mi na onom světě odpustí!“

Svědomí.

V Nizozemí (Holandsku) provázel jistý sluha svého pána na cestách. Jat jsa nezřízenou touhou po penězích, které pán jeho u sebe měl, zavraždil jej úkladně na místě odlehlém a mrtvolu jeho zahrabal. S penězi svého pána odejel do Anglie. V malém venkovském městečku zařídil si obchod a znenáhla pracovitostí a obratností nabyl velikého bohatství. Jelikož byl ode všech pokládán za poctivého muže, byly mu svěřovány různé čestné úřady a konečně zvolen i za starostu. S úřadem tím byl za oněch časů spojen i úřad soudcovský. Často musil tedy vynášeti rozsudek nad zločinci. Svůj úřad zastával spravedlivě, takže jeho spoluobčané si jej velice vážili. Ale nitru svému nedovedl zjednati pokoje. Nadarmo rozdal valnou část svého jmění chudým; jeho dobročinnost získala mu pochvaly u lidí, ale nepřinesla duši jeho žádoucího klidu. Když jiní se veselili a radovali, myslil neustále na neblahý onen okamžik, kdy se dopustil zločinu. Viděl před sebou stále zkrvácenou mrtvolu svého pána... Neustále obával se, že nadejde hodina, kdy bude prozrazen, a kdy mu bude počet klásti z hrozného zločinu. A hodina ta nadešla, a to jím samým. Kdysi konal soud nad mužem, jenž svého pána zavraždil. Vina byla dokázána, a přísedící soudcové jednohlasně pronesli rozsudek: „Obžalovaný jest vinen, že svého pána zavraždil.“ Tu měl starosta jakožto předseda soudu pronésti rozsudek. Všichni přítomní s napjetím mlčky očekávali jeho výrok. Byl to strašlivý okamžik, když povstal a jal se mluviti. Pojednou trápen výčitkami svědomí, odmlčel se, zbledl a ve mdlobách klesl do křesla svého. Po chvíli vstal a postavil se vedle obžalovaného. Potom pravil: „Vizte na mně příklad spravedlivé pomsty Boží. Třicet let jsem žil mezi vámi jako pokrytec, a ukrýval v nitru svém hrozný zločin.“ I vyznal se přede všemi z provinění svého a pokračoval: „Třicet plných let snášel jsem výčitky svého svědomí

a snažil se uchlácholiti je dobrými skutky. Ale nepodařilo se mi to, a v tomto okamžiku, kdy pro týž zločin, jejž sám jsem kdysi spáchal, pronésti mám nad tímto mužem rozsudek smrti, ukázal mi Bůh jedinou cestu k zachránění mému. Chci konečně uposlechnouti hlasu Božího v nitru svém, abych nebyl na věky zatracen. I vyznávám se tudíž před všemohoucím a všudypřítomným Bohem, jakož i přede všemi přítomnými, že vinen jsem vraždou svého pána. Mám na svém svědomí týž zločin, jako tento muž zde, i stavím se mu po bok, abych stejný trest s ním vytrpěl."

Soudcové a všichni přítomní sděsili se těchto slov. Někteří přátelé snažili se zachrániti jej. Ale on prosil o rozsudek, nejinak než jako za nějaké dobrodiní. Prosba jeho byla konečně vyslyšena. Slzy soudců, kteří jej odsouditi museli, slzy jeho přátel a chudých, kteří svého dobrodince na cestě jeho k popravišti provázeli, poskytovaly mu útěchy v těžké hodince smrti. Zemřel s nadějí v milosrdenství dobrotivého Boha, kterýž slitovává se nad hříšníkem, jenž kaje se z hříchů svých.

Kozina.

Roku 1695 byl v Plzni dne 28. listopadu popraven Jan Sladký, zvaný Kozina, jenž hájil práva pošumavských Chodů proti nespravedlivému utiskovateli baronu Maximilianovi Lammingerovi z Albenreutu. Stoje na popravišti a uzřev barona státi mezi přítomnými, zvolal: „Lammingere, Lammingere! Do dne a do roka zvu tě před soudnou stolicí Boží; tam se rozhodne, kdo z nás..." V tom hodil mu kat oprát-

ku na krk a výmluvná kdysi ústa nešťastného vůdce Chodův umlkla na vždy. Lammingerovi tanula stále na mysli prorocká slova Kozinova, i bál se, aby se nestala skutkem. Právě ve výroční den smrti Kozinovy dával velikou hostinu pánům z okolí sezvaným. O půl noci zdvihl se Lamminger ze svého sedadla a chopiv se číše s vínem zvolal posměšně: „Kozino, Kozino, špatně's prorokoval, ejhle: rok již minul a já dosud ještě jsem zde.“ V tom okamžiku však skácel se mrtev v křeslo své.

Co není dnes, může být zítra!

Před mnoha lety studoval v K. mladý muž teologii. Byl pilný a celým způsobem života příkladem všem svým kolegům, avšak chudý sirotek a neměl jediného člověka, který by ho ochránil před největší bídou. Tak po smrti rodičů scházelo mnoho věcí, nemohl si již kupovati nové knihy; nové šaty a podobné věci, podle jejichž stavu se obyčejně posuzuje jejich nositel, nemohly již být pořizovány. Byť i strádal a šetřil každým haléřem, darovaným dobročinnou rukou, nic naplat; prostředků se stále nedostávalo.

Jednoho dne prohlížel František již kdoví po kolikáté svou skrovnou hotovost, a jelikož se mu zdála tentokrát dosti dobrá, zašel k chudé-

mu krejčímu v sousedství, aby dal vyspravit svůj oblek, který již byl nemoderního střihu a protřelý, až průsvitný. Zítra bude svátek Nanebevzetí Panny Marie, a v takový den by přec nemohl jít v roztrhaném obleku na bohoslužby.

Zaklepal tedy na dveře dílny mistra Diviše, smekl čepičku a projevil svou prosbu: Aby pan mistr byl tak velice laskav a do zítřka ráno milostivě shlédl na jeho oblek. Krejčí prohlížel s výrazem znalce oblek, potřásal hlavou, a mínil, že je těžko ještě slátati tak křehký kousek. „A do zítřka ráno už teprve ne, neboť dnes je ještě mnoho práce!" dodala ustaraná paní mistrová. „To je zhola nemožné." Leč, co nemůže studentská výmluvnost, zvláště když studuje ušlechtilé umění řečnické a je již v proudu! A tak musili dobří manželé přece jen povolit. „No, uvidíme," znělo rozhodnutí. „Zítra v 6 hod. se můžete zeptat." Vítězoslavně spěchal František do své podkrovní světničky. Nazítří ráno zaklepal na dveře krejčího a ptal se pokorně, zda jest jeho oblek již vyspraven. „Ano, pokud to šlo, jsem jej zalátal." — „Co jsem dlužen?" otázal se váhavě student. — „Dlužen?" odpovídá zpola pohrdlivě, zpola dobrácky mistr Diviš. „Dlužen...? Však vy teď sotva budete mít peníze. Chudému studentovi jsem již častěji něco zdarma vyspravil; zaplaťte, až jednou budete biskupem!" — S mnohým díkem odcházel František od svého dobroditele, strčil peníze opět do kapsy a radoval se, že může nosit celý oblek.

Uplynulo asi 40 let od této příhody, když nově jmenovaný biskup z S. P. projížděl svou diecési a uděloval svaté biřmování. Navštívil také město K., kde kdysi studoval v stísněných poměrech a kde i mistr Diviš, nyní již sedmdesátník, měl své chudé řemeslo, správkárnu oděvů.

Důstojný hodnostář poručil svému kočímu, aby zastavil před bytem krejčího, sestoupil s vozu a šel do třetího poschodí až do podkrovní světničky mistra Diviše. Jak užasl starý muž, když jeho vrchní duchovní pastýř vstoupil do jeho malého obydlí! Myslil, že údivem se propadne do země, ale poklekl jen uctivě. Biskup pozvedl mistra usmívaje se dobrotivě a pravil důvěrným hlasem: „Přišel jsem zaplatit staré dluhy!" V němém úžasu se stařec na něho zahleděl. „Ano, ano," odvětil muž s křížem na prsou, „asi před 40 lety jste vyspravil můj oblek, a to zdarma, nebo spíše, dodal jste žertovně: „Zaplaťte, až budete biskupem!" To se nyní stalo řízením Božím a z jeho nevyzpytatelného milosrdenství, a proto jsem sem přišel, abych vám, můj dobrý pane mistře, splatil svůj studentský dluh."

Starý Diviš, který se již dávno nepamatoval na tuto příhodu, nenalézal slov; konečně namáhavě vykoktal: „Není možná, biskupská milosti, není možná...!"

„To tehdy vaše milá paní také říkala, když jsem jí dával oblek vyspravit do Nanebevzetí

Panny Marie", odvětil s úsměvem biskup, „a přece byl hotov do té doby, jak jsem prosil!"

Biskup-dlužník splatil svůj dluh hojně s mnohonásobným úrokem, a mistr Diviš prožil večer svého života — jeho žena již dávno zemřela — bezstarostně a pokojně v biskupském paláci v S.

„Jakživ jsem ještě nedostal tak draze zaplaceno jako za ten křehký studentský oblek, a je věru pravda: Co není dnes, může být zítra!" říkával šťastný mistr, když vyprávěl tuto příhodu některému příteli, nebo když jej navštívil jeho biskupský příznivec, což se nestávalo zřídka.

(Serafínský prapor.)

V. Na konci.

„Stanoveno je člověku zemříti, a potom přijde soud." (Žid. 9, 27.) Hned po smrti bude soud soukromý. Po tomto soudu přijde duše buď do očistce nebo do nebe anebo do pekla.

Do očistce přijde, kdo zemře v milosti posvěcující a má ještě trpěti za hříchy.

I po odpuštěném hříchu zbývají pravidelně časné tresty Boží. Ty dlužno vytrpěti nebo je nahraditi dobrými skutky „za pokání". Pokání za živa nedokončené trpí duše v očistci.

Co trápí duše v očistci? — Duše v očistci trápí veliké teskno po Pánu Bohu a rozličné tresty časné.

Jsou to tresty velmi bolestné, větší nebo menší, delší nebo kratší, podle zasloužení.

Právě učení o očistci je výrazem spravedlnosti Boží. Již pouhý rozum nám praví, že převážná většina lidí při smrti je taková, že nezasluhují ani nebe, do něhož „nic nečistého nevejde", ani pekla, kde by byli na věky zavrženi.

Jest nebe. „Radujte se a plesejte, neboť vaše odplata je hojná v nebesích." (Mat. 5, 12.) — Sv. Jan líčí nebe: „Ejhle stánek Boží s lidmi a On, Bůh přebývati bude s nimi a setře všelikou slzu s očí jejich, a smrti již nebude, ani zármutku, ani bolesti, neboť první věci pominuly." (Zjev. 21, 3. 4.) — Sv. Pavel: „Ani oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani na srdce lidské nevstoupilo, co Bůh připravil těm, kteří Ho milují." (1. Kor. 2, 9.) „Čím kdo byl za živa světější, tím bude v nebi blaženější. Neboť, „kdo bohatě seje, bohatě také bude sklízeti." (2. Kor. 9, 6.)

Jest peklo. Při posledním soudu řekne Ježíš zavrženým: „Odejděte ode mne, zlořečení, do ohně věčného." (Mat. 25, 41.) „Vyvrhněte jej ven do zevnější temnosti, tam bude pláč a skřípění zubů." (Mat. 22, 13.) Za-

vržení se mučí v plamení a „červ jejich neumírá". (Luk. 16, 24.) —

Že Bůh dobré odměňuje, o tom lidé nepochybují. Ale že trestá věčným trestem, to nechtějí věřiti. „Bůh je přec tak dobrý", namítají, „je náš Otec, nemůže své děti na věky zavrhnouti!" — Ano, Bůh je náš nejlepší Otec. Nezavrhuje svých dětí. Kdo však vlastní těžkou vinou přestává býti dítkem Božím, kdo se nechce obrátiti, ačkoliv Bůh ho nesčíslněkrát k tomu ponouká milostí pomáhající, toho m u s í Bůh zavrhnouti, ne, ten sám sebe zavrhuje.

Bůh je náš nejlaskavější Otec. Avšak láska bez spravedlnosti by nebyla láska, nýbrž slabost nedůstojná Boha. Bůh není slabý, On je „Hospodin silný a mocný". (Ž. 23, 8.)

VI. Naučení.

1. R a d u j m e s e, že Bůh je spravedlivý. Zde na světě často (a zvláště v naší době) spravedlnost jakoby umřela. Nespravedlnost vítězí a ještě je chválena a slavena jako něco velikého. Zločiny se páchají bez trestu, ano zločiny dostávají ještě odměnu za svou brutální bezohlednost. Naopak. Víme z dějin lidských, i z přítomnosti, že mnohé hrdinské skutky zůstaly skryté a nepovšimnuté. Nenávist a závist často pronásleduje ty, kteří hájí pravdu a spravedlnost.

Zůstane to tak? — Ne. — Jednou přijde Ježíš „soudit živých i mrtvých". „Tehdy státi budou spravedliví s velikou důvěrou proti těm, kteří je kdysi sužovali; ti pak budou z duše sklíčené hořekovati: To jsou ti, kteří nám byli kdysi na posměch a které tupiti bylo naším zvykem. My nemoudří měli jsme život jejich za nesmysl. Ejhle, kterak jsou připočteni k synům Božím a mezi svatými jest úděl jejich." (Moudr. 5, 1. 3—5.)

2. Neoddávejme se sklíčenosti a malomyslnosti. Často máme nejlepší vůli varovati se zlého a činiti dobré, Učinili jsme dobré předsevzetí, užívali prostředků, a hle, zas jsme padli. A tu nás zlý duch chce úplně zničiti tím, že nás olupuje o důvěru v Boha. Ne. Sv. Terezie Ježíškova má právě důvěru v spravedlnost Boží. Praví: „Ačkoliv člověk musí být čistý, aby se mohl objeviti před svátostí Boží, přece vím, že tentýž Bůh jest nekonečně spravedlivý a tato Boží spravedlnost, které se mnozí obávají, jest předmětem mé radosti a naděje. Býti spravedlivý neznamená jen vinníky přísně trestati, nýbrž i uznati omluvné důvody a ctnost odměniti. Já právě tak doufám ve spravedlnost Boží, jako v jeho milosrdenství."

3. Modlitby oslavující spravedlnost Boží.

Žalm 1.

Blaze spravedlivým, běda hříšníkům.

Blaze muži, který nikterak
podle rady bezbožných nechodí,
na cestu hříšníků nevstupuje,
ve sboru posměvačů nesedá;
ale v zákoně Páně má zálibu svou,
v zákoně jeho přemýšlí ve dne v noci.
Jako strom bývá, štípený u tekoucích potoků,
jenž dává ovoce časem svým, jehož listí
neuvadá;
všecko, co podniká, daří se.
Nikoliv tak bezbožní, nikoliv tak;
ale jako pleva, již vítr se země svívá.
Protož bezbožní na soudu neobstojí,
ani hříšníci ve sboru spravedlivých.
Neboť Hospodin zná cestu spravedlivých,
kdežto cesta bezbožných záhubou končí.

Žalm 3.

Ranní modlitba pronásledovaného.

Pane, jak četní jsou, kteří mne sužují!
Mnozí proti mně povstávají,

mnoho těch, kteří o mně říkají:
„Není mu pomoci u jeho Boha."

Ty však, Pane, jsi štítem vůkol mne;
slávou mou, a ty hlavu mou zdviháš.
Hlasitě volám k Hospodinu,
a on mne vyslýchá se svaté hory své.

Klidně jsem si lehl a usnul,
a vstal jsem, ježto Pán mne podpírá.
Nebojím se tisíců lidu,
který se vůkol mne utábořil.

Povstaň, Pane, pomoz mi, Bože můj!
Vždyť jsi rozbil mým odpůrcům čelisti,
zuby bezbožných roztříštil jsi.
U Pána pomoc jest, a nad tvým lidem tvé
požehnání!

Žalm 31.

Uznej a vyznej své hříchy, a budou ti odpuštěny.

(Druhý žalm kající).

Blaze, jimž odpuštěny jsou nepravosti,
a jimž prominuty jsou hříchy.
Blaze, komu Pán viny nepřičítá,
a v jehož duchu není klamu.

Že jsem se tajil, chřadly mi kosti,
neboť celý den jsem úpěl.
Tížilať mne ve dne v noci tvá ruka,
svíjel jsem se ve své bídě,
jako trny pobodaný.

Vyznal jsem se ti ze svého provinění,
nepravost svou jsem ti nezakrýval.
Řekl jsem: Vyznám se Hospodinovi
ze své nespravedlnosti.

Tys mi odpustil bezbožnost hříchu mého.
Proto modli se k tobě každý zbožný
za dob potřeby; ani v potopě
množství vod ho nezasáhne.

Tys má záštita před soužením,
jež mne se všech stran obklopuje,
radosti má, vysvoboď mne
od těch, kteří mne obkličují!

Bůh odpovídá: „Budu ti svítit na cestu, po níž
máš kráčet,
upřeny budou na tebe oči mé."

Nebuďte jako kůň neb jako mezek,
kteří rozumu postrádají,
jimž musíš uzdou a ohlavím čelisti sevřít,
sice nepřiběhnou k tobě.

Mnoho metel hříšníka stíhá,
kdo však v Hospodina doufá,
toho milostí zahrnuje.
Těšte se z Pána, plesejte, spravedlivci,
jásejte všichni upřímného srdce!

Žalm 37.

Kající prosba za odpuštění hříchu.

Pane, ve svém hněvu mne netrestej,
ve svém rozhorlení mne nekárej!
Zarylyť se do mne tvé střely,
těžce doléhá na mne tvá ruka.

Zdravého nic nemám na těle pro hněv tvůj,
nemám pokoje v kostech svých pro hřích svůj.
Neboť tresty mé jdou mi nad hlavu,
jak břímě těžké mne nad síly tíží.

Páchnou a hnisají mi rány,
zaviněné nerozumem.
Zbědován jsem a na dobro shrben,
ve smutku celý den chodím.

Jsemť uvnitř všecek zohavený,
nic není zdravého v mém těle.
Sklíčen jsem a náramně snížen,
bolestí srdce svého řvu.

Pane, je známa ti všecka má tužba,
a me vzdechy nejsou tě tajny.
Srdce mi buší, síla mne opouští,
světlo mých očí — i to mi uniká.

Druzi a přátelé proti mně jsou,
a moji příbuzní straní se mne.
Léčky mi kladou vrahové moji,
škůdcové moji smlouvají zkázu,
celý den lsti zamýšlejí.

Ale já jak hluchý neslyším,
úst svých jak němý neotvírám.
Jsem jako člověk, který neslyší,
a který v ústech svých odmluvy nemá.

Neboť v tebe, Pane, doufám;
ty mne vyslyšíš, Pane, můj Bože!
Říkám: „Ať jen se nade mnou netěší,
kteří, jak klopýtnu, vypínají se.

Neboť obávám se, že sklesnu,
ježto svou bolest stále cítím.
Ano, hříšnost svou hlasitě vyznávám,
obavy mám pro svou vinu.

Kteří mi zlovolně nepřejí, mocni jsou;
mnoho těch, již na mne neprávem nevraží.
Kteří mi dobré zlým odplácejí,
křivdí mi za to, že za dobrem chodím.

Neopouštěj mne, ó Pane,
nebuď mne daleko, můj Bože!
Přispěj rychle na pomoc mně,
Hospodine, Bože mé spásy!

Imprimi potest. Pragae, 6. 3. 1939. P. J. Haderka, C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat. Censor ex officio: P. Frant. Vošahlík, C. Ss. R. Imprimatur Nr. 3647. Olomucii, die 7. 3. 1939. Dr. Joannes Martinů, Vicarius generalis.

„ŽIVOTEM". Úvahy náboženské, výchovné a sociální. Vychází ve Frýdku dvakrát v měsíci. Cena jednoho sešitu 50 hal. 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 K. Číslo poštovního účtu šekového v Praze 303.183. — Vydavatel Exerciční dům ve Frýdku. Telefon č. 38. — Řídí R. Schikora C. Ss. R., Mor. Ostrava. — Odpovědný redaktor R. Schikora C. Ss. R. — Tiskla Typia, Mor. Ostrava, Těšínská 21.

CENA 50 HAL

ČO JE PO SMRTI?

„Stanoveno je lidem jednou zemříti, a potom bude soud." (Žid. 9, 27.) Tato pravda je hluboce vkořeněna v lidstvu, že nenalézáme skoro národa, který by nevěřil v posmrtný soud.

Dle víry Peršanů duše, jsouc původu nebeského, do nebe se zas vrátí, jestliže dle zákona Páně byla živa, pak-li ne, bude zavržena.

Egypťané věřili, že duše bude hned po smrti těla souzena. Mezi soudci jejími nalézá se bůh Anubis, který váží činy zemřelého. Jakmile se zemřelí dostanou na místo, kam je démon uvede, roztřiďují se podle toho, zdali činili dobře, čili nic. Ti, kteří jen prostředně dobrý život vedli, vstoupí na lodi a přistanou k jezeru. Tam se kají a očišťují. — Ti, kteří jsou nezhojitelní pro příliš veliké zločiny, budou uvrženi do Tartaru, z něhož nikdy nevyjdou. Spravedliví přijdou do Elysia. (Plato.)

Co pohané tušili, zjevil Bůh jasně. Víra nás učí, že jest dvojí soud:

1. soukromý nebo tajný hned po smrti člověka;
2. obecný nebo veřejný na konci světa nebo v poslední den.

DŮKAZ.

Že po smrti bude soud a konečné vyrovnání, dokazuje nám pouhý zdravý rozum. Rozum náš vidí účelnost ve stvořeném světě a z něho soudí, že jest Bůh nejvýš moudrý. Pozorujeme-li však život lidský, poznáváme, že mnohdy zlým se daří dobře a dobrým zle, že mnohý zločin zde na světě nebyl potrestán a mnohý dobrý skutek nebyl odměněn; stalo se již nejednou, že nevinný byl lidským soudem odsouzen a popraven a po jeho smrti přišlo na jevo, že zločin byl spáchán jiným; takový omyl se nedá napraviti na tomto světě.

Z toho všeho soudí náš rozum, že po smrti přijde vyrovnání, kdy Bůh vševědoucí a spravedlivý každému odmění podle zásluhy. — Co poznáváme přirozeným světlem rozumu, potvrzuje nadpřirozené Zjevení Boží na mnoha místech.

DVOJÍ SOUD.

Některé protestantské sekty tvrdí, že jest jenom jeden soud, a totiž veřejný na konci světa. V tomto případě by duše byla od smrti až do posledního dne v jakémsi nerozhodném stavu. Můžeme však z Písma sv. dokázati, že tomu tak není. Pán Ježíš praví v podobenství o boháči a chudém Lazarovi: „Stalo se pak, že

umřel žebrák a nesen jest od andělů do lůna Abrahamova. Umřel pak i bohatec a pohřben jest v pekle." (Luk. 16, 22.) „Lazar se těší, boháč se trápí (16, 25.) v plamení (16, 24)." Z toho poznati, že oba hned po smrti byli souzeni. — Kristus Pán pravil k lotru na pravici: „Ještě dnes budeš se mnou v ráji!" (Luk. 23, 43.) Tedy ještě na Veliký pátek padlo rozhodnutí o lotrovi. —

Ve Starém zákoně čteme: „Nebo snadné jest před Bohem v den skonání odplatiti jednomu každému podle cest jeho... při konci člověka bude odhalení skutků jeho." (Sir. 11, 28. 29.)

Na soukromém soudu souzena jest duše sama bez těla.

NÁMITKA.

Ve „Volném slově" jsem četl námitku proti soudu tak nerozumnou, že ani nestojí za to, aby byla vyvrácena. Pisatel praví, že kdyby se Bůh při soudu s každou duší jen pět minut zabýval, nikdy by nebyl pro veliké množství lidí se soudem hotov.

Jako všecky námitky proti víře pochází i tato z neznalosti pravd náboženských. Jak si pisatel představuje Boha? Snad jako člověka s nedokonalým poznáním, který musí teprve studovati akta obžalovaného, aby si udělal úsudek?

— My však víme, že Bůh je vševědoucí Duch, který proniká všecko, všecko ví, a proto ani vteřiny času nepotřebuje, aby konal rozsudek nad člověkem. — Praví-li se v hymnu „Dies irae": „Aj, tu kniha otevřena, v níž je vina obsažena, a z níž bude pomsta čtena", — je to výraz básnický, obrazný.

I. SOUD SOUKROMÝ.

ROZJÍMEJME!

Jako když zasvitne sluníčko na kapku vody a hned ji celou pronikne, tak též bude moje duše v okamžiku smrti proniknuta světlem vševědoucnosti Boží. V jednom okamžiku, ano v ještě kratší době, budu věděti, kam patří moje duše.

Jsem však člověk, jehož schopnosti duševní jsou omezeny, proto si chci — abych měl užitek pro svou duši — rozložiti tuto událost vhodnými otázkami.

KDO MNE BUDE SOUDITI?

Odpověď: Bůh vševědoucí. — „Oči Páně jsou tisíckrát jasnější nežli slunce, na všecky cesty lidí patří, i do hlubin propasti i do

lidských srdcí, vidí do nejtajnějších záhybů." (Sir. 23, 28. 29.) Kdybych se po celý život před lidmi p ř e t v a ř o v a l a všichni mne měli za svatého — před vševědoucím Bohem přestává veškerá přetvářka; On mne vidí, jaký skutečně jsem. — A kdybych ve sv. z p o v ě d i z a m l č e l h ř í c h, a všechny zpovědníky kdybych obelhal, v okamžiku soudu mi to nic nepomůže, Boha vševědoucího obelhati nemohu.

Kdo mne bude souditi? — Bůh nejvýš s v a t ý! „Bůh je svatý" znamená: Bůh miluje dobro a nenávidí zlo. Tak Bůh nenávidí zlo, že kdyby duše měla na sobě sebemenší všední hřích, nemůže do nebe, kde je svatý Bůh. „Nic nečistého do nebe nevejde."

Kdo mne bude souditi? — Bůh s p r a v e d l i v ý. — Zde na světě by mohl soudce, který jest mým přítelem, bráti ohled na naše přátelství, u Boha tomu tak není. „Bez přijímání osob Bůh soudí podle hříchů jednohokaždého." (1. Petr. 1, 17.) „Odplatí každému dle skutků jeho." (Řím. 2, 4—8.)

Kdo mne bude souditi? — S o u d c e n e j v y š š í. — Zde na světě se mohu odvolati k soudu vyššímu, a nejvyššímu. Od Boha už odvolání není; jeho rozhodnutí platí na věky.

„Padne-li strom na jih nebo na sever, na které místo padne, na tom zůstane." (Kaz. 11, 3.)

Z ČEHO BUDU SOUZEN?

Budu souzen ze svých skutků; zlých i dobrých. — Projdi v duchu celé desatero: povinnosti náboženské, čistotu, lásku k bližnímu, povinnosti svého stavu... — Ale vševědoucí oko Boží proniká úplně moje skutky, i jaké byly pohnutky k nim. Dával jsem almužnu, postil jsem se, modlil jsem se jako fariseové, abych byl od lidí chválen? pak moje skutky uzná Bůh za bezcenné.

Bůh mne bude souditi z mých slov. Spasitel sám praví: „Z každého nepotřebného slova budete počet klásti v onen den.“ — Kolik slov jsem mluvil každý den?... každý týden? měsíc? rok? po celý život? — Kolik to bylo slov zbytečných, hříšných, lživých, pyšných, pohoršlivých...?

Bůh mne bude souditi z mých myšlenek a žádostí. Kdybych (byť jen okamžik) měl dobrovolně zálibu v hříšných myšlenkách, kdybych dobrovolně toužil po něčem, co jest hříšné, již mám zato hřích. (Pán Ježíš praví: „Kdo hledí na ženu, aby ji požádal, již zcizoložil.“ Mat. 5, 28.)

A řekne někdo: „Nic zlého jsem neučinil?“ bude přece souzen z dobrého, co zanechal. Pán Ježíš neřekl: „Každý strom, který nese ovoce špatné, bude vytat a uvržen do ohně“, nýbrž: „Každý strom, který nenese ovoce dobré.“

Hle, jak krásné listí má onen strom, a jak krásně kvete — ale že nemá ovoce, bude vyťat.

Nic zlého neučinil Heli, jenom opomíjel důkladně kárati a trestati své syny — a byl souzen v jeden den s nimi. — Nic zlého nečinil onen kněz a levita, kteří šli z Jerusalema do Jericha, ale nesmilovali se nad člověkem, který padl mezi lotry — a byli odsouzeni.

Budu souzen ze všech darů a milostí, které mi Bůh udělil. „Komu bylo mnoho dáno, od toho bude mnoho žádáno," toť jsou slova mého budoucího Soudce. Duše má, snad ti dal Bůh lepší rozum než druhým — budeš přísněji souzena, jestli nejsi lepší než druzí. Máš dobré rodiče, učitele, kněze — o tolik budeš přísněji souzen než ti, kteří jich neměli. Dal ti Bůh do ruky dobrou knihu, dal ti příležitost k sv. misiím, duchovním cvičením — každá tato milost ti ukládá nové povinnosti budeš počet klásti, jak jsi jich využil.

Každá taková milost je hřivna Bohem ti půjčená; Bůh bude žádati úroky, a služebník, který hřivnu zakopal a Pánu svému vrátil, slyšel výtku: „Služebníku nešlechetný a lenivý!... Služebníka neužitečného uvrzte do tmy vnější; tam bude pláč a skřípění zubů." (Mt. 25, 30.)

Budu souzen z hříchů cizích. — Jestli je vůbec ještě znám? — Hříchy cizími býváme spoluvinni, když ke hříchu radíme, hřešiti poroučíme, ke hříchu svolujeme, ponoukáme (svá-

díme!), když hřích jiný vychvalujeme a hájíme, ke hříchu jiných mlčíme, hříchů jiných netrestáme, jsme-li k tomu povinni. Budu souzen pro pohoršení (špatné slovo, neslušný oděv, zlý příklad...). — Pán Ježíš řekl: „Kdo by pohoršil jedno z dětí veřících ve mne, tomu by bylo lépe uvázati na hrdlo mlýnský kámen a pohroužiti jej do hlubiny mořské. Běda člověku tomu, skrze něhož přichází pohoršení!“ (Mat. 18, 6. 7.)

VÝMLUVY.

Buďme si vědomi, že soud Boží bude ukončen v jednom okamžiku. Avšak Pán Ježíš sám k objasnění těchto důležitých pravd používá rozhovoru (na př. rozhovor boháče v pekle s Abrahamem a p.). Představme si i my takový rozhovor s věčným Soudcem. Jak by se asi hříšná duše vymlouvala: „Bože, nevěděla jsem, že hřích je tak veliké zlo.“ — Bůh by jí odpověděl: „Nevěděla jsi? Proč jsi se nábožensky nevzdělávala? Proč jsi neposlouchala kázání? Proč jsi nečítávala náboženských spisů? — Tvoje vina, tvoje největší vina.“

Snad se ubohá duše odváží namítnouti: „Bože, pokušení bylo tak těžké a já tak slabá, proto jsem klesla.“ — Ježíš, Soudce odpovídá: „Slabá jsi byla? Nečekal jsem s celou svou všemo-

houcností, abych ti přispěl na pomoc? Proč jsi se nemodlila? Učinil jsem největší zázrak a skryl se pod způsobu chleba, abych mohl býti tvým pokrmem, proč jsi nechodila častěji k sv. přijímání? — Tvoje vina, tvoje největší vina."

Duše se ještě vymlouvá: „Bože, jiní mi dávali špatný příklad, jiní mne svedli!" — A Bůh odpovídá: „Špatný příklad zlých jsi viděla a podle něho se řídila, — proč jsi se neřídila podle příkladů dobrých? — Tvoje vina, tvoje největší vina." — —

ROZSUDEK.

Trojí bude rozsudek při soudu soukromém. Duše přijde buď do nebe neb do očistce neb do pekla.

Do nebe. Hned po smrti přijde do nebe, kdo v milosti Boží zemřel a za hříchy, které snad spáchal, dostiučinil.

Že nebe jest, potvrzuje Pán Ježíš sám. Praví: „Radujte se a plesejte, neboť vaše odplata je hojná v nebesích." (Mt. 5, 12.) Radosti vyvolených jsou tyto:

1. Vyvolení poznají Boha (patří na Boha tváří v tvář, milují a požívají Ho po celou věčnost. — Sv. Pavel píše: „Nyní vidíme skrze zrcadlo v podobenství, ale tehdáž tváří v tvář; nyní poznávám z částky, ale tehdáž po-

znám, jakož i poznán jsem." (1. Kor. 13, 12.) Bůh osvěcuje blahoslavené světlem slávy a činí je schopny této blaženosti. Poznání Boha činí duši podobnější Bohu. Proto praví sv. Jan: „Miláčkové, nyní jsme dítkami Božími, a ještě se neukázalo, co budeme. Víme (však), že když se to ukáže, budeme podobni jemu, neboť budeme ho viděti tak, jak jest." (1. Jan 3, 2.) — Již pohanský filosof Aristoteles praví: „Již jen něco málo se svrchovaných věcí Božských poznati, přináší duchu svrchovanou slast na zemi." A Cicero: „Mysl spojená s myslí Boží, bývá naplněna nevýslovnou radostí."

2. Blažení jsou navždy zproštěni každého i sebemenšího zla.

Sv. Jan píše: „A setře Bůh všelikou slzu s očí jejich; a smrti již nebude, ani kvílení, ani křiku, ani bolesti již nebude; neboť první věci pominuly." (Zjev. 21, 4.) A sv. Augustin dodává: „Tam není nic zlého, ani žádné zlosti. Není tam protivníků ani odbojců ani jakého vnadidla k hříchům. Není tam žádné chudoby, žádné hanby, žádného sváru, žádného pohanění, žádného strachu, žádného nepokoje, žádné pokuty, žádné pochybnosti, žádného násilí, žádné nesvornosti."

3. Blahoslavení mají všecko dobré na těle i na duši.

„Ani oko nevidělo ani ucho neslyšelo ani na srdce lidské nevstoupilo, co Bůh připravil těm, kteří Ho milují." (1. Kor. 2, 9.) Veškerá rozumná žádost naše bude splněna.

Budou vyvolení požívati stejné míry blaženosti? — Sám rozum nám praví, že ne. Sv. apoštol Pavel píše: „Každý vezme odplatu svou podle své práce." (1. Kor. 3, 8.) a „Kdo rozséyá skoupě, skoupě též bude žnouti, a kdo rozsévá v požehnání, v požehnání též žnouti bude." (2. Kor. 9, 6.)

NAUČENÍ.

Uvažování radostí nebeských má nás nabádati k tomu:

1. bychom statků pozemských příliš necenili a jen po věčných dychtili;
2. bychom v boji proti hříchu věrně vytrvali;
3. bychom všecka utrpení trpělivě snášeli, jelikož „utrpení tohoto času nejsou rovna budoucí slávě, kteráž se zjeví na nás." (Řím. 8, 18.)

OČISTEC.

Že očistec je, věděli ze zjevení Božího již věřící Starého zákona. Proto se za mrtvé modlili a přinášeli za ně oběti. „Svaté a spasitelné jest modliti se za mrtvé, aby hříchů byli

zproštěni." (2. Mach. 12, 46.) — V Novém zákoně věřila Církev svatá v očistec od počátku a proto se modlívala za zesnulé. Sv. Monika († 387) prosila před smrtí: „Pochovejte tělo mé, kde chcete, jen za to vás prosím, abyste na mne pamatovali při oltáři Páně."

Kdo přijde do očistce? — Do očistce přijde, kdo zemře v milosti Boží, ale má ještě trpěti za hříchy.

Ve sv. zpovědi se nám odpouštějí hříchy, ze kterých jsme se zpovídali a kterých jsme litovali, věčné tresty a část časných trestů. Zbývají tedy obyčejně ještě časné tresty Boží. Ty dlužno vytrpěti nebo je nahraditi dobrými skutky „za pokání". Pokání za živa nedokončené trpí duše v očistci. Zpíváme: „Ukrutný je plamen pálí, že se hříchů nedokály."

Co trápí duše v očistci? — Duše v očistci trápí veliké teskno po Pánu Bohu a rozličné tresty časné.

Jsou to tresty velmi bolestné, větší nebo menší, delší nebo kratší, podle zasloužení. Duše v očistci jsou ubohé a zasluhují naší účinné lásky. — Dušim v očistci pomáháme modlitbou a jinými dobrými skutky, zvláště pak obětí mše svaté. — Z očistce dostávají se duše do nebe. Poslední vyjdou z očistce v soudný den.

PEKLO.

Že peklo jest, dokazují jasné výroky Ježíše Krista samého. Praví: „Svažte ruce i nohy jeho a uvrzte jej do temnosti vnější; tam bude

pláč a skřípění zubů." (Mt. 22, 13.) — O nemilosrdném boháči praví, že byl „pohřben v pekle" (Luk. 16, 22) a že zvolal: „Otče Abrahame, pošli Lazara, ať omočí konec prstu svého ve vodě a ochladí jazyk můj, neboť se trápím v tomto plameni." (16, 24.) — Když mluví o pohoršení, praví, že hříšníci „odejdou do pekla v oheň neuhasitelný, kde červ jejich neumírá a oheň neuhasne". (Mk. 9, 43.)

Temnem se rozumí odloučení od Boha, který jest „světlo věčné". — Pláčem se rozumí pozdní, beznadějná lítost. — „Skřípění zubů" je znamením zoufalství. — „Červem" se rozumí výčitky svědomí.

Kdo přijde do pekla? — Do pekla přijde, kdo zemře ve smrtelném hříchu. Ven do tmy byl uvržen pozvaný, jenž neměl „roucha svatebního". (Mt. 22, 12. 13.) Svatebním rouchem duše je milost posvěcující, kterou ztratí člověk, dopustí-li se hříchu smrtelného.

NAUČENÍ.

Sv. Bernard praví: „Kdo sestupuje do pekla za živa, nedostane se tam po smrti." — Modleme se: „Od věčné smrti vysvoboď nás, Pane!" — „Vcházejte těsnou branou; neboť

široká jest brána a prostranná cesta, která vede k zahynutí, a mnoho jest těch, kteří vcházejí skrze ní. Jak těsná jest brána a úzká cesta, která vede k životu, a málo jest těch, kteří ji nalézají.“ (Mt. 7, 13. 14.)

II. POSLEDNÍ SOUD.

POSLEDNÍ SOUD BUDE.

Když Kristus vypravoval podobenství o koukoli v pšenici, žádali apoštolé: „Vylož nám podobenství o koukoli polním.“ On pak jim odpověděl: „Rozsévač dobrého semene jest Syn člověka; pole jest svět; símě dobré jsou údové království; koukol pak jsou lidé zlí; nepřítel však, jenž je nasel, jest ďábel; žeň pak jest konec světa, a ženci jsou andělé. Jako tedy sbírá se koukol a ohněm se pálí, tak bude při skonání světa. Syn člověka pošle anděly své, i seberou z království jeho všecka pohoršení, i ty, kteří činí nepravost, a uvrhnou je do peci ohnivé; tam bude pláč a skřípění zubů. Tehda budou spravedliví stkvíti se jako slunce v království Otce svého.“ (Mat. 13, 36—43.)

K ČEMU BUDE SOUD OBECNÝ?

Katechismus odpovídá: Kromě soudu soukromého bude ještě soud obecný:

1. by Boží moc a spravedlnost, láska a moudrost před celým světem zjevena byla;
2. by Ježíš Kristus ode všech lidí uznán a oslaven byl;
3. by spravedliví zasloužené cti, bezbožní pak zaslouženého zahanbení došli.

Mohla by se ovšem spravedlnost Boží spokojiti se soudem soukromým, který se koná po smrti jednohokaždého na odměnu dobra a na pokutu zla. Ale plněji zazáří vlastnosti Boží, jestliže se na konci světa stane obecné súčtování před očima celého světa.

V tomto životě nepoznáváme často moudrost řízení Božího a jeho Prozřetelnosti. Blížíme-li se kostelu, zdají se nám jeho barevná okna šedá a neúhledná, teprve když vstoupíme dovnitř a slunce zasvitne, obdivujeme celou jejich krásu a barevnou nádheru. Tak též moudrost řízení Božího poznáme úplně teprve až zasvitne světlo soudného dne.

Vážnost mravního řádu žádá soud obecný. Je sice pravda, že „hřích bídné činí národy" a že „kdo hřeší, nenávidí život svůj", ale přec v krátké době lidského života nejeví se

spravedlnost Boží ve všem. Často nepravost vítězí, lež panuje a ctnost je posmívána. Má-li snad zůstati bez veřejného trestu Nero, který spaloval nevinné křesťany jako pochodně k osvěcování svých pustých radovánek? Zdaž mají zůstati bez veřejného trestu všichni ti vládcové, kteří uvrhli miliony lidí do bídy nespravedlivými válkami, které vedli k ukojení své marnivosti nebo panovačnosti? Mají-li zůstati bez pomsty všeliké ony zločiny, vraždy, křivé přísahy, které od lidského soudce nebyly potrestány? Nemá-liž veřejná pokuta stihnouti bezcitného, rozmařilého boháče, který živ jsa v přepychu, nechal v bídě strádati nesčetné chudé, nebo je snad dokonce v ledovém prospěchářství vykořisťoval?

A naopak: Tu jest člověk nevinný, který byl na základě falešných výpovědí svědeckých jako zločinec odsouzen, který tudíž jako bezectný s tohoto světa odešel; nemá-li mu býti věčným, nejvýš spravedlivým soudcem před celým světem vrácena čest? — Tu jest chudý dělník, který na zemi jen v bídě a strádání a pohrdání žil, při tom však nikdy se neodchýlil od stezky ctnosti a nadto ve skrytosti ještě mnoho dobrého vykonal; zda-liž nemá dojíti veřejného uznání? Tu jest panovník, vojevůdce, státník, který vždy jen o dobro se snažil, avšak utrhačnými dějepisci byl o své dobré jméno připraven; nemá-li býti ospravedlněn před očima všech?

Především jest tu Božský Vykupitel sám Syn Boží, který v nevýslovné lásce se

stal člověkem, aby nás vykoupil. Ale místo vroucích díků sklízel od mnohých, a snad od většiny lidí lhostejnost, nevděk, nevěru a dokonce snad i výsměch, pohrdání a nenávist. Na kříž Jej přibili jako svůdce národa. On však se modlil za své nepřátele a zemřel jakožto oběť smírná za nás všecky. Není-liž nutno, aby mu bylo dáno veřejné dostiučinění před očima veškerého pokolení lidského? Ano, dostane se mu ho. Sv. Jan, prorok Nového zákona, viděl, jak oslavenci prozpěvovali píseň: „Veliké a podivné jsou skutky tvé, Pane Bože všemohoucí; spravedlivé a pravé jsou cesty tvoje, králi národů. Kdo nebude se báti Tebe, Pane, a nebude velebiti jména Tvého? Neboť Ty jediný jsi svatý, vždyť všickni národové přijdou a pokloní se před Tebou, poněvadž soudy Tvoje přišly na jevo!" (Zjev. 15, 3. 4.) —

Sv. Metod († 885), náš veliký apoštol, hlásal nejprv slovo Boží národům slovanským, přebývajícím vůkol Černého moře. Přišel až do země Bulharů ku králi Borisovi. Tento hrdý pohan neměl zájmu o slovo Boží; všecko namáhání sv. apoštola i starostlivé sestry královy zůstalo marné. Vypravuje se, že král míval zalíbení jen ve věcech, které působily hrůzu. Proto sv. Metod, nemoha láskou obměkčiti srdce tvrdého krále, použil jiného prostředku. Jsa výtečným malířem, namaloval obraz posledního soudu, vyobraziv velebný příchod spravedlivého Soudce se zástupy andělů, věčnou slávu spravedlivých

ubírajících se do nebe — a věčné muky zatracencův do pekla odsouzených. Spatřiv král obraz ten a uslyšev výklad jeho z úst sv. Metoda, kterýž, co barvou nestačil, doplnil živým slovem, poděsil se a prosil sv. Metoda, aby ho vyučil a pokřtil.

KONEC SVĚTA.

Víra i věda nás učí, že viditelnému světu i všemu lidstvu nastane kdysi poslední den. Pán Ježíš řekl o konci světa: „Hleďte, ať vás nikdo nesvede. Neboť mnozí přijdou ve jménu mém a řeknou: „Já jsem Kristus" a svedou mnohé. Budete slyšeti báje a pověsti o bojích. Hleďte, ať se nepolekáte; neboť to musí nastati, ale ještě není konec. Neboť povstane národ proti národu a království proti království a bude mor a hlad a zemětřesení po místech. Ale toto všecko jest jen počátkem bolesti. Tehdáš vydají vás v soužení a budou vás zabíjeti, a budete v nenávisti u všech národů pro jméno mé. A tu mnozí se pohorší a se zradí vespolek a jedni druhých budou nenáviděti. A povstane mnoho proroků nepravých a svedou mnohé. A poněvadž se rozmnoží nepravost, ustydne láska mnohých, ale kdo setrvá až do konce, ten spasen bude. A bude hlásáno toto evangelium o království

po celém okrsku zemském na svědectví všem národům; a tehda přijde konec." (Mt. 24, 4-14.)

„A hned po soužení těch dnů slunce se zatmí a měsíc nedá světla svého a hvězdy budou padati s nebe a moci nebeské budou se pohybovati." (Mt. 24, 29.)

„Na zemi bude úzkost mezi národy pro bezradnost nad hukotem moře a příbojů, takže lidé budou trnouti od strachu a očekávání těch věcí, které přijdou na veškeren okrsek zemský, neboť moci nebeské budou se pohybovati." (Luk. 21, 25. 26.)

Svět tedy zahyne, a totiž, jak sv. Petr píše, ohněm: „Přijde však den Páně jako zloděj, a v něm nebesa s velikým hukotem pominou, základy pak žárem se rozpustí a i země i díla, která jsou na ní, shoří." (2. Petr. 3, 10.)

TĚLA VZKŘÍŠENÍ.

Důkazů o vzkříšení těl je v Písmě sv. tolik, že věřící křesťan o této pravdě pochybovati nemůže. — Již ve Starém zákoně čteme v druhé knize Machabejské (7), jak oni bratři, mučeni pro svou víru těší se vzkříšením. Druhý praví: „Ty nešlechetníče, zabíjíš nás sice pro tento život, král světa nás pro zákony jeho mrtvé k životu věčnému vzkřísí." Třetí praví: „S nebe tyto údy mám, ale pro zákon Boží neváš-

žím si jich nyní, neb naději mám, že je od Boha zase dostanu." — Pán Ježíš sám praví: „Přichází hodina, ve které všichni, kteří v hrobech jsou, uslyší hlas jeho (Syna Božího), a půjdou ti, kdo dobře činili, na vzkříšení k životu, ti však, kteří zlé páchali, na vzkříšení k soudu." (Jan 5, 28. 29.) Tato jasná slova mohou znamenati jen vzkříšení *těl* (a ne vzkříšení duševní v milosti), neboť v hrobech jsou jen těla a ne duše.

Apoštolové souhlasně učí o vzkříšení těl a potírají bludaře, kteří tvrdili, že „vzkříšení již bylo" (1. Tim. 2, 18) (t. j. při křtu sv.).

Sv. Pavel: „Víme, že ten, jenž vzkřísil Ježíše, také nás s Ježíšem vzkřísí." (2. Kor. 4, 14.) Vstane skutečné naše tělo podle sv. Pavla: „Porušitelné toto tělo obleče neporušitelnost a smrtelné toto tělo obleče nesmrtelnost." (1. Kor. 15, 53.)

Snad někdo namítne, že není možno, aby všechny částečky, které tvoří tělo, se zase sešly. Buďme opatrní se slovem: Nemožno. Již Theodoret odpovídá: „Ten, který pouhým slovem všecko stvořil, tím spíše tělo obnoví, neboť obnoviti je lehčí, než z ničeho stvořiti."

Mohli bychom také odpověděti jako odpověděl slavný hvězdář Newton, když se ho jeho žáci tázali, jak by se mohl roztroušený prach z těl mrtvých zase spojiti v nové tělo. Mistr napřed mlčel. Pak vzal železné piliny a smíchal je s obyčejným prachem a tázal se svých žáků: „Jak vyberete tyto železné piliny z pra-

chu?“ Žáci bezradně mlčeli. Učenec však vzal do ruky magnet a podržel jej nad směsí. A hle, železné piliny se oddělovaly od prachu a připínaly se k magnetu. Newton vážně poučil žáky: „Ten, který mrtvé hmotě dal takovou moc, jistě dovede též i částky našeho těla spojití k novému životu.“

Avšak odpověď není tak těžká, neboť jednotlivé části netvoří podstatu těla. Každých sedm roků se vyměňují všechny částky a přec zůstane tělo totéž.

Budou těla vzkříšených stejná? — Těla vzkříšených nebudou stejná: těla zlých budou ohyzdná, těla pak dobrých krásná a oslavená. Sv. Pavel praví: „Všickni zajisté vstaneme, ale ne všickni budeme proměněni.“ (1. Kor. 15, 51.) A k Filipinským píše, že Bůh „promění tělo ponížení našeho, aby připodobněno bylo k tělu jasnosti jeho.“ (3. 21.) — Těla zlých budou zevnějškem svým naznačovati ohyzdnost svých duší, kdežto naopak těla dobrých krásou svou vyjádřovati budou krásu duší, hříchem neposkvrněných. Těla dobrých budou míti tytéž vlastnosti, jaké mělo tělo Krista Pána po vzkříšeení. — Vlastnosti ty líčí sv. Pavel těmito slovy: „Tak bude i vzkříšení z mrtvých: Rozsévá se v porušitelnosti, vstane v neporušitelnosti; rozsévá se v necti, vstane v slávě; rozsévá se v slabosti, vstane v síle, rozsévá se tělo živočišné, vstane tělo duchovní.“ (1. Kor. 15, 42—44.)

Již v ráji mělo tělo býti nesmrtelné. Hříchem přišla smrt na svět. Vzkříšené tělo zas bude neporušitelné. Nic mu nemůže škoditi, ani zima, ani oheň, ani meč, ani nemoc. Potvrzují to slova sv. Jana: „A Bůh setře všelikou slzu s očí jejich, a smrti nebude již, ani zármutku, ani křiku, ani bolesti nebude již, neboť první věci pominuly." (Zjev. 21, 4.)

„.....Vstane v slávě." Kolik krásy je již dnes v přírodě. Diamant není nic jiného než kristalisovaný uhlík nebo uhlí. Pověstný diamant Koh-i-noor, čili vrchol světla, který se nyní třpytí v anglické koruně a který se cení přes půl milionu dolarů, je, chemicky vzato, totéž jako náprstek bezcenného uhelného prachu. Ale jak veliký je rozdíl mezi démantem a troškou prachu! — Těla oslavených budou míti podíl na kráse Boží. Když Mojžíš mluvil s Bohem, tvář jeho zářila, že Izraelité byli oslněni pohledem na něj. Kristus praví o blažených: „Tehda budou spravedliví stkvíti se jako slunce v království Otce svého." (Mt. 13, 43.)

„....vstane v síle." Tělo má býti nástrojem duše. Ale dnes nám slouží jen nedokonale. Ne tak u oslavených. Jak oni poslouchali Boha ve všem, tak tělo jejich bude jich poslušno co nejdokonaleji.

„.... vstane tělo duchovní." Tělo už nebude překážkou duše, ale bude míti podíl na vlastnostech duševních.

Proč Ježíš Kristus vzkřísí naše těla? — 1. Aby i tělo bylo účastno odměny nebo trestu, jako bylo za živa účastno dobrých aneb zlých skutků. Sv. Pavel píše výslovně: „Aby každý obdržel to, co byl v těle vykonal, podle toho, co vykonal, buď dobré aneb zlé." (2. Kor. 5, 10.) Mnohých hříchů by se člověk nebyl dopustil, kdyby neměl těla, ale též mnohé ctnosti by byly nemožné bez těla. Když tělo hřešilo, bude i tělo trestáno; když tělo mělo podíl na ctnosti bude i tělo odměněno.

Druhá příčina vzkříšení jest: aby vítězství Kristovo nad hříchem a smrtí bylo úplné. Jako nový Adam chtěl nám Ježíš vrátiti to, co nám první Adam hříchem ztratil. Sv. Pavel píše: „Neboť jestli pádem jednoho smrt opanovala skrze toho jednoho, mnohem spíše ti, kteří dostávají hojnost milosti a darů ospravedlnění, budou panovati v životě věčném skrze jednoho Ježíše Krista." (Řím. 5, 17.)

„Vědomí, že tělo naše jednou vstane z mrtvých, od počátku křesťany pobízelo k úctě k tělům zemřelých. Pohané těla spalovali, křesťanům to bylo znamením duševní bezcitnosti. Nechtěli násilím zničiti tělo, které jednou oslavené mělo povstati. Křesťané s úctou tělo pochovali na posvěceném místě, obyčejně kolem kostela.

PRŮBĚH SOUDU.

Když jsme si odpověděli vedlejší otázky, týkající se posledního soudu, rozjímejme o jeho průběhu.

Vzkříšení. Spojí se duše s tělem. Ale jaký to rozdíl. Těla blažených jsou krásná. „Stkví se jako slunce." S jásotem vrací se duše k svému tělu. S radostí volá: „Blahoslavené tělo, které jsi za života poslouchalo mých rozkazů! Trpělo jsi tehdy hladem a zapíráním, ale nyní se budeš na věky se mnou radovati. — Blahoslavené o č i, které jste rády čítávaly, co mne povzbuzovalo ke ctnosti, které jste skromným a vlídným pohledem usmiřovaly hněv. Nyní budete na věky patřiti tváří v tvář na všecku krásu Boží! — Blahoslavené u š i, které jste naslouchaly slovu Božímu, a přemáhaly zvědavost, nyní budete naslouchati překrásným zpěvům andělů a svatých! — Blahoslavený j a z y k u, který jsi se za živa cvičil v mlčení a mluvil jen slova pravdivá a laskavá, nyní budeš míti podíl na sladkosti Božího požehnání! — Blahoslavené r u c e, které jste pilně pracovaly, ve skrytu dávaly almužny a druhým pomáhaly, které jste se k modlitbě zbožně spínaly. — Blahoslavené n o h y, které jste kráčely po cestách spravedlnosti, od této chvíle budete míti podíl na blaženosti věčné.

Běda však duším zavrženým! Jak zohavené je jejich tělo! Jak se jim hnusí tělo hříšné, jak se vzpírají, aby se nemusily vrátiti do tohoto

těla, — ale marně! Jak budou proklínati své tělo, ale nic jim to nepomůže. „Prokleté oči, které jste mi byly příčinou hříšných myšlenek a začátkem zlých skutků, — prokleté uši, které jste naslouchaly řečem a zpěvům nestoudným a hříšným, — zlořečený jazyku, který jsi mluvil řeči nenávistné a pohoršlivé, — prokleté ruce, které jste měly podíl na krádeži a jiných hříších, — běda vám nohy, jež jste mne vedly do špatných společností a na místa hříchů!" — Avšak marné jsou kletby, na věky musí zůstati duše spojena s tímto ohavným tělem.

Znamení. „Tehdáš ukáže se znamení Syna člověka na nebi." (Mt. 24, 31.) Svatí Otcové praví, že toto znamení Syna člověka bude svatý kříž. Ó, jak se budou lekati všichni nepřátelé kříže Kristova a budou volati: „To jest onen kříž, kterému jsme se posmívali, který jsme ze škol vyhazovali, který jsme tupili, kterému jsme se protivili, proti kterému jsme bojovali — nyní je znamením spásy věřícím, nám však znamením zkázy, běda nám!" — Ale jak budou jásati blažení! „Buď pozdraven svatý kříži, na němž pněla Spása světa, svatý kříži, v který jsme věřili, který jsme milovali, který jsme snášeli! Byls nám útěchou za živa, budiž nám útěchou na věky.

Příchod Soudcův. V tom již přichází Soudce sám! Nepřichází již jako slabé dítko, jakým byl při prvním příchodu svém, nepřichází jako muž bolesti, jako milosrdný Spasitel, neblíží se jako

dobrý Pastýř, hledající ovečku zbloudilou — ale jde jako všemohoucí Pán nebes i země, „s velikou mocí a slávou“ (Luk. 21, 27), t. j. v nebeském lesku, obklopen jsa zástupy nebeských duchů. Ó, jak budou kvíleti nevěřící pokolení země! „To jest ten Ježíš, v kterého jsme nevěřili, kterému jsme se nechtěli podrobiti, kterého jsme nenáviděli — běda nám!“

Shromáždění národů. „A pošle anděly své s mohutným hlasem trouby; i shromáždí vyvolené jeho ode čtyř větrů, od končin nebes až do končin jejich.“ (Mt. 24, 31.)

Kristus bude souditi všecky lidi bez rozdílu. „Všichni my zajisté ukázati se musíme před soudnou stolicí Kristovou, aby přijal jedenkaždý na těle vlastním, jakož činil, buďto dobré aneb zlé.“ (2. Kor. 5, 10.) Všickni musí před soud jeho. Hle, nejmocnější král tu stojí před Ním jako nejposlednější žebrák; není člověka tak mocného, který by nemusel před soudnou stolici Ježíše Krista.

Rozdělení. „Shromáždění budou před Něj všickni národové. I rozdělí je od sebe, jako pastýř odděluje ovce od kozlů, a postaví ovce po pravici své, kozly pak po levici.“ (Mt. 25, 32. 33.)

„Tehdy státi budou spravedliví s velikou důvěrou proti těm, kteří je kdysi sužovali: ti pak budou z duše sklíčené hořekovati: „To jsou ti, kteří nám byli kdysi na posměch a které tupiti bylo nám zvykem. My nemoudří, měli jsme ži-

vot jejich za nesmysl. — Ejhle, kterak jsou připočteni k synům Božím a mezi svatými jest úděl jejich." (Moudr. 5, 1. 3-5.)

Jaké to bude z a h a n b e n í těch, kteří budou státi na levici! Mnohý se styděl vyznati se z hříchů svých před knězem, který je zavázán k věčnému mlčení, — a nyní: přede všemi známými i příbuznými, před nepřáteli a celým světem jsou objeveny jeho tajné hříchy! — Jak mnohý tam bude státi, kterého svět měl za bojovníka Kristova, — a hle, byl to zbabělý zrádce; mnohého jsme měli za apoštola Kristova, — a hle, byl to Jidáš!

S p r a v e d l i v é bude ono rozdělení, bez ohledu na stav a vážnost, kterou kdo měl na světě. Bude souzen král i papež, biskup i kněz. Kdo neplnil svou povinnost, bez ohledu bude státi na levici.

Rozsudek. „Tehdy Král řekne těm, kteří budou na pravici jeho: „Pojďte, požehnaní Otce mého, vládněte královstvím připraveným vám od ustanovení světa; neboť lačněl jsem, a dali jste mi jísti; žíznil jsem, a dali jste mi píti; hostem jsem byl, a přijali jste mne; nah jsem byl, a přioděli jste mě; nemocen jsem byl, a navštívili jste mne; v žaláři jsem byl, a přišli jste ke mně." Tu odpovědí jemu spravedliví: „Pane, kdy jsme tě viděli lačného a nakrmili jsme tě, aneb žíznivého a napojili jsme tě? Kdy viděli jsme tě jako hosta a přijali jsme tě, aneb nahého

a přioděli jsme tě? A kdy viděli jsme tě nemocného neb v žaláři a přišli jsme k tobě?" A Král odpovídaje řekne jim: „Vpravdě pravím vám: Pokud jste to učinili jednomu z nejmenších těchto bratří mých, mně jste učinili."

A pak se obrátí k těm na levici, jeho pohled je jako blesk a hlas jako hrom ničící: „Odejděte ode mne, zlořečení, do ohně věčného, který jest připraven ďáblu a andělům jeho. Neboť lačněl jsem, a nedali jste mi jísti; žíznil jsem, a nedali jste mi píti; hostem jsem byl, a nepřijali jste mne; nah jsem byl, a nepřioděli jste mne; nemocen a v žaláři jsem byl, a nenavštívili jste mne." — Tu odpovědí také oni jemu: „Pane, kdy jsme tě viděli lačného neb žíznivého, neb jako hosta, neb nahého, neb nemocného, neb v žaláři a neposloužili jsme tobě?" Tehdy odpoví jim: „Vpravdě pravím vám: pokud jste to neučinili jednomu z nejmenších těchto, ani mně jste neučinili." — *„I půjdou tito do trápení věčného, spravedliví pak do života věčného."* (Mt. 25, 34-46.)

NAUČENÍ.

Co učiníme, abychom při soudu obstáli, a Soudce věčný nám byl milosrdným?

1. Suďme sami sebe! „Kdybychom sami sebe posuzovali, nebyli bychom souzeni!" (1.

Kor. 11, 31.) — Zpovědnice je soudní stolice milosrdenství Božího. Z čeho se budeme žalovati ve zpovědi, z toho nás Ježíš nebude souditi. Čím přísněji soudíme sebe ve zpovědi, tím mírněji nás bude souditi Ježíš. V katechismu stojí slova, o kterých bychom měli uvažovati před každou zpovědí: „Kdo by se styděl úplně se zpovídati, ať uváží, že jest lépe hříchy své zpovědníku tajně vyznati, než ve hříchu nepokojně žíti, nešťastně umříti a při posledním soudu před celým světem zahanben býti."

2. Čiňme pokání, pokud je čas! Jest ještě den, kdy pracovati můžeme, brzy nastane noc, ve které již nikdo pracovati nemůže.

3. Pokorně a s lítostí prosme Soudce o milosrdenství. „Vzpomeň, Pane, na svá slitování a na své milosti, že jsou od věčnosti. Čím jsem se v mládí provinil, nevzpomínej! Dle svého milosrdenství Ty buď mne pamětliv!" (Ž. 24, 6. 7.)

4. Prosme za přímluvu Matku Boží, andělé a svaté. „Mnoho může modlitba spravedlivého úsilovná." (Jak. 5, 16.)

5. Nesuďme nikoho! „Proto nesuďte před časem, dokavaď nepřijde Pán, jenž nejen osvítí věci skryté v temnosti, nýbrž i na jevo uvede rady srdcí: a tehdy dostane se chvály každému od Boha." (1. Kor. 4, 5.) — „Nesuďte a nebudete souzeni." (Luk. 6, 37.)

6. Odpusťme nepřátelům! „Odpouštějte a bude vám odpuštěno." (Luk. 6, 38.)

7. Dávejme almužny a buďme milosrdní! — „Dávejte a bude vám dáno; míru dobrou a natlačenou a natřesenou a vrchovatou dají do klína vašeho; neboť jakou měrou měříte, takovou bude vám odměřeno.“ (Luk. 6, 38.) — Blahoslavení milosrdní, oni milosrdenství dojdou!“

8. Získejme duše pro Boha! — „Bratři moji, jestliže by kdo mezi vámi zbloudil od pravdy a někdo by ho obrátil, věz, že kdo odvrátí hříšníka od bludné cesty jeho, vysvobodí duši jeho od smrti a přikryje množství hříchů.“ (Jak. 5, 19. 20.)

Pamatuj na poslední věci —

a na věky nebudeš hřešiti.

K DOPLNĚNÍ

této brožurky přečtěte si tyto spisy ze sbírky „Životem“:

Kde jsou mrtví? - čís. 141.
Pomáhej duším v očistci - čís. 7.
Kdy bude konec světa? - čís. 136.
Adventisté - čís. 130.
Co chtějí „badatelé bible“? - čís. 123.
Peklo - čís. 33.
Kristus Bůh - čís. 108.
Kristus Král - čís. 114.
Vstal Kristus z mrtvých? - čís. 296.
Víra - čís. 31.
Mravnost bez Boha? - čísl. 172.
Víra jako víra? - čís. 178.
Mimo Církev není spásy? - čís. 177.

Imprimi potest. Pragae, die 4. Maii 1939. P. J. Haderka C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat. Censor ex officio: P. Emanuel Mysliveček, C. Ss. R. Imprimatur Nr. 6913. Olomucii, die 5. Maii 1939. Dr. Joannes Martinů, Vicarius generalis.

„ŽIVOTEM“. 24 sešitů jeden ročník. Předplatné na celý ročník i s poštovným 13 K. Číslo poštovního účtu šekového v Praze 303.183. — Vydavatel Exerciční dům ve Frýdku. Telefon č. 38. — Řídí R. Schikora, C. Ss. R., Mor. Ostrava. — Odpovědný redaktor R. Schikora, C. Ss. R. — Tiskla Typia, Mor. Ostrava.

ŽIVOTEM ČÍSLO 320. CENA 50 HAL.

Sluha Boží
JAN BAPTISTA STOEGER
bratr laik kongregace Redemptoristů.

Exercitní dům, Frýdek Fotoarchiv Exerc. dům, Frýdek

Zdá se, jakoby Pán Bůh se chtěl vysmát pyšnému světu. Zatím co lidstvo je opojeno pokroky zevnější kultury, dává Bůh duším malým, skrytým a pohrdaným hojnost své milosti, postaví je na svícen, aby ukázal modernímu světu: Marné a malicherné je všechno vaše namáhání, když zapomínáte, že jen jednoho je potřebí.

Takovou duší skromnou, Bohem vyvolenou byl bratr Jan Baptista Stoeger. Podáváme zde několik črt z jeho života, abychom ukázali lidem dobré vůle cestu k pravé velikosti.

MLADISTVÝ JEZDEC.

To byla podívaná na cestě z Enzersfeldu do Vídně! Každého rána jezdívali sedláci do města na trh. Všechny však předstihl mladý Jan. Držel svého mladého divokého koně pevnou rukou na uzdě jako rozený panovník. Sedláci měli z něho radost. „To je chlapík, ten Stoegrův Jan. Silný, pěkně urostlý, zbožný a pilný a vždy veselý. Ta dívka, co ho dostane, ta si může blahopřáti.“ Tak filosofovali sedláci, zatím co Janův povoz zmizel již daleko před nimi. —

Z osmi sourozenců byl Jan třetí. Narodil se 4. října 1810, ve vážné, těžké době napoleonských válek.

JAKÝ OTEC, TAKOVÝ SYN.

Otec byl jednoduchý, ale inteligentní sedlák. Nemazlil se se svými dětmi, dal jim přísnou, zdravou náboženskou výchovu.

Jednou prosily děti, aby jim dovolil podívati se na průvod Božího Těla ve Vídni, kterého se zúčastnil i císař. Otec však nedovolil: „Tam lidé jen koukají a nemodlí se. Můžete jíti příští neděli na průvod do Rossau.

Ke statku Stoegrových patřil také vinohrad. Denně pil otec hlt vína, v pátek však nepožíval ani kapky. Když jednou vánoce byly v pátek, nabídl Jan svému otci víno. „Vezměte, tatínku, vždyť dnes smíme i maso jísti." Otec však zůstal při svém předsevzetí.

V postní dny nebylo v rodině ani snídaní ani svačiny. Ani když se na poli těžce pracovalo, nedělala se výjimka. Aby však jejich půst nebyl nápadným, sedli si v dobu svačiny všichni a odpočinuli si, aby brzy tím pilněji mohli dál pracovati. „Rádi jsme tak dělali. Víc než kousek suchého chleba jsme beztak na snídaní a na svačinu nedostávali," vypravuje jeho sestra.

Denní modlitby konala celá rodina společně. Po večerní modlitbě předčítával otec něco z Postilly. Později převzal tento úkol náš Jan.

Každou sobotu hořela lampička před obrazem Nejsv. Panny Marie.

Když jednou Jan o vánocích chtěl do Vídně, rozhněval se otec: „V takový den přece musíme všichni býti pohromadě!"

Školní děti chodívaly čtyřikrát v roce společně ke sv. zpovědi. Jan chodil, i když vystoupil ze školy, co čtyři týdny. Chodíval do Vídně k P. Maximovi z řádu Servitů, který no-

síval krásný, dlouhý vous. Když 13. prosince 1831 císařským dekretem bylo servitům zakázáno nositi vousy a 27. prosince P. Maximus zemřel, řekl Jan žertovně: „To jistě mému zpovědníkovi bylo líto jeho vousu."

BYSTRÁ HLAVA.

Ve škole byl mezi prvními. Jednou po zkoušce ho učitel zavolal k sobě. Otec nevěděl proč. Proto ho přísně oslovil: „Co jsi to vyvedl? Jestli jsi něco provedl, tak se na něco těš!"

S těžkým srdcem chlapec šel do školy; jaké však bylo překvapení, když ho učitel oslovil: „Protože jsi včera tak pěkně uměl, chci tě odměniti. Daruji ti tuto knihu. Zůstaň dál hodným a pilným jak dosud."

Obrázky, které dostával za pilnost, ještě dnes rodina Stoegerová schovává jako vzácné památky.

Tak bystrý a zbožný hoch nemohl jinak, než býti ministrantem. Přisluhoval při mši sv., avšak s takovou horlivostí, že byl skoro vždy první v sakristii, aby ho nikdo nepředběhl v čestné službě, které si tak vážil.

STRÝC MICHAL.

Jan byl miláčkem strýce Michala, muže víry a zvláštního ctitele sv. Alfonsa. Strýc Michal uvedl hocha do duchovního života podle tohoto učitele církevního. V neděli putovali oba do Vídně a navštívili různé kostely velkoměsta.

V jedenáctém roce putovali až k „Panně Marii u třech dubů", daleká to cesta. Žena, která prodávala hrušky, zavolala hošíka a řekla mu: „Pojď, maličký, dám ti něco, že jsi tak hodný" a nacpala mu plné kapsy hrušek. Později se stala dobroditelkou kláštera v Eggenburku a přežila bratra Baptistu.

PRVNÍ ZKLAMÁNÍ.

Hluboká touha naplnila jeho čisté srdce. Chtěl býti knězem. Avšak otec nedovolil. Řekl: „Mám mnoho dětí, a studování stojí mnoho peněz a na konec by z tebe byl jen písař." To znamenalo u něho tolik jako: ztratiti svou víru. Pokorně přijal Jan toto rozhodnutí. Později často říkával: „Pán Bůh věděl, že nejsem hoden býti knězem."

Otec ho určil za sedláka a jako patnáctiletý hoch už musel obsluhovati koně a spáti ve stáji.

MILOVNÍK KNIH.

Z peněz, které dostal za ministrování, si kupoval knihy. Proto se také stal miláčkem svého strýce Michala. Tento zbožný muž, žijící z víry, čerpal vždy novou lásku k víře z dobrých knih. V té době překládal Fr. Jiří Passy spisy sv. Alfonsa, které brzy se dostaly do rukou strýce Michala, u něhož působily blahodárně na život náboženský a z jehož rukou je dostal a s horlivostí četl i malý Jan.

Hošík byl a zůstal i později vášnivým čtenářem. Čítával na cestách, na voze, při jídle i při zotavení. Vstávala-li matka dříve, aby pekla chléb, prosil ji, aby ho také vzbudila, by mohl více čísti a modliti se.

Skřínka jeho s knihami stála ve světničce sester. Ty v neděli si chtěly trochu déle pospati. Avšak marně. Časně ráno už Jan klepal na dveře a volal: „Vstávejte, abych mohl ke svým knihám," a nedal pokoje, až poslechly.

Druhý pramen četby byla mu knihovna mlynáře v Enzersfeldu; ten měl ještě více knih než strýc Michal.

Avšak jednoho dne přišla povodeň a voda mu odnesla všechno i knihy, jen ty byly zachráněny, které Jan měl právě vypůjčené.

Čítával rád knihy dějepisné. Z nich nabyl tolik vědomostí, že by byl zahanbil mnohého studovaného. Avšak nikdy se nevychloubal svými vědomostmi. Jen někdy se v řeči prozradil.

Z náboženských knih nejvíce se mu zamlouvaly spisy sv. Alfonsa. Cítil, že z nich mluví duše mu příbuzná a tak si zamiloval tohoto světce, že si ve Vídni na trhu koupil jeho obraz a zavěsil si jej ve své světničce a ve slavnostní dny rozsvítil před ním lampičku.

VĚTŠÍ LÁSKA.

Více než knihy miloval Baptist Boha. Jeho láska nebyla však pouhým citem, nýbrž projevovala se skutky.

Zbožnosti obětoval i milovanou knihu. Viděl totiž u jednoho pastevce starou, ošumělou, roztrhanou legendu, v níž však byly pěkné modlitby. Daroval pastevci svou novou, nádhernou legendu a vyprosil si od něho onu roztrhanou, aby se z ní denně modlil.

Nejsvětější Pannu Marii uctíval od útlého mládí. Z lásky k ní přinášel velikou oběť. Neboť, ačkoliv velice rád jídával ovoce, každou sobotu z lásky k nebeské Matce se zdržel tohoto požitku. Před svátky Panny Marie se postíval a někdy spával na prkně místo v posteli. Vína doma nepil, do hostince nechodil. Přes to ve svém chování nejevil nic nápadného. Šel-li se svými sestrami a kamarády do Vídně ke sv. zpovědi, modlíval se celou cestu růženec.

V jeho rodné vesničce Enzersdorfu je zvykem, že každou sobotu v kostele je růžencová pobožnost. V létě, když je mnoho práce na poli, bývá návštěva velice slabá. Baptist však si věděl rady. Vstával v sobotu dřív, aby byl večer spíše hotov s prací a dostal se vždy ještě na růženec. Ke sv. zpovědi chodíval každý měsíc do Vídně. Vstával v tyto dny již ráno ve dvě hodiny. Jednou se mu posmíval jistý kamarád: „Co tam v té zpovědnici stále říkáš, já ani na velikonoce nevím co říci.“ — „Jestli tě jenom to trápí,“ odvětil Baptist, „je lehká pomoc. Jenom tam pověz všechno, co jsi teď plácal“.

Jako člověk věřící, byl nepřítelem pověry. Jednou, když pracoval na dvoře, jakási cikánka

vešla do dvora a ochotně mu nabízela, že mu bude věštiti budoucnost. On ji odbyl slovy: „Kliď se odtud, nepotřebuji žádné věštkyně." Tu se cikánka rozlítila a začala nadávati: „Je ti líto těch pár grošů, že je nemůžeš propit v hospodě, pravda?" — „Hle," vysmál se jí Baptist, „tys mi pěkná věštkyně, a ani nevíš, že nechodím do hospody."

MILÁČEK DĚTÍ.

Děti cítily jeho pravou zbožnost a měly jej rády. Jak šťastny byly, když je „Stoegrů Jan" posadil na koně. Sousedův Jeník by též byl rád se naučil „reitovat", ale neuměl ještě se modliti, proto jej Jan nevzal na koně, teprve až se naučil Otčenáš, pomohl mu na koně.

Jak byl oblíben u mládeže, o tom svědčí, že mnozí si jej zvolili za kmotra při biřmování, ačkoliv věděli, že jim jako dárek nekoupí stříbrné hodinky, nebo jiné zbytečné věci, nýbrž nějakou zbožnou knihu.

RADĚJI V BLÁTĚ NEŽ HŘÍCH.

Osoby, které se potulovaly a nepatřily do obce, byly postrkem odvezeny, kam náležely. Toto odvážení obstarával často Baptista. Nepovyšoval se pyšně nad tyto tuláky, nýbrž rád s nimi hovořil. Když však odvážel nějakou drzou ženštinu a ona začala nestoudné řeči, vyskočil z vozu a raději v blátě kráčel vedle

vozu a modlil se sv. růženec, aby tak netrpěl škodu na duši. Myslil si: raději míti špinavé boty a čistou duši, než naopak.

VOLBA STAVU.

Už od mládí byl Baptista pevné a rozhodné vůle. Říkával svým spolužákům: „Jen když přijdu do nebe, ostatní je všechno vedlejší.“ Při takové rozhodnosti není divu, že neměl smysl pro statky vezdejší. Otec chtěl, aby se oženil a převzal statek. Baptista však rozhodně prohlásil: „Ženiti se nebudu, spíš bych šel na vojnu.“ Ve skutečnosti měl úmysl vstoupiti do kláštera za bratra. Avšak nešlo to tak snadno. U několik klášterů se tázal a byl odmítnut, protože nebyl řemeslníkem a sedláka v klášteře nepotřebovali.

Jednou přišel starý bratr františkán do domu otcova a tomu se svěřil Baptista se svým přáním. A ten mu radil, aby šel do Vídně k Panně Marii na Nábřeží, k Redemptoristům, to že je jeho povolání.

Šel napřed k místnímu panu faráři, aby se za něho přimluvil. Stařičký kněz ho chtěl zkoušet, zda-li má povolání k stavu řeholnímu a tázal se ho: „Co uděláš s otcovským domem?“ — „Ten ponechám sestře.“ — „Co ale bude, když se vrátíš?“ — „Na to jsem ještě ani nemyslil,“ upřímně odpověděl jinoch. S radostí ukončil pan farář zkoušku slovy: „Jenom jdi do kláštera, máš jistě povolání.“

V KLÁŠTEŘE.

„Svatá Maria Na nábřeží" jest kolébkou rakouských provincií Redemptoristů. Tam byl právě generálním vikářem P. Josef Passerat, o jehož blahořečení se jedná.

Jeho hluboká zbožnost a duch modlitby působil hlubokým dojmem na nadšeného jinocha. — Baptist byl do kláštera přijat a byl šťastný jako v nebi. Avšak dlouho jeho radost netrvala.

PRVNÍ ZKOUŠKA V POKOŘE.

Mladý kandidát byl přiřčen domu ve Weinhausu, blízko Vídně. Tam byla veliká zahrada, která dodávala vídeňskému domu zeleninu, mléko a chléb. Teď se musel Baptista zapřáhnout do ubohého vozíka a sám tahat náklad do města. Jeho krajané chodívali na trh blízko „P. Marie Na nábřeží". Což kdyby jej někdo viděl, jej, který dříve tak hrdě jezdíval s koňmi do města! Jak se mu budou posmívat! Avšak tato zkouška byla pro něho užitečná. Naučil se přemáhat bázeň lidskou a cvičiti se v pokoře. Přijal to od P. Boha za trest, že dříve měl jakousi marnivou zálibu v krásných koních. Ve Weinhausu naučil se péci chléb od starého fr. Augustina, kterého miloval jako otce. On sám byl pro svou skromnost, pracovitost a zbožnost brzy miláčkem celého domu. Ačkoliv byl šikovný ke každé práci, stále se obával, že není k ničemu

a byl rád, když mu dávali práce nejhrubší. Ačkoliv měl tak těžkou práci, neupustil od sebeumrtvování.

Dlouhý čas nikdo nepozoroval, že nesnídá; když mu bylo poručeno, aby snídával, dovedl tak vroucně prosit představeného, že mu to na konec dovolil.

TĚŽKÝ BOJ.

„Nikdo nebude korunován, kdo řádně nebojoval," praví sv. Pavel. Tak též i náš Baptista musel do tuhého boje, skoro by byl podlehl. Ve statku „nebylo představeného, byl spravován z Vídně, a při tom ubozí bratří přišli často do nemalých nesnází. Často přicházeli představení do Weinhausu, aby dávali svá nařízení. Byli tři: P. ministr, P. rektor a P. generální vikář. Každý z nich měl jiné názory. Přišel-li P. minister, nařídil, co uznal za dobré. Dobří bratři poslouchali rádi. Viděl-li však P. rektor práci bratrů, nebyl spokojen a dával jiná nařízení. Když se bratří omlouvali, že P. minister tak nařídil, stál P. rektor na svém a bratří poslechli. Běda však, když přišel P. minister a viděl, že jeho rozkazy nejsou splněny. Snesla se bouře — na hlavu ubohých bratrů. K tomu všemu přicházel občas P. gen. vikář, nejvyšší představený, který se málo staral o záležitosti světské, a aby cvičil bratry v pokoře a poslušnosti, řekl: „Ach, nechte teď práce a pomodleme se raději Zdrávas Maria." Baptista byl z domu zvyklý na přísný

pořádek a tady prožil takový zmatek. Skoro by byl ztratil své povolání, ale Bůh mu pomohl. V září 1836 byl poslán do noviciátu, kde P. Frant. Bruchmann byl jeho novicmistrem.

DRUHÁ ZKOUŠKA.

Na svátek sv. Josefa r. 1837 byla obláčka v Eggenburku. Avšak brzy se strhla nová bouře nad novicem. Jednoho dne přišel P. superior k němu: „Přišlo z Vídně psaní, že máte zase jíti do Weinhausu do zahrady." To bylo dobrému bratru, jakoby blesk do něho uhodil. Znal přísné pány ve Vídni a bál se. Avšak musel poslechnout. Dobrý P. minister Hayker poznal boj v duši novice a tázal se po příčině. Upřímně se přiznal Fr. Baptist, že by raději ohněm prošel, než aby se vrátil do Vídně. P. superior žádal, aby toto pokušení přemohl, P. minister ho však přemluvil, že mu dovolil zůstati. V jemné duši novice teď však povstal strach, že porušil poslušnost. Na konec však rozhodl P. gen. vikář, že může zůstati.

POKORNÝ NOVIC.

P. Bruchmann věděl z Vídně, že Fr. Baptista má veliké vědomosti z dějepisu. Toho použil, aby studenty-kleriky cvičil v pokoře. Dával otázky z dějepisu. Když žádný klerik nevěděl odpověď, řekl P. Bruchmann:

„Jistě frater Baptista to ví!" — Ten však prostomyslně hleděl k zemi a mlčel. Teprve

když představený ho vybídl: „Tedy jestli to víte, řekněte to.“ Fr. Baptista zahanbený odpověděl ku podivu posluchačů úplně správně. Avšak ve své pokoře začal vždy: „Četl jsem tam a tam —.“

Po noviciátě složil v r. 1840, den před sv. Josefem sliby.

PROFES.

Konečně přišel šťastný den, kdy složením sv. slibů mohl svou oběť korunovati. V den před svátkem sv. Josefa r. 1840 klečel Baptista před hlavním oltářem. Představený se jej tázal vážným tónem: „Milý bratře, čeho si přeješ?“ — Bratr Baptista odpověděl: „Když čas mé zkoušky je ukončen, žádám, abych se Ježíši mohl obětovat a abych do kongregace byl přijat.“ — Představený: „Odříkáš se opravdu světa, a všeho, co je ve světě, svých příbuzných a přátel, cti a rozkoší a všech příjemností světa, abys jenom a výlučně Ježíše Krista miloval a Jej následoval?“ — „Odříkám se všeho.“ — Představený: „Slibuješ, že budeš svých představených slepě poslouchati, že budeš snášeti všechna protivenství i námahy, chudobu, pohrdání a nedostatek lidské útěchy?“ — Jan: „Jsem ochoten z lásky k Bohu všecko to snášeti.“ — Pak složil slib chudoby, čistoty a poslušnosti a zároveň přísahu, že až do smrti vytrvá v kongregaci.

„Bojuj dobrý boj víry, dosáhni života věčného, ke kterému jsi byl povolán a učinil krásné vyznání před mnoha svědky.“ (2. Tim. 6, 12.)

ZAHRADNÍKEM.

Byla to jeho radost, když ho po slibech ustanovili zahradníkem. Miloval přírodu, neboť mu hlásala moudrost a lásku Boží. Každá květinka mu byla příkladem ctnosti. Říkával: „Stav řeholní je zahrádkou Boží.“ V zahradě si získával zásluhy pro nebe. Věděl, že království Boží trpí násilí, proto se cvičil v sebezapírání. Jeho nástroje zahradnické byly hotové mučednické nástroje. Vybral si vždy ty nejhorší, aby při práci měl stále příležitost k sebezapírání. Dal-li mu představený dovolení k občerstvení, vzal si trochu vody z konve, kousek suchého chleba a polozhnilé jablko. Někdy už vstával o půl noci, aby zaléval zeleninu.

Když jednou ryl sám v zahradě, praskla mu žíla u nohy. Zvyklý nešetřit se, pracoval dál a obětoval bolest Bohu. Brzy však viděl, že to nejde. Šel do kůlny na dříví, aby si lehl, poznal však, že bez pomoci musí vykrvácet. Do domu se bál jíti, aby krví nepošpinil chodby. Na štěstí ho viděli z okna a donesli ho zemdleného do světničky. Lékařskou pomocí se pomalu zase zotavil.

Když už musel choditi o holi kleče vytrhával aspoň plevel a dělal kytice do kostela.

S veliekou láskou pěstoval květiny pro kostel a zdobil oltáře, zvláště na Boží Tělo vzal k tomu vždy nejkrásnější květiny, které měl. Neboť jeho srdce hořelo láskou k Ježíši svátostnému a jeho nejvroucnější touha byla přitáhnouti co nejvíce lidí k Nejsv. svátosti oltářní. V tom byl pravým synem sv. Alfonsa. A opravdu přicházeli lidé z daleka se podívati na ozdobené oltáře.

Když ho někdo chválil, že to krásně udělal, říkával: „V nebi je krásně, na zemi není nic krásného." Při práci zpíval nejraději písně k Nejsv. svátosti oltářní.

V noviciátě redemptoristů je krásný zvyk, že 25. každého měsíce se koná pobožnost k Ježíškovi.

Velikou radost měl bratr Baptista, když novicové přišli pro květiny k ozdobě jesliček. Vyhledal nejkrásnější a napomínal: „Jen to udělejte hezky, Ježíšek toho zasluhuje."

PRÁCE.

Zkouška pro bratry řeholní je práce. Životním úkolem sloužícího bratra je radostná, vytrvalá, přesná práce spojená s modlitbou. Je k tomu třeba veliké ctnosti vykonávat svou povinnost skrytě a nepovšimnutě.

Fr. Baptista ji měl; neboť pracoval před Bohem, s vědomím, že Bůh ho vidí.

Ačkoliv ho bedlivě pozorovali, přece nikdo neviděl, že by mu byla nějaká práce protivná.

Chválil-li někdo jeho práci, odpověděl: „My jsme tady jen k sázení a jestli náš Pán Bůh nedá vzrůstu, naše práce je marná."

Co při práce dělal, poznáváme z jeho slov: „Nejmilejší jsou mi práce, při kterých nemusím mysliti." Proč? Protože mohl při nich lépe se modliti. Domníval-li se, že ho nikdo nepozoruje občas při práci padl na kolena a z jeho tváře zářila vroucí láska k Bohu.

V r. 1862 dal P. rektor Prattes strhnouti starou zeď kolem zahrady. Odstranění rumu byla obrovská práce a k ní byl fr. Baptista sám. Když ho kdosi politoval, řekl: „Je to vůle Boží" a pustil se s chutí do práce a — vykonal ji.

Práce v zahradě mu nestačila. Kde mohl, pomáhal, zvláště v kostele a v kuchyni. „Umývání náčiní, to je moje nejmilejší práce."

Když už byl nemocemi trápen a nemohl do zahrady, přibelhal se do kuchyně, jestli tam nemají pro něho nějakou práci. Obyčejně loupal brambory, což byla pro nemocného dosti namáhavá práce.

Když ho navštívili příbuzní napomínal je: „Pracovati musíte, jako byste věčně tady žili a modliti se musíte, jakobyste dnes již museli umříti."

ROK 1848.

Revoluční rok 1848 vyhnal fr. Baptistu z kláštera. Dne 6. dubna 1848 vyhnali revolucionáři redemptoristy z kláštera Na nábřeží. V Eggen-

burku ještě o tom nic nevěděli. Dne 8. dubna o 3/4 1 v noci obsadila četa revolucionářských studentů město. Aby vnikli do kláštera, užili lsti. Na otázku vrátného, kdo tam, odpověděli: „Syndik, a musí s P. superiorem ihned mluviti." Když byla brána otevřena vniklo 70—80 studentů dovnitř. Prohlásili představeným, že přišli, aby chránili majetek a osoby. Klášter byl proměněn v kasárnu. Prohledali celý klášter, ale čekaných pokladů nenašli. Lid se bouřil proti revolucionářům, proto „vojáci" raději odtáhli. Kněží-řeholníci se rozešli do sousedních far. — Fr. Baptista šel k jednomu sedláku v sousední vesnici — avšak za několik dní se vrátil do kláštera a pomalu přicházeli také ostatní členové kongregace.

POSLUŠNOST.

Syn Boží se stal člověkem, aby dal lidem příklad hrdinné poslušnosti: „Přišel jsem na svět, ne abych činil vůli svou, ale vůli toho, který mne poslal."

Fr. Baptista byl, smím-li říci, vášnivě poslušný.

Jednoho dne dostal od P. rektora rozkaz, aby šel do Gerasu. Tázal se: „Prosím, důstojnosti, kdy mám jíti?" — „Jděte, kdy chcete." — „Ne, důstojnosti, račte sám určit, kdy mám jíti." — „Už jsem vám řekl, udělejte si to jak chcete." Tu začal fr. Baptista plakati. „Proč pláčete?" tázal se představený. „Prosím, důstojnosti, při-

šel jsem do kláštera, abych se cvičil v poslušnosti, a teď mám jednati podle své vůle!"

V masopustě mu jednou řekl představený žertem, aby s jiným fraterem tančil. Bez reptání vstal a činil, co mu bylo uloženo.

Říkával: „Činíme-li, co nám představení říkají, víme jistě, že plníme vůli Boží."

Nemysleme však, že bez bojů a obětí dosáhl této dokonalosti. Jednou pracoval s několika bratřími na odstranění kamení až do večera. Celý znavený musel si ještě nějakou nutnou práci v zahradě vykonati. P. rektor, který neměl pochopení pro tak těžkou tělesnou práci, uložil jim ještě něco, co mělo býti hned vykonáno. Na to odpověděl fr. Baptista bolestným hlasem: „Ale důstojnosti, to by člověk mohl už dostati pokušení k zoufalství."

Jednou šli novicové na procházku. Když odešli, dostal fr. Baptista rozkaz, aby se převlékl a šel za nimi. Okamžitě tak učinil, a šel za novici. Když ho pater uviděl, řekl mu: „Co tady chceš? Tolik práce doma a ty budeš choditi za námi." Klidně se vrátil Baptista domů a ani slovíčkem si nestěžoval.

Na začátku každé práce řekl: „To jest teď vůle Boží."

Jak velice si vážil věrnosti k řeholi, poznáme z toho, že když jednou bratr laik z kláštera vystoupil a chtěl vstoupiti do manželství s jeho sestrou, Baptista ihned varoval sestru. „Nemůže

býti dobrým manželem, kdo porušil věrnost Pánu Ježíši."

ZÁKLAD VŠECH CTNOSTÍ.

Tajemství svatých je pokora. Kdo staví budovu duchovního života bez základu pokory, bude jednou kvíleti nad troskami dokonalosti. Pokora byla charakteristickou ctností frátera Baptisty. Pokorný upřímně pozná, svou hříšnost, zná ošklivost a trestuhodnost každého i nejmenšího hříchu a proto rád přijímá tresty a pokořování. Fr. Baptista se považoval za velikého hříšníka, který není hoden, aby byl v klášteře. Často vzdychával: „Bože můj, smiluj se nade mnou, protože jsem hříšník." Byl rád, když jiní s ním pohrdali a divil se, že mají s ním tak velikou trpělivost v jeho nemoci. Byl velice vzdělaný, avšak svých vědomostí užíval k tomu, aby jiným pomohl a jiné potěšil. Nikdy nestál tvrdošíjně na svém mínění. S radostí přejímal nejnižší a nejnepříjemnější služby na př. čistění záchodů.

Pravá pokora miluje chudobu. To vidíme také u našeho sluhy Božího. Nikdy nelitoval, že nepřevzal otcovský dům. Zatajoval bedlivě, že je s rodiny zámožné. V oděvu volil to nejhorší. Když starý bratr Ondřej, který měl prádlo na starosti, našel nějaký kus oděvu, kterého se už nedalo použíti, odložil jej se slovy: „To ještě bude dobré pro fr. Baptistu." Roztrhané šaty si zaplátoval sám. Když mu domlouvali, že jako

řeholník se musí přec pořádně odívat, odpověděl: „Náš Spasitel visel nahý na kříži, tedy je pro mne, hříšníka, i to nejhorší ještě příliš dobré.“ Jeho klobouk by žádný žebrák nebyl přijal. Jeho boty byly již tak ošumělé, že jednou, když šel po blátivé cestě, jedna bota se mu rozpadla a on vypůjčeným motouzem si ji musel svázati.

Obýval nejhorší světničku, do které skoro nikdy slunce nesvítilo. Chudé obsluhoval jako pány. Co nechali, to požíval sám. Když mu kuchař chtěl dáti něco lepšího prosil: „Ach, dopřejte mi toho. Jsem nejchudší z chudých a méně hodný než všichni.“

MILOVNÍK KŘÍŽE.

Sv. Alfons žádá od svých synů zvláštní úctu a lásku k trpícímu Spasiteli. Nařídil každodenní rozjímání o umučení Páně. Z takového rozjímání prýští láska ke kříži a láska k utrpení. Sv. Alfons píše: „Může-li duše Boha milující míti větší radost, než když ví, že umrtvováním sebe Bohu způsobí radost?“ A na jiném místě: „Pomni, že příležitost k umrtvování je dar Boží, aby sis mohl získati větších zásluh pro onen svět.“ Podle těchto zásad se řídil fr. Baptista. Příležitost k umrtvování považoval opravdu za dar Boží, za který byl ze srdce vděčný a nestačily jeho lásce příležitosti, které mu Pán Bůh sám poslal, on je ještě vyhledával.

Miloval samotu a nemluvil zbytečně. Prelát

Dr. Pilz vypravuje o něm: „Fr. Baptista zachovával mlčení, i když pracoval s pomocníkem. Když jsem se někdy procházel v zahradě, přišel k němu a oslovil ho, odpověděl svou zvláštní milou laskavostí krátce a trefně, nedal však příležitosti k dalšímu rozhovoru, nýbrž hned se obrátil ke své práci a sebranosti mysli.“ Své tělo držel na uzdě a nepovoloval mu. Ačkoliv byl nemocný a prací zemdlený, neopíral se. V jídle si vybíral vždy to nejhorší, nejraději zbytky, to, co nechali ostatní. Vína a kávy v mladších letech vůbec nepožíval. Když mu v nemoci bylo poručeno, přilil k tomu vody a ještě si stěžoval: „Teď jako stařec ještě začínám hodovat.“

Svůj pokrm kořenil hořkými bylinami. Říkával: „Tyto byliny jsou silnou zbraní proti žádostivosti těla.“

V zimě byly jeho ruce modré zimou, popraskané a omrzlé, avšak přes celou mši sv. je držel sepjaté a neohříval si je. K tomu ještě se bičoval a nosíval kající pás. To mu způsobilo takové bolesti, že někdy při neopatrném pohybu povzdechl. Tázal-li se ho někdo: „Fr. Baptisto, co je vám?“ odpověděl: „Ale nic, jsem jenom tak netrpělivý.“

JEHO PŘÁTELÉ.

Mluvil-li s jinými, bylo to obyčejně o nebi, o věčnosti a o svatých. Často říkával: „Co svatí všecko vykonali, a co já ubožák proti tomu!“

Životy svatých znal tak důkladně, že jeho pomocník, který šestnáct roků vedle něho pracoval, svědčí, že br. Baptista vždy něco nového ze života svatých věděl. Obyčejně končíval svoje vypravování: „Bratře, to byla veliká duše!" a smutně přidal: „Ale já! Můj Bože, musel bych si zoufati, kdybys mi nepomohl."

Nejen znal světce, ale též následoval. Předčítával-li ze života svatých, občas přerušil četbu, pozdvihl ruce a oči ke kříži a řekl: „Bože, učiň mne hodným, abych se podobal tomuto světci."

MODLITBA.

P. Jan Hayker řekl jednou: „Tento bratr svými modlitbami více duší zachrání, než všichni páteři kázáním."

Každý den ráno vstával ve 3 hodiny. V oratoři byl první. Než začalo společné rozjímání modlil se křížovou cestu. V neděli ji předříkával lidu v kostele s příkladnou vroucností. Jeho zrak a chování při křížové cestě prozrazovaly zvláštní lásku k trpícímu Spasiteli, kterou tolik doporučoval sv. Alfons.

Zvlášť miloval d u š e v o č i s t c i. Sám se za ně mnoho modlil a doporučoval jiným akt hrdinné lásky za duše v očistci. Říkával: „Co my činíme pro ně, ony budou činiti pro nás." O svém vnitřním životě nemluvil. Když jedna nemocná mu vypravovala kolik růženců se pomodlila, pokáral ji: „O tom se nemá mluviti, pokazí je marnivost a ztratíme tak zásluhy."

V neděle a svátky, kdy nepracoval, klečíval celé hodiny v oratoři před svatostánkem. Avšak i při práci v zahradě dělal často malé přestávky a pohlédl směrem ke kostelu.

Jednou když ráno viděl čerstvý sníh v zahradě, povzdechl si: „Ó kéž by naše duše při sv. přijímání byla tak čistá jako sníh." Po sv. přijímání si klekl do kouta v sakristii a tam se modlil s takovou vroucností, že pozdější kardinál Nagl se přiznává: „Já sám jsem rád tam zůstával déle, abych se pohledem na něho povzbudil k zbožnosti."

Svátky církevního roku slavil v duchu Církve. Byla-li doba pokání, nikdo nebyl tak vážný jako on, slavil-li se však radostný den, říkával bratřím: „Dnes se musíme radovati, neboť dnes se raduje Církev."

V exerciciích byl jako mrtev. Oslovil-li ho kdo, udělal kříž na ústech a šel dál. Jelikož v zimě bylo více času, konal exercicie deset i více dní, takže bratři říkávali: „Br. Baptista koná celou zimu exercicie. Na podzim je dělá, protože je povinen, a na jaře, protože v létě není času." —

Stále dlíval u Boha. Často se modlíval střelné modlitbičky, na př. „Umírající Spasiteli, smiluj se nade mnou!" P. Janoušek vypravuje: „Když ráno nás budíval, slyšel jsem ho, jak těžce dýchal a skoro při každém kroku po schodech modlíval se střelné modlitby."

Byl pravým synem sv. Alfonsa, který hlásal: *„Kdo se modlí, bude spasen, kdo se nemodlí, bude zavržen!“*

VNITŘNÍ ŽIVOT.

Ze spojení s Bohem pochází klid duše. P. Hamerle svědčí: „Nikdy jsem ho neviděl rozčileného; bylo snad na něm poznati, že je mu něco nemilé, ale nikdy ani slovem ani pohybem nedal najevo hněv.“

Jen porušení poslušnosti jej mohlo přivésti do hněvu. Jeden svědek vypravuje: „Jenom jednou jsem jej viděl rozhněvaného pro nepořádek. Bylo mi to nápadné ne proto, že bych to považoval za nějakou chybu, ale proto, že jsem to nikdy na něm nepozoroval.“

Na výcházku brával si duchovní knihu sebou a čítával v ní, „aby duch měl také svou potravu.“

Stejnou horlivostí poslouchal každou neděli a každý svátek kázání. Před rokem 1848 byl klášterní kostel v Eggenburku velice horlivě navštěvován a kázání trvala někdy až půldruhé hodiny. Br. Baptista napjatě poslouchal od počátku až do konce každé kázání každého kněze. Když jej přemáhal spánek, ihned povstal, zatím co ostatní seděli. Jistě znamení pravé horlivosti a opravdové pokory.

Svaté pokorné duše milují tajemství jesliček. U Redemptoristů mají novicové každého 25. v měsíci pobožnost k Božskému Dítěti. Br. Baptista

i po své profesi se zúčastňoval této pobožnosti noviců. Byla-li práce v zahradě, vstával již ve 2 hodiny, aby tak získal čas a ničeho nezanedbal, až jednou novicmistr mu zapověděl účast na této pobožnosti. Ale i potom každého 25. v měsíci stála čerstvá kytice před soškou Jezulátka v domácí kapli. Každé úterý obětoval sv. přijímání ke cti Božského Dítěte.

Až do smrti měl na svém stole sošku Pražského Jezulátka. Rád zpívával koledy.

ANDĚL V TĚLE.

„Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou." Kdo viděl tvář a oči br. Baptisty, vzpomněl si na tato slova Ježíšova. Nemohl ani pochopiti, jak by mohl řeholník porušiti slib čistoty.

Aby zachoval věrnost Ježíši, stranil se zbytečné společnosti s osobami ženskými.

Řeholnice vypravuje: „Když br. Baptista po smrti našeho bratra přišel do naší rodiny, stalo se, že otec právě odešel v obchodních záležitostech a nemohli jsme ho povolat zpět. Sluha Boží, když viděl, že jsme jen tři sestry doma, opustil nás ihned a vrátil se do kláštera tři hodiny vzdáleneného. Když jsme jej prosily, aby zůstal, odpověděl: „Ano, kdyby aspoň jedna z vás se jmenoval Michal, Pepík neb Honza."

Jeho příklad povzbudil mnohé panenské duše, že vstoupily do kláštera.

CHLÉB ANDĚLSKÝ.

Andělské duše mají zvláštní příchylnost k Ježíši svátostnému. Není divu, že též tomu tak bylo u br. Baptisty. V neděle a svátky, kdy neměl práce, klečel celé hodiny v domácí kapli před svatostánkem.

Při své práci v zahradě často v přestávkách hleděl směrem ke kostelu. Mezi prací nejraději zpíval písně ke cti Nejsv. Svátosti.

Denně ministroval při mši sv. s takovou zbožností, že se zdál býti andělem v lidském těle.

Kardinál arcibiskup Dr. Frant. Nagl praví: „S největší vroucností a zbožností přijímal br. Baptista Tělo Páně, a ctím jej právě proto ještě dnes. Ještě dnes jej vidím, s jakým výrazem touhy a lásky a s jakou pokorou šel k sv. přijímání a jak po sv. přijímání byl ponořen v zbožnost a díkučinění."

LÁSKA K NEBESKÉ MATCE.

Náš sluha Boží by nebyl dobrým synem sv. Alfonsa, kdyby neměl také vroucí a vytrvalou lásku k nejbl. Panně Marii. Sv. Alfons postavil svou kongregaci pod ochranu Neposkvrněné, den co den musí každý z jeho synů sv. růžencem pozdraviti Královnu nebe, dvakrát denně litanií loretánskou a devět Zdrávasů se modliti denně před jejími svátky, zkrátka, žádá od svých synů věrnou lásku k Matce Boží. To těšilo Fr. Bap-

tistu. Již od mládí byl oddán Panně Marii a nejmenoval ji jinak než „milá Matka" aneb „milá Matka Boží".

Věrný zůstal lásce k sv. růženci. Kdokoliv ho v nemoci navštívil, zastal ho s růžencem v ruce. Na stole měl obraz bolestné P. Marie. Šel-li kolem nějakého obrazu Matky Boží, sepjal ruce a poklonil se. Někdy vykonal druhým nějakou službu. Za odměnu si vyprosil: „Pomodlete se za mne Zdrávas, Maria."

V nejhorším posledním bojí byl okamžitě uklidněn, když někdo s ním se pomodlil: „Nejsladší srdce Panny Marie, budiž mou spásou!"

LÁSKA K BLIŽNÍMU.

Jeho miláčkové byli nemocní. Onemocněl-li kdo v klášteře, pilně jej navštěvoval, předčítával jim a pomáhal bratru ošetřovateli, aby tento mohl spát a se zotaviti. Viděl-li, že nemocný je znepokojen, těšil ho. Obvazoval rány, podával léky a pomáhal dobrou radou. U těžce nemocných rád zůstával po celou noc.

OČISTEC.

Dvě okolnosti charakterisují muky očistcové: nevýslovná bolest a úplné odevzdání. Je to utrpení v lásce k Bohu. Volají k nám duše: smilujte se! a hrůza nás pojímá při myšlence na spravedlnost Boží; avšak odevzdanost těchto omilostněných duší, jejich stálé: Pane, staň se vůle tvá! nás naplňuje radostí.

Těmto mukám očistcovým podobaly se bolesti fr. Baptisty, zvláště v posledních letech. Jeho tětesné bolesti byly viditelné na první pohled: kulhal, kašlal. Rána na noze se vůbec nezhojila, naopak povstal z ní kostižer. K tomu se přidružily reumatické bolesti ve všech kloubech, astma, že se zdálo, jakoby se měl udusiti. Nemohl ani ležeti ani státi, nýbrž musel ve dne i v noci sedět přes dvě léta. Když nemohl v noci spát, seděl a modlil se růženec. Přes všechny bolesti přece denně opřen o hůl přibelhal se do sakristie na mši sv. a k sv. přijímání. V posledních měsících ani tato útěcha mu nebyla dopřána. I v největších bolestech říkával: „To je ještě všechno málo, co trpíme." Vyslovil-li někdo soustrast, odpověděl: „Jsem tak bídný člověk a rád bych to snášel až do smrti. Protože sám nechci činiti pokání, pomáhá mi k tomu Pán Bůh."

Jindy, když byl trápen bolestnými záchvaty, prosil: „Modlete se za mne, ale ne aby bolesti přestaly, nýbrž, abych nepozbyl trpělivosti."

Když se ho tázali, jak se mu daří, odpovídal: „Daří se mi dobře." — „Jsem úplně spokojen." — „Jak Bůh chce." — „Staň se vůle Jeho." — „Není to mnoho, co trpím, milý Spasitel trpěl mnohem více."

V bolestech ještě žertoval a hleděl jiným udělati radost jak lze poznat z dopisu synovci: „Malému Františku vzkazuje fr. Baptista, že opravdu uhodl: nemůže přijíti, protože ho ta-

tíček nebeský zavřel do malinké světničky. Avšak doufá, že v nebi se zase setká s Františkem a se všemi příbuznými a přátely. Přiložený obrázek pisílám mému Františku."

Jediné co mu bylo obtížné byla okolnost, že se musel dáti obsluhovati. Avšak úzkostlivě dával pozor, aby nikdo bez potřeby ani krok za něho neudělal. A jak srdečně děkoval za nejmenší službu mu prokázanou! — K bolestem tělesným musel fr. Baptista prodělat ještě očistec bolestí duševních. Měl veliké pokušení proti naději k malomyslnosti a zoufalství. Někdy ve svém bolu zvolal: „O můj Bože, pomoz mi přece, abych si nezoufal." — „Matko má Maria, stůj při mně!" — „Můj Ježíši, tvé bolesti jsou naději mou."

K tomu ještě trpěl přímo útoky zlého ducha.

ŠŤASTNÁ SMRT.

Asi čtvrt roku před smrtí jeho bolesti se ještě stupňovaly. Rána na noze přestala sice téci a zacelila se, avšak bolesti zůstaly a přidala se ke všemu ještě těžká nemoc žaludeční. Bolesti byly tak veliké, že on, který jinak nebyl citlivý, až křičel, že ho bylo slyšet v celém klášteře.

I pokušení a vnitřní útrapy se v posledních letech ještě stupňovaly. Pomoc nalézal jen, když mu kněz udělil požehnání, když se pokropil svěcenou vodou a vzýval nejbl. Pannu Marii.

Ráno posledního dne života, prosil, aby jej položili na zem. Bratr se zdráhal, avšak fr. Bap-

tista naléhal: „Musím," až jeho prosbě vyhověli. Jeho poslední boj byl hrozný. Říkal: „Trpím jako zatracený." Stále prosil o svěcenou vodu a vyzýval bratry, aby se modlili sv. růženec. On sám znovu a znovu vzýval svatá jména, Ježíš a Maria, a opakoval střelnou modlitbu: „Můj Ježíši, milosrdenství." Tak ležel jako obraz umučení na zemi až do 3. hod. odpoledne; tu zvolal: „Teď je dost!" Posadili ho na lenožku. V tom přišel jeho zpovědník P. Fischnaller a nalezl ho, jak klidně sedí. Bylo na něm vidět, že zmizely všechny bolesti, boje a úzkosti. Opakoval často svatá jména a za čtvrt hodiny zesnul tiše a klidně. Bylo půl 4. hod. odpoledne, dne 3. listopadu 1883, v sobotu ve svátek Panny Marie, patronky duší v očistci.

Tvář zesnulého byla obrazem jeho blaženého míru v Bohu. Když se lidé dověděli o jeho smrti, mnozí přicházeli do kláštera vyprositi si nějakou památku na něho.

PŘÍMLUVCE U BOHA.

Naši zemřelí žijí. To je naše největší útěcha při bolestném loučení. Žijí a milují nás ještě vroucněji a věrněji než kdysi zde na zemi. Jak něžná a ochotná musí býti teď láska fr. Baptisty v nebi, když již na zemi tak rád pomáhal! A opravdu, mnohé zázraky na jeho přímluvu dokazují, že pokorný bratr v nebi patří mezi vyvolené a mocné přátele Boží.

Br. Baptist je velikým pomocníkem ve všech potřebách duše i těla.

Slečna A. F. ve větším městě v Čechách, onemocněla na koleně tak, že skoro nemohla choditi. Lékař nařídil různé způsoby léčení, napřed studené, pak teplé obklady, masáž, jodové přípravky. Avšak nic nepomohlo, naopak, nemoc se čím dál, tím víc zhoršovala. Když už všecky prostředky vyčerpal, nařídil, aby se pokračovalo s masáží a slíbil, že přijde příští středu.

Příští pondělí nalezla slečna mezi svými věcmi medaili Panny Marie a relikvii br. Baptisty.

Dosud tato slečna málo uctívala Pannu Marii, pro ostatky neměla vůbec porozumění. Jelikož však byla bezradná, rozhodla se modliti se k Panně Marii a k br. Baptistovi, „aby nalezla lepšího lékaře". Začala devítidenní pobožnost. Bylo to v pondělí. Napřed napsala lékaři, aby odložil návštěvu o týden. Aby mohla napřed ukončiti novenu. Ve středu večer ulehla ke spánku. Jaké překvapení ráno! Když se probudila a chtěla provésti masáži, cítila, že noha je zdravá. Zavolala svou sestru, která to potvrdila. Bez obtíží povstala, oblekla se a šla do kostela. Z opatrnosti vzala s sebou hůl, ale nepotřebovala jí. Tak uplynul týden. Konečně zavolala lékaře. Když ten ji vidí zdravou, diví se a domnívá se, že vyhledala jiného lékaře, což ho nemálo mrzelo. Když se však dověděl, co se stalo, řekl, že si uzdravení nemůže vysvětliti přirozeným způsobem. „Zde působila vyšší moc, moc Boží." Ve

společnosti vypravoval: „Ode dneška věřím v Lurdy."

CÍRKEV PROMLUVILA.

Dovolila, že smíme pokornému bratru dáti titul „sluha Boží". Doufejme, že po tomto prvním kroku dospějeme až k poslednímu, že totiž Církev prohlásí br. Baptistu za svatého.

MILÝ HOCHU!

Toužíš po tom, vykonati něco velikého? — Dobře! Kdyby tato touha vymřela v naší mládeži, vypadalo by to smutně. Proč však hledáš tak malé ideály? Proč se spokojíš se zevnějškem? Hleď na příklad skromného bratra Jana. Pokornou službou, nejnižšími pracemi se stal velikým v nebi.

Milý hochu! Nevolá též tebe Bůh do řádu? Nechce Bůh, abys i ty vykonal veliké věci v sebezapírání a obětavosti z lásky k Němu?

„Dnes, uslyšíte-li hlas jeho, nezatvrzujte srdcí svých."

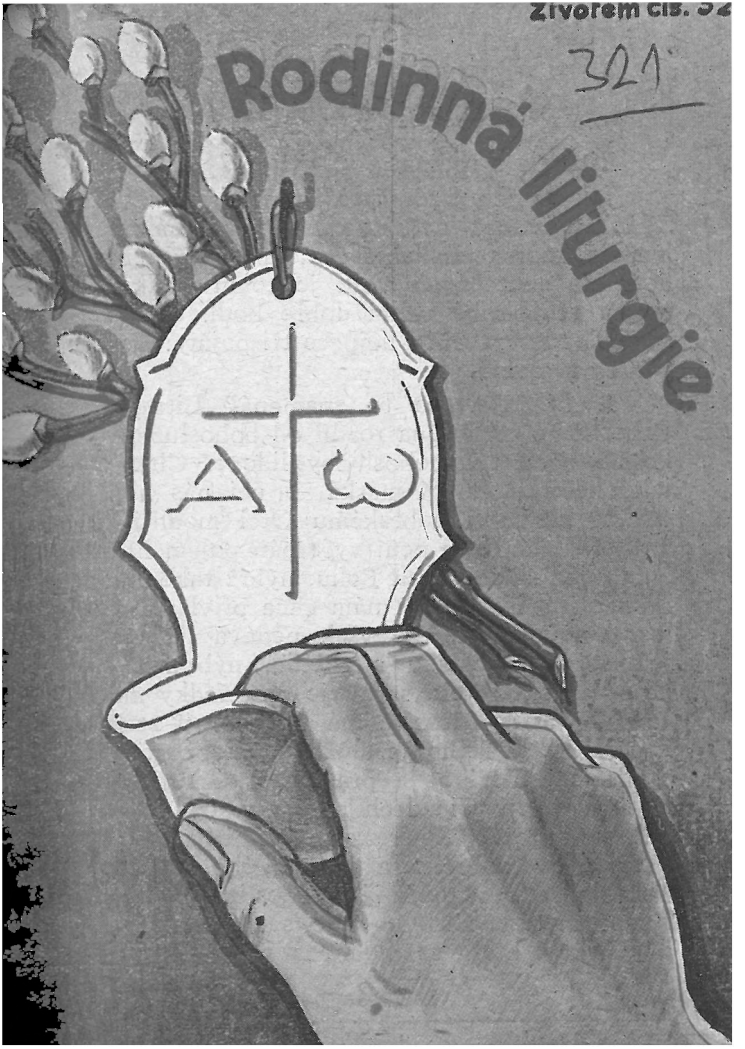
Imprimi potest. Pragae, die 4. Maii 1939. P. J. Haderka C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat. Censor ex officio: P. Franc. Vošahlík C. Ss. R. Imprimatur Nr. 6918. Olomucii, die 5. Maii 1939. Dr. Joannes Martinů, Vicarius generalis.

„ŽIVOTEM". 24 sešitů jeden ročník. Předplatné na celý ročník i s poštovným 13 K. Číslo poštovního účtu šekového v Praze 303.183. — Vydavatel Exerciční dům ve Frýdku. Telefon č. 38. — Řídí R. Schikora, C. Ss. R., Mor. Ostrava. — Odpovědný redaktor R. Schikora, C. Ss. R. — Tiskla Typia, Mor. Ostrava.

Životem čís. 52

321

Rodinná liturgie

Liturgie a rodina!

Liturgie a rodina!

Jak se jen hodí tyto dva pojmy k sobě? Zdánlivě vůbec ne; neboť liturgie náleží do kostela, rodina přísluší světu; tak usuzují mnozí lidé. Ve skutečnosti však je tomu jinak; oba pojmy se k sobě velmi dobře hodí. Chci tedy stručně zde vysvětliti nejprve tři pojmy: liturgie, Církev a rodina.

1. Liturgie. Co to znamená? Liturgie je bohoslužba Církve na rozdíl od bohoslužby soukromé nebo též bohoslužby lidové. Církev — jako naše duchovní matka — učí nás nejlépe, jak se máme k nebeskému Otci modliti. Tím však zdaleka ještě není vyčerpán pojem liturgie. Není jen službou lidí Bohu, nýbrž také službou Boha nám lidem. Bůh nám chce přivlastniti milost vykoupení; přece však nedává ji žádnému jednotlivci bez ladu a skladu, nýbrž udílí ji skrze Církev, která spravuje prostředky milosti, totiž svátosti. Liturgie má tedy dvojí stránku: s hlediska lidského je službou velebnosti Boží; s hlediska Božího je pramenem účinných milostí. V obou případech zprostředkovatelkou je Církev svatá. Soukromá modlitba je zajisté něco dobrého a bohumilého, ale mnohem lepší a cennější je bohoslužba společná, řízená matkou Církví. Je to svatá, neposkvrněná Církev, která se modlí za mne, se mnou a

Exercičník dům. Frýdek Fotoarchiv Exerc. dům. Frýdek

ve mně; při soukromé modlitbě však se modlí jen má ubohá, hříšná duše. Mně samému nedostává se prostředků milosti, jež mi nabízí Církev, neboť bez ní nemohu býti spasen.

2. *Církev.* Při výkladu pojmu liturgie jsme neustále naráželi na pojem „Církev". Chceme-li pochopiti liturgii, musíme opět míti mnohem živější představu o Církvi. Církev není jen pouhou společností křesťanů, pouhou organisací, jakých na světě máme mnoho na př. stát, město, obec a spolek. Je organismus, tedy životem vybavená bytost. Tento život není životem pozemským, nýbrž nadpřirozeným, duchovním, ale opravdovým, ano doznejme: životem opravdovějším než je život pozemský. Jako věřící křesťané víme, že život milosti je životem skutečným, životem věčným a zároveň božským. Život pozemský i časná smrt jest jen stínem oproti životu božskému a smrti věčné.

Než křesťané nežijí odloučeně neb od sebe odděleně tento život, nýbrž život ten proniká každého, vytéká z jednoho pramene, z jednoho kořene, z jednoho srdce a tím je Kristus. Církev však jest tělem Kristovým; v Církvi má Kristus své pokračování, v ní roste. Každý křesťan, jenž nosí v sobě božský život, jest údem toho těla. Jeho božský život je životem Církve a Krista.

Když jsme pochopili neb alespoň vytušili, co velikého se tají v pojmu Církev, pak mnohem snáze a lépe porozumíme významu litur-

gie. V každém organismu jsou funkce k zachování a udržení života na př. plíce dýchají, srdce bije, krev proudí v tepnách atd. Životní funkcí těla Církve je liturgie, je plícemi, dýcháním, je srdeční tepnou Církve. Má ruka se nemůže zbavit funkcí tělesných, jinak by uschla. Podobně se nemůže odloučit od liturgie úd těla Kristova, totiž křesťan, aniž by neztratil života božského.

3. Rodina. Ale jak rodina zapadá do těchto úvah?

Rodina je klíčící buňkou každé společnosti, státu a lidské společnosti vůbec; křesťanská rodina je zárodkem těla Kristova. Je tělo Kristovo v malém. Rodina nám právě může znázorniti mystické tělo Kristovo v jeho skutečnosti. Jinak je nesnadno ukázati každému tuto skutečnost. Lidé myslí neustále, že to jest jen obraz neb podobenství, než v rodině mohou opravdu poznati onu skutečnost: otec je hlavou těla, jako Kristus hlavou Církve, matka je tělem, jako Církev tělem Kristovým; děti jsou údy jako křesťané jsou údy mystického těla. V spořádané rodině jest opravdu jedna vůle, jedno smýšlení, „jedno srdce a jedna mysl". Chléb vezdejší dává a naň vydělává otec, rozdělování přísluší matce, děti mají krev, život i stravu od rodičů. Jaké to nádherné podobenství o mystickém těle! Než to je víc než pouhým podobenstím, to je uskutečnitelným symbolem: Otec má něco podobného s hlavou Kristovou; není pou-

hým jeho zástupcem, má v sobě něco z jeho bytosti a přítomnosti; též matka je součástí Církve a děti jsou údy velkého těla Kristova.

Přivlastněte si tuto myšlenku, vneste ji do svého rodinného života a pokuste se jí prakticky využíti. Je schopna přetvořiti a obnoviti všechno. Děti, pohleďte na otce — je Kristem. V něm vizte, uctívejte a milujte Krista! Také ty, manželko, spatřuj v něm Krista! Ty otče sám, zkus to žíti a říditi svou rodinu jako Kristus.

A matka je Církví; jaký to ideál pro ženu, jaká to vzpruha pro muže i děti! Ona je „révou úrodnou uprostřed tvého domu." (Ž. 127.)

Děti jsou údy Kristovými, v nichž má růsti, vytvářeti se a dozrávati Kristus. Křesťané, ani si nedovedete představit, jak blahodárně by se vedlo rodině, kdyby ji zcela pronikla tato myšlenka.

KŘESŤAŇSKÝ DEN V RODINĚ.

Mše sv. je středem katolické liturgie. Je to oběť nejsvětější, v níž se obětuje Bůh-člověk Ježíš Kristus za nás a přivlastňuje nám, co nám zasloužil svou krvavou obětí na kříži.

Bylo v křesťanských rodinách zvykem, že alespoň jeden člen rodiny přinášel domů požehnání, plynoucí z mše sv. i ve všední den. Mše sv. je sluncem denním a má též rodině poskytnouti sílu, teplo, světlo a život.

Denní modlitby.

Denní modlitby v křesťanské rodině jsou: modlitba ranní a večerní, před jídlem a po jídle, „Anděl Páně", když se zvoní ráno, v poledne a večer, modlitba ve čtvrtek večer na památku smrtelné úzkosti Páně a v pátek odpoledne na památku smrti Páně.

Tyto modlitby mají liturgický původ, tak na př. modlitba ranní tak řečené matutinum, modlitba večerní kompletář, jak je najdeme v kněžských hodinkách.

Odpovídalo by smyslu nejvzácnější zásady naší doby „modli se s Církví svatou!", kdyby rodina konávala svou ranní a večerní modlitbu v liturgickém znění. Leč jen nemnohým rodinám dovoluje jejich zaměstnání a rozdělení dne, konati tyto modlitby společně. Ale o slavnostních dnech mohla by početnější rodina zazpívati na př. kompletář (vydal Exerciční dům ve Frýdku). Rodina má modlitbou vyjadřovati svůj denní život, který je přes mnohé podobnosti v různých rodinách různý. Čím lépe dovede hospodář vložiti tuto osobní povahu své rodiny do společné modlitby, tím živěji, pozorněji a zbožněji bude ji rodina sledovati. Do modliteb rodinných patří především díkůčinění za milosti a dobrodiní každého dne, vzbuzení víry, naděje a lásky, večer vzbuzení lítosti, modlitba za rodinu a nepřítomné její příslušníky, modlitby ve zvlášt-

ní dny (narozeniny, jmeniny a pod.), modlitby ve zvláštních potřebách, na př., aby děti prospívaly na studiích, dobře obstály při zkouškách, modlitby za nemocné, za zemřelé členy rodiny, zvláště ve výroční den jejich úmrtí. (Na obrázcích vydal tyto modlitby Exerciční dům.) Tak je v životě rodinném mnoho osobních podnětů, které mají býti předmětem modlitby.

Z pravidla je u modlitby „Anděl Páně", u modliteb k jídlu a u modlitby v pátek odpoledne znění liturgické nejlepší a nejkrásnější. Jsou-li však v rodině zavedeny prastaré modlitby k jídlu, ať zůstanou dále! Takové modlitby patří k rodinné tradici, která už sama sebou zasluhuje úcty.

V rodinné modlitbě nikdy ať neschází Otče náš! Této modlitbě naučil lidi Pán Ježíš sám a každým svým slovem mluví tato modlitba křesťanské rodině přímo ze srdce.

Svěcenou vodou se děti pokropí před odchodem do školy. Každý jde včas a přesně do práce, předtím pokud možno se kratince zastaví v kostele. Práce a utrpení jsou dva nejlepší plody se stromu božského života. Ať

se uvědoměle snáší s myšlenkou na věčný cíl. Dítko Boží ať vyniká horlivostí a pracovitostí; práce je také bohoslužbou.

Poledne — pokud možno — ať je posvěceno společnou modlitbou před jídlem.

Večer je opětným shledáním rodiny u společné večeře a při modlitbě. Jak je to nesmírně důležité, když rodiče jen vyjímečně opouštějí večer dům a děti. Večeře je poněkud pohodlnější a obzvláště po ní je doba k rodinným rozhovorům a poradám. Pak ovšem jde zase každý za svou prací. Významnou je také společná večerní modlitba před nástěnným obrazem neb u rodinného oltáře. Po večerní modlitbě nadchází okamžik rodičovského požehnání. Otec a matka namáčejí palec do svěcené vody a dělají dětem na čele znamení kříže. To nemá býti bezmyšlenkovitý obyčej, nýbrž pokaždé znovu úkon nejvroucnější pobožnosti, kterým rodiče doporučují tělo i duši svých dětí Pánu Bohu a svolávají na ně Boží požehnání. „Bez Božího požehnání marné lidské namáhání" a toto požehnání dá se nejjistěji vyprositi modlitbou rodičů. Povšimněme si také slov Písma „slunce nezapadejž nad hněvem vašim". Toto předsevzetí uchovalo mnohým rodinám trvalý mír a svornost.

Týden v rodině.

Také týden tvoří jednotku, kterou již Bůh naznačil při stvoření svým šestidenním dílem. Týden bývá posvěcován neděli. Neděle je dnem vzkříšení, dnem křtu, dnem Božího života. Křesťanská rodina musí klásti největší důraz na správné svěcení neděle. Dnešní nevěřící doba pokouší se odstraniti rozdíl mezi dnem svátečním a všedním. Jak jen vypadá ideální neděle v rodině? Již v sobotu večer: je svatvečer. Duševní a tělesná příprava na neděli. Matka vysvětluje dětem texty nedělní mše sv. V neděli béřeme šat sváteční na znamení posvátného roucha duše (posvěcující milosti). Celodenní výlety mají býti jen výjimkou. Pravidlem zůstane oslava neděle v rodině. Chůze na mši sv. buď vážná, ne kvapná, pokud možno rodiče jdou s dětmi společně. Jaká to krása, rodina na mši sv.! Děti mají kancionálky; rodina naslouchá slovu Božímu, které se doma znovu probírá s dětmi třeba u stolu. Společné sv. přijímání. Na zpáteční cestě je příležitost promluviti o mši sv. a o jejím významu. Mše sv. je obětí pro celý týden: Rodina spojila s obětí Kristovou práci, utrpení a modlitbu celého uplynulého týdne a z oběti žije opět po celý příští týden. Nedělní mše sv. je posvěcením nastávajícího týdne. Tato pravda by se měla neustále v rodině zdůrazňovat. Nedělní oběd má zcela zvláštní význam, je agapami (agapy byly hostiny „hostiny lás-

ky" celé obce křesťanské v prvních stoletích), pokračováním Eucharistie, (u oběda jsou všichni přítomní), oběd má klidný průběh, při něm může býti opětně krátce pohovořeno s dětmi o evangeliu a kázání*), snad i o svátcích nastávajícího týdne. Odpolední vycházka poslouží k společné radosti. Nemusí se pořád vyprávět věci náboženské, jen když je duševní atmosféra položena do života Božího. Neděle je tedy dnem Božím, dnem radosti, odpočinku a duševního občerstvení. Rodiče mají, pokud lze, zůstati i večer u dětí, ať jde rodina spíše spát, by tělesně posilněná mohla začíti všední den. Dětem ať se záhy vyloží, že nejdříve musí býti všední den a pak radostné svátky.

Ze všedních dnů zvláštní zmínky zasluhuje pátek, jenž nám připomíná umučení a smrt Kristovu. V pátek je předepsán půst. Je důležito, aby toto přikázání bylo v rodině svědomitě zachováváno. Děti si mají odnést do života vážnost tohoto přikázání. Též otec v zájmu dobrého příkladu by se neměl tak snadno osvobozovati od postu.

---

*) Komu se zdají být tyto a podobné pokyny p o d i v n ý m i, jen ať si vzpomene, že nás dělí jen a s i 2 0 l e t s e s v ě t a č e l ý c h l e t od těchto zvyků, u nás dříve na mnoze zachovávaných!

Církevní rok v rodině.

„Sentire cum ecclesia", cítiti a žíti s Církví, toť nejjistější známka pravých křesťanů. Je nutno, veškeren život, osobní i rodinný, postaviti do rámce Církve. Svátky a slavnosti církevního roku tvoří k tomuto životu krásný a pestrý rámec.

Ani dnešní svět, plný hluku a spěchu, nechť rodině nebrání, aby trávila svůj život v nejužším spojení s církevním rozdělením času! S Církví se radujeme a plesáme, s ní truchlíme a pláčeme.

Tento život s Církví dodává rodinnému životu rodinného lesku, a tím lze nejjistěji přemoci obávanou jednotvárnost a všednost. V církevním roce není suchopáru všednosti, každý den je svátkem a má svůj vlastní význam.

Také církevní rok stojí v službách života Božího. V tomto smyslu jsou dvě sváteční doby: v á n o c e a v e l i k o n o c e dvěma vlnami života milosti. Ročně dvakrát nastává příliv a odliv v Církvi a v duši. Odlivem jsou doby přípravné: totiž advent a půst; přílivem jsou svátky jako vánoce až do 3 králů, velikonoce až do svátků svatodušních. Smyslem a cílem všech těchto krásných svátků a údobí je naplnění Božího života. Zde se otevírá rodině další pole účasti a spoluoslavy.

Světcové dne.

Po společné modlitbě večerní ohlásí otec neb v jeho nepřítomnosti matka jméno světce, jemuž Církev zasvětila příští den. Je-li možno, řekne se několik slov o životě světce neb světice a přidá se krátká modlitba. Horlivou sbírkou opatřily si mnohé rodiny obrazy četných světců a vystavují je v den jejich svátku na domácím oltáři.

Všech svatých a Dušiček.

Prvního listopadu oslavuje Církev všechny svaté a příštího dne památku zemřelých. Toho dne slouží kněz tři mše svaté. Hospodář přečte jména příbuzných a přátel, kteří zemřeli od posledních Dušiček a jsou zaznamenáni v rodinné kronice. Rodina se za ně pomodlí. Liturgickou modlitbou za zemřelé je žalm 129. „De profundis", „Z hlubin volám k Tobě". Důstojná výzdoba rodinných hrobů a návštěva jejich v den úmrtí a na Dušičky jsou křesťanské obyčeje. Křesťanská rodina je si vědoma pravdy, že modlitba za nebožtíky a zvláště mše svatá za duše zemřelých jsou nekonečně cennější než všechna výzdoba hrobů.

RODINA A CÍRKEVNÍ ROK.

Advent.

V sobotu před první nedělí adventní upozorní otec po společné večeři na nastávající církevní rok. Křesťanská rodina, žijící s Církví, začíná na počátku církevního roku svůj Nový rok duchovního života. Současně vysvětluje otec význam doby adventní. Jeť dobou zbožného očekávání Vykupitele, dobou duchovního usebrání, zbožných úvah, ducha sebezáporu. V domě křesťanském musíme se shledati s tímto naznačeným rázem doby. Děti jsou vedeny k svědomitějšímu plnění povinností, ke kázni, pořádku a pokoji v domě. Vyhýbáme se hlučným radovánkám. Býváme doma více než kdy jindy, zvláště večer. Zbožně se modlíme pozdravení andělské „Zdrávas, Maria". Domácí oltářík je prost vší výzdoby. Po večeři použije se kratší doby k duchovnímu čtení, něco z životopisu svatých. Také děti jsou nabádány, aby denně přinesly malou oběť, sebezáporu a jsou příkladně o něm poučovány. Tento způsob křesťanského života se stupňuje s blížícími se svátky vánočními. Choditi denně, nejen ze začátku, na roráty je starým, cenným a omilostněným rodinným zvykem. Krásná pobožnost „hledání noclehu" měla by všude být zavedena: Po určité dohodě koluje obraz Panny Marie a sv. Josefa z rodiny do rodiny. V rodině zůstane nejméně 24 hod.,

před ním hoří lampička nebo posvěcená svíce, taktéž vykonává rodina před ním svou pobožnost. Zavčas se pomýšlí na zhotovení neb postavení jesliček. Velmi se doporučí, aby se děti zúčastnily půvabné práce stavění betléma. Doba adventní je vůbec cennou dobou pro výchovu dětí. V radostném očekávání Jezulátka je duše dětská velmi vnímavá pro vše dobré. Svátky doby adventní se nepřehlíží. 4. prosince je sv. Barbory. Sv. Barbora bývá uctívána jako patronka a prostřednice svátostí umírajících. — Jedna modlitba k ní zní takto: „Sv. Barboro, šlechetná nevěsto, tobě svěřuji tělo své i duši svou. V životě i v smrti zvláště v každé nouzi buď nám pomocnicí. Před hodinou poslední, před skonáním, podej nám poslední pomazání." — 6. prosince je sv. Mikuláše. Křesťanská rodina slaví štědrého světce Mikuláše a ne „čerta". Ve vší nádheře kyne nám krásný svátek žen, „Neposkvrněného Početí P. Marie". V předvečer svátku vyzdobí se slavnostně domácí oltářík, na svíce se připnou modravé stuhy. Obraz Matky Boží září na oltáři. U stolu Páně sjednocuje se rodina. (Obnova slibu křestního. Čím byla P. Maria od počátku, tím jsme se stali ve křtu sv.) Ve třetím týdnu adventním, v sobotu suchých dnů je svátek očekávání P. Marie. Všecky tyto svátky vysvětluje otec v předvečer svátku po večeři.

Vánoce.

Sv. dobu adventní jsme ztrávili ve zbožném usebrání a připravovali jsme se na svátky vánoční. Ten den je velikým, krásným svátkem rodinným, mohli bychom jej nazvati hlavním a základním svátkem rodinným. My všichni, rodiče i děti, neochvějně věříme, že Ježíšek skutečně přijde. To není dětská pohádka, nýbrž naše víra. Všemožně hledíme poučiti děti, aby tento příchod Ježíška byl duchovní. Již osmileté dítě to pochopí, podá-li se mu to správně. Všechna viditelná znamení doby vánoční (jako vánoční stromek a dárky) jsou pouhými symboly. Musíme děti poučiti v nesnázích, jež jim působí okolnost, že děti zámožných rodičů bývají štědřeji Ježíškem obdařeny, třebaže nejsou zvlášť hodné, nežli děti chudé, ale hodné. Ukažme jim hodně rozdíl mezi bohatsvím duchovním a hmotným. Otec a matka mají opět a opět rozprávěti o takových věcech s dětmi, zvláště po večerní modlitbě, v tu dobu totiž děti velkoměsta jsou zvláště vnímavé. Než radosti vánoční přinášejí s sebou také četná nebezpečí pro dětskou duši. Jednou závist, vypravují-li jiné děti o bohatších dárcích, pak pokušení selhat při vypočítávání dárků a takto urážet chudé děti svým vychloubáním. Ať

jsou naše děti velkomyslné, pravdomluvné a jemnocitné. Učitel a duchovní vůdce má právě v tom směru působit o vánocích.

Nechť není žádná křesťanská rodina bez „jesliček", i kdyby byla sebe chudší. Jesličky jsou věcí posvátnou v domě od štědrého dne až do hromnic. Jejich správným místem je oltářík, jenž má být vyzdoben pokud jen lze vánoční ozdobou. Několik jedlových větviček za jesličkami skýtá vonný půvab. Do svícnů na oltáři postavíme nové svíce s bílými stužkami. Dlíme u vánočního stromku, na němž hoří svíce na počest Jezulátka. Stromek sám nám ukazuje k nebi. Také rodinný stůl obdrží ráz vánoční, jedlová větvička zdobí talíř, na němž leží po jednom v pozlátku obaleném ořechu. Kdo si to nemůže dovoliti, má alespoň rozžatou svíci při večeři, aby tato zvýšila lesk.

Svátek štědrovečerní má ráz radostnější a začíná přečtením vánočního evangelia. Je-li přítomen kněz, promluví několik slov, jinak to učiní otec. Stačí několik prostých, ale zato srdečných vět. Pak se zapěje vánoční píseň: „Narodil se Kristus Pán". — Rodinný zpěv, jaká to nádhera! Kdo jen může, jde na půlnoční mši sv. a modlí se spolu církevní hodinky. Na toho, kdo má text církevních hodinek v ruce, zapůsobí bohoslužba mocným dojmem, jenž má vliv i na lidský charakter. Buďte v tento svátek pokud možno na třech mších sv. a poučte také děti, aby měly z účasti mešní radost. Již dítě se má

rádo modlit a chodit do kostela. Je pro vše dobré tak vnímavé a často marně čeká na správné slovo z úst rodičů. Jak je ulehčená výchova dítek, vrací-li se neustále rozhovory rodičů s dětmi k církevnímu roku. Křesťanští učitelé, jaká to příležitost k výchově!

O velkých svátcích nevynecháme ani odpolední bohoslužby. Kéž by jen všude byly zavedeny pobožnosti, modlitby a zpěvy před jesličkami. —

Následují tři svátky. Sv. Štěpán, prvomučedník; sv. Jan, miláček Páně a den nemluvňátek. Na sv. Jana světí Církev víno (podle legendy požil prý sv. Jan otrávené víno, které však mu neuškodilo). Takové zvyky by neměly vymírat. V mnohých rodinách v den nemluvňátek dostávají děti zvláštní dětské jídlo, kterým se jim připomíná dětská nevinnost.

Na sv. Silvestra se zbožnou vděčností uzavíráme občanský rok. Není-li v kostele slavného poděkování, tak alespoň doma u oltáříku zapějem „Bože, chválíme tebe". Opět promluví otec něco o uplynulém roce.

Podobně jako na hod Boží vánoční slavíme i svátky: obřezání Páně, sv. tří králů (kdy umístíme figurky k betlemu). Toho dne neopomeňme požehnání třikrálového v předvečer svátku. Některé rodiny mohou také pozvati si kněze. Jinak prochází otec s rodinou všemi místnostmi s modlitbou na rtech, při čemž palí

několik zrn kadidlových. Používá při žehnání a kropení obydlí v kostele posvěcené vody tříkrálové. Taktéž s posvěcenou křídou píše otec na dveře

19 + K + M + B + 39

V neděli po Zjevení Páně je svátek sv. Rodiny. Na oltář postavíme obraz sv. Rodiny, před nímž vykonáme pobožnost. Se zvláštní úctou čte otec evangelium o Nazaretě. Posvátná doba vánoční má dva mariánské svátky. Jsou to: 2. února Očišťování P. Marie, kdy Církev světí svíce, neboť stařec Simeon nazval dítě Ježíše „světlem k osvícení pohanů". V úctě chováme doma 11. února svátek zjevení Panny Marie v Lurdech.

3. února jdeme všichni společně do kostela na svatoblažejské požehnání. Kněz se při něm modlí: „Na přímluvu sv. biskupa a mučedníka Blažeje, zbav tě Pán od všech krčních nemocí a od každého jiného zla."

Rodičové, použijte svaté doby vánoční ve výchově. Vánoční radosti jsou dobrým prostředkem proti všem mravním nebezpečím.

Doba postní.

Jsme ještě takřka uprostřed doby po zjevení Páně (masopustu) a Církev již v neděli devitník předpisuje fialovou barvu kající. I nastává zde určitý rozpor: předpostí a masopust v rodinném životě skýtá malou nesnáz, jež se stupňuje a vrcholí nedělí quinquagesima, jež nazývána ostatky či karneval. Kdo vidí Církev v rouše lkajícím a slyší v evangeliu zmínku právě o umučení Páně, jak se může oddati světu, ponořenému právě v největší radosti?

Církev však je milostivá a shovívavá. Již po staletí sleduje život masopustní se shovívavým strpením. I v domovech duchovních rodin totiž klášteřích, slaví se se ty dny tradičním čtveráctvím. Také křesťanská rodina ve světě může si v těchto dnech dovoliti více nevinného pobavení. V dobách dřívějších bylo pěkným zvykem, že v úterý masopustní přesně úderem půlnoční skončily všechny zábavy. Zúčastni se ale dle možnosti „smírných pobožností" za hříšnou bezuzdnost jiných.

Na popelečí středu zúčastněme se všichni, rodiče, děti, čeleď dojemného obřadu popelce. Kněz sype svěcený popel na hlavu a modlí se: „Pomni, člověče, že prach jsi a v prach se navrátíš." Zúčastniti se toho obřadu není církevním přikázáním a kdo jej vynechá, nehřeší. Jaké však by to bylo žití s Církví, jež by se omezovalo pouze na plnění patera při-

kázání církevních? Obřad popelce nemůže opomenout rodina, která jednou poznala, co znamenají církevní doby a úkony v životě lidském.

Na popeleční středu neb nejlépe den předtím před neb po večerní modlitbě upozorní otec shromážděnou rodinu na nastávající postní dobu. Dává laskavě své pokyny, odpovídající duchu doby. Odpadne rozpustilost a zbytečný hluk a smích. Domácí zpěv, hudba a nástroje se vážně a dočasně odstraní. Čas, věnovaný dosud hrám dětským, se omezuje ve prospěch práce a učení. Celý dům si dá záležet na přesném plnění povinnosti. Denně se cvičme v malých sebezáporech; naskytne se k nim stará příležitost. Jeden bude méně kouřit, druhý méně pít, třetí zanechá karet; jedna se nebude tak krášlit, jina tak často se dívat do zrcadla, třetí více mlčeti, děti méně mlsat a p. — tím spíš, že je nyní „půst újmy" tak zmírněn.

Večer se čte, nejlépe něco o umučení Páně nebo z vhodné knihy. Doporučí se též křížová cesta, bolestný růženec nebo krásný růženec k pěti ranám Krista Pána. Rodina putuje na blízké poutní místo Kalvarii. Jídla na stole souhlasí s postním řádem.

Toto chování v době postní nečiní rodinu neživou neb němou. Křesťanská radost a vese-

lost se stupňuje svou vnitřností. „Chlubíme se v kříži Pána našeho." Jsou-li postní neděle již každá pro sebe určitým oddechem od postu, oč víc to platí o neděli Laetare neboli růžové. V tuto neděli vyzdobíme domácí oltář, jenž je jinak prost vší okrasy. Také stůl ozdobíme alespoň umělými růžemi, neboť v našich krajích v té době ještě živých růží není.

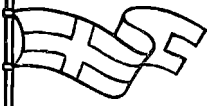

Hlavní obraz oltáříku zahalíme na Popeleční středu fialovým rouchem, podle zvyku v našich krajinách; podobně kříž ať na oltáři či ve výklenku je na Smrtnou neděli zahalen. Na Květnou neděli zúčastníme se svěcení ratolestí a kočiček a průvodu s větvičkou v ruce, již každý najde ležeti na svém talíři při obědě, uprostřed stolu stojí kytice z kočiček a palem. Tyto pak se dají za kříž po celý rok. Staré kočičky se spálí.

Pro svatý týden platí v přísnější míře každé nařízení pro dobu postní. Se zvony umlká na Zelený čtvrtek každá hudba. Mluvíme málo, zato se více modlíme. Kdo může, zúčastní se všech svatých obřadů. Bez nich sotva je myslitelné řádné prožití nejdramatičtějšího týdnu v roce. V neděli, úterý, středu a pátek se čtou večer

příslušné pašije. — Na Zelený čtvrtek shromáždí se rodina u stolu Páně. V pátek navštívíme usebraně a zbožně Boží hrob. Otec si vykoná u Božího hrobu adorační hodinku za potřeby své rodiny.

Čím zbožněji a vážněji jsme prožili dobu svatopostní, tím větší je vytoužená radost velikonoční.

Velikonoce,

Je-li radost vánoční půvabný a vonný pupen, pak radost velikonoční je nádherně rozvitým květem. „Vstal z mrtvých Spasitel, Alleluja," „Alleluja, živ buď nad smrtí zvítězitel..." Ve všech akordech od něžného tremola až po zvučné fortissimo zní Alleluja celou obcí křesťanskou od rodiny k rodině.

Radost velikonoční chce zavítati do čistotného domu. Veliké čištění a uklízení patří k dobrým zvykům rodiny, neboť odpovídá duchu doby. Než mají býti do Zeleného čtvrtku zhruba hotovy. Tři poslední a nejdramatičtější dny jsou příliš posvátné, než aby se měly takřka znesvětit nervosně chvatnou prací. V našich krajích je již odpoledne na Bílou sobotu svátek. Oltář se ozdobí veliko-

noční okrasou. Středem zůstane obraz Zmrtvýchvstalého Krista, držícího vítězný praporek. Po prvé užije se čerstvých květů. Na svícnech září nové svíce. Kde děti dorůstají, tam jim svěříme ozdobení oltáře. Teď pohleďme na ozdobu stolu! Posypeme jej petrklíči a jinými velikonočními květy. Uprostřed stolu stojí podobně jako na oltáři vyzdobený obraz Zmrtvýchvstalého.

Společně otec, matka a děti jdou svátečně oděni na vzkříšení a na průvod. V průvodu jdou dle starého církevního zvyku děti, muži i ženy zvlášť. Také v tom lze spatřovati nádherný symbol rodiny, pokládáme-li děti, otce i matky za jednotky a tyto tři jednotky opět za jedinou křesťanskou rodinu.

Zpověď velikonoční vykonána byla ve středu svatého týdne. Na velikonoční jitro spojí se rodina u stolu Páně za zbožného Alleluja, jež ještě vyznívá doma při snídani. Kdo není doma nutně zaměstnán, jde na velkou mši sv. Při dobrém rozdělení a snažném přičinění — především při dobré vůli! — nemusí zdržovat domácí práce mnoho členů od účasti mše sv. Ti, kteří si nechají doma mnoho práce, aby nemusili na mši sv., nejsou z našeho tábora. My se však těšíme, že smíme jíti.

Velikonoční oběd náleží k velikonoční slavnosti. Jímá nás jakási radostná posvátnost. Komu poměry dovolí, tomu poslouží beránek za pečeni velikonoční. Toť opravdu den v roce,

kdy masitá jídla mají své oprávnění. Dort jest ozdoben velikonočními ozdobami. Odpoledne jdeme všichni na nešpory s požehnáním. Pondělí velikonoční podobá se neděli. Odpoledne (ne-li již dříve) jdeme do Emaus, tedy do přírody a navštívíme také někde kostelík; poklekneme před Spasitelem s úpěnlivou prosbou na rtech: „Zůstaň s námi, Pane, neb se připozdívá."

Od večera Bílé soboty do soboty po hodu svatodušním modlíme se stoje místo „Anděl Páně" krásnou modlitbu „Raduj se nebes krá-no, Alleluja."

Otec se stará o to, aby se v domě zachovala nálada velikonoční. V týdnu velikonočním je denně svátek velikonoční a my jej slavme s Církví. Naše práce z povolání i ta nejhorlivější nemůže nás oloupiti o velikonoční náladu. Otec čte a vykládá o velikonocích, snáží se, aby sám byl rozdavatelem radosti velikonoční.

Doba svatodušní.

Oslavili jsme s Církví svatou veliký svátek Nanebevstoupení Páně a toho dne odstranili jsme s domácího oltáře obraz Spasitele zmrtvýchvstalého. Po devět dní před svátky svatodušními konáme s Církví svatou novenu (devítidenní pobožnost) k Duchu svatému krátkým jeho vzýváním při večerní modlitbě.

Temně rudými květinami zdobíme o svátcích svatodušních domácí oltář i stůl. Rodina prožívá radost Ducha svatého.

Otcové i matky potřebují ustavičného osvícení Ducha svatého ve všech otázkách výchovy dětí. Přijalo-li dítě z rodiny v tyto dny svátost biřmování, nestalo se tak bez hlubší přípravy. Školní vyučování zde nedostačí. Náboženství zůstává příliš často předmětem vyučovacím, jenž zaměstnává rozum, srdce však neuchvátí. Rodiče sami musí dítě připravit, aby uctívalo Ducha sv. a hodně přijalo svátost biřmování. Celá rodina v den biřmování přiklekne ke stolu Páně a oslaví také doma svátost u domácího oltáříku a u stolu. Šaty a dárky jsou cennými, ale přec vedlejšími. Radosti světské nesmí nikterak pokaziti svátostnou náladu dne. Ten den je posvěcen.

Boží Tělo.

Boží Tělo je náboženská rodinná slavnost celé farnosti. Je to tudíž ne tak svátek domácnosti jako spíše svátek Církve svaté a jejích věřících. I křesťanská rodina přiznává celou duší svou příslušnost k farnosti. Pomáhá zdobiti domy a ulice podle místního zvyku a zúčastňuje se ve svátečním oděvu průvodu svátostného.

Nejsvětějšího Srdce Ježíšova.

V týdnu po Božím Těle, církevně vyjádřeno: bezprostředně po oktávě čili osmidenní oslavě Božího Těla, slaví Církev svatá svátek Nejsvětějšího Srdce Ježíšova. Celý měsíc červen je věnován úctě Nejsvětějšího Srdce.

V úctě Božského Srdce vidí křesťanská rodina nejjistější záruku bohumilého, šťastného života. Proto jsou po celý rok „pátky Srdce Ježíšova", t. j. první pátky v měsíci, dny, kdy se přistupuje k smírnému sv. přijímání. V měsíci červnu bývá domácí obraz Srdce Ježíšova ozdoben, a není jediného večera bez krátkého vzývání Nejsvětějšího Srdce.

Dům křesťanské rodiny zasvětí se slavnostním způsobem Srdci Ježíšovu. Hospodář poprosí pana faráře, aby vykonal toto zasvěcení, které se koná v domácnosti, před obrazem Nejsvětějšího Srdce. (Obraz má býti krásný a důstojný.) Kněz přijde do domu, má promluvu a předříkává zásvětnou formuli, celá rodina pak slova opakuje. Že se tak stalo, poznačí se buď na obraze samém aneb v rodinné knize — kde takovou mají — a dotvrdí se podpisy kněze a všech rodinných příslušníků. Obnova zasvěcení koná se každoročně podobným slavnostním způsobem.

Nastolení Božského Srdce v domácnosti křesťanské rodiny záleží v tom, že se obraz

Božského Srdce slavnostně umístí v domácnosti na místě nejvíce vynikajícím, nejkrásnějším. Sám hospodář provede u přítomnosti rodiny toto umístění. Na to zvolí si rodina Pána Ježíše za svého krále a jako Králi se Mu slavnostně pokloní, Jej pozdraví. (Viz brožurku: „Rodina a Srdce Páně", Životem č. 236.)

MĚSÍCE.

Měsíc březen, který spadá obyčejně celý do doby svatopostní, je věnován sv. Josefovi a 19. den tohoto měsíce je jeho svátek. Svatý Josef je vzorem křesťanského hospodáře a patronem (ochráncem) křesťanské rodiny. Jeho svátek je pro každou křesťanskou rodinu velikou slavností. U domácího oltáře koná se modlitba k jeho poctě.

Květen. „Aj, což to libě zavání sem z rozvitého háje? To konvalinka vyzvání nám příchod Kněžny máje."

V takové náladě zdobíme doma májový oltář a zasvěcujeme celý měsíc květen své milé Paní zbožnými úkony, modlitbou a zpěvem. Jednak zúčastňujeme se, pokud můžeme, májové pobožnosti v kostele, jednak vkládáme do večerní modlitby písně ku poctě Královny máje.

V mnohých osadách je krásným zvykem pobožnost u sochy sv. Jana Nepomuckého (aspoň po 8 dní po jeho svátku: 16. května).

Měsíc růžencový. Církevní rok zakončuje měsíc růžencový — říjen. V první neděli tohoto měsíce je Slavnost růžencová. Kde je to jen trochu možno, modlívá se křesťanská rodina po celý tento měsíc při večerní modlitbě alespoň jeden desátek svatého růžence.

7. Svátosti a rodina.

Nám moderním křesťanům musí býti opět a opět znova připomínáno, že podstatou našeho náboženství není víra ani přikázání, nýbrž život v milosti, toť život nadpřirozený neboli život dítek Božích. Víra jest zajisté nutná, vždyť jest základem, na němž spočívá budova, duchovní chrám naší duše. Také přikázání jsou důležitá, jsou takřka ohradou skalního hradu. Nejsou však podstatou neb jádrem křesťanství. Tím je božský život, účast na životě Kristově, neboť jsme právě údy jeho těla. Jako ruka má účast na mém žití, taktéž křesťan, jako člen těla Kristova, má účast na jeho těle. A proto ona horlivá snaha Církve sv. dáti údům tento božský život a dáti jej „v hojnosti". Toť hlavní úloha Církve. Vždyť ona je na prvém místě pokladnicí milostí. Poněvadž ale křesťan roste v rodině a v ní dostává svou náboženskou výchovu, proto tolik Církev usiluje přivésti nejprve rodinu do tohoto posvěceného života.

Všechny svátosti slouží výhradně božskému životu. S toho hlediska se máme dívati na onu pokladnici milostí.

Je třeba začíti se svěcením kněžstva. Na prvém místě dal Kristus své Církvi zvláštní a vlastní svátost, aby měla rozdavatele prostředků milosti a takřka tvůrce života milosti. Kněz je dispensator mysteriorum Dei, t. j. rozdavatelem tajemství Božích. Jak bychom si měli vážiti kněžství my uvědomělí křesťané, jak děkovati za tak veliké dobrodiní a jak ho využívati!

Na druhém místě ustanovil Bůh svátost, která má zajistit podmínku života Božího, totiž život pozemský. A tou je svátost stavu manželského. Také manželství slouží životu Božímu.

Tak tvoří stav kněžský a manželský základ života Božího u jednotlivce. Svátostí stavu manželského dostává se novomanželům milosti a síly vytvořiti z dětí tělesných dítky Boží. Oč silněji by měl státi v popředí tento prvotný účel manželství! Jak by již vstup do stavu manželského měl býti liturgicky posvěcován svatební mší svatou a požehnáním nevěsty. Dnešní uzavírání manželství dokazuje svým sesvětštělým oslavováním svatby, že se zcela přehlíží vlastní účel manželství.

Teprve po těchto dvou svátostech je myslitelný křest. Jest znovuzrozením, tedy druhým

mnohem cennějším narozením člověka k vyššímu životu. Křest tedy nás povyšuje k novému způsobu života, křtem se dostává člověku svatého života; jím se stává údem těla Kristova. Odtud zase plynou důležité důsledky. V rodině se má pěstovat vědomí křtu sv. Církev usnadňuje tuto výchovu, neboť její výchovný program směřuje zcela k tomuto cíli. Doba postní a velikonoční je věnována obnově křtu, každá neděle je připomínkou křestního dne — (Asperges je obnova křtu sv.).

Kristem ustanovenou svátostí křestní obnovy je Eucharistie. Jejím úkolem je udržovat, živit a přivésti k vzrůstu a zrání život Boží. Kristus to výslovně praví: „Kdo její mé tělo, nemá v sobě života věčného." (Jan 6.) Toto lépe pochopíme přirovnáním ke stravě pozemské. Jím, abych rostl, nahradil spotřebované látky, chránil se před smrtí, překonával nemoci, abych mohl pracovat; totéž platí o Eucharistii ve vztahu na život Božský. Jak se dívají rodiče na přijímání této svátosti?

Svátost: *biřmování*. Jest svátostí dospělosti, upevnění v životě Božím a současně uschopnění sprostředkovat jiným život Boží. Proto si Církev přeje, aby snoubenci i kmotři byli již biřmováni. Rodičům tedy jsou po ruce dvě svátosti, aby převychovali své děti v dítky Boží: stav manželský a biřmování.

Nyní ještě zbývají dvě svátosti, které hojí rány a nemoci života Božího: pokání a poslední po-

mazání. I zde se nachází úkoly pro rodinu. Dětem se musí právě při jejich chybách a slabostech, jichž se dopouštějí stále jasněji vysvětlovat, co jest hřích lehký a co není nebezpečno životu Božímu, jak má býti shlazován (pouhou lítostí), jakým však neštěstím je hřích těžký, neboť značí smrt duchovního života. Pro svátost pomazání jsou připraveny v rodině ty nejnutnější věci: (pokrytý stůl k zaopatřování, svícny se svícemi, kříž a svěcená voda).

Tak se stane zbožnost křesťanské rodiny uvědomělým pěstěním duchovního života.

Nakonec budiž ještě zdůrazněno, že ženě a matce připadá zvláštní úkol na liturgickém vybudování rodiny. Jest kněžkou, je udržovatelkou duchovního života. „Révou úrodnou uprostřed domu tvého." Jest obrazem matky Církve. Připravuje rodinu k liturgickým oslavám, proměňuje dům v kostel.

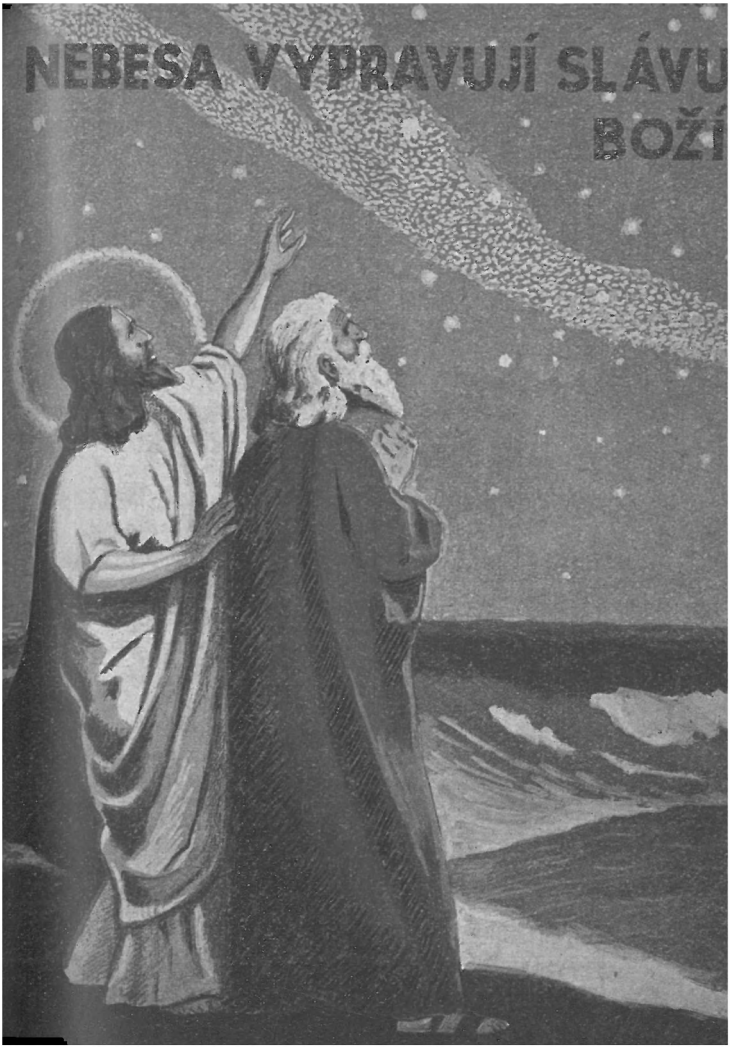
Abyste

církevní rok slavili v duchu Církve, objednejte včas z Exercičního domu ve Frýdku:

Vánoční pobožnost pro děti (Životem č. 192);
Dítko před svatostánkem (doba vánoční) (Životem č. 222a);
Šťastná rodina (Životem č. 4);
Dítko před svatostánkem (doba postní) (Životem č. 222b);

Půst (Životem č. 34);
Umučení Páně (Životem č. 124);
Obřady Květné neděle (Životem č. 294);
Velký pátek (Životem č. 170);
Bílá sobota (Životem č. 171);
Dítko před svatostánkem (doba velik. a svatodušní) (Životem č. 225);
Vstal Kristus z mrtvých? (Životem č. 296);
Nač se ještě modliti? (Životem č. 9);
Duch sv. (Životem č. 40);
Dary Ducha sv. (Životem č. 41);
Novena k Duchu sv. (Životem č. 271);
Obřady Božího Těla (m-20);
Znáš toto Srdce? (Životem č. 133);
Rodina a Božské Srdce Páně (Životem č. 236);
Májová pobožnost (m-32);
Sv. růženec (Životem č. 20);
Kristus Král (Životem č. 114);
Pomáhejte duším v očistci (Životem č. 7);
Kde jsou mrtví? (Životem č. 141).
Životy svatých „Naše světla" - 12.80 K.
Též vkusné papírové ješličky.

Imprimi potest. Pragae, die 4. Maii 1939. P. J. Haderka C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat. Censor ex officio: P. Emanuel Mysliveček C. Ss. R. Imprimatur Nr. 6918. Olomucii, die 5. Maii 1939. Dr. Joannes Martinů, Vicarius generalis.
„ŽIVOTEM". 24 sešitů jeden ročník. Předplatné na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Číslo poštovního účtu šekového v Praze 303.183. — Vydavatel Exerciční dům ve Frýdku. — Řídí R. Schikora, C. Ss. R., Mor. Ostrava. — Odpovědný redaktor R. Schikora, C. Ss. R. Tiskla Typia v Moravské Ostravě, Těšínská ulice 21.

NEBESA VYPRAVUJÍ SLÁVU
BOŽÍ

Nebesa vypravují slávu Boží . . .

Báječná nálada letní hvězdné noci! Co krásy v pohledu na tichou a přec tak velebnou báň nebes. — Těchto několik stran nás uvede do dílny hvězdářovy. Věřte, že nebudete litovat chvilky k přečtení této brožury. Co překvapujících poznatků získáte o hvězdné obloze — ale i o moci a moudrosti Všemohoucího.

PRVNÍ ROZČAROVÁNÍ.

Které pak z těch nočních světel se nám zdá být největší? Samozřejmě, že měsíc. A tu jsme u prvního klamu.

Měsíc je nám nejblíž a proto se zdá tak veliký. Víte, jak velká světla jsou mnohé ty zdánlivě pouhé jiskérky na obloze? Porovnejte jen: Za zimních večerů vídáte na obloze krásné souhvězdí Orion. Jeho jedna hvězdička (zvaná BETEIGEUZE) je tak veliká, že by se do ní vešlo PADESÁT MILIONŮ našich sluncí. A jak je veliké naše slunce? Do něho by se vešlo milion třistatisíc zeměkoulí. — A co je měsíc? Je padesátkrát MENŠÍ než naše zeměkoule.

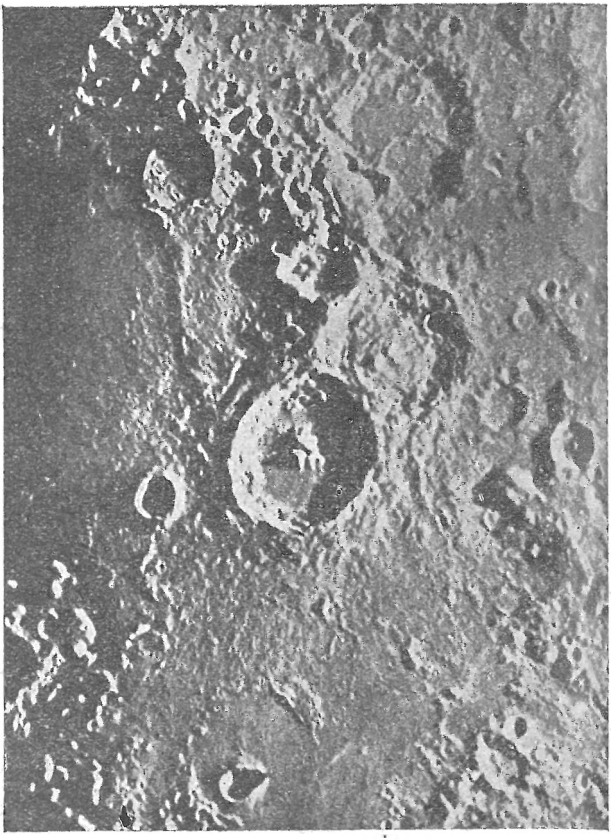
Tohleto je tedy překvapující rozčarování.

Aspoň nám snad hvězdáři nevezmou onu okouzlující krásu měsíce? Co lidí se navzdychá k měsíčku, jak Rusalka v stejnojmenné opeře Dvořákově: Měsíčku na nebi vysokém... Ale zase pohroma. Měsíček nemá vůbec smyslu pro naše vzdechy. Je to bezcitný, mrtvý muž. Ne-

přejte si na něm prožít jediný pohádkový večer. Zmrzli byste tam na rampouch, nebo se upekli. Podle toho, kdy byste tam přišli: Jeden den tam trvá 14 našich dní a jedna noc rovněž tak dlouho (30 dní je jeden měsíc). Ve dne je tam 100 až 120 stupňů Celsia (to se vaří už voda v hrnci při takové teplotě), ježto paprsky sluneční dopadají přímo, není tam vzduchu, který by mírnil žár. A v noci? Stejná hrůza: bez přechodu na ráz 100 stupňů pod nulou (kdy je odvrácen měsíc od slunce). —

A co ta dobrácká tvář měsíčku? Co to vlastně je?

Je tam jakoby nos: To je pohoří, vysoké asi 6.000 metrů (Alpy jsou 4800 m vysoké). To vypočítali hvězdáři dle délky stínů, jež vrhá. Jsou tam pohoří ještě vyšší. Na konci nosu měsíce je prsténcovité pohoří, obrovský kráter. Do něho by se vešel celý Nový York, Londýn i s Paříží. Jsou tam ještě větší krátery: jeden dokonce velikosti celých Čech. Jsou to jakoby duté velikánské kužely, hrotem dolů obrácené. Někteří hvězdáři odhadují počet těchto kráterů na měsíci na 30.000. Tvář měsíční je jimi jako strupy poseta. To je tak zase ilustrace k písni: Měsíček jak mazáneček, na nebíčku špoulí svou hubičku a čtverák se usmívá... K tomu přidejte, že na měsíci není ani kapky vody (t. zv. moře na měsíci jsou nesmírné kamenité pustiny), není tam ani bylinky či stromu. Poněvadž tam není vzduchu, chybí tu i krásná modrá

Fotografie měsíce (horstvo, krátery).

obloha, červánky jsou na měsíci úplně neznámé. Bludné meteory se sypou do tváře měsíce jako kroupy. Nemají se čím zachytit — (na zemi se rozstřiknou a shoří většinou v ovzduší).

Jednu útěchu by našli na měsíci lidé tělnatí. Bez odtučňovací kůry by naráz ztratili svou tíži: devadesátikilogramový obyvatel země by tam vážil 15 kg (slabá přitažlivost měsíce).

Naši zemi bychom viděli jako asi 13krát větší měsíc v úplňku. Vypadala by ta naše matička ale hodně strakatá: moře zemská zeleně-modře, pevnina žlutočerveně.

Snad tě zajímá, je-li ještě jiný měsíc na obloze než náš. Ano. Kolem Neptuna obíhá též jeden měsíc. Jupiter jich má devět, Saturn dokonce deset. Mars má dva. Menší z nich je vzdálen od Marsu jako Praha od Nového Yorku. Je to skalní balvan 10 km v průměru. Elektrickou pouliční drahou bys na něm dojel za hodinu od pólu k pólu.

K ČEMU JE TEDY MĚSÍC?

Není ani k získání pokladů pro hrabivé lidi stvořen, není jen ani k vůli hvězdářům, aby měli nač obracet své dalekohledy. Je tak hrozný ve skutečnosti a přece tak milý na pohled. Těší poutníka za noci, oživuje a zpříjemňuje noční temnotu. — Není to krásný dar Boha lidem? Ano, s radostným srdcem vzhlížej k Otci na nebesích, jenž ke tvé radosti a kráse noci stvořil tento div Boží moci.

TRPASLÍCI.

Nebudu vypravovat pohádku o Sněhurce a sedmi trpaslících. Myslím trpaslíky ve vesmíru.

Slunce je provázeno svým komonstvem: de-

vět oběžnic obíhá kol něho. — Sledujme jejich vzdálenost od slunce. Slunci nejblíž je Merkur. Je vzdálen od slunce 60 milionů km. Večernice (Venuše) je vzdálena 108 milionů kilometrů. Pak následuje země (150 milionů) a Mars obíhá slunce ve vzdálenosti 228 milionů km. Teď však je přestávka 550 milionů km než shlédneme další oběžnici Jupitera.

Tato velká mezera byla nápadná již dávno hvězdářům. A to vedlo k objevení malých oběžnic, trpaslíků ve hvězdné říši, jimiž se tu jen hemží. Jsou to t. zv. planetoidy nebo asteroidy.

Jejich třpytivá, měnící se jasnost nám ukazuje, že to nejsou kulová tělesa jako velké oběžnice, nýbrž spíše hranaté úlomky roztříštěných světů. Největší měří v průměru 800 kilometrů a nejmenší dosud pozorovaný planetoid měří jen jeden kilometr. Podle výpočtů belgického badatele je jich všech asi na 100.000. Vznikly pravděpodobně ze ztroskotaných oběžnic.

HRAVÉ DĚTI.

Universitní profesor kdysi uvažoval: Když se podívám na čipernou malou veverku, vždy se táži, co měl P. Bůh asi na mysli, když to roztomilé zvířátko stvořil. Jistě nic jiného nezamýšlel, než aby nám udělal radost. — Totéž můžeme říci pozorujeme-li tyto dovádivé děti sluneční — planetoidy. Vesele tančí kolem svého dárce života — slunce.

A že jsou tak malinké (poměrně), způso-

bily by návštěvníku leckteré obveselení: Přitažlivost je tam totiž také směšně malá. Na jedné této hvězdičce, malé „Berolíně" by vážil muž těžký 160 kg jenom 25 DEKAGRAMŮ.

METEORY.

Roku 1931 noviny oznámily zajímavou zprávu: Snoubenci kdesi v Čechách jeli do kostela a tu z nenadání jim do kočáru někdo praští. Vedle vozu ležel kámen. Vyšetřovalo se a — zjistilo se z povahy kamene, že to není obyčejný klukovský kámen, nýbrž že je to meteor.

Horší meteory zažili 30. června 1908 v sibiřské Tajze. Část lesa byla v šířce několika kilometrů úplně zpustošena. R. 1902 spadl ve východní Sibiři obrovský meteor. Zaryl se do téměř nedosažitelné hloubky do země. Tlakem vzduchu byly stromy v okruhu 30 kilometrů pováleny (paprskovitě od místa dopadu meteoru).

I celé deště meteorů byly pozorovány. Dne 9. října 1933 pozorovali skoro v celé Evropě od půl sedmé do dvanácti hodin v noci ohnivý dešť. Střed záře ležel v souhvězdí Draka. Za minutu napočítali sto ba i několik set meteorů z tohoto ohnivého zdroje vychrlených. — V severní Francii v L'Aigle se udál 26. dubna 1803 strašný dešť kamení: Na nebi bylo pozorovati jen malý mráček. V mráčku vznikal výbuch za výbuchem. Daleko bylo slyšeti asi pět minut trvající hukot, podobný válečné vřavě. Počet spadlých meteorů byl odhadnut na

3.000. Největší z nich vážil devět kilogramů. — 10. února 1896 o půl desáté dopoledne slétla nad Madridem ohnivá koule, jež svým modravě bílým jasem přezářila i slunce. Vybuchla s takovým rachotem, že se i okna rozbila a zdi sesuly.

Co jsou vlastně meteory, jak vznikají? Hvězdáři se domnívají, že jsou to trosky rozpadlých komet. Jsou to jediné pozdravy z vesmíru, jež můžeme i vzíti do rukou a je zkoumati. Dle svého složení se rozeznávají meteory železné, kamenné, slitiny sklovité a čtvrtý druh: půl kovu, půl nerostu. Tedy vesměs nám známé hmoty ze země.

Po látkách ústrojných nikde nebyly nalezeny v meteorech nejmenší stopy, jak nám hlásí věda. Nevěřící učenci by se rádi vyhnuli Pánu Bohu a proto nám cosi vypravují o příchodu života na zem s neznámých prostor vesmíru. Nebylo prý třeba stvoření, život k nám přišel z hvězd. — Nu a kdo ten život (kdyby tam vůbec byl) na ty hvězdy dal? Tam vznikl náhodou? Škoda, že toho na světě víc nevzniká náhodou. To bychom se nemuseli pachtit v hospodářství a vše by nám velkolepá náhoda nejen rodila, nýbrž snad i svážela do stodol!

Meteorům se dávají různá jména. Ohnivý zjev větších meteorů se nazývá ohnivá koule. Pevné kusy, jež z koule dopadnou na zem, nazýváme meteority. Létavicemi nazýváme meteory, které se jen zablesknou a shasnou, shoří; na zem vůbec nedo-

padnou. Tento zjev je velmi častý. Lidé říkají, že padají hvězdy. Ohnivé koule jsou úkazem řídkým.

Na naši zemi se řítí neustále hotové krupobití meteorů, celé miliony. Chrání nás však před nimi obal vzduchový. V zemské atmosféře se zarazí, tříští a mnoho docela shoří těchto trosek, třeba se řítí neslýchanou rychlostí — až 150 km za vteřinu. Velké povětroně, meteory, mohou býti ovšem i velice nebezpečné. R. 1902. byl v Mexiku vykopán obrovský balvan železa, jehož váha odhadnuta na 50.000 kg. Strašný povětroň spadl 8. srpna 1934 do Čínského moře. Očitý svědek ho popisuje: Pokud se vznášel ve vzduchu, plál jasně zeleným světlem, které přešlo před jeho zmizením v moři do tmavočervena. Plných pět minut byla celá krajina zaplavena světlem jako za dne. Ve vzduchu bylo slyšeti hromové rachocení a hned na to vyšlehla jako blesk veliká záře. Lidé vybíhali z příbytků v úžase i hrůze.

Meteory. — Nejsou obrazem vášní lidských? Kolik lidí přivedla nezřízená touha po majetku, po slávě, po požitku k velikému jménu. Zazářily jako meteor. — Meteory natropí mnoho hluku, ale končí v ssutinách, roztříštěny se sypou po kraji. To je důsledek jejich původu: jsou to trosky.

Stejný je konec vášní — třeba na chvíli získaly obdiv světa...

SVĚTLUŠKY.

Znáte svatojánské mušky. Když jdete večerní dobou lesem, mihne se vám před očima světélko a hned zase zmizí. To jsou ve vesmíru létavice. Jakmile se setká na svém letu vesmírem se zemskou atmosférou, třením vzduchu se tak rozžhaví, že krásně zazáří — a shoří. Podle výzkumů K. Graffa padá za jednu vteřinu na celou zeměkouli 400 létavic, denně tedy 34 milionů létavic. Velmi mnohé jsou ovšem tak malé, že je pouhým okem nespatříme. Odborník tvrdí, že obyčejně jsou to tak malinká tělíska, že nedosahují ani váhy jednoho gramu a jsou velikosti třešně. Meteory, které dopadnou až na zem jsou proti tomu velmi řídké: denně sotva dva.

Světlušky. Zazáří a shoří. Ta chvilka záře je jejich život i smrt. Není to obraz krátkosti našeho žití? — — Pád meteorů, někdy pln hrůzy, strašné divadlo! Jak se cítí človíček s celou svou kulturou maličký před úžasnou mocí Boží...

LIDIČKY, TŘESTE SE, KOMETA NESE SE...

Tak se u nás zpívalo v květnu 1910 a popěvek končil: osmnáctého května bude konec světa. Tehdy se totiž ukázala Halleyova kometa.

Kometa (vlasatice) byla od pradávna považována za znamení hněvu Božího. Jednou jí připisovali mor, jindy prý ona způsobila pád

dobytka (r. 1668 jí přičítali na vrub úmrtnost koček ve Vestfálsku) opět jindy předpovídala válku a t. d. Takový strach z komety je pověra.

V novějším věku přistupovala bázeň z velkých rozměrů komety. Co kdyby se srazila s naší zemí? Ona Halleyova kometa měla hlavu velkou tak, že by se do ní vešlo 97.000 zeměkoulí. Kometa r. 1811 dokonce měla hlavu velikosti slunce (do slunce se vejde, jak již víme, milion třistatisíc zeměkoulí). Též ohon komety nahánĕl strach: délka jeho bývá často i osmdesát milionů kilometrů (takový pás byste mohli ovinout dvatisíckrát okolo zeměkoule). Ke všemu hvězdáři zjistili spektroskopickou analysí*), že v ohonu Halleyovy komety je jedovatý kyanovodík a že naše země má projíti 20. května tímto jedovatým ohonem. Jen v Německu spáchalo tehdy 16 lidí sebevraždu ze strachu před touto otravou. V Novém Yorku si dal továrník vystavĕt panceřový sklep s láhvemi kyslíku, aby se zachránil. Ale všechny obavy byly bezdůvodné. Nebezpečí nehrozilo a svĕt žije dodnes.

*) Spektroskopická analyse záleží ve zkoumání paprsku, vycházejícího z určitého světelného zdroje. Jak známo, světlo se láme skleněným hranolem v pás duhových barev. Pás duhových barev se zove spektrum. Barvy nejsou v tomto pásu vždy seřazeny ve stejné šířce. To záleží na světelném zdroji. Dle toho, jaké spektrum která hvězda dává, poznají hvězdáři složení hvězdy neb komety a t. d. — z jakých plynů a látek se skládá.

Z čeho sestávají jednotlivé části komety? Hlavu komety tvoří pevné kusy hmoty, balvany kamene a kovu. Jsou třeba od sebe vzdáleny desítky kilometrů, ale jsou přece drženy pohromadě společným těžištěm. Ostatní stavební materiál hlavy komety, plyn a kosmický prach je — poměrně k velikosti komety — tisíckrát řidší než nejřidší vzduch. Kdyby nastala srážka se zemí, nastal by pravděpodobně dešť meteorů, při kometě větší by ovšem mohly být následky pro zemi osudnější. Ježto však naše země je ve vesmíru mizivě malé tělísko, je nebezpečí srážky nepatrné.

Ohon komety je ještě nádhernější zjev než hlava její. Sestává z plynných látek a z kosmického prachu. Právě, že je tak jemný, je proti němu obal vzduchový kol země hotovým nerozborným krunýřem. Můžeme projít kolika kometami bez bázně. Kometa však takové objímání země zaplatí draze. Země svou přitažlivostí strhá celé kusy ohonu k sobě.

Dráha komety má podobu elipsy. V jednom jejím ohnisku je slunce. Obíhá kolem slunce celá léta. Některá kometa oběhne slunce jednou za tři léta, jiné vypočítali hvězdáři jednu cestu na 28 tisíc roků. Lze tedy vypočítat, kdy se zase která kometa poblíž země ukáže. A vskutku se to již mnohokráte předem vypočetlo. Komety již znali ve starověku. Aristoteles píše o kometě, jež se ukázala r. 372 před Kristem. Poněvadž se kometa nedrží důsledně své vyká-

zané elipsovité dráhy, přiblíží se občas k některé oběžnici, zemi či jiné a ta z ní „trhá vlasy" — přitažlivostí svou jí odnímá část hmoty. Zvláště Jupiter je pověstný lovec komet. Jak vidět je nejen lidem, nýbrž i kometám velká svoboda záhubná... Z rozcuchané komety zbydou jen ssutiny. Letí-li kolem nich země, přitáhne si část v podobě létavic a meteorů.

Kolik je celkem komet? Vědecky bylo pozorováno a napočítáno dosud 615 komet. Přičteme-li ty, které byly v dřívějších letech již pozorovány, ale nepočítány, můžeme jejich počet zdvojnásobit... Praví nám však hvězdáři, že komet ubývá.

OBĚŽNICE.

Kolem slunce obíhá několik hvězd i naše země. Můžeme je nazvat dětmi slunce, ježto vznikly z hmoty sluneční. Již jsme se zmínili, čtyry z nich krouží v bližších kruzích u slunce (Merkur, Venuše, Země a Mars) a po přestávce 550 milionů kilometrů nastupují Jupiter, Saturn, Uran, Neptun a nově objevená (r. 1930) oběžnice, pojmenovaná Pluto. Jména těchto i jiných hvězd jsou brána z bájesloví řeckého. Pro zajímavost zde kladu žertovné personifikace Nerudovy o našich oběžnicích:

Uran a Neptun (tak pro příklad) dávno jak rampouch
jsou tuhy
vedle nich v posledním tažení Saturn i se svými kruhy.
Jupiter také už zvadlý kmet, pleť jeho žlutě tak září,
ledové ruce, líný chod, široké vrásky v tváři.

Promrzlý je to kolohnát - ač že Vám sotva se plazí,
my když se nejpěkněj točíme, on nám to, habán ten,
kazí.
Mars, no ten ještě by prošel přec - jen kdyby nebyl
tak rudý.
To je to: hbitým že pijákem voják je po světě všudy.
Země, ach země, toť ženuška při práci věčně jen hravá,
plna je květů a písniček, mladá jak lípečka zdravá.
Ještě pak: holčička Venuše, kypící, bující poupě,
a skoro matce až na klíně Merkur, to nemluvně hloupé.
Slunce je pečlivá matička, kol sebe drží nás mladší,
ale i zestárlé propouští, jen až kam zraky jí stačí.
A jsou i planety takové, které už před časy zvadly,
jejichžto trouchnivé mrtvoly v komety již se rozpadly.
Někdy však po nich se roztouží, náhle je stáhne až
k sobě,
ohnivé slzičky žíhají po nebi v němé té době
(t. j. létavice).

Podrobnější hvězdářské údaje o oběžnicích najdeš v brožuře „ŽIVOTEM“ číslo 323.

Nejdále od slunce je z jeho oběžnic Pluto. Víte, kolik kilometrů? ŠEST MILIARD kilometrů. A dále nesahá říše sluneční? O jsou to ještě úžasné dálky! To poznáme z délky dráhy komet. Kometa Halleyova oběhne svou dráhu za 76 let a její dráha sahá až skoro do blízkosti Plutona — tedy šest miliard kilometrů od slunce. Kam teprve doputují komety, jež běží svou dráhu několik tisíc let? A tam všude sahá ještě vliv slunce... Jaká stavba obrovských rozměrů...

Devět oběžnic slunce. A mezi nimi je přec jen naše malá země d r a h o k a m e m. Na ní je ŽIVOT. A to život tak pestrý a všestranný: osm kilometrů vzhůru do vzduchu je ještě

život a ještě hlouběji pod vodou. Jen hmyzu se čítá 300.000 druhů, rostlin 600.000 druhů... A kdo sečte druhy vymřelé, předpotopní. Život nacházíme na zemi všude, není místa, kde by nebylo vůbec života. — Ale bylo ještě třeba, aby někdo všechnu tu krásu a moudrost stvoření uznal a vyslovil. Bylo zde ještě třeba rozumné bytosti. A tou je člověk, jenž vědomě a svobodně nemůže jinak než zvolat chválu tomu, jenž to vše tak moudře zařídil. Život člověka má být jediným Te Deum laudamus TVŮRCI. Člověk je králem tvorstva svým rozumem, svými schopnostmi. — A ještě výše ho povýšil Bůh svou milostí — člověk se stal dítkem Božím, dítkem Tvůrce...

Maličká Země — — a přece tak veliká! Je život i na jiné ještě hvězdě? Jsou snad někde jinde též podobné rozumné bytosti jako my? — Nevíme.

Ale řekneš snad: K čemu tedy ty obrovské světy? Nač ty bezkonce dálky? Nebylo by to mrhání, jen k vůli člověku všechno to tvořit? K vůli tomuto červíčku?

Člověk je i na světě obklopen též mnohými bytostmi, jež ho předčí velikostí a silou — a přece je králem všeho toho. A ani jednotliví lidé se neměří pouze dle velikosti a váhy, nýbrž dle ducha. Malý drahokam předčí celou skálu žuly svou cenou. — Ostatně nevidíme, jak příroda rozeseje často miliony semen, aby se aspoň jedno uchytilo a vzklíčilo? Měl být Bůh zde

šetrnější? Pro nekonečnost Boží není nic velkého ani namahavého.

U obrovského dalekohledu stojí člověk. — Proniká do bezmezných dálek vesmíru. Jímá ho přímo závrať a údiv nad velikostí světa. To viděl v mlhavých obrysech VELIKOST BOHA. — Není již to dostatečný důvod stvoření těch nekonečných světů? Z čeho lépe poznáme velikost, nekonečnost Boží?

Není divu, že velcí hvězdáři se cítili tak malými a pokorně se klaněli Tvůrci.

II. SLUNCE.

Mine noc a všechny hvězdy mizí před nádherou SLUNCE. Proč pak? Že by bylo snad největší ze všech hvězd? Nikoliv. Proto je tak slunce pro nás veliké, že nám stojí daleko blíž než jiné hvězdy. (Tedy stejným právem můžeme i ostatní velké hvězdy vlastně nazývati slunci.)

Ovšem proti zemi a ostatním oběžnicím je slunce vskutku obr. (Podrobnější čísla viz v brožuře Životem 323.) Obrovská váha slunce (dva tisíce kvadrilionů tun — kdybys toto číslo napsal, mělo by sedmadvacet nul) je nutná, aby se slunce stalo středem soustavy. Je fysickým zákonem, že tím větší přitažlivost, čím větší váha. Svou tíží přitahuje slunce všechny své oběžnice, komety a t. d.

A slunce je dále matkou země, zdrojem světla, tepla a můžeme říci — života. Všechno od slunce.

K životu jsou naprosto potřebny: světlo, vzduch, teplo a voda. Vše to máme od slunce. Světlo: Jsou zajímavé chemické účinky slunečních paprsků. Vnikají do pletiva rostlin a rozvíjejí zde velkou činnost. Buňky rostlinné se stávají tak chemickými laboratořemi. Kyslík se assimiluje, kyselina uhličitá ze vzduchu je zpracována a kyslík je při tom vyloučen k dobru lidí, zvířat i rostlin. Bez rostlin by byl ústrojný život na zemi nemyslitelný. Vzduch: sestává asi ze tří čtvrtin dusíku a čtvrtiny kyslíku, kromě menších podílů jiných látek. O oběhu vzduchu rostlinami jsme právě mluvili — tím se vzduch osvěžuje znova a znova. Voda: Co by byl svět bez vody? co by rostlo? a co bez rostlin? Na horkém rovníku se vypaří obrovské množství vody. Celé ovzduší země je jak ohromný stroj, hnaný silou slunce. Vzduch ohříván sluncem proudí a roznáší vodu na sever i na jih. Ochlazená vodní pára se sráží v deště, jimiž vše okřívá. A teplo? Čím topíme? uhlím, dřevem, olejem, rašelinou — ale i to jsou dary slunce. Mluvili jsme o assimilaci uhlíku, jehož ohromné množství ze vzduchu pracuje v rostlinách. Odumřelé stromy a rostliny se mění pod zemí zasypány v uhlí. Zemní oleje nejsou než množství kapalného uhlovodíku a rašelina je odumřelé rostlinstvo proměněné v bažinách. A zdrojem všeho teplé paprsky sluneční.

Máme my vůbec potuchy, jaký zdroj energie slunce je? Jak silné světlo je ve slunci? Kdyby svítilo 2.500 stosvíčkových žárovek ze vzdálenosti jednoho metru, dosáhly by téhož osvětlení jako kolmé paprsky sluneční dokáží ze vzdálenosti 150 MILIONŮ KILOMETRŮ. A teplota slunce? Povrchová teplota vy-

zařující do vesmíru se odhaduje na 6.500 stupňů (ve Vítkovicích ve vysokých pecích dosáhnou 2.000 stupňů). Horkost slunečního jádra se odhaduje na 30 až 50 MILIONŮ stupňů. Ledový most, spojující Zemi a Slunce (tedy dlouhý 150 milionů kilometrů) o tloušťce 3 a půl kilometru by roztál teplem slunečním za vteřinu a za dalších 8 vteřin by se proměnil v páru. Z toho vidíme, že se nemusíme obávat, že by slunce brzy vyhaslo (třeba opravdu slábne). — Hvězdáři mu odhadují, že se svou energií vystačí ještě asi 15 BILIONŮ let.

A jaká je síla slunce, vyjádřena počtem koňských sil? (Koňská síla — značka HP nebo Ks — je práce, jíž je třeba k vyzdvižení 75 kilogramů do výše 1 metru ve vteřině.) Úhrnná energie slunce se může vyjádřiti číslem s jedenadvaceti nulami: 504 tisíc trilionů koňských sil. A chcete vědět, jakou práci slunce koná? Vozit vodu v sudech je též práce, a těžká. Slunce zvedá ročně na rovníku z moře 650 bilionů tun vody a roznáší ji v podobě mračen po celé zeměkouli. Víte, kolik je to vody? Ta by se vešla do rybníku 40.000 km dlouhého (jako rovník), 5.500 km širokého (páteronásobná délka ČSR.) a 5 metrů hlubokého. — A jiná práce slunka: přitažlivost. Země letí kolem slunce rychlostí 30 km za vteřinu. Odstředivou silou je samozřejmě od slunce vzdalována. Běda jí, kdyby se od slunka vzdálila — zahynula by. Čím bychom museli zeměkouli k slunku připoutat, kdy-

by nebylo přitažlivosti sluneční? To by bylo třeba asi silného provazu či lana! Jak asi silného? Také to hvězdáři vypočetli. Bylo by k tomu třeba jednoho BILIONU ocelových tyčí šest metrů tlustých. Tuto sílu vykoná slunko samo svou přitažlivostí!

SLUNEČNÍ BOUŘE.

(Viz obraz na str. 30.)

Také slunce má kolem sebe ovzduší. V něm právě vznikají prudké bouře, jaké si nemůžeme ani představit. Jsou to t. zv. protuberance sluneční. Ohnivé vlny mračen, vysoké tisíce kilometrů se řítí ohromnou rychlostí. Dne 8. října 1920 fotografovali protuberanci (jazyky šlehající z těchto mračen) 831.000 km vysokou — je to dvojnásobná vzdálenost měsíce od země.

Podobně tak zv. skvrny sluneční nejsou než elektromagnetické bouřlivé víry ve slunci. Tyto skvrny možno někdy i bez dalekohledu (začazeným sklem) pozorovati jako temné body na slunci. Menší z těchto ohnivých vířivých roklí na slunci jsou až velikosti Afriky. Byly i pozorovány takové, že by pojaly do sebe sedm zeměkoulí. (Nedivte se, když by se přece do slunce vešlo MILION TŘISTATISÍC zeměkoulí!) Z těchto vírů se vyvíjejí silné elektromagnetické proudy, jež mívají i vliv na zemi (poruchy telegramů, radiového poslechu). I „severní záře" bývá prý v takových obdobích častá a mimořádně krásná.

Bouře na slunci. Přesahuje to všechnu naši představu. Představte si hořící město za prudké bouře v noci. Bouře vyvrací stromy, boří domy, ničí obyvatele. Pojednou se otevře země a vyrazí sloupy dýmu a ohně. (Tak si představuje dnes věda i zničení Sodomy). Bouře burácí dále. Vichr sviští, blesky se křižují a hrom se mísí do zoufalého křiku a lomozu ve městě. —

Strašný obraz a — přece jen slabý k vyjádření úžasného zjevu na slunci, kde síla ohně a rozměry přesahují naše představy. Přidejte, že tyto bouře trvají často celé měsíce a řádí v prostoře, rovnající se snad celé Evropě.

Bouře na slunci. — Co jestli takové bude peklo? — Má málo moci Bůh, který dává SKUTEČNĚ toto hrozné divadlo na slunci? — — O věř, že hrozné bude upadnouti do rukou Boha rozhněvaného. —

HÁŽEME ZDE STÁLE MILIONY...

Už jsi těch milionů, milý čtenáři, tady přečetl, že ti z toho jde snad až hlava kolem. Samé miliony a biliony a triliony.

Co je milion, to jistě víš: tisíckrát tisíc. A co je miliarda? Tisíckrát milion. A co bilion? To je tisíc miliard nebo-li milionkrát milion. A milionkrát bilion ti dá trilion a konečně milion trilionů je kvadrilion.

Ale jak si to máme představit?

Milion si můžeš představit, když ti řeknu, jak dlouho bys počítal, kdybys měl říci milion-

krát za sebou jedno slovo (na př.: já). Kdybys to slovo milionkrát vyslovil (jednou za vteřinu) trvalo by ti to 12 dní.

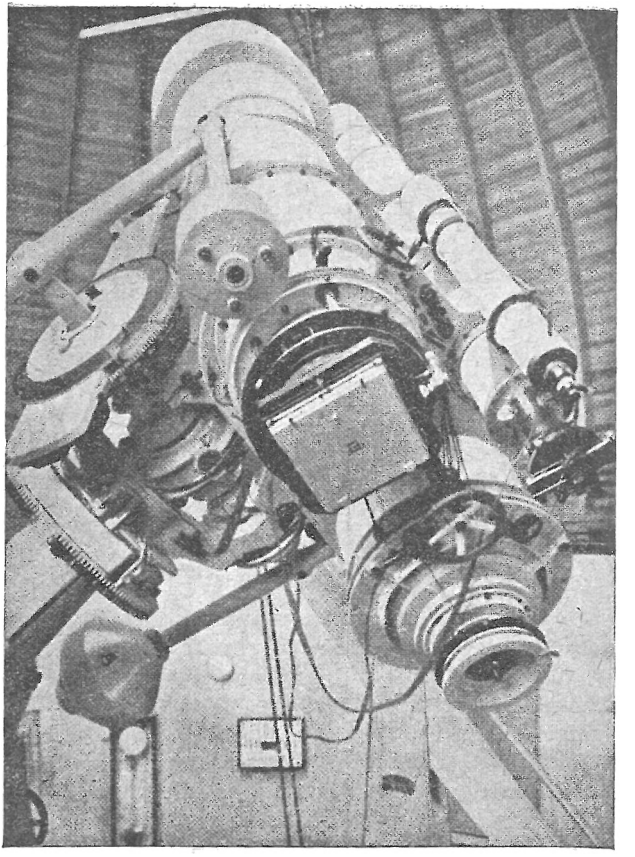
A co je miliarda?

Kdyby chtěl někdo spočítat miliardu zrnek kukuřice a napočítal by jich 100 za minutu, pak by tu miliardu počítal 57 let. Kdyby to začal počítat třiadvacetiletý obchodní příručí, byl by z něho stařec osmdesátiletý, až by tu miliardu napočítal.

Teď teprve trochu dovedeš pochopit, jaké nám téměř nepochopitelné, závratné skutečnosti to ve vesmíru jsou...

A JAK TO HVĚZDÁŘI MOHOU VĚDĚT, KDYŽ TAM NEBYLI?

Hvězdáři mají nesmírně přesné a veliké dalekohledy, které jim ukáží věci, o nichž se nám ani nezdá. Chceš se o tom i ty přesvědčit? Zajdi si (až budeš někdy v Praze) na Petřín na lidovou Štefánikovu hvězdárnu a sám užasneš, co tam spatříš. A co jsou teprve dalekohledy na světových hvězdárnách! V Americe v St. Wilsonu je Hookerův dalekohled. Jeho mohutným okem je obrovské stříbrné zrcadlo, uložené na skle. Průměr jeho je půl třetího metru a váží 4.500 kilogramů. Těmito dalekohledy vidí kolik hvězd na tom místě na obloze, kde my vidíme jedinou hvězdičku. Velké dalekohledy mívají zároveň již i fotografický přístroj, kterým

Dvojitý dalekohled vatikánské hvězdárny. Levá roura má 4 čočky o šířce 40 cm. Pravá roura: zrcadlový dalekohled, 60 cm v průměru. Uprostřed hledací malý dalekohled.

hvězdář fotografuje to, co vidí — ba deska fotografická zachytne i to, čeho si oko nevšímne.

Své poznatky pak hvězdáři srovnávají a počítají a počty jejich se zase novými objevy potvrzují. Tak na př. nově objevená oběžnice (r. 1930) Pluto byla napřed zjištěna výpočty hvězdáře a pak se ji podařilo teprve dalekohledem najít.

A NAČ VŮBEC HVĚZDÁŘSTVÍ? MÁ TO PRAKTICKÝ VÝZNAM PRO ŽIVOT?

Dobře je tato otázka položena dnes, ve 20. století. Ale není správné klást jen stále otázku: co nám to vynese. Kterýsi slavný muž praví: Budeme-li se ptát stále jen, co mi to vynese, pak propadneme úplnému materialismu a zahyne na světě všechen idealismus. Vojín, umírající za vlast, se nemůže ptát, co mu to vynese. Mučedník za víru rovněž nemůže počítat s časným ziskem. Matka, sedící u lůžka nemocného dítěte celé noci, se neptá, co jí to vynese.

Hvězdářství má rozhodně význam mravní. Učí pokoře pohledem na nesmírné světy Boží. Rozhodně tato věda zušlechťuje vnímavou duši. Jaký to vzlet dává duchu lidskému!

Ale i prakticky zasahuje (a ještě více časem může zasáhnout po nových objevech) hvězdářství do života. Na př. z čeho se dělají předpovědi počasí? ne-li na základě hvězdářských

poznatků. A význam hvězd pro námořníky? (částečně dosud). Zvláště studium STRATOSFÉRY slibuje velké zisky.

Co je to stratosféra. Obal vzdušný kol naší země — dle odhadu hvězdářů sahá do výše 800 km. Jen asi 11 km však je naše syté ovzduší, kde možno dýchat. Nazývá se troposférou. Od 11 km do 70 km je pásmo vzduchové daleko řidší a studené. To je stratosféra. Nad ní je podle dohadu vrstva vodíku. V ní se vždy rozzáří létavice. Nejvyšší, další vrstva se zove geokoroniová sféra. V ní se odehrává polární záře.

R. 1934 vystoupil ruský balon až do výše 22 km. Dosud nejvýš, co se vůbec člověk vznesl. Bohužel výsledku toho zkoumání nemělo, ježto se balon zřítil, obalen ledem a letci zahynuli i se svými výzkumy. Než lidé neustanou až vše prozkoumají. Změny vzduchu ve vyšších polohách mají totiž velký význam na povětří na zemi. Po prozkoumání stratosféry bude možno bezpečněji prorokovat počasí. Též letecká technika se o stratosféru zajímá. Počítají, že by tam letadlo urazilo cestu z Evropy do Ameriky za 10 hodin. A zvláště si slibují mnoho od prozkoumání t. zv. ultrazáření.

Velebné slunko, nekonečný vesmír!

K politování jsou všichni malí (ale ještě více ti „velcí" lidé), kteří se cítí na této zemičce tak mocní a nechtějí se sklonit před Bohem. Do krve se sápou na horu Boží velebnosti, chtějíce ji zničit, — ničíce sami sebe. Nechtějí být závislými na NEKONEČNÉM Bohu — jako kdyby Země řekla, že bude žíti bez Slunce....!

III. HVĚZDNÉ SVĚTY.

Někdy za hodně jasného večera si stoupni a počítej, kolik je na obloze hvězd. — Bojíš se, že bys některé počítal dvakrát a přidal bys jejich počtu? Neboj se. Přidávej jen směle a ještě nedosáhneš jejich čísla.

Pouhým okem jich hvězdáři napočetli 6—8 tisíc. Obyčejným kukátkem jich již možno napočítat téměř osmkrát víc. Dalekohled s čočkou 10 cm, jich najde přes dva miliony. Ale hvězdáři se ještě nespokojí. Nechají si fotografickou desku otevřenu celou noc, třeba i několik nocí za sebou jen na malý úsek oblohy a pak najdou, co by jim ani nejlepší dalekohled neukázal. Záře i slabé hvězdičky, již oko pomine, přece vyleptá na fotografické desce po delší chvíli tečku.

A tak došli k úžasnému objevu: Napočítali na 30 MILIARD HVĚZD.

JAK JSOU HVĚZDY VELKÉ?

Můžeme je raději nazývat slunci než hvězdami, neboť mnohé jsou proti našemu slunci pravými obry. Které mají svítivost 600krát větší než naše slunce, ty nazveme již obry a které svítí ještě ostřeji, to jsou již veleobři. Těchto posledních ovšem není mnoho. Aspoň příklad nám ukáže jednu: Hlavní hvězda v souhvězdí Orionu září vesmírem 17.700-násobnou svítivostí našeho slunce. I plocha jejich je dle toho úžasných

rozměrů. Průměr hvězdy Miry v souhvězdí Velryby je šestsetnásobný průměru slunce (tedy 800 milionů km).

Ovšem překvapující je právě u těchto obrů h u s t o t a jejich hmoty. Ta je k hustotě naší země často až směšně malá. Mnohé z těchto hvězd-obrů jsou skoro, nebo úplně ve stavu plynném. U některých je jejich hmota rozfouknuta tak, že je řidší než náš vzduch. Čím to je? Na to nám odpoví další odstavec:

STÁŘÍ HVĚZD.

Každá hvězda má své dějiny. Jejich dějiny ovšem třeba počítat na miliony let. Jak se zrodily?

Všude ve vesmíru je nevídané množství nesvítící pralátky. Je namnoze řidší než náš vzduch. To je materiál budoucích hvězd. Tvůrčí mocí se dostane tato pralátka do kroužícího pohybu. Dělají se chuchvalce mraků, veliké jako nebetyčná horstva. Konečným výtvorem krouživého pohybu je kosmická koule. Dle zákona přitažlivosti tíhne hmota této plynné koule k těžišti — jádru. Tak se v středisku více zhušťuje a otepluje. Vnitřní žár zanítí brzy celou kouli a nám se zjeví nové svítící slunce-hvězda. Čím dál víc houstne, proto se i zmenšuje — ale i rozžhavuje víc a více. To je postup vývoje hvězd dle dohadu hvězdářů. Na vrcholu svého života plane koule světlem bílým za žáru až 30.000 stupňů. Po tisících letech hvězda slábne: zmenšuje se její velikost i žár. Sirius má teplotu již jen 11.000 stupňů, naše slunce jen 6.000 stupňů. Tedy i naše slunce již je na sestupu. Naše země dokonce na sklonku života — povrch úplně vychladlý. Dle stáří té které hvězdy se řídí též b a r v a jejího světla. Vidíte hvězdičky, zářící červeně, jiné do modrozelena, do žlutočervena. Toť podobný postup, jako

při vložení černého kusu železa do pece: napřed zčervená, pak žloutne až se rozzáří do běla. Necháte-li ho vychladnout, postup barev se dostavuje v opačném pořadu. Tak i barvy hvězd zvěstují, zda je ta která hvězda ve svém vrcholném věku, či již stárne neb teprve počíná svou dráhu životní.

Věk hvězd a věk lidský. — —

Stoletý stařec by žil (počítáno na vteřiny) 3 tisíce milionů vteřin (3 miliardy). Zaměníme-li vteřiny za roky, máte představu o stáří hvězd....

A JAK JSOU OD NÁS HVĚZDY DALEKO?

I v naší sluneční soustavě jsou vzájemné vzdálenosti oběžnic, jak již víme, dosti slušné. K Plutovi by jel od nás rychlík severoamerické pacifické dráhy skoro sedm let (bez přesedání a zastávky), až by absolvoval těch 6 miliard kilometrů.

Ale co by si počal i tento rychlý vláček, kdyby měl dojet až na hvězdu jménem Alfa Centauri? Je tam od nás 41 BILIONŮ kilometrů? — To už nelze ani dobře v hlavě směstnat.

Abychom si to nějak přece představili, uvažujte:

Velice jemné nitky jsou kokonová vlákna pavučin. 400 kilometrů těchto vláken váží jen 5 gramů. Kdybychom měli natáhnout vlákno dlouhé až k této hvězdě Alfa Centauri, potřebovali bychom 500 milionů KILOGRAMŮ těchto vláken. Tento náklad by uvezl vlak 25 kilometrů dlouhý, tažený 500 lokomotivami....

Jiné přirovnání: Světlo a radiové vlny letí stejnou rychlostí. Zvuk se šíří velmi pomalu:

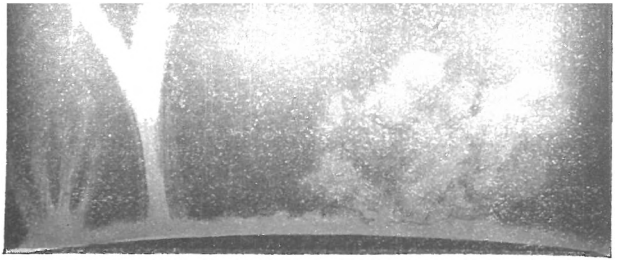
300 metrů za vteřinu. Pozorujete to na př. při bouřce: zableskne se, ale rána se ozve až po několika vteřinách. Světlo neb radiové vlny za vteřinu urazí 300.000 KILOMETRŮ. Tak, kdyby mluvil řečník v Praze do amplionu, posluchači u přijímačů v Australii by ho slyšeli dokonce o nepatrný zlomek vteřiny DŘÍV než v Praze vzdáleni od jeho tribuny. Tedy velká rychlost radia. Na tuto hvězdu by však toto radiové poselství došlo až za 4 leta a 4 měsíce...

Mluvíme zde o rychlosti světla. Dle toho se též všeobecně v hvězdářství počítá. Pro měření vzdáleností hvězd se užívá jako míry t. zv. světelných roků. — Kolik by světlo za rok urazilo kilometrů? Rok má 31 a půl milionů vteřin — za každou vteřinu urazí světlo dráhu 300.000 kilometrů — tedy za rok 9 BILIONŮ kilometrů. To je vzdálenost jednoho světelného roku.

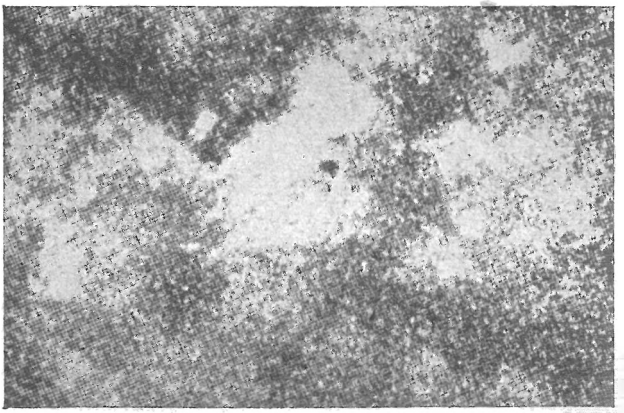
A teď poslyšte: Hvězda Vega je od nás 28 světelných roků, jiná hvězda (Aldebaran) v souhvězdí Býka je od nás asi 43 světelné roky vzdálená, známá nám již Beteigeuze 270 světelných roků; tolik i známá hvězda Polárka. Paprsek, který dnes z Polárky vidíte, z ní vyšel roku 1666. Tak dlouho k nám letěl. Hvězdy jiné počítají 5000 světelných roků a jiné — nenapínejme déle svou zvědavost — některým hvězdám počítají hvězdáři vzdálenost až DVĚ STĚ MILIONŮ SVĚTELNÝCH ROKŮ

MLÉČNÁ DRÁHA.

A teď, když jsme již řekli vzdálenosti, řekněme i úplný počet hvězd. Zmínili jsme se o 30 miliardách, ale to jsou hvězdy, jež vidíme mimo mléčnou dráhu. A co je to mléčná dráha? Dalekohledy a jemné fotografické desky ukázaly ohromující skutečnost: mléčná dráha na obloze to jsou MILIONY A MILIARDY HVĚZD! (Na 200 až 400 miliard hvězd počítají.) Na mnoha místech je mléčná dráha zvláště hustá: to jsou obrovské kupy hvězd. Jak takové kupy hvězd vypadají, vidíte na přiložené fotografii ze souhvězdí Labutě. V této kupě odhaduje hvězdářská francouzská společnost na 800 tisíc sluncí-hvězd (r. 1931). Jiný příklad: Pouhým okem můžeme zahlédnout malou hvězdičku v mléčné dráze, zvanou „Messier 13". Je to ale obrovská kupa hvězd. Odhaduje se na 30.000 hvězd. — A my vidíme malou hvězdičku! — — je od nás vzdálena 33.000 světelných roků. A víte, jaký prostor asi celá ta kupa „Messier 13" zaujímá? Z jedné strany tohoto shluku na druhou odhadují vzdálenost 96 světelných roků! — — Mléčná dráha: MILIARDY hvězd a do ní patříme i my se svým sluncem a všemi jeho oběžnicemi. A nyní ještě úžasné překvapení: hvězdáři počítají na obloze nikoliv jednu mléčnou dráhu, nýbrž 30 MILIONŮ mléčných drah, jež pro svou nesmírnou vzdálenost dělají dojem jen jakési mlhy. — —

Protuberance sluneční, pozorovaná 31. 8. 1869 10 hod. 45 min.

Hvězdokupa v souhvězdí Labutě.

Tedy miliony a miliardy hvězd — miliardy! Vzdálenosti mezi hvězdami nedozírné — 200 milionů světelných roků — a vše to se řítí vesmírem úžasnou rychlostí (i t. zv. stálice). Rychlosti hvězd jsou různé a tak se navzájem přibližují. O hrůzo — i na nás se řítí ty světy — než díky Bohu: bude to trvat DESETITISÍCE let než nás dohoní. My se toho již nedožijeme.

Rychlost letu světů ve vesmíru je až nepochopitelná: celá mléčná dráha se řítí rychlostí až 360 kilometrů za VTEŘINU. Některým mlhovinám hvězd vypočetli hvězdáři rychlost až 35 tisíc km za vteřinu...

— — — — — — — —

Šílený let vesmírem. I my se řítíme s celým tím nepochopitelným rejem. A kam? — nevíme. Nikdy se nevrátíme na to místo ve vesmíru, kde jsme se po prvé k Bohu modlili, kde jsme po prvé hřešili... a světy se řítí dál a dále a my s nimi... Kam? Neví to nikdo, jen Ten, který ten úžasný stroj světů sestrojil. Již tisíce a a tisíce, ba miliony let se žene země uprostřed miliard sluncí-hvězd do neznáma...

A tu na zemi je Bůh popírán, sesměšňován — snad také miliony či miliardami hříchů, slovem, myšlenkou, skutkem...

A v tomtéž okamžiku, co lidský červ páše všechny možné hanebnosti a urážky Boha — v témž okamžiku je unášen i se svou zemí, tímto práškem mezi světy, do nesmírných dálek nepochopitelnou drahou — chráněn před záhu-

bou ochrannou náručí Boží — — — O VŠEMOHOUCÍ, JÁ KLEČÍM A KLANÍM SE.

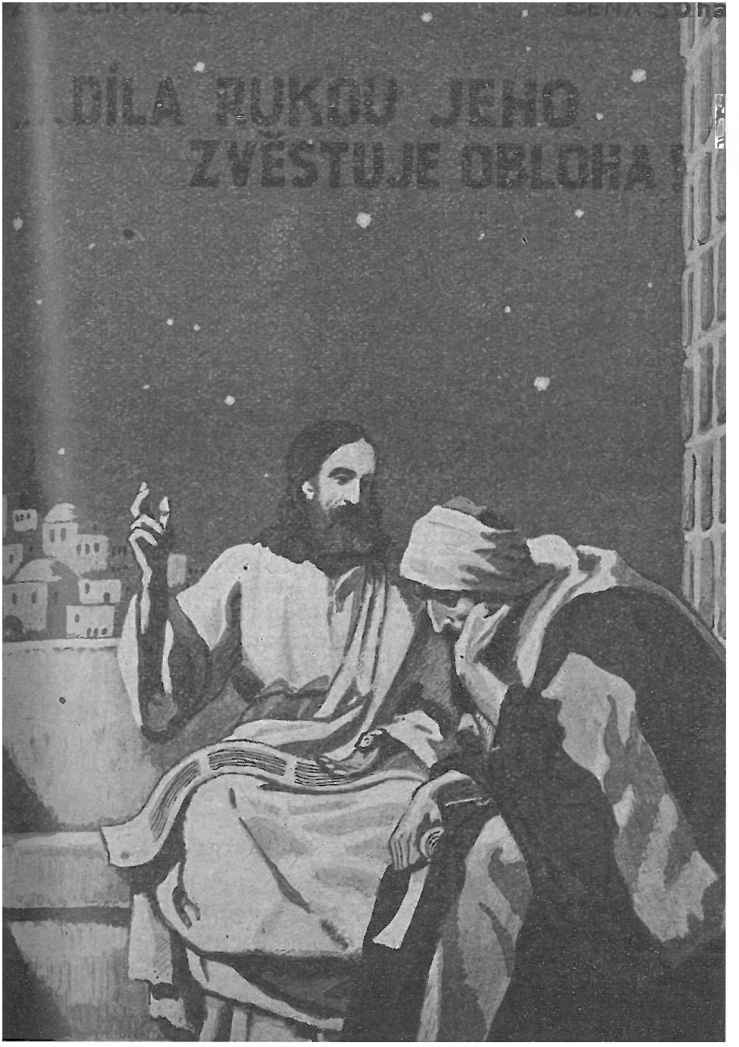
„Po nebi hvězdic je rozseto - lesem jak zvonců vřesných,
dech času je měrně provádí - v jásavých kruzích plesných.
Vidíme plesu jenom cíp - zkoumej a čítej sebe líp,
mistře v početním cviku - nespočteš tanečníků.
Vesele se zemí měsíc jde - Země zas v mocném kruhu
se okolo slunce otáčí - v zářivém planet pruhu.
A i to velké slunce zas - kolem většího vede nás
a toto slunce jeho - kam jde? a kolem čeho?
Mysli se nejvýš - a nad tebou - hvězd jako vřesných zvonců
a kdybys byl jak slunce stár - nedomyslíš se konců.
KLEČÍM a hledím v nebe líc - myšlenka letí světům vstříc -
vysoko, převysoko a slza vhrkla v oko - - -" (Neruda.)

O VŠEMOHOUCÍ, JÁ KLEČÍM A KLANÍM SE TI NA VĚKY.

(K spisku použito knih: J. Lenz „Nebesa vypravují" a Plassmann-Pohle „Himmel und Erde".)

Imprimi potest. Pragae, die 4. Maii 1939. P. Fr. Suchomel, C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat. Censor ex officio: P. Emanuel Mysliveček, C. Ss. R. Imprimatur Nr. 6913. Olomucii, die 5. Maii 1939. Dr. Joannes Martinů, Vicarius generalis.

„ŽIVOTEM". Úvahy náboženské, výchovné a sociální. Vychází ve Frýdku dvakrát v měsíci. Cena jednoho sešitu 50 hal. 24 sešitů jeden ročník. Předpláci se na celý ročník i s poštovným 13 K. Číslo poštovního účtu šekového v Praze 303.183. — Vydavatel Exerciční dům ve Frýdku. Telefon č. 38. — Řídí R. Schikora C. Ss. R., Mor. Ostrava. — Odpovědný redaktor R. Schikora C. Ss. R. — Tiskla Typia, Mor. Ostrava, Těšínská 21.

DÍLA RUKOU JEHO
ZVĚSTUJE OBLOHA

Prof. dr. Mouřinovský.

„. . . díla rukou Jeho zvěstuje obloha!"

ČLOVĚK S HLAVOU K ZEMI SKLONĚNOU.

Hvězdná obloha!

Třpyt a záře moře světel — dílo úžasné Boží velkoleposti a krásy — — a přece člověk na ně pohlíží lhostejně — bez zájmu — nebo nepohlíží vůbec!

Chtěná slepota!

Člověk je příliš pohřížen v zájmy pozemské — chodí s hlavou k zemi skloněnou — touží sytit se jen hmotným bohatstvím země!

Jen několik jedinců tohoto světa opájí se nadšením vzneseného obrazu hvězdného nebe.

Leč marně vybízí tato hrstka lidí a volá ke druhým: Sursum capita! — Hlavy vzhůru! Sytte se krásou nebes — poznejte také vy úžasné dílo Boží!!

*

Nechci nic jiného těmito řádky, než přivést lidi k většímu chápání úžasného díla Božího na obloze, aby se k němu více povznášeli a jím víc a více poznávali velikost Tvůrce, jehož pak by více ctili a velebili!

SLUNCE.

Králem našeho hvězdného ostrova — matkou dítek planet — kvočnou svých kuřátek — je Slunce.

Obrovská žhavá koule — gigantických rozměrů! — A přec jen hvězdný trpaslík!

Jeho skutečný průměr je 1,400.000 km.

Je 109krát delší než průměr zemský.

Člověk — urazivší denně 30 km — by prošel slunečním průměrem za 128 let.

Rychlík — pádící 100 km rychlostí v hodině — by projel jeho průměrem za 583 dny.

Letadlo — 300 km za hod. — by tu dráhu proletělo za 194 dny.

Dělová koule — 1 km/sec — by proletěla touže cestou za 16 dní.

Obvod rovníkový na Slunci je 4,400.000 km.
Člověk by obešel Slunce za 400 let,
rychlík by je objel za 5 let,
letadlo by je obletělo za 2 leta a
dělová koule za 51 dní.

Objem Slunce je takový, že by se v něm ukrylo 1,300.000 zemských koulí. Ohromnost jeho je tak veliká, že by v jeho útrobách mohl obíhat Měsíc kol Země nejen v nynější vzdálenosti, ale i tehdy, kdyby byl od Země ještě o 315 tisíc km dále.

Hustota Slunce však je jen 1 a ¼krát větší vody.

Proto dalo by se ze Slunce vytvořit jen 330.000 zeměkoulí — čili 330.000 zemských koulí by vyvážilo Slunce! Za to tíže je na něm 27 a ½krát větší než na Zemi. Člověk — vážící 75 kg — by na něm vážil přes 2 tuny, t. j. přes 2000 kg. Svojí vahou by tam sám sebe úplně rozmačkal!

Slunce otáčí se kol své osy jednou za 25 dní.

Bod na jeho rovníku ubíhá rychlostí přes 2 km/sec, tedy dvakrát rychleji než dělová koule.

Toť ohromnost Slunce!

Než ono je od nás také hodně daleko.

Jeho střední vzdálenost od Země je 149 mil. 500.000 km.

Jak veliká to vzdálenost, vysvitne z dalšího: Člověk by došel na Slunce za 14.000 let, rychlík by tam dojel za 170 let, letadlo by tam doletělo za 57 let, dělová koule za necelých 5 let.

Světelný paprsek doletí k nám ze Slunce za 8 a 1/3 minuty.

Ve vesmíru je vše v pohybu — nic nestojí — tedy ani Slunce ne! Také ono letí vesmírem do dálných jeho hlubin 20krát rychleji než dělový granát — totiž rychlostí 20 km/sec (čti: 20 km za sekundu).

To znamená, že se posune za hodinu o 72 tisíc km — za 20 hodin o celý svůj průměr — za rok urazí 730,000.000 km.

Při tom vleče s sebou celou svoji rodinu: planety s měsíci, komety, meteory a kosmický prach.

Kam putuje — nevíme!

Nám se nyní zdá, že letí směrem k souhvězdí Herkula, ale jeho dráha jistě není přímočará, neboť všecka slunce vesmírová gravitačně na sebe působí, což způsobuje úchylky ve dráze, která je asi eliptická nebo skoro kruhová, po níž slunce letí kol nějakého centra.

Slunce je žhavá koule — v níž jsou skoro všecky prvky ve stavu plynném — která dodává Zemi světlo a teplo, bez něhož by na ní bylo pusto a mrtvo — žádný život — tma a tma!

Slunce je matkou našeho života!

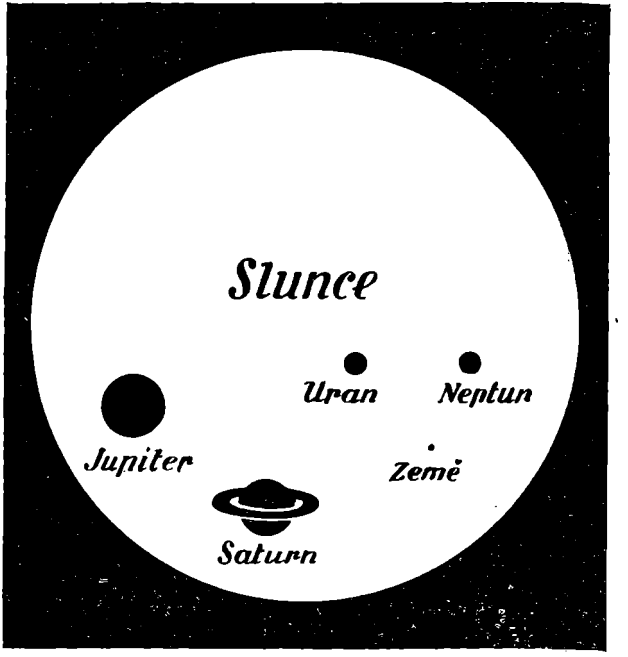
Životodárné Slunce!

Slunce samo o sobě je nevyzpytatelným důmyslem Božím. Pán života dovedl Slunce tak zařídit, že je schopno udržovat život na naší Zemi!

Řekli jsme, že Slunce letí vesmírem s celou svojí rodinou. A právem! Neboť jeho dětmi jsou oběžnice, jich je dosud známých devět — a to: Merkur, Venuše, Země, Mars — asteroidy — Jupiter, Saturn, Uran, Neptun a nedávno objevený Pluto.

Všecka tato tělesa jsou připoutána ke Slunci jeho úžasnou přitažlivostí — gravitací!

Projdeme krátce celou touto sluneční rodinou!

Jak veliké je slunce!

Jak se v něm ztrácí i velké oběžnice — o naší zemičce ani nemluvě.

MERKUR.

Merkur je Slunci nejbližší oběžnice.

Je jasno, že přitažlivost Slunce působí na něho nejvíce a proto musí kol něho velmi rychle obíhat, aby do něho nepadl. Síly — dostředivá a odstředivá — musejí se vyrovnávat!

Od Slunce je vzdálen 58,000.000 km.

Světlo ze Slunce k němu dorazí za 3 minuty.

Jeho průměr je 4.840 km, obvod 15.212 km.

Člověk by Merkura obešel za 507 dní, rychlík objel za 6 a půl dne, letadlo obletělo za dva dny a dvě hodiny, dělová koule za 4 hodiny.

Merkur je nejmenší oběžnicí sluneční soustavy. Než přece, pro jeho poměrnou blízkost Zemi, je viditelný jako hvězda prvé velikosti, ale jen za soumraku, neboť zapadá brzo po západu Slunce.

Je 20krát menší než Země, ale hustotu má ze všech planet největší — 5.6. — Hustota vody je 1. To je důkazem, že vznikl ze hmoty sluneční, která se kdysi rozkládala po celé nynější soustavě a od povrchu ke středu byla čím dál tím hutnější.

Proto planety Slunci bližší jsou hutnější a těžší, vzdálenější řidší a lehčí.

O jeho otáčení kol osy — rotaci — nevíme nic. Je však jisto, že se otáčí, ale za kterou dobu, nebylo dosud zjištěno, poněvadž tato pla-

neta pro blízkost Slunci je nejobtížněji pozorovatelná.

Někteří jsou toho mínění, že doba jeho rotace se neliší mnoho od rotace zemské, jiní zase, že trvá celý martovský rok — 88 dní. Tím by se podobal našemu Měsíci, jehož doba rotace trvá právě tak dlouho jako jeho oběh kol Země — 27 a půl dne.

Oběh Merkura kol Slunce trvá 88 dní. Oběhne tedy Slunce 4krát zatím co Země pouze jednou — čili Merkurův rok je 4krát kratší roku našeho.

Pohyb Merkurův kol Slunce je ze všech planet nejrychlejší, neboť urazí ve vteřině 37 km.

Merkur může se nám přiblížit až na 79 mil. km. Do té vzdálenosti by člověk došel za 7.200 let, rychlík za 90 let, letadlo za 30 let, dělová koule by naň doletěla za dvě leta a několik dní a světelný paprsek jen 4 a půl minuty.

Člověk žasne nad takovou vzdáleností, ale poznáme, že je to jen malý krůček do vesmíru!

VENUŠE.

Venuše je druhá oběžnice od Slunce. Je od něho vzdálena 108,000.000 km, kteroužto dráhu proletí sluneční paprsek za 6 minut.

Její průměr je o málo menší než průměr naší Země — 12.180 km, obvod její pak měří 38.642 km.

Člověk by obešel Venuši za 3 leta a 200 dní, rychlík by ji obejel za 16 dní, letadlo za 5 dní a 9 hodin, dělová koule za 10 a půl hod.

Bod na jejím rovníku ubíhá rychlostí 450 m/sec.

Venuše je o málo menší Země. Jeví se nám jako nejjasnější hvězda na obloze vůbec — ba její světlo vrhá i stín. Je známa pode jménem Jitřenka a Večernice. Kdo dobře ví, kde ji hledat, může ji vidět i za jasného dne v poledne. Odtud také její jméno Dennice. Pisatel sám ji viděl po 11. hodině před polednem.

Hustota její je 5.2 — tedy o málo menší než hustota zemská.

Venuše a také Merkur se nám jeví ve fázích jako Měsíc. Když je nám blízká, vidíme ji jako srpek.

Oběhne Slunce za 225 dní: tak dlouhý je tedy její rok. Letí na své pouti rychlostí 35 km/sec.

Může se nám přiblížit až na 41,000.000 km.

Do té vzdálenosti by člověk došel za 3.750 let, rychlík by tam dorazil za 47 let, letadlo za 15 a půl roku, dělová koule za 475 dní — rok a 4 měsíce — světelný paprsek je z ní u nás za 2 minuty.

Je-li však Venuše od nás na opačné straně Slunce, je nám vzdálena 257,000.000 km.

Venuše je obklopena hustou atmosférou, která nám nedovoluje spatřit povrch planety. Na Venuši se odehrávají denně hotové bouře,

Její oceány ve dne vrou a syčí pro úžasný žár sluneční (na rovníku přes 100 stupňů) a z mračen se hrnou na pevninu proudy vod. Oběžnici samu ani nevidíme, — co vidíme, jsou sluncem ozářena její mračna. Možno ji často pozorovat celý den. Ráno jí říkáme Jitřenka, večer ji nazýváme Večernicí.

ZEMĚ.

Třetí planetou — oběžnicí — je naše Země, která je o něco větší než sesterská Venuše, neboť její rovníkový průměr je 12.756 km — plošný obsah měří 510,000.000 km² a krychlový obsah obnáší 1,,087.095,173.820 km³.

O ohromnosti Země nemůžeme si učinit představy, a přece její hmota je pouze 324.440tý díl hmoty sluneční.

Střední vzdálenost Země od Slunce je 149 mil. 500.000 km. Na začátku ledna je Slunci nejblíže — 147,000.000 km, na začátku července nejdále — 152,000.000 km.

Z toho je patrno, že její dráha kol Slunce není kruhová, nýbrž eliptická.

Tak je tomu u všech planet.

Sluneční paprsek doletí k nám ze Slunce za 8 minut.

Poněvadž Země se rychle otáčí kol své osy, je na pólech zploštělá, takže poledníková kružnice je o 43 km kratší než rovník. Rovníkový obvod je 40.074 km.

Člověk by obešel Zemi po rovníku za 3 leta a 240 dní, rychlík by tu dráhu zdolal za 16 dní a 17 hodin, letadlo za 5 dní a 14 hodin, dělová koule za 11 hodin.

Bod na rovníku při rotaci zemské ubíhá rychlostí 500 km/sec.

Hustota Země je 5.5 — t. j. 5 a půl krát hustší než voda.

Země oběhne Slunce za 365 dní a 6 hodin — to je náš zemský rok. Při tom letí rychlostí 30 km/sec, což je 30krát rychleji než dělová koule. Vzhledem ke hlubinám vesmíru však tato rychlost je dost pomalá, neboť Země při ní se posune o jeden svůj průměr teprve za 7 minut.

Dráha zemská — jak jsme řekli, je eliptická. Její delší osa měří 300,000.000 km.

Země je zajisté také hodně těžká. Kolik kg asi má? Jste zvědavi? — Dost! Napišme si to číslo na jeden řádek:

5,,,,956.000,,,000.000,,,000.000.000.000 kg.

Jak pak se čte takové „numero"? Takto: Pět kvadrilionů devět set padesát šest trilionů kg.

To je pro člověka nepředstavitelné!

Co však oproti Zemi je nadýmající se člověk? A, co je Země oproti Slunci? Mizivý prášek vesmíru!

Věru, — člověk nemá ani nejmenšího důvodu, aby se něčím pyšnil, leč pouze svojí maličkostí a nepatrností!

*

Naše Země — na jejímž pestrém povrchu je pouze 150 milionů km² pevniny, kdežto vody — moří a oceánů — 360 milionů km³ — neobíhá kol Slunce samotná, nýbrž doprovází ji na její pouti Měsíc. Země je tedy prvá planeta od slunce mající měsíc.

MĚSÍC.

Měsíc je těleso gravitačně připoutané k naší Zemi, kol níž obíhá — vlastně na ni padá. Je vzdálen od Země pouze 382.000 km při střední vzdálenosti. Může se však k ní přiblížit až na 357.000 km. Mezi Zemi a Měsíc by se dalo umístit 30 zeměkoulí. Jinými slovy: Měsíc je od nás vzdálen jen 30 zemských průměrů. To je vzdálenost opravdu na dosah ruky! Jen si to srovnejte se Sluncem, které — jak už víme — je vzdáleno od nás 150,000.000 km, kdežto Měsíc ani ne půl milionu km. Je tedy skoro 400krát blíže Zemi než Slunce!

Náš Měsíc patří mezi největší měsíce naší sluneční soustavy. Jeho průměr je 3.481 km, obvod 10.935 km.

Člověk by ho obešel za rok, rychlík obejel za 4 a půl dne, letadlo za 36 hodin, dělová koule za 3 hodiny.

Dráhu Země-Měsíc by zdolal člověk za 36 let, rychlík za 160 dní, letadlo za 53 dny, dělová koule za 4 a půl dne, světelný paprsek za 1 a půl vteřiny.

Měsíc se otočí kolem své osy za dobu svého oběhu kol Země t. j. za 29 a půl dne, takže nam ukazuje stále tutéž stranu. Rovníkový bod na Měsíci se pohybuje za vteřinu méně než 5 metrů!

Toto těleso nám svítí za nocí pohádkovým světlem slunečním, které se od něho odráží — zrovna tak jako ode všech ostatních planet a jejich měsíců.

Hustota Měsíce je 3.5 — je tedy z řidšího materiálu než Země, jeho matka, z níž by se dalo vytvořit 81 takových koulí jako je Měsíc.

Jeho rychlost kol Země je dost pomalá — 1 km/sec.

Povrch Měsíce je nám znám ze všech těles nebeských nejlépe, protože je nám velice blízko, takže velikým dalekohledem můžeme na Měsíci uvidět balvany, mající asi 30 metrů rozlohy.

Jsou na něm jen hory a pouště bez vody, vzduchu a života — stopy po úžasné činnosti sopečné — samý obrovský kráter! —

M r t v ý s v ě t ! !

Země z Měsíce by se nám jevila 13krát větší, než jak my vidíme Měsíc — byla by asi tak veliká jako kolo od voza.

Den na měsíci trvá 14 dní, v němž žár poledni je 100—120° C, kdežto půlnoc má minus 100° C mrazu!

Kdo z lidí by tam vydržel? Nikdo — nejsou tam podmínky pro náš život vůbec!

MARS.

Čtvrtou oběžnicí je rudý Mars, který je od Slunce vzdálen 228,000.000 km a oběhne je jednou za 687 dní rychlostí 24 km/sec.

Je větší než Merkur. Jeho průměr je 6.900 km, obvod 20.678 km. Ze Země by se dalo utvořit 9 martovských koulí.

Člověk by obešel tuto planetu za méně než 2 leta — totiž za 690 dní — rychlík by ji obejel skoro za 9 dní, letadlo za 3 dny, dělová koule za 6 hodin.

Kol osy se otočí za 24 hod. 37 minut, takže jeho rovníkový bod ubíhá rychlostí 238 m/sec.

Na obloze vídáme Marta jako hvězdu 1. nebo 2. velikosti — dle toho, je-li nám blízko nebo daleko.

Září rudým světlem, dle něhož mu bylo dáno ve starověku jméno římského boha války — Mars.

Může se nám přiblížit až na 55,000.000 km a vzdálit na 400,000.000 km.

Hustotu má 4, tedy menší než Země — 5.5. — Na povrchu Martově lze pozorovat na pólech bílé čepičky, které se v době zimní zvětšují, v době letní zmenšují. Není to nic jiného než jinovatka nebo sněhový poprach. Je to zbytek vody na Martovi, jíž je tak málo, že vypařena netvoří znatelné mraky.

Mars je mrtvý svět bez života, ač není tak starý „děda" jako náš Měsíc. Jsou tam nejvýš

jen zbytky nejodolnější vegetace. Doba jeho rozkvětu už dávno minula a zbyl jen chladný hrob!

Nedávný poplach s „marťany" — domělými obyvately Marta — je v rozumných hlavách zlikvidován úplně!

Marta provázejí na jeho pouti dva měsíčky. Nejbližší se nazývá Fobos-Strach a není od planety vzdálen ani 6.000 km. Proto musí rychle obíhat, aby na ni nepadl. Za jeden martovský den oběhne třikrát, takže vychází na západě a zapadá na východě.

Jediný to zjev ve sluneční soustavě!

Rovněž jeho oběžná doba je nejkratší, neboť trvá pouze 7 hodin 39 minut.

Vzdálenější měsíček oběhne planetu za 30 hodin 18 minut ve vzdálenosti 20.000 km.

Průměr těchto měsíčků dosahuje jen několika kilometrů. Pro Fobos udává se 58 km, pro vzdálenější Deimos-Děs pouze 16 km. Jsou to nejmenší měsíčky v soustavě sluneční vůbec!

*

Merkur, Venuše, Země a Mars tvoří ve sluneční soustavě tak zvané v n i t ř n í planety, které jsou poměrně malé, ale těžké — veliké hustoty. Největší z nich je naše Země.

Další planety jmenujeme v n ě j š í — jsou veliké, ale malé hustoty — řídké.

Mezi vnitřními a vnějšími planetami je široký pás drobných asteroid.

ASTEROIDY.

Za Martem je rozestřen široký pás asteroid — trosek to zašlého světa, zničené planety rozsypané v tisíce kusů, jichž známe dnes už na 2.000.

Jen jednu z nich je možno spatřit pouhým okem — Vestu, jejíž průměr je asi 480 km. Mnoho těchto planetoid — tak se jim také říká — má průměr jen několika km. Jsou to vlastně kusy skal, balvanů o průměru několika kilometrů, metrů, centimetrů a prachových zrn, které obíhají kolem Slunce po svých drahách jako planetky.

JUPITER.

Za asteroidami je další planeta sluneční soustavy, ohromný Jupiter — král všech planet — vzdálený od Slunce 778,000.000 km. Jeho oběh kol Slunce trvá 12 let při rychlosti 13 km/sec.

Je největší planetou naší sluneční soustavy, neboť je 1.300krát větší než Země a dvakrát převyšuje svými rozměry všecky ostatní planety dohromady, ale přesto je ještě tisíckráte menší než Slunce, z něhož by se dalo vytvořit 1.047 Jupiterů.

Jeho průměr — rovníkový — je 142.000 km, obvod 446.106 km.

Člověk by Jupitera obešel za 40 let a 270 dní, rychlík by ho obejel za 168 dní, letadlo oblétělo za 62 dny, dělová koule za 124 hodiny.

Jupiter se prudce otáčí kolem své osy — jednou za 9 hodin 55 minut, což je nejkratší doba rotace ve sluneční soustavě dosud známá — takže se nám tato planeta jeví znatelně zploštělá. — Její polární průměr je o 10.000 km kratší než rovníkový. Bod na rovníku uhání rychlostí 12.5 km/sec.

Jupiter je po Venuši nejzářivější hvězdou na obloze.

Může se nám přiblížit až na 580,000.000 km.

Člověk by přišel k Jupiterovi za 52.880 let, rychlík by tam dorazil za 662 leta, letadlo za 220 let, dělová koule za 18 let, světelný paprsek za 28 minut.

Hustota Jupiterova je 1.4, takže je trochu hustší než voda. Proto je také poměrně lehký, neboť by ho vyvážilo 310 Zemí!

Na Jupiterovi vidíme hnědé a olivové pásy. Jsou to páry a husté ovzduší, jímž je tato planeta zahalena a obalena.

Jupiter má kolem sebe četnou družinu měsíců — celkem 9. Je to sluneční soustava v 1.000x menším měřítku! Tři z jeho měsíců jsou větší našeho — dva jsou dokonce větší než planeta Merkur. Nejbližší měsíček má průměr asi 160 km a oběhne planetu za 12 hodin, kdežto nejvzdálenější potřebuje k oběhu Jupitera 2 a půl roku.

Nejzajímavější jsou dva nejvzdálenější měsíčky, protože mají oběh zpětný — tedy opačný vzhledem k ostatním měsíčkům a měsícům!

SATURN.

Za Jupiterem je další veliká a podivuhodná planeta — Saturn. Její vzdálenost od Slunce je dvakrát tak veliká jako vzdálenost Jupiterova — totiž: 1.428,000.000 km.

Tato planeta potřebuje k jednomu svému oběhu kol Slunce 29 a půl roku při rychlosti 9 a půl km/sec.

Je největší planetou po Jupiterovi. Její průměr je 120.000 km, obvod 377.000 km.

Člověk by obešel Saturna za 34 leta, rychlík obejel za 157 dní, letadlo za 52 dny, dělová koule za 105 hodin.

Také tato planeta se prudce otáčí kolem své osy — za 10 hodin 15 minut — a proto je značně zploštělá. Polární průměr je 108.000 km, tedy o 12.000 km kratší než rovníkový.

Bod na rovníku ubíhá rychlostí 10.2 km/sec.

Saturn se nám jeví jako hvězda prvé velikosti.

Může se nám přiblížit až na 1.200,000.000 km.

Člověk by došel do končin Saturnových za 110.000 let, rychlík za 1.370 let, letadlo za 457 let, dělová koule za 38 let, světelný paprsek za hodinu a šest minut.

310

Saturn má ze všech členů sluneční soustavy nejmenší hustotu — totiž 0.7. Kdyby bylo možno hodit jej do přiměřeně velikého oceánu, nepotopil by se, ale plaval by na vodě.

Je však tak veliký, že by ho vyvážilo teprve 95 Zemí, ale vešlo by se do jeho objemu 790 Zemí.

Saturn je nejzajímavější planetou tím, že kolem něho obíhají podivuhodné prstence — celkem tři.

Vnitřní obíhá nejrychleji, což dle zákonů gravitačních je samozřejmo.

Prstence jsou složeny z volných kusů — kamenů, hrud a prachu. Hustota jejich je malá. Tloušťka je 100—200 km, šířka až 25.000 km.

Mimo prstence má Saturn 10 měsíců — tedy nejvíce ze všech planet. Největší je Titan — 4.800 km v průměru — skoro tak veliký jako planeta Merkur. Ostatní jsou poměrně malé. Nejbližší oběhne planetu za 24 hodiny — nejvzdálenější za jeden a půl roku a má pohyb zpětný.

URAN.

Za Saturnem je oběžnice Uran, vzdálený od Slunce střední velikostí 2.870,000.000 km.

To je už hodně veliká vzdálenost! Však tato planeta potřebuje k jednomu oběhu kolem Slunce 84 leta, ač se pohybuje rychlostí 7 km/sec.

Její průměr je 50.700 km, obvod 159.280 km.

Člověk by Urana obešel za 14 a půl roku, rychlík za 66 dní, letadlo za 22 dní, dělová koule za 44 hodin.

Kolem své osy se otočí za 11 hodin, takže bod na jeho rovníku běží rychlostí 4 km/sec.

Dobrý zrak může ještě Urana uvidět jako hvězdičku šesté velikosti.

Nejblíže k nám může se tato planeta přiblížit až na 2.620,000.000 km.

Člověk by přišel k Uranu za 248.500 let, rychlík za 3.104 leta, letadlo za 1.035 let, dělová koule za 86 let, světelný paprsek za 2 a půl hodiny.

Hustota Uranova je trochu větší než voda — 1.4.

15 zemských koulí by ho vyvážilo, ale vešlo by do něho 63 takových koulí jako je Země.

Uran má rodinu 4 měsíců skoro stejné velikosti, ale mnohem menších než náš Měsíc.

Všecky tyto měsíce stojí svými drahami kolmo k rovníku planety a obíhají kolem ní od západu k východu.

Slunce dodává této planetě 370krát méně světla než Zemi!

NEPTUN.

Daleko za Uranem je další člen sluneční soustavy — Neptun, dlouho považovaný za posledního člena naší soustavy. Tato oběžnice byla nalezena výpočtem dříve než byla objevena a to z úchylek dráhy Uranovy.

Neptun je vzdálen od Slunce 4.496,000.000 km, t. j. 4 a půl miliardy km. Oběhne Slunce jednou za 165 let při rychlosti 5.5 km/sec.

Je o něco větší než Uran. Jeho průměr je 54.400 km.

Doba jeho rotace není bezpečně zjištěna — zdá se, že je 7 a půl hodiny.

Neptun není pouhým okem viditelný.

Člověk by dospěl k němu za 400.000 let, rychlík za 4.967 let, letadlo za 1.656 let, dělová koule za 138 let, světelný paprsek za 4 a půl hodiny.

To je už hodně slušná vzdálenost!

Jeho hustota je 1.3. Vyvážilo by ho 17 zemských koulí, ale ukrylo by se v něm 72 Zemí.

Jeho vzdálenost od Slunce je 30 poloměrů zemské dráhy. Z té vzdálenosti jeví se Slunce o desetičce jako dvacetihaléř. Sluneční záření na Neptuna je 900krát menší než na Zemi. Přes to však Slunce na něho vrhá dost znatelné světlo.

Neptun je doprovázen jedním měsícem, který má rovněž zpětný pohyb jako měsíce Uranovy!

PLUTO.

Tato — dnes poslední — nedávno objevená oběžnice naší sluneční soustavy byla rovněž nalezena výpočtem z úchylek dráhy Neptunovy.

Je to hvězdička 15. velikosti. Toto nové dítko sluneční bylo pojmenováno Pluto už několik let před objevením.

Pluto dostává od Slunce 2.500krát méně světla než Země. Proto je dost tmavý a proto byl tak pozdě nalezen. Slunce se jeví z něho asi jako Venuše, ale dodává mu hodně víc světla, neboť Venuše září jen odraženým světlem slunečním.

Na své pouti kolem Slunce uhání Pluto rychlostí 5 km/sec.

Zdá se, že je menší než naše Země.

Od Slunce je vzdálen 6.000,000.000 km, t. j. šest miliard km. Délku jeho roku ještě přesně neznáme. Trvá asi 240 let!

Člověk by k Plutovi „přivandroval" za 535 tisíc let, rychlík za 6.680 let, letadlo za 2.225 let, dělová koule za 155 let, světelný paprsek za 5 a půl hodiny.

Kdo si dovede představit tuto ohromnou vzdálenost?!

Jen uvažte tento rozdíl:

Ze Slunce k Merkurovi by došel člověk za 5.300 let, kdežto k Plutovi teprve za 535.000 let!

Jak úžasná to dálava — jak nepředstavitelná rozloha naší sluneční soustavy — — a přece v tom bezedném oceánu vesmíru je to méně než kapka ve světovém moři!!

*

V předešlých odstavcích byl podán soubor suchých dat, z nichž jsme se dověděli o ohromnosti říše našeho Slunce.

Co je člověk oproti těmto tělesům?

Mikroskopický — bezcenný prášek — atom vesmíru!

Poznali jsme, jak malým členem sluneční rodiny je naše Země.

Jak jsme nicotní — a přece to nechceme ani pochopit ani přiznat!

A teprve jsme na začátku — jen milimetr na samém kraji vesmíru!!

HVĚZDNÉ DÁLAVY.

Mysleme si, že nás vyhostili z naší sluneční soustavy a za hranicemi nám řekli naši strážní duchové: Tady se nechodí ani nejezdí rychlíkem ani letadlem nelétá — rychlost dělové koule je tu tolik, co lezení slimáka, zde třeba, abyste volili největší rychlost, kterou znáte a lette k nejbližšímu slunci, které září tamhle! Je to Alfa Centauri.

Dáme se hned — dle pokynů — šílenou rychlostí světelného paprsku — 300.000 km/sec — udaným směrem.

Dny, týdny a měsíce prchají, ale označené slunce se nezvětšuje ani nepřibližuje. Uplyne rok, ale nám se zdá, že jsme stále tam, odkud jsme se vydali na cestu. Teprve po 4 letech a 4 měsících jsme dorazili do vlasti Alfa Centauri — soustavě to tří sluncí.

Tak daleko je od nás druhé nám nejbližší slunce vesmírové. Všecka další slunce jsou nepopsatelně dále. Jejich vzdálenost musíme měřit jen světelnými roky.

Světelný rok je dráha, kterou za rok urází světelný paprsek (letící rychlostí 300.000 km za vteřinu).

Chcete vědět, kolik je to kilometrů? Napišme si to číslo na řádek!

9,,425.000,000.000 km, t. j. devět bilionů čtyři sta dvacetpět tisíc milionů km.

Taková je vzdálenost jednoho světelného roku!

Nyní se pusťme k nejjasnějšímu slunci na obloze — k zářícímu Siriovi. Doletíme tam za 8 a půl světelného roku a zjistíme, že je 12krát větší než naše Slunce.

Do míst, kde září v létě nad naší hlavou hvězda prvé velikosti — Vega, v souhvězdí Lyry, musíme letět plných 28 světelných roků.

Tato hvězda pádí k nám rychlostí 24 km/sec, ale nemějme strachu — teprve za 280.000 let bude v končinách našeho Slunce!

K Arkturovi — v Bootu — letíme 40 světelných roků. K Antaresovi — ve Štíru — musíme 125 světelných roků. Před tímto letem musíme prosit Pána Boha, aby nám dal milost, abychom nestárli a neumřeli.

Vždyť chceme prohlédnout ještě kousek Jeho velikého díla. Chceme navštívit Beteigeusu — v Orionu — a k této návštěvě potřebujem 270 světelných roků.

K Rieglovi — v Orionu — musíme letět 540 světelných roků.

Už jsme na této hvězdné procházce proletěli sta světelných roků a přece jsme stále ještě doma, ve svém hvězdném státě, který se nazývá Mléčná dráha, k níž patří i naše Slunce.

Než se dostaneme až na hranice našeho hvězdného státu budeme potřebovat ještě 200 tisíc světelných roků. Konečně jsme se tam přece dostali.

A co tu zjišťujeme? Co je za těmito hranicemi?

Teprve začátek vesmíru!

Vidíme před sebou miliony takových států jako je naše Mléčná dráha.

Jak nepředstavitelně rozlehlý musí být vesmír!

Co je vlastně vesmír?

Na to nám odpovídá učenec Pascal: „Vesmír je koule — všude střed a nikde povrch!“

*

Bože Velký — dochází nám rozum — hledíme-li tu na Tvé úžasné dílo!

Dále už nepůjdeme! Vrátíme se!

Raději si ještě prohlédneme veliká města našeho států — veliká slunce naší Mléčné dráhy. Naše Slunce vůbec nevidíme, poněvadž je poměrně malé — patří mezi hvězdné trpaslíky a už se s ním ani neshledáme, nepovedeš-li Ty, Pane, kroky naše!

*

Letíme zpět!

Hle! — Tamhle je Arkturus, kolem něhož jsme na své pouti proletěli.

Jak je ohromný! Opravdu hvězdný obr — gigant!

Jeho průměr je 25krát větší než průměr našeho Slunce, neboť měří 35,000.000 km. Je tedy 15.000krát větší našeho Slunce.

Co je proti němu král naší sluneční soustavy?

Hvězdička — malá hvězdička!

A tam zas Beteigeuse, jíž jsme si také blíže na svém letu nevšimli!

Jak gigantická to hvězda! Dech se nám tají.

Vždyť má v průměru 350,000.000 km — t. j. 250krát více než průměr sluneční. Je tedy 15 milionů krát větší než naše Slunce.

Kdyby si tento místní obr vyměnil místo s naším Sluncem, pohltil by v sobě Merkura, Venuši i naši Zemi s jejich drahami, takže nejbližší jeho planetou by byl Mars, který by obíhal nedaleko nad jeho povrchem!

Než leťme dále!

Tam je zas cosi velikého!

A — náš známý — Antares, ve Štíru!

Dech se nám tají při pohledu na tohoto veleobra.

Supergigant! — Jeho průměr je 640,000.000 km, tedy 460krát větší našeho Slunce. Kdyby tento veleobr zastoupil naše Slunce, sahal by jeho povrch až za Marta.

A ještě to není největší hvězda, kterou známe!

Mira ve Velrybě je ještě ohromnějším supergigantem, neboť má v průměru 834,000.000 km, takže je 200,000.000krát větší hvězdou než naše Slunce.

Zda je ještě něco většího mezi velkoměsty našeho hvězdného státu?

Jen sám Bůh to zatím ví!

Takových kolosů jsou miliony!

Vždyť všech vesmírových sluncí nejsou miliardy, ale biliony!

Hlava se nám točí z toho všeho a klesáme na kolena, abychom se kořili úžasnému Staviteli hvězdného vesmíru.

A vše to, o čem jsme hovořili, je v pohybu — nic nestojí — vše letí vesmírem mnohdy úžasnými a nepochopitelnými rychlostmi — až 1000 km/sec.

Ani tedy naše Slunce nestojí. Letí rychlostí 20 km/sec — — — kam? Do neznáma!

A my jsme jím unášeni i se Zemí!

Ubozí poutníci vesmíru!

*

Quam magna et mirabilia sunt opera Tua, Domine! — Jak velká a podivuhodná jsou díla Tvá, Pane!

*

CO JE ČLOVĚK?

„Hledím-li na nebesa Tvoje, jež jsou dílem Tvojích prstů, na hvězdy, co je člověk, že si ho všímáš — — — že o něj pečuješ?" (Žalm 8, 4—5.)

Ano — co je člověk oproti nesmírnému dílu Tvému — Bože!?

Jen jsme letmo mžikli do vesmíru tímto dílkem, a jsme ohromeni, zdrceni — jako bez dechu — nad nepředstavitelnou velikostí a nepochopitelným majestátem Tvého díla!

Jaký musíš být, Ty sám, Nekonečný — Věčný, když časné a konečné dílo Tvoje je tak zdrcující a ohromující svou úžasností?

Jsme němí, Pane, a docela potřeni do prachu před Tvým nekonečným majestátem!

Jak jsme Ti vděčni za nekonečnou a rozumem neocenitelnou dobrotu Tvou, že jsi nám dal život, abychom viděli a dívat se mohli na nepochopitelné dílo Tvé a řekli Tobě: Tys Všecko — a my nic!!

Jak zajisté bolně litujeme těch, kteří také mohli kochat se ve velkoleposti díla Tvého, ale nenarodili se — ač se narodit mohli nebo měli — poněvadž lidští vrahové jim nedopřáli uzřít světlo světa a shlédnout nevýslovné dílo rukou Tvých!

A kolik je těch ubohých nenarozených — ubitých?

Co sluncí ve vesmíru Tvém — od éry Adamovy až po naše dny — — ne miliony — ale miliardy!!

*

Kdo jen trochu ví, co skrývá bezedný vesmír — ten nestará se příliš o tuto zemskou hroudu, — ten, jakoby vytržen z tohoto světa stále bloudí v duchu vesmírem a světské všechno připadá mu příliš malicherné a nicotné — proto je více nahoře, než dole a nechápe světské pomíjejicnosti, ale touží po tom, aby už mohl patřit na Boha, neboť v Něm dokonale bude vidět i Jeho vesmírové divadlo!

Jak by docela jiné bylo lidstvo, kdyby nechodilo v noci s hlavou k zemi schýlenou, ale

často zvedalo zrak svůj ke hvězdným výšinám a pak pátralo v knihách po tom, co to tam nahoře vlastně je a snažilo se aspoň trochu hlouběji nahlédnout do tůní říše hvězdné!

O kolik bezbožců a hříšníků by bylo méně?! Proč?

Protože mezi astronomy bylo a je nejvíce věřících vědců!

Znamenitý náš Zenger řekl Lvu XIII.: „Jako pravý astronom ve hvězdách hledám a nalézám jejich Stvořitele!"

Leverrier — 1811—1877 — jenž důmyslným výpočtem určil místo dosud neznámé oběžnice Neptuna, měl ve své hvězdárně kříž.

Newton — 1643—1727 — smekal, kdykoli slyšel vyslovit jméno Bůh. Od něho pochází tento výrok: „Nejskvělejší svazek, který drží nebeská tělesa v souladu a pořádku, může býti jen moudrost a síla Nejvyššího Boha. On řídí všechno, ne jako nějaká neosobní síla, nýbrž jako nejmoudřejší Pán toho všeho."

Arago: Skončil jednu svoji astronomickou přednášku slovy: „Příští měsíc bude zatmění slunce, které bude viditelné i v Paříži. Toho dne, v tu hodinu tedy budou tři mohutná tělesa nebeská poslušna: slunce, měsíc a země. Budou poslušná nikoli naší předpovědi, nýbrž Božího přikázání. Jen lidé nechtějí poslouchati..."

Kant: „Míti pralátku za poslední příčinu všeho, je nesmyslné!"

Mädler — zemř. 1874 — napsal: „Opravdový přírodopisec nemůže popírat Boha; neboť, kdo hluboko nahlédá do dílny Boží a má příležitost obdivovat věčnou Moudrost, musí pokorně pokleknout před činností nejvyššího Ducha." A dále klade otázku: „Kdo dal velkolepé přírodní zákony?" — na níž takto odpovídá: „Přírodopisec nikoli, ani astronom, ani fysik, ti je jenom našli, ani příroda, neboť ta jich vždy jen poslouchala. Kdo tedy jiný je dal než původce přírody sám?"

Heis říkával: „Nebe astronomů a nebe theologů nejsou nepřátelé."

Koperník v řeči o soustavě sluneční pravil: „Ne můj systém, nýbrž pořádek Boží" — totiž: objevil.

Kepler: „Boha ve světě zrovna hmatám rukama!"

Hirn: „Existence Boží je matematická pravda a poslední slovo moderní vědy."

Cicero: „Hledíme-li k nebi a pozorujeme-li tělesa nebeská, co může býti tak zřejmé a jasné, než že je nějaké božstvo převzácného rozumu, které to řídí?"

Ani nejzatvrzelejší nevěrec nemůže popřít, že ta velkolepá stavba vesmíru nevytvořila se a neřídí se sama!

Slyšme jen arcinevěrce Voltaira: „Co se mne týká, čím víc přemýšlím, tím duch můj více poznává a vidí, že stroj ten hodinový nemůže jíti bez ruky hodináře, který jej řídí."

Také Darvin nepochyboval o existenci Boží vida tak podivuhodný svět, neboť praví: „Nemožnost pochopit, kterak tento veliký a podivuhodný svět s námi, kteří sebe jsme si vědomi, mohl vzniknout náhodou, vidí se mi býti hlavním důvodem pro existenci Boží.“

A tak bychom mohli uvádět sta a tisíce dokladů dalších, ale není toho třeba!

Vždyť věda — t. j. lidský rozum — a víra jsou od jednoho a téhož Boha, proto si nemohou odporovat!

Je-li někde zdánlivý rozpor mezi vědou a vírou, tož jistě filosof, učenec bloudí, poněvadž Bůh je neomylný — bloudit a mýlit se nemůže!

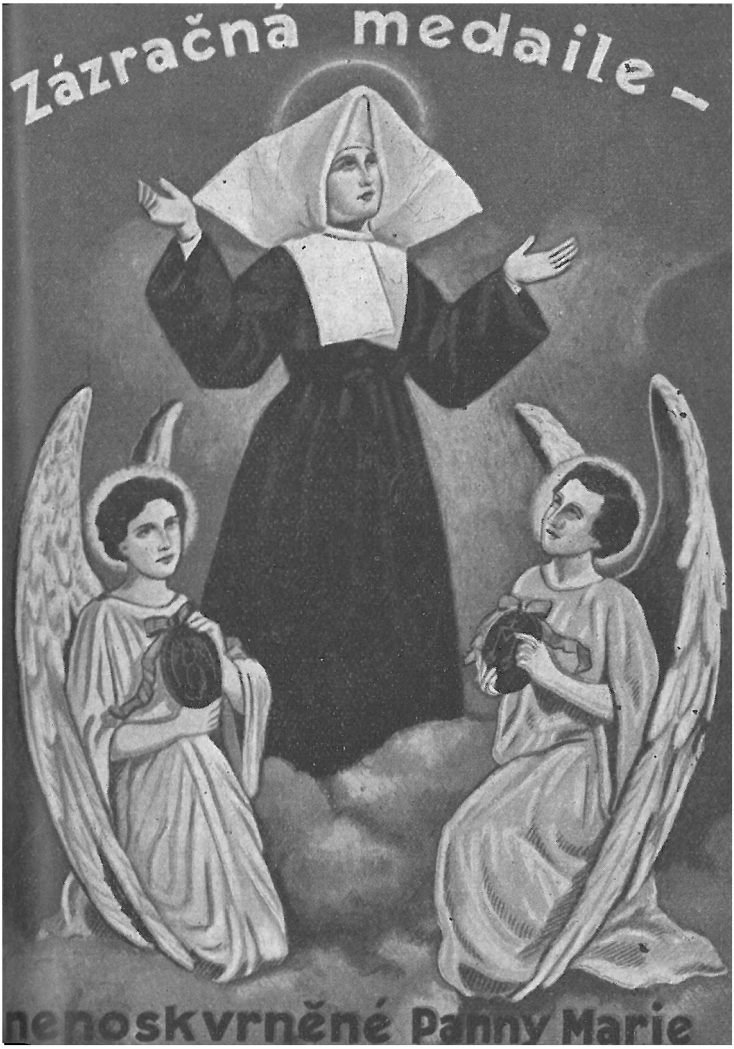
Kdo jde jak do hloubky tak do výšky ve vědě, ten nepřichází s Bohem do konfliktu nikdy!

Per aspera ad astra!

Prodírejme se k hvězdným výšinám!

Imprimi potest. Pragae, die 4. Maii 1939. P. Fr. Suchomel, C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat. Censor ex officio: P. Emanuel Mysliveček, C. Ss. R. Imprimatur Nr. 6913. Olomucii, die 5. Maii 1939. Dr. Joannes Martinů, Vicarius generalis.

„ŽIVOTEM“. 24 sešitů jeden ročník. Předplatné na celý ročník i s poštovným 13 K. Číslo poštovního účtu šekového v Praze 303.183. — Vydavatel Exerciční dům ve Frýdku. Telefon č. 33. — Řídí R. Schikora, C. Ss. R., Mor. Ostrava. — Odpovědný redaktor R. Schikora, C. Ss. R. — Tiskla Typia, Mor. Ostrava.

Zázračná medaile –
neposkvrněné Panny Marie

ZÁZRAČNÁ MEDAILE.

I.

Zjevení Neposkvrněného Početí ze zázračné medaile.

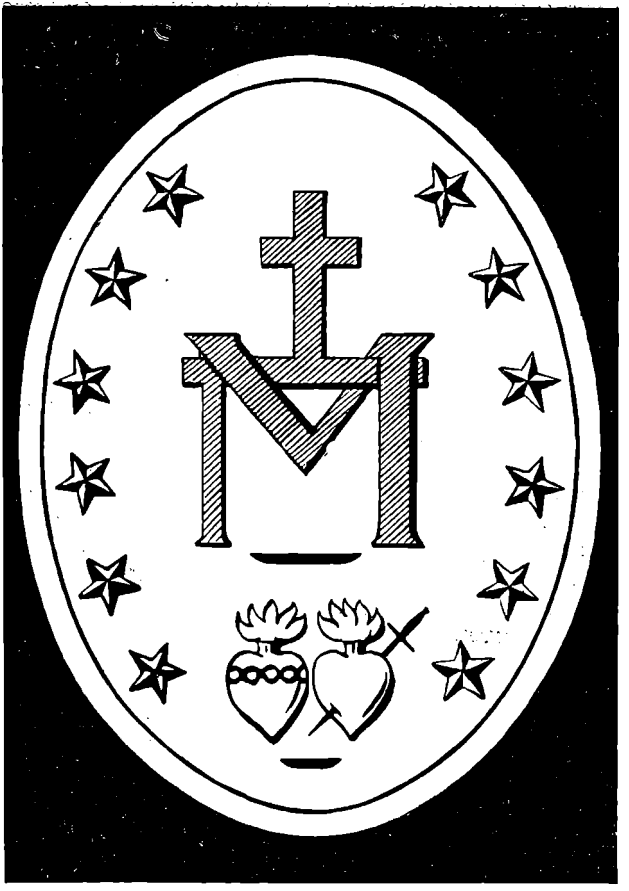
Víra nás učí, že všichni jsme zrozeni s dědičným hříchem, vyjma blahoslavenou Pannu Marii. Maria byla jako předurčená Matka Pána našeho Ježíše Krista z docela zvláštní milosti Boží bez dědičného hříchu počata. Proto také zdraví ji katolická církev slovy: „Celá krásná jsi, Maria, a skvrny není na tobě.“ Plni svatého nadšení spěchali tedy biskupové naší sv. církve do Říma, aby 8. prosince 1854 byli slavnostnímu prohlášení této v katolické církvi stále uznávané pravdy přítomni.

Na tuto událost chtěla blahoslavená Panna sama srdce věřících pomalu připraviti, když v roce 1830 Milosrdné sestře Kateřině Labouré několikrát se zjevila a jí rozkázala, aby dala raziti medaili s obrazem Neposkvrněného Početí s nadpisem: „Ó Maria, bez hříchu počatá, oroduj za nás, kteří se k tobě utíkáme!“

Kateřina Labouré narodila se dne 2. května 1806 ve francouzské osadě Fainles-Moutiers. Když jí bylo osm let, zemřela její matka a Kateřina musila záhy začíti obstarávati osiřelou domácnost. Byla otce vždy poslušna a působila mu ctnostným životem a pilností mnoho radosti. Při vší práci našla vždy ještě čas k modlitbě a k bohoslužbě. Aniž by na to myslila, stala se svým zbožným a ctnostným životem příkladem svému okolí.

Když jí bylo 18 let, ukázal jí Bůh ve snu, v němž spatřila sv. Vincence, zakladatele duchovní společnosti Milosrdných sester, že má do této vstoupiti. Její otec nechtěl k tomu svoliti, neboť nemohl, jak myslil, dcery v domácnosti postrádati. Pokornou však a vytrvalou modlitbou přemohla Kateřina všecky překážky. — Dne 30. dubna 1830 ve stáří 24 let rozloučila se s domovem a stala se Milosrdnou sestrou sv. Vincence. Dostala jméno Kateřina. V mateřinci Milosrdných sester v Paříži byla sestra Kateřina svým tichým, zbožným chováním všem druhým vzorem. Zvlášť dojemnou byla její dětinná láska k Neposkvrněné Bohorodičce Marii. Snažila se ve všem následovati příkladu Panny Marie a chovala v srdci vroucí přání, aby aspoň jednou v životě Pannu Marii spatřila.

Bylo to 18. července, tedy v předvečer svátku sv. Vincence, když jakýsi vnitřní hlas ji nutkal, aby ještě vroucněji o tuto milost pro-

sila. Okolo půlnoci probudila se sestra Kateřina a zdálo se jí, že slyšela třikrát volati své jméno. Poodhrnula záclonu svého lůžka, odkud hlas přicházel, a spatřila dítko neobyčejné krásy, které jí kynulo a pravilo: „Pojď do kaple, Panna Maria tam na tebe čeká.“ — „Ale,“ myslila u sebe sestra Kateřina, „budou mne druhé slyšeti a viděti.“ — „Nic se neboj,“ pravilo dítko, jako by četlo její myšlenky, „je půl dvanácté, všechny spí; budu tě provázeti.“ — Nato oblekla se sestra Kateřina a šla za dítětem, v němž viděla svého anděla strážného. Anděl leskl se tak, že vše kolem ozařoval. Když přišel ke dveřím, dotkl se jich prstem, načež se otevřely... Neklečela dlouho a zaslechla jakoby šustění hedvábného šatu. Byla to blahoslavená Panna, která si ihned sedla na stolici před oltářem. (Tato stolice uchovává se dodnes jako drahá relikvie.) Sestra Kateřina položila jí sepjaté ruce důvěrně na kolena, jak by to byla její vlastní matka.

Blahoslavená Panna mluvila delší dobu se sestrou Kateřinou. Vyjevila jí mnohé budoucí věcí: že totiž vypukne revoluce, že sluhové Boží budou pronásledováni a mnozí z nich i usmrceni, mezi nimiž také arcibiskup pařížský. (To všecko se později stalo.) Dále poučila sestru, jak se má v životě zachovati. „Milé dítě,“ pravila, „časy jsou teď velmi zlé, ale chodívej sem k oltáři; tu dostane se všem lidem, velkým i malým, milostí, budou-li o ně prositi. Budu s vámi, mé oko bude stále na vás spočívati;

vyprosím vám mnoho milostí.“ — Blahoslavená Panna napomenula ještě sestru Kateřinu, aby v modlitbě vytrvala a — zmizela. Nato přišel zase anděl a odvedl Kateřinu na její místo. Byly právě dvě hodiny, když se znovu ukládala ke spánku.

Při nejbližší příležitosti vypravovala sestra všecko zpovědníku, jenž jí přikázal, aby mlčela o všem, co viděla a slyšela.

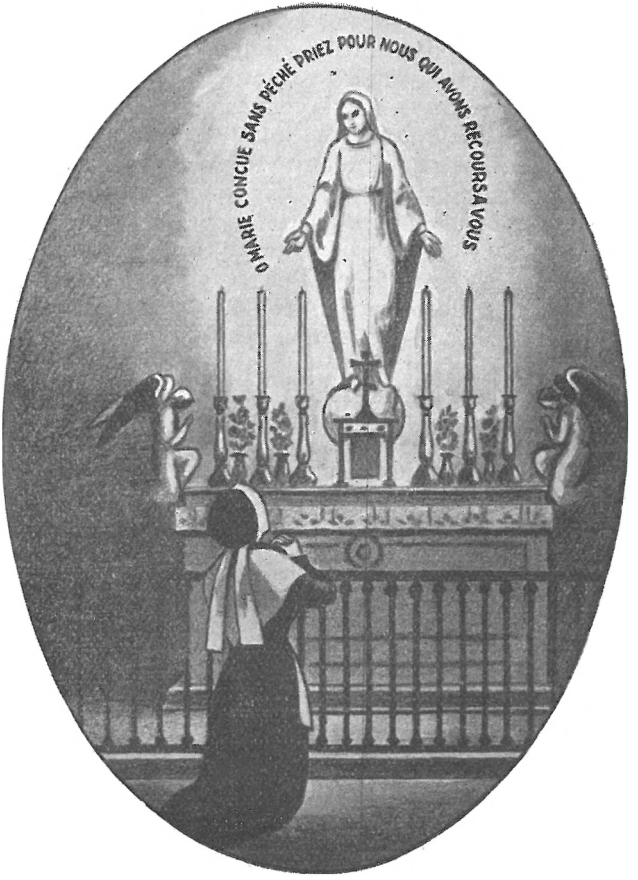
Dne 27. listopadu téhož roku spatřila sestra Kateřina ještě dvakrát blahoslavenou Pannu. Konala navečer o půl šesté, jak mívala v obyčeji, v kapli své rozjímání, když spatřila po pravé straně hlavního oltáře Matku Boží. Její zářící ruce držely zeměkouli, kterou s očima k nebi pozdviženýma svému božskému Synu obětovala. Při tom slyšela Kateřina slova: „Tato koule, již tu vidíš, představuje svět a každého člověka zvlášť.“ Nato se zjevení změnilo. — Blahoslavená Panna stála na zeměkouli; měla na sobě bílé roucho a modrý, stříbřitě lesklý plášť, ruce se jí leskly jako by od diamantů a z nich padaly zářivé paprsky na zemi. Mezitím slyšela sestra hlas, který pravil: „Tyto paprsky jsou obrazem milostí, které Maria pro lidi vyprošuje.“

Kolem obrazu četla sestra ve zlatých písmenech provedený nápis: „Ó Maria, beze hříchu počatá, oroduj za nás, kteří se k tobě utíkáme.“ — Tato v polokruhu napsaná slova počínala nad pravou rukou a končila nad levou rukou. — Potom se obraz obrátil a sestra spatřila na jeho zadní straně písmeno M, nad ním kříž a pod ním srdce Ježíšovo a Mariino, ono ovinuté trnovou korunou, toto probodené mečem. Potom uslyšela slova: „Podle tohoto obrazu má býti ražena medaile; osobám, které ji budou nositi, dostane se velikých milostí.“

Sestra Kateřina vyprávěla vše věrně svému duchovnímu vůdci, misionáři P. Aladelovi. Ten však nechal dvě léta minouti, než napomínáním blahoslavené Panny byl konečně úplně přesvědčen, že je v tom vůle Boží. Šel tedy k arcibiskupovi, nejdůstojnějšímu pánu Quenelovi, a přednesl mu celou věc. Arcibiskup nařídil vyšetřování, a když byla pravda o zjevení jasně dokázána, dovolil, aby se medaile razila. Prvních 400 medailí podržel pro sebe a učinil s nimi ihned zkoušku, zda slib s nošením medaile spojený je pravdivý. Byla k tomu právě vhodná příležitost.

Jakýsi muž, který byl za poslední revoluce od víry odpadl, umíral. Spása jeho duše ležela arcibiskupovi velice na srdci. Nemocný nechtěl

O MARIE CONCUE SANS PÉCHÉ PRIEZ POUR NOUS QUI AVONS RECOURS A VOUS

ho k sobě pustiti, a když biskup přece do ložnice vstoupil, obrátil se nemocný ke zdi. Arcibiskup vyňal medaili, vsunul ji pod polštář, a doporučiv nemocného ochraně Neposkvrněné Panny, odešel domů... Sotva byl arcibiskup z domu, přišly nemocnému vážné myšlenky: „Co bude se mnou, umru-li?“ Svědomí se v něm probudilo, vědomí hříchů ho trápilo, obrátil se k ošetřovateli a řekl: „Jděte rychle a zavolejte arcibiskupa nazpět; chci se vyzpovídati.“ — S vděčným srdcem přijal arcibiskup tuto zprávu a vrátil se k nemocnému. Tento vyzpovídal se zkroušeně, přijal svaté svátosti a odešel s klidnou myslí na věčnost.

Zpráva o této příhodě roznesla se rychle. — Tak působila Neposkvrněná Panna touto medailí nesčíslné divy všeho druhu. Podle spolehlivých zápisků bylo již v prvních deseti letech asi 80 milionů medailí rozděleno. Pro podivuhodné milosti, jichž bylo touto medailí dosaženo, obdržela jméno: „Zázračná medaile.“

II.

Rozhodnutí svaté Stolice v Římě.

Zázračná medaile stala se i v Římě známou a její nošení nejen že nevyvolalo odporu, naopak sám tehdejší papež Řehoř XVI. nosil medaili na svém náprsním kříži. Když žid Alfons Ratisbonne, který zázračnou medailí a zjevením blahoslavené Panny v r. 1842 byl obrácen na víru, byl sv. Otcem přijat ve slyšení, ukázal mu tento svou medaili a řekl: „I já si jí vysoce vážím."

Roku 1849 vyjádřil se sv. Otec o medaili takto: „Tak, jako slavíme svátek Panny Marie Karmelské a svátek sv. Růžence, tak také se sluší, aby církev i za novější milost Neposkvrněné Panny vděčnou se prokázala a památku toho světila." Z této příčiny nakázal sv. Otec dne 23. července téhož roku, aby se každoročně dne 27. listopadu konal svátek Neposkvrněné Panny zázračné medaile zvláště u misionářů a Milosrdných sester sv. Vincence.

Reskriptem ze dne 19. dubna 1894 postavil sv. Otec zázračnou medaili takřka na týž stupeň se sv. škapulířem a dovolil, aby ji misionáři sv. Vincence po způsobu škapulíře na stuze zavěšenou a odpustky opatřenou mohli věřícím zavěšovati. (Tuto výsadu může každý katolický

kněz obdržeti od generálního představeného Lazaristů.)

Jak velice papež Lev XIII. Neposkvrněnou Pannu ctil a jí za její nesčetné milosti vděčným byl, ukazuje i ta okolnost, že dal dne 26. července 1897 v kapli mateřince Milosrdných sester, kde se zjevení udála, sochu Neposkvrněné Panny slavnostně svým zástupcem, kardinálem arcibiskupem pařížským, zlatou korunou korunovati.

III.

Rozšíření zázračné medaile.

Jak jsme již podotkli, bylo v prvních desíti letech prodáno asi 80 milionů zázračných medailí. Medaile stala se ve všech dílech světa známou, ba i u pohanů; všude vážili si jí jako záruky mateřské ochrany blahoslavené Panny Marie. Malí i velcí nosí ji se zbožnou dětinnou důvěrou. S medailí na prsou táhli vojáci s důvěrou do války. Po návratu vyprávěli často, jak jim medaile nejednou zachránila život. — V nouzi postavení, nemocní a umírající brali k ní své útočiště a nebyli ve své důvěře zklamáni.

IV.

Několik milostí, pomocí zázračné medaile dosažených.

Solothurn, v lednu 1836. Drvoštěp Baptista dostal vodnatelnost a ta nabyla již vysokého stupně. Lékaři vzdávali se veškeré naděje v jeho uzdravení. Ledva dýchal a jen stěží mohl sebou hnouti. Záda a lokte měl proleželé. Známá paní poslala mu zázračnou medaili Neposkvrněného Početí, již si chorý rád dal kolem krku zavěsiti. Jeho zpovědník přinesl mu spisek, v němž byly zázraky medailí dosažené popsány. Nemocný pročetl spisek a skládal všecku svoji naději v blahoslavenou Pannu. A byl vyslyšen. Když se ke třetí hodině ráno probudil, cítil se tak dobře, že mohl povstati s postele. Poznal, že za své rychlé uzdravení může jen Bohu na přímluvu blahoslavené Panny děkovati. S vděčným srdcem poklekl před křížem a modlil se vroucně. Když se jeho žena probudila a viděla ho před křížem klečeti, užasla. Řekl jí: „Je mi docela dobře; blahoslavená Panna mne uzdravila." — A byl skutečně úplně zdráv.

Řím, v lednu 1842. Vznešený žid ze Štrasburku, Ratisbonne, chtěl se na své cestě na východ nějaký čas v Římě pozdržeti. Bratr jeho přítele, baron Bussiere, jehož v Římě na-

vštívil, přišel na myšlenku, pokusiti se o obrácení zatvrzelého žida pomocí zázračné medaile. Mezi řečí dal mu medaili s prosbou, aby si ji podržel na památku. Ze zdvořilosti přijal ji Ratisbonne a slíbil modliti se denně modlitbu „Memorare". Dne 20. ledna musil baron v záležitosti pohřbu zemřelého vévody de la Ferronay navštíviti klášter u kostela sv. Ondřeje delle Fratte. Ratisbonne provázel ho a zatím, co baron prodléval v klášteře, šel si prohlédnouti kostel. Tu spatřil náhle, že z postranní kaple vychází zvláštní záře. Přistoupil blíže a spatřil blahoslavenou Pannu. Mimovolně poklekl před ní a v témž okamžiku zmizely všecky jeho předsudky proti katolickému náboženství. Když se přítel z kláštera vrátil, vypravoval mu Ratisbonne se slzami v očích, co se mu přihodilo. Dne 31. ledna pokřtil ho slavnostně v kostele al Gesú generální vikář papežův. Ratisbonne stal se později knězem a věnoval se obrácení židů na křesťanskou víru. Žil ještě mnoho let v Jerusalemě a zemřel jako světec.

Paříž, v květnu 1896. Při požáru dobročinného bazaru byla jakási dáma i se synem a dcerou podivuhodným způsobem zachráněna. Matka a dcera utrpěly jen malé popáleniny, synovi nestalo se pranic. Tento učinil doma poznámku, kdyby byl zbožnějším, že by své zachránění nazval zázrakem; neboť ačkoli mu hořící břevno padlo na hlavu, neutrpěl ani nejmenší škody. S úsměvem řekla mu jeho sestra,

aby jen prohlédl svůj klobouk. Učinil tak a ke svému úžasu našel v něm zázračnou medaili, kterou jeho sestra den před požárem do klobouku vložila. Pln vděčnosti poznal nyní, že jeho zachránění bylo vskutku zázrakem blahoslavené Panny.

Manduria, v říjnu 1924. Paní Karmela Palazzo z Mandurie píše: 24. října 1924 ucítila jsem na jazyku vřed, nevěnovala jsem mu však zvláštní pozornosti. Když však vřed rostl, tázala jsem se pětkrát specialisty a dvakrát jiných lékařů, kteříž zjistili, že otok na jazyku zmizel, ale že zadní část ústní dutiny je zanícena, takže mi polykání a dýchání činilo veliké obtíže. Jedenáct dní nesměla jsem ani jídla ani nápoje požíti a byla jsem již docela vysílena. — 23. prosince obávala jsem se, že se musím zadusiti; příbuzní telegrafovali chirurgovi, aby mne druhého dne operoval. Odpoledne přijala jsem s důvěrou svátosti umírajících. Navečer o osmé hodině přinesl mně kněz ještě zázračnou medaili a pravil: „Přijměte tuto medaili; blahoslavená Panna zajisté vám nějakou milost vyprosí." — Když mi medaili zavěsil okolo krku, otevřel se vřed sám od sebe; vyšlo z něho množství krve a za hodinu byla jsem zdráva. Všichni přítomní prohlásili, co se stalo, za zázrak a i já tak věřím...

Gubbio, v srpnu 1926. V den sv. Vincence, dne 19. července, tak píše jistá Milosrdná sestra, viděli jsme v nemocnici umírati

starého redaktora, který celé krajině byl ku pohoršení. V mladých letech spáchal vraždu a potom oslepl. Dal se zapsati mezi svobodné zednáře a nakázal již předem zpopelnění své mrtvoly. Z jeho úst bylo slyšeti jen urážky proti náboženství a kněžím. O sv. svátostech nesměl před ním nikdo ani promluviti.

Jen s námahou podařilo se pohnouti ho ku přijetí zázračné medaile; ale přes to zůstal zatvrzelým, zatím co jsme neustávaly modliti se za jeho obrácení. A ejhle! V sobotu před svátkem sv. Vincence dal si zavolati kněze, vyzpovídal se zkroušeně a přijal pokorně svátosti umírajících. Druhého rána ztratil vědomí a zemřel klidně ve svátek sv. Vincence. — Tak zachránila Neposkvrněná Panna zase jedno zbloudilé dítě.

V.

Poselkyně zázračné medaile.

Svatost sestry Kateřiny Labouré byla zřejma již za jejího pozemského života. Pověst jejích za života skrývaných ctností po smrti rychlostí blesku rozšířila se po celém světě. Zástupy lidí putovaly k jejímu hrobu, aby složily zde hold úcty.

Na její přímluvu vyslyšené prosby pohnuly sbor francouzských biskupů, aby ctnosti sestry Kateřiny vyšetřili a sv. Stolici přednesli.

Svatá Stolice zavedla nato jednání o blahořečení ctihodné sestry Kateřiny. Papež Pius X. ve svém 11. prosince 1907 vydaném dekretu dovoluje, aby Kateřina Labouré do vyhlášení za blahoslavenou mohla býti uctívána přívlastkem „Ctihodná".

Nikdo rozumný nežádá, abychom bez rozmyslu přijímali vše, co se právě dnes vydává za nadpřirozené. To by bylo pošetilé. Božský Spasitel nás učí hledati kriterium pravosti takových zjevů v dobrotě ovoce, jaké přinesly. „Po ovoci jejich poznáte je. Zda-li sbírají i z trní hrozny aneb z bodláčí fíky? Tak každý strom dobrý nese ovoce dobré, špatný strom ovoce špatné přináší. Nemůže strom dobrý nésti ovoce špatné, ani strom špatný přinášeti ovoce dobré." (Mat. 7, 16-18.)

Dětská (ne dětinská a nekritická) přijetí poselství nadpřirozena proztazují svatého, který s jemným citem poznává v něm působení Ducha svatého a rozeznává, co přichází od Otce světel a co přichází z říše tmy.

Sotva se dověděl svatý farář arský o zázračné madiali, dal udělati krásnou pozlacenou sochu Matky Boží podle vzoru Zjevení ze 27. listopadu 1830 a postavil ji v kapli Matky Boží ve svém farním kostele.

A udělal ještě více. Světec věřil napřed, co ještě nebylo prohlášeno za článek víry. Nečekal, až se to stane článkem víry, který musí každý katolický křesťan věřiti.

„Ó, Maria, beze hříchu počatá, oroduj za nás, kteří se k tobě utíkáme." Tak četla Kateřina Labouré. Svatý farář arský zasvětil prvního května 1836 slavnostně svou farnost Neposkvrněnému Početí. Na trvalou památku toho dal zasaditi vedle mariánské sochy pamětní desku. Zároveň zavěsil nové soše Matky Boží na krk červené srdce, do něhož uzavřel bílou hedvábnou stuhu, na níž napsal jména všech farníků.

Byl ten farář arský prostoduchý člověk!

Ó, kéž bychom byli i my tak prostoduší jako on! Prostoduché bylo i poselství ze 27. listopadu 1830. Medaile. Jinak nic?

Ano i zbožné Kateřině Labouré zdálo se to málo. Přemýšlela jednou nad tím, nebylo-li by účelným, dáti i na rub medaile tentýž nápis, jako byl na líci. Opět slyšela známý hlas, který pravil, že monogram blahoslavené Panny, kříž a dvě srdce dostačí katolickému srdci.

Maličkosti, prostoduché maličkosti jsou to, s nimiž pracuje milost Boží, na něž navazuje. Maria chtěla dáti dcerám sv. Vincence z Paula, milosrdným sestřičkám, které den co den se stýkají s tolikerou lidskou bídou, lehký prostředek do ruky, kterým by přiváděly lidská srdce k Marii. Medailku přijme každý rád.

Maria, útočiště hříšníků, navazuje na tuto malou službičku lásky těch, kteří medailku darují. Navazuje na tenké pouto náboženského cítění těch, kteří aspoň této medailky neodmítnou.

Když Maria vstupuje na zem, pak sestupuje s ní všecka její mateřská dobrota, veškeré slitování nebes, bohatství milostí Boží lásky. Nejsou to věci, na které by celé lidstvo mělo stále vděčně vzpomínat?

Paprsky vycházejí z mateřských rukou Mariných, paprsky milostí světla. Neúpí právě proto dnešní lidstvo v těžkých tísních, hrozných temnotách, z nichž neví východiska, protože mu tak málo bylo ukazováno na tyto ruce, zářící paprsky? Řekněme to ubohému a bloudícímu lidstvu, řekněme mu to sto a tisíckrát, až nám vyschnou ústa a až ochraptíme, že jedině v těchto rukách leží spása lidstva. Že jen tyto ruce mohou přivésti k Srdci Božského Syna, zdroji všeho dobra. Kdypak začneme zcela využívati pro sebe mateřské lásky Mariiny? Neklásti meze její dobročinnosti? Využívati její dobroty v tisícerých bědách dnešní doby? Kdypak budeme voditi všechny obtížné a utrmácené k jejím zářícím rukám? Kdy se vrátíme od zakalených cisteren světských k pramenům spásy? Od vědy světa, jeho chytrostí, jeho zlata a všeho ostatního k prostředkům, kterých si svět tak váží, které však nikdy a nikdy nevyváží kapitál dětské, „hory přenášející víry" k Mat-

ce Božské milosti?" Neplatí to i pro nás? Prosíme i my Matičku nebeskou o zdraví duše, jako prosíme za zdraví těla, za odvrácení prvního těžkého hříchu, největší to katastrofy v životě lidském od duší dětí, jako prosíme za jejich blaho časné - - - ? Ne nadarmo prosili sv. apoštolé Pána: „Pane, nauč nás modliti se!" Ano, Pane Ježíši a Matičko Boží, naučte nás modliti se za dary nebeské, aby i o nás platilo: „Všechno, začkoliv budete prositi, obdržíte." (P. Karel Jeřábek v „Hlasu malého Petříka".)

Modlitba při svěcení a odevzdání medaile.

℣. Pomoc naše ve jménu Páně.
℟. Jenž stvořil nebe i zemi.
℣. Pán s vámi.
℟. I s duchem tvým.

Modleme se:

Všemohoucí, milosrdný Bože, jenž jsi opětovným zjevením Neposkvrněné P. Marie na zemi bez přestání ke spáse duší zázraky činiti ráčil, požehnej tuto medaili, aby všichni, kdož ji s nábožnou úctou nositi budou, její ochranu poctíli a tvého milosrdenství účastnými se stali. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

(Pokropiv ji svěcenou vodou, odevzdá ji, řka:)

Přijmi tuto sv. medaili, nos ji věrně a s patřičnou úctou, aby milostivá, neposkvrněná Paní nebes tě ochraňovala a milostivě, co od Boha žádáš, ti vyprosila a v životě i ve smrti svou mateřskou rukou tě vedla. Amen.

(Potom kněz pokračuje v modlitbě:)

Pane, smiluj se nad námi. — Kriste, smiluj se námi. — Pane, smiluj se nad námi. — Otče náš...

V. A neuvoď nás v pokušení.

R. Ale zbav nás od zlého.

V. Královno, bez hříchu prvotného počatá.

R. Oroduj za nás!

V. Pane, vyslyš modlitbu mou.

R. A volání mé přijď k tobě.

V. Pán s vámi.

R. I s duchem tvým.

Modleme se:

Pane Ježíši Kriste, jenž jsi blahoslavenou Pannu Marii, svou bez hříchu prvotného počatou matku, hojnými zázraky vyznamenati ráčil: popřejž nám, prosíme, bychom její mocnou přímluvou blaženosti věčné dosáhnouti mohli. Jenž žiješ a kraluješ na věky věkův. Amen.

ODPUSTKY.

Každý věřící, jenž nosí zázračnou medaili zplnomocněným k tomu knězem posvěcenou, může následujících odpustků získati:

A. Plnomocné odpustky (po hodném přijetí sv. svátostí): 1. V den, kdy medaili obdrží. — 2. Ve svátek zázračné medaile (27. listopadu), modlí-li se v kostele Lazaristů nebo v kapli Milosrdných sester sv. Vincence na úmysl sv. Otce. — 3. V den Neposkvrněného Početí P. Marie (8. prosince). — 4. V neděli velikonoční. — 5. Na smrtelné posteli, vysloví-li zkroušeně nejsvětější jméno Ježíš.

B. Odpustky 100 dní: 1. Denně jednou, vykoná-li modlitbu: „Ó Maria, beze hříchu počatá, pros za nás, kteří se k tobě utíkáme." (15. 3. 1884.) — 2. Denně pokaždé za tutéž modlitbu, má-li zároveň na hrdle správně obdrženou medaili. (6. 6. 1904.) — 3. Denně jednou za pouhé nošení medaile.

NB. Zplnomocnění kněžím pro svěcení zázračné medailky nutno si vyžádati u ctih. otců Lazaristů. Paříž ul. de Sèveres 95. (Gratis conceditur!)

Poučení k získání odpustků.

1. Zaopatříme si zázračnou medaili a přijmeme ji z rukou zplnomocněného k tomu kněze.

2. Nosíme ji stále — pokud možno — na hrdle.

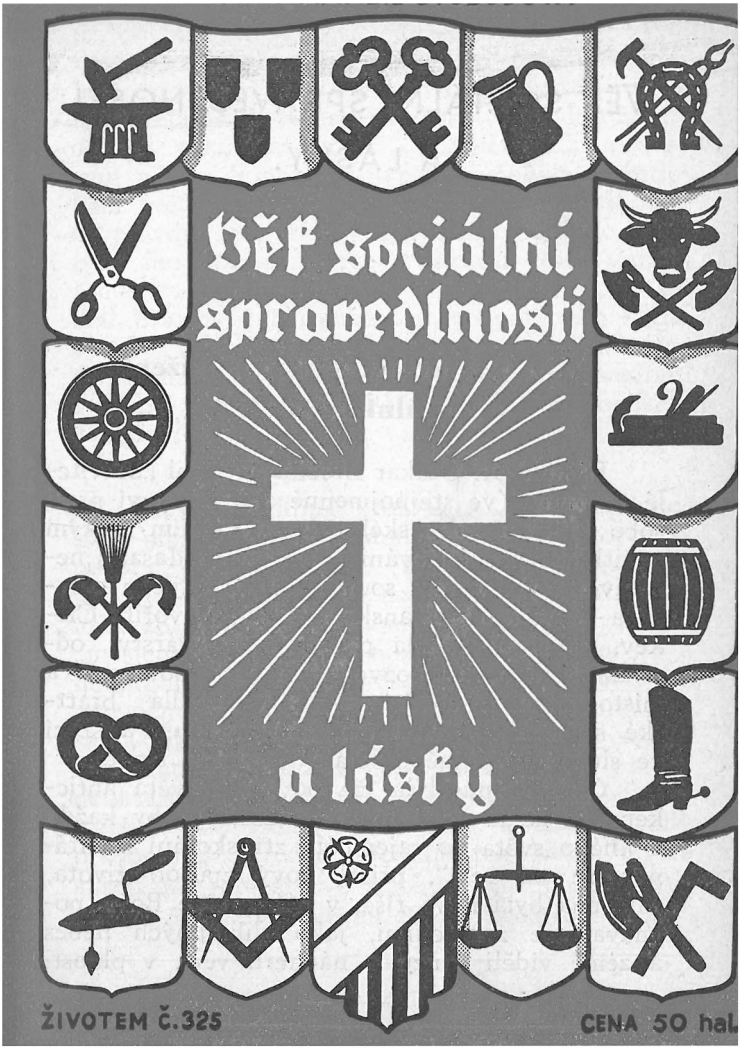
3. Líbáme ji nábožně ráno a večer, modlíce se: „Ó, Maria, bez hříchu počatá, oroduj za nás, kteří se k tobě utíkáme."

4. Ctěme se zvláštní zbožností Neposkvrněné Početí blahoslavené Panny Marie.

5. Doporučujme i jiným nošení této medaile.

Imprimi potest. Pragae, die 15. Julii 1939. P. Franciscus Suchomel, C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat P. Emanuel Mysliveček, C. Ss. R., censor ex officio. Imprimatur Nr. 11171. Olomucii, die 24. Julii 1939. Dr. Augustinus Ozynula I. Vicarii generalis.

„Životem." Úvahy náboženské, výchovné a sociální. Vychází ve Frýdku dvakrát v měsíci. Cena jednoho sešitu 50 hal. 24 sešitů jeden ročník. Předplatné na celý ročník i s poštovným 13 K. Číslo poštovního účtu šekového v Praze 303.183. — Vydavatel Exerciční dům ve Frýdku. Tel. čís. 38. Řídí R. Schikora C. Ss. R., M. Ostrava. Odpovědný redaktor R. Schikora C. Ss. R. Tiskla Typia v Moravské Ostravě, Těšínská ulice 21.

ŽIVOTEM č.325

CENA 50 hal.

VĚK SOCIÁLNÍ SPRAVEDLNOSTI A LÁSKY.

Kdo vyvedl lid ze tmy ponížení a sociálního útlaku?

Básník Dr. Otakar Březina v básni „Stavitelé chrámu" (ve stejnojmenné sbírce) staví proti sobě kulturu pohanského Říma s jejím nízkým požitkářstvím, snižováním ženy a chuďasa, s nespravedlivým řádem sociálním, utlačujícím otroky a — kulturu křesťanskou, jakou vytvořila Církev, která odstranila pohanské hmotářství, odstranila otroctví, pozvedla bytosti ponížené a místo pohanského kastovnictví zavedla bratrské společenství věřících, sblížení duší a srdcí ve službách jediného Krále — Ježíše Krista.

Církev způsobila, že po pádu světa antického, v němž „cizí byly si duše, jak by každá z jiného světa po tajemném ztroskotání zachránila se na zem", přišel nový způsob života, založena byla nová říše, v níž synové Boží „poznávali se znameními, jako slib jiných nebes a země viděli hrůzu a nádheru věcí, v plnosti

nesčíslných forem cítili prvotní napětí tvůrčího dechu, jež jako Eliášovo světlo ze všech nejvyšších linií krásy se jiskří nad krajinami, oblaky věků zatíženými." Církev dala posvěcení všemu konání a utrpení, jež byly v antickém světě kletbou, její přívrženci chápali vyšší pravdu tak, že „vykoupením tajemné viny byla jim bolest a práce, jistotou cesty vnitřní radost, nepohnutá, bílá a silná jak slunce". Co líčil Březina v básnické visi, to potvrzují svými výroky věhlasní učenci: Dokazují, že křesťanství způsobilo blahodárnou přeměnu v nazírání a životě lidstva, že sblížilo člověka s člověkem a upravilo společenské vztahy dle zásad evangelia.

Filosof Schilling prohlásil: „Církev podkopala pozvolna a odstranila instituci otroctví a podobně i nevolnictví. Pracovala s úspěchem k pozvolnému zmírnění nesvobody a k vytvoření městské svobody." Jenom zásluhou její je, že „myšlenka lidské osobnosti, její důstojnosti a nedotknutelnosti pronikla do vědomí lidstva a upevnění rodiny ve smyslu křesťanském ukázalo se tak důležitými." Čeho Církev dosáhla sociál. reformami, „zasluhuje nejvyššího uznání; provedení zásad spravedlnosti a lásky, jimiž se od nejstarších dob řídila, tvoří ještě i dnes a vždy předpoklad a rozhodující začátek každé trvalé a sociální reformy ve státě a společnosti." (Die christlichen Sociallehren 87, 88 a 196.)

Církev uplatňováním zásad Kristových vytvořila věk, po němž touží dnes tak mnozí myslitelé, kteří poukazují na vady nynějšího kapitalistického systému a volají s anglickým konvertitou Hilairem Bellocem „po návratu k Evropě předreformační", po návratu k onomu „mravnímu řádu, jenž vládl ve stoletích katolické kultury".

Věk svobody a hospodářského blahobytu,

vytvořila Církev tím, že pronikla celý život oním duchem, jenž „ve všech směrech, na poli kulturním, společenském, hospodářském, ba i politickém a národnostním uvolnil pouta, zmnožil život, budil odvahu a svobodu". (Dr. Pekař: „Smysl českých dějin" str. 28.) V katolickém středověku byly upraveny poměry tak, že byl zaručen zdravý rozvoj společnosti. „Život hospodářský a sociální rozvíjel se blahodárně — v kolejích upravených. Bylo o to postaráno, aby soukromá zištnost, tento následek bezmezného hospodářství peněžního, nevystoupila z hranic náležitých. Středověk na své výši byl dobou selské zámožnosti. A což teprve města! Ta byla vyvolenými sídly svobodného života společenského. Jen s bohatstvím měst řeckých na březích moře Středozemního dá se porovnati náplň blahobytu, který zavládl v městech jižní,

střední a severní Evropy." (Dr. Frant. X. Novák, „Církev a stát" str. 134 a 135.) Učenec Damaschke praví: „Stojíme s obdivem před mnohými starými monastýry a domy, radnicemi, domy cechovními a domy obytnými a tušíme před těmito svědky národohospodářského života, jak veliké musilo býti bohatství, jak vysoká životospráva oné doby." Týž učenec dokazuje, že „středověkému dělníku dařilo se mnohem lépe, než dělníkovi doby přítomné přes všechny technické pokroky". Adolf Menzel porovnává sociální postavení dělníka středověkého s postavením dělníka současné doby a prohlašuje, že „nejdalekosáhlejší sociální požadavky přítomnosti byly uskutečněny hornickým právem v pozdním středověku". Protestantský učenec Schäfer píše s obdivem o velikém hospodářském rozkvětu koncem středověku a tvrdí, že „všude u všech stavů se vzmáhal blahobyt." (Rost, Die Wahrheit über das Mittelalter, Leipzig, str. 178 a 252.)

Hospodářsky nejšťastnější doba lidstva

byla ve stoletích, sociálně formovaných dle zásad křesťanských, jak napsal protestantský učenec Uhlhorn. Zvláštní předností oné doby bylo, že měla tak mnoho pevně zajištěných existencí. Uvážíme-li vše, tu prý „se nás zmocní touha

po oné době". Positivista Comte, ač byl odpůrcem katolictví, nazval společenský řád, který Církev vytvořila a uskutečnila ve středověku, největším politickým mistrovským dílem lidské moudrosti. Hospodářský život byl řízen velikou moudrostí, rorumem a autoritou, projevoval se v něm velmi silně mravní vliv duchovní moci. Vrstvy nižší byly povzneseny, mocní byli držáni na uzdě. Dle Schillera nebylo nikdy lidstvo na takové výši v uznání osobní svobody a důstojnosti, jako ve středověku. Berlínský národohospodář Oppenheimer prohlašuje, že to „byla doba tak úžasně rychle stoupajícího bohatství a tak rapidního hospodářského rozkvětu, že jí sotva 19. století může býti postaveno po bok. Obyvatelstvo, dělba práce a proto i bohatství stoupalo enormně rychle. Avšak toto požehnání se rozdělovalo se stejnoměrností, která je pro naše pojmy nepochopitelná, na všechny členy společnosti". (Rost, Die Wahrheit über das Mittelalter, Leipzig, str. 180 a 252.)

Ve středověku nebylo mamonářského kapitalismu, neboť Církev brzdila sobecké choutky pánů, dychtících po bohatství a stavěla jim před zraky Spasitele — chudého a trpícího, ponoukajíc je k tomu, aby z lásky k Němu rozdávali přebytky mezi lidi sociálně slabší, aby zřizovali útulky křesťanského milosrdenství a budovali stánky zbožnosti i umění.

Věk, jenž neznal hospodářské nenasytnosti jednotlivců,

za jaký bývá vyhlašována katolická éra před reformací, nedal vzniknouti takovým chorobám, jakými trpí dnešní společnost, v níž tolik lidí dle slov slavného italského konvertity Papiniho „klaní se zlatému teleti, místo, aby se klanělo Bohu, slouží Molochu mamonářství místo, aby sloužilo Trojjedinému". Moderní člověk namnoze otročí hmotě, ale středověká církev naučila lidi vládnouti hmotě, vedla každého k tomu, aby byl pánem hmoty, aby nad ní panoval duchem, naplněným křesťanskými ideály. Církev vštěpovala vždy národům přesvědčení, že otázka sociální je otázkou mravní a náboženskou, že musí býti řešena ve světle Písma svatého, že Desatero a evangelium Kristovo musí býti normou hospodářského podnikání, nikoli honba za ziskem. Církev žádala, aby lidé „hledali nejprve království Božího a spravedlnosti jeho, ostatní že jim bude přidáno" a dokud lidé jejich pokynů více poslouchali, než dnes, byly poměry šťastnější, spořádanější.

Lidé nežili vedle sebe, ale pospolu — jako jedna rodina,

tak charakterisuje sociální život středověký slavný německý učenec Görres. Věřící se považovali za děti jednoho Otce nebeského — a jedné matky, Církve katolické. Jednotný světový názor je tak slučoval, že byli v duchovním životě všichni zajedno, zámožnější i chudí, jedinci a společnosti, prostí a učení. „Bylo to jako hluboký les, kde strom vedle stromu, revír vedle revíru do nekonečna se táhnou, navzájem se chrání, v bouřích se kryjí. Dnes ten les víry je zpustošen, na mnohých místech prorván, k zemi povalen a který strom odolal náporu bouří, sám musí se chrániti a brániti." Jednota víry sbližovala lidi, že se cítili více bratřími a sestrami, než dnes, že v jejich poměrech společenských vládl duch ušlechtilý a svobodný. „Poněvadž byli rodinou všichni věřící a jedné mysli o tom, co má člověk, lidstvo nejhlubšího, nejsvětějšího, co je životem duší a mízou společnosti, poněvadž měli jednu společnou víru a ta víra měla a má za hlavní přikázání lásku k Bohu a k bližnímu a byla víra živá i praktická jak v jedincích, tak v národech, nebyli lidé hromadou písku, nýbrž společností, organismem, v němž stavy byly jako údy a jednotlivci jako živé buňky." (Dr. Novák str. 129—131.)

Hierarchické, organické rozvrstvení společnosti

bylo ve středověku věcí samozřejmou. Společnost byla prohlašována za mravní celek, jehož duší a principem trvání je vzájemná oběť, vzájemné dávání a královnou duší láska. Nebylo tu jednotlivců isolovaných, osamocených a jen na sebe odkázaných, nýbrž za jednotlivcem stál *stav* (nikoli *třída*, znamenající spojení čistě vnější, dle rozdílů majetkových). Za stavem pak stál celek, společnost. Nikdo nesměl růsti bez zřetele ke stavu a tím i ke společnosti, nikdo netrpěl, aniž by nenašel oporu ve stavu a tím i ve společnosti. Vládl názor, že zajištění rozvoje životního a plné existence životní smí se uskutečňovati jen v družném kruhu spoluobčanů a nikoli bezohledně, k uhájení hospodářské hrabivosti a individuální nenasytnosti. Byl tedy jednotlivec hospodářsky a společensky připoután k celku nitrně a podstatně. Ale ani celek, stav, společnost nesměl si ve svém poměru a svých požadavcích k jednotlivci počínati absolutně a libovolně. Práva členů ovládaných byla prohlašována za právě tak autonomní a nezadatelná jako práva vládnoucích. (Dr. Frant. X. Novák, str. 133 a 134.) Velice krásně vysvětlil názory o poměru mezi jednotlivci a společenskými celky největší středověký filosof, sv. Tomáš Akvinský.

Všichni jsme údové jednoho těla, jehož hlavou je Kristus,

to byla hlavní idea, táhnoucí se jako zlatá nit sociální ethikou tohoto geniálního myslitele. Společnost lidská je tělem, kde každý úd — totiž jednotlivec pracuje ku blahu celku určitým způsobem v míře menší nebo větší, dle svých sil a schopností. Údové mají k celku nestejný vztah; účast každého jednotlivce na díle celku řídí autorita, jež vede každého jednotlivce, jež podle zásad distributivní spravedlnosti každému přikazuje jeho postavení a účast při hodnotě celého díla. Touto autoritou je církevní učitelský a pastýřský úřad s papežem v čele. Sv. Tomáš výborně vystihl význam povolání. „Rozčlenění lidí v různá povolání vyplývá předně z prozřetelnosti Boží, která tak rozdělila stavy lidí, že nikdy nic neschází z toho, co je k životu potřebným, za druhé vyplývá z přirozených sil, které podmiňují, že v různorodých lidech jsou různé náklonnosti k různým funkcím a různým životním uplatněním.“ Každý má chápati své povolání jako určené od Boha a má je svědomitě plniti, uznávaje moc svých nadřízených a jsa jich poslušen. Každý si má vážiti svého stavu a přiměřeně svému stavu žíti, nežádaje rovnati se výše postaveným a nechovaje závisti vůči nim.

Kdo má vyšší úřad a větší moc, má také větší povinnosti a větší zodpovědnost před Pá-

nem Bohem. Má i svatou povinnost přispívati těm, kdo jsou postaveni níže. (Dr. Josef Vrchovecký, Církev a nová doba, str. 242.) Zámožní lidé jsou ve svědomí zavázáni užívati svých statků ku blahu celku, nikoli jen ku blahu osobnímu. Církev vždy potírala sobectví, vedoucí ku přílišnému hromadění majetku.

Správné názory o bohatství a zisku,

které hlásali a jež důkladně objasnili zejména scholastikové, usměrňovaly hospodářský život tak blahodárně, že nemohlo dojíti k vyssávání lidí sociálně slabších, jak dokládá věhlasný německý učenec Sombart. Scholastikové pobádali ku pracovitosti, střídmosti, podnikavosti — ale současně k dobročinnosti; nic neodsuzovali tak přísně, jako lakotu a mamonářství. Nezakazovali nikomu nabývati majetku, naopak, schvalovali píli a přičinlivost, jež vedou k získávání statků, ale zdůrazňovali, že toto rozmnožování jmění nesmí býti samostatným účelem, ale pouze prostředkem k zajištění obecného blaha. Hromadění majetkových hodnot je přípustno pro příznivé upravení podniků a obchodů, sloužících k obživě zaměstnanců, pro účely vzdělání, stavby kostelů, charitativní potřeby, lidové ozdravění a zajištění života členům rodiny i jiným spolubližním, není však dovoleno hromaditi zisk pro

zisk. „Při hospodářském podnikání má býti znemožněno sobectví a systém solidarity lidských zájmů v duchu bližeňské lásky Ježíše Krista má tvořiti základ hospodářského řádu". (Rost, Kulturkraft des Katholicismus, Paderborn, 2. vyd. 1919, str. 324, 325.)

Theologové katoličtí z náboženško-mravního důvodu žádali, „aby v oborech veškerého hospodářského života byly přesně plněny požadavky sociální spravedlnosti a aby nad to duch lásky k bližnímu stále více dospíval k vládě; lidský egoism a nelidská hrabivost byly tím sevřeny a poškozeny." Vydírání pracujících bylo vždy vyhlašováno za hřích do nebe volající. Sombart chválí scholastiky, že žádali ovládání nižších pudů i zlých náruživostí a nabádali ku poctivosti. Je přesvědčen, že „za to, co nazýváme obchodní solidností, jíž je třeba ku poctivé podnikavosti, děkujeme vychovatelskému umění Církve, která všechny nepoctivé praktiky při uzavírání smluv zavrhla jako špatnost, která často upozorňovala, že se dopouštějí smrtelného hříchu, kdo si pomáhají při obchodu „nepravým ujišťováním, lží a dvojsmyslnostmi".

Církev poučovala též o přípustnosti neb nepřípustnosti bráti **úroky.** Sombart dí: „Velmi jednoduchá formule, kterou církevní autority k otázce nabývání zisku zaujímají stanovisko, je tato: Jednoduché úroky z půjčky jsou v každé formě zakázány; profit z kapitálu je v každé formě dovolen — buď že vyvěrá z obchodních

podniků, buď z podniku nakladatelského, buď že se docílí pojištěním transportu, buď účastí na nějakém podniku neb něčem podobném. Kdo tedy půjčuje jen na úroky a není zúčastněn na podniku, jeho zisku a ztrátě, je líným a nemá nároků na úroky." Zákaz, bráti úroky z peněz, půjčovaných těm, kdo jich nutně potřebovali, měl účelem pomoci lidem snaživým a podnikavým, kteří bojovali o svou hospodářskou existenci. Katolictví dle vyznání Sombartova podporovalo podnikavost mnohem věcněji a s většími sympatiemi, než protestantství — ovšem podnikavost poctivou, nikoli sobecky spekulativní, ženoucí se za ziskem jako posledním cílem. Scholastikové hlásali: „Snaživé a poctivé podnikání je Bohu milým; marnotratní šlechtici, líní povaleči, zahálčiví lichváři jsou před Bohem naopak ohavností." Scholastikové si pilně všímali nových hospodářských problémů za vznikajícího humanismu; měli bystré oko pro hospodářský život a určili mu přesné dráhy bez ohledu na hynoucí formy hospodářské. Pro upravení poměrů hospodářských je potřeba veliké mravní síly, — a ta prýštila ve středověku z učení Církve. (Dr. Josef Vrchovecký str. 229—233.) Církev velmi blahodárně regulovala hospodářský život. Učenci dnešní doby oceňují zejména to, že za jejího řízení došlo ke spravedlivému rozčlenění středověké společnosti na stavy, rozčlenění takovému, jež zachovalo osobní svobodu všem jedincům.

uskutečněna byla dvěma principy: Principem hierarchickým a principem universality. Princip hierarchický, t. j. princip nadřaděnosti a podřízenosti, vyplývá již ze základního rysu stavovství, z přirozené nerovnosti a tudíž z různé míry osobní svobody, podle které přiřčena je příslušníkům toho kterého stavu různá míra a různé druhy práv a povinností.

Princip universality projevuje se pak v organisaci jednotlivců téhož stavovského stupně, kdy jedinec nevystupuje téměř nikdy individuálně, sám, nýbrž ve většině případů činí tak zvláštní společenský útvar, vespolnost lidí stejného postavení: za měšťany obec městská, za příslušníky určitého řemesla jejich cech, za kláštěr celý konvent, za jiné jednotlivce kapitula, špitál, kolegiátní kostel, universita, kolej — dle toho, ke kterému povolání nebo stavovskému stupni onen jednotlivec přísluší.

Společenské útvary spravovaly celky majetku, z něhož brali jednotlivci společné užitky a na něž společně přispívali. Stavovská výstavba středověké společnosti byla jako mohutná klenba, nesená dvěma pevnými sloupy: Jednak uče-

ním církve, jednak přirozenými podmínkami životními a hospodářskými. (Dr. Stanislav Berounský, Stavovská myšlenka, str. 70—73.)

Učení o stavech mělo podklad náboženský. Již u církevních spisovatelů prvních století křesských pronikala myšlenka sociálního rozčlenění lidí v různé stavy, které se navzájem doplňují a solidárně spolupracují; tak je tomu u sv. Augustina, Theodoreta a sv. Jana Zlatoústého. Dle sv. Tomáše je to vůle lidské přirozenosti, aby jednotlivec žil ve sdružení s jinými lidmi — stejného povolání; stát prý nemá práva, aby zasahoval rušivě do koaličního práva a zákony proti němu byly by „proti přírodě, nespravedlivými a nerozumnými." (Dr. Josef Vrchovecký, str. 237 a 241.) Velmi případně pojednával o stavech náš český filosof Tomáš ze Štítného ve svých „Knížkách šesterých o obecných věcech křesťanských", sepsaných v r. 1376.

Tomáš ze Štítného přirovnával různé stavy lidí k andělským kůrům.

Vykládal, že tak jako Všemohoucí, „největší pán všech pánů a král všech králů ve své nekonečné moudrosti ustanovil ve svém blaženém království a rozdělil podle důstojenství ve tři řády čili hierarchie sbor andělský a z těch každou hierarchii ještě ve tři kůry, taktéž zde na světě ve svém království blažený král ustanovil stavy trojího důstojenství: Na prvním místě stav duchovní, na druhém místě stav pánů světských a na třetím stav obecných dělných lidí". (V každém tom stavu zase byly různé stupně hodnosti a povolání: Ve stavu duchovním arcibiskup, biskupové, opatové, kněží, ve stavu panském páni, rytíři a zemani, ve stavu dělného lidu svobodní měšťané, provozující různá řemesla i živnosti, dělníci a poddaný lid selský.) Štítný dále vykládal, že řád duchovní učí světské pány i dělný lid, jak mají žíti, aby byli vždy pamětlivi P. Boha, modlí se za ně ve dne v noci, jich nedostatky v pokání doplňuje, z Boží moci jim odpouští hříchy, kají-li se a uděluje jim svátosti z moci úřadu kněžského. Řád pánů světských chrání obou stavů (duchovního i dělného) proti křivdám, bojuje za ně a oběma pokoje hledá. Třetí pak řád dělných lidí živí dva vyšší stavy, dobývaje jim svou prací prostředky k výživě. Ten trojí řád je zřízen samým Bohem a proto má nejnižší obou vyšších poslouchati, střední

má zase pokynů nejvyššího dbáti. Nutno se věrně říditi slovy Písma svatého, jež vybízí každého, aby vyšším mocem byl poddán, neboť moci tyto jsou od Boha a kdo jim se protiví, Božímu zřízení se protiví. Středověcí lidé byli s tehdejším řádem spokojeni, protože měli možnost slušného výdělku a byl jim zaručen svobodný rozvoj osobnosti. Pracovníci různých oborů byli zapojeni do korporativně organisované výroby.

Myšlenka bratrské spolupráce, solidarity a služby tmelila společnost,

v níž hybnou pákou všeho jednání byly idee náboženské, křesťanské. Členové vyšších vrstev si uvědomovali, že podle slov Tomáše ze Štítného „není obec pro pána, ale pán pro obec, není pán nad právem, ale právo nad ním", že tedy bohatí a mocní mají se přizpůsobiti zájmům lidu, že představený hájiti má člověka, sobě podřízeného a o něho se starati z pravé lásky křesťanské jako otec o své dítě. Křesťan ve středověku snažil se prožívati víru prakticky — a tu skutky lásky bližeňské považoval za svou povinnost. Každou prací, kterou konal, chtěl sloužiti Bohu a bližnímu. Potřeby jednotlivých stavů byly zharmonisovány podle zásad křesťanských. V hospodářském životě se přihlíželo na prvním mís-

tě ku potřebám jednotlivých stavů, otázka zisku, výnosnosti nehrála hlavní roli, jako za našich dob. Každý stav musil se starati o své příslušníky. V každém stavu byla náležitá dělba práce, každý stav měl samosprávu a vnitřní svobodu. Za našich dob moderní myslitelé mluví s úctou o stavovském principu středověkém a volají po jeho obnově; v mnohých státech se také tento princip s úspěchem uplatňuje.

Chvála středověkého stavovství

je chválou katolické Církve, která byla jeho záštitou. Badatel Rubinstein praví: „Pohled na středověkou společnost na vrcholu jejího rozvoje, s pohnutou směsicí jejího života korporativního a společenského připadá oku našemu, otupělému moderní monotonií státní, něčím nezvyklým a podivuhodným. Bylo tu zdraví, byla tu síla pokroku a kultury.“ Středověk měl ovšem také své chudé, ale pouze jednotlivce a o ty se pečlivě staral; neznal však celých zchudlých tříd, jako naše doba, nebylo v něm nezaměstnaného a hladovějícího proletariátu. (Dr. Fr. X. Novák, str. 135 a 136.) Slavný badatel K. Vogelsang prohlásil: „Křesťanský středověk dovedl uskutečniti sociální princip diferencované národní práce svrchovaně důmyslným způsobem

386

svými stavy a ne právě v nejmenší míře děkujeme zrovna této okolnosti za kulturní rozkvět západu. Tyto stavy, vzdálené právě tak ustrnulého kastovnictví, jako subjektivního rozkladu a zvůle abstraktní svobody, představovaly ve svých nejlepších dobách živoucí prolínání se svobody a autority. Každý stav měl svou sociální, politickou a hospodářskou úlohu a byl trvale dotován z národního jmění, aby je mohl plnit." (Dr. Stan. Berounský, str. 63.) Celá hospodářská politika středověku směřovala ku vytvoření a posílení středního stavu.

Dokonalý systém středostavovské ochrany

byl umožněn cechovním zřízením, které je v současné době předmětem rozsáhlého badání a neskonalého obdivu. „Cechy a společenstva pečovaly o obyvatele, zajišťovaly jim hospodářskou existenci, lidskou důstojnost. Společenstvo objímalo své členy nejen po stránce hospodářské, nýbrž vázalo je i u veškerých jejich vztazích čistě lidských. Mnohé z těch úkolů, jichž později zmocnil se stát, zpracovalo tehdy společenstvo jemněji a účinněji, než to bylo možným státu. Právě po této lidské stránce stála ta středověká společenstva vysoko nad našimi spolky moderními, zvláště

obchodními. Cechy, společenstva řemeslnická, stvořily pevný řád hospodářský, sociální, řád to, který v tehdejších poměrech a v plném rozkvětu svého rozvoje upravil měrou vzornou a od té doby již nikdy nevídanou jak výdělek, tak občanské postavení jednotlivcovo, jak otázku sociální, tak poměr výroby a spotřeby. Byla chráněna jakost práce a spotřebitel se na to mohl spolehnouti. (Dr. Frant. X. Novák 135.) Cechy směřovaly také ke vzájemné pomoci a podporování jedněch druhými. Rodinám, nezaviněně zchudlým, poskytovaly vydatné pomoci, pečovaly o ošetřování jich v nemoci a o vystrojení slušného pohřbu. Každý cech připravil pro své chudé nemocné postele v nemocnici. Podporou cechů také tovaryšům umožněno jíti do světa na zkušenou a s nabytými vědomostmi domoci se pak doma slušné existence. Každý, kdo uměl pracovati, měl možnost slušné obživy.

Řemeslo mělo zlaté dno.

Řemeslníci — členové cechů, byli tehdy pojištěni ve svém právu na práci a existenci. Stejnoměrnost výrobních nákladů, pevná doba pracovní, společný nákup surovin, pevný řád prodejný byly příčinou, že nebylo nápadné nerovnosti mezi soudruhy. V rámci cechovním měli i pomocníci svá práva. Mistra i pomocníky pojil

jeden společný svazek lidský řemeslnické cti. pěstění života náboženského a společenského. Ani ne tak výdělek — i ten byl zajištěn výrobcům — jako dokonalost v umění byla obsahem hospodářského života cechovního." (Dr. Frant. Novák 135.)

Výdělek byl stejnoměrně rozdělen, aby neměl některý řemeslník příliš veliké zisky, jiný zase aby neživořil a nestrádal nedostatkem. „Cech často určoval u jednotlivých mistrů i nejvyšší mez jejich výdělku, aby zabránil vytvoření kapitálu, vzniklého nikoli prací, nýbrž spekulací." (Dr. Alfred Fuchs, Demokracie a encykliky str. 15.) Ku prvním úkolům cechů patřilo — bdění nad stavovskou morálkou. Mravní zásady musily převládati i v obchodě.

V obchodě platilo heslo: S poctivostí nejdál dojdeš.

a každému poctivému obchodníkovi vedlo se dobře. Přísné a opatrné řády středověké směřovaly proti meziobchodu a přinášely záruku ochrany výrobci i spotřebiteli. Zásada spravedlivé ceny, jež sice nepředstavovala se jako nezměnitelná, přece jen poskytovala úřadům příležitost dalekosáhlého zasahování, jež znemožňovalo kartely obchodníků a poskytovalo nále-

žitou ochranu spotřebiteli. Vhodnou úpravou trhů byla bráněna koncentrace zboží na několik málo míst. O této specialisaci trhů svědčí názvy ulic v Praze: Pasířská, Rybná, Celetná, Železná, Zlatnická, Soukenická atd. (Dr. Alfred Fuchs 83.)

Středověké stavovství bylo úzce spjato s feudalismem čili zřízením lenním.

Velmi významný právní výtvor středověku — princip lenní,

je současnými badateli velmi oceňován. „Hlavní myšlenka, na níž princip ten spočívá, že všechno na tomto světě je nám jen svěřeno, mohla by se v dnešním světě státi vítaným korektivem materialistického názoru a přebujelého sobectví. Základní zásadou lenního poměru jest spojení osobního a věcného elementu, k němuž přistupuje ještě oboustranný etický závazek: se strany mana věrnost, se strany pána ochrana. To vše dodává lenní soustavě ve středověku vysoce mravní náplň." (Dr. Stan. Berounský 76.) „Lenní zřízení stvořilo přísnou odvislost práva a povinnosti. Nároky lenního pána byly obmezeny nároky lenního poddaného, které měly tutéž právní váhu jako ony a které byly chráněny soudem stavovským. Stat-

kář mohl sice používati pracovní síly sedláků, avšak jeho požadavky byly přísně vymezeny, dávným podáním posvěceny, právy obecnými zajištěny." (Dr. Frant. X. Novák str. 135.)

Potupně psali za první republiky o lenním zřízení autoři učebnic pro měšťanské školy Mlčoch, (ve II. díle na str. 3), Hořčička-Ledr (ve II. díle na str. 21. a 73., ve IV. díle na str. 78.) a Jirák-Reitler (ve IV. díle na str. 60., 65. a 80.), kromě Storcha-Condla, jejichž učebnice byly hned na počátku druhé republiky zakázány. Viděli v lenním systému „porušení bývalé společenské rovnosti", (které však ve skutečnosti nikdy nebylo) ba obměněný typ starověkého otroctví, „nový druh poroby" a vytýkali Církvi, že trpěním této poroby „nejvíce se prohřešila na evangelickém učení o rovnosti všech lidí". (V evangeliu ovšem žádné nauky o absolutní rovnosti všech lidí není, neboť taková rovnost není možná.) Feudalismus byl prý „největším zlem středověku, brzdou práce a pokroku, poněvadž udržoval robotu a nevolnictví", v našich zemích prý již „za Jagellovců se vyvinulo úplné nevolnictví poddaných", utlačovaných vrchnostmi.

Jen nerozum může hanobit středověk jako dobu sociálního útlaku,

jak prohlásil positivista Aug. Comte. (Dr. Vrchovecký str. 250.) Mluvilo-li se v něm o vrchnostech a poddaných, je to totéž, jako mluví-li se dnes o zaměstnavatelích a zaměstnancích, o představených a podřízených, o pánech a služebnících. Ve středověku měl poddaný k vrchnosti blíže, než má dnes dělník ke kapitalistovi; viděl v té vrchnosti spíše otce a matku, než cizí panstvo a projevoval jim dětinnou poslušnost. Vyskytly se ovšem také případy sociálního útlaku, ale nebyly tak hojné jako za našich dob. Duchové katolického středověku tepali každé bezpráví a dovedli ve většině případů zabrániti sociálním křivdám. Slycháváme-li o útlaku lidu poddaného, o nesnesitelných robotách a nevolnictví, tedy se to týká onoho středověku, jaký nastal vlivem protestantské „reformace". (O tom pojednáme ve zvláštní brožuře, světové „reformaci" věnované). Katolický středověk byl dobou selské zámožnosti.

byly v nejužší vzájemnosti s příznivými poměry ve městech. (Učenec Schäfer, viz dílo Rostovo str. 175.) Je sice pravda, že sedláci byli závislí na vrchnostech, které zastávaly namnoze funkce nynějších státních úřadů, ale závislost ta nebyla větší, než je za našich dob závislost občanů na státní autoritě. Dávky, selským lidem vrchnosti odváděné, nebyly mnohdy ani tak značné, jak daně a poplatky, jichž požaduje od rolníků moderní stát. Tak na př. majitel statku ve výměře 40 strychů byl povinen 8—10 dní do roka robotovati (t. j. dáti na ty dny své vrchnosti 1 pracovní sílu) a na penězích musil odváděti asi 3 tolary v naturaliích (v obilí, drůbeží), které se dodávaly dvakráte do roka — o sv. Jiří a sv. Havlu. Tyto dávky neutlačovaly sedláka tolik, aby nemohl žíti v poměrném blahobytu. O utěšeném stavu selského lidu ve středověku svědčí i ta okolnost, že bylo všeobecně užíváno teplých lázní za každého ročního počasí; čeledním řádem z r. 1549 bylo nařízeno zkrátiti čeládce čas práce v sobotu výslovně proto, aby mohla podle svého obyčeje lázeň vzíti.

I zákony o nádheře, kterými se sněmové čeští vždy po čase zabývali, nedopouštějí domnění, že by čeští sedláci bývali chudí, neboť se jimi selským ženám zakazovalo nošení hedvábných a jiných drahých šatů, zlatých čepců a podobného nádherného oděvu. (Gindely, Dějí-

ny českého povstání I. str. 119—121.) Pokud se týče nevolnictví, dokazuje Dr. Pekař, že vůbec *neexistovalo v tom smyslu*, jak o něm psal Palacký při r. 1487.

Tehdy se stalo totiž usnesení, že „nikdo nesmí lidí poddaných nebo čeledi pánům svým uprchlé přechovávati", ale toto usnesení „nezavádělo nějaký nový stav právní, pouze bylo opakováním toho, co považováno tehdy za okolnost samozřejmou, odpovídající dávné, věcně oprávněné praksi. Že byl nevolnictvím selský lid zotročen, je strašný omyl, kterému podlehl Palacký. (Č. Č. H. XVIII., str. 192 a 193.) Pravdou je, že bez dovolení vrchnosti nesměli se poddaní stěhovati, ale to bylo při feudální formě středověké zřízení rozumné. Vrchnost totiž přihlížela k tomu, aby se majetek selský udržoval v jedné rodině, aby její poddaní nepřišli co do jmění v úpadek, snažila se tedy připoutati je k jejich hospodářstvím, aby je zvelebovali a nestěhovali se jinam. (Gindely I. 120.) Dnes chápeme, jakou strašnou finanční katastrofu by bylo ve středověku přivodilo stěhování selského obyvatelstva. **Vzpomeňme, jaký je za našich dob nářek na vylidňování venkova!**

Poddaný lid požíval značných svobod; měl účastenství v soudnictví, neboť přísedící soudů selských voleni byli ze sedláků, měl také účast při správě jmění kostelního. Sedlák směl také dosti volně nakládati se svým statkem i výdělkem. (Gindely I. 120.)

Největší volnosti a svobodě těšil se venkovský lid v době nejplnějšího rozkvětu katolické

víry u nás, ve století 14. Tehdy došlo ke zrušování starého práva „selské odúmrti", jak jsem o tom psala v brožuře „Husité" (Životem č. 277) na str. 27, tehdy zdůrazňovány názory, že „se všichni lidé rodí svobodni, že všichni byli vykoupeni drahocennou Krví Kristovou a že tedy nesmějí býti zkracováni v tom, co právo přirozené i božské jim přiznává". (Dr. Pekař, Žižka I., str. 190.)

Sedláci nesměli býti v ničem zkracováni; za Karla IV. měli oporu ve vladaři, k němuž se mohli odvolávati a na své vrchnosti stížnosti podávati. (Viz v brožuře o Karlu IV. (Životem č. 299), str. 19.) Husitské války zhoršily situaci venkova, ale v 16. století opět zavládají lepší poměry. Velikým zastáncem práv selského lidu byl král Ferdinand I., manžel Anny Jagailovny, jenž se přičinil r. 1531 o zákonité schválení svého prohlášení, že poddaní mají úplnou volnost ve volbě povolání, že se mohou věnovati i studiím a vrchnostmi nesmí jim býti v tom zbraňováno, Ferdinand přijímal stížnosti sedláků a chránil je proti nespravedlivým vrchnostem.

„V druhé polovici 16. století byl všeobecně příznivý stav v našich zemích. V mnohých krajích, hlavně úrodných, vidíme poměrnou zámožnost. Pozorujeme, že grunty jsou při úmrtí hospodářů zaplaceny a ani dluhů nelze pozorovati mnoho. Ano, nacházíme někde i slušné

peněžní hotovosti." (Č. Č. H. roč. XXXIII. str. 31.) Dr. Frant. Hrubý ve studii „Selské a panské inventáře v době předbělohorské" píše: „Všecko, co na selském gruntě vidíme, ukazuje, že sociální stav soudobého sedláka u nás nelze klásti nízko. V domácnosti pozorujeme na příklad i dosti cínového nádobí nebo měděného, třeba pro denní potřebu užívalo se nádobí dřevěného nebo hliněného. Soud o poměrně příznivém sociálním stavu a životní úrovni našeho sedláka nám potvrdí inventáře." (Tamže str. 38 a 39.)

Nejlepší důkaz o dobrém postavení selských poddaných poskytují však odhady jmění ze 16. století; dle nich hromadná cennost selského vlastnictví obnášela více jak polovici té sumy, na kterou vyšší stavové statky své cenili. Tak udávali na př. r. 1541 stavové veškerou cennost statků svých na 10,977.090 tolarů, sedláci pak na 6,220.350 tolarů a poměr tento nezměnil se valně ani v pozdějších dobách." (Gindely I. str. 121.) Máme mnoho dokladů o tom, že selskému lidu vedlo se v katolickém středověku dobře. Také práva dělníků byla tehdy uznávána.

Platila zásada: Dělníkovi musí stačiti i krátká pracovní doba, aby se mohl uživiti.

Byla to zásada, zdůrazňovaná ve spise „Summa theologica", jehož autorem byl svatý arcibiskup Antonín z Florencie.

Středověký dělník opravdu nebyl přetížen prací — pracoval 40 až 48 hodin týdně a při tom vydělal více, než mnohý dělník naší doby. Výhodou proň bylo, že se světilo kromě neděl mnoho svátků, kdy se od práce odpočívalo a kdy se lidé věnovali službě Boží. Dělník, jemuž bylo dáno dosti volného času ku pěstění duchovního života, měl větší radost ze života, než za našich dob a pracoval s větší chutí, protože věděl, že práce je tak Bohu milou jako modlitba a že prací se člověk připodobňuje Bohu, jenž je dle knížete scholastiky „actus purissimus" (nejčistější kon).

Pracující člověk byl ve středověku uspokojivě placen, neboť platila tehdy zásada Písma svatého „hoden je dělník mzdy své". Čteme na př., že v okolí Cách vydělal dělník kol roku 1300 za jeden den tolik, kolik se platilo za dvě husy. Okolo r. 1480 dostával dělník na dolním Rýně denně stravu a ještě takovou mzdu, že mohl za ni koupiti 2 a půl l obilí, 1 kg telecího masa a džbán mléka. Mimo to mohl

si během měsíce zahospodařiti tolik, že to stačilo na 1 pár obuvi, šest sáhů plátna a na pracovní kabát. V Sasku obnášela v té době týdenní mzda šest až osm grošů, za které se koupilo tolik, kolik se dnes koupí za 240 Kč. V knížectví Bayreuth vydělal zemědělský dělník okolo r. 1464 denně osmnáct feniků; za 1 kg hovězího masa platily se čtyři feniky, dalo se tedy za denní mzdu nakoupiti mnoho potravin.

Dostal-li dělník denní stravu, měl právo na dvojí maso a určitou míru piva nebo vína. O vysoké sociální úrovni dělnictva svědčí, že musily býti vydávány pro ně zákazy — nošení sametových a hedvábných šatů. Práce nebyla jednotvárná ani vysilující. Kdo dal v sobotu neb ve viglii svátku po nešporním zvonění ve 4 hodiny ještě pracovat, byl trestán. Správně dí učenec Rost: „To, co dnes je pro dělníka ideálem, oč musí tuhý a prudký boj proti buržoasii svádět, to bylo tehdy před půltisíciletím, v tak zvaném temném středověku, uznanou skutečností." (Dr. J. Vrchovecký str. 234 a 249.)

Ve středověku byly utěšenější poměry než dnes.

Každému bylo přiznáváno přirozené právo, aby žil ze své práce a mohl i svou rodinu dobře uživiti,

každý nalezl možnost opatřiti si vše, čeho potřeboval ku blahobytu hmotnému i duchovnímu. Středověká společnost „poskytovala práci a dostatečnou mzdu za ni těm, kdo byli práce schopni a chránila před hladem ty, kdo byli práce neschopni", jak napsal s obdivem německý historik Harnack.

Dle doznání učence Schillinga „středověk je důkazem veliké síly životnosti křesťanských zásad, jaké hlásala Církev katolická a jež zajistily nejenom blaho věčné, ale i štěstí pozemské všech vrstev i národů a přivedly rozkvět kultury". (Dr. J. Vrchovecký 247.) Kdyby se tyto zásady uplatnily dnes, pominula by všechna krise a „země by se stala královstvím Božím", jak prohlásil badatel Schneider. Studium sociálního vývoje nás přesvědčuje o nutnosti hesla: Zpět ke Kristu, Slunci spravedlnosti a lásky! Budou-li se na nás rozlévati paprsky tohoto Slunce, jako se rozlévaly na středověký lid, nebude hospodářské bídy, nebude sociální nespokojenosti.

Marně se shánite
po laciných **sociálních brožurách?**

Objednejte ze sbírky „ŽIVOTEM" tato čísla: Krise světová (č. 104) - Nový hospodářský řád (č. 272) - Stát pro blaho lidu (č. 314) - Berte Církvi a dejte nezaměstnaným (č. 221) - Proti rudému nebezpečí (č. 268) - Naši biskupové proti komunismu (č. 264) - Dělník nepotřebuje náboženství? (č. 235) - Kristus, vůdce z bídy (č. 227) - Běda vám bohatým! (č. 97) - Dělník světec (č. 83) - Z továrního ovzduší (č. 68). *Cena jednotlivých brožur 50 hal. — ale již při objednaných 10 exemplářích Vám je čítáme jen za 40 haléřů.*

A ještě **snažší pomoc**
Vám poskytnou naše **sociální letáky!**

Leták L-4 (Návrat k Bohu rozluští všechny krise),
Leták L-3 (Církev a kapitalismus),
Leták L-2 (Proti mamonářství).
Letáky tyto jsou 4-stránkové, velké, a za 6 K jich dostanete 100.

Objednejte v Exercičním domě ve Frýdku.

Imprimi potest. Pragae, die 5. Augusti 1939. P. Franciscus Suchomel, C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat P. Emanuel Myslivečk, C. Ss. R., censor ex officio. Imprimatur Nr. 11993. Olomucii, die 8. Augusti 1939. Dr. Joannes Martinu, Vicarius generalis.

„ŽIVOTEM". 24 sešitů jeden ročník. Předplatné na celý ročník i s poštovným 13 K. Číslo poštovního účtu šekového v Praze 303.183. — Vydavatel Exerciční dům ve Frýdku. Telefon č. 38. — Řídí R. Schikora, C. Ss. R., Mor. Ostrava. — Odpovědný redaktor R. Schikora, C. Ss. R. — Tiskla Typia, Mor. Ostrava.

DOKONALÁ LÍTOST

Dne 8. prosince 1881 vyhořelo právě mezi představením vídeňské divadlo. Jeden z úzastníků, důstojník, vypravuje:

„Seděl jsem v lóži, když se stalo ono hrozné neštěstí. Obraz, který jsem spatřil dole u svých nohou v přízemí, mohu označiti jen jediným slovem: bylo to peklo. Oheň se pořád rozšiřuje; lidé mezi sebou bojují na život a na smrt; jedni skáčí shora dolů, aby prchli po hlavách těsně na sebe nakupeného množství na volné prostranství. Ale ihned jsou strženi, klesají k zemi a jsou jinými ušlapáni. Hrozný obraz, proklínání a křik zuřícího davu, dým a zápach požáru; bylo to opravdové peklo. I mne se zmocnilo zoufalství. Z mého vzdělání z mládí jsem věděl: nyní tě může spasiti jenom dokonalá lítost. Ale to už bylo dávno, co jsem se to modlíval, a v té chvíli nevěděl jsem, jak mám tuto lítost vzbuditi. Nuže opravdu, mám zahynouti s tělem i s duší? Tu jsem slyšel z blízka hlas, který se mi zdál býti hlasem andělským. Asi devítileté děvčátko se modlilo: „O můj milý Bože, z celého srdce lituji a mám v ošklivosti své hříchy, neboť jsem tebe, svého nejlepšího Otce a Dobrodince, urazila.“ — Ano, to jsou slova záchrany, myslil jsem

Exerciční dům, Frýdek Fotoarchiv Exerc. dům, Frýdek

si a spěchal jsem blíž. Na zemi klečelo dítě a modlilo se se slzami v očích, jež hleděly k nebesům. Klekl jsem také, sepjal jsem ruce a vzbudil podle vzoru děvčátka lítost s takovou vroucností, jak ještě nikdy. Oba jsme sice uprchli před hrozícím nebezpečím smrti, ale to vím jistě, že ono dítko tehdy zachránilo mou duši před věčným zahynutím."

Dokonalá lítost nás očistí od hříchů. Proto si třeba přáti, aby i pojednání o lítosti dokonalé bylo v rukou všech; neb mnohým, kteří si je přečtou a učení v něm podané v paměti zachovají, brána nebeská se otevře, jimž by jinak zavřena zůstala; a mnohým jiným, kteří si s milostí Boží právo na nebe získali, blaženost věčná se může rozmnožiti měrou netušenou. Každý křesťan měl by důkladně býti poučen o veliké působnosti dokonalé lásky a lítosti; jest to důležito pro vlastní hodinku smrti i pro poslední hodinku jiných, které jest snad přítomen. Ve dnech zdravých měl by každý pamatovati na tuto pravdu; v nemoci pak jest ještě více třeba, aby pravdu tuto zapomenutou si v paměti oživil.

Zlatým nebeklíčem jest lítost dokonalá, neboť ona ti, chceš-li jenom každý den a kaž-

dou chvíli nebe otevírá, když ti je hřích smrtelný uzavřel. Na konci života tvého může se státi, že nebude u tebe klíčník Božského milosrdenství; v tom případě jest ti nebeklíčem jenom lítost dokonalá, kterou si s pomocí milostí Boží ještě nebe otevříti můžš, naučil-li jsi se tomu v životě.

Jedná se tudíž o věc velmi důležitou. Učený a zbožný kardinál Franzelin říkával: „Kdybych jako kazatel světem chodil, o ničem jiném bych tak často nekázal, jak o lítosti dokonalé."

I.

CO JEST LÍTOST DOKONALÁ?

Člověk lituje svých hříchů, když ho v duši bolí, že se hříchu dopustil, a když hříchy spáchané má v ošklivosti i má upřímnou vůli, že život svůj polepší a nikdy už hřešiti nechce. S lítostí jest tedy úzce spojeno opravdové předsevzetí.

Aby lítost byla bohumilá a nám prospěšná, musí býti: 1. vnitřní, 2. obecná, 3. nadpřirozená.

1. Hříšník má lítost vnitřní, když nejenom slovy, ústy na jevo dává, že mu je líto, že

se hříchu dopustil, i že je má v ošklivosti, ale též v duši cítí bolest a ošklivost nad hříchy spáchanými. Není třeba, aby lítost vnitřní zevně se projevovala povzdechy, slzami; ony mohou býti známkami lítosti, ale nejsou podstatou lítosti. Podstata lítosti spočívá v duši, ve vůli, která se opravdově od hříchu odvrací a k Bohu se obrací.

2. Hříšník má dále lítost obecnou, když lituje všech hříchů spáchaných, a to alespoň všech hříchů všedních. Kdyby hříšník litoval všech hříchů a jenom jednoho hříchu smrtelného nelitoval, pak lítost jeho není obecná.

3. Hříšník má konečně míti lítost nadpřirozenou a srdce hříšníkovo jest proniknuto lítostí nadpřirozenou, když hříšník lituje chů a z pomocí Boží a z pohnutek nadpřirozených.

Když někdo lituje, že se nějakého hříchu dopustil, ale jenom proto, že hřích byl aneb jest příčinou jeho časného neštěstí, hanby aneb škody, tu hříšník lituje hříchu jenom z pohnutek přirozených, a proto lítost tato nemá před Bohem žádné ceny! U Boha platí jenom ta lítost, která vychází s pomocí milosti Boží z pohnutek nadpřirozených. Lituješ-li svých hříchů proto, žes hříchy urazil a rozhněval Boha, svého nejlepšího Otce, i žes hříchy pohrdnul Ježíšem Kristem, jenž pro hříchy naše přehořké utrpení a smrt podstoupil, aneb

žes hříchy ztratil nebe a zasloužils toho, aby tě Bůh trestal tu na zemi a ohněm věčným po smrti, aneb proto, že hřích už sám sebou ošklivý jest, pak lituješ hříchů svých z pohnutek nadpřirozených i máš lítost nadpřirozenou. Bůh každému udělí potřebné milosti, aby vzbudil lítost nadpřirozenou, má-li jenom dobrou vůli, a prosí-li Pána Boha o tu milost.

Tato pravá, nadpřirozená lítost může býti dvojí, totiž dokonalá a nedokonalá.

Co jest lítost dokonalá? Lítost dokonalá jest, stručně řečeno, lítost z lásky k Bohu, nedokonalá lítost z bázně před Bohem.

Lítost jest dokonalá, povstává-li z dokonalé lásky k Bohu. Naše láska k Bohu jest dokonalá, milujeme-li Boha proto, že sám v sobě jest nekonečně dokonalý, krásný a dobrý (láska blahovůle) a svou lásku a dobrotu tak dojemným způsobem dokázal (láska vděčnosti). Naše láska k Bohu jest nedokonalá, milujeme-li Boha proto, že my něco dobrého od něho máme a doufáme. Při lásce nedokonalé myslíme hlavně na dar, při dokonalé na dobrotu dárce; při nedokonalé lásce milujeme dárce, ne pro jeho dar, ale pro lásku a dobrotu, která se darem projevuje.

Dle lásky řídí se lítost. Lítost jest dokonalá, když hříchů litujeme z dokonalé lásky k Bohu, když jich litujeme proto, že

jsme jimi Boha, nejvyšší a lásky nejhodnější dobro urazili. Lítost jest n e d o k o n a l á, když hříchů litujeme z bázně před Bohem, když jich litujeme proto, že jsme hříchem odměnu Boží — nebe — ztratili a trest Boží, peklo nebo očistec, zasloužili.

Při lítosti nedokonalé myslíme hlavně na sebe, jak hřích nás činí nešťastné dle učení naší víry. Při lítosti dokonalé myslíme hlavně na Pána Boha, na jeho velikost, krásu, lásku a dobrotu, jak hřích jemu křivdí, an jemu již utrpení a bolesti přinesl v díle vykoupení. Při lítostí dokonalé chceme blaho Boží, nikoliv blaho své.

Případ věc objasní:

Sv. Petr zapřel Spasitele; vyšel ven a plakal hořce. Proč pláče sv. Petr? Nepláče proto, že myslí: Ach, nyní se budu museti styděti před apoštoly! (neb taková lítost byla by jen přirozená, tedy neprospěšná). Nepláče proto, že se bojí, že mu Božský Mistr odejme úřad apoštola a nejvyššího pastýře a vyloučí jej z království svého (pak by byla lítost jeho pravá, ale nedokonalá). Sv. Petr lituje svého hříchu a oplakává jej hlavně proto, že jím urazil svého dobrého Mistra, jenž byl tak dobrý, svatý a milování hodný, a že se nevděkem jemu odměnil za převelikou lásku jeho, tu měl pravou, dokonalou lítost.

Máš též i ty, milý křesťane, podobně jak sv. Petr příčinu a důvod, abys hříchů svých litoval z lásky pravé, vděčné lásky k Bohu?

O jistě, neb spíše spočítáš vlasy na hlavě, než dobrodiní Boží. Vypočítám-li ti některé, pak můžeš při každém dobrodiní se sv. Janem říci: „My tedy milujme Boha, nebo Bůh prve miloval nás.“ (I. Jan 4, 19.) Jak tě miloval?

„Láskou věčnou,“ praví ti, „miloval jsem tě, protož přitáhl jsem tě, smilovav se.“ (Jer. 31, 3.)

Opravdu „láskou věčnou miloval tě“. Od věčnosti, kdy ani prášku z tebe nebylo, pohlížel na tebe okem vševědoucím a laskavým a připravoval ti tělo i duši, nebe i zemi, jako matka v lásce vše připravuje dítku, kterého ještě není. Dal ti pak život a zdraví a všecka dobrodiní přirozená, a dává ti je znova každý den. Mohou-li i pohané dospěti k tomu, aby Boha poznali a dokonale milovali, tím více můžeš dospěti k tomu ty, křesťane, jenž jinak znáš lásku a dobrotu Boží, které se ti dostalo způsobem nadpřirozeným; neb Bůh „smiloval se“ nad tebou. Když jsi hříchem dědičným byl ztracen s celým pokolením, Bůh dal Syna svého jednorozeného, a tento, tvůj Spasitel, tě vykoupil krvavou smrtí mučednickou na kříži; na tebe pamatoval v lásce něžné, když smrtelnou úzkost trpěl na hoře Olivetské, když krvácel jsa bičován a trním korunován, když

těžký kříž nesl dlouhou, trpkou cestou ke smrti, když v nevýslovné trpkosti dokrvácel na kříži — tu stále na tebe pamatoval v lásce něžné, jako bys byl jediným člověkem na světě. Co z toho plyne? „Milujme Boha, nebo Bůh prvé miloval nás."

A nyní přijde velká otázka: „Jak jsi splácel milému a dobrému Pánu Bohu jeho lásku a dobrotu? Odpověď: Nevděkem, hříchy! Tento nevděk bolí tě? Zajisté! A jistě chceš nyní dosavadní nevděk nahraditi větší láskou ke svému velikému a laskavému dobrodinci! Nuže, máš dokonalou lítost, lítost z lásky k Bohu.

Tuto lítost, lítost z lásky k Bohu, nazýváme krátce lítostí z lásky.

Vyšší druh této lítosti z lásky má křesťan, když Boha miluje, protože Bůh sám v sobě jest nekonečně krásný, vznešený, dokonalý a lásky hodný, nehledě na jeho milosrdnou lásku k nám. Porovnání nám to lépe objasní. Jsou hvězdy, které jsou od nás tak vzdáleny, že jich nemůžeme viděti; a přece jsou i ony tak veliké a krásné jako naše slunce, které nám teplo a život dává. Tak jest i Bůh veliký a krásný a lásky hodný, i kdyby nebylo světa ani tvorů, i kdyby lidské oko nespatřilo ani nepocítilo věčné hvězdy nebeské lásky Boží — Bůh jest sám o sobě a sám v sobě nejvyšší, nejdokonalejší a lásky nejhodnější dobro. To

znamená tento poněkud nejasný výraz, když se ho modlíš v některé knížce modlitební.

Předně se drž pevně a dojemně lásky Boží, jak nám září z hořkého umučení Spasitele našeho.

II.

JAK VZBUZUJEME LÍTOST DOKONALOU?

Dokonalá lítost jest milost, veliká milost lásky a milosrdenství Božího. O tuto milost máš se hojně modliti, nejenom tehdy, když se chystáš vzbuditi lítost, ale hlavním zaměstnáním tvé duše má býti úpěnlivá prosba: Pane, popřej mi milosti pravé kajícnosti, pravé lítosti nad hříchy mými. Pak Bůh ti dá, co třeba, máš-li jen dobrou vůli.

Jak možná snadno lítost vzbuditi?

Postav se před kříž, jenž visí v kostele aneb doma, aneb si ho jen v duchu představ. Pohleď útrpně na rány Pána Ježíše a rozjímej krátce a vroucně: K d o visí na kříži a trpí? Ježíš, můj Bůh a Spasitel. Co trpí? Nejhroznější bolesti na zkrváceném, zraněném těle a na duši stísněné bolestí a potupou. Pro hříchy lidské i pro hříchy moje; v hořkém umučení i na mne myslil, za mne trpěl, za moje hříchy dostiučinil. Připomeň si bolesti, které Božský Spasitel trpěl. Pohleď s láskou vroucí k ubohému, umučenému Spasiteli. Připomínaje si

hříchy své nevzpomínej nebe ani pekla, ale lituj jich proto, že zavinily tolik bolestí Spasiteli; tu si umiň, že jej nanovo nechceš křižovati hříchy novými, a pak se modli pomalu a pozorně, srdcem i ústy vzbuzení lítosti.

Modlitby k vzbuzení lítosti mohou býti různé, ačkoliv lítost i vlastními slovy lze vzbuditi. Ke konci jsou některé formule přidány; obyčejně se užívá následující modlitby:

Ó, můj Bože a Pane! Všech hříchů celého života srdečně lituji, protože jsem pro ně spravedlivého trestu zasloužil; želím jich proto, že jsem tobě, svému největšímu dobrodinci, byl tak nevděčný; zvláště pak proto, že jsem Tebe, nejvyšší i lásky nejhodnější dobro, urazil. Činím opravdové předsevzetí, s milostí Tvou život svůj polepšiti a nikdy už nehřešiti. Ó, Ježíši, dej mi k tomu milost svou. Amen.

V tomto vzbuzení lítosti máme třikrát „proto"; každé „proto" uvádí pohnutku k lítosti, napřed k nedokonalé, pak k dokonalé; poněvadž od nedokonalé lítosti lze snadněji přijíti k dokonalé, proto je dobře, když se obě spojí. „Lituji"

1. „proto, že jsem pro ně spravedlivého trestu zasloužil", toť lítost nedokonalá;

2. „proto, že jsem tobě, svému největšímu dobrodinci, byl tak nevděčný," to se přibližuje k lítosti dokonalé a přechází již v lítost dokonalou, neboť bolest nad tím, že jsme za

lásku a dobrotu Boží hříchy nevděčně spláceli, sama nás již k tomu pohání, abychom nevděk láskou nahradili; kdo pak z lásky k dobrodinci dosud zneuznanému lituje, že ho urazil, ten má dokonalou lítost z lásky k Bohu;

3. „zvláště pak proto, že jsem tebe, nejvyšší a lásky nejhodnější dobro, urazil", tím, jak již výše vysvětleno, vyjádřena jest lítost dokonalá; chceš-li si to ještě lépe uvědomiti, můžeš v myšlenkách aneb i slovy dodati: „zvláště však proto, že jsem urazil Tebe, nejvyšší i lásky nejhodnější dobro, svého Spasitele, jenž za hříchy mé na kříži zemřel."

III.

JE-LI TĚŽKO LÍTOST DOKONALOU VZBUDITI?

Ovšem jest pravda, k lítosti dokonalé třeba více než k lítosti nedokonalé, které třeba při sv. zpovědi. Ale přece lze s milostí Boží všem, kdož mají dobrou vůli, i lítost dokonalou vzbuditi; neb ona spočívá ve vůli a nikoliv v citu. Vše záleží na tom, abychom měli pravou pohnutku, proč litujeme, abychom hříchů svých litovali proto, že Boha dobrotivého nade všecko milujeme a z lásky k němu hříchy v ošklivosti máme; na pohnutce záleží a ne na dlouhém aneb krátkém trvání jejím neb na síle její. Lítost dokonalá se často za-

měňuje s n e j v y š š í možnou lítostí; lítost dokonalá má stupně a nepotřebuje býti nejvyšší a nejmocnější, jakou měli sv. Petr, sv. Maří Magdalena, sv. Alois a mnozí jiní svatí. Takový stupeň lítosti jest krásný a dobrý, ale není potřebný; nižší stupeň pravé, dokonalé lítosti působí již odpuštění hříchů.

Abych ti dodal odvahy a důvěry k lítosti dokonalé, pravím dále: Před Kristem, ve starém zákoně, byla po čtyři tisíce let lítost dokonalá jediným prostředkem pro všecky lidi, aby dosáhli odpuštění hříchů a dostali se do nebe. I nyní ještě jest na zemi mnoho milionů mohou býti spasení jedině lítostí dokonalou. pohanů a bludařů; kteří z nich spaseni budou, Z té příčiny nemohl Pán Bůh odpuštění hříchův poutati na příliš těžké podmínky, nýbrž na podmínky možné všem, neboť Bůh „nechce smrti hříšníka". Když těm, kteří ovšem bez vlastní viny vzdáleni jsou milosti Církve katolické, lítost dokonalá možná jest, měla by býti nemožná tobě, šťastný katolický křesťane, jenž máš mnohem více milostí a mnohem lépe jsi poučen.

Tvrdím, že srdce tvé opravdu často bývá lítostí dokonalou proniknuto, třebas o tom nevíš, ani na to nemyslíš, ku př. když obcuješ mši sv., když se modlíš zbožně křížovou cestu, když pohlížíš zbožně na kříž neb obraz nejsv. Srdce Ježíšova, když slyšíš kázání atd.

Dále můžeš nejvřelejší lásku a nejvroucnější lítost na jevo dáti několika málo slovy, když jenom dobrý úmysl a pravou pohnutku (lásky k Bohu) máš, ku př. střelnými modlitbami: „Můj Bože a mé všecko!“ „Můj Ježíši, milosrdenství!“ „Můj Bože, miluji tě nade všecko!“ „Bože, buď milostiv mně hříšnému!“ „Ježíši, tobě jsem živ, tobě umírám. Ježíši, tvůj jsem živý i mrtvý. Amen.“

Lítost dokonalá nemůže dále býti nám nedostižná. Poněvadž Pán Bůh tak vzácné účinky s ní spojil, proto chce, abychom ji vzbuzovali a pomáhá nám ji vzbuditi.

IV.

CO PŮSOBÍ LÍTOST DOKONALÁ?

U hříšníka působí pokaždé a ihned odpuštění hříchův, ještě před přijetím svátosti pokání; ale při tom má míti vůli (tato vůle se v lítosti dokonalé sama sebou zavírá), že se z hříchů svých později vyzpovídá. To působí lítost dokonalá nejen v nebezpečí života, nýbrž pokaždé, když se v srdci vzbuzuje. Lítostí dokonalou odpouští se hříšníkovi trest věčný v pekle, z nepřítele Božího stává se dítko Boží a dědic nebe, dřívější zásluhy opět oživují.

Spravedlivému lítost dokonalá zajišťuje a rozmnožuje stav milosti, shlazuje všední hříchy, kterých vzbuzením lítosti z lásky želí,

shlazuje tresty za hříchy, upevňuje a posiluje duši ve věrné a vytrvalé lásce k Bohu.

Tento veliký zázrak lásky a milosrdenství Božího působí lítost dokonalá v duši křesťanské.

Tyto účinky jsou tak velkolepé, že se se zdají neuvěřitelnými. O tom jsi již slyšel, že v nebezpečenství života dokonalá lítost vzbuzená odpouští hříchy; ale i ta pravda, že v ž d y c k y i ve zdraví lítost dokonalá takové divy působí, jest pravdou pevnou jako skála církve a slovo Boží.

Církev na sněmě tridentském prohlásila: „Lítost dokonalá, lítost z lásky k Bohu ospravedlňuje člověka a usmiřuje ho s Bohem ještě před přijetím svátosti pokání.“ To působí lítost dokonalá v ž d y; neb sněm nepraví, že by to platilo jen v nouzi a nebezpečí smrti. Při tom církev se opírá o slovo Kristovo, jenž dí: „Miluje-li kdo mne,“ to činí ten, jenž má v srdci pravou lítost z lásky k Bohu, „Otec můj bude jej milovati“ a k němu přijdeme a příbytek u něho učiníme.“ (Jan 14, 23.) Aby Bůh mohl v něm přebývati, třeba, aby hřích v něm byl shlazen; a to působí lítost dokonalá, lítost z lásky. Tak vždy učila církev neomylná; a když bludař Bajus jinak učil, učení jeho církví bylo rozhodně zavrženo.

Totéž učí svatí Otcové a bohoslovci bez vyjímky. Ano, i rozum nám to dosvědčuje.

Jestli v starém zákoně, stojícím pod zákonem bázně, lítost dokonalá tolik působila, tím více tak se děje v novém zákoně, v němž láska vládne!

Snad namítneš: Jestli lítost dokonalá již hřích shlazuje, k čemu se ještě zpovídati?

Jest pravda, lítost dokonalá působí odpuštění hříchů tak, jak svátost pokání, ale nepůsobí odpuštění hříchů neodvisle od svátosti pokání. Hříšník musí totiž míti pevnou vůli, že se později vyzpovídá z hříchů lítostí dokonalou shlazených; neboť ze všech, alespoň všech těžkých hříchů třeba se zpovídati; tak Kristus nařídil a na tom nedá se nic měniti. Kdyby někdo se nechtěl později zpovídati z hříchů shlazených lítostí dokonalou, tyto hříchy by sice neoživly opět, ale člověk ten by opět ztratil stav milosti, a právě proto, že nevyplnil té nutné povinnosti.

Třeba po lítosti z lásky hříchův se zpovídati co nejspíše?

Přísně toho třeba není, ale radno je to proto, že máš větší jistotu, že jsi dosáhl odpuštění, a že svátost pokání ještě jiné veliké milosti, svátostné milosti pomocné poskytuje.

Kdo zná lítost dokonalou a její účinky, snadno by mohl přijíti na zlou myšlenku: „Dojdu-li tak snadno odpuštění hříchův lítostí dokonalou, pak nepotřebuji se tak často zpo-

vídati, pak mohu hřešiti, kolik chci, jenom když opět vzbudím lítost dokonalou.“ Kdo tak myslí, jistě nemá lítosti dokonalé; neb nemiluje Boha nade všecko, nechce opustiti hřích smrtelný, nejde mu vážně o polepšení života, jak toho při lítosti dokonalé právě tak třeba jako při zpovědi; nedostává se mu dobré vůle, a proto se mu nedostane ani milosti Boží, které nevyhnutelně třeba k lítosti dokonalé. Pána Boha nemůže oklamati, i kdyby sebe oklamal. Kdo však opravdově má lítost dokonalou, jest pevně rozhodnut, že zanechá hříchu těžkého a že ještě horlivěji než dosud bude přijímati svaté svátosti, že se uvolní při dobré vůli a s milostí Boží od hříchu, aby vytrval v blaženém stavu dítek Božích.

Lítost dokonalá jest vzácnou pomůckou všem, jímž poctivě a upřímně jde o to, aby došli stavu milosti a jej zachovali, zvláště pak hříšníkům ze zvyku, kteří mají sice dobrou vůli, ale pro hříchy dřívější ze slabosti tu a tam opět poklesnou — ale nikoliv těm, kteří se domnívají, že tím nerušeněji mohou hřešiti. Tito proměňují vzácný lék nebeský lítosti dokonalé v neblahý prostředek omamující, v pravý jed pekelný.

Proto nebuď lehkovážný, a dbej, aby ti vzácná milost lítosti dokonalé sloužila k spasení.

V.

PROČ LÍTOST DOKONALÁ JEST TAK DŮLEŽITÁ A POTŘEBNÁ?

1. Lítost jest důležitá v životě.

Jak vzácný jest stav milosti! Milost posvěcující jest nejen ozdobou duše, ona proniká duší všeckou, činí z ní nové stvoření, dítko Boží a dědice nebes. Milost posvěcující jest prutem kouzelným, jenž všecko proměňuje v zlato zásluh pro nebe.

Jak smutně to stojí s křesťanem, jenž žije v stavu hříchu smrtelného! Všecky práce, všecky modlitby a dobré skutky zůstávají bez odměny pro věčnost! Jest nepřítelem Božím, a propadá peklu, když se utrhne tenká niť života jeho.

Proto jest tak důležito a potřebno pro křesťana, aby byl v stavu milosti Boží.

Toho stavu milosti opět nabývá křesťan, když ho hříchem pozbyl, dvojím způsobem:

1. svatou zpovědí,
2. lítostí dokonalou.

Svatá zpověď jest vlastní a řádný prostředek k dosažení milosti posvěcující. Ale toho prostředku nemáme vždy po ruce; proto nám dobrotivý Bůh ještě jiný mimořádný prostředek poskytnul, a tím jest lítost dokonalá.

Dejme tomu, žes měl neštěstí a že jsi se dopustil hříchu smrtelného; a večer, když

ruch denní ustává, svědomí se ozývá a nepokojí tebe. Zpovídati se nyní nemůžeš, co počneš? Tu ti Pán Bůh podává zlatý klíč, který ti nebe otvírá: Lituj hříchu z pravé lásky k Bohu, slib mu opravdově, že se hříchu již nedopustíš, a umiň si, že se z hříchu vyzpovídáš; pak můžeš doufati, že jsi s Bohem smířen, a můžeš pokojně ulehnouti.

Jak smutné jest to však s křesťanem, jenž nezná lítosti dokonalé! Ulehne s hříchem smrtelným, vstává s ním, žije v tom smutném stavu měsíce, až k nejbližší zpovědi. A tak se děje snad po léta; skoro ustavičná noc duševní, hříchem smrtelným způsobená, se jen přetrhne krátkým prokmitem slunce milosti po jednotlivých zpovědích. Jak smutno, skoro stále žíti v hříchu smrtelném, jako nepřítel Boží, bez zásluhy pro nebe, v nebezpečí věčného zavržení!

Dále, když křesťan před přijetím svátosti biřmování aneb manželství si vědom jest těžké, neshlazené viny, může se hodným státi k přijetí svátosti, vzbudí-li lítost dokonalou. Jenom k sv. přijímání to nestačí, třeba se napřed vyzpovídati.

Časté cvičení se v lítosti dokonalé jest též důležito pro křesťana žijícího ve stavu milosti.

Předně nejsme nikdy úplně jisti, zdali jsme ve stavu milosti posvěcující. Tato jistota

však roste pokaždé, když vzbuzujeme pravou, dokonalou lítost.

Jak často pak pochybuje křesťan, zdali svolil v pokušení nějaké; tato nejistota ochromuje radostnou činnost v službě Boží. Co počneš? Budeš hloubati o tom, zdali jsi svolil aneb nesvolil? To by nic neprospělo. Vzbuď lítost dokonalou, a budeš jist.

Ale i když máme jistotu, jaká lidem možná jest, že jsme v stavu milosti, jak vzácná jest i tu lítost dokonalá. Pokaždé, když vzbuzujeme lásku a lítost dokonalou, stav milosti se v duši rozmnožuje, a malý přírůstek milosti více váží než všecka bohatství světa.

Pokaždé, když vzbuzujeme lásku a lítost dokonalou, shlazují se všední hříchy a poklesky, skvrny duše se smývají, a duše se stává sličnější před Bohem.

Pokaždé, když vzbuzujeme lásku a lítost dokonalou, shlazují se časné tresty za hříchy. Pomněme jenom Maří Magdalenu, o které Spasitel řekl: „Odpouštějí se jí hříchové mnozí, neboť milovala mnoho.“ Vážíme si odpustků, dobrých skutků, almužny, a to právem; ale větší jest láska, „královna ctností“.

Pokaždé, když vzbuzujeme lásku a lítost dokonalou, upevňuje se křesťan vždy více v dobrém, stává se statečnějším proti zlému, tak že může doufati, že dojde milosti setrvání až do konce.

2. Důležitá jest lítost dokonalá v hodince smrti, zvláště v náhlém nebezpečí života. Při velkém požáru ve velkém městě přišlo na sta lidí o život. V zástupu lidí naříkajících začalo dítko dvanáctileté vzbuzovati lítost, když bylo krátce jim řeklo, proč tak činí a je vybídlo, aby s ním se modlili; tak mnohý z nich se pro věčnost zachránil.

Ty jsi každý den v různém nebezpečí, neb neštěstí snadno přikvapí; můžeš spadnouti se stromu, můžeš dostati se pod vůz, přijíti k úrazu na dráze, oheň tě může překvapiti v noci, když spíš, na cestě můžeš zle stoupiti, při práci mohou se ti mžitky udělati před očima, klesneš, a umírajícího tě zanesou domů, volají kněze, ale než dojde kněz, jest pozdě, a ty bys ho tolik potřeboval! Co počneš? Vzbuď hned pravou lítost dokonalou v srdci, lítost z vděčné lásky k Bohu, k trpícímu Spasiteli, pak jsi zachráněn pro věčnost, pak ti lítost dokonalá se stane klíčem nebeským ještě v poslední chvíli, v poslední velké úzkosti tělesné i duševní!

Tím není řečeno, aby někdo opovážlivě hřešil a v poslední chvíli spoléhal pak na lítost dokonalou, neb jest velmi pochybno, zdali dovede vzbuditi lítost dokonalou, když byl na to hřešil. Platí to jen o těch, kdož mají dobrou vůli.

Ale zbude-li ti v tom případě čas k vzbu-

zení lítosti dokonalé? Když dá Pán Bůh, ano; neb k lítosti dokonalé netřeba mnoho času, zvláště cvičil-lis se v ní jsa zdráv; lítost dokonalá může ve chvíli duši vyplniti. V takových neobyčejných případech jest milost Boží účinnější a duch čilejší. V takové hrůze smrtelné zdá se chvíle tak dlouhou jako jest hodina.

Farář Driesch, jenž v německém jazyku napsal toto pojednání, které jest rozšířeno ve více než stotisíci výtiscích, vypravuje, že dne 20. července 1886 se octnul v takovém nebezpečí smrti, které sotva 8 až 10 vteřin trvalo; ale v této krátké době (půl otčenáše) celý život minulý nevýslovně rychle přešel před očima jeho i s tím, co nastoupí po smrti. První věcí, na kterou myslel v té hrozné chvíli, byl povzdech k Bohu o milost a lítost. Ale, díky Bohu, vyvázl životem a napsal k poučení toto o lítosti dokonalé.

Toto milosrdenství, jež vlastní duši prokazuješ v nebezpečí, prokazuj i bližnímu, když se octne v nebezpečí. Jak nerozumně si lidé obyčejně počínají při neštěstí. Lidé běhají aneb stojí bezradně, křičí, bědují, běhají pro lékaře, pro kněze, pro vodu, pro lék domácí, kdežto umírající již dokonává — a snad není nikoho, jenž by se slitoval nad ubohou duši nesmrtelnou a ji v posledních okamžicích snad zachránil, předříkávaje slova lítosti dokonalé. V takovém případě přistup klidně a rozvážně

k nemocnému, umírajícímu, drž mu, lze-li, kříž před očima a žádej ho klidným, ale dojemným hlasem, aby v srdci myslel a modlil se spolu, co mu předříkáš, a pak vzbuzuj pomalu a zřetelně s ním lítost, i kdyby se zdálo, že neslyší aneb nerozumí. Tu jsi vykonal velmi dobrý skutek a umírající ti za to bude věčný po celou věčnost.

I umírajícímu jinověrci mohl bys tímto způsobem pomoci; nemluvě mu o zpovědi vzbuzuj s ním lásku k Bohu, lásku k ukřižovanému Spasiteli a pak mu předříkej pomalu vzbuzení lítosti.

VI.

KDY MÁME VZBUDITI LÍTOST?

1. Nyní, když jsi tolik věrně a ochotně přečetl, nyní slyš prosbu: Z lásky k Bohu a ku své duši vzbuď každý večer při večerní modlitbě zbožně lítost dokonalou. Jako není dobré ranní modlitby bez dobrého úmyslu, tak není dobré večerní modlitby bez zpytování svědomí a bez lítosti! Ovšem není hříchem, když toho jednou zanecháš; ale dobrou, spasitelnou radu ti dávám.

„Večer svědomí zpytovati a lítost vzbuzovati," namítneš, „to jest dobré pro duchovní osoby, ale to se nehodí pro nás, kteří nemáme k tomu času a večer jsme unaveni."

Ale jak dlouho, myslíš, že by to trvalo? Snad půl hodiny? V několika minutách to můžeš udělati. Přece se modlíš každý den večerní modlitbu; rozmýšlej na chvíli o chybách a hříších minulého dne a modli se pak před křížem pomalu a vroucně vzbuzení lítosti. Pak se můžeš klidně položiti; řekl jsi Pánu Bohu nějak „Dobrou noc, Otče," svou večerní modlitbou, a Pán Bůh ti odpovídá „Dobrou noc, dítko", když ti milosrdně hříchy odpouští. Co soudíš o tom? Učiň tak každý večer od nynějška a na věky nebudeš toho litovati!

2. Kdybys v životě byl tak nešťasten, že bys dopustil se hříchu smrtelného, nezůstávej ležeti v bídě své, nýbrž povstaň z hříchu lítostí dokonalou, ještě té hodiny, aneb nejpozději při večerní modlitbě — a pak neodkládej příliš dlouho se zpovědí.

3. Konečně, můj křesťane, přiblíží se spíše nebo později tvoje poslední hodinka. Přijde-li náhle, čehož ti nepřeji, víš nyní, kde visí klíč nebeský. Rychle povzdechni k Bohu v srdečné lítosti dokonalé; cvičil-lis se v životě v ní rád, pak i v té chvíli budeš míti čas i vůli i milost, abys vzbudil lítost dokonalou a lítost dokonalá tě zachrání.

4. Aneb před smrtí jsi zaopatřen a připraven na cestu do věčnosti; poslední, čeho na zemi sobě vědom jsi, budiž, abys vzbudil lásku vroucí k Bohu, svému stvořiteli a vyku-

piteli i dobrodinci a srdečnou lítost dokonalou nad hříchy celého života svého. Pak se odevzdej v milosrdenství Boží, aby ti byl soudcem milostivým!

Na konec dím:

Jdi a čiň, co jsi četl v těchto řádcích. Miluj a vzbuzuj lítost dokonalou, tento skvostný prostředek milosti, jenž takové věci ti zjednává, tento poslední prostředek, jenž v čas nouze jedině může zachrániti duši tvou a tato lítost dokonalá stane se ti pramenem milosti v životě i smrti — pravým klíčem nebeským!

LÍTOST A PŘEDSEVZETÍ.

O můj Bože a Pane! Všech hříchů celého života srdečně lituji, protože jsem pro ně zasloužil, bych se dostal do očistce aneb do pekla, že jsem nebe ztratil a tak nevděčným byl k tobě, největšímu svému dobrodinci; želím jich ještě více proto, že jsem hříchy svými tebe, nejlaskavějšího Spasitele svého bičoval a křižoval. Tebe, svého největšího dobrodince a nejdražšího otce, nejmilosrdnějšího vykupitele miluji z celého srdce nade všecko a z této lásky lituji, že jsem urazil Tebe, jenž jsi nekonečně krásný a dobrý a lásky hodný.

Činím opravdové předsevzetí, s milostí tvou život svůj polepšiti a nikdy už nehřešiti. O Ježíši, dej mi k tomu milost svou. Amen.

LÍTOST A PŘEDSEVZETÍ.

Můj Pane Ježíši Kriste! Pravý Bože a pravý člověče! Stvořil jsi mne dle božského podobenství svého, vykoupil jsi mne s nekonečnou láskou svou smrtí na kříži, chceš mne do nebe vzíti a na věky oblažiti. A já jsem tě hříchy svými tak často urazil a spravedlivého trestu v tomto i v onom životě zasloužil.

Ano, já jsem vinen na tvé krvi, na tvých ranách, a tvé láskyplné srdce jsem hříchy svými a nevděčností svou tak hořce zarmoutil. Tuto nevděčnost mám v ošklivosti a miluji tě vroucněji náhradou za to nade všecko. A z lásky k tobě mi jest ze srdce a nade všecko líto, že jsem urážel tebe, Pána a Boha svého.

Prosím tě, odpust mi! Chci se nyní upřímně polepšiti. Dej mi k tomu, Ježíši milosrdný, svou milost. Amen.

LÍTOST A PŘEDSEVZETÍ

od bl. Marka z Aviana.

Já bídný, nehodný tvor padám před tebou, o Bože, a se srdcem zarmouceným a skroušeným uznávám a vyznávám před tebou, Vykupitelem ubohé duše mé, že jsem od narození svého až do nynější chvíle života svého spáchal nesčíslné nedbalosti a hříchy.

Urazil jsem tebe, Boha svého! Hřešil jsem proti přikázáním Božím!

To mi je upřímně líto, a milejší by mi bylo, kdybych všecka protivenství světa, ano i smrt podstoupil, než bych byl urazil tebe, nejvyšší dobro. Proti tobě, o Bože, jsem špatně jednal! Zhřešil jsem! Ale toho upřímně lituji, a kdybych mohl způsobiti, aby nepravosti mé se nebyly staly, rád bych všecky možné útrapy snášel, ano byl bych ochoten život vydati, kdybych toho dosáhl, že bych nikdy nebyl urazil tebe, nejvyšší božská Velebnosti.

Zhřešil jsem, o Pane, ale z toho srdce se mi to nelíbí. Proto slibuji ti, o Bože, slavně, že tě budoucně nebudu urážeti. Jestli však ty, nejvyšší moudrosti předvídáš, že já, nestálý tvor, tě opět urazím a v nemilost tvou upadnu, pak tě prosím vroucně, raději mne nyní v milosti své z toho života odvolej.

Kéž by bolest nad hříchy mými byla tak veliká, aby zůstalo nezměněno mé předsevzetí, již nikdy nehřešiti; neb ty jsi dobrotivý Bůh, jemuž nekonečnými díky povinen jsem, jehož bych měl nade všecko milovati, ne snad proto, abych uniknul věčných trestům, zaslouženým za hříchy mé, aneb abych požíval radostí nebeských, tak lehkomyslně ztracených, nýbrž jedině proto, že ty, o Bože, pro svou neskončenou dokonalost a dobrotu neskončené lásky hodný jsi! Proto by ti všichni tvorové lásku, díky, čest a chválu měli vzdávati bez přestání. Amen.

DOKONALÁ LÁSKA

od sv. Františka Xaverského.

O Bože, miluji Tebe; miluji tebe ne proto, abys mne spasil, anebo, že věčným trestáš ohněm ty, kteří tě nemilují.

Tys, můj Ježíši, mne objal na kříži, trpěls hřeby, kopí a mnohou potupu; nesčíslné bolesti, pot krvavý, úzkosti a smrt a to pro mne a za mne hříšného.

Proč bych tedy nemiloval Tebe, o Ježíši nejmilejší? Ne, abys v nebi spasil mne aneb bys na věky nezavrhl mne; ani pro naději odměny jaké; ale jak Tys mne miloval, tak miluji a budu milovat tebe jedině, žes král můj, jedině, že jsi Bůh. Amen.

OPRAVY:

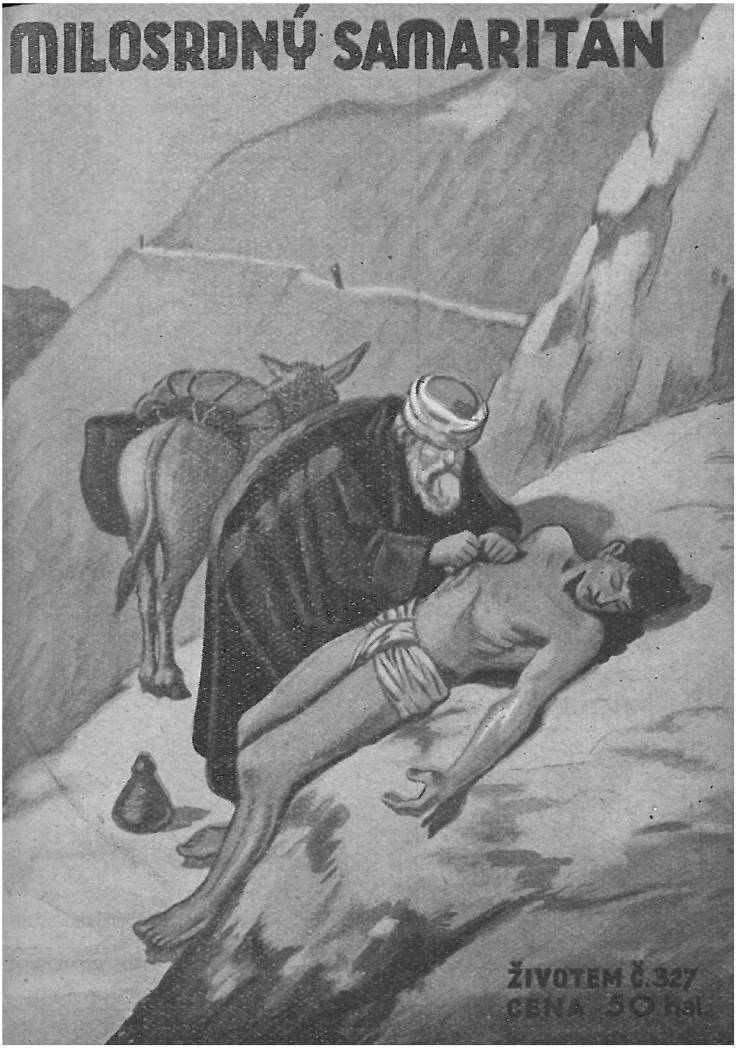
Str. 5. řádka 11. místo: všedních - smrtelných.

Str. 6. řádka 6. zdola místo: nedokonalá - dokonalé.

Imprimi potest. Pragae, die 5. Augusti 1939. P. Franciscus Suchomel, C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat P. Emanuel Mysliveček, C. Ss. R., censor ex officio. Imprimatur Nr. 11993. Olomucii, die 8. Augusti 1939. Dr. Joanes Martinů, Vicarius generalis.

„ŽIVOTEM". 24 sešitů jeden ročník. Předplatné na celý ročník i s poštovným 13 K. Číslo poštovního účtu šekového v Praze 303.183. — Vydavatel Exerciční dům ve Frýdku. Telefon č. 38. — Řídí R. Schikora, C. Ss. R., Mor. Ostrava. — Odpovědný redaktor R. Schikora, C. Ss. R. — Tiskla Typia, Mor. Ostrava.

MILOSRDNÝ SAMARITÁN
ŽIVOTEM Č. 327
CENA 50 hal.

Obrázek ze světové války.

Kněz vypravuje: „Za války jsem byl polním kurátem na jižní frontě. Největší obtíže jsem měl z různojazyčnosti vojáků. V nemocnici bylo osm až deset národností a mezi nimi milosrdná sestra, která ovládala jen svou češtinu. „Prosím vás, sestřičko, jak se dorozumíte v tomto Babylonu?“ ptal jsem se jí. Odpověděla: „Naše dorozumívací řeč je — láska. Té rozumí všichni.“

Milosrdný samaritán.

K ošetřování nemocných je především třeba lásky. Láska je nejlepší ošetřovatelskou školou. Láska vnuká srdci, co nemocnému dělá dobře. Je s podivem, jak láska sděluje člověku přání nemocného. Jsou lidé, kteří dovedou ošetřovati nemocné lépe než školení ošetřovatelé nebo ošetřovatelky, lépe než lékaři, protože láska jest jejich velikou vědou. Láska dovede vynalézati léky.

Nenadarmo řekl Pán Ježíš: „Nemocen jsem byl a ošetřili jste mne.“ Jak krásné by bylo, kdyby všichni více uvažovali o této pravdě a měli z ní užitek! Jak šťastni jsou ti, kdož ošetřují nemocné se vznešenou myšlenkou při každé službě: „To smím učiniti Pánu Ježíši!“ Mám za to, že božský Spasitel dal by těm,

Majetek Exercičního domu, Frýdek Fotoarchiv: Exerc. dům, Frýdek

kdož v takovém smyslu ošetřují nemocné, nebe bez očistce. Vždyť Pán Ježíš je tak vděčen, že takováto služba lásky může býti největším odpustkem.

Než bohužel nebývají ubozí nemocní vždycky dobře ošetřováni. Často nechybí dobrá vůle, ale není-li porozumění, lásky, trpí nemocní dvojnásob. Trpí často více než nemocí samou. — Chraňme se, nemocnému utrpení ještě přidávati! Na nás jest — toho je nám dopřáno —, abychom bolesti mírnili.

I tehdy, když nemocný trpí rád, i tehdy, když trpí pro Pána Boha. Člověk nikdy nemá práva, bolesti působiti. Pánem bolestí jest jedině Pán Bůh.

Kdo ošetřuje nemocného, ať se mnoho modlí, aby nemocnému nepůsobil bolesti, nýbrž dovedl mírniti všecky jeho útrapy! Nejvíce blaží nemocného porozumění, nejvíc ho bolí nepochopení.

Všechny zevnější utišující prostředky nejsou nic platny, neporozumíme-li srdci nemocného, má-li nemocný v srdci bol, který je znovu a znovu rozněcován. A naopak, nemocnému nedostává se třeba mnoho péče, ale dostává se mu porozumění, a to mu dělá lépe. I když nemocný dává mnoho práce a námahy, i když je poněkud těžkopádný a netrpělivý, nemějme mu toho za zlé! Nemoc přináší

s sebou totiž leccos, čeho zdraví nechápou. Pán Bůh má nekonečnou trpělivost s nemocnými. Nikdy se nedopouští bezpráví a neúčtuje s nemocnými tak jak to často činí lidé. U nemocných je na místě bezmezná omluva. Proto: nikdy se nezlobme na tyto ubožáky, všecko mluvme laskavě a v dobrotě!

U nemocných vyskytují se ovšem služby, které ukládají mnoho obětí, zvláště u nemocných, kteří nedovedou v utrpení býti laskavi, u nemocných, kteří jsou břemenem. Ale v takovém případě děje se to ještě mnohem více pro Pána Ježíše — a konečně nikdy nevíme, pokud nemoc zavinila, že jsou nám nemocní obtížni. Ó, pak je to dvojnásob pro Pána Ježíše, máme-li i přes to plno omluv, jsme-li plni lásky a milosrdenství. Takovou láskou dopomůžeme snadno mnohému nemocnému k tomu, aby lépe trpěl.

Slouží-li takto nemocným, může se duše snadno státi svatou, protože je to ustavičná bohoslužba. Má stejnou cenu jako modlitba v kostele. Je konána pro Něho. — — —

U nemocných je třeba jemného citu, a je nutno, dávati si dobrý pozor, abychom nemocných neunavovali, neboť jakmile se nemocní unaví, stává se jejich utrpení zase těžším. Mluvme s nimi jen tak dlouho, dokud cítíme, že je to těší a rozptyluje, buďme u nich návštěvou jen tak dlouho, dokud jim to dělá

dobře. Návštěvy nemocných jsou skutky lásky, ale jen tehdy, netrvají-li příliš dlouho. I to je skutek lásky, když zavčas odejdeme.

U nemocných mluvme klidně a konejšivě, nenadávejme, nehádejme se a nezatahujme nemocného do světa, nedonášejme mu kdejaký klep o lidech! Hrozné je mnohdy, jak bývají nemocní sužováni bezohlednými, světskými řečmi. Všechno se ovšem často nedá zameziti, ale přece dlužno považit, že nemocný trpí vším, co dráždí jeho čivy, a co je utrpení, ví jen ten, kdo trpí. Nemocné tíží dostatečně již jejich vlastní utrpení. Neříkejme, že je tím otužujeme; zmírňujeme jen jen jejich utrpení.

Má-li nemocný některou návštěvu rád, má mu býti dovolena. Nestojí-li však o žádnou návštěvu, neohlížejme se příliš na lidi, ale v prvé řadě na nemocného a vzdalujme od něho návštěvy všecky.

Nemocnému možno prokázati příliš mnoho neb příliš málo služeb. Přemíra bývá často trýzní. Mnohé neb přemnohé léky, které jsou nemocnému často protivny, nakonec mu ani nedělají dobře. Ovládáme-li jej úplně, zakazujeme-li mu to a ono, co by měl rád, snad je to mnohdy správné a nutné, — přece však by často nemocnému prospělo právě to, co mu zakazujeme. Vždyť u zvířat je tomu také tak: samy cítí, co jim dělá dobře.

Jsou ovšem též nemocní nerozumní; těm se nesmí všechno dovolovat. Dlužno však jemně vycítit střední cestu. I my můžeme býti jednostranní a nerozumní ve zkostnatělé, systematické péči o nemocné. Jak často prospívá jednomu nemocnému to, co by druhému uškodilo? To vycítí spíše láska než teorie. Nemocnému prospívati, je nejlepší léčebná metoda; láska je lékařskou knihou.

Důležitý pokyn pro ošetřování nemocných je též: dejme nemocnému krásnou, útulnou světničku! Ani stěny ani ložní povlaky nebuďtež tmavé! Pokud možno, zařiďme vše radostně a přívětivě, to uzdravuje a ulevuje. Kde to jde, dejme do světničky krásné věci, které nemocného baví, aby na ně mohl stále hledět! Věci krásně zbarvené. Brzy vypozorujeme, na čem oko nemocného rádo spočívá. Pán Bůh vložil do barev podivuhodnou léčivou moc, a nemocní ji cítí. Vzpružuje to jejich mysl a činí jim vyhnanství malým domovem. Světnička stává se pak jejich světem — jejich zahradou — jejich procházkou. Při sebe větší jednoduchosti dá se všecko ladně upraviti. Ani květiny ať zde nescházejí! Pán Bůh si přeje, abychom Jeho krásné pozdravy vnášeli nemocnému do světnice, vždyť nemocní jsou miláčci Boží.

U nemocných pečujme vždycky o čistotu, i když toho přímo nežádají, ano i tehdy,

když se zdá, že jim všechny tyto věci jsou lhostejny. Léčivý účinek je zde přece. A právě tehdy, když nemocným není nijak dobře, ustrojme jim lůžko krásně, pokud jim to není na obtíž! Nenechávejme nemocných nikdy ve špíně, aby se nemuseli celý den na nečistotu dívat! Nečistota a ohyzdnost působí u nemocného pocit opuštěnosti, třebas nemocný o tom ani neví; krása a čistota působí mu však pocit volnosti a zdraví. Je-li možno, oblecme nemocnému něco pěkného, aby měl pocit, že není ze všeho vyřazen, že s ním nejsou všichni hotovi. To dodává nemocnému odvahy a naděje, zkrátka zdravějšího pocitu. Nelitujme peněz, abychom nemocnému něco pěkného koupili a jej v lůžku vkusně nastrojili, je to tak dobré jako lék! Nemocnému je třeba působiti radost a to opět a opět.

Ó, kolik se dá učiniti, abychom utrpení zmírnili! K tomu je ovšem třeba též daru Ducha svatého, který bych nazval „svatým rozumem". Krásnými, veselými věcmi nemocný okřeje, jeho vůle se posílí a život jeho se občerství.

Mluvím-li o svatém rozumu, rád bych podotkl, že se s nemocným příliš mnoho modlíváme ústně. I zde je třeba jemnosti. Často bývají nemocní tak unaveni, že se domnívají, že není v pořádku, když se nemodlí s námi, a přece božský Spasitel je spokojen již s

pouhým jejich utrpením. Smějí odpočívati a jejich odevzdanost do vůle Boží, jejich trpělivost jsou též modlitbou. Jistě je pěkné, když se tu a tam s nimi pomodlíme, ale nikdy ne příliš často, ne příliš hlasitě — ne tak dlouho, až je chudák nemocný vyčerpán. Jenom tehdy, chce-li nemocný sám tak dlouho se modlit, učiňme mu po vůli! Nemocným řekněme, že mohou býti potichu se Spasitelem, — a to je, unavené, velmi oblaží. To oblažuje i božského Spasitele, který má radost, když unavení v Něm odpočívají. Nemocným třeba ulehčovat všecko pro lásku a dobrotu Boží, to je přitahuje k Pánu Bohu víc než opak. Je třeba vždycky jim dávati jako úlevu Pána Ježíše, vždycky s nimi mluviti konejšivě, nikdy jim nenaháněj me strachu, jakoby Pán Bůh byl nerozumný!

Je třeba, aby nemocní věděli, že Pán Bůh po nich nyní nežádá nic než trpělivé srdce. Pána Ježíše bolí, prohlašujeme-li Jej za nerozumného, kdežto On je svatý rozum sám.

Nedávno žila paní, která měla tak hrozné bolesti, že velice naříkala a sténala. Měla ošetřovatelku, která si o sobě myslela, že je velmi zbožná. Ta jí stále domlouvala, aby byla trpělivá a tak nenaříkala, že se to nesluší atd. I umřela tato paní — po přetěžkém utrpení, — a první slovo, které jí Pán Bůh na

soudu řekl, bylo: Nikoli, ach nikoli, nebylo tomu tak — — —

Pán Bůh byl úplně spokojen s jejím utrpením. On, který znal bolest, omlouval její nářek a sténání. S opatrovnicí však spokojen nebyl. Jaké obtíže působila nemocné paní přísná kázání ošetřovatelčina, jak kruté bylo její utrpení!...

Pán Bůh chce, abychom nemocné ošetřovali něžně a vlídně; buďme takoví, jaký je On!

Jsou nemocní, kteří jsou útlocitnější ke svému okolí než okolí k nim. Tento útlocit může býti nemocnému opravdovým utrpením, poněvadž se stále domnívá, že zase působí obtíž. Kolik věcí pak nepoví, kolika věcí se zřekne jsa pln ohledu, — kolik vytrpí raději sám, aby druhých nenamáhal! K takovému nemocnému máme býti obzvláště něžní, aby ho mimo všechno utrpení netížilo ještě i toto. Tu je na místě, vždycky ukazovati přívětivou tvář, aby se nemocnému nezdálo, že žádá příliš mnoho. Neboť tito nemocní pozorují každý tah obličeje z obavy a starosti o druhé. Jim je dvojnásob třeba ukazovati, že je ošetřujeme rádi. Ó, jak vděčni jsou tito nemocní, pomáháme-li jim radostně! Musejí-li nemocní v noci budíti druhé ze spánku, činí tak často velmi nerádi, s obavou a starostí, rádi by druhé potěšili — a všímají si každého tahu obličeje, přichází-li služba vhod. Ó jak velice

je v takovém případě oblažíme laskavým úsměvem! Nesmíme však nechávati ospalost na tváři; k vůli nemocnému a z lásky k němu buďme čilí, co možná nejspíše se na něho usmějme řkouce: Přišel jsem rád.

A když někdo musí býti vzhůru, myslívá si nemocný: Ach, kéž bych ho mohl nechat spáti — bolí ho to snad více než utrpení vlastní. V takovém případě může to býti nemocnému obtížno, velmi obtížno — a proto bdící ošetřovatel ať se stále netáže: Smím nyní odejíti a pod. Ať řekne: Zůstanu rád, dokud bude libo, třebas až do rána. Ó to oblažuje nemocného až do nejhlubšího nitra! Vždyť nemocní jsou slábi, lpějí houževnatě na všem, všechno vidí mnohem černěji.

Láska k božskému Spasiteli a k nemocnému kéž dopomůže ošetřovateli k tomu, aby přinášel oběti tak radostně, jakoby ani obětmi nebyly, — tak, aby nemocný nebyl nucen, cítiti oběť druhého!

Ó, jak vděčné jsou oči nemocného, často plné slz díků: působí, že dobré srdce přináší oběti rádo! Pamatujme vždycky na to, že je nám přese všechno ještě snáze než nemocnému! Sloužíme-li nemocným, musíme býti nezištní, v utrpení jiných musíme zapomínati na svou námahu.

A je-li nemocný někdy přes všechnu dobrotu nedůtklivý, nehněvejme se naň! I to jsou

slabůstky, které pocházejí z utrpení. Mějme jen smilování a buďme tím laskavější, — to je nezištná péče, která je svatou bohoslužbou.

Daří-li se nemocnému velmi špatně, máme-li plno obav a starostí o něho, dávejme si záležeti, abychom nevyvolávali scen, nýbrž buďme mu nápomocni s klidem a rozvahou! Jenom nebýt splašeným a rozčileným, to olupuje slabého o poslední sílu. Chvat víc škodí než prospívá, neboť právě tehdy, když je stav nejvážnější, je třeba pečovati o malou jiskerku života, která dohořívá. A přece nesmíme býti zase tak škrobení a tiší, aby nemocný měl dojem, že je sám. Sloužiti mu s klidem, — bez vyvolávání scen — to vše jsou skutky lásky, které se hromadí do tisíců za jediný den, za jedinou noc. A to jsme učinili Jemu (Pánu Ježíši). Jak je krásné, nezapomínáme-li, že Pán Ježíš to vše přijímá pro sebe, nejinak než jakoby nemocným byl On.

I při ošetřování tělesném buďme co nejněžnější, když steleme a pod., nepočínejme si hrubě. Je třeba pamatovat na to, že tyto ubožáky všecko bolí. Zdvihejme je vždycky pomalu a opatrně, hleďme na ně vždycky dobrotivě a laskavě — nedopusťme, aby cítili chvat práce!

Ach — jenom nepůsobit bolesti tam, kde už je bolesti tolik! Nemocné dlužno ošetřovati jemnýma rukama a tyto jemné ruce po-

cházejí z jemného srdce. Jsou nemocní, kteří právě ošetřováním nejvíc trpí, — jak je to hrozné! Jsou ošetřováni jen zevně — a péče bez vnitřní účasti nestojí za nic. Zkrátka, ošetřování nemocných budiž dobrota sama, pak přináší požehnání tomu, kdo Pána Ježíše tak dobře ošetřoval.

Zištný člověk nemyslí na nemocného, myslí jen na své starosti a práce, na své bdění a svou námahu — a tak se stává netrpělivým a dává to nemocnému cítit. Ach, málem se mi srdce obrací, pomyslím-li na to, jak to ubožáky bolí. Vždyť naprosto nemohou za to, že jsou nemocní. Kdo ošetřuje, musí míti lásku, která cítí jen utrpení nemocného. Vše ostatní rozmnožuje utrpení nemocných. I když ničeho neříkají, v jejich mlčení spočívá mnohonásobné utrpení nemohoucnosti a nemoci. — Laskavou, něžnou péčí přeneseme je přes mnohé obtíže, snadno zapomenou na ledacos. Netrpělivé ošetřování je něco příšerného. Nedovedu vyjádřit, jak je mi takových nemocných líto a jak s nimi cítím.

Ó, kolik citu mají nemocní, bývají mnohem jemnější a něžnější srdcem, a nepochopení zdravých div neudusí nemocné srdce. Je rozdíl, ubližíme-li zdravému či nemocnému.

Ó, nevynucujme ubohým nemocným slz! A když sami pláčou utrpením a slabostí, snažme se, činit jim dobře. Ale nikdy slz nepůsobit

— těmto ubožákům, kteří beztak jsou již tak velice obtíženi.

Ó, mějte srdce pro nemocné! Na to nám dal Pán Bůh dar soustrasti, abychom ho užívali, ne podle nálady, nýbrž podle spravedlnosti. Pamatujme, že také budeme kdysi rádi, dostane-li se nám dobré péče. Mnozí a mnozí, kteří nebyli na druhé dobří, později toho trpce litovali, když na ně samy přišlo utrpení. Ó, buďte požehnáním pro nemocné!

Dvojnásobné utrpení nemocných.

Nejhroznější a nejtěžší pro nemocné je, nevěříme-li jim, že jsou nemocni. Běda, dostane-li se jejich bolestem tvrdého názvu „hysterie" nebo „hypochondrie"... Ó, jsou skryté nemoci, kterých nerozezná ani věda. A tito nemocní, kteří opravdu trpí, kterým se však při jejich velikých bolestech nedostává účastenství, nýbrž jen pohrdání a podceňování, jsou na tom nejhůře. Varujme se zde překotného úsudku i proti mínění lékařů neb milosrdných sester! Věda, která často již nemívá světla Božího, která užívá jen světla svého rozumu, žije v takových temnotách, že její znalosti bývají často největšími nevědomostmi. Jen Pán Bůh je světlem vědy, a kde Pána Boha vyřadili, tam se stmívá... Tak se stalo, že lidské nemoci dostávají víc a více

jméno „hysterie“. Říká se jim pak: nemoci domnělé, které nezasluhují léčení ani útrpnosti. Takoví nemocní prý jen proto nechtějí být zdrávi, aby byli nošeni na rukou. — Poněvadž i to se může státi — a celkem vzato je to zase jen nemoc — hází věda, jakmile nedovede některého utrpení vysvětliti, všecko do jednoho koše. Je-li tajemství některé nemoci nejasné, řekne se: hysterie. Nebylo by ještě tak zle, kdyby s tak řečenými „hysteriky“ jednalo se alespoň rozumně. Ale hrozné, nelidské utrpení, které se jim působí, je příšerné. Představme si: někomu nedostane se v jeho hroznych, opravdových bolestech soustrasti ani ošetření, naopak, se všech stran je podceňován, jakoby jeho nemoc byla proviněním a vytýká se mu, že prý by mohl býti zdráv, kdyby chtěl, že prý by mohl pracovati, ale nechce se mu. Mám za to, že nemůže býti nic hroznějšího. Zabije-li někdo druhého na ulici, je to skutek ještě málo surový; to nebolí tolik, jako bolí nemocného, který skutečně trpí, tato osamělost a toto bezpráví. To je horší opuštěnost než opuštěnost nemocného, který nemá ošetřovatele. Nemíti ošetřovatele je lehčí než míti okolí, které místo soustrasti námi pohrdá. A od člověka, který v bolestech tak touží po soucitné ruce, odvracejí se lidé, aby prý nepodporovali tak řečené „hysterie“. Dokonce dovolují si zde lidé poznámku, která je tak surová,

že se nehodí napsat. A nemocný zapadne s nevypravitelnou bolestí do podušek a hořce pláče. Ale jeho Pán a Bůh, jeho Otec a Dobrodinec smilovává se nejvíc nad takovýmto ubožákem.

To znamená „nemíti nikoho" v nejhroznější době. Kolik lidí už zemřelo — takto osamělých — a teprve smrt odkryla toto bezpráví; jak často pozdě se poznalo, co takovýto člověk vytrpěl a že vlastně hysterickým nebyl.

Takové nemocné najdeme v nemocnicích i v rodinách, bývají ošetřováni s opovržením — dodávají se jim trny a pelyňkem bývají krmeni. Co je toto utrpení, vytuší jen ten, kdo sám něco podobného zakusil. To je opravdová opuštěnost od lidí, opuštěnost v hodinách, kdy člověk potřebuje tolik pomoci.

Utrpení, které člověk dovede pochopit, které dovede každý lékař rozeznat, je malým utrpením u srovnání s těmito mukami. Vždyť největší bolesti, dokud jsou ošetřovány a chápány, nejsou ani zdaleka tak těžké jako největší bolesti, kterým se nevěří. Tito nemocní trpí nouzi nevýslovnou, větší, než kdyby měli hlad a žízeň, kdyby museli mrznout. Život těchto nemocných je největší myslitelnou obětí.

Ti, kdo toto bezpráví páchají, jsou též — skoro bych řekl — největší zločinci, jaké si lze představit. Jak přísně se to trestá, zazvraždí-li někdo člověka! — Což není toto bezpráví vůči nemocným pozvolnou, surovou

vraždou? Kolik zla může způsobiti člověk, není-li spravedlivý, — nemá-li samostatného, spravedlivého úsudku! Kdo sám není pravdymilovný, nemá citu pro pravdu, nepozná pravdivosti utrpení.

Tak může člověk zemříti osamocen, osamocen ve svém srdci, osamocen ve svém utrpení. — Choroba je už sama sebou obtížná, dosti obtížná — ale choroba nechápaná je milionkrát těžší. To jsou ukřižovaní, kteří jsou Ukřižovanému nejpodobnější, protože musejí trpěti v potupě a pohrdání a k vůli svému kříži jsou hanobeni a odsuzováni. To jsou dva kříže, které s obou stran drtí ubohého trpitele. — Tito mají však také dvojí nebe, mají svého Spasitele a Vykupitele dvojnásob, protože zemřeli na dvou křížích.

Ó, při těchto řádkách přestává mi téměř srdce tlouci rozčilením a soustrastí s těmito nejubožejšími. Kéž bych mohl ke všem pospíšiti a jim jejich utrpení věřiti, je chápati! Kéž bych mohl býti u nich a děliti se s nimi, aby přece měli někoho, kdo trpí s nimi, kdo ví, co to je!... Ale posílám božského Spasitele. On, jenž mě v podobném utrpení tak podivuhodně sílil a těšil svým porozuměním, ať svým porozuměním potěší též tyto ubožáky! Člověk ve své bezmezné bolesti potřebuje porozumění a nenajde-li ho u lidí, najde je v dobrém Srdci Ježíšově, které není schopno křivdy.

Nikdo ať si za své povolání nevolí ošetřování nemocných bez předsevzetí, že se nikdy nedopustí takového bezpráví! Kdo se rozhoduje pro toto povolání, ať zkoumá nejen své schopnosti vnější, ale i vnitřní! Jenom dobré srdce uzdravuje srdce nemocná.

Nebuďte příčinou slz nemocných! Nejvíce je bolí, když členové vlastní rodiny je zneuznávají, když v oněch dobách těžkého utrpení, kdy hledají lásku a žebrají o ni, zakoušejí tvrdosti srdcí.

Jak často musejí ti, kdož takto jednali, odpykati to svou vlastní nemocí, dříve než smějí odejíti na věčnost! A to je pro ně milost milosrdné lásky. Kdyby zemřeli, aniž odpykali utrpením toto bezpráví, musel by božský Soudce, který právě pro svou dobrotu neschvaluje bezpráví, souditi příliš přísně. Jen tehdy urovná se tento nepořádek v duši, když poznají, co druzí vytrpěli k vůli nim, když toho litují a chtějí to napravit.

Ošetřování nemocných — zvykem.

Většinou činíme nemocným s počátku pomyšlení, jsme něžně pozorni vůči jejich přáním. Trvá-li však nemoc léta, otupí citlivost srdce a zůtásvá pak jen ošetřování ze zvyku, vnější. Soucit se časem zmenšuje, a ubohý nemocný nepociťuje již něžnosti. Nepřipadá nám již, že nemocný je nemocen, zkrátka zvykli

jsme tomu. A ve zvyku skrývá se bezcitnost, kterou nemocný hluboce pociťuje. Zdraví ovšem snadno zvyknou neduhu nemocného, ale nemocný je rok co rok neduživější a ubožejší, — utrpení nelze přivyknout. Ošetřujeme-li nemocného jen ze zvyku, konáme všecky služby pouze mechanicky, a to přináší místo úlevy — bolest.

Tomuto zvyku lze propadnouti i zcela nevědomky, beze zlého úmyslu. Proto je třeba tu a tam zpytovati svědomí a obnovovati lásku k nemocnému tím, že obnovujeme lásku k Pánu Ježíši; vždyť v nemocných ošetřujeme Jeho.

Jako nemůže Srdce P. Ježíše vystát ve své službě náboženství ze zvyku, tak ani ve službě nemocným. Pán Ježíš žádá lásku stále novou, čerstvou. Zvyk se však podobá zbytkům dobrého chleba, který byl kdysi čerstvý, ale už je tvrdý. Laskavá obsluha nemocných nezná lhostejnosti zvyku, je vůči nemocnému ne čím dál, tím méně, nýbrž čím dál, tím více pozorná. Za to zvyk odkládá znenáhla všecky něžnosti. Tak se může státi, že nemocný, trvá-li nemoc dlouho a zhoršuje-li se, je ošetřován čím dál méně. S počátku na př. dáváme pozor, abychom dveří nezavírali hlučně, později na to zapomínáme. S počátku odkládáme všecko a spěcháme k nemocnému, abychom mu přispěli, později necháváme ho ležet, třebas v nejtěžším

stavu, jsme bezohlední. Četné pozornosti vymírají, — a ačkoliv by nemocný potřeboval více obsluhy než s počátku, nedostává se mu na konec žádné. Je pak opuštěn, opuštěn uvnitř svého srdce.

Kolikrát by to ani tolik nestálo a přineslo by to mnoho míru a požehnání, kdybychom zůstali věrni v malých službičkách. K tomu je ovšem třeba, abychom si byli vědomi, že ošetřujeme Pána Ježíše, — chceme-li ošetřovati dobře.

Co se již nemocní natrpěli — zvykem! Trpěli v tichosti, a kromě Pána Boha nikdo neví, čeho všeho postrádali. Zvyk srdce otupuje, a nemocným je především třeba srdce, nutno je ošetřovat srdečně. Vždycky se myslívá: hlavní věc, když jen mají nemocní všecko, čeho potřebují — — — Ne, to ještě nestačí! Nemocní mají zraněné srdce — a zevnější služba je blaží hlavně vnitřním smýšlením.

Často se mluví o nemocných, kteří mají všecko a o takových, kteří nemají ničeho... A přece snad nemocní, kteří mají všecko, jakoby neměli ničeho a ti, co ničeho nemají, jakoby měli všecko. Co jsou platny zevní věci bez vnitřního porozumění, zevnější péče bez vnitřního blaha — to vše jen bolí a všecky tyto věci dovedou nemocného jen ochuditi. A jiný nemocný je třeba chudboný, nemá ničeho, ale

je chápán: má lásku a tím všecko. Právě u nemocných zevnějšek klame, ve svém nitru by nemocní mluvili jinak.

Abychom nemocné ošetřovali dobře, k tomu je třeba náležité modlitby. Sloužíme-li tím Pánu Bohu, ošetřujeme-li tím božského Spasitele, není na místě, abychom za tím účelem pěstovali všechny schopnosti srdce?

Užívejte i srdce, nejen hlavy, užívejte lásky, nejen rukou a nohou a doprovázejte všecky služby láskou k Bohu a bližnímu!

V nemocných je říše utrpení. Proto jsou nemocní miláčky Božími. Kde leží nemocný, tam spočívá Boží požehnání nebo Pán Bůh sám.

A Pán Bůh je vděčen těm, kdož Jej dobře ošetřovali. Je dojemně vděčen. Jak velice miluje nemocné, když dokonce prohlašuje, že, co jsme prokázali jim, prokázali jsme Jemu! Jak velice jim přeje všecko dobré a příjemné, když má lidi k tomu, aby byli dobří!

Jak smutné je pomyšlení, že nemocné trápí víc jejich okolí než jejich nemoc. A nemoc sama o sobě je už těžká dost! Ach, hleďte cítit s těmito opuštěnými, buďte jim anděly útěchy! Nenechávejte je celé noci plakat, zabraňte těmto slzám láskou a porozuměním! A čím déle nemoc trvá, tím větší budiž láska a soucit, vždyť ubožáci potřebují pak ještě více účastenství. Čím déle trpí, tím láskyplnější buďme my — ne naopak!

Nemocní ve víru života.

Jsou i nemocní, kteří neleží na lůžku. A skoro každý nemocný, který je na lůžku, přetrpěl i zastavení, které nás potkává před ulehnutím, totiž zastavení před zhroucením. A koho již jednou upoutala dlouhá nemoc na lůžko, zná i kříž, který dlužno nésti dále, což zaviňují následky a slabost. Býti nemocen a neležeti na lůžku, bývá často neméně těžké. V takovém případě znamená to: musíš, třebas už nemůžeš.

Nemocný mimo lůžko nemá obyčejně ošetřování, je mu plniti životní povinnosti, je postaven do života s posledním zbytečkem sil. I to může býti těžkým utrpením.

Dokud stojíme na nohou a jsme tak energičtí, že se udržíme na nohou, nemáme nároku na nějakou pomoc. Mnozí nedovedou pochopit, jakým utrpením je: musíš, třebas už nemůžeš. Kdyby nepomohl Pán Bůh, člověk by si v takové nouzi snadno zoufal. Jsou okolnosti, kdy „musíš" donucuje tak, že život stává se velikou křížovou cestou. Postrádati klid, nesměti se unaviti, býti nucen pracovati, — ačkoliv je člověk nemocen. I zde je mnoho ubožáků, které by oblažila troška porozumění. Mnozí jsou štváni nerozumem lidí, kteří by snadno mohli jiných šetřiti. Nemocní ve shonu života — činí hrdinské skutky, výkony, které zná jenom Pán Bůh.

I pro ně je třeba míti pochopení. Kolik dobrého by se vykonalo, kdybychom v úplné tichosti sem tam prokázali těmto unaveným službu tím, že jim ulevíme. Ulevíme nemocným, kteří jsou vrženi do víru života jsouce bez síly..., kteří konají často to, co druzí v plném zdraví. Věnujme též jim srdce plné pochopení, nebuďme k nim bezohlední, nenuťme jich do práce, neštveme jich! I to je ošetřování nemocných, třebas jiného druhu. Mnoho požehnání přináší, myslíme-li na jiné!

Unaveného nevyužitkujme, nevymačkávejme, nýbrž hleďme, kde můžeme, leccos mu usnadniti.

Všímejme si, jak se mu daří! Mnozí nesmějí říci, že již téměř klesají, nesmějí se hlásit nemocnými; zde je na místě, abychom v dobrotě vycházeli těmto ubožákům vstříc. Lidé, kteří se dovedou vmysliti, vcítiti do stavu druhého, jsou lidé šlechetní, zlatí, jsou jako andělé v tomto životě. Něžně se ohlížejme po nemocném, který se životem zápasí, — ukládejme mu jen tolik práce, kolik jí může zdolat. Ach, nežádejme víc než je mu možno! Nehleďme na práci, nýbrž na spravedlnost! Ó buďme dobří na ty, kteří žijí tak těžce, působme jim radost, přejme jim ulehčení!

Pán Bůh, který ví o každé oběti, zná sám i cestu oběti, po které kráčejí ti, kdož v nemoci zastávají práci zdravých, v nemoci stojí

uprostřed života. Takové utrpení se často zneuznává, a poněvadž tito nemocní neleží na lůžku, nevěří se jim. Vždyť záleží jen na tom, jaká je nemoc, je-li nutno zůstati v lůžku nebo ne. Obojí může býti obtížné, velmi obtížné. Proto neřiďme se vždycky jen zevnějším zdáním, nýbrž pátrejme uvnitř po utrpení lidí! A buďme vždycky dobří, poněvadž Pán Bůh je dobrý — i k nám!

Ach, mnozí lidé trpí strašně tímto nerozumem, když jejich nemoc se nechápe. Jsou lidé, kteří si svou vůli vynutí tak, že druhý tím zahyne. Často, když takoví nemocní už nemohou, se jim ještě nadává, nebo, když pro samou bolest něco neudělali dobře, jsou trápeni a káráni. Pán Bůh chce, aby Jeho dítky měly dobrotivé, měkké srdce, neboť každý bude jednou sám rád, zakusí-li dobroty. A kdo býval dobrotiv k bližnímu, k tomu je i Pán Bůh dobrotiv.

My, kteří jsme nezbytně rádi, když je nám Pán Bůh milosrdným Soudcem, když nás Pán Bůh omluví tam, kde jsme nějakou chybu zcela nezavinili, máme také druhé spíše omlouvati. Je tvrdé a nespravedlivé, když nemocné hubujeme a k vůli nějaké práci, kterou vykonali třebas s chybami, ale s převelikou námahou, když nemohli vykonati, co měli, když na něco zapomněli. S nemocnými nesmíme účtovati tak jako se zdravými. Často nevěříme

ani netušíme, jakou mukou byla práce, která zdravým byla by hračkou. Ó vůči nemocným je třeba býti spravedlivým, nikdy, nikdy jim nekřivdit! A je-li třeba něco pokárat neb změnit, čiňme to s Duchem svatým, s dobrým úmyslem, nikdy ne ukvapeně, zlostně, nýbrž v dobrotě! Nalomeného života nedolamujme! Je třeba, aby ve věcech lásky k bližnímu měl každý svědomí. Kdo nikdy nechce křivdit, také neukřivdí. Kdo se o to modlí, toho Pán Bůh osvítí v jeho myšlení a jednání.

Jsou slova, kterými je možno nemocné téměř zabíti, zvláště, když se jim děje křivda. Křivda bolí hrozně. Jsou ovšem i nemocní přecitlivělí. Ale nemějme jim za zlé ani této citlivosti, připisujme ji na účet nemoci! Jsou ovšem i nemocní, kterým je skutečně nutno říci jejich chyby z lásky bližeňské, protože jejich duši prokážeme největší službu, když je napomeneme. Ale nebuďte nikdy nespravedliví, mějte vždy dobrý úmysl! Modlete se k Pánu Bohu, ať vás Duch svatý osvítí, abyste svá napomenutí říkali milým, mateřským způsobem, aby z nich bylo cítit váš dobrý úmysl, abyste jimi nemocným ulevili.

Silná a slabá vůle.

Jsou nemocní, kteří jsou daleko více nemocní než se zdá a než jsou si sami vědomi, poněvadž mají velkou energii, velmi

silnou vůlí, řekl bych skoro, že kypí zdravou vůlí.

Takoví nemocní jsou hodni jednak závidění, jednak politování. Tato energie v utrpení je hrdinstvím, tito lidé jsou svými vlastními pány a žádají od sebe samých příliš mnoho. Proto ve svém utrpení bývají často zneuznáváni a tím se stává, že i druzí po nich žádají příliš mnoho. Tito nemocní nedovedou si dopřáti klidu, energie je žene až do krajnosti. Často jsou unaveni, velmi unaveni, a nedovedou dáti to na jevo. Kdo má takovou silnou vůli, tomu jsou i věci nemožné možnými, kdo má vůli slabou, tomu jsou i věci možné nemožnými. Obojí je pro člověka těžké a oba druhy takových lidí zasluhují politování. Nesmíme odsuzovati ani lidí slabé vůle. Často máme za to, že mají vůli slabou, a přece tomu tak není; jsou zkrátka příliš nemocní, takže jim všecko selhává.

Je i nemoc vůle: Jsou to lidé, kteří nemají síly, aby vybředli ze své nemohoucnosti. Nesmíme býti tvrdí ani vůči takovým, neboť je to též únava, která proniká až do vůle. Nemoci mívají různé následky, a přirozené vlohy bývají též různé. Je tedy třeba, abychom každého nemocného přijímali a ošetřovali tak, jak je. — Je třeba omlouvati a nepřímo působiti na takové lidi slabé vůle. Jenom nebuďme nikdy hrubí, neříkejme: můžeš, jenom musíš chtít...

Bodáme-li takto do duše pacientovy, oslabuje se pacient ještě více a stává se ještě víc nemocným a tak se i nemoc vůle ještě zvětšuje.

Veselost a radostné rozptylování posilují vůli člověka, to je nepřímé působení na vůli. Je třeba i zde smýšleti spravedlivě, protože i vůle lidská může býti nemocna, a co je nemocno, nikdy nezasluhuje pokárání. I zde třeba jemného citu. Pacientovi dávejme rady jen laskavě a v dobrotě, nikdy ne s výčitkou, nýbrž tak, abychom pacienta povzbudili a rozveselili.

Vypravujme něco veselého, mluvme radostně, dejme mu něco pěkného, ukažme mu něco pro rozptýlení — vším tím se posiluje vůle utrpením zemdlená. Právě zde jsou nejlepšími prostředky krásné věci, veselý oděv, přírodní radosti. Nevěřili bychom ani, jak již sám veselý oděv dodává člověku energie. Jenom nikdy nenechávejme nemocného v černých nebo v zanedbaných šatech. Nemocné třeba strojiti nejen k vůli návštěvám, ale především k vůli mysli. Ne, abychom k vůli návštěvám oblékali radostné šaty a potom byli zase v oděvu smutném. Úklid ať se děje nejen pro návštěvy a cizí lidi, nýbrž pro zdraví vůle a mysli! Člověka s nemocnou vůlí nutno posilovati povzbudivými věcmi. Všecko zevnější působí na takovéto slabochy, není to tudíž věc vedlejší, ale hlavní.

Pacienta nesmíme zanedbávati; nepomáhají jen léky samy, i tyto vlivy jsou léčivé. Tak je třeba vůli ošetřovat a povzbuzovat jemným, radostným způsobem, — ne snad surově, hrubými slovy a poznámkami. Vždyť tito nemocní mají tak slabou vůli jenom následkem utrpení a to zasluhuje soustrasti, ne odsuzování. Ruku pryč od nemocných, jen abyste jim nezpůsobili bolesti! Dotýkejte se jich jenom, abyste jim ulevili, abyste jim s dobrým úmyslem a laskavě řekli to, z čeho vycítí lásku a dobrou vůli! Láska také povzbuzuje i slabou vůli více než výčitka. I napomenutí a rady dají se říci tak laskavě a dobrotivě, aby nebolely. Zkrátka studujme, jak je nám působiti, aby to neřezalo, nýbrž hojilo! Modleme se o to, — a když nesmýšlíme bez srdce a nespravedlivě, nebudeme tak ani mluviti.

Ze všeho nejlépe působí povzbuzování mysli veselostí, rozptylováním a krásou barev. — Srdce, plné svaté veselosti, snadno nakazí i srdce těžké, s vůlí unavenou. Všecko ponuré pryč — všecko radostné sem, ale způsobem zcela jemným, ideálním, i v tom je třeba znáti svatou míru. Všecko, i veselost musí býti jemná, aby nemocného neunavovala.

Nemocní se silnou vůlí bývají často velmi veselí, — ačkoliv jim uvnitř je tak těžko. Rádi by své utrpení skryli a proto se stále tváří, jakoby byli zdrávi.. V srdci jsou pak

tak opuštěni, uštváni, přepracováni tím, že se tváří zdravými. Těmto nemocným nutno tu a tam naříditi trochu klidu, poněvadž sami si to nemohou dovolit. Mnozí jsou též pod mocí uštvaných nervů, které nedovedou býti bez práce i když jsou na smrt unaveny. To je utrpení vůle opačného způsobu a to utrpení plné oběti; víme-li to, nutně dopřejeme těmto nemocným trošky klidu. Velmi je blaží, máme-li pro ně pochopení a snažíme-li se, aby se trochu uvolnili od sebe samých. Tito lidé, kteří nedovedou dopřáti sobě klidu, jsou také ubozí, vystřebávají přímo sebe samy, potřebují více síly než jí mají, činí víc než mohou. Ó, nezneuznávejme ani takových, mějme zvláštní porozumění pro všecky druhy nemocí, tak vneseme za svého života mnoho útěchy do skrytého utrpení jiných! — Ó, šťastný život, žijeme-li jen k tomu, aby oblažoval — a ne, aby ubližoval! Abychom neubližovali, musíme zapomínati na sebe samy; jenom sobeckost činí člověka tvrdým, bezohledným.

Mnohdy ovšem nemůžeme za to, že jsme druhému způsobili bolest a takovým neštěstím někdy velmi trpíme. Jestliže jsme to nemínili zle, jestliže jsme neměli myšlenek nespravedlivých, nepochybili jsme před Pánem Bohem. Koho bolí, způsobil-li bolest, má vždycky dobré srdce a je u Pána Boha dobře zapsán. Ale modleme se mnoho, abychom nikdy bolesti nezvětšovali!

O čiňte tak . . . . . !

Tak může býti lidské srdce lékem pro jiné. — Pán Bůh vložil do přírody všude léčivé síly, léky. Květiny a byliny, vzduch i voda, všechno vylévá určité léčivé síly — ve všem je Boží péče o nemocné. Tak má býti i dobré srdce lidské duševní lékárnou. I lidské srdce vydatně léčí, je-li dobré.

Pán Bůh vložil tyto léčivé síly do srdce lidského, aby mohlo jedno na druhé blahodárně působiti. Jako příroda poslouchá velikého Tvůrce ve svém spořádaném působení, tak smíme s přírodou i my poslouchati Pána a Boha všech sil. Tak smíme i my vydatně léčiti. Kdo žije dle zákonů Božích, jak to činí poslušné květiny a byliny, vydaří se též Tvůrci jako léčivá bylinka pozemská. Nesmíme býti bylinami jedovatými, nýbrž léčivými, to je naše povolání. Jen kdo se protiví zákonům Božím, zesuroví a zjedovatí a vyhýbá se tomuto podivuhodnému léčení. Čisté, hodné srdce bývá vždy též dobré. Kdo božského Spasitele upřímně miluje a je upřímně zbožný, je léčivou bylinou Boží. Kdo umí působiti bolest a býti vůči druhým bez srdce, toho zbožnost není pravá. Vždyť sám svatý Pavel tak krásně praví, že všecky dobré skutky nejsou ničím, schází-li láska. Jenom spravedlnost je pravá zbožnost, ale zbožní nebývají všichni

spravedliví. Tak i péče o nemocné je jen tehdy péčí o Pána Ježíše, nevyvěrá-li jen z tvrdého rozumu lidského, nýbrž vychází-li z dobroty srdce a z lásky. Ošetřování nemocných je pouze tehdy povoláním posvátným, jestliže oblažuje a posvěcuje a není-li nikdy nespravedlivo.

Ošetřujíce nemocné učíme se opatrně posuzovat a omlouvat — jak by tomu u nás lidí vůbec mělo být. V ubližování je přemnoho zloby a hříchu, přemnoho sobectví a pýchy, hlavně proto, poněvadž tyto hříchy se nepoznávají, nenahlížejí. — Kolikrát musí Pán Bůh bráti v ochranu to, co lidé odsuzují a odsuzovati to, co lidé považují za správné!

Ó, buďme tím, k čemu Pán Bůh lidské srdce stvořil, buďme lékem pro druhé a druzí budou zase lékem pro nás! Léky porozumění a spravedlnosti, přehojné lásky a dobroty, to jsou vzácné léčivé prostředky, které máme ve svém vlastním srdci. Pomáhají často více než léky z lékárny, více než všechno, co stojí peníze. Ó, vynášejte dobro ze svých srdcí, nezakopávejte ho, — vynášejte a rozdávejte je, abyste byli tím, čím jste. Dobré lidské srdce je přeplněno léky, z něho proudí léčivá síla, proto při ošetřování nemocných nevykazujte srdci místo podřadné!

Ze soucitu k nemocným jsem toto napsal. Tato malá, prostá knížečka je můj návod k

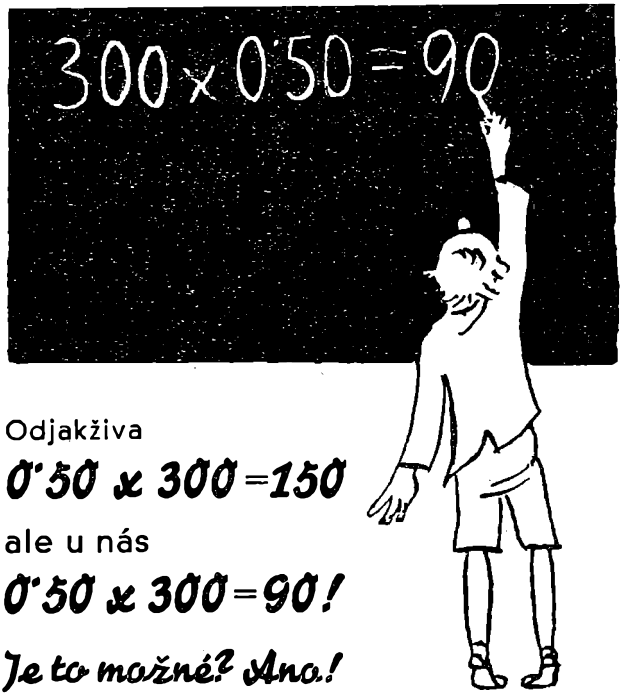
ošetřování nemocných. Svým vlastním utrpením učil jsem se víc a více cítiti s druhými. K vůli trpícím a nepochopeným snažil jsem se snášeti své vlastní utrpení, abych je utrpení zbavil. Kéž tato knížečka alespoň poněkud zmírní utrpení, kéž způsobí, aby se mnohým nepochopeným porozumělo! Milosrdná láska Pána Ježíše uděliž tuto lásku, ať přinese trpícím, co bylo vytrpěno!

Prosíme uctivě všecky, kteří jsou schopní a mají příležitost býti dobrými, aby jimi byli, to činili... Všichni, kdož z povolání ošetřujete nemocné, užívejte léčivé síly svého vlastního srdce! Vždyť jinak je škoda života, škoda toho, co se ztratilo, škoda ideálu povolání... Vždyť dobří činí šťastnými sebe i druhé, působí radost Pánu Bohu, lidem i sobě samým.

Ó, čiňte tak!

Imprimi potest. Pragae, die 5. Augusti 1939. P. Franciscus Suchomel, C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat P. Emanuel Mysliveček, C. Ss. R., censor ex officio. Imprimatur Nr. 11993. Olomucii, die 8. Augusti 1939. Dr. Joanes Martinů, Vicarius generalis.

„ŽIVOTEM". 24 sešitů jeden ročník. Předplatné na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Číslo poštovního účtu šekového v Praze 303.183. — Vydavatel Exerciční dům ve Frýdku. — Řídí R. Schikora, C. Ss. R., Mor. Ostrava. — Odpovědný redaktor R. Schikora, C. Ss. R. Tiskla Typia v Moravské Ostravě, Těšínská ulice 21.

Odjakživa

0·50 x 300 = 150

ale u nás

0·50 x 300 = 90!

Je to možné? Ano!

300 padesátihaleřových brožur nabízíme za 90 K. Sami Vám je již vybereme, či již jsme je vybrali, abychom je hned mohli odeslat. Nemyslete, že jsou to vyřazené, nezajímavé brožury. Všechny jsou s barevným titulním obrázkem. **Mnozí si tento balík vyžádali již po třetí!** Již přes **350 těchto balíků** za půl roku odesláno. Dáváme je **proto tak lacino,** abychom rychle přišli k penězům, jež **potřebujeme** na stavbu EXER. DOMU. Jen porto připlatíte.

Prodávejte brožury (s dovolením kněze) u kostela neb po domech. Zákon o kolportáži v tom nebrání.

POHLED DO OČISTCE

ŽIVOTEM Č. 328

CENA 50 h.

Na dušičky vzpomínejme,
z očistce jim pomáhejme,
budou na nás vzpomínat,
až budeme umírat.

I. Kdo přijde do očistce?

Katechismus odpovídá: *Do očistce přijde, kdo zemře v milosti posvěcující a má ještě trpěti za hříchy.*

Kdo zemře ve smrtelném hříchu, přijde do pekla; kdo při smrti nemá žádného hříchu, a za živa činil dostatečné pokání aneb dosti trpěl, přijde bez očistce do nebe.

Dvojího omylu se musíme varovati: Mylný je názor: „Tento člověk vedl tak svatý život, že jistě je v nebi.“ Taktéž je nesprávné souditi: „Tento hříšník žil tak špatně, že jistě je v pekle.“ — Bůh i na svatých vidí chyby, a i největšímu hříšníku může v okamžiku smrti dáti milost dokonalé lítosti, čímž duše nabývá milosti posvěcující a tím života věčného. — Pro oboje máme příklady.

Ctih. Kateřina Emmerichová praví: „Vidím místa, kde se očisťovali ti, kdo byli později blahořečeni, avšak svatosti při své smrti ještě nedosáhli.“

Sv. papež Řehoř vypravuje, že kardinál Paschasius žil v pověsti svatosti, konal mnoho dobrých skutků, miloval chudé a vedl zbožný

Obrázek na 1 straně je nákl. Exerc. domu, Frýdek. Fotoarchiv: Exerc. dům, Frýdek

život. Zvláště pracoval mnoho na rozšíření víry, a napsal několik knih, v nichž hájil víru. Když však r. 498 byl zvolen nový papež, všichni kardinálové volili Symmacha, jen Paschasius dal svůj hlas Vavřinci a i po volbě byl proti Symmachovi.

Krátce potom zemřel a všeobecně byl ctěn jako světec. V den jeho pohřbu se stalo, že člověk ďáblem posedlý dotekem jeho šatů byl uzdraven. A přece sv. Germán viděl Paschasia v očistci, kde těžce trpěl za svoje nepřátelství proti papeži.

De Ribera píše v životopise sv. Terezie z Avily: Don Bernardino de Mendoza daroval světici krásný statek blíže města Valladolidu, aby tam založila klášter. Než však klášter byl založen, onemocněl těžce a jelikož nemohl mluviti, zemřel bez sv. zpovědi. Světice se nad tím velice rmoutila, neboť se obávala o jeho spásu. Bůh jí však řekl: „Dcero má, spása jeho duše byla sice ve velikém nebezpečí; ale nalezl milost u mě pro veliký dar tobě daný. Avšak jeho duše nebude dříve vysvobozena z očistce, pokud nebude sloužena první mše sv. v novém kláštěře."

Od té doby sv. Terezie neměla pokoje. Ačkoliv chtěla napřed založiti jiný klášter, přece jela přes veliké obtíže do Valladolidu. Co nejnejspíš tam dala sloužiti mši sv. a při sv. přijímání viděla duši dobrodince zářící vcházeti do nebe.

II. Co trpí duše v očistci?

Bůh nám nezjevil, jaké jsou bolesti očistcové. Tolik víme, že duše v očistci trápí veliká tesknota po Pánu Bohu a rozličné tresty časné. Jedna duše, Bohem omilostněná, o tom píše:

Zemře-li duše v milosti posvěcující, přijde k Bohu; — a v jeho přítomnosti, v jeho blízkosti — pronikne duši paprsek poznání; vidí dobrotu a lásku Boží a v tomto okamžiku začíná očistec. Zdá se mi, jakoby duše prosily Boha: „Smím to ještě napraviti? — smím ještě jednou žíti?“ — Nato řekne Bůh: „Ano, ty smíš nyní dlíti v novociátě pro nebe a zde všechno uznati a napraviti; pak budeš čistá a smíš vejíti do mého království.“ Ó, s jakým díkem každá duše přijme svůj očistec! Každá jest šťastna, že Bůh je tak dobrý a pošle ji ještě do očistce. Jak děkuje drahocenné krvi Páně, neboť pro tuto byl nám očistec darován. Jest to přece místo vykoupení, kde se duše zachycují před propastí, — jest to poslední záchrana, jest to výmysl milosrdné lásky...

Očistec jest místo poznání, — zde probudí se duše ze spánku... Tu vidí, jak láskyplným, jak dobrým jest veliký Bůh. Poznají, že zneuznaly tuto Dobrotu a Lásku, poznají, jak často ji zarmoutily. Vidí četná dobrodiní celého svého života, všechny promrhané, ztracené milosti a statky, hořké utrpení Spasitele, jemuž

nevěnovaly kousek svého srdce, — zkrátka: celá nekonečná dobrota Boha stojí před nimi a ony uznají bezpráví, jehož se dopustily vůči němu a jeho svaté lásce. — Zde hoří oheň, který duše stravuje, zde jsou muky, jichž útěchou jest pouze nejdrahocennější krev, výkupná to cena všech hříšníků. —

Myslím si vždy: „Ty ubohé dušičky trpí láskou a dobrotou Boží!" Čím více poznaly milosrdnou lásku, tím větší jest jejich bolest.

Na věčnosti totiž nejsou již duše tak tvrdými jako za života. Boží dobrota, láska a paprsek jeho vznešenosti učiní je vnímavými. Bůh nejedná tvrdě a ukrutně s ubohými dušemi, jak si to mnozí myslí. Ó ne! — je plný lásky a slitování a každý má věděti, jak jest dobrý. Zdá se mi, jakoby celý očistec volal jedním hlasem: „Ó, jak slitovný, dobrý jest Bůh — kéž bychom ho byli znali — kéž bychom ho byli lépe znali, jemu lépe rozuměli a jej více milovali!" Poznání Božské lásky a vlastní tvrdosti a viny působí duši veliká muka. To zjevuje nám naše srdce. Toto poznání působí tak mocně, že se musí státi utrpením.

Ale toto utrpení je též blahoslavené — nespočívá v něm zoufalství, neboť ubohé dušičky mají jistotu, že nejsou ztraceny. Ví, že Bůh ve svém milosrdenství přijme je do nebe, vše jim odpustí a věčně odmění to nepatrné dobro, které za svého života byly vykonaly. Moc této lásky je pro ony duše tak veliká,

že působí v nich velkou bolest a lítost. Přesto však, že trpí tolik touto lístostí, jsou přešťastné, neboť jsou zproštěny obav a zoufalství a pluji s jistotou vstříc věčnému světlu.

KTERÉ DUŠE TRPÍ V OČISTCI NEJVÍCE A KTERÉ NEJMÉNĚ.

Duše v očistci jsou obklopeny jakoby tvrdou vrstvou. Jest to takové jakési zastření, které si samy způsobily za svého pozemského života: vlastní „já", přespříliš velká starost o sebe a pak i starosti světské, o sebe a vlastní čest atd. byly nejdůležitější... To vše tvoří tento obal, tuto vrstvu, kterou světlo Boží skoro ani nepronikne. — Jsou to ony duše, které se neptají mnoho, zda se jejich život líbí Bohu — které míní beze strachu, že tak je to již správné — — Ano, jsou lidé, kteří chodí do kostela, modlí se, konají také i dobré skutky a přece se utvoří kolem jejich duše taková „kůra". Domnívají se, že jest vše správné, cokoliv dělají, netáží se mnoho na přání Boží, konají vše bez lásky, bez bázně Boží a ohlušují své svědomí plněním vnějších povinností. Jsou-li upozorněni na chyby, neporozumí tomu, neboť myslí, že jednají správně.

Ano, — takových duší jest velmi mnoho v očistci. Takové jsou však ještě i tam nepří-

stupny správnému poznání — to přichází teprve pozvolna. Tak ponenáhlu musí pronikati Božské světlo tvrdý obal a probudit duši ze spánku.

Jsou lidé, kteří za svého života byli moudrými a proslulými, kteří také vykonali mnoho dobrého pro lidstvo, kteří se zasazovali o vše správné a dobré: — leč proto, že se to vše dělo z vlastní ctižádosti, opanoval je zcela duch světa — a tak žili ve velké samostatnosti, beze spojení s božským Mistrem. Takové duše přicházejí na věčnost s velikou nevědomostí. Na světě byly ve všem zralé a nyní jsou ve velkých rozpacích. Věděly tolik a nyní — — neví ničeho — — neboť jen malým zjeveny budou velké věci... Takoví moudří lidé zůstanou obyčejně velice dlouho v očistci, až se od sebe samých osvobodí — až se probudí ze spánku — až ztratí omámení vlastního „já", Leží jako mrtví v tomto svém zastření, dokud věčné světlo nepronikne hustou záclonu. — Jakmile však procitnou, počínají se čistiti ve věčném světle; duše jest již také přístupnější všem modlitbám, jí věnovaným, všem mším sv. a dobrým skutkům, jí přivlastněným. Takové duše pozorují ponenáhlu, že Boha potřebují; za života zdálo se, že jej nepotřebují. Jakmile přijdou k poznání a lítosti, jsou šťastny; než však dojde k takovému probuzení, vytrpí velmi mnoho, jakoby se měly udusiti ve svém zahalení, nemají světla, ani vzduchu.

Milý Bůh jest totiž nekonečně jemným Soudcem. Co jest na duši skutečně dobrého, Bůh očistí a podrží, aby ji věčně odměnil. I kdyby se bylo stalo mnoho, přemnoho pochybení, přece se vykonané dobro neztratí. U Boha dojde vše uznání — i ta nejmenší obětinka. Kéž bychom uznali vše dobré, co od Boha máme tak, jako Bůh uznává dobré skutky naše! Ó! jak bychom se museli zastyděti před Bohem pro svou nevděčnost! — Ano, v očistci musíme vše dobré uznati a jemu děkovati. To vše ještě jednou prochází duši a musí býti napraveno utrpením.

Největší muka zakoušejí duše, které byly na zemi zbožné k vůli lidem. Vidím v očistci mnoho těch, kteří se chtěli státi svatými ze samolásky, svévole anebo, aby se líbili duchovnímu vůdci, vystudovali „svatý" život. — Jsou tam duše, které klamaly své zpovědníky a duchovní vůdce, jimž Bůh nebyl jedinou pohnutkou, nýbrž mnohem více vlastní čest a samolibost. Jsou duše, které byly velice zbožné, nikoliv však pokorné, které neuznaly žádnou chybu, ale sebevědomě se domnívaly že jednají nejlépe. Duše, které činily pokání ne z pokory a lítosti, nýbrž aby hrdě napodobovaly svaté. — Jest vůbec tak mnoho napodobenin, skoro k nerozeznání od toho, co jest pravé. Bůh však nemůže býti oklamán!... Jsou tam duše, které měly pyšnou touhu po svatosti, které se co do počtu obětí a pokání dívaly takořka do zrcadla —

které konaly vše veliké, ale zanedbávaly malé, drobné povinnosti — *to nejdůležitější.*

Ano, takových duší je mnoho v očistci a jsou hluboko v plamenech. — Jejich život byl lží! Ó! jak tu musí páliti věčná pravda! — S takovými není Bůh spokojen a to ty duše cítí a trpí proto nesmírně. Zato však to u nich netrvá dlouho a nabývají zkroušenosti, jaké žádá Bůh a jejich pyšné „já" se v pokoře skloní. Až dospěje k takovému stavu, kdy duše se probudí k poznání, jest Božským světlem nevýslovně zdeptána — až se rozplyne v milosrdné lásce a nežije již sobě, nýbrž Ježíši.

V očistci jsou duše, které klamaly. Ach! a za takové se nikdo nemodlí, protože byly považovány za zbožné. Ach ty ubohé! — Ty mně Ježíš ukázal, abych se za ně modlila, protože jiní mají zato, že jsou v nebi. Duše, které tak strnule žijí sobě, potřebují tak nutně ohně pokoření. — Byť byla duše sebe zbožnější a znala i uměla všechny skutky svatých — není-li však pokornou — tu se právě staly její „ctnosti chybami". — Ano, to mi bylo také velkým naučením, že v očistci čistí se i ctnosti.

Jak často se vyskytnou ctnosti, jež nejsou dosti čisté, zvláště tehdy, když jim chybí světlo Ducha sv. Ctnosti jsou jen tehdy čisté, když jsou moudré, vykonané s mírou, nejsou-li jednostranné a pakli vycházejí ze srdce pokorného — z lásky, — krátce: když jim ne-

chybí vedení Ducha sv. — Ve ctnostech však nesmíme také hledati sebe. Jsou ctnosti, které mají v sobě mnoho nepravostí. — Proto musí býti i ctnosti očistěny. My totiž poskvrníme velmi často ctnosti a milosti svým vlastním „já". Jakmile jsou však ctnosti ozdobeny svatou bázní Boží, nastává očištění. Musíme proto pohlížeti často k Bohu a říci: „Ó, Spasiteli, pomoz mi, abych i zde jednal správně!" Nikdo nemá Boží pomoc a milosrdenství tak zajištěno jako duše, která na sebe vůbec nespoléhá. Nikdo nemůže býti tak klidným, jako právě taková duše, která zkroušeně a s úzkostlivou důvěrou se snaží, aby vyhověla zcela milému Bohu. Důvěryplná starostlivost, aby vše bylo vykonáno tak, jak si toho přeje Ježíš, — ta duši očistí. Spoléhati jen na Ježíše, jemu důvěřovati, v něm býti jistým a klidným, tomu naučí se člověk v očistci a je mu to útěchou, neboť zkušenostmi v očistci stane se starostlivým o svou duši. Ježíš však mi ukázal cestu k dobré vůli, lítosti a odevzdanosti. Raději tedy zde na zemi míti potíže sám se sebou, než jednou tam na věčnosti!

Nyní bych chtěl ještě říci, které duše jsou v očistci nejšťastnější a u kterých se zastření nejdříve rozplyne: to může býti veliký, ubohý hříšník, který měl mnoho slabostí. Milý Bůh ví, jak byl vychován a založen. Zná též tajemství přírody a každé dědičné zatížení. Ach, jest to ubohý hříšník, Spasitel má s ním slitování, protože své chyby uznává, uznává i své hříchy

a přijme každé napomenutí bez odmluvy, výmluvy nebo omlouvání. A chce se jistě polepšiti — všechno, co slyší o Pánu Bohu najde ozvěnu v jeho pokorném srdci. I myslí si: „Ó, kéž bych se mohl polepšiti!... Pak-li takový hříšník jest upoután na lůžko smrtelné, když stojí takořka před branami věčnosti, tu nastává poznání a jeho lítost jest tak veliká, že vroucně prosí svého milosrdného Boha o slitování, a láska jeho k Bohu vzplane jako nikdy v životě. — A tu jest Spasitel dobrý, předobrý. Tu zmizí ihned tvrdá kůra duše, že tato naplněna lítostí všechno uznává a jenom touží a vzdychá po milosrdné lásce. Tu již není oněch překážek a není třeba mnoho, aby duše uzavřela s Bohem veliké vřelé přátelství.

V takovém případě ubíhá očistec mnohem rychleji, protože duše byla upřímná, pokorná a plná důvěry, takže milosrdná Láska raduje se ze svého kajícího dítěte, omluví jeho chyby a zaplatí jeho dluhy. A na zemi nemá nikdo ani tušení o tom, jak rychle taková duše vchází do nebe. Vzpomeňme lotra na kříži! Z toho najednou spadla tíže hříchů. Ježíš měl též mnoho omluv pro něho: jeho výchova, jeho sklony a mnoho jiného pohnulo milého Spasitele k slitování, tím spíše, že neměl vhodnou příležitost se polepšiti. Spatřiv však Spasitele na kříži, porozuměl tomu „Proč“ — a smířil se úplně s milosrdnou Láskou.

Ó jak dobrý a spravedlivý jest Bůh k ubohým duším! — Ano, Bůh jest dobrý, nekonečně dobrý, a každý ho musí milovati, kdo pozná jeho dobrotu!

Do nebe přijdou nejdříve takové duše, které uznají své chyby — které netrvají tvrdošíjně ve svém sebevědomí. Bůh nesoudí nás podle našich chyb, nýbrž podle naší dobré vůle. Duše, ochotna vždy, poznati a plniti vůli Boží, jest na tom velice dobře. Také taková duše, která se hned tak neurazí, řekneme-li jí chybu! a která se snaží s chutí, radostí a vděčností, aby odložila své chyby

S takovými dušemi má Pán Bůh snadnou práci. Nemají v sobě tolik odporu a lži; takovým pomáhá také milý Spasitel, aby se zbavily svých chyb. Pokorná zbožnost často schází, jest velmi vzácná. — Co nám prospěje, víme-li všechno, co věděti možno o nebi a zemi, když však nevíme to hlavní: že totiž nejsme nic, že nic nemůžeme, — že vše, co konáme, musí konati Bůh! Co pomůže všechna moudrost, nemáme-li moudrost malých? V tom případě neznáme milosrdnou Lásku, neboť kdo není chudým, ten neví ničeho o milosrdenství.

Tu zřítí se celá budova, kterou jsme byli vystavěli, nestojí-li na půdě chudoby. Chudoba jest podstavcem, základem pro všechny milosti, — ano i pro náš věčný život. Chybí-li však tato vědomost, pak všechna ostatní vědomost a svatost není ničím, neboť se zhroutí při prvním

zavanutí větru. Tam kde sídlí chudoba, jest říše milosrdné Lásky, — kde slabost, tam Boží síla — a kde lítost, tam věrnost.

V očistci jsou duše, které se zdály na zemi zbožnými — tam však jsou h o r š í, — než t i „z l í".

Zvláště takové, které se zlobně dotýkaly díla Božího, které často kritisovaly a posuzovaly to, co přišlo čisté a svaté ze Srdce Ježíšova.

Jsou tam duše, které byly zdánlivě zbožnými — ale zatím spočívá na nich jedna nepravost vedle druhé, jako velká tíha. To jsou ony duše, které činily b e z p r á v í, což nyní musí uznati. Zlobu svou neuznaly jen proto, že se daly zaslepiti svými obětmi, modlitbami a dobrými skutky. Bůh však jim chce ukázati, že to není nábožnost, nýbrž spravedlnost, pravda a bázeň Boží.

Vyskytují se totiž lidé, kteří neuznají ani při smrti, že se někdy dopustili křivdy, což nechtějí uznati, aby se nemusili skloniti ve své pýše. Takové duše, jež mají na sobě opravdu zlobu a nelitují toho dostatečně, málo anebo jen tak povrchně to uznávají, takové přijdou, — byvše zachráněny milosrdenstvím Božím, — do „trestajícího" očistce. Tam řekne jim láska Boží důrazně, čeho se dopustily.

Ano, jsou i takové duše, které jen tak, tak, že budou ještě zachráněny, protože jest Pán Bůh ve svém milosrdenství nejvýš velkomyslný. Takové duše trpí velké muky, jsou mno-

hem vzdálenější útěchám Božím a je jim, jakoby se nacházely ve věčné propasti. A přece jsou takové duše naplněny díkem k milosrdné Lásce a drahocenné krvi. Taková úplně zatvrzelá zloba potřebuje velkého očistce; Boží výčitky zraňují a takořka propalují takové duše.

Jak často myslíme, že některá duše jest ztracena — ale jenom Bohu samému je to známo, jak ji zachránil. To jsou ty tiché divy jeho milosrdné lásky, z nichž se těší jeho Božské Srdce. Ježíš zachycuje své duše jak jen možno, za každou nitečku. Má tolik, tolik lásky! Ach, jak veliká rána jest to pro Srdce Ježíšovo, chceli některá duše vší mocí do pekla! Tuším jen slabounce tuto bolest Spasitele — musí býti nevýslovně hrozná! Ó, kolik asi vytrpělo to Srdce na kříži, aby nás ubohé vytrhlo z propasti! Ano, láska Boží jest tím očistcem, kterou se stáváme „ubohými" dušičkami.

Tuto Boží lásku však možno pocítiti jako očistec již zde na zemi. Myslíme-li na tuto lásku Boží, která nás všude potkává, tu tolik zchudneme, uznáme předobře, jak jsme nevděčni a jak tuto lásku můžeme opětovati jen zcela nepatrně. Nic nepůsobí duši takovou bolest, jako myšlenka, že Spasitel jest tak dobrotivým, kdežto my — zlé děti — jej tak často znovu křižujeme. Zachytíme-li paprsky jeho lásky, musíme se o ně roznítiti a v očistci jeho Božské lásky stanou se z nás „ubohé" duše...

Ku konci bych rád ještě něco podotkl.

Ach! nejkrutější očistec mají kněží, kteří nebyli věrni, dávali špatný příklad a tím způsobili Spasiteli mnoho bolestí. — Nedostane-li se jim pak před smrtí milosti, aby mnoho trpěli, mnoho a všeho úplně litovali, — pak — ó pak na ně čeká hrozný očistec. Stává se také, že se takoví kněží obrátí a se zcela polepší k největší radosti Spasitele. Chybí-li však takové důkladné obrácení a poznání, je-li cesta k Božskému Srdci ještě velmi — velmi daleká, odbude-li se vše povrchní přípravou na věčnost, takže spojení s milosrdnou láskou jest slabé: ó — tu musí toho Pán Bůh mnoho říci u svého soudu. Ale jak jsou rádi takoví kněží, že nejsou ztraceni! Mezi kněžími jsou tací, kteří musí zůstati v očistci až do konce času. Snad nikoho nesoudí milý Pán Bůh tak přísně, jako kněze, protože nikdo nemůže tak velice hřešiti jako kněz, který zanedbává své povinnosti.

Avšak ke kněžím, odloučeným od světa jest Pán Bůh tak dobrý, tak milý, že přijdou ihned do nebe. Také s kajícími kněžími, kterým musí mnoho odpustiti, jedná Bůh tak laskavě, ovšem — odpykáno musí býti vše! — ....Nemohu ani vypsati, jak vážně pojímá Pán Bůh kněžské povinnosti, jak přísně jsou kněží souzeni...

Kněz dobré vůle nemusí míti obav, — zakusíť nečekaně a netušeně mnoho laskavosti a dobroty Boží. Knězi, který chtěl vše konati dobře, který neměl žádných náklonností —

daří se dobře; takovému knězi, jehož jedinou radostí byl eucharistický Ježíš.

Kolik to duší nalézám v očistci — jež na zemi žily v bohatství — ano žily také nábožensky, ale jak velkou škodu utrpěly na svých duších přílišným lpěním na penězích a statcích. Lidem, kteří oplývají statky pozemskými, uložil Pán Bůh za povinnost, aby pomáhali druhým, nemajetným. Bohatí mají příkaz, udíleti ve jménu Božím nuzným, protože všechen majetek a peníze patří Bohu. Pak-li nechtějí bohatí utrpěti skutečně škody na svých duších, musí své bohatství považovati ne za své vlastní, nýbrž za věc Boží a sami pak musí býti Božími vyslanci ku rozdílení jeho statků. Požehná-li Pán Bůh někomu na majetku a pečlivě se o něho stará, činí to proto, aby takoví starali se zase o jiné, vlastně, aby on sám mohl se o ně postarati prostřednictvím bohatých. Nyní teprve rozumím výstraze Spasitelově, když pravil: „Běda vám, bohatým...!" Dnes teprve chápu všechno, když jsem poznal zákon ten v očistci.

V očistci je mnoho bohatých, kteří jsou tam strašně chudí a zase mnoho chudých, kteří jsou bohatí v Bohu. Pomáhati jiným a konat dobré není jen dobročinností, nýbrž povinností současně. Běda však bohatým, kteří přebytku užívali jedině pro sebe, kdežto chudým bližním pomáhali jen málo, anebo je podceňovali.

Jak mnozí mohou vykonati více dobra — a nečiní tak, zatím co sami užívají přes míru.

Pán Bůh nedal bohatství pouze pro ty, kteří je mají, nýbrž i pro ostatní. Kolik se Bohu ukrade, žije-li se v přebytku. Ano — Pán Bůh žádá také daně. Kdo má málo, dal tím málem nejvíce, dal nejvíce i tím nejmenším, kdo však má mnoho, má také mnoho dáti a má udíleti *pokorně*, protože milostí pocházejí od Boha — a Bohu patří. Viděl jsem mnoho, přemnoho hříchů, spáchaných pro bohatství, protože nebylo použito ve smyslu a podle účelu Božího, anebo, že prokazováním dobrodiní chtěli takoví lidé koupiti sobě čest. Jak dlouho čekají takové duše v očistci, které zde zameškaly tak velkou povinnost!.... Jaké škody, ba ohromné škody utrpěly i jejich ctnosti, jak trpce zchudli tito boháči!

III. Pomáhejme dušičkám!

Bůh si přeje, abychom pomáhali duším v očistci. Jednou nám řekne věčný Soudce: „V pravdě pravím vám, pokud jste to učinili jednomu z nejmenších těchto bratří mých, mně jste učinili.“ (Mat. 25, 40.) Svaté Gertrudě řekl Pán Ježíš: „Kolikráte některou duši vysvobodíš z očistce, bývá mi to tak příjemné, jako bys mne samého ze žaláře vysvobodila.“

Kdo chce duším v očistci velmi účinně pomáhati, musí býti sám v milosti posvěcující. Kdo se dopouští smrtelného hříchu, odloučí se od Boha. V tomto stavu nemůže nic

záslužného konati. Spasitel praví: „Kdo zůstává ve mně, a já v něm, ten nese ovoce mnohé; neboť **beze mne nemůže ničeho činiti.**“ (Jan 15, 5.)

Jistý otec prosil umíraje svého syna, aby po jeho smrti často na něho pamatoval. Věrně plníval syn rozkaz otcův a mnoho se modlíval za pokoj svého otce a vykonával na ten úmysl mnoho jiných dobrých skutků. Ale za 32 let ukázal se mu ubohý otec celý jsa plameny obklopen a hořce naříkal, že mu již tolik let ničím nepomohl. „Jakže,“ odpověděl syn s podivem, „já že bych vám nebyl pomáhal? Vždyť jsem tolik modliteb a dobrých skutků konal za vás.“ — „Ano, věz synu můj,“ odpověděl otec, „všecko, co jsi posud dobrého vykonal a ještě konáš, ani mi ani tobě nepomohlo, poněvadž jsi to konal ve smrtelném hříchu: zpovědi tvé neplatné, jelikož jsi nemíval dostatečné lítosti. Dobrotivý Bůh to podle svého milosrdenství dovolil, abych ti to k svému prospěchu a k tvému poznání řekl.“ — Na to syn se dal na pokání, vykonal zkroušenou zpověď a brzy na to vysvobodil otce z očistce.

JAK POMÁHATI DUŠÍM V OČISTCI?

Krátce: modlitbou, obětmi, almužnou, sv. přijímáním, mší svatou, obětováním odpustků.

I kratinké střelné modlitbičky jsou velice účinné, na př.: „Odpočinutí věčné, dej jim, ó Pane, a světlo věčné ať jim svítí; ať odpočívají v v pokoji! Amen!“

Duše v očistci jsou vděčné. Sv. farář Vianey praví: „Kdyby lidé věděli, jaké moci se těší duše v očistci u Srdce Božího, a kdyby věděli, jakých milostí možno získati jejich přímluvou, nebyly by tak zapomínány.“

IV. Naučení z očistce.

Citujeme ještě jednou onu omilostněnou duši, které bylo dovoleno nahlédnouti do očistce:

PRAVÁ A NEPRAVÁ ZBOŽNOST:

V očistci, na tomto předivném místě, kde nalézáme duše tak jak jsou, úplně bez přetvářky, tam naučila jsem se též poznávati, pravou a nepravou zbožnost. — Tam načerpala jsem všechny zkušenosti, potřebné pro pozemský život — neb jinak bych byla úplně nezkušeným dítětem.

Viděla jsem mnoho duší, mezi nimi i duše osob řeholních, které byly velice zbožné; jejich zbožnost byla však svévolná, tvrdošijná. Právě zde otevřely se mi oči, abych se uvarovala klamu. Tvrdošíjná zbožnost neřídí se podle vůle Boží, nýbrž chce býti zbožnou tak, jak se jí líbí. Taková zbožnost jest povznesená a důležitá — jsou duše, které si na sobě zakládají a obřadně si počínají. Žijí myšlence: „Přináším oběti, snažím se o dokonalost, přičiňuji se, abych se stala svatou!" Naproti tomu uvažuje pokorná zbožnost takto: „Můj Ježíši,, musíš to sám vykonati — měj se mnou strpení! — nedovedu toho!" Takové duše žijí a prospívají v Ježíši, kdežto prvé z vlastního „já". — Tyto utvářejí sobě svatost samy — kdežto ony po-

korné, plny dobré vůle, důvěřují jenom Ježíši a vždy znovu prosí o milost a smilování.

V očistci jest mnohem více pokryteckých duší, než jsem tušila. Bez nahlédnutí do očistce bych věřila celému světu a všemu, co se zdá dobrým. Za svého života myslela jsem o jiných vždy jen dobré a jest pro mne tak těžkým, nemohu-li viděti jen samé dobro. — Bohužel musím nacházeti často pravdu v nepravdě. Jsou totiž v očistci duše — také osob řeholholních —, které musí velice mnoho trpěti za svou nepravou zbožnost. Musím se často zúčastniti jejich muk, abych za ně usmiřovala, neboť jejich zbožnost byla mělká a srdce vůči jiným tvrdé, nespravedlivé. Posuzovaly a odsuzovaly jiné, kteří svou dobrosrdečností nad ně vynikali. — To jest zajisté velice nerozumná zbožnost.

Zbožnost pravá omlouvá chyby jiných, považujíc je za vzory, neboť i chybující člověk má na sobě něco dobrého, čemu se můžeme přiučiti.

Zbožnost jest jen tehdy pravá, je-li doprovázena svatou rozumností. To jest znamením, že jest zajedno s Ježíšem. A i kdyby nám nemohla ani zdaleka vypočítati tolik zvláštních skutků — nemůže míti na svědomí nikdy tolik křiv a tvrdostí, protože je doprovázena svatou rozumností; tato nepřipustí, aby se jednalo nespravedlivě. Toť jest podivuhodný dar Boží, takořka propůjčení Božského rozumu — něco Božského. Svatou rozumností řídí Pán Bůh své

pozemské dítky; rozumem dává jim poznati co by měly činiti. Tato svatá rozumnost jest přijímací stanicí Ducha sv. a stanicí vysílací pro všechno konání a počínání. Proto u lidí, kteří svou svévolí nekladou Bohu překážek a chtějí jen, co jest správné, působí podivuhodně.

Rozumní, moudří lidé neočekávají a nepřejí si všude mimořádné zázraky a zjevení, nýbrž jednají jednoduše, tak jak to poznali při vroucí modlitbě; — jak často se stává, že právě prostřednictvím takových osob přichází nám pokyn od Boha a nebo se nám dostane jeho pomoci. Tyto duše jsou pak velice vděčny za takové řízení Boží, kdežto ty druhé žádají si stále něco mimořádného. — Ó! kolik to ctností obsahuje v sobě právě tato ctnost — svatá moudrost. — Nikdy jsem se nenadála tak krásného daru Božího; Bůh sám však mi jej ukázal. Tato svatá moudrost jest jakoby duševní oko — jest to umělecké dílo Boží, jakým jest též oko tělesné

Ano — v očistci nachází se mnoho spravedlivých. Duše jejich jsou tak krásné — a tam se pouze vybrousí, jako nějaké jemné křišťálové sklo. Zlato se ještě čistí ode všech škvárů a příměsků pozemských — ale zlato je to přece. Ano, svatá moudrost jest velice důležitá pro věčnost. Neobsahuje svévoli, tvrdost, nerozum ani zlobu, neobsahuje také odpor, moc a nebo pýchu. Pravá, rozumná, svatá moudrost jest prostě výron Božského rozumu, Božské-

ho smýšlení. Již pouhou takovou svatou rozumností mohou býti duše velice čisté, protože nemají oné tvrdosti, která musí býti v očistci násilím odstraněna.

Jak často pravil ke mně Ježíš: „S důvody rozumovými jsem vždycky srozuměn!" — Jestiť to Boží zákon, abychom jeho cesty poznávali svatou moudrostí. Proto tedy vyplníme vůli Boží, jednáme-li rozumně. Jest naší povinností, abychom pomáhali všude, kde jest to rozumné, abychom ale také poslušně přijali, co nám chce prokázati dobrotivá moudrost, abychom se tím neuzavírali tvrdošíjně Boží pomoci, nebyli tvrdošíjnými v obětech a pokání nýbrž abychom si ve všem počínali moudře a rozumně. Tak zůstaneme pokornými a uchráněni pýchy a nepravé zbožnosti.

Musíme se však také modliti, aby naše moudrost byla svatá, opravdová a zjevovala nám vůli Boží. —

V očistci jest mnoho takových duší, které musí pykati nejvíce za svou nerozumnost a trvá to velmi dlouho, než tato tvrdost změkne, neboť svou nerozumností se provinily vůči svaté moudrosti, čímž uplatnily svou vlastní moc oproti vůli a vládě Boží. Mnozí ve své vlastní zbožnosti podceňovali tento krásný, ušlechtilý dar Boží, jako kdyby byl jen pro „obyčejné" lidi. Takové duše rovnají se pyšným andělům, kteří chtěli býti mocnější než Pán Bůh.

Tak poskytl mi očistec množství zkušeností — a proto modlím se neustále, abych nikdy nepodporovala nějaké bezpráví a abych sama nikdy, nikdy nejednala nespravedlivě. —

Ó! nemohu si proto přáti nic jiného, než aby mne Pán Bůh uchránil takového vzepření se jeho svaté vůli.

Ó! ta jednoduchá, prostá duše, milující dětinně svého Pána a Boha, která si nezakládá na sobě a nenápadně kvete na této zemi — ta může býti často světější, než — taková „svatá". — Žasli bychom nad krásou tichých, prostých duší. U jiných naproti tomu — i když se sebe krásněji modlí a dovedou býti tak zbožnými — přece jen jest při tom mnoho umělkovaného. Jest to pěkné, ano, velice pěkné umělecké dílo lidské v duchovním životě, — ale zdali pak jest to také uměleckým dílem Božím? ? — — —

Máme krásné, nádherné umělé květiny — ale co jest to vše oproti květině pravé, žijící z božského života a dýšící vůni Boží? Umělé květiny jsou na pohled krásné — ale chybí jim život.

Ó, kolik duší jest v očistci, jež si zakládaly na množství svých dobrých skutků — jejich pýcha však to všechno učinila ničím a takové duše se teprve v očistci musejí naučiti, nemíti ničeho — pak teprve obdrží od milosrdné Lásky, co jedině Bůh může duši dáti. Na věčnosti *má cenu jen to,* co způsobil v duši

Bůh za našeho pokorného spolupůsobení — všechno ostatní jest vlastní stavbou. — „*Nestaví-li Bůh, nadarmo staví a namáhají se stavitelé!*"

PRAVÁ LÁSKA BLÍŽENSKÁ A DOBROČINNOST:

Svatá moudrost zahrnuje v sobě také podivuhodnou lásku bližeuskou — nejsouc řízena sympatií lidskou, nýbrž božskou spravedlností.

I láska bližeuská musí býti řízena Bohem a tím obsahovati v sobě svatou moudrost. I tato ctnost musí býti čistá — nemáme býti lidsky dobrými — nýbrž božsky. Zase jenom v očistci naučila jsem se znáti všechny ty nedostatky a chyby, jichž se možno dopustiti proti lásce bližeuské. Viděla jsem duše, proslulé na zemi pro své velké skutky bližeuské lásky — a přece musily trpěti v očistci pro chyby v této ctnosti. — Proč? — Mnozí činili dobro a mnoho dobra — ale jen tam a těm, kteří jim byli sympatičtí — jinde však, kde nenalezli této náklonnosti, byli lhostejnými, třeba byla bída a nouze u nich daleko větší než u prvních. Takové chyby ukázal mi milý Pán Bůh, — i viděla jsem, jak pozemsky daly se vésti svými náklonnostmi a ty neplatí před Bohem. Pravá, z lásky Boží vyvěrající láska bližeuská, nezná takové sympatie, — nýbrž toliko lásku. Chce-li kdo něco vykonati z lásky k Bohu, řídí své srdce podle potřeb bližního, ne podle svých náklonností a

nálad. Nezáleží na tom, komu dobro prokazujeme, ale zda jest to skutečně dobro. A přece musíme při dobrých skutcích postupovati opatrně, musíme v lásce bližeuské uvážiti tak mnohé, čímž brzdíme dobroditvost. Přichází se velmi často, že místo pro Boha, mohli bychom uchvátiti lásku pro sebe, čímž bychom byli přespříliš milováni lidským způsobem — — zde musí býti láska opatrná.

Musíme svým bližním dáti vždy Ježíše — ne sebe. V tom ohledu shlédla jsem tak mnoho v očistci, co ani popsati nemohu. Naučilo mne to opatrnosti a naladilo smutně — neboť jak často musela jsem proto zadržeti lásku, aby hbitě nepřiložila pomocnou ruku. Vždy mne nějaká opatrnost zadržela, takže jsem již často plakala pro zadrženou lásku. Poté mne vždycky potěšil sám Ježíš a řekl: „Věz, že jednou v nebi budeš směť tak milovati, jak miluješ!“ — Tím byla jsem vždy potěšena. Musíme se právě i při dobrých skutcích tázati Ježíše a s ním se poraditi, abychom i zde vyplnili Boží úmysly — a nekladli jim ničeho v cestu.

Dobro nesmíme prokazovati ani tam, kde se všechno promrhá — kde ani Bůh si nepřeje, abychom dávali. Proto jest porada s Ježíšem tak důležitá, abychom pomáhali jen tam a jen tolik, kde a kolik chce Ježíš. Proto právě jest i v lásce bližeuské tak důležitá svatá moudrost. Ona nám zjevuje, co jest správné, zvláště když jsme se napřed pomodlili. Jsou i případy, kdy

Ježíš mi řekl: "Zde učiníš více, zanecháš-li toho!" — zde má nouze něco vyříditi ode mne! Jak často mne již zdržel milý Spasitel, chtěla-li má láska proklouznouti, aby něco vykonala. Tu řekl mi jen: „Zde se musíš modliti — tím vykonáš to nejlepší!"

Poté ukázal mi často plány své Prozřetelnosti; i viděla jsem, že musím všechno působení přenechati Bohu — neboť tak mnohá nouze byla již záchranou od vnitřních nebezpečí. — Ó! naučila a dověděla jsem se v této věci již velmi mnoho — hluboko nahlédla jsem do očistce — tam převezme dobrota srdce božské nazírání a uznáme dodatečně, jak neopatrnými a nemoudrými jsme byli při své dobrotě. Musíme při všem dbáti především svaté moudrosti, pocházející od Ducha sv., aby naše jednání řídila moudrost Boží. Jinak mohli bychom se velice nevhodně vmísiti do vlády Boží. — I ty nejlepší úmysly musí býti očištěny modlitbou — pohledem k Bohu, od něhož pochází veškerá moudrost a dobrota, a jímž teprve se dobrou stává dobrota našeho srdce.

A pak je to vždy jeho dobrota, která jest dobrotivá...

Vidím, že jsem opět zašla do jiného téma — probouzím se z toho — a vracím se zase k očistci.

Tam smýšlí se docela jinak, než zde, na pošetilém světě. Ó! kéž by ubohé dušičky směly přijíti nazpět — kolik by nám toho pověděly,

čemu by nás naučily, jak by odhalily tak mnohou skrytou nepravost, byť by i ve ctnosti vězela.

Pravá, svatá dobrota hledí, aby všude činila dobře jen pro Ježíše. A kde nalezneme Ježíše? Všude tam, kde je pravá nouze, pravá potřeba, neboť on chce býti k pomoci potřebným, aby milujícím mohl říci: „Pomohl jsi mi!" — Všude tam, kde je upřímná, pravá bída, ať je to již v ohledu duchovním, nebo hmotném, — tam všude je Ježíš.

Ubohé dušičky rozumí nyní snižující se Pravdě mnohem lépe, než za svého pozemského žití; a my chceme se od nich přiučiti dobrotě a dobrotivosti k Ježíši. O měli bychom jej výše ceniti v jeho skrýších chudoby a nuznosti.

U lidí prokazuje se nejvíce cti majetným a bohatým, kteří jsou všude ve vážnosti a jež každý přijímá s hlubokou úctou. Ale nepatří právě nejvíce cti, pozornosti a lásky těm odstrčeným, nevšímaným, kteří na světě mnoho neplatí? V takových přichází k nám přece Král chudých — Bůh sám. Nenáleží těmto čestné místo a to i v našem srdci? O takových platí slovo Boží: „Mně jste to učinili!" Tito jsou zahrnuti v tom velkém, vznešeném slově „Mně" a tomuto „Mně" náleží ta největší čest.

U majetných a bohatých ctíme lidi — kdežto v chudých uctíváme Boha samého...

Jsou ovšem také lidé, kteří jsou chudí, přesto, že mají peníze a majetek; jsou to tací,

které trápí nějaký bol nebo jiná bída. Ano — ti šťastni! neboť pak smějí i oni býti chudými a můžeme i v nich sloužiti Ježíši každým dobrým slovem. Kdekoliv je nějaká bída, — tam prosí nás Ježíš... Ano — nejmilejším, nejkrásnějším a nejvíce úctyhodným hostem není člověk, žijící ve štěstí, pohodlí a bohatství, — nýbrž chuďas — chudý buď vnitřně nebo zevně — a člověk zraněný, neboť pak jest to Ježíš. — Kdo dobrodiní přijímá, má sám býti dobrodincem Božím!

DRAHOCENNÝ ČAS:

Přihlížím-li k útrapám ubohých dušiček v očistci a zkoumám-li jejich myšlenky — vidím — že litují nevýslovně každého promarněného okamžiku svého života. Chtěly by každý takový okamžik přivolati zpět, aby jej vyplnily pro Boha. Trpí ukrutným hladem po milosti, který měly vlastně míti za života.

Ano, dokud žijeme, nebereme to tak vážně s tím časem, jako Pán Bůh, zvláště u těch, kteří mají vznešenější povolání, zvláště u osob Bohu zasvěcených, u sluhů a služebnic Božích.

Jsou duše, které mne prosí a na mne naléhají: „Jdi přece na svět a řekni jim, aby nežili tak slepě, jako my!“ — Proto píši zde — ubohými dušičkami donucena — tato slova, píši tak, jak dovedu.

Ano, čas je něco velice důležitého, zvláště pro osoby Bohu zasvěcené. V životě vyskytá

se tolik neužitečného — a to jsou samá prázdná místa pro očistec — to jsou samé mezery,

My nejsme pány svého času — Bůh nám jej daroval, abychom jej použili ku svatým účelům. Předal nám jej takořka jako nádobu se slovy: „Jdi a nabírej ze studnice života věčného a pak přijď a dones mi nádobu plnou!" — Poté napije se Ježíš z oné nádoby a svůj dík projeví duši tím, že jí dá vejíti do nekonečné věčnosti.

Čas našeho žití má býti vyplněn samými svatými úmysly. — Neměli bychom vlastně ničeho činiti bez svatých důvodů. Můžeme přece dobrým svatým úmyslem učiniti cennými i věci neužitečné a bezcenné. Kolik to neužitečného vyžadují často slušnost, zdvořilost a přívětivost! Konejme tedy všechno, co musíme, abychom nebyli nápadnými, přizpůsobme se ostatním — nakládejme však i s takovým časem tak svatě, aby i v tom neužitečném spočívala cena té neb oné povinnosti, vykonané z lásky k Bohu. Avšak i zde našli by se mnozí, kteří by se chtěli dalekosáhle omlouvati a brali by více ohledu na vše pozemské, než na Boha samého. Stalo by se to tím, že by příliš prodlužovali čas k takovýmto zevnějším věcem, které by se daly vyříditi mnohem stručněji, nebo úplně přehlednouti, vynechati.

Kdo miluje svět s jeho shonem a ruchem, ten se jeho proudu rád podrobuje, kdežto, kdo nemá svět rád, tomu jest obětí vše, v čem se mu

musí přizpůsobovati a hledí se omeziti ve všem na to nejnutnější. — Pán Bůh to bere velice vážně se svěřeným nám časem. — Ó, jak bychom měli šetřiti s touto „chvílečkou", co trvá náš život! Ano, měli bychom s ním úzkostlivě počítati, jako obchodník se svými příjmy a obchody, aby hodně vyzískal a vydělal. —

Škoda každého okamžiku, který prožijeme bez vyššího úmyslu, ponechávajíce nepoužitu krásnou dráhu milosti. Ze všeho — i z věcí čistě pozemských dá se přece získati něco pro Boha. — Ježíš jest rád a spokojen, když čas rozdělíme, nenakládáme-li s ním o své vůli a panovačně. Nepatří přece nám, nýbrž jemu. On spočítal vteřiny našeho života a ví dobře, co v nich můžeme získati — vidí předobře, co ztrácíme, co nalézáme... On vložil do každého okamžiku našeho žití jistý, svatý účel, jistou úlohu, plán — a tyto úmysly Boží musíme vyplniti odůvodněním všeho konání. Míním, aby se úmysly Boží a naše shodovaly, abychom nepřišli s prázdnem tam, kde nám bylo určeno naplnění.

Velký, všemohoucí Bůh, jest také Bohem a Pánem všech vteřin našeho života — našeho času. Jest Mistrem — Mistrem dobrým a máme ho ve všem poslouchati.

Vidím v očistci mnoho, přemnoho řeholních osob, majících na svých duších četná prázdná místa, způsobená mnohými, příliš dlouhými a neužitečnými zábavami s lidmi. Jsou to takové,

které ztratily ozdobu klášterní odloučenosti přátelskými styky se světem; nedovedly si věc zaříditi tak, aby jejich návštěvy a přátelství se nepříčily klášterní odloučenosti. Ach! nalézám tolik, tolik světa v těchto duších — a všechen ten svět neplatí nic pro věčnost. Tak mnoho hodin věnovaly světu, kde se to dalo odbýti zcela krátce. Kolik to hodin mohly získati pro vnitřní modlitbu a návštěvy Nejsvětější Svátosti — a zatím — kolik takových drahocenných hodin jim uniklo — uniklo pro Boha a pro věčnost! Tak mnohá minutka dala se ušetřit pro svátostného Spasitele — ale duše neměla té touhy, ten pravý „hlad" po povinnosti a Bohu.

Ano — Pán Bůh nedal nám času, abychom si s ním hráli, nebo jím libovolně nakládali. Čas jest nádoba, kterou máme nabírati ze studnice života věčného. Pán Bůh jest však tak dobrý, že každý člověk dobré vůle může napraviti ještě zde na zemi to, v čem pochybil. Musí se toliko obrátiti a upřímně si přáti nápravu — pak Ježíš sám napraví minulost. Není-li nadoba času ještě plná, dá se doplniti lítostí, dobrou vůlí a svatou touhou po slově Božím, jímž přijímáme Ježíše, abychom ho poslouchali.

Slovem Božím nalézáme cestu ku pramenům milosti a učíme se ji správně používat. V slově Božím přijímáme Ježíše ušima a kdo tak činí nábožně, naslouchá jeho volání a dovoluje mu přístup do srdce.

Každičké slovo Boží — slovo kněze — jest zaklepání Ježíšovo na srdce — a každá dobrá vůle jest otevření srdce.

A kdo své srdce otvírá — má *postaráno o svou duši* a o věčný svůj úkol. — *Ježíš* to za něj *vše vykoná.*

KDO MILUJETE DUŠIČKY,

rozšiřujte spisy povzbuzující k účinné pomoci duším v očistci. Exerciční dům ve Frýdku vydal tyto spisy: Pomáhej duším v očistci (Životem č. 7, cena 50 hal.). **Kde jsou mrtví?** (Životem č. 141, cena 50 hal.).

m-13 **Získávejte odpustky za dušičky.** (6 stran, cena 100 kusů 6 K.)

m-24 **Za duše v očistci** (2 strany, cena 100 kusů 3 K.)

m-26 **Modlitby k útěše duší v očistci.** (16 stran, cena 20 hal.)

Imprimi potest. Pragae, die 10. Octobris 1939. P. Franciscus Suchomel, C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat P. Emanuel Mysliveček, C. Ss. R., censor ex officio. Imprimatur Nr. 15564. Olomucii, 14. Octobris 1939. Dr. Joannes Martinů, Vicarius generalis.

„ŽIVOTEM." Úvahy náboženské, výchovné a sociální. Vychází ve Frýdku dvakrát v měsíci. Cena jednoho sešitu 50 hal. 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 K. Číslo poštovního účtu šekového v Praze 303.183. — Vydavatel Exerciční dům ve Frýdku. Telefon č. 38. — Řídí R. Schikora C. Ss. R., Mor. Ostrava. — Odpovědný redaktor R. Schikora C. Ss. R. — Tiskla Typia, Mor. Ostrava, Těšínská 21.

VESELÉ PŘÍBĚHY

ZE ŽIVOTA SVATÝCH

ÚVOD.

Když jsme jednou chtěli získati dívku, aby šla na exercicie, řekla její matka: „Pro Boha vás prosím, snad chcete, aby moje dcera byla *svatou?*" Vžijte se do duše této matky! Jistěže milovala svou dceru a přála jí všecko dobré. Proč se tedy hrozila myšlenky, že by její dcera se mohla státi svatou? — Její pojem svatosti byl úplně nesprávný. Domnívala se, že člověk svatý musí vždy býti zasmušilý, že musí jen oplakávati své hříchy, že se nesmí ani zasmáti, že se nesmí z ničeho radovati, že musí jen trýzniti své tělo, postiti se, v noci bdíti a pod.

Víme, že mnozí katolíci mají podobný pojem o svatosti. Pak se nedivme, že mnozí nemají touhy se státi svatými. A přece je to náš jediný cíl. —

Ve skutečnosti je svatost něco úplně jiného než to, co si pod tímto slovem představují mnozí. Svatost a radost patří k sobě. Sv. František Salezský řekl: „Svatý smutný je opravdu smutný svatý." Chtěl říci, že zasmušilost a svatost nepatří k sobě.

Chceme proto v tomto a příštím sešitě sbírky „Životem" ukázati, že právě ze svatosti vytrýská pravá radost.

Příběhy, které vyličujeme, nejsou jen pro zábavu, ale též pro poučení. Vidíme z nich, jak lidé svatí i v nejtěžších a nejchoulostivějších postaveních si dovedou zachovati svůj hu-

Obrázek na 1 straně je nákl. Exerc. domu, Frýdek. Fotoarchiv; Exerc. dům, Frýdek.

mor. Ukazují, že pokora je základem a láska korunou všech ctností a cennější než půst a sebetrýznění. — Ukazují, že svatí i na vrcholu svatosti si zachovali svatou rozumnost. — Ukazují, že Bůh i v maličkostech se stará o své vyvolené, třebas i zázrakem.

*

ZE ŽIVOTA SVATÉHO FARÁŘE ARSKÉHO VIANEYE.

Jistá žena unavovala sv. faráře arského Vianeye dlouhými řečmi. Farář se tázal: „Milá paní, ve který měsíc mluvíte nejméně?" — „Nevím?" — Vianey na to: „Povím vám to. V únoru, neboť má jen 28 dní!"

*

Jindy k němu řekla osoba, která se domnívala, že je moudřejší než on: „Pane faráři, všeobecně vás mají za člověka, který toho mnoho neví." — „Ano, jsem hloupý, ale přec vám mohu ještě tolik toho říci, že tomu nerozumíte."

*

Kterási vznešená paní se tlačila ke zpovědnici. Řekla jednomu knězi: „Nejsem nikde zvyklá čekati, ani u bavorského krále, ani u papeže." — „Není pomoci," odvětil kněz, „zde musíte čekati." V tom spatřila Vianeye ze zpovědnice

vycházejícího. I volala na něho: „Pane faráři! Já se chci zpovídati!“ — „Dobře, dobře,“ odpověděl, „zde se už jiní zpovídali.“ — „A kdybyste byla i císařovnou,“ řekl Vianey k jiné hrdé paní, zde musíte čekati, až na vás dojde.“

*

NÁŠ KRAJAN SV. KLEMENT MARIA HOFBAUER.

Když Hofbauer navečer se vrátil domů unavený a třebas i promoklý, už zástup studentů s jásotem mu šel v ústrety, neboť byt jeho nebyl uzamčen. Hofbauer se na ně laskavě usmál, kynul jim na pozdrav a řekl: „To je mi národ, to je mi sebránka!“ Divný pozdrav jim byl příjemnou zdvořilůstkou. — Kdysi vyšel hlouček studentů z jeho bytu, oči jim radostí zářily. Kdosi, jenž se s nimi na schodech setkal, tázal se, měl-li snad Hofbauer k nim duchaplnou přednášku?“ — „Ano,“ řekli. — „Jakou?“ — Odpověděli: „Řekl nám: Děti, buďte hodné!“

*

Kdosi svěřil Hofbauerovi hodinky repetýrky. Ty pojednou z bytu zmizely. Hofbauer a všichni přítomní je hledali, jistý gymnasista hledaje lezl po rukou a po nohou až pod postel, v tom repetýrky se ozvaly a začaly biti, ale ne někde v koutku, nýbrž v kapse gymnasistově. Ten se za-

pýřil hanbou a vyndal hodinky. Hofbauer ho přeměřil pronikavým pohledem a řekl, aby vícekráte k němu nechodil.

*

Kdysi navečer přiběhl chlapec se vzkazem, že má navštívit chudou nemocnou ženu v předměstí tři čtvrti hodiny daleko. Hofbauer šel. Vstoupiv tázal se, co jí schází. Odpověděla: „Víte! mně sice nic neschází, ale nutně potřebuji 30 krejcarů. A protože jsem slyšela, že chudým lidem pomáháte, dala jsem vás zavolat." Hofbauer se nerozhněval, vyndal 30 krejcarů, jak si přála, a šel domů.

*

Také s lidmi skrupalantskými, úzkostlivými měl velikou trpělivost. V předměstí Leopoldstadtu bydlil jistý výčepník lihovin, ale horlivý křesťan, Jan Kraus. Nosíval šat podobný kněžskému, takže děti na ulici se mýlili a ruku mu líbali. Vídeňáci mu žertem říkávali: Pane spirituál. Kraus byl skrupulant, měl na srdci tisícero pochybností a prosíval Hofbauera o radu a poučení. A když ten mu jeden skrupul vysvětlil, Kraus přišel s desíti jinými skrupuly. Hofbauer ho trpělivě vyslýchal a neomrzele poučoval. Ale kdysi přece řekl, usmívaje se, ke Krausovi: „No, víte, jeden Kraus to ještě ujde, ale dva Krausové, ti by mne zničili." (Po smrti Hofbauerově stal se zmíněný Kraus knězem,

Vídeňáci říkali žertem: Der Herr geistliche Branntweiner.)

*

SV. GERARD - KOUZELNÍK.

Kdysi se setkal sv. Gerard několik kilometrů od Deliceta v blízkosti Montemilone s neznámým mladíkem. Cizinec patřil mezi naivní dobrodruhy, kteří chtějí lacino přijíti ke zlatu, a hledal asi poklad. Přísná tvář Gerardova, jeho ošumělý zevnějšek, jeho černý dlouhý šat přivedly ho na myšlenku, že má co činiti s černokněžníkem, který hledá poklady. I odvážil se k otázce: „Nejste vy snad čaroděj?" Gerard se dovtipil, co asi zamýšlí neznámý a dal mu obojetnou neurčitou odpověď. Mladík byl posílen ve své naději a dal podle toho návrh: „Chcete-li najíti poklad, jsem vám k službám, půjdu s vámi." — „Jste však muž nebojácný?" zkoumal ho šibalsky světec. A teď se začal kasat hledač pokladu: „Ach, vy nevíte, kdo já jsem. Poslyšte, co jsem provedl!" A líčil s pýchou svá žalostná dobrodružství, doznávaje, že se již více let nezpovídal. „Dobře, dobře," sliboval domnělý kouzelník, „pro vás tedy hodlám nalézti poklad. Dělejte vše, co vám řeknu a najdete krásný poklad!" Neznámý líčil dál svoje neřesti, až přišli v temném lese do hustého podrostu. „Již jsme tady," prohlásil Gerard, „zde je hledané

místo". Sňal svůj plášť, rozestřel jej na zemi a pokynul mladíkovi, aby se přiblížil. Ten se chvěl na celém těle v předtuše, že nyní uzří nějakého běsa. Gerard však mu poručil pokleknouti a sepnouti ruce. Obrátil oči k nebi a tiše se modlil. Pak slavnostně promluvil k prostopášníku: „Protože jsem vám přislíbil, že vám naleznu poklad, chci dostáti slovu. Ale poklad, o němž mluvím, není s tohoto světa, je to poklad všech pokladů, je to poklad nebeský. Chcete-li jej spatřiti, vizte jej", a vyňal kříž, jejž nosil jako řeholník na prsou. „Ano, tento poklad jste ztratil již tolik let. Tento poklad jste zaměnil za nízké tvory, za bahno..." Tímto slohem pokračoval asi půl hodiny v důrazné domluvě nešťastníkovi, až se mu dal do pláče a začal křičet a kvílet jako šílený. Gerard, vida takový účinek své řeči, objal ho laskavě a povzbudil k důvěře: „Bratře můj, pojď se mnou!" a zavedl ho do Deliceta k sv. zpovědi. V ní nalezl neznámý muž ztracený poklad, milost posvěcující a s ní klid duše.

*

PO ČEM SE POZNÁ PRAVÁ SVATOST.

Kdysi byl Filip Nerejský od papeže pověřen úkolem, aby prozkoumal, co je pravdy na pověsti, dle níž jistá klášternice žila svatě.

Filip poslechl a odebral se do onoho kláštera. Zavedli ho do hovorny. Filip se posadil na lavici a dal si zavolati onu klášternici. Když přišla, Filip jí nastrčil své umazané střevíce a žádal ji, aby mu je zula a očistila. Klášternice se rozhorlila touto žádostí a vyplísnila Filipa. Filip neodpověděl ani slovem a ihned se vrátil do Říma k papeži a oznámil: „Svatý Otče, ta osoba není svatá, neboť se jí nedostává pokory."

*

Ze života svatých otců na poušti.

OPAT GELASIUS A JEHO KNIHA.

Opat Gelasius měl knihu, jež velmi krásně byla psána a celé písmo sv. obsahovala, i položil ji do kostela, by otcové a bratří mohli v ní čísti, kdykoli by chtěli. I přišel jednou do kláštera cizí bratr, jemuž se kniha ta nadmíru zalíbila, a proto vzav ji nepozorovaně, odnesl ji z chrámu. Když přišel do města, nabídl ji na prodej. I nalezl na ni kupce, jenž mu řekl: „Rád ti dám, co za ni žádáš; ale půjč mi ji na několik dní, abych se přeptal, jakou má cenu; pak ti ji zaplatím." Bratr k tomu svolil a dal mu knihu. On vzav knihu, pomyslil si: „Opat Gelasius ví nejlépe, zač asi ta kniha je." Šel tedy k němu a ukázal mu ji. Gelasius ihned poznal svou knihu,

500

nedal však toho na sobě znáti; a když se ho muž ten ptal po ceně knihy, zda není přílišna, odpověděl opat: „Jen kup tu knihu, neboť jest dobrá a krásná, a jest za tu cenu, za kterou se prodává." I šel muž s knihou domů a když bratr přišel, řekl mu, že knihu koupí. Bratr však se ho otázal: „Komu jsi tu knihu ukázal?" — Muž pak odpověděl: „Ukázal jsem ji opatovi Gelasiovi." I tázal se bratr dále: „A neřekl ti opat nic jiného?" — „Nic," odpověděl muž. — Tu řekl bratr: „Neprodám knihy za žádnou cenu." Odnesl knihu ihned Gelasiovi a padnuv mu k nohám pravil: „Otče, zhřešil jsem; shovívavost tvá mne napravila; vezmi si knihu svou a odpust mi hřích můj." Poustevník však nechtěl knihy přijati; načež bratr řekl: „Otče, nevezmeš-li knihy nazpět, nebudu míti ani před Bohem ani před svým svědomím pokoje; prosím tě, přijmi s knihou i mne ve své vlastnictví!" I přijal opat knihu a bratr stal se nejvěrnějším jeho služebníkem.

*

POUSTEVNÍK A LOUPEŽNÍCI.

Do cely poustevníkovy přišli jednou loupežníci, řkouce: „Vydej nám všecko, co máš; neboť jsme přišli tě oloupit." Poustevník odpověděl: „Vezměte si, co chcete." Vzavše tedy, co mohli unésti, šli cestou dále. Zapoměli však vzíti

malý pytlík s penězi, který byl v cele skryt. Poustevník teď vzav pytlík, utíkal za loupežníky, volaje: „Milí synové, vezměte si i toto, zapoměli jste na to; jsou to peníze, jež prací rukou svých jsem si vydělal a jichž vy bezpochyby potřebujete.“ Loupežníci uslyševše to, divili se trpělivosti poustevníkově a vrátili mu vše, co mu byli vzali, prosíce ho, aby jim odpustil, a pravili k sobě vespolek: „Skutečně to jest pravý služebník Boží!“

*

POKUŠENÍ SVATÉHO PAFNUCE.

Pafnucius vedl život přísný, tak přísný, že si to ani nedovedeme představiti. Když tak již mnoho let žil, tázal se v modlitbě: „Pane, kdo je ten mezi svatými, jenž se mi podobá nejvíce?“

Domníval se snad, že bude podobný některému z velikých světců. Avšak hlas s nebe mu odpověděl: „Pafnuci, Pafnuci, podobáš se hudebníku, který zpívá v jedné vesnici nedaleko odtud.“

Pafnuc byl tak překvapen, jak nikdy ode dne svého narození. On, že by byl podobný hudebníku?

Odebral se do oné vesnice a ptal se po hudebníku.

„Tam jest," odpovídají mu vesničané, „je v této krčmě; zpívá, aby obveseloval lidí, kteří pijí."

Pafnuc přicházel z úžasu do úžasu. Přistoupil k hudebníku, žádal od něho soukromou rozmluvu, a když ji obdržel, tázal se jej, po jakých cestách vznesl se tak vysoko ve svatosti před Bohem a před anděly.

„Dobrý muži," odpovídá hudebník, „myslím, že žertujete".

„Nuže tedy," myslil si Pafnuc, „toť světec, jemuž se podobám!"

Hudebník znovu počal řeč: „Jsem poslední z bídných. Dříve než jsem hrál v krčmách, byl jsem zlodějem z povolání. Byl jsem členem tlupy loupežnické. Život můj je pletivem hanebností a já sám sobě jsem k hrůze."

Pafnuc se zamyslil.

„Dobře hledej," řekl mu, „nalezneš nějaký dobrý skutek".

„Nevidím ho," řekl zloděj.

„Hledej dobře", řekl Pafnuc.

„Vzpomínám si," řekl druhý, „že jednoho dne chytili jsme, moji loupežníci a já, pannu zasvěcenou Bohu; vytrhl jsem ji, dovedl jsem ji do jedné vsi, kde zůstala přes noc a druhého dne dovedl jsem ji zpět do kláštera, z něhož byla vyšla."

„Potom?“ řekl Pafnuc.

„Jednou,“ pravil zloděj, „potkal jsem ženu, bloudící na poušti. „Kde jsi se tu vzala?“ povídám jí. — „Neptej se po jménu mém,“ odpověděla, „ale máš-li se mnou slitování, vezmi mne za otrokyni a doveď mne kam chceš. Mé postavení je hrozné. Můj manžel byl dopaden, že zpronevěřil veřejně peníze. Když mu dali vytrpěti nejhroznější násilí, zavřeli jej do děsného vězení, odkud nevyjde než čas od času, aby podstoupil nová muka. Máme tři syny, kteří byli zadrženi pro tutéž sumu. Pronásledovali mne, když přišla na mne řada; skrývám se v této poušti a již tomu jsou tři dny, co jsem nic nejedla.“

Dojat útrpností, odvedl jsem s sebou tuto ženu; vedl jsem ji, podporoval ji a posílil ji. Když byla pojedla a pookřála z té slabosti, v níž jsem ji nalezl, řekl jsem jí: „Čeho potřebuješ?“

„Se třemi sty stříbrných peněz byli bychom zachráněni, můj muž, moji synové i já!“

„Zde jest tři sta stříbrných peněz,“ řekl jsem jí; teď buď šťastna.“ Odnesla tři sta peněz a rodina byla zachráněna.“ —

K tomuto příběhu přidává spisovatel Hello: Zdá se mi, že hlas, který mluvil s Pafnucem, mluví k nám dosud, říkaje jedněm: „Domníváte

se, že jste dobří — nedůvěřujte si příliš!" Jiným: „Myslíte, že jste zlí, — nezoufejte!"

*

ARSENIUS.

Arseniův představený a cvičitel se jmenoval Jan Kolobus. Ten zkoušel Arsena různým způsobem. Už když Arsen žádal o přijetí do družiny, přijal ho Jan Kolobus teprve po delším zdráhání. Při obědě nechal Jan Arsena uprostřed jizby. Arsen, bývalý dvořan, cvičil se v pokoře a zůstal nepohnutě státi, jindy Jan hodil Arsenovi kus chleba k nohám řka: „Jez, chceš-li!" Arsen padl na zemi a jedl chléb na zemi.

*

Arsenius měl za svého dřívějšího života nechvalný zvyk, že když seděl, položil nohy křížem. Tato poloha méně slušná nelíbila se starším poustevníkům. Žádný však z nich neodvážil se jej pokárati pro velikou úctu, již měli k němu. Konečně se umluvili, že opat Pastor při nejbližším shromáždění také položí nohy křížem a jsa od druhých upozorněn na svou chybu, že bude prositi za odpuštění. Stalo se podle úmluvy. Takto Arsen poznal, že chyboval, a příště se chyby své vystříhal.

*

O SÍLE KŘESŤANSKÉ TICHOSTI.

Představený jednoho města měl dceru, jež zlým duchem byla posedlá. I řekl mu jeden z přátel jeho: „Jest známo, že poustevníci, na poušti bydlící, mají moc zlé duchy vyháněti; ale pro velikou jejich pokoru nesnadno jest k tomu jich pohnouti. Avšak chceš-li, abych ti některého do domu přivedl, znám dobrý prostředek. Poustevníci přicházejí častěji do města prodávat koše, jež na poušti byli zhotovili. Najdeme-li některého na ulici, řekněme mu, že bychom rádi od něho koše koupili, aby tedy šel s námi domů pro peníze. Když pak sem přijde, poprosíme ho, aby se nad dcerou tvou pomodlil a bude zdráva.“ Představený s tím souhlasil. Vyšedše na ulici, uzřeli hned poustevníka, s košíky sedícího, i koupili je od něho a vyzvali jej, aby šel s nimi pro peníze. Jakmile však mnich do domu představeného vstoupil, a posedlá dívka jej spatřila, vrhla se ihned na něho a zuřivě ve tvář jej udeřila. Poustevník však mírně na ní pohlédnuv, nastavil jí ve jménu Ježíšovu tvář druhou. Tu vzkřikl zlý duch: „O veliká sílo přikázání Kristova! Vyháníš mne odtud.“ Od té chvíle byla panna zlého ducha sproštěna a chválila Boha.

*

O POHANOVI, JENŽ KRADL KAPUSTU.

Jeden poustevník pěstoval ve své zahrádce kapustu, aby měl čím pohostiti bratry, když by k němu na návštěvu přišli. Bylo to za časů, kdy lidé, v krajině té přebývající, byli ještě pohany. I vloudil se jednou v noci do zahrady poustevníkovy pohan, a nakradl kapusty. Avšak chtěje doma kapustu vařiti, seznal, že jí neuvaří, poněvadž voda se mu nechtěla otepliti, ačkoliv půldne ji měl na ohni. Voda zůstala studenou, jako ve studni byla, a kapusta zelenou a čerstvou, jako když ještě v zahradě rostla. I ulekl se pohan velice, neboť poznal, že jest to trest Boží, a proto vzal kotlík s kapustou, utíkal s tím rychle k poustevníkovi a padnuv mu k nohám přiznal se mu ze zločinu svého a pověděl mu vše, co se přihodilo, řka: „Svatý muži Boží, odpust mi, co jsem učinil; rád se stanu křesťanem a uvěřím v tvého Boha všemohoucího.“ I zaradoval se poustevník a vlídně mu podav ruku, odpustil mu. Téhož dne přišlo k němu několik cizích bratří, kteří dlouhou cestou se unavivše, velmi byli hladovi. Poustevník rozkázal postaviti kotlík s kapustou, jak pohan to byl donesl, nad oheň. A hle, sotva že kotlík na oheň byl postaven, počala ihned voda vříti a kapusta byla měkká, jakoby již dlouho byla se vařila. Tu ulekl se pohan znova, hrůzou nemoha slova promluviti, a bratří velebili Boha, že člověk nevěřící pravou víru poznal.

UKRYTÝ OBLEK.

Svatý poustevník Or měl ve zvyku, že kdykoliv cizí bratr k němu přišel, dal mu zvláštní celu připraviti a v nové roucho jej obléci. I přišel k němu jednou lstný bratr, jenž měl na sobě šat obnošený a velmi bídný; neboť skryl svůj oděv na poušti, aby poustevník se nad ním slitoval a nový oblek mu daroval. Avšak svatý poustevník poznal to v duchu a vnuknutím Božím bylo mu oznámeno i místo, kde lstný onen bratr oděv svůj uschoval. Když tedy podvodník do cely vstoupiti chtěl a velmi poníženě o nový šat prosil, řekl mu poustevník: „Jen jdi, hned ti jej přinesou!“ I poslal bratra pro oděv uschovaný, naznačiv mu napřed místo to. Bratr za chvíli s oděvem se vrátil. Poustevník vzav oděv, sám šel do cely k podvodníkovi a podával mu jej řka: „Viz, zde přináším ti nový oděv, jenž dobře ti bude slušeti.“ Bratr poznav oděv svůj, ulekl se velice a rychle odešel. Bratří však žasli nad svatostí poustevníkovou a každý se od té doby varoval, aby ani slovíčka nepravdivého před ním nepromluvil.

*

O HŘÍŠNÍKOVI, JENŽ BY SE BYL RÁD OBRÁTIL.

K poustevníkovi přišel veliký hříšník a prosil ho, by se za něho k Bohu modlil, aby se od hříšného svého života odvrátil a před smrtí ještě hodným a nábožným člověkem se stal. Poustevník mu to přislíbil. Hříšník však přicházel častěji s týmiž slovy. Zůstávaje nepolepšen. Jednou, navštíviv ho opět, pravil: „Milý otče, vím, že Bohu se líbíš, a proto nemohu tomu věřiti, že bys za mne se byl modlil; neboť kdyby tomu tak bylo, již dávno bych se byl obrátil a polepšil.“ I řekl mu poustevník: „Pojď se mnou; potřebuji tvé pomoci.“ A vzav veliký měch, zavedl muže toho na místo, kde mnoho písku na hromadě leželo, a pravil mu: „Pomoz mi naplniti měch tímto pískem.“ Potom ho zase vyzval, aby vezma měch s pískem na záda a do cely mu jej zanesl. Mladý muž pozdvihl měch a sotva jej pozdvihl, stáhl mu jej zase poustevník se zad dolů; když pó druhé se o to pokusil, učinil mu to poustevník znova; když pak i po třetí měch mu k zemi stáhl, rozmrzel se muž a pravil: „Třikrát již jsem měch pozdvihnul, ale ty vždy k zemi mně jej stáhneš; proto ti ho již nemohu odnésti.“ I řekl poustevník: „Máš pravdu; tak i já rád bych byl nesl hříchy tvé, ale jakkoliv jsem se snažil je zvednouti, ty vždy zase se mne si je stahoval; proto nemohl jsem nésti břemena tvého; neboť nikdo proti tvé

vůli do nebe tě nedostane; pomáhej mi hříchy své zdvihnouti a já ti pomohu břímě nésti, a budeš zachráněn." Na to řekl hříšník: „Svatý otče, pravdiva jsou slova tvá; já sám jsem vinen." Od té chvíle hříšník poznal sebe, a poustevník se zaň modlil, aby dobrá vůle stala se skutkem, a tak stal se kajícník mužem dokonalým.

*

O POUSTEVNÍKOVI, JENŽ SI CHTĚL PENĚZ NASPOŘITI.

Jeden poustevník, jenž byl zahradníkem, pracoval pilně a vesele, a co si prací svou vydělal, odevzdal bratřím anebo rozdal mezi chudé. Dlouhý však čas pokoušel ho ďábel v srdci, takže sám k sobě mluvíval: „Shromažďuj peníze pro sebe, abys neměl bídu a nedostatek až sestárneš." Bratr náš podlehl tomuto pokušení a počal peníze schraňovati až jich měl plnou skříň. Stalo se, že na noze onemocněl a veliké bolesti musel snášeti. Vzav tedy z peněz, jezdil k lékařům, aby mu pomohli, avšak nemoc se stále horšila a peněz ubývalo. Jeden slavný lékař podívav se mu na nohu, řekl: „Nedáš-li si nohu uřezati, počneš hníti na celém těle." Toho se uleknuv, svolil bratr, aby noha příštího dne mu byla odňata. V noci před operací přemýšlel bratr o svém životě minulém a s plá-

čem a vzdýcháním volal k Hospodinu: „Pane, rozpomeň se na skutky a práci mou, již dříve pro tebe jsem konal!“ I zjevil se mu anděl Boží a pravil: „Kde máš ty peníze, jež jsi nashromáždil? Nebo kde jsou ty myšlenky a naděje, jež jsi při tom choval?“ Uslyšev to, zvolal poustevník: „Pane, zhřešil jsem, odpusť mi! Již nikdy toho neučiním!“ Tu dotekl se anděl nohy a ihned byla zdráva. Druhého dne vstav, šel do zahrady po své práci. Když pak přišel lékař se svými noži, mastmi a jiným náčiním, řekli mu, že bratr již časně zrána odešel do zahrady. Tomu nechtěl lékař věřiti, sám odebral se do zahrady, kde bratr pracoval, a spatřiv jej, jak zemi motykou kopá, tázal se ho: „Kdo tě uzdravil?“ Bratr odpověděl: „Blahoslavený, kdo přestal hřešiti a jehož hříchy přikryty jsou!“

*

VELBLOUD A OSEL.

K poustevníkovi na poušti přišli z města dva světští mužové prosit o poradu a do jeho modliteb se odporučiti. Byvše od něho potěšeni a poučeni, slíbili mu, že učiní, jak jim poradil, a nabídli se mu k službám, řkouce: „Otče, pověz nám, čím bychom ti mohli posloužiti, nepohrdej službou naší, nýbrž popřej nám, abychom vděčnost svou ti projevili.“ Poustevník chtěje je zkoušeti, zdali to myslí upřímně, řekl: „Ve-

lice bych potřeboval veliký vinný sud na zachycování dešťové vody, není to pro mne, ale pro lidi, kteří ke mně přicházejí, aby se mohli napíti, poněvadž daleko široko není zde nikde studnice. Chcete-li mně tedy pro Boha službu tu prokázati, velice se mi zavděčíte." Oba to slíbili, avšak na zpáteční cestě pravil jeden z nich: „Bůh ví, jest to daleká cesta pouští, a zlá v tom písku a horku, bojím se, že by to mému velbloudu uškodilo, kdyby tak veliký sud měl vléci až k poustevníkovi, byla by to pro mně tuze veliká škoda, kdybych velblouda ztratil." Odpověděl mu druhý, řka: „Milý příteli, víš, že já mám jen ubohého oslíka, jenž sudu neunese, bojíš-li se o svého velblouda, co teprve stane se s mým oslem?". Prvý však odpověděl: „Dělej, co chceš, já velblouda k tomu nepropůjčím." I odpověděl druhý: „Naložím tedy břímě to na slabého oslíka svého a důvěřuji ve svatost poustevníkovu, že mi Bůh při tom pomůže, co pro něho rád učiním." Když přišel domů, vzal veliký vinný sud, naložil jej na osla a vydal se na cestu pouští; a hle, šlo to rychle a lehce ku předu, jakoby osel těžkého břemena ani necítil. Když přišel k poustevníkovi, pozdravil ho tento velmi laskavě a pravil: „Buď mi vítán, milý bratře, s oslem a těžkým břemenem. Vím již, že tíže sudu usmrtila tvému soudruhovi velblouda; až přijdeš domů, vyřiď mu, že jest mi líto, že pro mne velblouda ztratil." Dobrý tento muž nechtěl poustevníkovi říci, že druh jeho velblouda půj-

čiti nechtěl; vrátiv se však domů, vzpomněl si na slova poustevníkova, neboť velbloud byl mrtev.

*

SPIŽÍRNA MILOSRDNÉHO.

Milosrdný jeden poustevník, jenž nikomu almužny nemohl odepříti, bydlel s jedním bratrem, s nímž měl vše společné. Stalo se, že za nastavší drahoty a hladu v zemi, množství chudého lidu se k nim utíkalo prosit o chléb, poustevník každému hojně ho udělil. Bratr vida to, bál se, aby snad brzy sami netrpěli nedostatku, a proto pravil poustevníkovi: „Otče, dej mi můj díl chleba a dělej potom se svým dílem, co chceš.“ Poustevník svolil a rozdával ze svého dílu chléb jako dříve. Bohu však zalíbila se tato dobročinnost a požehnal chlebu poustevníkovu, že ho neubývalo, byť sebe více chudým byl rozdal. Bratr však brzy snědl svůj díl a vida, že poustevník tím více má, čím více rozdává, šel k němu a pravil: „Milý otče, já jsem svůj díl již skoro snědl, proto tě prosím, abys mne opět k sobě přijal, nebudu již nic proti tomu namítati, když ty podle své vůle almužnu budeš udíleti.“ Řekl poustevník: „Chceš-li, pojď opět ke mně, Pán se o nás postará.“ Bydleli tedy zase spolu a bratr ochotně již almužnu chudým uděloval. Když drahota pominula a v zemi opět bylo dosti obilí, přicházeli si chudí přece ještě

pro almužnu. Jednoho dne šel si bratr do zásobárny pro kousek chleba, ale nenašel ani kouska, v téže chvíli přišel k poustevníkovi chuďas, prose o almužnu, poustevník vyzval bratra, aby ze špižírny donesl chleba. Tento však řekl, že právě také si chtěl kousek chleba vzíti a že ani kouska již tam nenašel. Poustevník řekl: „Jen jdi a hledej." Bratr tedy šel a nalezl skříň, před chvíli prázdnou, plnou chleba. Spatřiv to, ulekl se tak velikého zázraku, jejž Bůh učinil, poznal velikou víru a svatost poustevníkovu, jakož i zalíbení Boha všemohoucího, když na skutky milosrdných pohlíží.

*

O BRATROVI DUCHOVNÍM A SVĚTSKÉM.

Jistý mnich měl světského bratra, jenž byl velice chudý, takže mnich mu dával všechen svůj výdělek, ale vše to nepomohlo. Mnich vida to, šel k jednomu poustevníkovi a pověděl mu to. Poustevník řekl: „Chceš-li mne uposlechnouti, radím ti, abys mu od nynějška nic nedával, ale řekni mu: „Milý bratře, pokud jsem měl, dával jsem ti, nyní se starej, abys sám něco si vydělal a i mně ze svého výdělku něco dal. Co ti přinese, rozděl mezi chudé a poustevníky, a pros je, aby se za něho modlili." Mnich učinil, jak mu radil poustevník. Světský bratr vida, že bratr duchovní již nic mu dáti nechce, odešel

od něho zarmoucen a přijda domů, počal ihned vzdělávati zanedbanou svou zahradu. Po nějakém čase nařezal do koše zelí a jiné zeleniny ze své zahrady a zanesl to bratrovi do kláštera. Tento s díky přijav dar bratrův, dal jej poustevníkům, prose je, aby za dárce se modlili. Po druhé přinesl mu bratr zelí a tři bochníky chleba a mnich opět to rozdal mezi poustevníky. Po třetí přinesl mu bratr peníze, vína a ryb. Mnich uzřev to, svolal chudé lidi a pohostil je co nejvlídněji, bratrovi však řekl: „Pověz mi, bratře můj, potřebuješ ještě něco z mého výdělku?“ — „Ne,“ odpověděl bratr, „již nic od tebe nechci, neboť, pokud jsem od tebe peníze přijímal, šlo to se mnou pořád s kopce, teď však mám vše, co potřebuji, ba mohu z toho i tobě ještě dáti, neboť Bůh žehná práci mé.“ Mnich uslyšev to, velice se zaradoval a navštíviv poustevníka, vypravoval mu, jak znamenitě se rada jeho osvědčila. Řekl poustevník: „Což nevíš, že práce a výdělek mnichů jest oheň, jenž kamkoli přijde, vše ztráví, neboť mniši pracovati mají pro Boha a ne pro svět. Bratr tvůj však dobře činí, že almužnu uděluje, neboť tím stává se účastným na modlitbě svatých lidí a požehnání Boží neodstoupí od něho.“

*

O DVOU TRPĚLIVÝCH BRATŘÍCH.

V jedné cele přebývali dva bratří, kteří vynikali svou trpělivostí a pokorou. I přišel k nim jednou poustevník na návštěvu, aby se přesvědčil, zda pravda jest, co se o nich vypravovalo. Pomodlivše se s ním, zavedli jej do zahrádky, jež byla vedle cely a v níž pěstovali zelí, aby měli čím počastovat bratry, k nim zavítavší. Poustevník vzav hůl, zničil všechno zelí, takže k ničemu již se nehodilo. Bratří platili na to trpělivě, ničím nelibost nějakou neprojevujíce, jeden pak z nich řekl: „Otče, pojď se mnou a nermuť se pro to, já ti ještě více ukáži.“ I zavedl ho do zahrady za celou, kdež též ještě měli zelí nasázeno. Poustevník i toto zelí holí svou zničil. Když pak byl čas k večeři, padli bratří před poustevníkem na kolena, řkouce: „Otče, nemáme již čerstvého zelí, abychom tě pohostili, avšak chceš-li, uvaříme listy, jež po zemi jsou rozmetány.“ I odpověděl poustevník: „Velebím Boha, že tak trpělivými jsem vás nalezl. Duch svatý přebývá s vámi, zachovejte jen svou pokoru a trpělivost, neboť ona povyšuje vás před Bohem.“ Zelenina pak z listů uvařených chutnala jim lépe než med.

*

O POKLESCÍCH VLASTNÍCH A CIZÍCH.

Jednou sedělo mnoho poustevníků a bratří pohromadě, mluvíce o bratrovi, jenž v mnohých věcech se zapomenul a provinil. Jeden však poustevník mlčel ku všemu tomu a neřekl ani slova. Konečně vstav, vyšel ven, vzal měch, naplnil jej pískem a nosil ho na zádech, mimo to vzal malý košík a nasypav do něho písku, nosil ho v ruce, aby naň viděl. Když se ho potom poustevníci otázali, co to znamená, odpověděl: „Veliký měch s pískem znamená mé vlastní hříchy, neboť jest jich velice mnoho, dal jsem si je na záda, abych jich neviděl a lítost a zármutek nad nimi neměl. Malý však košík s pískem znamená hříchy bratra mého, jež ustavičně mám před očima a ustavičně na ně pohlížím, a přemýšlím, jak bych bratra souditi a odsouditi mohl. Avšak měl bych to učiniti naopak, vlastní hříchy měl bych míti před očima, sebe sama souditi a odsuzovati, maje lítost nad nimi, aby Bůh mně odpustil.“ Bratří vyslechnuvše vysvětlení toto, dále již o bratrovi nemluvili a odpustili mu rádi, v čem pochybil.

*

O BRATROVI, JENŽ SE CHTĚL MSTÍTI.

Bratr od jiného bratra byv uražen, velikým záštím naň zanevřel. Šel k opatovi a pravil mu:

„Otče, byl jsem od bratra těžce uražen, přicházím ti pověděti, že bude za to pykati, neboť se na něm pomstím.“ Opat však řekl: „Nečiň toho, milý synu, msta náleží Bohu!“ Načež bratr: „Ne, nebudu míti pokoje, dokavad se na něm nepomstím.“ Opat uslyšev to, pravil: „Milý bratře, pomodleme se!“ Povstav, pohlédl k nebesům a modlil se takto: „Pane Bože, Otče nebeský, pomoci Tvé již nepotřebujeme, ani není potřebí, abys o nás pečoval, nás chránil a k nám byl spravedlivý a milosrdný, neboť my sami mstíti se budeme na těch, kdož nám ublížili.“ Bratr uslyšev slova ta, padl opatovi k nohám a pravil: „Otče, odpust mi, ihned půjdu k bratrovi, aby i on mně pro hněv můj odpustil.“

*

ROHOŽKA NEVINNÉHO BRATRA.

V jednom klášteře byl bratr jménem Eulalius, jenž byl velmi trpělivý a pokorný, kdykoliv se v klášteře nějaká škoda stala a on z toho byl viněn, přijal na sebe vše se vzornou trpělivostí a pokorou. Někteří bratří již se horšili pro časté přestupky Eulalia, a šli k opatovi, řkouce: „Otče, bratr Eulalius jest nám jen na škodu, jak dlouho to budeme trpěti?“ Opat odpověděl: „Počkejte ještě trochu, já si to rozmyslím, co třeba činiti.“ Když se bratří vzdálili, modlil se opat k Bohu, aby mu oznámil,

518

jak by měl bratra souditi. Bůh vyslyšel modlitbu jeho, zjeviv mu nevinnost a pokoru Eulaliovu. Opat shromáždil bratry kláštera a řekl jim: „Bratr Eulalius z mnohých věcí byl obviněn, ale já vám pravím, že rohožka Eulaliova milejší mi jest se svou vinou, než skutky a rohožky všech reptajících bratří dohromady. Proto nechť donese mi každý svou rohožku, abych před očima vám to dokázal." Každý přinesl svou rohožku, opat pak dal rozdělati oheň a vzav rohožky, házel je jednu po druhé do ohně. Stalo se, že všecky rohožky shořely, kromě rohožky Eulaliovy, jejž zůstala neporušena. Bratří padli na tvář a vyznali vinu svou. Eulalius však vida, jak veliké pocty se mu prokazují, utekl na poušť, kde nikdo ho neznal, a žil tam svatě až do skonání svého.

✱

POUSTEVNÍK MEZI LOUPEŽNÍKY.

Byl jeden poustevník, jenž nepil vína. I šel jednoho dne pouští a přišel mezi loupežníky, kteří u vína sedíce, popíjeli. Jeden z lupičů znal poustevníka a věděl, že vína nepije. Tu vnukl mu zlý duch myšlenku, aby ho k pití vína přinutil. Vzav tedy pohár, naplnil jej vínem a s taseným mečem přiblížil se k poustevníkovi, řka: „Nenapiješ-li se vína, zabiji tě." Poustevník vzav pohár, řekl: „Proč pak bych se nena-

pil, když tě tím před těžkým hříchem zachráním? Piji na zdraví duše tvé!" Slovy těmi byl loupežník tak dojat, že na kolena před poustevníkem padnuv, řekl: „Otče, odpust mi, že jsem tě zarmoutil." Načež poustevník: „Synu můj, doufám a věřím v milosrdenství Boží, že slituje se nad tebou na tomto světě i na onom." I řekl loupežník: „Důvěřuji v Boha, že ode dneška žádnému člověku nic zlého neučiním." Tak získal poustevník společnost loupežníků pro Boha.

*

HNĚVIVÝ BRATR.

Jistý bratr měl tu vadu, že snadno se rozhněval, když s jinými obcoval. I řekl sám k sobě: „Půjdu na poušť a tam žíti budu sám a sám, abych ku hněvu neměl příležitost." I odešel a přebýval v jeskyni. Jednoho dne nabrav vědro vody, postavil je na zemi, ale nějak na stranu, takže nádoba se překotila. Naplnil tedy vědro znova, ale opět se mu převrátilo. Když i po třetí se mu tak stalo, rozvteklil se bratr a mrštil nádobou o strom, takže na kusy se roztříštila. Vidím, že ďábel hněvu dlí ve vlastním srdci mém, musím v boji otevřeném s ním se utkati." Vstav tedy, vrátil se ve společnost bratří.

*

JAK POUSTEVNÍK UČENÍKEM SVÝM BYL NAPRAVEN.

K poustevníkovi na poušti přišel cizí mnich, a poněvadž nikde nebylo cely prázdné, postoupil mu poustevník svou celu, dokud by jiné si nenašel, sám pak přestěhoval se k jednomu učeníkovi. Cizí ten mnich měl zvláštní dar vykládání slova Božího. I přicházeli k němu jiní poustevníci a bratří, aby je poučil. Zpozoroval to poustevník, pojal k onomu mnichovi zášť a závist, a řekl: „Tak dlouho již přebývám na poušti a bratří nepřišli ke mně leč o svátcích, k tomu však šejdíři chodí každý den.“ I řekl učeníku svému: „Jdi a řekni cizímu mnichovi, aby se z cely mé vystěhoval, že jí potřebuji velice.“ Učeník uposlechl, ale když přišel k mnichovi a viděl, že je trochu nemocen, řekl mu: „Můj otec mne poslal, abych otázal se tě po zdraví tvém, neboť slyšel, že prý jsi nemocen.“ Mnich odpověděl: „Milý bratře, vyřiď svému otci mé díky a modlete se za mne, neboť skutečně trpím a jsem nemocen.“ Učeník vrátiv se domů, řekl poustevníkovi: „Prosím tě, dej mu ještě lhůtu dvou dní, než se po nějakém příbytku poohlédne, neboť jest nemocen.“ Po uplynutí dvou dní opět jej poustevník poslal k mnichovi, řka: „Jdi a řekni mu, aby se z cely mé vyklidil, a jestliže toho neučiní, že sám přijdu a jej vyženu.“ Poustevník však navštiviv mnicha, řekl: „Otec můj velice je znepokojen

pro zdraví tvé, proto se přicházím zeptati, je-li ti již lépe." Načež mnich odpověděl: „Pozdravuj otce svého a řekni mu, že modlitbou jeho již se mi ulevilo." Učeník vrátiv se k poustevníkovi řekl: „Prosí tě ještě jednou, abys ještě do neděle jej tam nechal, pak že bez odkladu se odstěhuje." Když poustevník v neděli viděl, že mnich ještě se nestěhuje, vzal hůl a šel ho vyhnat, což když učeník zpozoroval, pravil: „Otče, počkej trochu, já se půjdu napřed podívat, nejsou-li tam u něho cizí bratři, neboť kdyby viděli hněv tvůj, snad by se na tebe mrzeli." To líbilo se poustevníkovi a učeník utíkal napřed a přijda k mnichovi, řekl: „Milý bratře, otec můj přichází tě navštívit, proto vyjdi mu vstříc a poděkuj mu, že z lásky k tobě přišel." Mnich tedy vstal a spěchal poustevníkovi vstříc a uzřev jej, padl na zemi a děkoval mu, řka: „Milý otče, Bůh milosrdný dej ti život a slast věčnou, že jsi mi postoupil cely své a připraví ti stánek v nebeském Jerusalemě mezi svatými!" Poustevník uslyšev to, dojat byl v srdci svém a odhodiv hůl, objal a políbil jej a vyzval ho, aby s ním poobědval. Po obědě otázal se poustevník učeníka: „Pověz mi, synu, vyřídil jsi bratrovi, co jsem ti byl rozkázal?" Učedník ihned ze všeho se vyznal a pravil: „Odpust mi, otče, slov tvých jsem mu nevyřídil, nýbrž ve jménu tvém ptal jsem se ho na zdraví a jednal jsem s ním přátelsky podle otcovské lásky a dobroty, již jsi k němu projevoval, když celu svou jsi mu po-

stoupil.“ Poustevník uslyšev to, padl učeníku svému k nohám a pravil: „Milý synu, ode dneška ty budeš mým otcem, já pak tvým učeníkem, neboť tím, co vykonal jsi ve prospěch lásky bratrské, vytrhl jsi mne z osidel nepřítele pekelného.“

Imprimi potest. Pragae, die 10. Octobris 1939. P. Franciscus Suchomel, C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat P. Emanuel Mysliveček, C. Ss. R., censor ex officio. Imprimatur Nr. 15564. Olomucii, 14. Octobris 1939. Dr. Joannes Martinů, Vicarius generalis.

„Životem.“ Úvahy náboženské, výchovné a sociální. Vychází ve Frýdku dvakrát v měsíci. Cena jednoho sešitu 50 hal. 24 sešitů jeden ročník. Předplatné na celý ročník i s poštovným 13 K. Číslo poštovního účtu šekového v Praze 303.183. — Vydavatel Exerciční dům ve Frýdku. Tel. čís. 38. Řídí R. Schikora C. Ss. R., M. Ostrava. Odpovědný redaktor R. Schikora C. Ss. R. Tiskla Typia v Moravské Ostravě, Těšínská ulice 21.

Jesličky.

To byla radost, když na počátku adventu tatínek řekl: „Děti, budeme stavěti jesličky!“ Už jsme běželi na půdu; tam v krabici byly od minulého roku uschovány papírové figurky pastýřů a svaté rodiny. S posvátnou opatrností jsme vykládali jednu figurku za druhou, oprašovali a prohlíželi, zdali je nějak poškozena. Pak jsme si koupili nový arch figurek a nastalo vyřezávání a vystřihování a začalo se se stavěním Betléma.

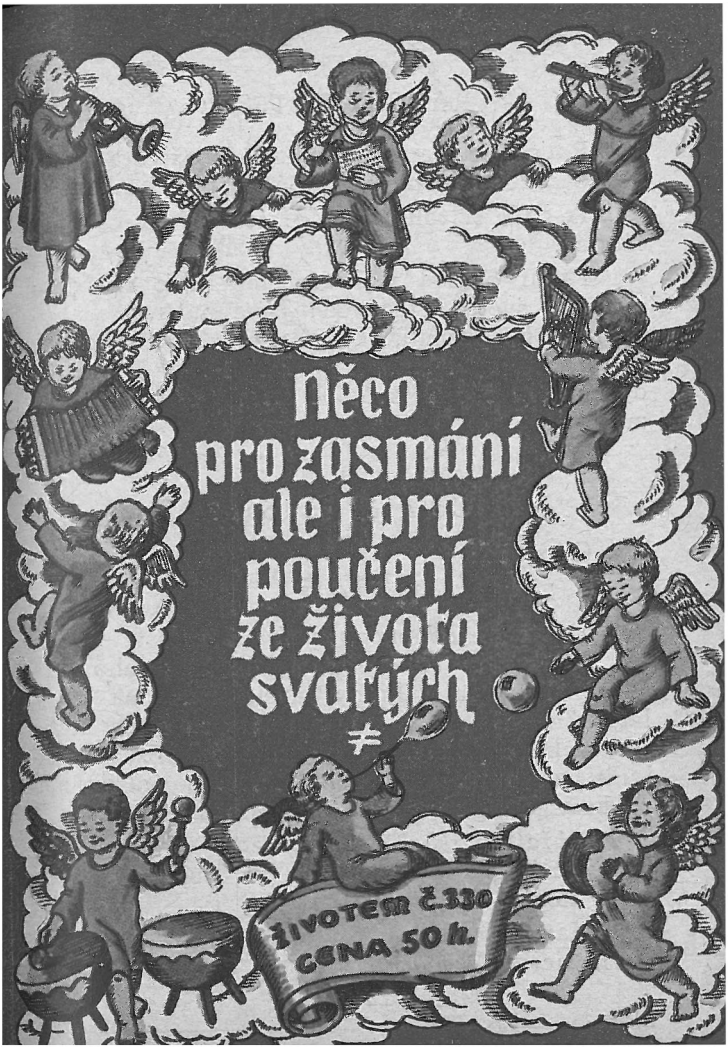
Chlév jsme si urobili sami. Materiál jsme sbírali už na podzim: mech, kamínky, dešticky, lepenku a různé odpadky.

Jaká to radost, kdy o vánocích bylo všecko hotovo a osvětleno. Naše dětská duše viděla tam Ježíška téměř živého, tak že se nám zdálo, jako by se usmíval a své ručky po své matce vztahoval. Figurky, které dary nesly, před očima nám oživly, to stádo ovcí, působilo na nás jako živé, ba zdálo se nám, jakoby ti pastýři v noci skutečně troubili, ovečky po stráních pobíhaly.

Jak zbožně, jak vroucně jsme se tehdy před Betlemem modlili!

Děti, chtěly byste si také postaviti jesličky? — Poproste rodiče, ať napíší na Exerciční dům ve Frýdku, tam dostanou za 5 K arch jesliček na vystřihování. A nezapomeňte na pobožnost u jesliček, najdete ji v brožurce „Životem“ č. 331 (cena 50 hal.).

Ale nejkrásnější jesličky jsou vaše srdce. Hleďte, aby o vánocích Ježíšek rád přebýval v jeslích vašeho srdce ve sv. přijímání.

Něco
pro zasmání
ale i pro
poučení
ze života
svatých
≠
ŽIVOTEM Č. 330
CENA 50 h.

RADOST A ŠTĚSTÍ.

Radost je vlastní smysl našeho života. Touha po radosti je nezničitelná v srdci lidském.

A Bůh si toho také přeje, aby člověk byl šťasten.

První otázka v katechismu zní: K čemu jsme na světě? Odpověď: Jsme na světě, abychom Boha poznali, Jej milovali, Mu sloužili, a tak na věky blaženými byli. — To je tedy náš cíl: zde na světě i na věčnosti blaženými býti!

Co ničí radost?

Odpověď:

HŘÍCH...

Zeptej se *lakomce*, zdali má radost. — On ani nemá času tobě odpověděti. Tak jeho duševní síly jsou zabrány myšlenkou: Jak zbohatnu? — Čím více má, tím více chce, ale šťasten nebude nikdy. A největší jeho zármutek bude, až opustí své bohatství a s prázdnýma rukama předstoupí před věčného soudce.

Může *závistivý* býti šťasten? — Vždyť závist je zármutek nad tím, že druhý má něco, co ty nemáš.

Marně hledáš u *pyšného* radost. Každou chvíli jej někdo uráží. Běda, když ho někdo

upozorní na chybu, když jej pokárá. Po léta mu to nemůže zapomenouti. Každé neštěstí, každý neúspěch ho sklíčí a zarmucuje.

A kdo hledá radost svou ve *smyslnosti?* — Obdržel jsem dopis od ubohého otroka hříchu; vyjímám z tohoto dopisu jen několik slov: „... Rodiče jsem oklamal... Dědictví jsem prohýřil. Dluhů jsem nadělal... V srdci mém je již na tomto světě peklo a nezůstává mi nic jiného než revolver!" — —

A tak hledej po celém světě hříšníka šťastného — nenajdeš ho, a přesvědčíš se o pravdě slov Písma svatého:

„Není pokoje s hříšníkem!"

Je-li nějaká radost na světě,
dostane se jí zajisté člověku čistého srdce;
a je-li kdes zármutek nějaký a úzkost,
zakusí jich nejvíce zlé svědomí.

(Následování Ježíše Krista, 2, 6. 1.)

*

Synáčkové, buďte veselí! Nechci jen, abyste se nedopouštěli hříchů; ale abyste byli veselí, to chci. Veselý duch dobývá snadněji křesťanské dokonalosti než duch zádumčivý. Pokračuj, synu, v tomto svém veselí, protože to je nejlepší cesta k dokonalosti... Nechci úzkostlivost ani trudnomyslnost.

(Sv. Filip Neri.)

*

Vnitřní křesťanské veselí je Boží dar, vycházející z dobrého svědomí, z pohrdání pozemskými věcmi, spojeného k patření na věci nebeské. Uchováme si je rozjímáním o smrti a obcováním se svatými a učenými lidmi, častým přijímáním svátostí... Rozmnožují ji ustavičná modlitba a úcta k svatým...

(Sv. Filip Neri.)

*

SV. FILIP SI DOBÍRAL SV. KARLA BORROMEJSKÉHO.

Sv. Filip a sv. Karel byli dobří přátelé. Ale jejich činnost byla velice rozlišná. Sv. Karel jako biskup a kardinál pomáhal papeži říditi a obnovovati Církev, sv. Filip ujal se opuštěné mládeže, hrál si s ní, vypravoval jí veselé vtipy, zpíval a poučoval ji, aby tak odvrátil duše od zlého a přivedl je k dobrému. Sv. Karel vystupoval jako kníže se vší nádherou, ale ve skrytě činil pokání.

Jednoho dne jel sv. Karel v nádherném kočáru městem a potkal sv. Filipa, jak si s chlapci hrál. Sotva uviděl slavného kardinála, volal za ním posměšně: „To se krásně jede, — ale ne do nebe!" Sv. Karel se jen usmál a zavolal na přítele: „Pojď a svez se se mnou!" Filip ihned si sedl, ale v tom bolestí zaúpěl, neboť

sedadlo nádherného kočáru bylo vycpáno — hřebíky. Pokorně opravil sv. Filip svůj úsudek a řekl: „V takovém kočáru se dostaneš jistě do nebe."

*

ZE ŽIVOTA SVATÝCH OTCŮ NA POUŠTI.

O POSLOUCHÁNÍ SLOVA BOŽÍHO.

Mladý jakýsi bratr stěžoval si poustevníkovi, řka: „Svatý otče, rád naslouchám rozmluvám o Bohu a věcech duchovních, avšak, co slyším, to jedním uchem vchází, druhým pak ihned vychází, neboť velmi brzy na vše zapomínám!" I řekl poustevník: „Synu, vezmi zde tento koš a přines jej plný vody." Bratr uposlechl vyzvání poustevníkova, vzav koš šel k potoku a několikrát pokusil se vody do něho nabrati, avšak marně, neboť voda hned zase z koše vytekla, když ven jej vytáhl. Unaviv se tím konečně a vida, že všechno nabírání jest marno, odebral se opět k poustevníkovi a řekl mu, jak se mu s nabíráním dařilo, že žádná voda v košíku mu zůstati nechtěla. Tu řekl poustevník: „Podej mi týž koš, já se naň podívám." Vzav košík do rukou, pohlédl do něho a pravil: „Zde viz, milý synu, přece jsi se marně nenamáhal.

ačkoliv žádná voda v koši nezůstala, přece jej aspoň čistě umyla. Tak děje se i každému, kdo horlivě naslouchá slovu Božímu, byť i nic si z toho nezapamatoval, tož očistí se tím aspoň duch jeho a zachová se před zkázou."

JAK UČÍ MRTVÍ DUCHOVNÍMU ŽIVOTU.

K svatému poustevníku Makariovi přišel jinoch a pravil mu, že by se rád stal mnichem a že by rád započal život duchovní, proto jej prosil, aby ho o tom blíže poučil.

Makarius mu odpověděl: „Milý synu, máš-li opravdovou vůli vésti život duchovní, musíš odumříti světu a úplně se obětovati Bohu, jak praví sv. apoštol Pavel: „Jste mrtvi pro tento svět a život váš s Kristem skryt jest v Bohu."

I řekl jinoch: „Věř mi, svatý otče, že já celou duší svou odvrátil jsem se od světa a ode všeho, co jest ve světě; neboť poznal jsem, že vše na světě jest pomíjející a sama jen marnost."

Tu pravil mu svatý poustevník: „Milý synu, jdi tedy tam na hřbitov, kde mrtví jsou pochováni, házej po nich a nadávej jim, jak jen budeš moci, oni ti povědí, jak máš žíti."

Jinoch podivil se velice slovům těm; jsa však poslušným, učinil, jak rozkázal poustevník;

šel na hřbitov a nabrav kamení, házel po hrobech, laje při tom, seč byl s to; hrobové však mlčeli.

I vrátil se k Makariovi a vypravoval mu, že učinil, jak rozkázal. Makarius pak se ho tázal: „Což nijak ti mrtví neodpověděli a nerozhněvali se pro nadávky tvé?"

Jinoch odpověděl: „Ne, všechno bylo ticho." I pravil Makarius: „Jdi tam ještě jednou, a jako jsi jim dříve lál, tak nyní je chval a jen dobré o nich mluv; pak jistě tě poučí, jak žíti máš."

Jinoch opět odešel, jak rozkázal Makarius, na hřbitov, avšak na všechnu chválu jeho, jíž nebožtíky zahrnoval, nedostalo se mu nijaké odpovědi.

Vida, že všechno jeho úsilí je marné, vrátil se opět k Makariovi a vyprávěl mu, jak se mu dařilo.

Řekl mu světec: „Milý synu, mrtví zajisté poučili tě, jak máš žíti. Když jsi jim nadával a kamením po nich házel, mlčeli a nadávek tvých si nevšímali; když pak jsi je chválil a dobré o nich jsi mluvil, mlčeli rovněž. Podobně čiň i ty; buďsi chválen nebo posmíván, nevšímej si ničeho, pak půjdeš cestou, jíž Kristus kráčel a budeš žíti životem duchovním."

O BRATROVÍ, JENŽ HLEDAL POUSTEVNÍKA.

K poustevníkovi přišel bratr a pravil: „Svět jsem opustil a oblekl jsem roucho řeholní, rád bych našel poustevníka podle chuti své, u něhož bych zůstal, věrně mu slouže po celý život svůj.“ Poustevník odpověděl: „Pane můj, dobře hledáš.“ Bratr však neporozuměl slovům poustevníkovým a pravil znova: „Ano, touhou mojí jest, najíti poustevníka podle chuti své, u něhož bych zůstal.“ Poustevník odpověděl: „Pane můj, já tomu věřím!“ Bratr divil se úsečné řeči poustevníkově, tento však poznav, že bratr toho přesvědčení jest, že dobře mluví, zároveň vida, že to dobře míní, řekl: „Nuže, kdybys nalezl poustevníka podle chuti své, chtěl bys u něho navždy zůstati?“ — „Ano, zajisté,“ odpověděl bratr, „nikdy již bych ho neopustil“. I řekl poustevník: „Chceš tedy u něho zůstati, ne, abys poslouchal vůle jeho, nýbrž, aby on poslouchal tebe, abys ve všem měl klid a pohodlí, proto jsem řekl: „Pane můj, dobře hledáš.“ Bratr uslyšev to, klesl poustevníkovi k nohám a řekl: „Otče, odpust mi! Domníval jsem se, že mluvím zcela dobře a přece mluvil jsem nad míru zpozdile.“

O POKUŠENÍCH DUCHŮ ZLÝCH.

Jistý bratr velice byl pokoušen zlými myšlenkami; i šel k jednomu svatému poustevníkovi a takto jej prosil: „Svatý muži, modli se za mě, neboť jsem velmi znepokojován pokušením zlého ducha."

I modlil se zaň poustevník dnem i nocí; ale bratr opět a opět přicházel a stěžoval si, že pokušení těch nemůže se zbaviti.

Tu zarmoutil se poustevník, že Bůh modlitby jeho nechce vyslyšeti i modlil se, aby mu zjevil, proč pokušení od onoho bratra neodstupují.

Téže noci měl zjevení; viděl, jak onen bratr nečinně ve své světničce sedí a kolem něho rozličtí čertíkové poskakují, všelijak se tváříce a s ním zahrávajíce, on pak očí s nich nespustil, nýbrž s velikou zálibou je pozoroval; také viděl anděla opodal stojícího, jenž s tváří hněvivou na bratra patřil, když tento zraků svých od rozpustilé hry ďáblů odvrátiti nechtěl.

Poznal svatý poustevník, že jen vinou onoho bratra nebyla modlitba jeho vyslyšena, a proto šel k němu a toto mu pravil: „Bratře, ty sám jsi tím vinen, že modlitba má nemůže ti pomoci, poněvadž se zalíbením prodléváš při nečistých myšlenkách; proto nemožno, aby někdo modlitbou a dobrými skutky zlého ducha od tebe zapudil, když ty sám nijak jemu neodporuješ. Kdo nechce se zdržeti škodlivých pokrmů a nápojů, jak lékař

nařizuje, nemůže uměním lékařovým se uzdraviti. Tak jest i s nemocí duše; modlitba svatých neprospěje nikomu, kdo sám si nechce pomoci.“ Tímto naučením byv dojat, počal bratr statečně odporovati zlým myšlenkám a dospěl veliké dokonalosti.

DENNÍ PRÁCE MNICHOVA.

V jednom klášteře žil mnich, na němž vždy večer velikou zemdlenost a únavu bylo pozorovati. Opat ptal se ho jednou po příčině toho. „Ach!“ odpověděl mnich, „mám každý den tolik práce, že by síly mé nestačily, kdyby milost Boží mne neposilňovala. Musím krotiti dva sokoly, zdržovati dva zajíce, dva krahujce cvičiti, draka přemáhati, lva na uzdě držeti a nemocného ošetřovati.“ — „Aj,“ pravil opat, „jaké to hlouposti, taková zaměstnání nikdo současně nikomu neukládá a nikdy neslyšel jsem o podobných povinnostech bratří v klášteře!“ — „A přece, ctihodný otče,“ odpověděl mnich, „nemluvil jsem nepravdu. Dva sokoly jsou oči mé, s velikou pílí musím je střežiti, aby nezalíbilo se jim něco, co by spáse mé mohlo škoditi. Dva zajíci jsou nohy mé ustavičně musím je zdržovati, aby neběhaly po zábavách škodlivých a nekráčely cestou hříšnou. Dva krahujci jsou ruce mé, musím je pobízet k práci, abych vyživil sebe i trpícím bratřím mohl pomoci. Drakem jest jazyk můj,

ustavičně musím ho na uzdě držeti, aby nic neužitečného a neslušného nemluvil. Lvem jest srdce mé, s ním ustavičně musím zápasiti, aby nenaplnilo se marností a samoláskou, nýbrž, aby duch Boží v něm dlel a působil. Nemocným jest vlastní tělo mé, jež urputně brzy po tom, brzy po onom touží, netážíc se, zda žádané jest i skutečně blahodějným pro pravé zdraví a pro život věčný. To vše mě denně unavuje." — S údivem naslouchal opat tomuto vysvětlení mnichovu a pravil mu: „Bratře můj, ty pracuješ na vinici Páně, On odmění námahu tvou a za útrapy tvé připraví ti slast věčnou."

TŘI BRATŘÍ NA ŽNÍCH.

Tři bratří šli na žně žáti lidem pšenici. Bohatý statkář najal je, aby mu posekli pole, šedesát jiter veliké. Avšak hned prvního dne onemocněl jeden z nich, takže musil se do cely své vrátiti. Tu vyzývali se oba zbyvší bratří vespolek: „Bratře, tužme se, nemocný bratr bude nám modlitbou pomáhati, a tak doufejme, že i bez něho umluvené mzdy si zasloužíme." Práce ubývalo a když pole bylo posečeno a oni umluvenou mzdu obdrželi, přišli k nemocnému bratrovi a pravili: „S prací svou jsme již hotovi, zde máš svůj díl mzdy." I divil se tomu bratr nemocný a pravil: „Nemohu mzdy přijati, jelikož jsem ne-

pracoval." Bratří však řekli: „Nebylo to tvojí vinou, ty jsi zatím trpěl a se modlil. Musíš tedy i ty mzdu svou přijati." Když pak bratr nijak nechtěl mzdy přijati, usnesli se, že dají to rozhodnouti moudrému poustevníkovi. Když k němu přišli, pravil nemocný bratr: „Otče, my tři bratři šli jsme na žně, a za určité peníze uvolili jsme se jisté pole posíci, avšak já hned prvního dne jsem onemocněl, takže jsem se domů vrátil a dále jsem nepracoval, a tu nutí mne nyní tito dva bratři, abych i já přijal díl jejich mzdy, jíž nijak jsem si nezasloužil." I řekli na to druzí dva bratří: „Otče, jest ovšem pravda, že my dva sami jsme pracovali. Zajisté bychom tak brzy nebyli bývali hotovi, jako sami dva, to se stalo jedině modlitbou bratra nemocného, a proto jest slušno, aby i on vzal díl svůj, jejž my sobě podržeti můžeme." Poustevník uslyšev to, řekl svému učedníku: „Jdi a oznam bratřím, aby všechni shromáždili se u cely mé." A když všichni byli pohromadě, pravil poustevník: „Bratři, poslyšte spravedlivý soud a rozsudek." A pověděv jim, oč se jedná, pravil bratru, jenž byl nemocen: „Vezmi pro Boha díl svůj, jejž bratří pro Boha ti nabízejí, odměna pak vás všech tří bude trojnásobná v nebesích."

O ČICHU ANDĚLŮ.

Poustevník jakýs ubíral se jednou pouští. Když již hodný kus cesty byl ušel, zpozoroval, že provázejí ho dva andělé, jeden po pravici a druhý po levici. Radoval se z tak vznešeného průvodu a domníval se, že jest to znamením jeho svatosti. Za nedlouho došli k mrtvole, jež na cestě ležela, značně jsouc hnilobou ztrávena. Tu zacpal si náš poustevník rukou nos, nemoha snésti ošklivého zápachu, podobně učinili i andělé, řka: „Což také vám ta hniloba zapáchala?“ Na to odpověděli andělé: „Nikoliv! my zacpali jsme nos pro tebe, neboť nepříjemný zápach hniloby a nečistoty zemské se nás nedotýká, ale nám protivila se duše tvá pro ošklivý zápach hříchů.“ To pověděvše, zmizeli. Poustevník pak obrátil se zpět k mrtvole, pochoval ji počestně a pokořen vrátil se do cely své.

MODLITBA BEZ USTÁNÍ.

K opatovi Luciovi přišli jednou bratří, kteří nazývali se „modlícími“. I otázal se jich Lucius, řka: „Jaké jest vaše zaměstnání?“ Oni pak odpověděli: „Žádné práce nedotkneme se rukama svýma, nýbrž jednáme podle slov apoštola Pavla: modlíme se bez ustání.“ Tu otázal se jich poustevník: „Cožpak vy nejíte?“ Oni řekli: „Ó ano, jíme.“ Poustevník opět: „A kdo se za vás modlí,

mezi tím, co vy jíte?" A tázaje se jich dále, pravil: „A vy nespíte?" Oni řekli: „Ano, spíme." Poustevník: „A kdo modlí se za vás, mezi tím, co spíte?" I nevěděli bratří, co odpověděti, on pak pokračoval: „Milí bratří, odpusťte, povím vám něco, nejednáte podle slov svých. Ale já dokáži vám, že, ač rukama pracuji, přece bez ustání se modlím. Tak ku příkladu, sedím a z proutí palmového rohožky pletu, říkám: „Pane, smiluj se nade mnou podle velikého milosrdenství svého." Řekněte mně, bratří, jest to modlitba nebo ne?" I řekl poustevník dále: „A když takto po celý den jsem pracoval a se modlil, ve všem řeholi svou zachovávaje, zasloužím si za práci asi padesát krejcarů, z toho dám část jako almužnu chudým a za ostatek pak opatřím si potravu a jiné potřeby. Chudí a potřební, jimž almužnu uděluji, modlí se za mne, když jím a spím, a tak vyplňuje se na mně milostí Boží, co psáno jest: „Modlete se bez ustání!"

MARIE A MARTA.

Jistý bratr přišel k opatovi Silvanovi na horu Sinai, a vida bratry pracovati a hospodařiti, pravil poustevníkovi: „Bratří neměli by se starati o pokrmy tělesné neboť psáno jest: Marie nejlepší částku vyvolila." Poustevník ho vyslechnuv, celu mu vykázal. Když bratr v cele seděl, čekal až k jídlu ho pozvou, když však nikdo

nepřišel a zatím již večer se přiblížil, vyšel ven k poustevníkovi a pravil mu: „Otče, což dnes bratří nejedli?“ Opat odpověděl: „Ó ano, právě jsou po večeři.“ Bratr na to: „Mne však nikdo nezavolal, já jsem ještě nejedl.“ Opat však odvětil: „Ty jsi člověk duchovní a nebeský, a proto nepotřebuješ pokrmů, my však jsme křehcí lidé pozemští a musíme proto vždy v určitý čas něco pojísti, proto však také pracujeme a vedeme hospodářství, ty však jsi lepší částku vyvolil, čteš v Písmě sv. a žiješ slovem Božím.“ Bratr, uslyšev to, padl poustevníkovi k nohám a prosil: „Otče, odpust mi!“ Tu řekl poustevník: „Milý bratře, ját míním, že kde jest Marie, tam musí býti i Marta.“

SV. ANTONÍN A MYSLIVEC.

Do lesa přišel jednou myslivec a nalezl tam sv. Antonína s bratřími se veselícího. Tomu se myslivec podivil, což, když Antonín zpozoroval, pravil: „Dobrý myslivče, polož šíp do luku a napni.“ Myslivec položil šíp do luku a napjal. Antonín však pravil: „Napni silněji!“ Myslivec tak učinil. Když pak Antonín po třetí ho vyzval, aby ještě silněji napjal, tu pravil myslivec: „Kdybych ještě více natáhl, zlomil by se luk.“ I odpověděl Antonín řka: „Viz, podobně se to má i se službou i skutky božskými, kdyby bratří nad míru byli přepínáni, tu by

snad podlehli, nebo v horlivosti své by ochabli, proto jest slušno a užitečno, abychom přísnost mírnili a nějakého občerstvení jim popřáli." Slovům těm naslouchal myslivec se zálibou a bratří byli tím posilněni k dobrému cvičení a vesele odešli do cel svých.

JAK ZACHRAŇUJÍ SE DUŠE.

V jednom klášteře se jistý bratr něčím provinil a když proto od bratří přísně byl pokárán a potrestán, odebral se k svatému otci Antonínovi. Bratří však spěchali za ním, chtíce jej zadržeti, a zastihnuvše ho u Antonína, prudkými slovy přestupek jeho mu vyčítali. Bratr pak zapíral, že by se byl tak těžce provinil, jak oni naň žalovali. Byl pak u Antonína poustevník jménem Pafnucius, vida, že Antonín oněm přísným bratřím neodpovídá, pravil jim: „Bratří, dovolte, abych vypravoval vám o svém zjevení. Viděl jsem na břehu řeky člověka, jenž až po kolena v bahno se zabořil, i přiblížilo se několik mužů, kteří z bahna ho chtěli vytáhnouti, avšak pomáhajíce mu, sami až po krk do bahna zapadli." Antonín, uslyšev to, ukázal na Pafnucia se slovy: „Vizte člověka, jenž umí duše zachraňovati." Bratři však zahanbeni byli řečí tou a prosíce za odpuštění, vzali laskavě opět bratra s sebou do kláštera.

O UTVRZOVÁNÍ SE V PŘEDSEVZETÍ.

Poustevník takto mluvil k svým učeníkům: „Když jsem počal život duchovní, byl mi velmi obtížným, a proto chtěl jsem jeho nechati. Tu řekl jsem si večer: Až do rána ještě vytrvám. Když se rozednilo, a bratři po práci se rozešli, řekl jsem si opět: Ještě dnes vydržím a počkám až do večera. Večer pak opět jsem si řekl: Počkám až do rána. A tak pořád až konečně jsem si pomyslil: Počkám až na léto. Když pak léto se přiblížilo, odložil jsem to až na zimu, a tak pořád, až jsem byl ustálen a klidu jsem došel."

POUSTEVNÍK A JEHO VŮDCE.

Opat Jan šel jednou se svými učedníky z kláštera, jejž na své cestě pouští byl navštívil. Tu zabloudil bratr, jenž jej vedl, a tak zastihla je noc. I řekli učeníci opatovi: „Otče, vidíme, že bratr zbloudil z pravé cesty, co jest nám dělati?" Poustevník odpověděl: „Nedejte na sobě znáti, že jste jeho zbloudění zpozorovali, rmoutil by se. Já pak budu dělati, jako bych byl unaven a nemohl dále i poprosím ho, abychom zde odpočinuli." Zůstal zde tedy opat Jan s bratřími po celou noc až do rána, jen aby průvodce svého nezarmoutili.

O DVOU POUSTEVNÍCÍCH, KTEŘÍ HÁDKU CHTĚLI POČÍTI.

Dva poustevníci dlouho již spolu přebývali, ani jednou ještě se nepohádavše. Tu pravil jeden z nich: „Hádejme se jednou spolu jako druzí lidé.“ Druhý bratr odpověděl: „Já nevím, jak se hádka začíná.“ Načež prvý: „Já ti to povím, viz, zde mezi sebe a tebe postavím hrnec a řeknu: ten hrnec je můj! Ty pak řekneš: ne! můj jest! a tak povstane hádka.“ I vzali hrnec a postavili jej před sebe, jeden pak začal, řka: „Tento hrnec je můj.“ Tu pravil druhý: „Ne, můj jest,“ načež prvý: „Je-li tvůj, tož si jej vezmi a jdi v pokoji.“ Poznavše oba, že nemožno jim hádku počíti, odešli každý za prací svou.

OLEJ ŘEPKOVÝ MÍSTO MEDU.

Jeden poustevník těžce onemocněl, takže po mnoho dní nic jísti nemohl. Když opět se pozdravoval, prosil ho učeník, aby směl mu na posilněnou něco připraviti. Poustevník svolil a učeník uvařil mu čočky. V cele vzal malou nádobku s medem a jinou s řepkovým olejem, jenž ošklivě zapáchal a toliko do lampy se hodil. Bratr však se zmýlil a místo medu nalil do čočky páchnoucího oleje. Poustevník okusiv čočky, nic neřekl, nýbrž mlčky jedl. Když bratr jej nutil,

aby více ještě jedl, přemohl se poustevník a dal se po druhé do jídla. Když pak bratr po třetí mu čočky přidal, nechtěl poustevník již jísti, nýbrž řekl: „Milý synu, již jsem se najedl.“ Bratr však ustavičně ho prosil, řka: „Milý otče, jez ještě trochu, jest to dobře připraveno a ty se tím posilníš, já také budu s tebou jísti.“ I okusil jídla, poznal však hned, co učinil a padnuv před poustevníkem na tvář, pravil: „Ach já nešťastný, co jsem to učinil! Chtěl jsem tě posilniti, a zatím jsem tě skoro usmrtil takovým pokrmem, a ty jsi mně toho neřekl.“ Poustevník však odpověděl: „Nermuť se, synu můj, nebude mi to nijak škoditi, kdyby byl Bůh chtěl, abych lepšího něco jedl, byl by ti zajisté med místo oleje do ruky vložil.“

PROČ POUSTEVNÍK NIČEHO SE NELEKAL.

Jistého poustevníka ničím nebylo lze zastrašiti, takže všichni bratři se tomu divili. I ptal se ho jeden bratr: „Otče, čím to, že žádného strachu nemáš?“ Načež poustevník: „Milý synu, já tak velice se bojím Boha, že na všelikou jinou bázeň zapomínám.“

POUSTEVNÍK A LEV.

Jistý poustevník, jenž na poušti v hluboké jeskyni přebýval, odebral se jednou hledat kořínků. Vrátiv se do své jeskyně, uzřel v ní ohromného lva, jenž v koutě byl roztažen. Lev uzřel poustevníka, vycenil naň zuby a hrozivě vrčel. Tu pravil poustevník: „Proč pak se bojíš? Jen hezký lež, máme zde oba dost místa, nechceš-li však se mnou bydleti, tož jen vstaň a odejdi v pokoji!" Lev s ním přebývati klidně nechtěl, a proto vstav, opustil klidně jeskyni poustevníkovou.

JAK JISTÝ SOUDCE ZEMĚ VIDĚTI CHTĚL OPATA MOJŽÍŠE.

Soudce země, v níž bydlel opat Mojžíš, slyšel mnoho o svatém tom poustevníku a proto umínil si jej navštíviti. I vydal se k němu na poušť se služebníky svými. Cestou potkali poustevníka, jehož se otázali po cele opata Mojžíše. Načež poustevník: „Proč pak ho chcete navštíviti?" Soudce odpověděl: „Poněvadž jsme o něm slyšeli mnoho dobrého." I řekl poustevník: „Jest to blázen a člověk nerozumný, celu jeho tamhle najdete." I podivil se soudce řeči této a přiblíživ se k cele, pravil: „Přišli jsme navštívit opata Mojžíše, zaveďte nás k němu!" Avšak opata Mojžíše nebylo lze nikde najíti.

Načež soudce: „Divím se, že ho nemůžete najíti, ale musím vám říci, že jsme cestou nedaleko odtud potkali poustevníka, jenž příliš bratrsky o opatu Mojžíšovi nemluvil, neboť pravil nám, že jest to blázen a hlupák.“ I zarmoutili se bratři velice a tázali se soudce: „Povězte nám, jak vypadal poustevník, jenž vám to řekl?“ Soudce odpověděl: „Byl to starý, vysoký, černý muž a oděn byl velmi chatrně.“ Tu řekli bratři: „To byl opat Mojžíš sám! Nechtěl se vám dáti poznati a proto nadarmo byste zde na něho čekali. Proto raději v pokoji domů se navraťte.“ Soudce uslyšev to, dojat byl v srdci svém a vrátil se domů.

O POUSTEVNÍKOVI, JENŽ NIKDY O VĚCECH SVĚTSKÝCH NEMLUVIL.

Jistý poustevník měl zvyk, že nikdy o věcech světských nerozmlouval. I přišlo k němu jednou několik bratří, kteří chtěli se pokusiti, zda neodpověděl by jim na světskou řeč. Pravili jemu: „Otče, děkujeme Bohu, že letos tak mnoho pršelo, neboť palmy přinesou nám hojný výtěžek.“ Tu odpověděl poustevník: „Jako s palmami, tak se to má i s lidmi; sestoupí-li Duch svatý v srdce jejich, dobře se jim daří a v hojnosti vydávají plody dobrých skutků.“ Tu pohlédli bratři na sebe, neboť poznali, že poustevník světskou řeč jejich v duchovní obrátil.

O NAZÍRAVÉM POUSTEVNÍKOVI.

Zbožný jeden poustevník s takovou oblibou oddával se rozjímání, že na nic jiného nemyslil, než na věci božské, a když v rozjímání své byl pohřížen, zapomínal na vše, co kolem něho se dálo. Jednou přišel k němu jiný bratr pro koš. Když na dveře zaklepal, tázal se ho poustevník, co chce. „Půjč mi svůj košík," pravil bratr před dveřmi. Vzav tedy košík, šel ku dveřím, ale uprostřed cely se zastavil a pohřížil se v rozjímání. Bratr po druhé na dveře zaklepal. Tázal se ho poustevník: „Kdo jest to?" zněla zevnitř otázka. „Půjč mi svůj košík," odpověděl bratr. I vzpamatoval se poustevník, že má v ruce košík, avšak místo, aby jej byl dal čekajícímu před celou bratrovi, zanesl jej ve svaté své roztržitosti opět na dřívější místo a opět pohřížil se ve své rozjímání. Tu ztratil bratr před dveřmi již trpělivost a proto se vším důrazem jal se na dveře bušiti. Tu pravil poustevník z cely: „Bratře, co chceš?" Načež on odpověděl: „Již po třetí tebe prosím, abys mi půjčil koš." Teď teprve otevřel dveře a pravil: „Odpust mi, bratře, vždycky jsem na to zapomněl, proto raději pojď a vezmi si sám, co potřebuješ."

O POKUŠENÍCH A MARNÝCH MYŠLENKÁCH.

K jednomu mnichovi přišel bratr a pravil mu: „Otče, mě souží všeliké zlé myšlenky, nečisté obrazy představují se duši mé a znepokojují mysl mou; neboť nevím, zda v pokušeních těch obstojím.“ I pravil mu poustevník: „Pojď, vyjdeme si spolu pod širé nebe do pole.“ Když byli v poli, pravil poustevník mladému bratrovi: „Rozevři ruku a nachytej mi větru.“ Bratr odpověděl: „Toho nedovedu ani já aniž kdo jiný, leda zázračným způsobem.“ Tu pravil poustevník: „Vidíš, jako nemůžeš chytiti vítr nebo vzduch, podobně též nemůžeš se ubrániti myšlenkám a útokům zlého ducha, avšak na tobě jest odporovati jemu, aby do zkázy tebe neuvedl.“

O TRPĚLIVÉM POUSTEVNÍKOVI.

V divoké poušti žil velmi zbožný mnich, jenž vše s největší trpělivostí vykonával a jehož život byl dobrý a svatý před Bohem. O tom uslyšev i prchlivý jeden člověk, když seděl v hostinci s jinými tovaryši, kteří rozmlouvali o trpělivosti poustevníkově. Tu zaskřipěl onen prchlivec zuby a pravil: „Založím se s vámi, že toho poustevníka učiním netrpělivým.“ Druhého dne z rána odebral se ke příbytku poustevní-

kově. Měl pak poustevník malého psíka, jenž v noci zahradu hlídal, aby zvěř divoká mu v ní škody nedělala. Když onen zlostný člověk k obydlí poustevníkovu se blížil, dal se psík do štěkotu, poustevník ihned vyšel z cely své a vlídně cizince uvítal, on však chopil psa a zabil ho. Poustevník padl mu k nohám a pravil: „Milý příteli, psíka toho sám jsem vychoval, proto jest mi toho velice líto, že tě rozhněval." Vida, že tím nic nepořídil, rozhlížel se zuřivec kolem sebe, přemýšleje, co by měl učiniti. Tu uzřel v zahradě mladé stromy, jež poustevník sám vypěstoval, vzav tedy sekeru, rozsekal a zničil je zlomyslně. Poustevník však řekl: „Jest mně líto, že jsem sám vypěstil a s velkou péčí opatroval." Tím však se onen člověk tak rozzuřil, že vystoupiv na střechu domku poustevníkova, ji dolů strhl a zničil a rozmetal celý domek. Poustevník vida, jak se při tom namáhá, přinesl mu džbán vody, aby se občerstvil při práci své. Tím byl zuřivec přemožen, padnuv poustevníkovi k nohám, pravil: „Otče, odpust mi, čím jsem se na tobě provinil, vidím, že Bůh jest s tebou, zlé splatil jsi dobrým, modli se za mne, chci od nynějška jemu sloužiti." Poustevník odpověděl: „Bratře, máš-li dobrou vůli, propůjčí ti všemohoucí Bůh milost svou." Kajícník však nechtěl již poustevníka opustiti, zůstal u něho, oddán jsa mu jako pes a horlivě mu pomáhaje při stavění nového domku a při znovuzřízování zničené zahrady.

Nejpřísněji trestal sv. Hilarion takové bratry a opaty, kteří srdcem svým lpěli ještě na statcích pozemských, oddáni jsouce lakotě. Poněvadž vždy s velikým zástupem kláštery navštěvoval, dal příchod svůj jednotlivým opatům napřed oznámiti. Tak přišel jednou do kláštera, jehož opat měl velikou vinici. Poněvadž hrozny byly již zralé, chtěli si průvodčí Hilarionovi několik utrhnouti, ale skoupý opat měl na vinici hlídače, kteří holemi a kamením je odháněli. Hilarion dělal, jakoby nic nebyl zpozoroval a usmíval se, když odcházeje viděl vinici nedotknutou. Pak přišli do jiného kláštera, jehož opat nazýval se Sabas, jenž též měl vinici, tento však přišel Hilarionovi s radostí vstříc a zavedl zástup jeho na vinici, aby hrozny po dlouhé a namáhavé pouti se občerstvili. Tu pozdvihl Hilarion hlasu svého, řka: „Běda tomu z vás, kdo více baží po občerstvení těla než duše! Napřed se pomodleme a odříkáme žalmy, a pak teprve můžete jíti na vinici. Po ukončení modlitby vystoupil Hilarion na pahorek nad vinicí a žehnal jí, pak pravil kolemstojícím: „Nyní jezte z hroznů dle libosti!“ Bylo tam přes tři tisíce lidí, kteří hroznů se najedli, když však po dvaceti dnech nastalo vínobraní, sebráno bylo hroznů třikráte více než jiná léta. Skoupý opat však sklidil mnohem méně než byl očekával, a co sklidil, zkazilo se mu v sudech a zkysalo.

POKORA SV. PACHOMIA.

Pachomius byl nejvyšším představeným všech klášterů v okolí. Kdysi přišel navštívit jeden ze svých podřízených klášterů a pletl s mnichy rohožky. Tu zpozoroval malý chlapec, který mnichům pomáhal, že Pachomius, jehož neznal, neplete stejným způsobem jako jiní. „Otče," řekl, „vy nepletete dobře, opat Theodosius umí líp plésti." — „Tak? dítě, ukaž mi tedy," řekl Pachomius, „jak plésti mám," a pletl, jak chlapec mu ukázal.

CO ODHÁNÍ ZLÉHO DUCHA.

Zlý duch chtěje zkoušeti zbožného poustevníka, vzal na sebe podobu anděla a pravil mu: „Viz, jsem archanděl Gabriel a jsem k tobě poslán pro svatost tvou." Tu řekl poustevník: „Zajisté byl jsi poslán k někomu jinému; neboť já nejsem hoden, aby anděl ke mně vstoupil." Zlý duch na slova ta ihned zmizel.

MĚSTO A KLÁŠTER.

Svatý poustevník přišel v průvodu anděla k velikému městu a uzřel na bráně města seděti ďábla, jenž zcela nečinně na město se díval a je střehl.

Minuvše město přišli ku klášteru, kolem něhož uzřel poustevník množství ďáblů, kteří jako havrani jej obletovali, a to u každého mnicha byl jeden ďábel. I otázal se anděla, co to jest.

Anděl odpověděl: „Lid v městě, jejž jsi viděl, jest pln hříchův a nepravostí; oddávají se jen rozkoším smyslným a co jim ďábel našeptá, to bez odporu činí; proto postačí na ně ďábel jeden. Avšak zde v klášteře odporují vnuknutím zlého ducha, a proto třeba ďáblům mnoho úsilí, aby některého mnicha svedli."

O VESELÉM CHUĎASOVI.

Poustevník vypravoval učeníkům na poušti: „Když jsem byl ještě ve svém klášteře, přišli si jednou v sobotu chudí pro almužnu; večer pak uložili se k odpočinku. I byl mezi nimi jeden, jenž měl jen jedinou přikrývku; proto položil si ji zpola pod sebe, druhou pak polovicí se přikryl; neboť bylo velice zima.

Jda kolem, slyšel jsem, jak se těší v bídě své: „Pane, děkuji ti z celého srdce svého, že tak milostivě o mne se staráš; neboť mnozí lidé bohatí nalézají se nyní v zajetí a strašných žalářích, nebo spoutáni jsou na rukou i na nohou hroznými okovy, takže bolestí ani usnouti nemohou. Já však jsem jako císař; natáhnu nohy

své, jak mi libo a mohu vstáti a jíti kam chci; proto spáti budu v pokoji."

Uslyšev slova ta, šel jsem a vypravoval jsem vše bratřím, kteří se tím velmi potěšili a vzdělali."

NAUČENÍ.

Nejsem prorok, ale přece dovedu vám něco předpovědĕti:

Uděláte-li dnes jedinké předsevzetí: Každý den ráno budu půl minuty přemýšleti o tom, jak bych dnes někomu mohl udělati radost. — ručím vám za to, *že učiníte veliký objev:* Máteli totiž věci pozemské (jako na př. peníze), čím v í c e jich rozdáte, tím méně jich vám zůstává; ale není tomu tak u věcí duševních, jako na př. u radosti. Zde platí pravidlo, které jste snad dosud neznali: Č í m v í c e r a d o s t í r o z d á š, t í m v í c e r a d o s t i m á š! A když jsi tento radostný objev učinil, staneš se v á š n i v ý m r o z d a v a t e l e m r a d o s t i. Tvoje duše bude růsti samou radostí a nakonec budeš prositi jako sv. Filip Nerejský: „Bože, ustaň! Příliš mnoho radosti mi uděluješ. Moje duše nemůže už pojmouti tolik radosti!"

A jestli toto předsevzetí vykonáte, prorokuji vám, že za rok řeknete: „Bože, jak byl v tomto roce tvůj svět krásnější než dříve! Kolik to bylo radostí! Musím ti opravdu poděkovat!“

Imprimi potest. Pragae, die 10. Octobris 1939. P. Franciscus Suchomel, C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat P. Emanuel Mysliveček, C. Ss. R., censor ex officio. Imprimatur Nr. 15564. Olomucii, 14. Octobris 1939. Dr. Joannes Martinů, Vicarius generalis.

„ŽIVOTEM.“ Úvahy náboženské, výchovné a sociální. Vychází ve Frýdku dvakrát v měsíci. Cena jednoho sešitu 50 hal. 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 K. Číslo poštovního účtu šekového v Praze 303.183. — Vydavatel Exerciční dům ve Frýdku. Telefon č. 38. — Řídí R. Schikora C. Ss. R., Mor. Ostrava. — Odpovědný redaktor R. Schikora C. Ss. R. — Tiskla Typia, Mor. Ostrava, Těšínská 21.

Pravé zbožnosti

se naučíte z těchto brožur „Životem":

Kam uteku? (O všudypřítomnosti Boží) čís. 116; Klíč k Srdci Božímu č. 120; Neodkládej č. 304; Znáš sebe? čís. 86; Naše chybičky čís. 93, 94; Chyby svatých č. 144; Tajemství svatých č. 110; Pokušení č. 143; Maličkosti č. 249; Krásný pohled č. 237; Exercicie č. 5; Blažená samota č. 137; Duch sv. č. 40; Dary Ducha sv. č. 41; Více dobroty č. 79; Jak zbohatnu? č. 187; Odpustky č. 182; Ano, Otče! č. 53; Proč trpím? č. 230; Láska k Bohu č. 259, 266, 269; Návštěvy Nejsv. Svátosti č. 244; Lék proti smrti č. 29; Budete jako Bůh (o milosti posvěcující) č. 107; Peklo č. 33; Hřích č. 99; Umučení Páně č. 124; Rozjímání č. 263; Novena k Duchu sv. č. 271; Oktáva Božího Těla č. 274; Devítník k Srdci Páně č. 133; Znáš toto Srdce? č. 132; Rodina a B. Srdce Páně č. 236; Láska za lásku č. 70; Vánoční novena č. 309; Maria, útočiště č. 25; Všecka krásná jsi č. 87; Matka Ust. Pomoci č. 128; Pod ochranu Tvou č. 245; Sv. růženec č. 20; Zasvěťte dítky P. Marii č. 295; Lásky však kdybych neměl č. 3; Charita č. 113; Radost č. 44; V bouřích mládí čís. 14 a brožurka Zachraňte národ.

Adresa pro objednávky:

Exerciční dům ve Frýdku.

Jak se stanete svatými,

naučíte se z knihy

»Naše světla«

Jsou to životopisy svatých,
ale zajímavé, veselé

Snížili jsme cenu

místo 16·- K platíte jen
K 12 80 - pokud zásoba
stačí.
Objednejte ihned!

●

Adresa pro objednávky:

Exercíční dům ve Frýdku

číslo poštovní spořitelny 303.183

Klasické dílo svatého
Alfonsa z Liguori:

VZNEŠENOSTI PANNY MARIE

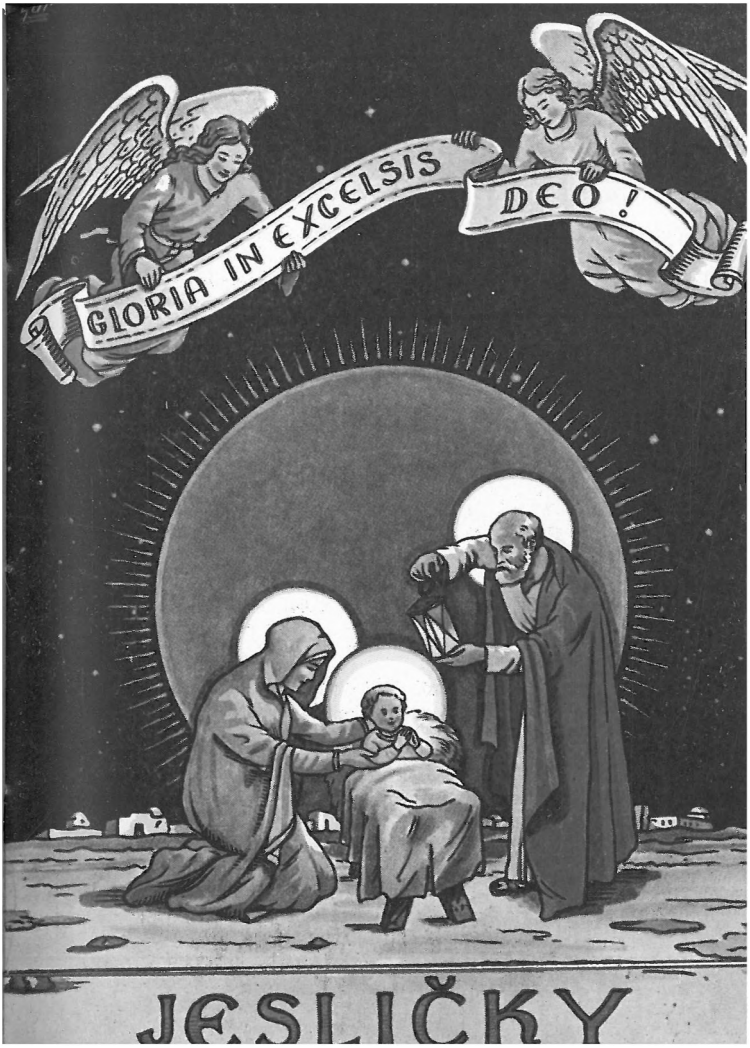
jsme znovu vydali v pěkném překladě Dra Stanislava Špůrka
Je to spis dýšící něžnou láskou k svaté Panně.
Hodí se jako dar k vánocům a k svátku

●

Kniha má 450 stran a stojí
nevázaná . . . . . K 24·-
v celoplátěné vazbě . . K 29·-

Adresa pro objednávky

Exerciční dům ve Frýdku

GLORIA IN EXCELSIS DEO!
JESLIČKY

MISTR MIKULÁŠ ALEŠ O JESLIČKÁCH.

„Když jsem robil pro „Dědictví Komenského" Betlem, poslal jsem listy malým, chudým klučíkům. Hoši zůstali jako zařezaní; figurky očima zrovna nakusovali, stáli jako z kamene, a najednou jeden z nich povídá: „To si necháme až do smrti." A když mně o tom povídali, všechno se ve mně rozesmálo, já si zamnul ruce, chodil po světnici, na svůj Betlem jsem se několikrát podíval a měl jsem velikou, čistou, pravou radost..." *)

*

Očekávali bychom, že takový pramen radosti, jaký nám objevil náš slavný mistr, nevyschne, že tradice stavění „Betlemů", „jesliček" se bude pěstovati; — zavedly se do škol ruční práce pro chlapce; listoval jsem v českých časopisech pro ruční chlapecké práce, hledal jsem tam jesličky — nadarmo, ani nejmenší zmínka o nich tam nebyla. Jaká to škoda pro duši dítěte! Napravme sami, co minulá škola zanedbala, a postarejme se, aby škola budoucí nezabila starou křesťanskou tradici.

*) Květy (Díl I., str. 81-88), roč. 1905. „Ze vzpomínek M. Alše.

I. VÝZNAM JESLIČEK.

Jesličky nejsou jen dětskou hračkou, nýbrž věcí vážnou, důležitou. Jesličky mají své důležité poslání, právě pro naši dobu. Význam jesliček je náboženský a sociální.

Bůh nás stvořil s tělem a s duší. Nejsme pouzí duchové. Bůh nám dal oči, abychom viděli. A i pravdy náboženské hlouběji nám vniknou do duše, vidíme-li je zobrazené. Obrazoborci, kteří zničili mnoho krásných obrazů a soch, dopustili se nehorázné hlouposti. Přec ani dítěti nenapadá klaněti se obrazům; ale obrazy nám pomáhají k modlitbě a rozjímání. To je význam jesliček: povzbuzují k motlitbě a k přemýšlení.

Postaviti jesličky v rodině znamená připoutati vánoční náladu k domovu. Tam, kde jsou jesličky, vánoční gloria nedoznívá za několik minut. Jesličky vyzařují světlo a teplo.

Světlo: Jesličky nám připomínají slovo Ducha svatého: „Tak Bůh miloval svět, že dal svého jednorozeného Syna, aby každý, kdo v něho věří, spasen byl.“ A tak miloval Syn Boží nás, že opustil nebe a v chlévě chtěl od počátku trpěti největší chudobu, aby nás spasil.

Kdo by zůstal chladným, kdo by nemiloval Boha, když vidí, jak Bůh miloval a miluje nás.

Jak bych mohl ještě naříkati na svou chudobu a na své kříže, když vidím, jak Bůh i těch nejsvětějších osob nešetří a nechá je trpěti. A jaká to útěcha pro mne, vidím-li, že tyto svaté osoby trpí z lásky ke mně!

Pokora je základ dokonalosti a svatosti. Jesličky jsou školou pokory. Tak se pokořil Bůh, Syn Boží, že opustil slávu nebeskou a chtěl se narodit v největší poníženosti.

Jesličky mají sociální význam. Moderní člověk jest oslněn bohatstvím a pokrokem kultury. Zde však vidí: to zevnější není nic, záleží jenom na statcích duševních. Bez nich všechen pokrok kulturní a technický je zneužíván jen k zlému, k vzájemnému vražděni a vykořisťování.

Zde u jesliček vidíme lásku Boží k nám a učíme se od vtěleného Boha lásce k bližnímu, ale k pravé lásce, která nemluví, nechlubí se, ale je ochotna všecko obětovati z lásky k bližnímu. Kdyby všichni lidé byli prodchnuti smýšlením, jakého čerpáme u jesliček, — jak by svět vypadal jinak!

DO KAŽDÉ RODINY JESLIČKY!

Jesličky jsou důležitou pomůckou k obnovení a posvěcení rodiny. Proto patří do každé rodiny. Bojíte se vydání? — Nejsou tak veli-

ká. Materiál k stavbě máme zdarma: mech, kameny, kousky dřeva, lepenka, papír. Figurky mohou býti papírové, které pečlivě vystříháme. Arch s jesličkami i figurami pastýřů i svatých třech králů vydal Exerciční dům ve Frýdku za K 5.—.

Jak krásná to práce v době adventní pro celou rodinu: stavěti jesličky. Kolik vhodných námětů pro výchovu nalézají zde rodiče, přimějí-li děti k tomu, aby též živé jesličky svého srdce připravily pro Ježíška, který ve sv. přijímání chce skutečně přijíti do jejich duše.

II. RODINNÁ POBOŽNOST U JESLIČEK.

Ve světnici je šero. Před jesličkami nebo na stromku hoří jedina svíčka. Všichni, čistě umytí a oblečeni, zpívají naposledy:

„Ejhle, Hospodin přijde....“ - „Rosu dejte nebesa....“

Při tom rožnou všechna světla. Všichni stojí, a dítě předčítá radostnou vánoční zvěst:

Poslyšte slova svatého evangelia, která napsal svatý Lukáš:

„Stalo se pak v oněch dnech, že vyšel rozkaz od císaře Augusta, aby byl vykonán soupis celého světa. Tento soupis byl první, konaný

za vladaře Syrie Quirina. I šli všichni, aby se přiznávali, každý do města svého. Odešel pak i Josef z Galileje z města Nazareta do Judska, do města Davidova, jež slove Betlem, protože byl z domu a kmene Davidova, aby se dal zapsat s Marií, zasnoubenou sobě manželkou, která byla matkou. Stalo se pak, když tam byli, naplnili se dnové, aby porodila. I porodila Syna svého prvorozeného a ovinula jej plénkami a položila do jeslí, poněvadž neměli místa v hospodě. A byli v téže krajině pastýři, ponocujíce a stráž noční majíce nad stádem svým. A hle, anděl Páně stanul vedle nich, a jasnost Boží obklíčila je, a báli se velmi. I řekl jim anděl: „Nebojte se, neboť aj zvěstuji vám radost velikou, která bude všemu lidu: narodilť se vám dnes Spasitel, to jest Kristus Pán, v městě Davidově. A toto bude vám znamením: naleznete dítko plénkami ovinuté a v jeslích položené.“ A hned na to bylo s andělem množství zástupů nebeských, chválících Boha a říkajících: „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle.“

Radostně zazpívejte:

1. Narodil se Kristus Pán, veselme se,
z růže kvítek vykvet nám, radujme se;
z života čistého,
z rodu královského,
nám, nám, narodil se!

2. Jenž prorokován jest, veselme se,
Ten na svět poslán jest, radujme se;
z života čistého, atd.

3. Člověčenství naše, veselme se,
ráčil vzít Bůh na se, radujme se;
z života čistého, atd.

4. Goliáš oloupen, veselme se,
člověk jest vykoupen, radujme se;
z života čistého, atd.

Před jesličkami předříkává dítě, a všichni odpovídají:

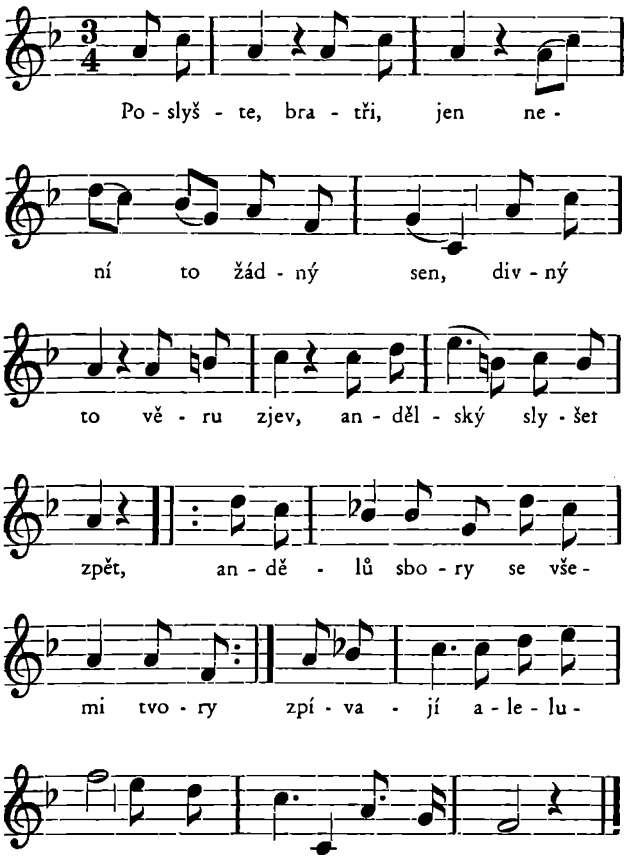
Spasiteli světa, Vládče na nebi i na zemi, Ježíši Kriste, který jsi se dnes z lásky k lidem narodil, přijmi náš nekonečný dík za lásku svou. Naše rozradostněná duše pěje Tobě písně, jako kdysi andělé nad Betlemem, a srdce naše modlí se k Tobě vřele, jako kdysi pastýři u Tvých jeslí. Ježíši náš, vlej v duše naše svůj svatý mír a pokoj, který lidem s nebe jsi přinesl, posilni naši svatou víru a chraň nás všeho zla na těle i na duši a uděl nám své požehnání.

Všichni: Ano, požehnej nám!

Dítě: Ježíšku, žehnej rodičům a celé naší rodině:

Všichni: Ano, požehnej nám!

Celá rodina zpívá následující koledu neb nějakou jinou známou z koledníčku neb z kancionálu:

Po - slyš - te, bra - tři, jen ne -
ní to žád - ný sen, div - ný
to vě - ru zjev, an - děl - ský sly - šet
zpět, an - dě - lů sbo - ry se vše -
mi tvo - ry zpí - va - jí a - le - lu -
ja, zpí - va - jí a - le - lu - ja.

Ve městě Betlemě
ve chlévě na seně
pacholátko leží,
vše spěchá, tam běží
|: přivítat Krále, jenž nenadále :|
|: zjevil se všemu světu :|.

Děti: Ó Ježíšku, - děkujeme Tobě - za všechny dary, - které jsi nám skrze naše rodiče daroval, - ale ještě více Ti děkujeme za to, - že jsi sám sebe nám daroval, - že jsi přišel na svět, - abys nás vykoupil. - Děkujeme Tobě za to, - že jsme se narodili v pravé katolické víře, - že jsme křtem svatým - se stali dítkami Božími - a dědici nebes.

Děkujeme Tobě, - ó Ježíšku, za to, - že jsi nám dal dobré rodiče, - kteří nás povzbuzují k dobrému, - a si přejí - abychom Tobě, ó Ježíšku, - byli podobni ve všech ctnostech. - Na znamení své vděčnosti - darujeme Tobě, ó Ježíšku, - celé srdce své i duši svou! - Chceme tak žíti jako Ty, - tak poslouchati - jako Tys poslouchal. - Dej nám k tomu svou milost. - Amen.

Celá rodina zpívá třetí sloku koledy:

Každý dárky nese
v radosti a plese,
jeden má ovečku,
druhý holubičku,

|: ten pomazánku,
ten mléko v džbánku, :|
|: vše nesou Ježíškovi :|.

Nejstarší dítě praví k rodičům: Drazí rodiče, po Ježíškovi jsme vám nejvíce povinni vděčnosti za všecko, co jste nám prokázali od prvního okamžiku našeho života až do dnešního dne. Abychom aspoň trochu svou vděčnost vám ukázali, uvinuli jsme vám jako vánoční dárek kytičku modliteb a dobrých skutků, ne, abychom se jimi chválili, ale abychom vám způsobili radost. Obětovali jsme za vás.... svatých přijímání, ... mší svatých, ... návštěv Nejsvětější Svátosti,... růženců a ..... sebezapření.

Dítko odevzdá gratulační lístek) rodičům, kteří jej položí Ježíškovi k nohám.*

Děti: Ó Ježíšku, - prosíme Tě za své rodiče: - Dej jim zdraví a dlouhý život, - abychom jim ještě dlouhý čas - mohli prokázati svou vděčnost.

Rodiče: Smiluj se nad námi, ó Ježíšku, - smiluj se nad námi!

Děti: Odplať, ó Ježíšku, - našim milým rodičům, - všecko, co nám dobrého učinili, - životem věčným!

---

*) Takové gratulační lístky vydal Exerciční dům ve Frýdku: značka v-5 (třibarevný), cena 30 hal. 1 kus; v-16 (dvoubarevný), cena 20 hal. 1 kus; značka v-25 (třibarevný), cena 30 hal.

Rodiče: Smiluj se nad námi, ó Ježíšku, - smiluj se nad námi!

Děti: Ó Ježíšku, - dej našim rodičům milost, - aby nás vychovali dobře, - bychom se stali dítkami Božími.

Rodiče: Smiluj se nad námi, ó Ježíšku, - smiluj se nad námi!

Celá rodina zpívá čtvrtou sloku koledy:

Maria Matička
kolébá hošíčka,
líčka Mu celuje,
při tom prozpěvuje:
|: Hájej, Synáčku,
můj jedináčku, :|
|: mé celé potěšení :|.

Rodiče: Ó Ježíšku, - prosíme Tě, za naše milé děti, - dej, aby byly též naším potěšením, - jako Tys byl potěšením - svatého Josefa a Panny Marie.

Děti: Smiluj se nad námi, ó Ježíšku, - smiluj se nad námi.

Rodiče. Dej, ó Ježíšku, - aby naše milé děti vždy byly tak poslušné, - jako Ty, Králi nebes a země, jsi byl poslušný - svatého Josefa a Panny Marie.

Děti: Smiluj se nad námi, ó Ježíšku, - smiluj se nad námi.

Rodiče. Dej, ó Ježíšku, - aby naše milé děti se vždy pilně učily, - zvláště ve svatém náboženství, - a prospívaly, jako Tys „prospíval moudrostí a věkem - a milostí u Boha i u lidí".

Děti: Smiluj se nad námi, ó Ježíšku, - smiluj se nad námi.

Rodiče: Dej, ó Ježíšku, - aby naše milé děti rády chodívaly do kostela, - jako Tys putoval se svými rodiči do Jerusalema, - a aby v kostele tak zbožně se modlily, - jako Tys se modlíval v chrámě k Otci nebeskému.

Děti: Smiluj se nad námi, ó Ježíšku, - smiluj se nad námi.

Rodiče: Dej, ó Ježíšku, - aby naše milé děti - vždy v lásce se snášely - a navzájem si pomáhaly, - aby milovaly bližní, - zvláště trpící, - jako Tys pomáhal každému.

Děti: Smiluj se nad námi, ó Ježíšku, - smiluj se nad námi.

Rodiče: Nade všecko však Tě prosíme, ó Ježíšku, - abys tyto naše milé děti - zachoval v milosti své, - aby nikdy ve svém životě - se nedopustily smrtelného hříchu.

Děti: Smiluj se nad námi, ó Ježíšku, - smiluj se nad námi.

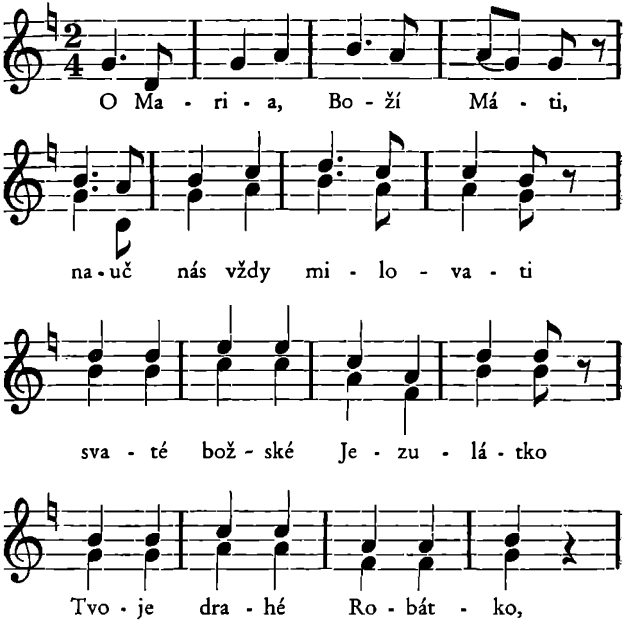
Celá rodina zpívá pátou sloku koledy:

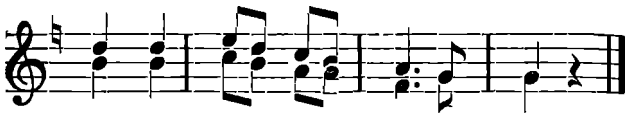
Ó Kriste Ježíši,
Beránku nejtižší,
srdce dej nám vřelé,
milovat Tě chceme.
|: A pak ještě braň,
ode zlého chraň :|
|: *celou naši rodinu* :|.

Děti společně: Nejmilejší Ježíšku, - náš Bože a jediné naše dobro: - Velikými svými milostmi a dobrodiními, - které jsi nám prokázal, - zavazuješ nás milovati Tebe. - Neboť když Tě vidíme, - jako slabé dítko v jesličkách, - když Tě pozorujeme, - jak pokorně poslouchás - Pannu Marii a svatého Josefa, - jak uctivě se chováš a naslouchás - učitelům v chrámě jerusalemském, - nemůžeme jinak, - než Tebe milovati - a zcela se Tobě zasvětiti. - Proto padáme na kolena svá - a vyznáváme, - že jsi náš Bůh a Pán. - Před nejsvětější Matičkou Tvou - a svatým Josefem, Tvým pěstounem, - obětujeme Tobě srdce své i duši svou! - odříkáme se ďábla - i vší pýchy a skutků jeho! - Odříkáme se všeho, - co se Ti nelíbí - a slibujeme, - že Tě chceme následovati - v poslušnosti a uctivosti - k rodičům a učitelům. - Slibujeme Tobě, - že se budeme vždy a všude - slušně a uctivě chovati, - zvláště v chrámu Páně, - a že se budeme pilně učiti. - Především

slibujeme, - že se budeme horlivě modliti - a Tebe v nejsvětější Svátosti často přijímati. - Ó Ježíšku náš nejmilejší, - přijmi od nás tento dárek - a požehnej jej! - Pomoz nám, - abychom plnili, - co jsme Ti slibili.

Všichni zpívají:

Nejstarší dítě: Ježíšku, - prosíme nejen za sebe, - ale též za celou svatou Církev. - Ježíšku, žehnej svatému Otci a všem kněžím.

Všichni: Ano, požehnej jim.

Dítě: Ježíšku, žehnej nemocným a potěš všechny nešťastné.

Všichni: Ano, požehnej jim.

Dítě: Ježíšku, žehnej i těm lidem, kteří Tě ještě neznají, aby i oni našli cestu k Tobě a milovali Tě.

Všichni: Ano, požehnej jim.

Dítě: Ježíšku, své zvláštní požehnání vylej i na náš český národ a uděl pokoj světu.

Všichni: Ano, požehnej mu!

Dítě: Dej hříšníkům milost, aby se obrátili.

Všichni: Tě prosíme, uslyš nás.

Dítě: Vysvoboď dušičky z očistce a přiveď je brzy do nebe.

Všichni: Tě prosíme, uslyš nás.

Dítě: Dej, drahý Ježíšku, ať mezi katolíky roste živá víra, ať svatá Církev se rozšiřuje mezi nevěrci a pohany, aby byl jeden ovčinec a jeden pastýř, aby jako na nebi, tak i na zemi zaznívala chvála Tvá.

Všichni: Ó Ježíšku, vyslyš nás. Amen.

*

MODLITBA P. CYRILLA OD MATKY BOŽÍ:

Ó Ježíšku, Tobě se vzdávám,
na přímluvu Tvé Matičky žádám:
v nouzi mi pomoz a dej mi Sebe,
hle, já pevně věřím, Pane, v Tebe!
Že mi Tvoje milost vezdy přispěje,
to jest má jediná v žití naděje!
Že jsem hněval Tebe, trpce lituji,
z plna srdce svého Tebe miluji.
Ó Ježíšku můj, k pomoci mi spěj,
k setrvání mi hojnou sílu dej!
Chciť se v pravdě polepšiti,
nikdy více nehřešiti,
Tvou chci já býť obětí,
z lásky k Tobě trpěti.

Můj Ježíšku, Tebe jen miluji,
navždy se Ti celý dnes věnuji.
Pro lásku však Tvoji, Spasiteli,
Srdce část i druhu dám i nepříteli.
Zbav mne trýzně mojí, dej mi Sebe,
za to s pokorou, hle! prosím Tebe.
Dej, bych s Tebou, s Josefem, s Tvou
milou Mátí
na radosti věčné mohl účast bráti. Amen.

Imprimi potest. Pragae, die 10. Octobris 1939. P. Franciscus Suchomel, C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat P. Emanuel Mysliveček, C. Ss. R., censor ex officio. Imprimatur Nr. 15564. Olomucii, 14. Octobris 1939. Dr. Joannes Martinů, Vicarius generalis.

„ŽIVOTEM." Úvahy náboženské, výchovné a sociální. Vychází ve Frýdku dvakrát v měsíci. Cena jednoho sešitu 50 hal. 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 K. Číslo poštovního účtu šekového v Praze 303.183. — Vydavatel Exerciční dům ve Frýdku. Telefon č. 38. — Řídí R. Schikora C. Ss. R., Mor. Ostrava. — Odpovědný redaktor R. Schikora C. Ss. R. — Tiskla Typia, Mor. Ostrava, Těšínská 21.

IMELDA

U MATKY.

Dítě tak čisté, tak milé, blažené jako anděl je příliš krásné pro tuto zemi. Rodiče přijímají takové děti jakoby zdráhavě, leč přece s nekonečnou radostí. Matka chová robě v náručí, zahřívá je a tiskne je něžněji než všechny ostatní děti, které jí Bůh daroval. Cítí, že toto dítě jest jediný poklad, že vyniká nade všechny ostatní děti. Sama opatruje tento poklad, nesvěřuje ho žádné služce, leč jen nakrátko, když jinak nelze. Za těchto chvil, co ho nemá u sebe, je mateřské srdce plno starosti a je nepokojno, dokud nemá dítěte pod vlastní ochranou. I cesta do kostela, kterou tak ráda chodí, i prodlévání před svatostánkem, kde mluví se Spasitelem téměř výhradně o tomto dítěti, jest jí mukou, dokud nemůže vzíti s sebou malého andílka. Potom, ano potom jest jinak.

Otec jest tak vážný v přítomnosti toho dítěte. Ani se ho neodvažuje dotknouti, sotva

Obrázek na 1. straně je náklad. Exerc. domu, Frýdek. Fotografie: Ex. dům, Frýdek

si troufá dlouho se na ně dívat. Jakoby nebylo z rodiny. Je tak něžné, tak jemné! Hledí na ně jako na cizince, který přichází a odchází, jako na hosta, jenž zavítal na den.

Smutně mu tane na rtech: „To dítě nepobude u nás dlouho!"

Matka jakoby rozuměla tomu, co nebylo vysloveno, hned ujišťuje: „Je zdravé; je úplně zdravé. Nebylo ještě nemocno. Jiné děti v tomto věku různě stonaly, toto ještě nikoliv. Ono i vyroste." „Není-liž pravda, srdéčko!" A staví dítě na klín, sklání hlavičku jeho k své a líbá malé stvořeníčko, a to se usmívá a hledí tak, tak mile a něžně jako andílek.

Takové nebeské dítě bylo dáno rodině Lambertini v Bologni léta Páně 1322. Imelda, to sladké melodické jméno bylo mu dáno při křtu svatém, poněvadž malé stvořeníčko bylo tak sladké, milé, čisté a jemné jako med a strdí.

Signore Eganus měl svatou bázeň před vlastním drobounkým dítětem. „To nám dlouho nezůstane!"

Donna Castora pohledla naň smutně. S bolestným vzdechem ukryla něžné stvoření na svých prsou. „Kéž dá Bůh, abys byl špatným prorokem!"

A přece ona matka viděla a lépe viděla než všichni ostatní, že toto dítě není jako ostatní; bylo tak drobné, jemné a útlé jako anděl.

Opatrovala je jako svou zřítelnici.

Nezemřelo v kolébce, jak otec prorokoval, a jak se matka skrytě obávala. Naučilo se choditi, běhati a skákati; naučilo se mluviti a zpívati a bylo přece stále jako anděl.

Mělo jas v obličeji, jas ve hlase a jas v pohybech.

A vstoupila-li mu slza do očí a stékala po mírně růžovém líčku, tu nepotřebovalo ani hračky, ani sladkosti, aby zapudilo smutek z dětské duše.

„Ježíš! Maria!" šeptala matka. Dítě bylo klidné, usmívalo se a stíralo ručičkou slzu se zářícího oka.

Zvláštní pochopení měla Imelda pro všechny náboženské pravdy. Příbuzní a známí nazývali to „předčasnou zralostí", neboť tento zjev převýšoval všechno očekávání. Matka tušila blažené tajemství v duši svého dítěte, tajemství, které působila v něm Boží láska. Nevyslovitelná sladkost, smíšená s bolestnými obavami, pronikala nitrem matčiným, když Imelda sedíc na jejím klíně ssála tak dychtivě slova modlitby z jejích rtů a je po ní žvatlala, pak za ní říkala a konečně plynně spolu pronášela, když její zrak mířil tak nábožně a tak toužebně k nebesům a tam utkvíval, když její ručky zůstaly složeny a nechtěly se rozděliti i když bylo již Amen.

A jakmile se Imelda mohla samostatně modliti, tu odplížilo se dítě často pryč, od svých

sourozenců, odešlo do své komůrky, ukrylo se v koutku zahrady a dalo se unášeti srdcem, modlilo se. Tu jistě byli nebeští andělé kolem modlícího se pozemského anděla.

Modlitba byla jeho občerstvením a posílením.

Při tom nebyla Imelda svatouškem, nepočínala si strojeně. Dítě bylo jako paprsek s vysokého nebe. Okouzlovalo všechno svým teplem, jasem a leskem. Bylo jako oblak kadidlového kouře, unášející hluboko ze země svou lásku ve sladké vůni, své tužby a sama sebe k nebi.

Zdaž bude tento sluneční paprsek dlouho svítiti ve starém paláci rodiny Lambertini?

Zvítězí předtucha otcova anebo přání matčino?

PŘI VYUČOVÁNÍ.

V jednoduché, nezdobené hovorně chudičkého kláštera dominikánek Val di Pietra seděla dceruška bohatého pana Federiga Lambertini a naslouchala slovům staré klášterní sestry.

Imeldě bylo teprv osm let, ale už nebyla spokojena výklady světa znalé sestry, kteréž matka svěřila její vyučování. Paní mluvila mnoho o pravidlech vnějšího chování, její

slova směřovala k důkladné péči o krásu tělesnou. Žačka naslouchala prvním pravidlům jen na půl ucha, pro druhá však byla úplně hlucha, ne protože věděla, že by její andělský zevnějšek byl jen znetvořen cetkami a ozdobami, leč proto, že na podobné věci vůbec nemyslela ba přímo jimi pohrdala.

„Toto dítě nemá porozumění pro tyto věci," pravila starostlivá paní. Aby to porozumění vzbudila, zdvojnásobila píli. Nadarmo.

Imelda nebyla také spokojena s vyučováním čtení a psaní, s výběrem poesie a prósy, jenž se jí podával. Její ruka vládla pérem jistě a čistě. Její zvučný hlas přednášel výrazně cizí myšlenky jiných. Chovala věrně v paměti naučenou věc a co jednou slyšela dovedla věrně opakovat. Ale to všechno nebylo s to, aby upoutalo jejího ducha, ne tak, aby uspokojilo srdce její.

Když jednou učitelka otevřela Písmo svaté a četla z něho — byla to jen prostá zpráva z evangelia — naslouchala Imelda napjatě. Lpěla na rtech předčítající sestry, pila téměř slova z jejích úst, chápala myšlenky, než slova byla dotčena. Od té doby užívala vychovatelka takové četby, jako vzpruhy k pozornosti. Ovšem beze zvláštního úspěchu. Dítě vyhovovalo svou vůlí oprávněným požadavkům, její zájem však nebyl u zevnějších věcí pozemských.

Aby odměnila svědomitou žačku, předčítala učitelka jednoho dne opět z evangelia sv. Jana. Byla to ona božská slova přislíbení nejsvětější svátosti oltářní: „Já jsem chléb života. Otcové vaši jedli na poušti manu a zemřeli. Toto však je chléb, který sestoupil s nebe, aby kdo z něho jí, nezemřel. Já jsem chléb živý, který s nebe sestoupil. Bude-li kdo jísti chleba toho, živ bude na věky. A chléb, který Já dám, je tělo mé, které dám za život světa."

Imelda byla jak u vytržení. V její tváři, v její celé postavě, bylo napětí; proto paní nemohla čísti po několika verších, jak dělávala obyčejně, nýbrž dočetla kapitolu celou. A když potom zavřela knihu, seděla Imelda ještě v nepohnutém napětí, oči plné otázek.

„Ach, to bych ráda slyšela ještě jednou," řeklo dítě. „Zítra to přečtu znova, budeš-li nyní dobře pozorná."

Příštího dne četla tutéž kapitolu, ale to už Imelda přerušovala čtení otázkami, a měla jich tolik, že učitelce bylo trapno, ba dokonce nevolno z tolika otázek, na něž odpovědět buď vůbec neuměla, anebo jen neúplně. Od té doby z Písma svatého již nepředčítala.

Imelda se obrátila s otázkami na matku. Dobrá paní říkala co věděla; brávala dítě s sebou na kázání, ale svatá zvědavost dětská

nebyla ukojena. Dítě se tázalo pořád ještě a přálo si více zvěděti o Spasiteli, který zůstal u nás ve Svátosti a který se dává svým ve sv. přijímání.

Paní Kastora nevěděla si konečně rady i prosila řádové sestry, aby dávaly dítěti zvláštní hodiny z náboženství.

Představená vybrala ze sester starou, zkušenou řeholnici. K té směło potom dítě docházeti, aby s ní mluvilo o Spasiteli ve Svátosti.

Imelda přicházela pravidelně a přesně na minutu. Nedovedla ji zdržet, ani rozkvétající, slunná příroda jarní, ani veselá hra jejích vrstevnic; ty si stěžovaly, že Imelda chodí k jeptiškám a tím kazí hru, samy však s ní nechtěly; zdálo se jim pusto a nudno naslouchati v nevlídné světnici zbožné řeči staré řeholnice.

Světnice též Imeldy nevábila, ani stará jeptiška; jí vábil svátostný Spasitel, o němž neslyšela nikdy tak vyprávět, jako v klášteře.

V KLÁŠTEŘE.

Imelda, měla-li čas, šla do kláštera. Osvojila si celé učení o Nejsvětější Svátosti oltářní, pokud jí je hodná sestra dovedla vyložiti. Imelda uměla všechno doslovně, leč přesto nemohla se s klášterem rozloučiti. Každou návštěvou vzrůstala její láska. V klášteře byla Svátostnému Ježíši blíž, než kdekoliv jinde.

V klášteře měla naději, že jí bude dovoleno jíti k sv. přijímání spíše než ve světě. A tak se probudila v jejím dětském srdci touha státi se řeholnicí.

„Dovol mi vstoupiti do kláštera, dovol mi zůstati tam u dobrých sestřiček! Tuto svou prosbu přednesla matce, pak otci. Oba rodiče se tvářili, jakoby prosbě nerozuměli. Avšak nátlak dítěte, naléhavá prosba překonala neporozumění a všecek odpor rodičů.

Rodiče byli nuceni si říci to, co sice věděli, ale co sobě zatajovali, že jejich dítě není určeno pro tento svět. Hodí se pouze pro klášter. Posléze dovolili Imeldě vstoupiti do kláštera.

Matka stěží přemáhala bolest těžkého rozloučení. Nikdy neměla tak strastiplného dne, jako tehdy, když její miláček odcházel do kláštera, aby za jeho vysokými zdmi zmizel jako v hrobě.

Otec si potají utíral oči. Nyní již zmizel sluneční paprsek z jeho paláce, paprsek, který s takovou úzkostí přivítal a jehož si tak velmi vážil.

Když však při první návštěvě byla Imelda plna radosti a tak čtverácky veselá, jak již po několik let nebyla, — a když se za vysokými mřížemi usmívala, tu otec s matkou byli bezděčně nuceni se v slzách smát a radovat se nad štěstím svého dítěte, jehož štěstí bylo jejich vlastním štěstím.

Imelda žila v klášteře s Ježíšem pod jednou střechou. Tak často a tak dlouho mohla býti v jeho přítomnosti... A to bylo jejím štěstím.

Imelda se v klášteře snažila býti užitečnou. Měla účast na všech cvičeních, pokud jí to jen její síly dovolovaly, leč její dobrá vůle způsobila, že vykonaly velmi mnoho. Řeholnice po krátké době rády vyhověly dítěti a jeho prosbě po řeholním rouchu.

Imelda vypadala roztomile jako malá řeholnice. Všichni se usmívali jejímu líbeznému zjevu a nejvíce sama Imelda. Byla opravdu šťastná; zas byla o jeden krok Spasiteli blíže. Vždyť nosila roucho těch sester, které Ježíši náležely, které se zasvětily s největší oddaností jeho službám. Imelda směla teď býti s řeholnicemi v chórové lavici, mohla se modliti, zpívati a klaněti se. A ve všem si Imelda počínala jako ta nejhorlivější a nejsvědomitější jeptiška, aby se

jen co nejspíše mohla přiblížiti k Pánu Ježíši v Nejsvětější Svátosti Oltářní.

„On přichází nejraději k těm duším, které jsou úplně věrné," zdůraznila jednou řeholnice při vyučování. Imelda nikdy nepovolovala. Práce těžké, lehké, malé, veliké, všechno konala Imelda se stejnou oddaností a vytrvalostí. Zkoušeli její poslušnost. Avšak ve zkouškách obstála znamenitě. I její pokora byla vyzkoušena. A tato ctnost, základ všech ctností byla vskutku ozdobou jejího srdce. Zkoumali její lásku. A rovněž i ta se osvědčila, jak sv. Pavel o ní píše v listě ke Korintským.

I v kuchyni musela Imelda občas pomáhati. Zkoušená jeptiška — kuchařka žasla nad dovedností, s jakou dítě, které pocházelo z nejlepší rodiny, se chápalo práce tak obratně a pečlivě.

V jiné dny pomáhala Imelda čistiti dům. Kam žasáhla svým koštětem, tam nebylo třeba nikoho, aby jí pomohl.

Cela, kterou umyla byla čisťounká jako vydrhnutá mísa. A co teprve, když Imelda u stolu v pisárně stála a psala! Mistrova stěží utlumila výkřik obdivu. Zdálo se, jako by andělíčkové dítěti pomáhali. Ani celý způsob práce si nebylo možná jinak vysvětliti. Avšak andělů nespatřil nikdo, ani Imelda. Aspoň nic takového neprozradila.

Když sestra — sakristánka poslala Imeldu do zahrady, aby donesla květiny k výzdobě oltáře, byla si jista, že mladá pomocnice se vrátí již po krátké době s kyticí květů, tak pestře a vkusně seskupených, takže se řeholnice plná údivu tazávala: „Jsou takové květiny v naší zahradě?“ — „Ano,“ odvětila Imelda s úsměvem. „Ukáži ti je, půjdeš-li se mnou“... Řeholnice šla s ní, aby se přesvědčila. A skutečně květiny tam byly. Nikdo si jich nevšímal, až Imelda je utrhla pro Ježíše.

„Kdo uvil tuto kytici?“ tázala se jindy sestra.

„Já,“ odvětila Imelda.

„Kdo tě naučil uvíjeti takové kytice?“

„Nikdo,“ odpovědělo dítě. „Vzala jsem květiny, svázala jsem je, a tak se to stalo.“

Brzy se již dítěte nikdo netázal. Všichni věděli, že se s dítětem dělo něco mimořádného.

A dítě si nic jiného nepřálo, než býti ve všem hodným a věrným, poněvadž Ježíš přichází nejraději k těm, kdož jsou hodní a věrní. Tak to řekla při vyučování stará řeholnice.

U OLTÁŘE.

Imelda nejraději pomáhala sestře — sakristánce. Směla zametati stupně oltáře, směla bráti a čistiti plátna obětního stolu, směla leštiti konvičky a svícny, směla — a to činívala nejraději — krášliti oltář květinami.

Spěchala, jako na křídlech, když — s liliemi v náručí — šla z klášterní zahrady a nesla květiny do kostela. Lilie byly jejími květinami — miláčky, protože tak sladce a pronikavě voněly. Tak sladce pronikavými měly býti její modlitby. — Byly jejími květinkami — miláčky proto, že rozvíjely na štíhlém vysokém stvolu nádherný, čisťounký kalich a přece zase jej hned tiše skláněly — znamení neviny a pokory. Takovou chtěla býti Imelda. Útlounké, štíhlé dítě s nevinným, čistým srdcem a se žhavou láskou k Ježíškovi nevědělo, že bylo již dávno takovým.

Do vonného kalicha lilie byla by Imelda ráda pohroužila všechnu svou srdečnou lásku a touhu duše, ráda by byla do něj vtiskla všechnu svou zbožnost a oddanost.

Při žádné práci, při žádném úkolu nikdo na Imeldě nezpozoroval nějakou těžkost, nebo boj. Nejspíše se objevily takové známky — zcela nepatrné a jen přechodné — byla-li ve službě oltáře. S cíděním konviček nikdy nemohla býti hotova, neboť se jí zdály pořád

málo lesklé. Na stupních oltáře měla stále co zametati i když byl na nich snad jen pouhý stín. Teprve až stará kostelnice řekla: „Teď již je to dobré," přestala.

Totéž bývalo při modlitbě v kostele, tu se jí zdával čas příliš krátkým. Hodiny, jež směla takto stráviti, zdály se jí okamžiky. Jak ráda by byla tyto okamžiky prodloužila. Zvonění, oznamující jí, aby zkončila, vyloudilo jí občas tichý, tichounký povzdech... Avšak potlačila jej hned, ovládla se a bystře poslechla znamení, jež volalo buď k práci, nebo k zotavení, nebo k odpočinku.

Poslala na rozloučenou vroucí pohled lásky k oltáři, a něco jako závist vyvstalo v jejím nitru, když zahlédla krásnou štíhlou lilii. Ta směla zůstati na oltáři, směla tam kvésti i odkvésti k oslavě jejího Spasitele. Jak ráda by byla měnila s lilií, aby mohla býti stále v blízkosti Ježíše a k Jeho cti kvésti i odkvétati.

Rychle ještě pohlédla k věčnému světlu, jež tam plálo a ve službě Ježíši se ztravovalo. Byla by tak ráda Jemu sebe i všechny své síly obětovala. A při odchodu vzpomínala Imelda na ciborium, jež jí sakristánka kdysi úplně zblízka ukázala a na zlatý kalich, jenž stál nyní v oltáři a v němž nic jiného nebylo, leč svaté Hostie. „Ach kéž by bylo mé srdce tak čisťounké a prázdné všeho po-

zemského, jako to ciborium, pak bych Jej mohla snad přijati, míti Jej a nikdy již neopustiti. Ó, kdož by mohl Jej přijati! Kdo by mohl navždy Jej míti!", vzdýchala Imelda. Ode dne, kdy se seznámila s přítomností Ježíše v Nejsvětější Svátosti, nosila v srdci svatou, žhavou touhu po přijímání. Tato touha se s ní ráno probouzela a s touto touhou večer usínala. Ona ovládla její život, ano — držela ji na živu.

Pro tuto touhu stala se své opatrovnici a své Matce otázkami až obtížnou; z této touhy navštěvovala vyučování Sestry, opustila svět a sama se stala klášternicí. Z této touhy plnila všechny své povinnosti s největší věrností a cvičila se ve všech ctnostech, neboť věděla: čím je duše světější, tím je hodnější přijati Pána. Ovšem, ani světice není úplně hodna... I k ní jde Ježíš jen z milosti. „Ach, Ježíši, přijď!" — Jen jednomu Imelda neporozuměla. — A to vyslovila jednou ve své dětsky otevřené otázce, s níž se obrátila při zábavě na Sestry: „Rcete mi, milé Sestry, jak možno Ježíška ve sv. přijímání přijati a nezemříti štěstím?"

Některé sestry se usmívaly nad touto přemoudrou otázkou; neodpověděly však. — Jiné pravily: „Spasitel, jenž obšťastňuje člověka ve sv. přijímání, může ho též patřičně posíliti, aby takové štěstí snesl."

Jiné opět v tichu o tom přemýšlely a shledavše, že tato otázka obsahuje hlubokou moudrost a pak, že jest zodpověditelna s poukazem nejen na sílu Boží, ale i na ubohost člověka, vzdýchaly: „Ach, kdybych byla činila, co jsem činiti měla v díkučinění, chvále a lásce, mé síly a můj život byly by již dávno stráveny."

K SV. PŘIJÍMÁNÍ.

Imeldina přání a tužby po spojení s Ježíšem ve sv. přijímání, byly stále žhavější a naléhavější —.

Den co den byla přítomna mši sv. a viděla kněze, jak přijímá Ježíše. Stěží se v tom okamžiku udržela, aby nevykřikla: „Dejte mně Ho také. Dejte mně Ho!" Ale nikdo jí Ho nedal.

Byla přítomna, když čas od času, jak to odpovídalo tehdejšímu zvyku v církvi, šly Sestry k sv. přijímání. — Jak ráda by byla šla s nimi k oltáři. Ale musela zůstati v chorové lavici na svém místě; jak velice v ní planula trýznivá bolest duše i těla.

Pak si byla Imelda vědoma své nehodnosti, kladla si ještě větší požadavky, než

církev svatá a představení; nemohla si však popříti, že její celé srdce, ano její nitro celé všemi svými nitkami a silami toužilo po spojení s Ježíšem.

Hluboce rozesmutnělá se slzami v očích opouštěla obyčejně v takový den chor. Představení znali její touhu. Představení věděli o její horlivosti. Nějaká zkouška byla by úplně zbytečnou, neboť vše, co po Imeldě za tuto cenu žádali, plnila radostně, ano i obět života nebyla jí přílišnou. Vzpruha všech jejích modliteb a prací, všech jejích skutků a odevzdání byla již po léta: touha po Ježíši. Svou vůli chtěla cele dáti do vůle Jeho, jen, aby přišel.

A přece nepřišel. Představení jí nedovolili jíti ke stolu Páně. Zpovědník a Matka Převorka dlouho se radili: klonili se k tomu, aby učinili výjimku. Ale pak se oba obávali této výjimky. Tehdy nebyl nikdo k sv. přijímání před čtrnáctým rokem připuštěn. Proč by tedy toto dítě? Proto závěrem všech porad bylo: Ať počká!

Čekati! Imelda již tak dlouho čekala, tak toužebně čekala. A měla ještě dále čekati. To bylo to nejtěžší, co od ní mohli žádati. A ona snesla i to nejtěžší a čekala. Toto čekání působilo v ní jedinečný účinek.

Věrnost, již Imelda dosud cvičila z touhy po Ježíši, aby Jej měla, tutéž věrnost cvičila

nyní z čisté nesobecké lásky. V tomto očisťování své žhavé lásky k Ježíši prožívala plna touhy, a přece blažena, dny společného sv. přijímání Sester, jako jiné dny, a přenechala úplně Jemu, kdyby chtěl přijíti k ní, do jejího maličkého churavého — z touhy po Něm churavého srdce.

Když dospívalo toto její rozdělení samy sebe a toto přečisťování její lásky, když její nitro, očistěné ve žhavě planoucím ohni bylo jako nejčistší ryzí zlato, tu nadešel již předvečer Nanebevstoupení Páně roku 1333. Tehdy se stalo něco nevídaného. Mše svatá byla skončena. Sestry již opustily chor. Jen Imelda klečela dosud na svém místě. Dnes bylo její nitro zvlášť nápadně zvířeno. Snažila se velkou, silnou touhu v sobě potlačiti hrdinným zřeknutím: „Pane, nejsem hodna." A pokračujíc: „Ale rci jediné slovo a uzdravena bude duše má," pozvedla oči ještě toužebněji k svatostánku. Tu spatřila, jak z něj vychází nějaký světelný paprsek. Paprsek přicházel k ní. — Po světelné stezce pohybovala se svatá Hostie, blíže, blíže, až k dítěti... To rozpjalo v touze náruč, zvedlo hlavu a rozevřelo rty. — Svatá Hostie se však pojednou zastavila a utkvěla ve světelném jasu.

Ustrašena spustila Imelda ruce, sklonila hlavu a přivřela rty. Tak blízko Spasitel, tak bezprostředně blizoučko u ní, a přece k ní nepřišel. — Malý okamžik byla jako omrá-

čena pocitem své ubohosti, hned nato však opět zvedla v důvěře hlavu a mile a zbožně na Něj pohlížela. Přišel-li již tak daleko jí k vůli, tu byl by ještě i ten malý, malinký kousek — sotva na dosah ruky uražil. — Sakristánka uviděla podivuhodný jas a s voláním odběhla. Sestry sem přiběhly, padly v údivu na kolena klaněly se. Také starému klášternímu knězi to oznámily. Ten přišel s obvyklou opatrností a když si byl oblékl posvátná roucha, vzal ve vzduchu tkvící sv. Hostii a podal ji dítěti, jež touhou, láskou a pokorou již již umíralo...

Imelda měla Ježíše u sebe. — Světlo zmizelo. — Sestry odešly —.

Imelda klečela sama ponořena ve své ohromné štěstí —.

VE SMRTI.

Imelda klečela na svém místě v chorové lavici. Na tom místě, kam k ní připlula svatá Hostie, na tom místě, kde Ji přijala z ruky knězovy, tam klečela.

Imelda ještě dlouho klečela, zatím co všechny Sestry se již vytratily a o velikém

zázraku z dlouha a široka znovu vykládaly. Nechaly ji tak ještě dlouhý čas, neboť první sv. přijímání jistě vyžaduje vždy zvláštního díkůčinění a podobné zázračné první sv. přijímání vyžaduje je teprve.

Když již však hodiny míjely a Imelda stále ještě nešla, poslala Převorka k ní do choru, aby toho již zanechala, přišla a žila jako druhé v práci, modlitbě a zotavení.

Poselkyně šla a našla Imeldu v hlubokém sklonění, jakoby v díkůčinění pohrouženu, klečící... Přiblížila se k ní nesměle a šeptala tiše rozkaz Představené.

Žádná odpověď...

Promluvila hlasitěji. — Odkašlala si a spustila ještě silnějším hlasem.

Nedocílila žádné odpovědi...

Uchopila klečící postavičku pod paží, viklala a třásla jí —.

Bezvýsledně...

Tu myslila dobrá Sestra, že dítě je ještě u vytržení, odkvapila proto a řekla vše Matce Představené:

„Řekni jí, že má ze svaté poslušnosti hned modlitbu přerušiti."

Poselkyně šla a vyřídila tento formální rozkaz.

Nepomohlo nic. Ani slova, ani rozkaz, ani třesení nevyvolalo v postavě pohybu. Ba, když již škubání bylo příliš silné, převrátila se na bok. — Dítě bylo mrtvé...

Smrt... Všude, kde toto slovo zazní, svírá se lidská hruď pocity bolesti a hrůzy. Také zbledlá Sestra od mrtvoly Imeldy ucouvla, jakmile poznala dílo smrti.

Bleskurychle spěchala do cely Představené: „Imelda je mrtva." Také ctihodná Matka zbledla: „Ach, to dobré dítě!"

Přece však brzy v ní vysvitl jasný úsměv. Opakovala si všechno vysvětlující, v klášteře tak často vyslovonaná a tak rozličně posuzovaná slova zesnulé: „Jak může někdo Ježíše přijati a zůstati na živu!" Imelda vysvětlování Sester nerozuměla.

Vlny radosti, lásky a díků byly tak silné a jásot duše byl tak mohutný, že jí srdce samým štěstím a blahem puklo.

Tak vřelé a tak dlouho toužené štěstí bylo ve svém splnění příliš přemáhající. Její díkůčinění nebylo dokončeno na zemi, ale v nebi.

Sta andílků letělo nevinnému dítku v ústrety a doprovodilo je v triumfu k trůnu Spasitele na Nějž ono patří nyní tváří v tvář a Jemuž na zemi věrně sloužilo a po Něm neustále tak horoucně toužilo.

U mrtvoly Imeldiny, jako u postýlky blaženě dřímajícího, sladce spícího dítka, stály zbožné Sestry, plačíce a usmívajíce se bolestí a pohnutím. Přišli i otec s matkou a plakali hořce bolem a tiskli si se vzájemným porozuměním ruce: „Nevěděl jsem to? Dítě nezůstane dlouho u nás; je příliš dobrým pro tuto zemi.“ A i oni oba se tiše usmívali v slzách blaženosti, že měli takové dítě.

A rok co rok přicházejí nesčetné děti po prve přijímající k svaté Imeldě jako ku své patronce, svému vzoru a své mocné přímluvkyni a prosí ji o milost dobré přímluvy a hodného díkůčinění pro první sv. přijímání —.

DODATEK K ČESKÉMU VYDÁNÍ.

Drahé dítko!

Víš, kde bydlí Spasitel, pravda? Často jej navštěvuješ? Podívej se, tato knížečka chce tě přivésti blíže k Ježíškovi... Čím je Petřík hochům, tím má býti Imelda tobě, — má tě odevzdat ochraně Ježíška Svátostného. Aby všecky české dítky patřily Ježíši, toť naše přání, toť cíl této knihy.

KAŽDODENNÍ ČTENÍ ze života svatých a hodných dětí najdete v knížce: „ŠŤASTNÉ DĚTI". Stran 770 s mnoha obrázky, váz. jen K 12.80. Objednejte v Exercičním domě ve Frýdku.

Imprimi potest. Pragae, die 10. Octobris 1939. P. Franciscus Suchomel, C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat P. Emanuel Mysliveček, C. Ss. R., censor ex officio. Imprimatur Nr. 15564. Olomucii, 14. Octobris 1939. Dr. Joannes Martinů, Vicarius generalis.

„ŽIVOTEM." Úvahy náboženské, výchovné a sociální. Vychází ve Frýdku dvakrát v měsíci. Cena jednoho sešitu 50 hal. 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 K. Číslo poštovního účtu šekového v Praze 303.183. — Vydavatel Exerciční dům ve Frýdku. Telefon č. 38. — Řídí R. Schikora C. Ss. R., Mor. Ostrava. — Odpovědný redaktor R. Schikora C. Ss. R. — Tiskla Typia, Mor. Ostrava, Těšínská 21.

Pro děti

Jsme vydali ve sbírce „ŽIVOTEM" tyto brožury (cena každé 50 haléřů):

Anděle Boží strážce můj - čís. 6.
Mladí apoštolé - čís. 28.
Děti, pro vás! (Dílo sv. Dětství) - čís. 125.
Prázdniny - čís. 134.
Mešní knížečka pro děti - čís. 121.
Vánoční pobožnost - čís. 192.
Dítko před svatostánkem - čís. 222 a 225.
Petřík - čís. 311.
Vít de Fontgalland - čís. 142.
Antonio Martinez - čís. 231.
Jan Rose - čís. 256.
Jdu k Bohu (modlitební knížečka). m-29.

Kromě toho:

m-21. Pobožnost před Nejsv. Svátostí pro děti. 16 stran 25 hal.

m-37. Pobožnost pro děti, vystupující ze školy. 16 stran 25 hal.

Abyste upevnili svoje dobrá předsevzetí, objednejte si zápisníček (značka L-7), do nějž si denně poznamenáte, jak jste vykonali své pobožnosti a dobré skutky (10 listů 50 haléřů).

Adresa pro objednávky:

Exercičnl dům, Frýdek.

ŽIVOTEM ČÍS. 333. CENA 50 HALÉŘŮ.

JAK SE STANEME SVATÝMI?

Nákladem Exercičního domu, Frýdek. Fotoarchiv: Exerc. dům, Frýdek.

MUSÍM SE STÁTI SVATÝM!

Nemám výběru. Při posledním soudu budou jen dva druhy lidí: na pravici svatí, na levici zavržení. Buď — anebo. Nechci-li tedy býti zavržen, musím se státi svatým.

V čem záleží svatost? — Některý se domnívá, že svatý musí činiti zázraky. Ale není pravda. Může někdo býti svatým bez zázraků. Ani proroctví, ani vidění, ani vytržení při modlitbě ani jizvy Pána Ježíše nepatří k svatosti.

Kdo je tedy svatý? — Svatý je ten, kdo *ve všem a vždy dokonale plní vůli Boží.* Nic jiného tedy není třeba. Nikdo tedy nemůže říci: „Kdybych byl na jiném místě, kdybych měl jiné zaměstnání, kdybych byl s jinými lidmi, mohl bych se státi svatým." — Ne! Právě na tomto místě, právě při tomto zaměstnání, právě ve spojení s těmito lidmi se můžeš státi svatým!

Sv. Pavel nás napomíná: „Buďte *druhým Kristem!*" Druhým Kristem býti znamená zas: ve všem plniti vůli Boží, neboť Kristus řekl: „Nepřišel jsem na svět plniti vůli svou, nýbrž vůli toho, který mne poslal." A na hoře Olivetské se modlil: „Otče, ne má, nýbrž tvá vůle se staň."

Cesta k svatosti je: sebranost mysli.

Chceme v tomto spisku ukázati, jak zbožný křesťan po celý den při svém denním zaměstnání může zachovati sebranost mysli tím, že si často připomíná přítomnost Boží a tím, že s Bohem rozmlouvá.

Přečtěme si častěji tyto modlitby, abychom si na ně mezi dnem vzpomněli.

Modlitby jsou většinou vzaty ze spisu zbožného biskupa Grosse.

✱

SEBRANOST MYSLI V DENNÍM ŽIVOTĚ.

„Býti druhým Kristem" znamená tak smýšleti, tak mluviti, tak jednati jako Kristus.

Sebranost mysli znamená: spojiti se s Kristem.

Ráno vstávám — Pán Ježíš také vstával. Pracuji — Pán Ježíš také pracoval. Jím — Pán Ježíš také jedl. Jsem potupen — Jemu totéž se přihodilo. Jsem zarmoucen, rozradostněn, opuštěn — nezažil Spasitel totéž? — Mohu tedy všecko konati ve spojení s ním a tak si otevříti pramen posvěcení a nesčíslných zásluh.

✱

Při vstávání.

Ježíši, v Nejsvětější svátosti, mezi námi přítomný, chválím Tě, dobrořečím Tobě, děkuji Ti pro velikou slávu Tvou. Ať všechny národy se Tobě klanějí.

„Pojďte, chvalme s radostí Pána, s jásotem slavme Boha, spásu svou! Předstupme před tvář jeho s díky, písně plesu pějme Jemu!" (Ž. 94.)

Děkuji Ti, že jsem se dožil tohoto dne; je mi drahocenný jen proto, že na Tebe v Nejsvětější svátosti smím patřiti a Tebe přijímati, že mohu dnes se státi Tobě podobným. Bez Tebe byl by mi tento den bezcenným. Tobě patří tento den, a všecko, co dnes budu mysleti, činiti, trpěti, mluviti, všecko v Tobě a s Tebou k slávě nebeského Otce. A kdybys viděl, že toto mé smýšlení není ještě tak živé, oživ je ty! Přeji si, aby tento den byl dnem svatým.

*

Po noci beze spánku.

Spasiteli můj, Tys byl znaven jako já. Spojuji svoji malou zásluhu s nekonečnými zásluhami Tvými, které jsi získal v dlouhých nocích modlitby a v noci Tvého utrpení. Dej mi milost, ať začnu občerstven a s radostí tento den.

*

Při umývání.

Spasiteli, jako čistím své tělo, tak Ty očist mou duši, aby byla čistá před Tebou. Vodou sv. křtu jsem se stal chrámem Božím. Pomoz mi, abych tento chrám zachoval čistý. Vodou a Duchem svatým jsem se stal dítkem Božím. Dej mi, abych Tobě se stal podobným. Co jsem při křtu svatém slíbil, obnovuji celým srdcem, odříkám se zlého ducha — věřím.

*

Při umývání rukou.

Pane, odejmi ode mne všecko, co ruce mé zlého učinily, abych čistýma rukama mohl Tobě dnes přinésti čistou oběť.

*

Při čištění úst.

Ústy svými smím Tebe přijmouti, Spasiteli můj. Očisť rty mé a srdce mé, jako jsi očistil rty Isaiáše proroka žhavým uhlem, a postav stráž k ústům mým, abych je nezneužíval mnohomluvností a pomluvou.

*

Při oblékání.

Svlékni se mě starého člověka a oblec mne člověkem novým, kterého jsi Ty, Kriste, stvořil na křtu svatém ve svatosti a spravedlnosti.

*

Při obouvání.

Ježíši, s vděčností pamatuji na mnohé cesty, které jsi konal za nás. Spojuji každý krok celého dne s Tvými kroky.

*

Při pořádání světničky.

Tys řekl, ó Ježíši: „Lišky mají doupata a ptáci nebeští hnízda, ale Syn člověka nemá,

kde by hlavu položil." (Lk. 9, 58.) Na tvrdém lůžku kříže jsi umíral. Tak jsi tomu chtěl, abys nám získal zásluhy. Žehnej nemocným, vězňům a mně v hodině smrti mé.

*

Na cestě do kaple neb do kostela.

Přistupuji k oltáři Božímu, k Bohu, jenž obveseluje mladost mou. Chci se Ti klaněti ve svatém chrámu Tvém. „Jako jelen touží po bystřinách, tak touží duše má po Tobě, Bože." (Ž. 41, 1.)

*

Když se kropím svěcenou vodou.

S radostí chci čerpati z pramenů Spasitele a též dušičky ať mají podíl na této radosti.

*

Před rozjímáním.

Spasiteli můj, chci teď ze srdce rozmlouvati s Tebou. Chci Ti vypravovati o svých denních bolestech a radostech, a svých chybách a obtížích. Prosím Tě o radu a pomoc pro celý tento den. — O dobrá Matko, připusť v mé paměti jen vzpomínku na Ježíše, všecko ostatní vymaž. Z mého rozumu odstraň každou jinou myšlenku, z mé vůle každou jinou náklonnost a vše kromě toho, co se vztahuje na Ježíše. Stále chci říkati: Mluv, Pane, slyší služebník tvůj,

jako Maria Magdalena u nohou Tvých nebo jako Nikodem v tichu noci. Dej mi milost, Spasiteli můj, abych toto rozjímání vykonal ke cti a slávě Jména Tvého a k spáse své duše. Dej, ať poznám víc a více, chci-li dobré ovoce přinášeti, že musím jedno býti s Tebou, jako ratolest s vinným kmenem.

✱

Po modlitbě.

Pane, čím jsem chybil, nahraď Ty žárem lásky své.

✱

Přede mší svatou.

Dobrá Matko má, vezmi mne sebou na horu Kalvarii. Nauč mne obětovati, jako jsi ty obětovala s Ježíšem, v Ježíši a skrze Ježíše. S tebou a s božským Synem tvým chci přinésti Otci nebeskému úctu.

✱

Jsme-li chladni při mši svaté.

Pane, proč mne nepřemáhá radost, že smím patřiti na Tebe? Proč nehoří mé srdce láskou k Tobě, který jsi zde skutečně přítomen? — Jestli je tato chladnost trestem za mé hříchy, chci ji trpělivě snášeti; jestli je to zkouška, pomoz mi, bych v ní obstál; jestli však Tě zarmucuje, odejmi ji ode mne!

✱

Před proměňováním.

Spasiteli můj, chceš proměniti chléb a víno. Proměň též mé srdce, aby bylo podobno Srdci Tvému.

✶

Při pozdvihování.

Slovo Tělem učiněno jest a přebývá mezi námi. *Pán můj a Bůh můj!* Patřím na Tebe. Pohleď též na mě, a svým pohledem uzdrav, oživ, přetvoř mne v Tebe. Synu Boží, věřím v Tebe, protože jsi věčná Pravda, rozmnož víru mou! V Tebe jediného doufám, protože jsi nekonečně věrný, posilň naději mou. Miluji Tě nade všecko, protože jsi nekonečně dobrý a lásky hodný; rozohni lásku mou, abych po ničem netoužil, jen po Tobě. — Otče, obětuji Tobě Božského Syna Tvého skrze ruce kněze na všechny úmysly, na které sám se obětuje.

✶

Mezi pozdvihováním a přijímáním.

Prosím Tě, věčný Velekněze, učiň mne bohulibou obětí. „Tělo jsi mi dal, hle, zde jsem, abych plnil vůli Tvou" (Žid. 10, 5), tak jsi mluvil v jesličkách, po celý život a na kříži. Dej, abych vnikl do slov těchto a abych se tak obětoval Otci nebeskému, jako Ty.

✶

Při sv. přijímání.

Jsi u mne, Bože a Spasiteli můj. Ó Maria, všickni andělé a svatí, pomozte mi klaněti se Ježíši. (Několik okamžiků tichého klanění.) Ježíši, Tvé Tělo posilň duši mou. Přijmi ji a dej jí růsti životem božským.

*

Když jdu podle kostela.

Chválena a velebena buď bez ustání Nejsvětější velebná svátost oltářní. (300 dní odpustků.)

Klaním se Ti, svátostné Srdce Ježíšovo. (300 dní odpustků.)

*

Když jdu vedle kříže.

Klaníme se Tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě, neboť skrze svatý kříž svůj svět jsi vykoupil. (100 dní odpustků.)

*

Když jdu vedle obrazu Rodičky Boží.

Ó Paní má, ó Matko má, pomni, že jsem tvým! Chraň a opatruj mne jako svůj statek a majetek. (40 dní odpustků, kdykoli se v pokušení tak modlíme.)

*

V pokušení k hněvu.

Ó Pane Ježíši, dej mi svatou trpělivost! Ó Maria, Matičko má, nedej, abych jazykem hřešil.

✶

V pokušení proti sv. čistotě.

Ó Ježíši, ó Maria, opatrujte mne.

✶

Mezi jídlem.

Spasiteli, jako tento pokrm se spojuje se mnou, tak Ty jsi se spojil se mnou ve sv. přijímání. Buď duši mé tím, čím jest chléb mému tělu. „Ne já žiji — Kristus žije ve mně." (Gal. 2, 20.) Ty Chlebe silných, žehnej tomuto jídlu. Tvou mocí vyrostlo žito. Bylo rozemleto a v ohni pečeno. Tak musím i já býti rozemlet kameny protivenství a býti pálen ohněm utrpení, abych se stal svatým obětním chlebem pro Tebe. Můj Ježíši, Tvým pokrmem bylo plniti vůli Toho, který Tě poslal. Já chci to činiti, co Ty chceš. Poslušnost k Otci Tvému budiž i mým pokrmem.

✶

Po jídle.

Tys mne nasytil, Spasiteli, dary svými. Nasyť též duši mnou svou pravdou.

✶

Při pití.

U studnice Jakubovy Ty jsi též žíznil, dobrý Ježíši, žehnej tomuto nápoji a občerstvi zároveň duši mou nebeskou rosou, který jsi řekl: „Kdo žízní, tomu dám zadarmo vody k pití." (Zjev. 21. 6.) S bolestí pamatuji na tvá slova na kříži: „Žízním!" (Jan 19, 28.) Rád chci přivésti duše k Tobě, abych uhasil Tvou žízeň po spáse lidstva.

*

Před prací.

Bože, děkuji Ti, že smím pracovati na vinici Tvé. Okem víry vidím ve svých představených Tebe, Pána vinice. Proto se svatou horlivostí chci pracovati, ne pro odměnu, nýbrž z lásky k Tobě a ke cti a slávě Tvé.

*

Při úspěchu.

Pane, děkuji Ti za Tvou milost, kterou jsi mi pomáhal. Tobě budiž sláva a ne mně.

*

Pomáháme-li někomu.

Tobě, Pane, patří tato služba. V mém bratru vidím Tebe, Spasiteli.

*

Při pokušení.

Ty přebýváš ve mně, dobrý Ježíši, a já bych Tě měl vyhnati hříchem? Jak bych mohl porušiti, co jsem Ti dnes ráno slíbil? A zítra chceš zas přijíti do mého srdce! Jak bych Ti mohl nabídnouti srdce pošpiněné?

*

Než mluvím s jinými.

Je to užitečné, co chci mluviti? — Ne-li, chci mlčeti. — Ježíš však mlčel. Ó Ježíši, ve mně přítomný, pomoz mi, nauč mne mlčeti a přemáhati mou mnohomluvnost. Veď a spravuj můj jazyk, abych jenom to mluvil, co je správné a dobré před Tebou.

*

Při pokušení k samolásce.

Pane, co jsem učinil, činil jsem proto, že Tys to chtěl. Měl-li jsem úspěch, bylo to jen proto, že Tys mi dal svou milost. A když jste všecko učinili, rcete: Nepotřební služebníci jsme. Co jsme museli, to jsme učinili." (Mat. 25, 30.)

*

V pokušení někoho posuzovati.

Pane, nechci posuzovati. Odvolávám svůj úsudek. I tato osoba je údem mystického těla

Tvého. Soudím-li ji, soudil bych Tebe. A toho nechci.

*

Při pocitu odporu.

Spasiteli, nikdy jsi neřekl: „To já nesnesu! — To je příliš mnoho! — Tak to nejde dál!“ — Tys ve mně, já v Tobě, tato myšlenka mi pomůže přes všechny překážky.

*

Při nečistých pokušeních.

Jsem chrámem Božím, živým příbytkem Nejčistšího. Ježíši, zůstaň ve mně s celou svou láskou. Matko Boží, chraň mne, jako své dítko.

*

Když mne někdo uráží.

Spasiteli, Tobě nadávali pijanů — Tobě volali: „Ukřižuj ho!“ a já bych tuto maličkost nechtěl snésti z lásky k Tobě?

*

Vyčítá-li se mi chyba, které nemám.

Pane, tuto chybu nemám. Obětuji Tobě tuto urážku. Dnes aspoň něco mám, co Ti mohu darovati. Jestli však tuto chybu přece mám, ale nepoznávám ji, osvěť mne svou milostí, abych ji poznal a se polepšil.

*

Když mne někdo pomlouvá.

Spasiteli, Tys obětoval za mne svou dobrou pověst. Chceš-li, abych toto snášel, přijímám to rád. Ponechávám Tobě, zdali a jak mne chceš ospravedlniti. ✶

Vzbuzení důvěry.

Důvěřuji jen v Tvou milost a v Tvé milosrdenství. Ve mně není nic, než hřích a bída. Nejsvětější Srdce Ježíšovo, v Tebe důvěřuji! ✶

Při malomyslnosti.

Vysvoboď mne, Pane, ze sklíčenosti a malomyslnosti. Ty jsi Bůh, jenž obveseluješ a posilňuješ duši mou.

✶

Při pozdravu.

Tebe, Ježíši Kriste, pozdravuji v bratru svém. Ze srdce chci býti k němu dobrý.

✶

Při zvědavém pohledu.

„Pane, odvrať oči mé, aby neviděly marnosti.“ (Ž. 118.) Ukaž mi raději krásu a nádheru milosti své, dej mi poznati víc a více, že Ty jediný jsi nade všecko lásky hodný.

✶

Často za dne.

Zahlédnu krátce do srdce svého a táži se: Jaká je nálada mé duše? — Modlím se, pracuji, trpím, raduji se ve spojení s Ježíšem Kristem? — Mohu pak býti citlivý, smutný? — Co se teď děje v mé duši? Kterou oběť chce Pán ode mě? Čím se právě zabývám? Toužím opravdu po tom, aby Ježíš Kristus ve mně žil, abych mu byl podobný v práci, v sebranosti mysli?

✶

Soudí-li jiní nelaskavě.

Pane, smiluj se nad námi ubohými! Nepřipočítej jim to za hřích! Rád chci hledati, co by je omluvilo, dej mi odvahu, abych nevinné hájil. V mé přítomnosti, ať nikdo nelaskavě o jiných nemluví.

✶

Při pokušení k pýše.

„Co mám, co bych nebyl obdržel, a jestli jsem obdržel, proč se chlubím, jako bych nebyl obdržel?“ (Kol. 2, 6.) „Ne nám, ó Pane, ne nám, ale jménu Tvému budiž sláva!“ (Ž. 113, 1.) Pane, vím, že pyšným odpíráš a pokorným dáváš milost svou (Jak. 4, 6.), pomoz mi, abych se stal pokorným. Ježíši tichý a pokorný srdcem, učiň srdce mé podle srdce svého!

✶

Při pohledu na krásu přírody.

Dobrý Otče, pro nás jsi všecko stvořil, děkuji Ti. Raduji se z toho, co jsi krásného stvořil.

*

Vidím-li chybu na jiném.

Spasiteli, dej, aby tento člověk poznal svou chybu! Osvěť ho, aby poznal, jak ošklivé je jeho chování, a posilni ho, aby se opravdu polepšil. Dej mu, Pane, tuto milost!

*

Když jsem se dopustil chyby.

Díky Tobě, Spasiteli, že jsi mě zachránil před horším pádem. Odpusť mi, že jsem Tě urazil. Neodcházej ode mne! Napravto milostí svou!

*

Vidím-li, že jiní jsou ctnostní.

Bože, chválím Tvoji dobrotu, že jsi této duši udělil tolik milostí, a děkuji Ti za ně.

*

Při pokušení k závisti.

Bože, dej tomu člověku ještě více toho, co mu závidím.

*

Při dobré zprávě.

Díky Bohu! Jak dobrý jsi, Pane! Chodil jsi všude dobře čině. I dnes máš z toho radost, činiti nám dobře. Dej, abych se tomu od Tebe naučil.

✶

Při práci.

Pane, spojuji práci svou s prací Tvou. Dej mi aspoň něco z požehnání své práce.

✶

Je-li mi práce těžká.

Tobě daruji všechny údy těla svého. Chci se unaviti pro Tebe. Hle, Pane, jak těžká je má práce, dej mi sílu a odvahu, abych neumdléval. —

✶

V pokušení proti poslušnosti.

Chci křižovati starého člověka. Tys se stal poslušným až k smrti kříže, a já bych se vzpíral? —

✶

Při netrpělivosti.

Spasiteli, kolik trpělivosti jsi měl se mnou! Kdybys jednal jako já, dávno bych již byl zavržen. Pane, nauč mne trpělivosti!

✶

Trpím-li nedostatek.

S Tebou, Spasiteli, chci snášeti rád každý nedostatek. Toužím po tom, abych Tebe viděl. Ani oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, co jsi připravil těm, kteří Tebe miluji. (1. Kor. 2, 9.)

*

Před zotavením.

Spasiteli, dej, abych smýšlel tak, jak Tys smýšlel, když jsi apoštoly volal, aby si trochu odpočinuli. Mluv Ty ze mně a všecko bude dobré.

*

Po zotavení.

Radoval jsem se s Tebou, nyní zas chci býti klidný a usebraný.

*

Přijde-li návštěva.

Pane, chci zůstati spojen s Tebou. Chci s lidmi tak mluviti, jak Tys mluvíval. Dej, ať jsem klidný, přívětivý, opatrný.

*

Otvírám-li dveře.

Dej mi milost, aby v hodině smrti se mi otevřela brána nebeská.

*

Chci-li, aby mne někdo pochválil.

Ó, můj Ježíši, Tys opuštěn ve svatostánku. Jak často jsem na Tebe zapomněl, Tebe opustil. Tys tak tichý, nepoznaný, Tobě lidé tak málo děkují — a já bych toužil po uznání? — Ne nám, ó Pane, ne nám, ale jménu Tvému budiž sláva!

✱

Na cestě.

Pane, Tys cesta, pravda a život. Skrze Tebe k Otci!

✱

Na stupních.

Všichni tvorové ať jsou mi stupněm, vedoucím k Tobě, ó Ježíši.

✱

Rozžíhám-li světlo.

Zapal v nás Pán oheň lásky své. Zapni mne do proudu milosti, jenž mne spojuje s Tebou.

✱

Při zhasínání.

Spasiteli, jako zhasínám toto světlo, tak Ty zhasni v mé duši všechny hříšné náklonnosti a nezřízené vášně. Děkuji Ti, že nejsem v temnosti, ale že jsem „dítkem světla".

✱

Při náladovosti.

Nechci být otrokem své nálady. Počasí přichází z Tvé dobré ruky, ó Bože. Budiž i v něm pochválen.

*

Bázeň Boží:

Jednu duši mám, jedna smrt, jeden soud, jedna věčnost mne čeká. — Kam půjdu před Duchem Tvým, kam se uteku před tváří Tvou?

*

Z domu vycházeje, rci:

S Bohem ať vycházím, s Bohem ať se navrátím!

*

Jda podle chrámu:

Pochválen buď Pán Ježíš Kristus! † Pochválena a pozdravena budiž Nejsvětější svátost oltářní od toho času až na věky! Amen.

(Odpustky 300 dní. Pius X. r. 1913.)

*

Jda podle hřbitova:

† Odpočinutí věčné dejž jim, ó Pane, a světlo věčné ať jim svítí! Odpočiňtež v pokoji! Amen.

(Odpustky 300 dní po každé, jež jenom zemřelým přivlastniti lze.)

*

Před sv. křížem:

† Klaníme se Tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě, nebo skrze svatý kříž svět jsi vykoupil.

(Odpustky 100 dní, jednou za den.)

Pro svaté drahé rány, Jezu Kriste, smiluj se nad námi!

✶

Když hodiny bijí:

Opět blíže k smrti, blíže k hrobu a věčnosti.

† Bože můj, dejž, abych Tě miloval, a jedinou odměnou za lásku mou budiž, abych Tě stále víc miloval.

(Odpustky 100 dní, jednou za den.)

† Ó Paní má, ó Matko má, vzpomeň, že tobě náležím. Chraň mne a opatruj jako statek a majetek svůj!

(Odpustky 40 dní po každé.)

✶

Je-li ti práce těžkou:

Bez boje není vítězství. — Mohli jiní, mohly jiné, proč bys také ty ne? — Posilni mne, můj Ježíši! — Přispěj mi, Pomocnice křesťanů, Panno mocná!

† Ó svatý Josefe, vzore a patrone ctitelů nejsvětějšího Srdce Ježíšova, oroduj za nás!

(Odpustky 100 dní, jednou za den.)

✶

V pokušení:

Spas mne, Bože, neboť v Tebe doufá duše má. — Bože, ku pomoci mé vzezři, Pane, ku pomoci mé pospěš! — Ježíši, Maria, Josefe, stůjte při mně! Raději zemříti nežli hřešiti!

† Anděle Boží, strážce můj, jehož ochraně mne dobrotivost božská svěřila, osvěcuj mne a opatruj, řiď a spravuj!

(Odpustky 100 dní po každé.)

✶

Kdyby ses snad někdy — ale nedej Bůh! — dopustil hříchu těžkého, řekni co nejdříve:

Zhřešil jsem, ó Bože, buď mi milostiv! — Ježíši, lásko má, znovu jsem Tě křižoval; smiluj se nade mnou! † Nejsladší Ježíši, nebudiž mi soudcem, nýbrž Spasitelem!

(Odpustky 50 dní po každé.)

† Spasiteli světa, smiluj se nad námi!

(Odpustky 50 dní, jednou za den.)

† Můj Ježíši, smilování!

(Odpustky 100 dní po každé.)

† Ježíši tichý a pokorný srdcem, učiň, aby se srdce mé tvému podobalo.

(Odpustky 300 dní, jednou za den.)

✶

Odevzdání se do vůle Boží:

Hle, Pane, jsem v rukou Tvých; učiň se mnou, co chceš.

Buď, ó Pane, vůle Tvá! Bez vůle Tvé, Pane, ani vlas hlavy nepadá.

† Ve všem se děj a budiž chválena i na věky velebena nejspravedlivější, nejvyšší, a nejmilostivější vůle Boží!

(Odpustky 100 dní, jednou za den.)

Při utrpení.

Pane, Ty trpíš ve mně a se mnou. Uděl za tuto bolest milost své svaté Církvi, svatému Otci, biskupům, kněžím a řeholníkům, aby se hříšníci obrátili k Tobě, za záchranu mládeže, za duše v očistci. — Spojuji svou bolest s bolestí Tvou.

✱

Když při zpytování svědomí nic nenalézám.

Spasiteli, jak jsem slepý, že nevidím své chyby. Pane, sejmi pásku s mých očí, abych viděl, jaký jsem opravdu a jakým se poznám při Tvém soudu.

✱

Večer.

Se sv. Augustinem musím říci: „Ó, jak pozdě jsem Tě poznal, věčná Krásо!" Tato myšlenka mne naplňuje lítostí, ale zároveň vděčností, neboť mohu říci: ne *příliš* pozdě jsem Tě poznal — ještě mohu se naučiti milovati

Tebe, ještě smím Tě milovati nade všecko. Pane, prosím Tě, rozmnožuj denně lásku mou k Tobě. Ó Spasiteli, dej, ať poznám, co jsem dnes opomenul, abych rostl v lásce tvé.

*

Než jdu spat.

Spasiteli ve Svátosti oltářní, klaním se Tobě. Kdybych mohl, raději bych s Tebou bděl a modlil se. Ale musím se spánkem občerstviti. Chci Tě chváliti tolikrát, kolikrát budu dýchati v této noci. A když ráno s milostí Tvou zas vstanu, učiň, abych rostl v lásce Tvé.

*

Při svlékání.

Dobrý Bože, dej mi milost, abych odložil starého člověka s jeho skutky a abych oblekl nového člověka, který se obnovuje podle obrazu svého Stvořitele. (Kol. 3, 10.)

*

Při pohledu na minulý týden.

Ježíši, všecko od prvního okamžiku tohoto dne ať patří Tobě. Každé protivenství ve službě, každé slovo k lidem, každé zklamání, každá bolest, každá radost, všecko patří Tobě. Ještě jednou Ti všecko obětuji ke cti a slávě Tvé a za spasení hříšníků.

*

Před usnutím.

Ovinu si růženec kolem ruky a modlím se: Umříti musím, ale nevím kdy, nevím jak a nevím kde. Vím však, že bych byl navždy ztracen a věčné blaženosti zbaven, jestliže bych ve hříchu smrtelném zemřel. — Ó Maria, Matko Boží, pros za mne hříšného, nyní i v hodinu smrti mé. Amen.

Ježíši, Maria, Josefe! Vám daruji srdce své i duši svou!

Ježíši, Maria, Josefe! Stůjte při mně v boji posledním!

Ježíši, Maria, Josefe! Kéž duše má v pokoji s vámi odejde. Amen.

(100 dní odpustků za každou tuto prosbu.)

✶

Když pro bolesti nemohu spáti.

Spasiteli můj, vzpomínám na bolestnou noc před Velkým pátkem, kdy byla duše tvá smutna až k smrti. Spojuji bolesti a starosti své s bolestmi, které tehdy svíraly Tvé Srdce!

✶

ZBOŽNÉ VZDECHY A STŘELNÉ MODLITBY.

Modlitby k získání odpustků.

† Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. Amen.

(Odpustky 50 dní po každé, žehnáme-li se při tom sv. křížem. Pius IX. r. 1863. Odpustky 100 dní po každé, kropíme-li se při tom svěcenou vodou. Pius IX. r. 1866.)

† Pochválen buď Ježíš a Maria! — Dnes i ustavičně.

(Odpustky 50 dní po každé při vzájemném pozdravení. Pius IX. 1864.)

✱

Dobrý úmysl:

Ve jménu Páně! — Ke cti a slávě Boží! — Z lásky k Tobě, Ježíši! — Duše svatý, osvěť a posvěť mne! — Chvála Bohu! — Ne nám, ale jménu Tvému, Pane, buď čest a sláva!

✱

Obětování se Pánu Ježíši:

Ježíši, Tobě živ jsem, Tobě umírám, Tebe chci milovat, dokud neskonám. — Ó Ježíši, všecko z lásky k Tobě.

† Ježíši, Bože můj, nade všecko Tě miluji.

(Odpustky 50 dní po každé. Pius IX. r. 1854.)

✱

Odpustkové střelné modlitbičky,

kterými můžeme denně vícekrát získati za dušičky neplnomocné odpustky:

Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. Amen.

(50 dní, když při tom uděláme sv. kříž. — 100 dní, uděláme-li kříž a pokropíme se svěcenou vodou.)

Můj Bože a mé všecko. (50 dní.)

Přijď Duše sv., naplň srdce svých věrných a oheň lásky své v nich rozněť. (300 dní.)

Klaníme se Tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě, neboť skrze sv. kříž svůj svět jsi vykoupil. (3 léta.)

Pochválen buď Ježíš Kristus. Na věky. Amen.

(300 dní získají, kdož se navzájem takto nebo podobně pozdraví. — Plnomocné odpustky jednou v měsíci, říká-li se denně za obyč. podm.) (S. P. 15. listopadu 1927.)

Ježíši, Maria, Josefe!

(7 let a 7 kvadr. — Plnomocné odpustky jednou v měsíci, za obyč. podm., říká-li se denně. AAS. XXXIX, 373.)

Můj Ježíši, milosrdenství! (300 dní.)

Pochválena a pozdravena budiž bez ustání, Nejsvětější Svátost oltářní.

(300 dní. — Plnom. jednou za měsíc za obyč. podm., říká-li se denně.) (AAS. 1913, 20. dubna.)

Ježíši v Nejsvětější Svátosti oltářní, smiluj se nad námi! (300 dní.)

Kdo poklekne zbožně před Nejsv. Svátostí oltářní ve svatostánku a uctivě ji též slovy pozdraví, získá 100 dní.

Kdo poklekne na obě kolena před vystavenou Nejsv. Svátostí a při tom ji uctivě slovy pozdraví, získá 300 dní.

Kdo jde mimo kostel nebo kapli, kde je Nejsv. Svátost oltářní a nějakým zevním znamením ji pozdraví a úctu ji projeví, získá 100 dní.

(Pius X., 28. června 1908.)

Všecko pro Tebe, nejsv. Srdce Ježíšovo. (300 dní.)

Sladké Srdce mého Ježíše, dej, abych Tě více a více miloval.

(300 dní. — Plnom. odpustky jednou měsíčně za obyč. podm., říká-li se denně.) (Pius IX., 26. listopadu 1876.)

Srdce Ježíšovo, v Tebe důvěřuji.

(300 dní. — Plnom. odpustky jednou měsíčně za obyč. podm., říká-li se denně.) (Pius X., 27. července 1906.)

Božské Srdce Ježíšovo, obrať hříšníky, spas umírající, vysvoboď z očistce duše všech věrných. (300 dní.)

Sladké srdce Marie Panny, buď mojí spásou.

(300 dní .— Plnom. jednou za měsíc za obyč. podm., říká-li se denně.) (Pius IX., 30. září 1852.)

O Maria, bolestná Panno a Matko všech věřících, oroduj za nás! (300 dní.)

Sv. Michale, první obhájce království Kristova, oroduj za nás! (300 dní. — 11. ledna 1927.)

Dobrý Pane Ježíši, dej jim (mu, jí) odpočinutí věčné! (300 dní, jen za zemřelé.)

Imprimi potest. Pragae, die 10. Octobris 1939. P. Franciscus Suchomel, C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat P. Emanuel Mysliveček, C. Ss. R., censor ex officio. Imprimatur Nr. 15564. Olomucii, 14. Octobris 1939. Dr. Joannes Martinů, Vicarius generalis.

„ŽIVOTEM". 24 sešitů jeden ročník. Předplatné na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Číslo poštovního účtu šekového v Praze 303.183. — Vydavatel Exerciční dům ve Frýdku. — Řídí R. Schikora, C. Ss. R., Mor. Ostrava. — Odpovědný redaktor R. Schikora, C. Ss. R. Tiskla Typia v Moravské Ostravě, Těšínská ulice 21.

KDO CHCE
vésti duchovní život,

musí bojovati proti chybám a cvičiti se v ctnostech. Návod k tomu naleznete v těchto brožurách sbírky „ŽIVOTEM“:

Neoddkládej! (č. 304); Znáš sebe sama? (č. 86); Naše chybičky (č. 92—93); Chyby svatých (č. 144); Klíč k Srdci Božímu (vděčnost) (č. 120); Kam uteku? (Přítomnost Boží) (č. 116); Tajemství svatých (pokora) (č. 110); Pokušení (č. 143); Maličkosti (všední hřích) (č. 249); Krásný pohled (č. 237); Exercicie (č. 5); Blažená samota (č. 137); Měsíční duchovní obnova (č. 22); Duch sv. (č. 40); Dary Ducha sv. (č. 41); Více dobroty (č. 79); Jak zbohatnu? (Dobrý úmysl) (č. 187); Odpustky (č. 182); Ano, Otče (č. 53); Miluje mne Bůh? (č. 259); O lásce Boží (č. 266); Bůh, můj přítel (č. 269); Návštěvy Nejsv. Svátosti (č. 244); Nový apoštolát (k obrácení Židů) (č. 174); Čím se odvděčíme (smírné oběti) (č. 229); Apoštolát modlitby (č. 276); Dokonalá lítost (čís. 326).

Slova zní •

příklady hřmí!

Chcete-li věděti, jak se státi svatými,

čtěte pilně životy svatých!!

Vydali jsme zajímavé životy svatých v knize

NAŠE SVĚTLA

Kniha obsahuje 768 stran textu, 64 obrazů a stojí v celoplátěné vazbě jen K 12.80 (snížená cena).

Pro děti

jsme vydali podobnou knihu

ŠŤASTNÉ DĚTI

Tato kniha má ještě mnohem více obrázků, částečně barevných a také u ní jsme snížili cenu na K 12.80.
Objednejte, pokud zásoba stačí.

Adresa pro objednávky:

Exerciční dům ve Frýdku

KONTROLA

●

Obchodník, který by nekontroloval denně svou pokladnu, brzy by přišel na mizinu. Kdo chce vésti život duchovní, musí se denně kontrolovati zpytováním svědomí. Nestačí však, jen kontrolovati, jakých *hříchů* jsme se dopustili, velice užitečno jest kontrolovati i ctnosti, dobré skutky a cvičení. — Znáte již

Zápisník pro duše toužící po dokonalosti?

Tam naleznete poučení, v čem se máte cvičiti a zároveň pro každý den v roce místo pro sebekontrolu. — Kdo z vás již několikrát začal vésti duchovní život a pak zas ochabl, objednej ještě dnes zápisník (značka varia 13, cena 1 K) a co dva měsíce ukažte svému duch. vůdci neb pošlete

do Exercičního domu ve Frýdku

●

Co je to K. A.?

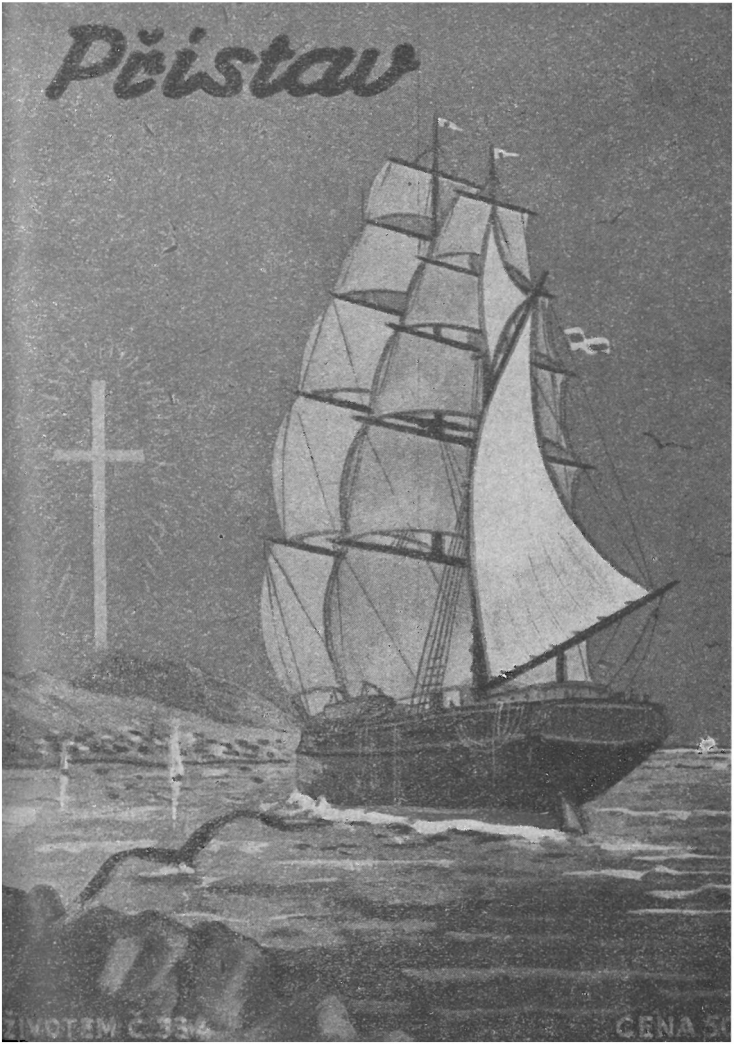
Svatý Otec Pius XI. vrhl do světa heslo Katolická Akce (K. A.). Chce říci: Ty katolíku, i když denně se modlíš a přijímáš Tělo Páně, i když denně rozjímáš a konáš duchovní čtení, — nejsi pravým katolíkem, když se nestaráš o spásu jiných duší. Katolická Akce znamená tedy: pracovati na spáse jiných.

Jak to můžeme, o tom vás poučí tyto brožury ze sbírky „Životem“:

Dělníků málo (č. 26); Ve službách dobrého Pastýře (č. 27); Mladí apoštolé (č. 28); Kdo k nim půjde? (č. 297); Velmoc tisk (č. 2); Katolická akce (č. 39); Muž a Katolická Akce (č. 248); Žena a Katolická Akce (č. 252); Jinoch a Katolická Akce (č. 254); Dívka a Katolická Akce (č. 253); Pomozte bratřím (č. 78); Kristus Král (č. 114); Katolická nemoc (č. 184); Apoštolát Modlitby (č. 276); Bertička, apoštolka kněžské soboty (č. 289); Exercicie (č. 5); Blažená samota (č. 137).

Adresa pro objednávky:

Exerciční dům ve Frýdku

Přístav
ŽIVOTEM Č. 33/4
CENA 5

PŘÍSTAV PRAVDY.

Hrozí-li bouře, hledá loď přístav, aby neztroskotala. Žijeme v době velikých duševních zápasů. A tu se mnohý ohlíží po přístavu pravdy věčné. V dobách klidu stačila mnohým některá moderní filosofie nebo opojení pokrokem vědy a technické kultury.

Dnes však vidíme, že to všecko nám nedodá síly, abychom si zachovali zdravou duši a zdravé nervy. Dnes už mnohému se otevřely oči a pozná, že Ježíš Kristus je jediným Spasitelem světa, nejen pro své Božské učení, ale též proto, že nám sprostředkoval síly, milosti k přemáhání všeho nízkého a k dosažení ctnosti.

Chtěl-li Kristus, aby nejen ti lidé, kteří zároveň s Ním žili, obdrželi jeho pravdu a jeho milost, musel se o to nějak postarati.

POTŘEBUJEME CÍRKEV?

Starý liberalismus ještě straší v některých duších. Praví: Nač potřebujeme vůbec církev? Nač prostředníka mezi Bohem a duší. Vždyť člověk, nábožensky založený, může přímo mluviti se svým Bohem. Nač tedy církev a kněze? Přec jsme i nábožensky dospělí; víme, co máme činiti. Nejsme jako malé děti, nepotřebujeme opatrovníků.

Zajímavo je, že ti, kteří tak ostře odmítají autoritu Církve, často s tím větším důrazem se zastávají autority státu.

Mohli bychom odpovědět otázkou: Nač potřebujeme stát? Přec víme, co máme činiti ve vzájemném styku, přec jsme dospělí lidé! Nač berní úřady, přec jsme na tolik svědomití, abychom znali svoje závazky vůči společnosti a abychom své povinnosti poctivě plnili.

Na to by se nám právem odpovědělo: Nejsi na světě jako jednotlivec, ale jako člen společnosti. Jen společností rodiny jsi nabyl života, jen společností národa jsi obdržel své vzdělání.

Pak ale není pravda, že všichni, i dospělí vědí, čemu jsou povinni vůči společnosti. Většina z nich i v pozdějších letech potřebuje autority, aby jim to vysvětlila a zdůraznila. — A i kdyby to všichni věděli, budou to také činiti? Cesta od vědění k jednání je dlouhá a mnozí potřebují energické pomoci, aby po ní šli. K čemu jinak má stát své donucovací prostředky?

Avšak porovnání není úplně správné. Neboť Církev nemá těch donucovacích prostředků jako stát, a právě proto mnozí se chovají vůči Církvi jinak než vůči státu. Proti nepříteli bezbrannému jsou mnozí velice odvážní.

Jinak je Církev neméně společností než stát. Byl jsi přijat do ní křtem svatým. Tvůj poměr k Bohu není soukromý, nýbrž existuje jen jako člen společnosti. Ještě víc: Církev je užší společnost než stát, neboť Církev je (jak později

uvidíme) tělem Kristovým. Údové tohoto těla jsou užeji spolu spojeny než v kterékoliv jiné společnosti.

Dějiny filosofie dokazují, že člověk bez zjevení Božího nedovede poznati důležité pravdy o Bohu a o správném životě. Všichni potřebují ve věcech náboženských autoritativního vedení.

CHTĚL KRISTUS ZALOŽITI CÍRKEV?

Kdo nepředpojatě čte knihy Nového zákona, musí doznati, že Kristus chtěl založiti Církev, to jest společnost, organisaci, která by sprostředkovala pravdu a milost dalším pokolením.

V evangeliu sv. Matouše čteme: „Ty jsi Petr (t. j. skála), a na té skále vzdělám Církev svou a brány pekelné jí nepřemohou. Tobě dám klíče království nebeského. Cožkoli svážeš na zemi, bude svázáno i na nebi. Cokoli rozvážeš na zemi, bude rozvázáno i na nebi.“ (Mt. 16, 17. 18.)

Jak tuhý spor se vedl o tyto verše bible. Napřed se popíralo, že by těmito slovy byl Kristus ustanovil Petra hlavou Církve. Později se tvrdilo, že slova ta nejsou původní, že jsou podvržena.

Protestantský učenec Pfleiderer praví: „Není pochybnosti, že toto místo obsahuje slavnostní proklamaci primátu Petrova; je prohlášen základem církve, majitelem klíčů, správcem domu v říši Boží a suverénním zákonodárcem, jehož rozhodnutí o zakázaném a dovoleném (to značí „svázati a rozvázati") mají sílu božsky sankcionovaných zákonů." (Urchristentum I. 583.) Všechny pokusy, kterými měl býti těmto veršům dán jiný význam, vyzněly na prázdno. Avšak Pfleiderer a jiní protestanští učenci popírají, že slova ta pocházejí od Krista. Jaké důvody mají pro své tvrzení? Protestant Dibelius praví: „Rozumného důvodu proti pravosti těchto slov neuvedl dosud nikdo." (Das Abendmahl str. 63.) —

Petr požíval mezi apoštoly veliké vážnosti. V seznamech apoštolů (Mat. 10, 2. Mk. 3, 14. Luk. 6, 13.) uvádí se jeho jméno na prvním místě. O jeho přednosti svědčí jeho vystoupení po seslání Ducha sv., při volbě apoštola Matěje a na sněmě apoštolském. Protestant Weizsäcker praví: „Petr byl prvním mužem pracírkve."

PETR V ŘÍMĚ.

Dějiny dosvědčují, že Petr byl v Římě, kde podstoupil smrt mučednickou, a že jeho ná-

stupcové byli právem hlavou Církve. Někteří protestanté troufali si popírati pobyt Petrův v Římě. Avšak brzy píše sám protestant Harnack: „Že to byl blud, je zcela jasno pro každého, kdo není zaslepen."

Dle sv. Ignáce († kol. r. 107) byla římská církev „předsedkyní spolku lásky". Sv. Irenej († r. 202) mluví o prvenství této církve, založené sv. Petrem a Pavlem, a žádá, aby s touto církví pro její vyšší přednost souhlasily všechny jiné církve (křesťanské obce). Svatý Cyprian († r. 250) nazývá římskou církev „kořenem a matkou" církve a poznamenává, že blud nemá k ní žádného přístupu. Kdo je spojen s římským biskupem, je spojen s církví pravou; jenom u ní lze najíti pravdu apoštolskou. Cyprian mluví o církvi, „která je založena na jednom, který též obdržel její klíče".

NEVIDITELNÁ CÍRKEV?

Mnozí učenci se pokoušeli udělat nepřeklenutelnou propast mezi nynější katolickou Církví a mezi Církví apoštolskou. Jednalo se jim totiž o důkaz, že katolicismus je vlastně svou podstatou odpadem od pravého jádra křesťanského, jak je apoštolé hlásali. Avšak bedlivé studium přivedlo nezaujaté učence k přesvědčení, že není

podstatného rozdílu mezi dnešní naukou katolickou a naukou pracírkve. Konvertita Peterson, bývalý profesor protestant. bohosloví v Bonnu, dokazuje, že je to blud, když se tvrdí, že apoštolé zakládali neviditelnou církev. „Nikoli neviditelná církev je předmětem víry, nýbrž církev viditelná, která je nucena... činiti rozhodnutí a požadovat víru vůči těmto rozhodnutím." (Die Kirche 12.)

ZÁHADA.

Jelikož protestanté nemají pravého pojmu o Církvi katolické, zůstává jim věčnou záhadou, jak mohl Kristus dopustiti, aby jeho Božské dílo bylo po tak mnohá staletí úplně zastřeno lidskými výmysly, jak protestanté tvrdí, až prý reformace znovu obnovila „pravé a čisté" křesťanství. Písmo sv. nás přece zřetelně o tom poučuje, že Kristus slíbil Církvi své pomoc svou. „Hle, já jsem s vámi po všecky dni až do skonání světa." (Mt. 28, 20.)

Co těmito slovy chtěl Ježíš říci: — Nejenom: Moje myšlenky a přání vás doprovázejí, jako myšlenky a modlitby otce a matky doprovázejí syna neb dceru na cestě do ciziny. — Ani nejenom: moje síly, které vás nadchly, půjdou s vámi.

Ježíš chce říci: Já jsem s vámi, já působím skrze vás. Ve skutečnosti nekřtíte vy, nýbrž já skrze vás, i když zrádce Jidáš křtí (sv. Augustin). Vinný kmen je skutečně spojen s ratolestmi. Jeho životní síla přechází znovu a znovu do ratolestí. Apoštolé jsou jen živými orgány Ježíšovými. On je oživuje a jen tak mohou oni působiti. Tak je s nimi a s jejimi nástupci až do skonání světa. To je smysl slov: „Jak mne poslal Otec, tak já posílám vás." (Jan 20, 21.)

TĚLO KRISTOVO.

Co je vskutku Církev? — „Církev je tělem, které je proniknuto vykupitelskými silami Kristovými. Tak vroucí je toto spojení Kristovo s Církví, tak nerozlučné, tak přirozené a podstatě odpovídající, že Pavel v listě ke Kolosenským a Efeským nazývá Krista přímo hlavou těla. Jako hlava těla Církve činí Kristus církevní organismus teprv hotovým a celým. Kristus a Církev nedají se nijak od sebe odloučiti, jak nelze oddělit hlavy od těla." (Adam, Wesen des Katholicismus str. 27.)

CÍRKEV A CÍRKVE.

Jaké stanovisko zaujímá Církev katolická vůči jiným církvím, které se též nazývají křesťanskými? Uznává je jako sesterské církve? Uznává jejich oprávněnost? Na dvě poslední otázky musíme odpověděti záporně. A je to samozřejmé. Jako může býti jenom jedna pravda, tak též jen jedna pravá Církev. Kdo prohlašuje všechny církve za stejně pravé, hlásá lhostejnost k pravdě a bludu. A církev, která by to učinila, prohlásila by sebe za zbytečnou, měla by zárodek smrti v sobě, byla by hlasatelkou náboženské lhostejnosti.

Tím však Církev nesoudí osoby, patřící k jiným církvím. Nehlásá nenávist proti osobám, nýbrž proti bludu. Zásada sv. Augustina: „Znič-te blud, milujte bloudícího," je zásadou Církve katolické.

Církev katolická je si také vědoma, že není bludem všechno, čemu učí církve bludařské a rozkolnické. Všechny tyto církve převzaly mnohé důležité pravdy ze společného pramene, z evangelia, a zároveň též i některé prostředky milosti, hlavně křest. S jakou energií zastávala se Církev nauky, že křest bludařů je platný, když se udílel řádně! — Je tedy jasnou naukou církevní, že i nekatolické církve mají vedle svých bludů cenné prvky z jejího věroučného pokladu. A právě pokud mají tyto církve prvky katolické, potud mohou vznítiti v duších svých

členů opravdový život nadpřirozený a vésti je ke spáse. To naznačují i slova Kristova: „Mám ještě jiné ovce, které nejsou z tohoto ovčince." (Jan 10, 16.) Proto všude, kde se hlásají hlavní pravdy Kristovy a kde se platně křtí jeho jménem, může býti jeho milost. Ano Církev katolická prohlásila, že v takových schismatických církvích, v nichž se udržel apoštolský úřad pravoplatným svěcením biskupů (církev ruská a jansenistická) udělují se i jiné svátosti pravoplatně.

Církev katolická byla si toho vědoma, že i mimo ní uděluje se milost. Když jansenisté ve století sedmnáctém hlásali, že mimo Církev se žádná milost neuděluje, zavrhl papež Klement XI. (r. 1713) tento blud.

SVOBODA SVĚDOMÍ.

Četní nepřátelé Církve myslí, že zásada „jednej dle svého svědomí" je moderní vymožeností. To však není pravda, neboť tato zásada byla od počátku platná v Církvi katolické. Bellarmin píše: „Pravíme-li, že svědomí stojí nade všemi lidskými úsudky a soudy, nechceme ničeho jiného říci než, že člověk s dobrým svědomím se nemusí báti, že bude Bohem zavržen, i když všichni lidé, kteří nevidí jeho srdce, soudí jinak o jeho jednání."

CESTY K VÍŘE.

Sv. Pavel praví: „Vím, komu jsem uvěřil", a žádá „rozumnou poslušnost". Církev žádala vždy rozumnou víru a ve všech dobách minulosti učila a učí i dnes, že nezaujatý a dobře informovaný rozum vedl a vede dosud mnohé nepřátelé k pravé víře. Nikdy Církev nesouhlasila s bludem, že rozum je ve věcech víry úplně slepý, jak učili četní „reformátoři" šestnáctého století a po nich někteří moderní filosofové.

JEDNOTA.

Každého nezaujatého učence naplní údivem okolnost, že církevní nauka tvoří od svého trvání obdivuhodný celek. Takovou jednotou nemůže se žádná z nekatolických církví pochlubiti. „Církev zachovala svou jednotu vůči všem kulturám a lidským typům, svou jednotu víry a mravů, svou jednotu oběti a modlitby, svou jednotu posléze — a to je při zevnější bezbrannosti Církve vůči mocným státům nejobdivuhodnější — svou jednotu i práva." (Krebs, Wesen und Werden des Glaubens str. 13.)

SVATOST.

Životy světců všech křesťanských století jsou skvělou apologií Církve. V tom ohledu nemáže se jí žádná jiná církev ani z daleka vyrovnati. Vnitřní nezdolná síla Církve ukázala se v neobyčejně těžkých krisích, jež všechny vítězně překonala. Překonala krisi doby osvícenské, krisi náboženské lhostejnosti, humanismu, materialismu, liberalismu, socialismu, komunismu, anarchismu, krisi státní omnipotence, krisi skepticismu a agnosticismu, krisi hrubého násilí, bezohledného pronásledování svých řádů, přerušení styků se svatou Stolicí — všechny tyto krise byly by vedly k rozpadnutí Církve, kdyby byla jen lidským dílem. (Krebs l. c. 16.)

Byli to často zjevní nepřátelé všeho křesťanského, kteří po zralých úvahách všech těchto okolností dospěli k přesvědčení, že Církev katolická je dílem Božím, že v ní se jeví jasně Boží moc.

SMYSL ŽIVOTA.

Krebs (l. c. 18. 19.) píše: „Cesta k víře v katolickém smyslu je tedy pro samostatně myslícího člověka dneška tato: Milost Boží podněcuje myšlení a hledání člověka, že hledá celko-

vý smysl života, který by jeho náboženské a mravní snahy uspokojil. Nějakým způsobem setká se s Církví katolickou; buď že jako Julius Langbehn hledá šlechtické duše, čte životopisy a spisy katolických světců, poznává posvěcující sílu Církve; buď že jako John Henry Newman poznává v historických studiích nezlomnou pevnost římskokatolické Církve vůči různým odchylkám, které se ve víře měnily; buď že jemu jako Schillerovu Mortimerovi, nadpřirozená krása katolické bohoslužby dává první podnět k přemýšlení o modlitbách v Církvi, buď že, jako u Gertrudy šl. Zezschwitzové přemýšlení o svátostném životě ve věřícím staroprotestantismu jej vede ke kořenům a zdokonalení tohoto života v katolické Církvi; nesčetné jsou možnosti hledisek, jimiž se Božské poslání Církve dává poznati."

Bůh neodepře žádnému člověku své milosti, činí-li člověk, seč může. Proto je každému upřímně pravdu hledajícímu člověku možno, aby dospěl k víře.

PŘEKÁŽKY.

Proč mnohý nenajde cestu do Církve? — Vidí v Církvi tolik nesvatého, a to odstrašuje.

Jako synové svaté Matky Církve vidíme i to zlé a hříšné v Církvi, nechceme zlo omlouvati neb přikrývati, nýbrž spravedlivě posouditi a u kořene léčiti. Nikdo nevidí hříchy v Církvi jasněji, a nikdo je necítí bolestněji a nikdo je neodsuzuje ostřeji než Církev sama, zvláště, nalézáli se zlo u sluhů Církve samé.

Předně konstatujeme: Lidská strana Církve je zevnější, božská je vnitřní. Církev je určena pro lidi a podle Boží vůle má býti řízena lidmi. Božské dary mají býti podány lidskýma rukama.

Bůh to mohl jinak zaříditi. Proč určil lidi a ne anděly za své nástroje?

Nejlepší odpověď dal Newman ve svém kázání: „Lidé a ne andělé jsou kněží Nového zákona." Jeho myšlenky jsou krátce tyto: Milosrdenství Boží vyvolilo lidi a ne anděly za kněze, aby měli porozumění pro své bratry, aby podle sebe pochopili obtíže jiných, aby s nimi trpěli, že jsou jen lidmi, aby bojovali o poznání, aby se snažili dostati se z temna k světlu, aby mohli lidem býti rádci a vůdci k výšinám duchovního života. „Ano, je to zvláštní důkaz milosrdenství Božího vůči vám, že my kněží sami ze sebe nejsme lepší než vy; neboť právě z ohledu na vás a soustrasti s vámi poslal nás, kteří jsme vaši bratři k vám, abychom vám sdělili spásu a vás vedli k svatosti."

Je velikým bludem míti Církev za společnost dokonalých světců. Církev sama toto učení odmítla proti rigoristům, a vždy zdůrazňovala, že je „Církví národů" tedy i hříšníků a že je určena k tomu, „aby hledala a spasila, co bylo ztraceno". (Mt. 18, 11.) Od počátku Spasitel jasně předpověděl, že na poli Božím bude též plevel „až do žní", t. j. až do konce světa. Podobenství o síti s dobrými a špatnými rybami ukazuje, že pohoršení musí přijíti. (Mt. 18, 7.)

Tím, že Spasitel své učedníky varuje, aby nežádali prvních míst, naznačuje, že i v budoucnosti bude žárlivost a závist mezi vůdci Církve. Ano poukazuje na ještě horší hříchy, když mluví o správci, který začal týrati své poddané, aby sám mohl jísti a píti a se opíjeti. (Newman.)

Ježíš přímo v a r u j e před očekáváním, že jeho Církev j i ž n a t o m t o s v ě t ě bude bez chyb a nedostatků. Tak též jeho učedníci. — Zvláště sv. Pavel znovu a znovu zdůrazňuje, že Církev na tomto světě je „společností utrpení". (Fil. 3, 10.)

K čemu je zlo v Církvi? — K n a š e m u o s v ě d č e n í. Bohužel záleží víra mnohých křesťanů ve falešné domněnce, že zástupcové Církve jsou dokonalí světci, a každé zklamání v této věci otřásá jejich víru. Jak povrchní je taková víra. Teprve zklamáním omyl padá a víra se postaví na pevný základ. Tento základ víry je Bůh sám a nikdo jiný na světě.

Závisí pravda zjevení Božího na svatosti hlasatelů pravdy? — Nikoliv. Podobně autorita státu nezáleží na bezúhonnosti jeho úředníků. Komu by napadlo proti státu se vzbouřiti, protože státní úředníci mají chyby. Ale mnozí se domnívají, že mohou Církvi vypovědět poslušnost, když objeví na některém sluhu Církve chyby.

Přes to zůstává zlo v Církvi zatížením víry, ale tím též osvědčením víry. Zlo je zkouškou naší víry, snad nejtěžší zkouškou, kterou Bůh od nás žádá. Zlem, hříchem Adamovým se stalo, že Spasitel přišel na svět; zlo také rozhoduje, jak hluboká je moje víra. Zlem v Církvi jsem nucen, ve větší hloubce hledati dobro. Zlo mohu jen překonati, snažím-li se o lepší život v Kristu.

Není tomu tak i v přirozeném světě? Dobro v člověku se vyvinuje skoro vždy jen odporem proti zlu, jako paprsky světla se stávají viditelnými teprve, když se jim něco postaví v cestu. Svatost musí v ohni nesvatosti býti posvěcena. To dokazují dějiny všech svatých. Nikdo, kromě Spasitele našeho a jeho Matky, se nenarodil jako dokonalý světec. Svatí se stali svatými teprve odporem zla ve světě i v Církvi. „Nebeský kovář rozohní černé uhlí k žhavému žáru, rozdmýchá oheň měchem lidských vášní, obrací železo až na něm nezůstane temné skvrny. Pak je kuje na kovadlině zla, až jiskry lítají a že-

lezo změkne jako vosk v ruce jeho a se dá utvořiti v čistou nádobu jeho milosti." (Laros.)

Kdyby uhlí, měch a kovadlina zla byla jenom na straně světa, pak by rozhodnutí bylo lehčí, bolest by se snášela snadněji. Ale chyby a hříchy jsou i v Církvi a to činí osud svatých tak těžkým. Proto mnohý světec v největší opuštěnosti cítil to, co Kristus na kříži vyjádřil slovy: „Bože, Bože můj, proč jsi mne opustil?"

Ale tragika je v křesťanství něco předposledního, přechod, který vede do hlubin a zjevuje největší milosti Boží. Jitro velikonoční svítí již do temnosti Velkého pátku a tak poslední zoufalství antické tragiky je u křesťana nemožné. Křesťan zlem je veden do hloubky, aby z ní tím vroucněji se modlil: „Z hlubin volám k Tobě, Hospodine!" (Ž. 129, 1.) Z hlubin bolu a utrpení přicházíme k Němu.

A ještě jedno uvažujme: Právě moc zla v Církvi dokazuje božský její původ tím přesvědčivěji. Kdyby Církev byla zničitelná, již dávno by byla zahynula zlem, které se objevuje uvnitř. Slovo starého Gamaliela se osvědčilo: „Je-li z lidí ten záměr nebo to dílo, rozpadne se, je-li však z Boha, nebudete moci je zrušiti." (Sk. ap. 5, 38.) Dnes po skoro dvou tisících letech můžeme říci: Kdyby Církev nebyla z Boha, chyby a hříchy křesťanů samých by ji již dávno byli zničily. Není-li tomu tak, je to důkaz božského původu jejího.

Proto milujeme Církev nejen jako ideální postavu, nýbrž skutečnou Církev tak, jak je. Právě v utrpeních a v boji Církve proti zlu musí křesťan ukázati svoji lásku a věrnost. Neboť teprve v tom se zjevuje Duch svatý, který proniká Církev a nás činí jejími živými údy. (Laros.)

PŘEDSUDKY.

Co zatarasilo mnohým a mnohým cestu k pravé víře? — Byly to předsudky, jichž zhouba se nikde nejeví tak osudně jako právě v nazírání na náboženství. — Co znemožnilo Renanovi cestu k víře v Krista? — Byl to předsudek, že zázrak a inspirace jsou nemožné věci. Renan sám to naznačil v předmluvě svého díla o Kristu. — „Jestli zázrak a inspirace některých knih jsou skutečnými věcmi, pak je naše metoda ohavná.“ „Má-li zázrak nějakou skutečnost, pak je má kniha jenom předivem bludů.“ Právě tak jako Renan soudili všichni deisté. Posmívali se článkům víry a sami se přidržovati nedokázaného ba nedokazatelného domnění, že zázrak není možný, že Bůh nemůže zázraků konati. Jak omezený to pojem o Bohu!

David Strauss věřil ve svoji domněnku, že evangelia nejsou původu apoštolského. Prohlásil: „Pro věrohodnost biblických dějin mělo by rozhodující váhu, kdyby bylo dokázáno, že jsou psány od očitých svědků." — Avšak co soudí dnes i nejradikalnější kritika o původu knih Nového zákona? — Harnack, hlava svobodomyslného protestantismu, praví, že svědomitá kritika několika desítiletí dokázala apoštolský původ převážné většiny knih novozákonních. Co z toho následuje pro vážného učence, který hledá nepředpojatě pravdu?

VÝCHOVA.

Mnohým zatarasila cestu k víře protináboženská výchova. Jakým směrem brala se u nás školská výchova? „Celé devatenácté století byli jsme vychováváni v nenávisti proti katolictví," píše Rádl, svědek v té příčině naprosto spolehlivý. „Celé devatenácté století až do světové války bylo u nás vyplněno protikatolickým bojem; vedle vlastenectví je protikatolictví nejdůležitější projev našeho duševního života v oné době. Tento protikatolický boj se opíral o různorodou ideologii, o osvícenství, liberalismus, vlastenectví, tu a tam i o protestantství a o moderní filosofii; bývala to ideologie velmi

mělká a málo důsledná." (Krise inteligence 1928 str. 29.)

Dnes již pozvolně svítá. I Rádl píše: „Všichni to cítí, jak dnes zní útoky proti katolictví dutě, jak dovolávati se kostnické hranice jest přežitkem... Protikatolická ideologie jest mrtva, ... ale kde je ideologie nová?" (l. c. str. 30.) Výchovou mnoho a mnoho lidí připraveno o víru a tím o pevný, ucelený názor světový a životní, avšak ničím nebyl tento názor nahražen. Žádný učenec nemohl s dobrým svědomím prohlásiti, že křesťanský názor byl nahražen novým a cennějším, který spočívá na neochvějných vědeckých základech. „Moderní doba," praví Rádl, „dostala se do paradoxního stavu, že ve jménu vzdělanosti odsuzovala to, co vzdělanost umožnilo, co bylo vlastním jejím základem i historickým i myšlenkovým (totiž křesťanství). A došla nakonec, kam dojít musila, ke krisi inteligence... V tom smyslu je krise inteligence důsledkem vzpoury proti Bohu. Nová doba nepochopila ve svém zaslepeném zaujetí pro věci tohoto světa, že slova Ježíšova: co platno člověku, kdyby celý svět získal, na duši však zkázu utrpěl, nejsou jen pro kazatelny a modlitebny, ale že na nich, jedině na nich lze stavěti i umění, literaturu i vědu. K této zásadě jest se nám vrátiti." (l. c. 38.)

LITERATURA.

Zpět ke křesťanství, a to pravému křesťanství, tak dlouho posmívanému. Najdou však všichni, jichž se to týká, správnou cestu k cíli? Kolika lidem zatarasí cestu k cíli zaujatá literatura! Kolik lidí hledá poučení o Církvi katolické jedině u jejich nepřátel! Co bychom soudili o člověku, který by radil Němcům, aby se o českém národě orientovali spisy jeho nepřátel? Kdyby někdo na základě takových spisů pronesl svůj úsudek o našem národě, kdo by jej měl vážně brát? „Uznal by protestantský theolog katolického theologa za kompetentního soudce nad svým učením?" táže se Krejčí. (Česká Mysl 1912, str. 277.) Co se však velmi často stává, když se jedná o Církev katolickou? Z jakých pramenů čerpají mnozí poučení o její nauce? Převážná většina spokojila se tím, co našla v knihách vyložených nepřátel Církve katolické. — I zaujatý člověk musí uznati, že správný názor o Církvi katolické můžeme najíti jedině u opravdového katolíka, který zásady své Církve v životě svědomitě vykládá.

VĚDA A VÍRA.

Odvádí snad věda od víry? — William Thomson (lord Kelvin), jeden z největších fysiků nové doby, prohlásil r. 1903 ve veřejném shromáždění v Londýně: „Věda nutí mne, abych uznal tvůrčí a řídící sílu.“ Když byl pro tento projev v „Times“ napaden, odpověděl v časopise „Ninetcenth Century“ následovně: „Nemohu připustiti, že vzhledem k původu života přírodověda tvůrčí síly ani neuznává ani nepopírá. Přírodověda tvrdí, že je tvůrčí síla.... Vědecké myšlení je nuceno, aby uznalo ideu tvůrčí síly... Nebojte se býti nezávislými mysliteli. Myslíte-li dosti silně, budete vědou nuceni k víře v Boha, která je základem všech náboženství. Shledáte, že věda není nepřítelkyní, nýbrž pomocnicí pro náboženství.“

Důkladné, nepředpojaté studium aspoň nejdůležitějších pramenů, poučujících o víře katolické, přivedlo již nejednoho nepřítele Církve k pravé víře.

PUD PO VĚDĚNÍ.

Katolická víra se nemusí obávati vědeckých výsledků. Každý věřící má si vždy vážiti. Jesuita Přibilla je přesvědčen, že právě pud po vědění je „nejistějším a nejlepším vůdcem k Bohu a Církvi. Když katolík vidí v pokroku vědy nebezpečí pro své náboženské přesvědčení, pak vězí příčina buď v nedostatku bohoslovecких poznatků, nebo v přeceňování vědeckých theorií... Každá pravda, ať přichází odkudkoli, je zvěstí věčného světla. Jak by se jí měl katolík obávati? Čím více je přesvědčen o božském původu své víry, tím víc ho bude vyznamenávat volný, otevřený smysl pro skutečnost věcí. Bude jak přítelem pravdy, tak i přítelem vědy. Avšak při tom nepřehlédne, že pyšným jménem vědy kryje se též mnoho nicotného zdání, a že žula jeho Církve zaručuje zcela jinou jistotu než lehký písek stále se měnících domněnek. Tak může klidným zrakem pozorovati náraz vln proti skále Církve, neboť ví, že jí nepřemohou. (Pribilla, Kulturwende u. Katholizismus 1925, 62., 63.)

VLÁDA ROZUMU.

Byla doba, kdy četní filosofové měli pro každou víru jen posměch. Kde byla víra, tam byla dle jejich mínění jen tma a zpátečnictví, tam nebylo žádného pokroku. Víra byla moderního člověka nedůstojná, jen rozum a jeho nevývratné důvody měly rozhodovat. Uskutečnil se tento záměr? — Upřímní učenci odpovídají záporně.

Sv. Klement Hofbauer říkával: „Kolik musí člověk věřiti, aby nevěřil!“ Ti, kteří se přidržují materialismu, věří bez důkazů, ano proti rozumu, že všecko jest jen hmota. „Každý, kdo nevěří Církvi“, praví Döllinger, věří člověku, buď jinému, jehož domnělou autoritou se dává vésti a svésti, aby přijal za pravdu mínění nebo pojem mínění, a to jest nedůstojné otroctví ducha, anebo věří sobě, asi tomu smyslu, který vkládá do Písma svatého“. Co nacházíme mimo Církev? Döllinger na to odpovídá: „1. Stálé hledání, stálá volba, pochybování, svévolné přijetí a zavržení s heslem: Neustále, neúnavně pátrej, pochybuj, až se ti srdce v zoufalství zlomí; 2. soběstačná, pýšná důvěra ve vlastní libovolně přijaté mínění a tvrzení a sebeuspokojení tím, co bylo náhodou vymyšleno, což má svůj důvod buď v oné pýše nebo v duševní lenosti a lhostejnosti; 3. slepá, nerozumná oddanost ke tvrzení jiného člověka. — Všechno to není víra, nýbrž blud.“

BOŽSKÁ AUTORITA.

Autorita Církve není lidskou autoritou. Podle jejího zakladatele je její autorita božskou. Jesuita Chr. Pesch píše o tom: „Kdyby papež a biskupové řekli: „Podrobte se našemu vědění a našemu vedení, protože jsme nejučenější a nejhlubší myslitelé světa," pak bychom jim mohli právem odvětit: ‚Jste právě tak lidé jako my, a čím více si osobujete právo, neomylně soudy pronášet, tím nedůvěřivěji vystoupíme proti vám a tím kritičtěji budeme zkoumati vaše výroky!' Avšak Církev nedovolává se své lidské vědy a moudrosti; nežádá žádného podrobení pod lidskou autoritu jako takovou. Chce nám jenom božskou zvěst přinést a opírajíc se o božskou plnomoc, zaslíbení a osvědčení chce býti uznána jako poslána od Boha. Žádá tedy po nás podrobení se v l i v u B o ž í m u a její vlastní nauce jen potud, pokud nám z rozkazu Božího předkládá a vysvětluje božské zjevení."

BUĎ ANEBO.

Známý konvertita C h e s t e r t o n řekl: „Evropa se buď vrátí k víře, nebo zanikne."

Profesoru H i l t y m u psal starokatolický biskup Herzog o svých pesimistických náladách.

jež se ho zmocňovaly při každém pomyšlení na „ohromnou a stále rostoucí moc římského katolicismu". V dopise čteme význačná slova: „Člověk je buď katolíkem nebo ničím," řekl mi jeden volnomyšlenkář, který se v rozhodujících otázkách stále a stále zastával katolíků, t. j. římských a dle jeho mínění jedině legitimních. Tak myslí dnes miliony." —

Veliký anglický konvertita Newman, který i u nekatolíků požívá veliké vážnosti, prohlásil po bedlivém studiu, že otázka náboženská, promyšlená do vší krajnosti, vede k dilematu: buď katolicismus neb atheismus.

NEJJISTĚJŠÍ CESTA.

O jednom konvertitovi se vypravuje, že plně uznával pravdu Církve katolické, ale přece se nemohl odhodlat k rozhodnému kroku. Kněz, jemuž na tom záleželo, aby jej co nejdřív do Církve přijal, dal jemu radu, aby aspoň týden žil na zkoušku jako katolík, aby vykonával předepsané modlitby, obcoval nábožně mši sv. a co nejsvědomitěji se varoval hříchu. Týden uplynul, a konverse se stala skutkem. Život podle víry a svědomité užívání pramenů milosti vyjeví teprve pravý význam a krásu Církve katolické. —

Ježíš řekl: „Bude-li kdo vůli jeho (t. j. Boží) činiti, pozná o tom učení, je-li z Boha, čili já sám od sebe mluvím.“ (Jan 7, 17.)

Pravdu celou pozná jen ten, kdo životem svým v ní stojí. Stojíte před dómem svatovítským, můžete z venku poznati krásu jeho barevných oken? To není možné. Zdají se vám jen směsí šedých odstínů. Vstoupíme-li však dovnitř, jsme oslněni krásou jejich barev a forem.

Tak je to s Církví. Kdo nestojí v ní, nemůže jí oceniti. Nejméně její pravou hodnotu pozná ten, kdo se staví nepřátelsky proti Církvi.

ZÁVĚR.

Laik De Maistre píše ve svém díle o papeži, které udělalo svého času veliký rozruch mezi vzdělanci ve Francii, o Církvi: „Ó svatá Církev římská! Dokud mi zůstane řeč, budu jí užívati, abych tě velebil. Budiž pozdravena nesmrtelná Matko vědy a svatosti, salve magna parens (zdráva buď, velká Rodičko). Šířila jsi světlo až k nejzazším končinám zemským všude, kde vládcové nekladli tvému vlivu žádných překážek v cestu, a často i přes tyto překážky udělala jsi konec lidským obětem, barbarským a ohavným zvykům, smutným předsud-

kům a noci nevědomosti. A všude, kam tvojí věrozvěstové nemohli proniknouti, schází něco v lidském vzdělání. Velicí mužové patří tobě. Magna virorum (Slavná velikými muži). Tvé nauky očišťují vědu od jedu pýchy." (Vom Papste II. 214.)

Sv. Augustin praví: „Kolik kdo miluje Církev Kristovu, tolik má Ducha svatého."

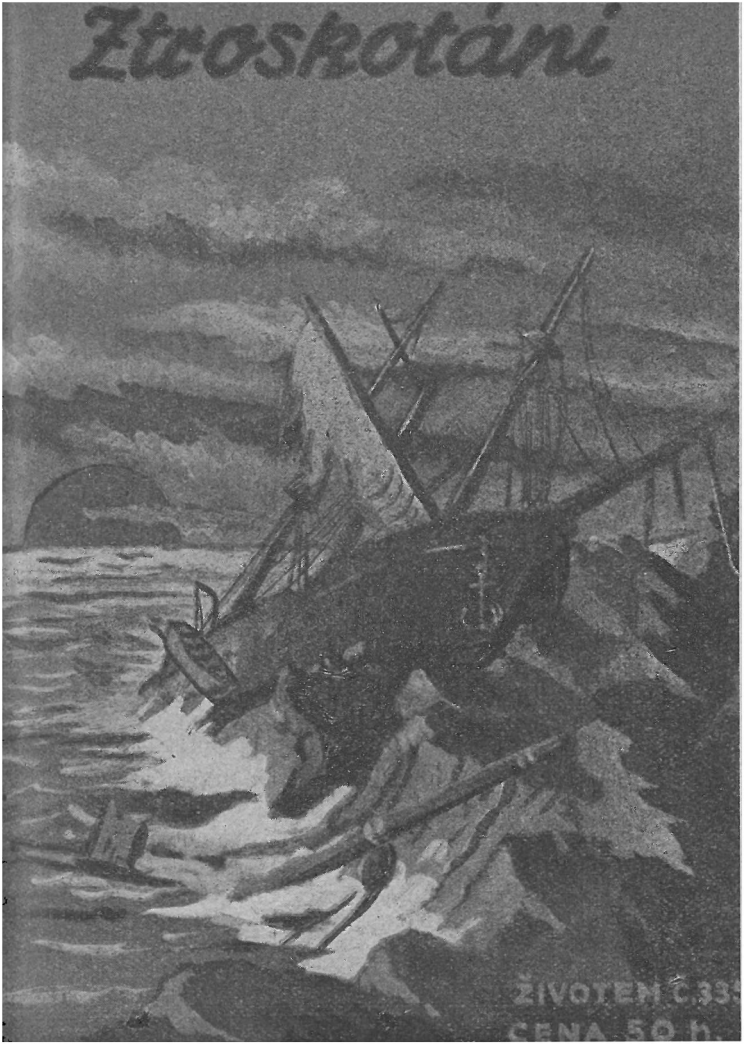
*

Látka k této brožurce byla vzata z knihy Dr. Jos. Vrchovecký, Církev a nová doba (Nákl. Matice Cyrilometodějské v Olomouci 1932) a

M. Laros, Kathol. Glaube, waser ist und waser nicht ist. (1939.)

Imprimi potest. Pragae, die 10. Octobris 1939. P. Franciscus Suchomel, C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat P. Emanuel Mysliveček, C. Ss. R., censor ex officio. Imprimatur Nr. 15564. Olomucii, 14. Octobris 1939. Dr. Joannes Martinů, Vicarius generalis.

„ŽIVOTEM". Úvahy náboženské, výchovné a sociální. Vychází ve Frýdku dvakrát v měsíci. Cena jednoho sešitu 50 hal. 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 K. Číslo poštovního účtu šekového v Praze 303.183. — Vydavatel Exerciční dům ve Frýdku. Telefon č. 38. — Řídí R. Schikora C. Ss. R., Mor. Ostrava. — Odpovědný redaktor R. Schikora C. Ss. R. — Tiskla Typia, Mor. Ostrava, Těšínská 21.

Ztroskotání
ŽIVOTEM Č.33
CENA 50 h.

SVĚTLÉ POZADÍ.

Na temném pozadí vyniká světlá postava a naopak. Mnohý, který opustil Církev, si neuvědomil svůj čin. Proto snad ani necítí touhy po návratu. Kdo nezná žízně, toho neobčerství pramen. Proto vyslovil Ježíš své „běda" sytým, neboť nemají hladu, a své „blahoslavení, kteří lačnějí a žíznějí po spravedlnosti, neboť oni nasyceni budou". (Mt. 5, 6.)

Exerciční dům ve Frýdku vydal list na památku sv. křtu, o jehož obsahu by každý pokřtěný měl znovu a znovu rozjímati. Stojí tam: „N. N. byl... na křtu svatém dobrotou milosrdného Boha a Jeho nevyzpytatelné Prozřetelnosti vyvolen a povolán za dítě Boží. Zrozen z Boha znova se zrodil z vody a Ducha svatého, obdařen Božím životem, obnoven podle vzoru Božího v bratra Ježíše Krista, povýšen za chrám Ducha svatého, proměněn v úd Těla Kristova, narouben jako větev na jeho svatý vinný kmen, přijat mezi lid svatý, královské kněžstvo, Boží rod synů a dcer Božích, obdržel bílé roucho milosti posvěcující. Nyní jest úděm Církve Boží, svaté, katolické Církve."

DÍTKEM BOŽÍM.

Sv. král francouzský Ludvík († 1270) byl pokřtěn v zámecké kapli v Poissy a v remešským dómě korunován na krále. Ale ve větší lásce měl onu kapli než dóm remešský. Říkával: „V zámecké kapli jsem se stal dítkem Božím, v dómě jsem se stal králem. Ale hodnost dítka Božího je nesmírně větší než hodnost královská. Královskou hodnost mi vezme smrt, ale hodnotou dítka Božího dosáhnu věčné blaženosti."

„Vizte, jakou lásku Otec nám prokázal, abychom dítkami Božími sluli; a my jsme jimi. .... Miláčkové, nyní jsme dítkami Božími, a ještě se neukázalo, co budeme. Víme však, že když se to ukáže, budeme podobni Jemu, neboť budeme Ho viděti tak, jak jest." (1. Jan 3, 1—2.)

BOŽÍ ŽIVOT.

Jsme znovuzrozeni. (Tit. 3, 5.) Dejme tomu, že by se nějakému učenci podařilo sestaviti zrnko pšeničné až do nejjemnějších podrobnosti, víme předem, že něco tomuto zrnku bude scházeti — život. Dáte-li takové umělé zrnko do země, rozpadne se. Dáte-li však živé zrnko do země, klíčí, roste a přináší ovoce. Takový roz-

díl, jako mezi živým a neživým zrnkem, jest mezi člověkem v milosti Boží a člověkem bez milosti. O člověku, který ztratil milost Boží, platí slovo Janovo: „Máš jméno, jakobys žil, ale jsi mrtev.“ (Zjev. 3, 1.)

CHRÁM DUCHA SVATÉHO.

„Nevíte-li, že jste chrámem Božím, a že Duch Boží přebývá ve vás? Kazí-li někdo chrám Boží, toho zkazí Bůh; neboť chrám Boží jest svatý, a tím jste vy.“ (1. Kor. 3, 16. 17.)

Představte si, jak za války mnohý chrám byl zničen. Granáty rozbily krásná barevná okna. Sochy jsou zničeny, oltáře zbořeny, obrazy roztrhány, lavice spáleny. A na konec z chrámu udělají kotírnu; — hle, slabý obraz duše, která si nevážila milosti posvěcující.

VINNÝ KMEN.

Ježíš praví: „Já jsem vinný kmen... Jako ratolest nemůže nésti ovoce sama od sebe, nezůstane-li ve kmeni, tak ani vy, nezůstanete-li ve mně.“ (Jan 15, 1. 4.)

ÚD TĚLA KRISTOVA.

Jedna ze základních pravd křesťanství jest: „Vy jste tělem Kristovým a údy jeho podle údělu.“ (1. Kor. 12, 27.) „Všickni jste jeden v Kristu Ježíši.“ (Gal. 3, 28.) „Kristus je hlavou těla Církve.“ (Kol. 1, 18.)

NEJVĚTŠÍ NEŠTĚSTÍ.

Co se stalo, odloučil-li se kdo od Církve? — Ratolest se ulomila. Co s ní? Ježíš odpovídá: „Jestliže kdo ve mně nezůstane, vyvržen bude ven jako ratolest; i uschne a seberou ji a vrhnou na oheň a bude hořeti.“ (Jan 15, 6.) — Co se stane s údem, odděleným od těla? Nemá života. Propadá rozkladu.

JAK K TOMU DOŠLO?

„Blud o jakékoliv věci vzniká a šíří se nedostatečným poznáním věci.“ (Pospíšil, Filosofie I., 96.) Je-li poznání Církve podvázáno, nemohl-li rozum předložiti vůli dobro a požehnání a krásu Církve, vůle po ní netouží, nebylo jí předloženo dobro, proto nezná jeho ceny. O nepoznanou hodnotu člověk nemá zájmu, je mu lhostejnou, neváží si jí, a má-li

ji, snadno se jí zřekne a snadno se přesvědčí, že lze se bez ní obejíti. Tak opustí katolík snadno svou Církev, když toho o ní mnoho nevěděl.

Pascal praví v 19. kapitole Myšlenek: „Čeho se člověk nejvíce musí báti, není vědění nepřátel náboženství, nýbrž toho, co nevědí, nebo toho, o čem se domnívají, že vědí."

Pius XI. prohlašuje úvodem ke své konstituci: Deus scienciarum Dominus (Bůh vševědoucí Hospodin): „Katolické náboženství nebojí se pronásledovatelů, kteří je mohou jen slávou mučednickou věnčiti, nebojí se bludů, které vedou k důkladnějšímu poznání a ozřejmění pokladu posvátné nauky, ale bojí se jen jednoho: neznalosti pravdy; ono jest přesvědčeno, že odpůrcové, budou-li se upřímně snažiti poznati jeho zákony a jeho důkazy.... rozhodně mu nebudou zlovolně nepřátelskými, jak to již v 2. století prohlašoval Tertulian o nepřátelích křesťanstva: „Přestávají nenáviděti, jakmile přestávají neznat."

BĚDA SVĚTU PRO POHORŠENÍ.

Básník Grillparzer vypravuje, jak svou víru ztratil: Když mladý František ještě studoval na gymnasiu, pozval otec jednou několik přátel ke stolu. Po obědě si sedli do světničky mladého studenta, který nepozorovaně se-

656

děl v koutečku. Popijeli víno a besedovali v nejlepší náladě. Najednou pozdvihl otec svou sklenici a řekl: „Těšme se, pokud jsme spolu. Kdo ví, zdali na onom světě se ještě budeme těšiti." Jeden z přátel odpověděl: „Kdo ví, zdali vůbec je něco po smrti." V tom okamžiku spatřili mladého studenta a začali mluviti o něčem jiném. Ale bylo pozdě. V srdci chlapce zničili víru. Později sám se přiznal: „Od této doby započaly nejsmutnější dny mého života."

Z TISKU ŽIVOT A SMRT.

Tisk jest nejdůležitější kulturní složkou, formující názory na život. Z tisku lze čerpat život i smrt. Na papíře bojuje nebe i peklo. Tisk, nepřátelský Církvi, naplnil mysli lidu předsudky a nepravdami, přivedl náboženskou lhostejnost a přeťal zvláště v řadách inteligence příslušnost k Církvi. Malá zbraň novin neb jedné knihy stala se zbraní pustošící. „Čtyři nepřátelské časopisy způsobí více škody než 100.000 mužů v otevřeném boji," pravil Napoleon. Biskup orleanský Dupanloup píše ve spise Atheismus a sociální nebezpečí: „Na tisk vznáším žalobu, že se propůjčil k tomu, aby bezbožectví šířil mezi lidem." (Hlouch, Problém odpadu 75.)

*

Sv. Jan píše: „Dítky, nikdo vás nesváděj... nevěřte duchu každému, nýbrž zkoumejte duchy, jsou-li z Boha, neboť mnoho nepravých proroků vyšlo na svět. Po tomto poznávejte Ducha Božího: Všeliký duch, jenž vyznává Ježíše Krista přišlého v těle, jest z Boha, a žádný duch, jenž nevyznává Ježíše, z Boha není." (1. Jan 4, 1—3.) Chtěje stručně připomenouti zlo bludu, praví: „Nikdo, jenž přestupuje a nezůstává v učení Kristově, nemá Boha." (2. Jan 9.)

Sv. Pavel viděl v bludech útok na tělo Kristovo. Proto varuje: „Nikdo vás nesváděj svévolně.... nedrže se hlavy (t. j. Krista), ze které celé tělo upravováno a spojováno jsouc klouby a svazy rostou vzrůstem Božím." (Kol. 2, 19.) — Galatské kárá: „Divím se, že tak rychle uchylujete se od Toho, jenž vás povolal v milosti Kristově, k „evangeliu jinému".... Avšak.... i kdyby anděl s nebe kázal vám proti tomu, co jsme vám kázali, buď proklet!" (Gal. 1, 6.) — Sv. Pavel je si vědom práva, které dal Kristus apoštolům, totiž vyloučiti ze společenství věřících vzdorné odpůrce pravdy. Proto Hymenea a Alexandra, kteří ztroskotali ve víře, „vydal satanu, aby se naučili nerouhati se." (1. Tim. 1, 18—20.)

Podobně jako apoštolé mluvili vůdcové prvních století křesťanských.

Klement Římský, třetí papež, píše Korintským: „Proč jsou mezi vámi rozkoly a boj? Zdaž nemáme jednoho Boha, jednoho Krista a jednoho Ducha milosti...? Proč roztrháváme a drásáme údy Kristovy a bouříme se proti vlastnímu tělu a jdeme ve svém šílenství tak daleko, že zapomínánme, že jsme společnými údy? Vzpomeňme Ježíše, Pána našeho. Řekl totiž (o svůdci): „Lépe by mu bylo, kdyby se nebyl narodil, než že i jednoho z mých vyvolených pohoršil.“ „I váš rozkol jich mnoho zkazil... všechny nás uvrhl v zármutek.“ (Ep. I. ad Cor. 46.)

Sv. Irenej, žák sv. Polykarpa, žáka sv. Jana apoštola, píše 5 knih proti bludům. Jeho soud nad bludaři a rozkolníky působí jako ostrý meč. Podle něho rozkolníci nemají účasti na Duchu Božím.

Sv. Cyprian psal o rozkolu slova, která zpečetil mučednickou smrtí. „Kdokoliv se od Církve odloučil... jest zbaven zaslíbení, daných Církvi a nedojde odměn Kristových... Nemůže míti Boha Otcem, kdo nemá Církev matkou. Zdaž se mohl kdo zachrániti, byl-li mimo archu Noemovu, a zdaž kdo unikl, byl-li mimo Církev Boží?“ Napomíná Pán

a praví: „Kdo není se mnou, proti mně jest, a kdo se mnou neshromažďuje, rozptyluje...", kdo shromažďuje někde vedle Církve Kristovy, ten rozptyluje Církev Kristovu. Kdo nezachovává této jednoty, nezachovává zákona Božího, nezachovává víry v Otce a Syna a Ducha svatého, nemá života ani spasení." (Dle unitate Eccl. c. 6.) — Cyprian předpovídá vnitřní rozkol těch, kdo se od Církve odloučili: „Jak se bude moci s někým shodnouti, kdo nedovedl zůstati v těle samé Církve a s veškerým bratrstvím? Jak se budou moci dva neb tři spojiti ve jménu Kristově, když, jak známo, se odloučili od Krista a jeho evangelia? Vždyť ne my od nich, nýbrž oni od nás se odloučili." (ML. 4, 524.) — „S Bohem nemohou zůstati, kdož nechtěli zůstati s Církví Boží..., takový člověk se může dáti usmrtiti, ale korunován býti nemůže", t. j. nemůže dojíti slávy mučednické. (M. L. 4, 527.)

Sv. Jan Zlatoústý praví: „Děliti Církev není menší hřích, než padnouti do bludu. Chvěji se hrůzou; pravím-li Zpoličkujte mne! a hle, vy trháte Pána a nepojímá vás hrůza, drásáte údy Pána a to vás neděsí?" (Hom. XI. in ep. ad Ept. MG. 62, 87.)

Sv. Augustin praví: „Člověk, žijící mimo katolickou Církev, může míti všecko, kromě spásy. Může uctívati Svátost, zpívati aleluja, odpovídati amen, může uchovávati evangelium,

může míti a hlásati víru ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého, ale nikde nenajde spásy, leč v katolické Církvi." (ML. 43, 695.)

Sv. Fulgentius mluví o těch, kdož byli platně pokřtěni mimo katolickou Církev: „Museji se vrátiti do Církve..., aby ve společenství katolickém dosáhli věčného života, jehož nikdo dosáhnouti nemůže, kdo i se svátostí křtu zůstane mimo Církev." (ML. 65, 692.) „Co ti pomůže, vyznáváš-li Boha..., pak-li se Církvi rouháš." (ML. 37, 1140.)

*

DOPIS Z VĚZENÍ.

„Znám rodinu, která žila v pokoji. Nebylo různic; všecko bylo v pořádku, protože rodiče i děti věřili v Boha a v desatero Božích přikázání. Jednoho dne dostal otec práci v továrně a pracoval s mnohými dělníky. Když tito viděli, že věří v Boha a uctívá Pannu Marii, posmívali se mu den co den. To působilo na otce, že ztratil víru, a pak klel pokaždé, když slyšel zvoniti „Anděl Páně". Jednou přišel domů rozmrzelý z práce. Již se stmívalo. Viděl své nejmladší dítě se modliti před spaním. Rozhněval se, udeřil dítě a hodil jej matce k nohám. Od tohoto večera nebylo pokoje v oné rodině. Satan se stal pánem v onom domě. Ono dítě se

později stalo zločincem. Toto dítě jsem já. Sedím v žaláři, rodiče mi umřeli a žádný člověk na světě se nestará o mne."

VYZNÁNÍ PŘED SMRTÍ.

Strauss, který popíral Božství Ježíše Krista, psal na sklonku svého života: „Nejcitelnější rána, která je spojena se ztrátou víry křesťansko-církevní, je ztráta víry v prozřetelnost. Člověk je bezmocně postaven do nesmírného stroje vesmíru, jehož železná ozubená kola se točí, jehož kladiva padají, a každý okamžik se může státi, že tě kolo zachytne a roztrhá, že tě kladivo rozdrtí. Tento pocit bezmocnosti je opravdu děsný."

LÉKAŘ.

Lékař pro nervové choroby J. G. Jung řekl v přednášce ze své dlouholeté zkušenosti: „Mezi všemi mými pacienty staršími než 35 let není ani jeden, který by nebyl zápasil s problémem náboženským. Ano, každý z nich trpěl tím, že ztratil, co každé živé náboženství dává svým věřícím; a nikdo z nich se neuzdravil, kdo se nevrátil zase k náboženství."

*

CESTY ZPĚT K BOHU A JEHO CÍRKVI.

Nedaleko amerického břehu ztroskotala malá nákladní loď. Po dlouhém, zoufalém čekání byli ztroskotanci zachráněni jinou lodí. První slova zachráněných byla: „Vody! Máme žízeň!" Kapitán se tomu velice divil a tázal se: „Nevíte, kde jste byli?" — „Ne. Proč?" — „Byli jste u ústí řeky Amazonas. Plujete v sladké vodě. Stačilo jen vytáhnouti ruku a nabrati, kolik jste chtěli. A vy byste skoro byli žízní zemřeli!"

Mnohá duše žízní po Bohu a jeho milostech a neví, že Bůh jí je tak blízko. Duše tvá žízní po pravdě: Slyš slovo Boží, čti slovo Boží! — Žížníš po milosti Boží, — modli se!

„ZDA-LI JE BŮH A VĚČNOST."

Albert de Mun byl na zpáteční cestě z vojenské expedice se svou kolonou uprostřed africké pouště. Žízeň a horečka trápila jeho vojáky. Nemocní čekali na pomoc nebo na smrt. V jedné těchto hrozných nocí to bylo, když ze stanu umírajícího zazněl výkřik, napřed hlasitě, pak tišeji a tišeji: „Chtěl bych vědět, zda-li je Bůh a věčnost!" Hrabě de Mun slyšel tento výkřik, přistoupil k umírajícímu, dal mu odpověď a připravil ho na věčnost. V této noci uzrálo jeho rozhodnutí: věnovati svůj život těm nesčíslným, kteří nevědí, — „zda-li je Bůh a

věčnost". Opustil vojenskou dráhu a brzy potom založil první vzdělávací kroužky mezi katolickými dělníky.

*

„Poloviční pravdy jsou nejčastěji matkami nejnebezpečnějších bludů." (Kreiten.)

*

Nerozhodnost je největší nemoc.

*

Bůh není s polovičatými.

*

Kdo Bohu patří na polo, patří ďáblu celý.
(Lidová moudrost.)

*

PŘÍKLAD DÍTĚTE.

Louis Venillot, známý spisovatel, vypravuje, jak sám, bez víry a nerozhodný žil po boku své zbožné manželky, které ve výchově dětí ponechal úplně volnou ruku. Nejmladší

chlapec se měl připraviti k prvnímu sv. přijímání. Byl to chlapec divoký a neposlušný, který svým rodičům způsobil již mnoho mrzutostí. A hle, v týdnech přípravy se dítě úplně proměnilo, chlapec se stal poslušným, laskavým, obětavým. S údivem pozoroval otec tuto změnu. A když dítě konečně v poslední den před sv. přijímáním předstoupilo před otce a prosilo, aby s ním šel k sv. přijímání, otec neodolal: začal u něho nový život z přesvědčení víry.

*

POMOCNÍCI.

Jak kdosi našel Krista.

Onen „kdosi" byl bohatý mladý pán, který sebe považoval za tak inteligentního, že pro něho Bůh byl odbytou veličinou. Nanejvýš, že měl úsměv plný povýšenosti pro takové přežitky, jakými jsou Bůh, víra, věčnost, nebe.

A ten musel sfárati do šachty, aby v jejích hlubinách opět našel Boha.

Jedou, jedou dolů. On se starým, poctivým horníkem, mužen plným víry. A čím hlouběji se dostali, tím větší teplo sálalo se všech stran na ně.

„Jeje, je zde ale teplo," povzdychl si mladý pán. „Prosím vás, já bych rád věděl, jak daleko odsud ještě je do pekla!"

A dobrý horník na to: „Přesně vám to nepovím, pane, ale tolik vím, že utrhne-li se lano, za minutu tam bezpečně budete!"

A tato z upřímného srdce jdoucí poznámka přivedla onoho mladého pána zpět k Bohu.

„Efeta, otevři se," neřekl Spasitel jen jednou... (Fr. M. Horák.)

*

V kterémsi svém adoračním kázání uvedl strahovský ndp. opat dr. Method Zavoral následující případ: V nemocnici setká se s řeholní sestrou-ošetřovatelkou mladý lékař, takto neznaboh. A povídá jí: „Sestřičko, tak je mi vás líto — představte si jen, jak vy budete zklamaná až umřete a seznáte, že není ani Boha ani věčnosti ani nebe ani pekla!"

A řeholnice mu na to odpověděla: „Pane doktore, jaképak zklamání? Nebude-li nic, pak mne nic nemůže zklamati — ale představte si jen svůj úžas, až vy umřete a seznáte, že je Bůh, věčnost, nebe i peklo!"

Takovou odpověď lékař onen nečekal...

A po letech ještě toho všeho vzpomínal. A těch několik slov jej přimělo k tomu, aby se smířil s Bohem. (Fr. M. Horák.)

*

Takřka sto let byl obchod v držení téhož rodu. Na průčelí obchodního domu pyšnil a pyšní se nápis — „Založeno 1844". A dobře se jim vedlo, všem majitelům.

Až najednou se to obrátilo. Nešťastná kalkulace s dodávkami do ciziny. Veliké ztráty v důsledku konkursů a vyrovnání na trhu domácím. Vedle starého obchodního domu vyrostly konsumy, kapitálově mnohem silnější. Pak přišla do toho ještě nějaká nemoc. Urputný, leč zoufalý a bezvýsledný boj o bytí to byl. A skončil prodejem domu i obchodu v dražbě. A jiný člověk se nastěhoval do starého domu.

Poslední majitel ten, který o vše přišel, je starý pán, který za tučných a úrodných let o Pána Boha a kostel vůbec nestál. Na takové věci „nebylo kdy". Jakpak také? Obchod bez něho byl přece nemyslitelný! A z chození do kostela nekoukají prý tisícovky.

Nyní, na stará kolena, když přišel o vše, co měl, živí se agenturou. Máslo, rybičky, uzeniny a sýry, vše to zprostředkuje a dodává on. Při veliké konkurenci je to velmi těžké živobytí. Má se ohánět více než dosti. Aby aspoň nějakou korunku vydělal. Ale takřka denně vídávám jej v kostele a v neděli bývá těsně pod kazatelnou a naslouchá slovu Božímu, aby ani jedinké mu neušlo...

Mluvím s ním.

„Léta letoucí nebyl jsem tak spokojený a šťastný jako nyní. Přišel jsem o všechno a našel jsem Boha. A netušíte, jaký mír se ve mně rozhostil. Nesmírný. A tak jaksi bez obav zírám budoucnosti vstříc. Bůh dal, Bůh vzal, budiž jeho jméno pochváleno a jemu vše poručeno!"

Pozbyl vše — ale Boha našel.

(Fr. M. Horák.)

*

Cože? Pan odborný učitel X. u svatých svátostí? Vždyť to je událost!

Mluvím pak s ním. A on mi sděluje, že jede na operaci. Velmi nebezpečnou a nejistou, ba, dá se od ní předpokládati, že, nebude-li vyšších, nadzemských vlivů a jejich pomoci, že vše dopadne špatně.

„Víte, Pán Bůh každého najde. Léta letoucí jsem se nemodlil. Až před třemi lety jsem zase začal a od té doby jsem se svědomitě modlíval, ráno i večer a nejednou přes den. I na mše svaté jsem zase začal choditi, docela pravidelně. Nemoc, utrpení a smrt matčina a vzpomínky na dětství vrátily mi zase víru.

A léta letoucí jsem nebyl u svatých svátostí. Co je zpovědníkovi do toho, jaký jsem? Nyní však jde o můj život. Jde o všechno. Víte, je to pohodlné, žíti ve hříchu. Svědomí se utluče, ubíjí. Ale je to hrozné, žíti ve hříchu, když bolest nedopustí, aby se spánek snesl na víčka.

když bez konce připadá každá noc. A je to děsné, žíti ve hříchu, musí-li se počítati s možností, ba jistotou, že nastane za krátko smrt!

Věřte mi, nebyl bych býval dnes klečel u oltářní mřížky, nebýti toho, nemoc a bolest mi připomínaly ubohost a pomíjejícnost všeho lidského! Bolesti přivedly mne zpět k Bohu!"

(Fr. M. Horák.)

*

APOŠTOLÁT UTRPENÍ.

V nemocnici je pacient. Starý, upracovaný muž, který ve svém životě hodně strádal a se nastaral. Poctivě se s velmi četnou rodinou protloukal životem. Tvrdé, jako ze žuly, jsou jeho ruce, s nimiž mnoho pracoval, ale jež také často sepjal k modlitbě. Lékaři vědí, že to s ním nebude dlouho trvati. I on to tuší. Veliké je jeho utrpení, ale on je přesto šťasten. On stále vzpomíná utrpení Ukřižovaného. A svoje bolesti spojuje s Jeho bolestmi. Málokdy, že by růženec nedržel ve svých upracovaných rukou. Za bloudící a za trpící obětuje vše, co musí snášeti. Zejména za jednoho z bloudících, za svého nejmladšího syna, který vlivem špatné společnosti se dostal na scestí a dosud se nevrátil. Ale on, nemocný, neztrácí naději. On ví, že Někdo mocnější může přivoditi změnu. A aby se tak stalo

a aby vše bylo urychlené, trpí radostně, oddaně....

Minulou neděli přišel marnotratný syn za otcem do nemocnice. Vzkázali pro něho jeho sourozenci, poněvadž jim bylo řečeno, že se otec příští neděle již nedočká. Přišel takový nejistý, nesvůj. Bůh ví, jaké vzpomínky se v něm vynořily! Hodinu seděl u otce, dvě hodiny. Málokdy padlo nějaké slovo. Otec jen s námahou mohl občas pronésti nějakou větu. A syn zíral na vpadlé tváře jeho a na oči v horečce plápolající. Na upracované, scvrklé ruce, v jejichž prstech stále držel růženec. Růženec, který zná z dob svého dětství. Růženec nebožky maminky... Tak mnoho zapomenutého probudilo se v něm. Oživlo v jeho duši. A otec, ten se modlil a zase jen modlil. Za své dítě, za svého syna.

Když uplynula doba návštěv a zvonek nelítostně zval k odchodu, vstal syn těžkopádně se židle. Slzy mu stály v očích, když hladil otcovu horkou ruku.

„Tatínku, bude jinak se mnou. Věřte, bude. Budu jiným člověkem. Nikdy jsem se tolik od vás nenaučil, jako v těchto dvou hodinách..."

Nejistými kroky, se svěšenou hlavou a se slzami v očích vypotácel se syn. A s blaženým úsměvem, růženec křečovitě ve svých rukou, zíral za ním otec. Klidně může nyní umírati... Poslední svoje apoštolské poslání na této zemi splnil. Bože, díky Tobě za všecky bolesti...

Ona. Nemožný chudáček, se zkřivenými údy. A tak chudičká na statky tohoto světa.

Tím bohatší je na lásku. O svého synovce se stará, že by vlastní matka nemohla se lépe starati. Sdílí s ním chudobu čtyř zdí proletářského příbytku. Jeho bolesti jsou bolestmi jejími i jeho starosti, jeho radosti jsou radostmi jejími.

Jen jedna veliká, nesmírná bolest hárá jejím nitrem. On kdysi — odpadl. Jako student, mladistvý, nezralý, nerozumný ještě. A pro jeho obrácení a návrat vše by byla bývala učinila, i život by dala!

Pak bylo s ní zle. Upadla na náledí a zavezli ji do nemocnice. Tam ji nohu dali do pořádku nebo vlastně nepořádku. Když domněle již byla zahojena, bylo nutno, znovu ji zlomiti. Pekelné bolesti to musely býti!

Konečně se zase objevila v našem kostele. O holi se přibelhala. A dlouho, dlouho se modlila. —

Stisk ruky, slova politování, tak jsme se uvítali.

A ona s jasným úsměvem ve vyhublých tvářích mi povídá: „Co jsem vytrpěla? To už jsem zapomněla! A já jsem ráda, tak ráda trpěla, a všecko jsem obětovala za něho, aby mu Bůh dopřál té milosti, aby našel cestu zpět k Němu, aby se vrátil do Církve svaté. A netrpěla jsem

nadarmo a nemodlila jsem se bez užitku. Den co den chodívá již nyní na mši svatou, a on se vrátí, opravdu se vrátí!"

A slzy jasné jako démanty leskly se v jejích očích, slzy nezměrného štěstí, a úsměv hrál kolem jejích rtů, takový úsměv, že na něm byl patrný odlesk nebe.

A pak se plížila domů. Ona, která utrpení dovedla změniti v požehnání. Která vše vytrpěla, aby jediná duše byla zachráněna. Ona, která tak skvěle dovedla vyřešiti problém utrpení, problém, nad nímž ztroskotává tolik mužů a žen honosných jmen a domněle veliké inteligence. (Fr. M. Horák.)

*

NEODKLÁDATI.

Vogelsang byl původně protestant a jako student přítelem pozdějšího biskupa Kettelera. Dlouho již pomýšlel na to, vrátiti se do Církve, ale nemohl se odhodlati k rozhodnému kroku. Jednoho dne, když se probudil, uvažoval leže ještě v lůžku, jaké by to mělo následky, kdyby se stal katolíkem. Již zas chtěl z bázně lidské odložiti svou konversi, když najednou se zastyděl nad svou nerozhodností, vyskočil z lůžka a zvolal: „Teď ale konec s tou zba-

bělostí!" Připravil se na cestu, odejel ke svému příteli a odtud do Vídně, kde svůj návrat uskutečnil.

JEŠTĚ DNES.

Pozdější spolupracovník katolického čínského časopisu v Zikavej jménem Tšeu dlouhý čas se nemohl rozhodnouti ke křtu svatému, ačkoliv byl přesvědčen o pravdě katolického učení. Jednoho dne byl hostem u přítele souseda, který jako křesťan a tlumočník u francouzského konsulátu se těšil veliké vážnosti. Po obědě začal přítel: „Jak dlouho chceš ještě čekat? Kdy se vlastně dáš pokřtíti?" — „Dám se, ale chci ještě trochu počkati." — „Počkati, počkati! Dej pozor, nakonec se ti ještě stane jako císaři Kanghimu, který přes svoje přesvědčení odkládal se křtem tak dlouho až umřel jako pohan." „Ne, to se mi jistě nestane." — „Dobře, jsi tedy rozhodnut, že se dáš dříve neb později pokřtíti?" — „Ano." — „Proč tedy ne hned?" Energický apoštol nepopustil, přítel musel pokleknout a byl pokřtěn. Věc byla přednesena misionáři a když bylo zjištěno, že oba to mínili vážně, byl uznán křest za platný. Brzy přijal první sv. přijímání jako před ním jeho nejstarší syn a krátce po něm jeho mladší syn.

ZÁVĚR: VZKAZ MATKY DĚTEM VĚRNÝM I ZBLOUDILÝM.

(Podle knihy Hlouch, Problém odpadu.)

Věrní!

Varujte se odsuzování odloučených! I mezi nimi jest mnoho nepřekonatelné nevědomosti, které nelze viniti z úmyslné vzpoury proti Pravdě.

V odpadlých vizte spíše oběti nepřátel než své nepřátele. Mnohdy byly poměry silnější než lidé. Učte se od Krista: „Nevědí co činí", tak posuzuje i své největší nepřátele, (Lk 23, 34.) aby v nich vzbudil naději na odpuštění. Učte se od prvního papeže, sv. Petra! O provinění židů praví soucitně: „Vím, že jste to učinili v nevědomosti." (Lk. 3, 17.) Učte se od nynějšího papeže: „Jsme daleci toho, abychom, rozhořčeni křivdou nebo sklíčeni otcovským žalem, zaháněli a zavrhovali syny uboze zklamané a tak daleko bloudící od pravdy a spásy." (Quad. anno 52—3.) Toť ozvěna slov Pia IX.: „Budiž to daleko synů katolické Církve, aby kdykoliv a jakkoliv byli nepřátelskými k těm, kdož nejsou nikterak s námi spojeni těmitéž svazky víry a lásky, naopak, nechť se vynasnaží, aby jak jejich nemocným, tak chudobným a stiženým jakýmikoliv jinými útrapami poskytovali služby

lásky a pomoci, zvláště pak ať se vynasnaží, aby je vysvobodili vždy z temnoty bludů, v nichž nešťastně úpí a aby je přivedli ke katolické pravdě a k Církvi." (10, 8. 63.) Učte se od sv. Augustina, jenž, ač jest bleskem do bludů, jest zároveň pastýřem, jenž hledá bloudících donatistů, svých úhlavních nepřátel. Láska nesmí ztlumiti pravdy, pravda nezastře lásky. Bloudícímu volá: „Tebe ztraceného budu hledati; ať chceš nebo nechceš, učiním tak. I když mi při hledání tebe trní zraní tvář, protlačím se všemi úžinami. Vší silou, již mi Pán dává, prohlédám každý kouteček země, abych bloudícího zpět zavolal, ztraceného nalezl."

Ani katolíci chybami v minulosti, hříchy a nedokonalostmi v přítomnosti nejsou bez spoluviny, že rozkoly vznikly a že doposud trvají. Buďte jako krvinky zdravého organismu! Sbíhají se ze všech údů na poraněné místo, aby poraněný úd oživily a zachránily. Děkujte Bohu za milost, že jste údy Církve!

TI, KDOŽ BUDOU SVÁDĚNI K ODPADU!

Když přistoupí k vám pokušitel nebo utiskovatel s jidášským návrhem, abyste vystoupili z Církve, odpovězte vyznáním víry slovem Spasitelovým: Odejdi ode mne satane, neboť jest

psáno: „Pánu Bohu samému se budeš klaněti a jemu samému sloužiti.“ (Mt. 4, 10.) A k Církvi přilněte tím věrněji: „Ty matko má ode dnů mého dětství, má útěcho v životě, má přímluvkyně při smrti — ať jazyk mi přilne k dásním, kdybych pod tlakem pozemského lákání nebo proseb se měl státi zrádcem na svém křestním slibu.“ Vzpomeňte milionů těch, jež s radostí umírají za Církev. Apoštolští kněží, šlechetní otcové a matky volají k vám slova, jež řekl s vlhnoucím zrakem nesmrtelný O. Březina nedlouho před svou smrtí svému nejlepšímu příteli. Tehdy, kdy více než dříve zářilo tomuto velikánu Svítání na Západě, a kdy více než jindy vžíval se v Hudbu Pramenů, sevřel jeho ruce a pravil: „Co vám řeknu, přijměte jako mou poslední vůli... prosím vás, neopouštějte Církev.“

ZBLOUDILÍ.

Ke zbloudilým, zvláště těm, kdož víru úplně ztratili, přichází Matka, zahalená v nevypravitelný smutek; i když mnozí z nich jdou proti ní s nenávistí, ona jde k nim se zbraní své lásky, modlitby, odpuštění.

Slyšte její úpěnlivé volání: Ut omnes unum sint, aby všichni jedno byli! Rozpomeňte se

na bohatství pravdy a milosti, jež jste opustili, pohleďte, jak vás vyssává bída! Jde o vaše spasení. Mimo Církev není spásy! Pojďte s písku na Skálu Kristovu-Petrovu, s vyschlých úhorů na zelené pastvy, od nezdravých cisteren k pramenům vody živé! Nechtějte zůstati vyschlými kostmi, když máte býti živými údy. Sv. Otec vás zve k návratu: „... se vší láskou, jaké jsme schopni, zveme je, aby se vrátili do mateřského lůna Církve... Kéž by se vrátili a kéž by tam stanuli, kde jest jejich vlastní místo." (Quadr. anno 53.)

Milost Boží, již prorokem ohlášená, jde vám v ústrety:

„Aj, já vyhledám ovce své a ujmu se jich.
Jako se ujímá pastýř stáda svého,
když jest uprostřed ovcí rozptýlených,
tak ujmu se svých ovec a vysvobodím je ze všech míst,
kam v den oblaku a mrákoty rozptýleny byly...
Na pastvách nejlepších pásti je budu;
na vysokých horách Israelových budou pastvy jejich;
tam odpočívati budou na bylinách zelených..."
(Ez. 34, 11. 12. 14.)

Na všecky vás myslí Bůh a všechny vás vyhledá:

„Co se bylo poztrácelo, shledám,
co bylo rozptýleno, zase přivedu,
co polámáno, obváži,
co mdlého, posilním."

(Ez. 34, 16.)

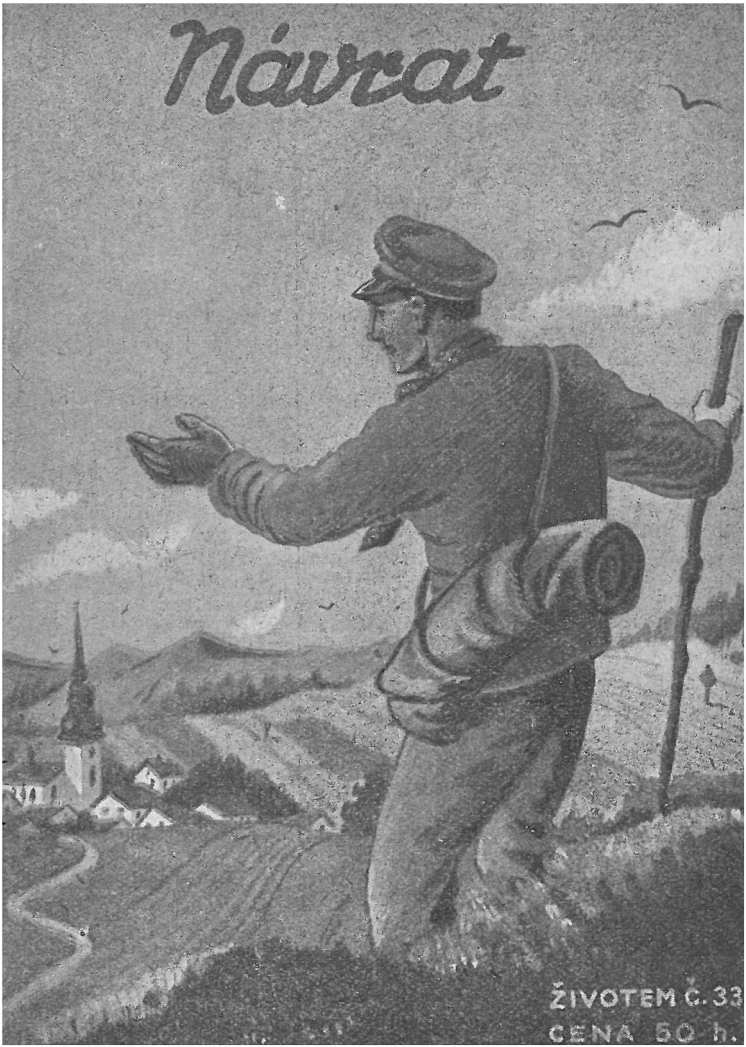
Vrátí-li se všichni, nastane u nás kýžená Unie vlasti na Skále Unie víry a splní se slib Hospodinův, daný lidu vyvolené země a v něm i naší zemi a jejím obyvatelům:

„A nebudou již za kořist národům...
aniž bude jim dále snášeti pohanu národů,
ale zvědí, že já, Hospodin Bůh jejich, jsem s nimi,
a oni, dům Israelův, že jsou lid můj."

(Ez. 34, 28. 29. 30.)

Imprimi potest. Pragae, die 10. Octobris 1939. P. Franciscus Suchomel, C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat P. Emanuel Mysliveček, C. Ss. R., censor ex officio. Imprimatur Nr. 15564. Olomucii, 14. Octobris 1939. Dr. Joannes Martinů, Vicarius generalis.

„Životem." Úvahy náboženské, výchovné a sociální. Vychází ve Frýdku dvakrát v měsíci. Cena jednoho sešitu 50 hal. 24 sešitů jeden ročník. Předplatné na celý ročník i s poštovným 13 K. Číslo poštovního účtu šekového v Praze 303.183. — Vydavatel Exerciční dům ve Frýdku. Tel. čís. 38. Řídí R. Schikora C. Ss. R., M. Ostrava. Odpovědný redaktor R. Schikora C. Ss. R. Tiskla Typia v Moravské Ostravě, Těšínská ulice 21.

Návrat
ŽIVOTEM Č. 33
CENA 50 h.

Napsala Dr. Amalie Svobodová:

NEPOKOJNO JE SRDCE LIDSKÉ.

Duchovní vývoj, jaký byl u sv. Augustina, původce výroku „Nepokojno je srdce lidské, dokud nespočine v Bohu", opakoval se nesčíslněkráte u konvertitů všech století. Nebylo doby, aby bloudící duše nehledaly Boha a nevracely se z cest nevěry a hříchu do jeho otcovského náručí. Vzpomeňme jen některých konversí v době reformace!

Synové Jiřího z Poděbrad, Jindřich starší a Viktorin, odřekli se husitského kalicha a stali se katolíky. Dcera mocného protestantského dobyvatele Gustava II. Adolfa, krále švédského, stala se katoličkou. Druhorozená dcera zimního krále, kalvína Fridricha Falckého, vrátila se upřímně do Církve katolické. — Ostatně v II. polovici 17. věku vrátili se v Německu do katol. Církve vévoda Alexandr Jindřich šlesvicko-holštýnský, vévoda Kristián meklenbursko-zvěřínský, vévoda Jan Bedřich z Brunšviku-Lüneburku, falckrabí a falckraběnka ze Sulzbachu a jiní členové knížecích rodů, těch rodů, které se nejvíce přičinily o rozšíření luteranismu.

Podobně zajímavé zjevy vidíme v Čechách za husitské války a po ní. Do katol. Církve se vrátil mistr Křišťan z Prachatic, osobní pomocník Husův a velice udatný Přibík z Klenového. Vítěz nad Zikmundem u Vyšehradu Hynek Krušina z Lichtenburku přestal podporovati akce husitské; některé okolnosti nasvědčují, že se stal katolíkem. Mistr z Tišnova byl ohnivým pomocníkem Husovým, ale již za veliké vřavy válečné se stal katolíkem a zapřísahal několika spisy husity, aby se vrátili do Církve svých otců. Podobně jiní mistři a šlechtici.

Ve století 19. a 20. — v době stoupajícího boje proti Církvi, stoupá počet konversí velmi

intensivně. V samé Anglii je konversí přes 13 tisíc každoročně. I v jiných protestantských státech jsou konverse ke katolictví velmi četné. A co je jejich příčinou? Je to živelná touha po Bohu. Každá duše hledá Boha, neboť je od přirozenosti křesťanská, každá duše žádá si míti Boha co nejblíže a sloučiti se s ním. Nemá klidu, nemá stání, dokud nenabude jistoty, že Bůh ji miluje.

U všech velikánů, kteří nevyrostli v katolictví, pozorujeme jakýsi neklid, zmítání a kolotání sem tam, ustavičný zápas o cosi nevypověditelného. Mnozí v tomto zápase odešli se světa — s neukojenou touhou, mnozí však ukojili svoji vnitřní žízeň, když se stali katolíky. Ale než se jimi stali, co prožili muk, co vnitřních útrap! Hledání Boha, toť cesta velmi zdlouhavá a bloudící bytost mnoho vytrpí, než ho nalezne.

„Nekráčel jsem nikdy k Pánu s květy radosti v rukou nebo se sladkými zpěvy na rtech. Jest nemožno, by Bůh bránil člověku, jenž se s ním touží spojiti. Víte, když tolik slabých křičelo k mému snížení, že jsem plnil svůj úkol, aniž jsem chtěl!" Tato krásná a památná slova napsal o svém obrácení slavný spisovatel francouzský Francis Jammes.

Mnoho neklidu a úzkostí zakusil vnuk Renanův Ernest Psichari na své cestě k Zdroji spásy. V bolesti své volával: „Učiň, Pane, abychom tě uzřeli zřetelně v onen okamžik, abychom měli sílu říci: ‚Pane, čeho si přeješ', bez

odporu, bez smlouvání." Norský konsul Einar Berrum modlíval se často slovy žalmu: „Cesty Tvé, Pane, mi ukaž a po stezkách svých mě veď."

Konvertitka z protestantství, slavná básnířka Luisa Henselová, praví, že jí bylo, dokud se nestala katoličkou, jako by se nacházela na poušti, že se cítila opuštěnou jako poutník, bloudící bez domova.

Veliký anglický konvertita Chesterton přirovnává svůj život před vstupem do katolické Církve ku plavbě na širém moři za temné noci, plavbě námořníka, který zabloudil a neví, kde jsou břehy, u nichž by šťastně přistál.

Sestra paní Charlotty Masarykové, paní Esperanza Garrigue líčila našim poutníkům lurdským svůj nepokoj a rozháranost před vstupem do Církve. Hledala uklidnění v četbě a četla mezi jiným i knihy katolické. To v ní rozněcovalo touhu po Bohu. Ale teprve v Římě poznala jeho blízkost, když se s jednou poutní výpravou dostala k sv. Otci. Slova náměstka Kristova ji přesvědčila o tom, že Církev katolická je pravá Církev Kristova a že v ní je plnost pravdy. Přijavši tuto pravdu, nalezla pravý klid duše.

ROZUM TOUŽÍ PO PRAVDĚ,

bez pravdy nemožno žít. Člověk chce míti jakýsi pevný bod, chce poznati jistotu krásnou a nezměnitelnou.

Veliký konvertita italský Papini volal ve spise „Hotový člověk": „Neprosím ani o chléb, ani o slávu, ani o soucit. Nežádám na ženách objetí, na bankéřích peněz, nebo na duchaplných chvalořeč. — Bez těch věcí se obejdu, nebo jich dobudu, nebo si je vezmu sám. Ale pokorně, na kolenou, vší silou a vášní své duše prosím a žádám o trochu jistoty, o jediný malý kus bezpečí víry, o atom pravdy! Prosím a zapřisahám vás při všem, co máte nejdražšího a nejcennějšího, při vašem životě, při osobě, kterou milujete, při vaší nejmilejší myšlence, abyste mi řekli, je-li kdo mezi vámi, kdo má, čeho hledám, kdo si je jist, kdo zná, kdo ví, kdo žije a kdo se pohybuje v pravdě. A je-li a nemýlí-li se a neklame-li se a je-li tak šlechetný, jako šťastný, ať mi poví, co zná a co ví, ať to zjeví pod přísahou a ať žádá, abych mu zaplatil, kolik a jak chce za jeho pravdu.

Potřebuji trochu jistoty, potřebuji něčeho pravdivého. Nedovedu bez toho býti. Nedovedu již bez toho žíti."

Básník nemohl žíti bez pravdy. A kde ji nalezl? Líčí to následovně:

„Za války jsem byl dojat hroznou spoušti a tolika utrpeními. Přecházel jsem s četby na četbu, až jsem se konečně zastavil u evangelia, které jsem již sice mnohokráte četl, avšak vždy s jakousi nechutí, s jakýmsi opovržením, nepřátelstvím a zaujetím. Rozjímaje evangelium, obzvláště kázání horské, přišel jsem k závěru, že ono je jedinou záchranou lidstva, úplným převratem v lidských duších: přechod to od nenávisti k lásce. Křesťanství se mně zdálo býti lékem na všechny lidské bolesti. Přemohl jsem v sobě názor, že Kristus učil protipřirozené

mravouce a došel jsem k závěru, že nemohl býti pouhým jenom člověkem, nýbrž i Bohem zároveň. V této době na mě zapůsobila silně milost Boží. Tím i rostla má láska k tomuto božskému Učiteli lásky, kterou jsem se pokusil vykresliti v knize „Život Kristův", ne snad proto, abych se učinil slavným neb z jiných osobních důvodů, nýbrž proto, abych někomu z mých bratří prospěl. Když jsem dopsal poslední strany této knihy, shledal jsem, že musím vstoupiti do společnosti Kristem založené. Vybral jsem si mezi četnými církvemi, dělajícími si nárok pravosti, Církev římskokatolickou. Nebylo to bez vnitřních bojů a utrpení, dnes však již překonaných. *Vybral jsem si tuto Církev proto, poněvadž jsem poznal ji jako onen majestátní kmen stromu, Kristem zasazeného, poněvadž, podle mého úsudku, dává tato Církev každému možnost a sílu pozvednouti se se země, poněvadž rozkvetla květy hrdinů a světců!*"

„A čím více jsem studoval důvody historické i logické, tím více jsem byl posilován ve víře katolické!"

Básník tedy poznal, že pravda je jedině v Církvi katolické. Někdo může namítnouti, že je pravda také v církvích protestantských, neboť i ony mají v sobě mnoho krásného. Případně na to odpovídá anglický konvertita, slavný spisovatel Mr. Arnold Lunn: „Protestantské církve mají jen část pravdy, ale katolická Církev má pravdu celou. Co je v protestantských církvích

pěkného a pravdivého, toť zbytek z toho, co si uschovaly z původního křesťanství, co si ponechaly z jednotné církve, ke které náleželi všichni národové před reformací."

NEJKRÁSNĚJŠÍ NÁBOŽENSTVÍ,

to pravé náboženství, „krásné a útěchyplné, jež dává člověku vnitřní svobodu, je v Církvi katolické", jak doznal anglický konvertita — admirál Jan Kin Thurn. „Církev podává plnou pravdu evangelia, totiž plné a nezfalšované učení Bohočlověka, ona jedině je pravou Církví Kristovou."

Veliký politik a státník M. H. P. Marchante, nizozemský ministr školství a jeden z předních vůdců liberální strany, stal se katolíkem právě proto, že našel v Církvi katolické ono původní křesťanství, o jakém svědčí vykopávky z katakomb, ono křesťanství lásky, kajícnosti a pokory, křesťanství svátostného očištění a milostí Božích, ono plné křesťanství, jak mu učil Spasitel. Protestantské sekty Kristovu nauku změnily nebo z ní něco vynechaly, pouze v katolictví je ona nauka úplná. „Katolická Církev je pravou představitelkou evangelia", jak prohlásil bývalý anglikánský farář z Londýna, konvertita P. Delany. Těm, kdo tvrdí, že „je víra jako víra a že každé náboženství je dobré", konvertita Chesterton praví: „Každé náboženství má v sobě něco dobrého, ale není v nich dobra

vlastnosti samé, ani lásky, ani žhavé vděčnosti k Bohu. Co však je v jich nejhlubším nitru, to jest cosi jiného, než čisté dobro. Zde nalézáme spíše jakousi metafysickou pochybnost o hmotě, nebo neutišitelný hlas přírody, nebo v nejpříznivějším případě jakýsi strach před zákonem a Pánem!

Proti každému člověku disponuje katolík duchovním pokladem nesmírné hodnoty. Člověk, který se stane katolíkem, má rázem zkušenosti dvou tisíc let. Přesněji vyjádřeno, znamená to: teprve nyní dorůstá plného člověčenství. Posuzuje věci, pokud mají vztah k lidstvu v různých zemích a v různých dobách a ne pouze podle posledních novinářských zpráv."

Katolická Církev již dávno ukázala, že není dílem lidí nebo doby, nýbrž svého Stvořitele. Ve svém stáří stejně životaschopná, jako ve svém mládí. A již i její nepřátelé ztratili v nitru svých srdcí naději, že ji spatří umírat."

Švéd Nils. E. Santesson jako jinoch nevěděl o katolictví nic, až dostal do rukou spis sv. Tomáše Kempenského „Následování Krista". Při četbě toho spisu se mu otevřely oči; poznal učení Kristovo, poznal, že učení to hlásá Církev katolická, i rozhodl se vstoupiti do ní. V 19. letech se začal připravovati ke konversi a ačkoli mu otec kladl v cestu veliké překážky, přece je po 2 letech překonal a stal se katolíkem. Nalezl nejlepší náboženství, s radostí prohlásil: „Děkuji Bohu, že právě mne mezi tolika milio-

ny nevěřících ku pravé víře povolal.“ Víra katolická má v sobě podivuhodnou moc.

Březina řekl, že nejsilnější je ono náboženství, v němž je nejvíce tajemství. Právě náboženství katolické je plno velkých tajemství, proto je nejsilnější. To je to náboženství, o němž napsal epigon Březinův básník „Poutník“ ve sbírce „Bud‘ vůle Tvá“, že je „vyšší věda a vyšší umění. Odpovídá plně na bolest lidského nitra z nedostatku pozemských věcí. Je naší řečí za všech strádání duše a těla a promluví i ve výdechu posledním. V řádu přírodních zákonů znamená nejtajemnější, měnící smysl veškerých věcí.“ O šťastni ti, kdo toto pravé náboženství nalezli — kdo konvertovali od bludů ke zdroji Pravdy!

Katolictví je pravá víra, v něm je obsaženo:

ZJEVENÍ TROJJEDINÉHO BOHA,

totiž vše, co Všemohoucí lidstvu sdělil ve Starém zákoně skrze proroky a v Novém zákoně skrze Bohočlověka mocí Ducha svatého. V Církvi stále působí Duch svatý, proto je „v její nauce dogmatická přesnost a jasnost, co zatím svět tone ve znatené neujasněnosti“, jak doznal konvertita Chesterton.

V současné době myšlenkového chaosu září lidstvu jasnost a ucelenost nauky katolické, jak maják plavcům na moři. Mnozí učenci, kteří vyrostli v protestantství a studovali je velmi důkladně, proto se od něho odvrátili, že je v něm roztříštěnost, že každý učí a vykládá různé články víry jinak, kdežto v katolictví je jednota. Anglický konvertita, romanopisec Evelyn Waugh napsal: „Učení církve katolické je pevný celek,

kdežto v protestantství jsou nejistými otázky, velice důležité pro víru a mravnost.“ V protestantství má každý svou pravdu, každý soudí o té neb jiné otázce náboženské jinak, Bůh však zjevil lidstvu jednu pravdu, pevnou a neměnnou. Konvertita Dr. Bull napsal: „Kristus odkázal lidstvu jedno učení. S jakou rozhodností o něm mluvil! Spasitel chtěl jednotný výklad Písma svatého, chtěl jednu Církev a také tak zařídil, aby byla jednota. A ta jednota je v katolictví!“

Berlínský lékař Ed. Schaeffer, původně protestant, potom filosofický materialista — nevěrec, ve světové válce se setkal s několika zbožnými, obětavými francouzskými kněžími, s nimiž vedl rozhovory o náboženství a tu poznal, že mají ucelenost názorů, že všichni mluví totéž, všichni s jistotou dokazují existenci trojjediného Boha a pravost Církve, Bohočlověkem založené. Schaeffer se jal studovati apologetické spisy a studoval je několik let, až posléze pochopil, že skutečně musí býti jeden Bůh, jedna víra, jedna Církev a ta že musí býti řízena Duchem svatým. Dospěl ku přesvědčení, že tou církví je Církev katolická.

• NEOMYLNÁ AUTORITA,

jakou Církev představuje, uchvacuje velikány všech dob a věků, udivuje učence světového jména a působí na ně tak, že se stávají katolíky, jestliže se zrodili mimo Církev.

O neomylnosti Církve píše zajímavým způsobem kontertita Arnold Lunn, patřící mezi nejslavnější anglické literáty naší doby, takto: „Kristus byl neomylný. Pravá církev bude učiti neomylnosti Kristově. Jedině katolická Církev učí neomylnosti Kristově. Jedině ona zakročuje disciplinárně proti každému svému příslušníku, který tvrdí, že Kristus se mýlil, tedy jedině ona je pravou církví. Jiné církve křesťanské mají pouze část učení Kristova, neboť mnohá dogmata odvrhli, jedině Církev katolická má Kristovo učení celé, neporušené."

Protestanti jsou nedůslední. Mr. Lunn praví o nich, že to jsou náboženští eklektikové. Co se jim zdá z učení Kristova vhodné, to přijímají, ostatek zamítají. Při tom řídí se každý svou vlastní neomylností. Potom je tolik různých názorů, od sebe odlišných, podle přísloví: „Kolik hlav, tolik smyslů." Ale tak to Spasitel nechtěl; on žádal, „aby všichni jedno byli" a jednota není možna — bez autoritativní instituce, obdařené neomylností.

Institucí tou je církev, která vzdoruje všem vichrům a bouřím bludů právě proto, že se nemýlí a neklame. Universitní profesor v Upsale dr. E. Bahr Religius vydal knihu „Protestant o katolictví", v níž poukazuje na životnost Církve katolické a na mnohé omyly v názorech protestantů. Největší omyl protestantský je odmítání autority a neomylnosti Církve. Dr. Bahr Religius praví, že neomylnost papežská dopomohla

Církvi k nejvyšším metám, takže sami protestantští historikové stojí v úžasu před její vitalitou jakož i geniálním výběrem prostředků, sloužících v dnešní těžké době k dosažení náboženských cílů. Kdyby Církev neměla daru neomylnosti, dávno by se musila rozpadnouti a členové její byli by se ubíjeli v hádkách theologických, jak tomu bylo u protestantů od dob reformace. V katolictví však není hádek, není nejasnosti v té neb oné otázce, ale všechno je vysvětlováno jasně, určitě, je zachovávána ustavičná souvislost s učením svatých apoštolů a sv. Otců. Církev dneška učí totéž, čemu se učilo v prvních stoletích křesťanských; od zásad prvních křesťanů neuchýlila se ani o píď. Je tu patrna vyšší moc; Bůh sám působí v Církvi, Kristus žije v ní a posvěcuje duše skrze ni. Protestantství se vzdálilo od Krista, proto je v takové nejistotě a zmatku, je „třtinou větrem se klátící". Církev je zbudována na skále, je pevná a nerozborná. Učení Kristovo vykládá přesně a nekompromisně.

KRÁSA KŘESŤANSKÝCH DOGMAT.

Církví svatou střežená, opěvována je hlubokými mysliteli moderní doby. Vždyť dogmata ta dle slov konvertity Hilaria Belloca „nás vedou k činorodému, plodnému, tvůrčímu, duševnímu životu". Kdo nevěří v dogmata křesťanská, upadá do nejistot a ocitá se na sypké půdě. Dogmata nás staví na pevnou půdu a jsou nám podnětem

k ustavičnému růstu. „Katolík žije ve světě a ve skutečnosti, v nichž je nucen k úsilí stále novému. Musí absolutně hleděti podrobiti ve své přirozenosti nižší vyššímu, žije podle zásad, což je i definicí rozumného života. Tyto zásady nejsou určeny jeho zvůlí, což by jim odňalo veškerou vážnost a autoritu, nýbrž Bohem, který jsa Stvořitelem, jest i Zákonodárcem a který, když nám dal dobro, jímž jest život, může nám dáti ještě větší dobro života, ve kterém dosáhneme úplně svých cílů." Tak mluví o autoritě dogmat francouzský konvertita, slavný básník Claudel (viz Dra Krlína „Návrat vzdělanců" I. str. 162.)

A Chesterton praví: „Kdo jednou řádně se obeznámí s dogmaty, shledá, že právě dogmata jsou oním živoucím, nadšení vzbuzujícím a pro intelekt nejvýš pozoruhodným. Bez katolických dogmat není duchovní síly ani krásy."

Krása a vznešenost katolických dogmat uchvátila profesora církevních dějin na evangelické universitě v Bonnu Dra Erika Petersona, že se vrátil ke katolictví. O svém rozchodu s protestantismem a vnitřním vývoji vydal dvě knihy: „Co je theologie" a „Církev". Výslovně uznává v nich vedle autority sv. Písma autoritu dogmat, za nimiž stojí „učitelská pravomoc, Církvi Kristem svěřená. Církev je strážkyní dogmat, jež jsou původu Božího a jež uspokojují rozum i srdce člověka".

Církev měla povinnost hájiti přesných de-

finic křesťanské nauky, hájiti dogmat. Měla povinnost vystupovati proti heresím a je potírati, aby uchovala i obhájila čistotu křesťanských ideí. Co by bývalo se stalo s Církví, kdyby byla povolila ve 14. století wiklefovcům, v sedmnáctém století vůdcům falešné reformace, „kdyby se byla na př. vrhla v bezednou propast predestinace? A v pozdějších stoletích kdyby se byla smířila s liberalismem, darwinismem nebo různými směry filosofickými, jaké se považovaly za kompetentní hlásati pravdu, ačkoliv nauka jejich byla směsí bludných hypothes? Správně praví konvertita Belloc: „Kdyby se Církev přizpůsobila choutkám těch nebo oněch pseudoproroků, musela by býti jednou racionalistickou, po druhé positivistickou, jednou by se musela ztotožniti s přepjatým evolucionismem, jindy zase se socialismem — a pak by ztratila svoje božské poslání". Ano, to by již nebyla církev Kristova, která by měnila svoje dogmata a činila ústupky mocným jedincům nebo celým skupinám kacířstev! To by byla společnost pouze pozemská, lidmi seřízená. Ale Církev katolická nemění nic ve své nauce, nesmiřuje se nikdy se směry, jež odporují duchu evangelia, nemění svých postulátů mravnosti, i kdyby viděla, že celí národové přestávají se jimi říditi. Právě ta nesmlouvavost Církve, ta rozhodnost a přísnost, s jakou trvá na ustanoveních, jednou již daných, to vše dokazuje, že její dílo není lidské, ale pochází od Boha.

Mnozí nepřátelé Církve tvrdí, že prý dogmata spoutávají rozum člověka, že jsou na překážku svobodě. Tuto námitku pádně vyvracejí slavní konvertiti, kteří poznali a sami na sobě zkusili, že nejsvobodnějšími se stali právě tehdy, když přijali nauku Církve. Chesterton objasňuje, jaké svobody požívá katolík, krásným přirovnáním: „Pomysleme si na nějaké děti, hrající si na rovném, travnatém vrcholu nějakého strmého ostrova v moři. Dokavad byla kolem dokola útesu zeď, mohly se pouštěti do jakékoli bláznivé hry a míti to za nejhlučnější dětskou světnici. Ale zdi byly povaleny a ukázalo se holé nebezpečí, zřítiti se do propasti. Děti se nezřítily, ale když jejich přátelé se vrátili k nim, byly všechny schouleny hrůzou uprostřed ostrova a přestaly zpívati. „Ti, kdo dogmata katolická prohlašují za omezování lidské svobody, mýlí se velice; kdo nevěří dogmatům, ten nemá svobody, ale je schoulen jako ty děti uprostřed ostrova, kdežto věřící katolík má volnost, neboť katolické učení a kázeň jsou zdmi kol hřiště, katolická dogmata jsou jen rámcem, který uchoval přirozenou radost." (Orthodoxie, u Kuncíře vydaná, str. 148—150, 163.)

Dogmata církevní uchvacují veliké myslitele svou rozumnou harmonií a uceleností. Baring praví: „Církev uchovala vždy všechno, co obdivujete, co jest vznešené a krásné v myšlení pohanském, neboť katolická pravda má v sobě všechny pravdy. Pohanské náboženství věřilo v zákon spravedlivého trestu, že hřích musí býti potrestán. Odpykání bylo svatým dogmatem, ale tajemství odpuštění bylo neznámé. Odpuštění teprve dává Církev." (Str. 161.) Ano, pouze v Církvi katolické lze dosíci odpuštění hříchů, pouze kněží katoličtí mají moc, Kristem Pánem danou apoštolům, — udíleti rozhřešení, pouze v

Církvi uděluje se pravoplatně svátost pokání. Tato svátost dodává duši takového uspokojení, jaké marně hledají nekatolíci.

DUŠE TOUŽÍ PO SMÍŘENÍ S BOHEM

a toto smíření může dosíci jedině v Církvi, jejímž „jediným úkolem jest *pomáhati rok co rok, den co den milionům z bahna, pomáhati jim z něho znovu a znovu, jakmile zase do něho upadly, a tak je podle svých sil udržovati na hladině řeky, jež je odnáší do věčnosti, jejímž jediným úkolem jest svými tisíci a tisíci orgány, kazateli a zpovědníky, faráři a řádovými společnostmi,* na misiích nebo na duchovních cvičeních, o vánocích a o velikonocích, v pátky a svátky, bratrstvy a poutěmi, pobožnostmi a odpustky uskutečňovat bez únavy, s trpělivostí nikdy neochabující toto usmiřování duše s Bohem a vyhlazování hříchů." (Slova velkého konvertity kardinála Newmana.)

Mnozí konvertiti byli přitaženi ke katolictví významem sv. zpovědi, jako na př. německá spisovatelka Gertruda von Le Fort, žačka protestantského učence Troeltsche. V krásném románě „Rouška Veroniky" líčí svoje obrácení. Nastiňujíc zážitky hrdinek svého díla, Edelgardy a její netaře, nastiňuje tím svůj vlastní vývoj, nastiňuje, s jakými zápasy se prodírala z temnot pýchy ke světlu pokory, jež jí přivedla ke sv. zpovědi a přinesla jí veliké požehnání. Autorka ukázala, jak nesmírně blahodárný vliv

na vnitřní vývoj člověka má svátost pokání, jejíž úplná krása zachována je pouze v katolictví. Svátost tato učí člověka dokonalé psychoanalyse, rozboru vlastního já. Nad delfskou věštírnou byl nápis: „Poznej sebe sama"; pohané přikládali veliký význam sebepoznání a není lepšího sebepoznání, než u toho, kdo se připravuje ke sv. zpovědi. Sebepoznání katolíkovo spojeno je s hlubokou lítostí a touhou po očistě. Této očisty se mu dostává a s ní i milosti ku polepšení. A tak svátost pokání vede k sebezdokonalování. „Učíc nás sestoupiti do hlubin vlastního nitra, modliti se, změřiti, co jsme vykonali, srovnávati to s vysokým ideálem, k němuž cílíme, zbavuje naši duši nečistoty a vzbuzujíc v nás nejhlubší hnutí něžnosti a lásky, dává našemu vnitřnímu životu pružnost a jemnocit, rozmnožujíc naše vnitřní síly, brání nám nicméně spokojiti se s nimi a zalíbiti se sobě v jalové introspekci." Ano, tato slova konvertity Claudela jsou plně pravdivá! Katolík není nikdy spokojen sám se sebou. Stále se zpovídá, stále na sebe žaluje, volaje: „Já bídný hříšník" a ačkoliv se cvičí ve ctnostech, přece tyto ctnosti nepřičítá sobě, nýbrž milosti Boží a je skromný při oceňování sebe, laskavý a shovívavý při posuzování druhých. A jaký pokoj má ve svědomí! Nebojí se smrti právě proto, že dosáhl odpuštění hříchů. Konvertita Gustav Ahrens, významný německý spisovatel, píše: „Měl jsem vždy hluboký dojem o snadné a krás-

né smrti katolíků. Katolík umírá v bezpečné jistotě, že mu byly ve sv. zpovědi hříchy odpuštěny a že se ubírá k Bohu — aby došel blažené věčnosti."

Konvertita a dramatický spisovatel anglický, major Ch. H. Marckam, který se obrátil ke katolictví v listopadu 1932, obdivoval dávno před svou konversí vážnost a zbožnost, s jakou katolíci přijímají svaté svátosti. „Zamýšlel jsem se často," píše v jednom listu, „jak jsou katolíci šťastni, že mají zpověď, v níž se mohou očistiti a přál jsem si, aby byla zavedena v anglikánské církvi." Jeho úcta ke zpovědi vzrostla zejména v červenci 1930, kdy byl svědkem zemětřesení v Messině. Jeho nitro prožívalo těžké chvíle, někdy přímo zoufalé. V těch okamžicích ho povzbudil příklad salesiánského kněze, který pomáhal nešťastníkům, až sám byl zaživa zasypán. Jeho přítel ho zachránil ještě včas. Marckam uvažoval, jakou odvahu má ten kněz, jaké nadšení pro spásu duší! Na sebe nemyslí, smrti se neleká. Kde béře tu sílu? Ano, béře ji v té církvi, jež dává nadpřirozenou posilu ve svátostech. Marckam zatoužil po oné posile, po vnitřním klidu, jaký mají katolíci po dobré sv. zpovědi. A rozhodl se k významnému kroku — ke vstupu do Církve. Potom doznal: „V Církvi katolické jsem nalezl pokoj a podivuhodnou jistotu. Co ostatní věří, doufají, představují si, předpokládají, to my katolíci známe." Nejslavnější černošský herec v Americe Daniel

Haynes stal se z evangelíka katolíkem, když viděl šťastně umírati svou příbuznou — 13letou dívku, kterou zaopatřil katolický kněz. Nadšeně nyní prohlašuje, že je šťasten jako katolík vědomím, že může dosíci odpuštění hříchů a míti naději na šťastnou smrt. Vážnost a důležitost svátosti pokání pochopil slavný anglický básník Oskar Wilde, jenž v době největších útrap a zklamání zatoužil po tom, kdyby se mohl zpovídat. Když pro své zločinné výstřednosti stál před soudem a naslouchal, co všechno klade se jemu za víru, v tom okamžiku, jak doznává sám, pocítil ošklivost proti sobě samému. Avšak najednou proletěla hlavou jeho myšlenka: „Jak by to bylo vznešené, kdybych toto všechno vypravoval sám o sobě! Je to nejvznešenější okamžik, o tom nikterak nepochybuji, když člověk kleká v prach, bije se v prsa a vyznává hříchy svého života."

Wilde také později — v posledních chvílích své pozemské pouti, bil se kajícně v prsa a zpovídal se katolickému knězi, zemřel co katolík.

JAK SLADKO JE V NÁRUČÍ NEJVYŠŠÍHO KRÁLE!

O této sladkosti mluví významní konvertiti vroucími, nadšenými slovy: „Pocítil jsem krásnou nevinnost, věčné dětství Boží, nevypověditelné zjevení", praví slavný konvertita fran-

couzský Paul Claudel, [illegible] svatém přijímání po návratu do Církve. „[illegible] štěstí, přijímati Tělo Páně." Konvertita — geniální spisovatel Francis Jammes líčí, jaká proměna se s ním stala, když byl nasycen nebeským Chlebem. „V jeho hlubinách zasvitl nový den — pravé radosti. Cítil, že Bůh přetvořil jeho nitro. Jeho očím se otevřel zcela jiný svět. Pták, strom i kámen ukázaly mu tajemnou krásu, které dříve neznal, slunce svítilo tak mile a hřejivě, všechny věci se básníkovi zjevily v novém záření a on pochopil svoje veliké poslání."

Vynikající konvertita J. K. Huysmans nikdy nebyl šťasten, až teprve po sv. přijímání, k němuž přistoupil, když se byl duchovně obmyl ve sv. zpovědi po dlouhých letech nevěry. Tu „cítil sladké, mimosmyslové působení Nejsvětější Svátosti. Kristus Pán otvíral a provětrával pomalu jeho světničku; bohatými vlnami vproudil k němu den. Okna jeho smyslů, která až dosud hleděla v jakousi žumpu na vlhkou, ve stín ponořenou ohradu, objevila se náhle v průseku světla, kde je nekonečná vyhlídka do nebe."

Bývalý socialista a nyní katolický kněz v Italii, spisovatel Illemo Camelli, byl přiveden od nevěry k víře — účinkem mše svaté, jíž se po letech zase jednou zúčastnil. Vzpomínka na první sv. přijímání dětských let působila na něho též mocně. Poznal, že „touha po Eucharistii je jako oheň, že je nutno uhasiti žízeň po Vodě živé, jíž je třeba k úplné radosti". A přiklekl ke

zpovědnici, druhý den pak se spojil se Spasitelem svátostným. Jak vroucně děkoval Bohu, že mu dal poznati odlesk slasti nebeské! Od onoho dne toužil po Kristu více a více, přijímal ho často a z lásky k němu zvolil povolání kněžské. — Slavný anglický konvertita Barring 7 let bloudil, 7 let hledal pravdu, až ji nalezl. Mluví o tom následovně: „Zašel jsem do katolického chrámu se svým přítelem. Kněz právě sloužil tichou mši svatou. Tehdy jsem prvně jí byl přítomen. Byl jsem hluboce dojat. Napadla mi myšlenka na katakomby a shromáždění prvních křesťanů. Cítil jsem, že obcuji obřadu velice, velice starému." Častěji od té doby vyhledával Barring katolické chrámy, častěji se nechal uchvátit krásou mešní liturgie, až posléze spočinul v náručí matky Církve, kde nalezl plné ukojení vnitřního hladu u stolu Páně. Posilněn Tělem Páně cítil takovou přemíru blaha, že zpíval o své radosti v nádherných básních, jež patří k nejlepším výtvorům anglické literatury. Teprve sv. přijímání ho inspirovalo k největším věcem, protože mu dalo pravou radost. Ano, na Srdci Ježíšově — u svatostánku je ta nejvyšší radost, odlesk to radosti nebeské! O radosti té mluvil vznešenými slovy slavný francouzský konvertita E. Psichari, vnuk Renanův, jenž blahořečil dni, kdy po prvé spočinul v náručí nejsladšího Přítele i Učitele a po své konversi přicházel denně ke stolu Páně, o radosti té psal věhlasný německý autor Gustav Ahrens, který nazval den

své konverse „nejkrásnějším dnem svého života" a obcuje nyní denně mši svaté, při níž i přijímá Tělo Páně, radost tu opěvují tak mnohé věhlasné konvertitky i slavní konvertiti! U svatostánku nalézají útěchu velikáni naší doby, kteří poznali, že svět pravé útěchy nedává. Jedině katolická Církev má svatostánky s eucharistickým Ježíšem, proto je v ní tak klidno a bezpečno. „Ona jediná je strážkyní sv. Grálu", jak prohlásila anglická konvertitka Anna Pritchardová, ona jediná buduje chrámy, v nichž „panuje velká Přítomnost, zatím co protestantské kostely působí dojmem skutečné nepřítomnosti", jak to vyjádřila jiná anglická konvertitka — Mrs. C. E. Jeffery. V Církvi té nalezne člověk „kouzlo domova", jak dí konvertitka G. J. Romanesová. „Veškeren strach, veškeren neklid z duše zmizí. Člověk poznává, že náleží ke společenství svatých. A může pevně doufati, že jeho život bude ustavičným zpíváním Alleluja a ustavičnou cestou do Emauz."

MOC MATKY KRÁSNÉHO MILOVÁNÍ

projevuje se právě v Církvi katolické. Panna Maria přitahuje k sobě srdce, uchvácená vznešeností svatého panenství a mateřství, srdce ta pak vede ke Spasiteli.

Největší konverse všech dob a věků, nejpodivuhodnější návraty marnotratných synů a dcer do náručí nejvýš dobrotivého Otce, do lůna pravé Církve, uskutečňovaly se na přímluvu Ne-

poskvrněné. Obracení nabyla dílem Té, jež ústy prorokovými prohlásila, že „Její rozkoš je býti se syny lidskými", že „Kdo Ji nalezne, nalezne život".

Všimněme si dvou význačných konversí, spadajících do moderní doby, konverse Huysmansovy a Psichariho. Slavný literát francouzský Joris Karel Huysmans, který podle svých vlastních slov „ze starého nevěrce téměř přes noc se stal věřícím", pociťoval, že se v něm „udála náhlá a mlčelivá explose světla," a že „toto působení nebe přešlo, nezanechávajíc stop" — vlivem Neposkvrněné. Autor prohlašuje: „Je jisto, že je to svatá Panna, která v podobných případech u nás působí. To ona nás hněte jako těsto a vrhá v náruč Syna; ale její prsty jsou tak lehké, vzdušné a mazlivé, že duše ani necítí, kde se jí dotkly". (Spis o Huysmansovi od F. Odvalila, vydaný v Praze 1913, str. 38.)

Arnošt Psichari, vnuk Renanův, odešel začátkem r. 1910 jako důstojník do Afriky, aby tam konal vojenskou službu; byl tehdy nevěřící, srdce jeho bylo vzdáleno pravdy. V Africe v něm začala klíčiti touha po Bohu, zde se v něm ozvala žádost nadpřirozeného světla milosti. Co na něho působilo? Líčí, že ve Francii zanechal přítele, který se za něho modlil — k nejčistší Panně. Jednou mu přítel poslal lístek se zprávou: „Modlili jsme se za tebe na výšině svaté hory La Saletty. Zdá se mi, že nad Tebou pláče tato krásná Panna a že si Tě žádá. Ne-

vyslyšíš Ji?" Psichari se nad tím hluboce zamyslil. Zjev svaté Panny ho dojal, hlavně její slzy. Dopustí, aby nad ním nadále Matička Boží plakala? Ne, musí ji potěšit. Bude ji uctívat a prosit o přispění. Psichari se od té doby hodně modlil k Panně Marii. A tu se dostavil účinek — probudila se v něm víra jeho křtu a v něm pracovala. Dobrovolně se rozhodl, že bude choditi každou neděli na mši svatou. Potom se odhodlal konati přípravu k návratu do Církve. Přišel den, kdy v ozdobené kapli poklekl před sochou naší Paní Lasalettské a pevným, pohnutým hlasem přečetl vyznání víry, načež se vyzpovídal. Po sv. zpovědi byl zcela změněn; zářil radostí, říkal, jak je šťasten. Základ k tomuto štěstí položila Neposkvrněná (Jindřich Massis, „Vnuk Renanův", vydal Kuncíř, str. 15., 22. a 23.)

Slavný náš básník Julius Zeyer radil příteli, který ztratil víru, aby se denně modlil aspoň jedno Zdrávas a že opět nalezne Boha — přispěním Té, jež je „Útočištěm hříšníků". Kdo se utíká k Matce milosrdenství, je na věky zachráněn.

PRAVDA, ZÁZRAKY OVĚŘENÁ.

Pseudofilosofové 18. a 19. století vystupovali proti zázrakům, ale velicí myslitelé naší doby je uznávají tvrdíce, že jsou dokladem všemohoucnosti Trojjediného a pravosti Církve, Bohočlověkem založené. Náš český konvertita MUDr.

Hynek, který dlouhá léta žil v nevěře, po 21-letém odpadu vrátil se zpět do lůna Církve právě proto, že se přesvědčil o existenci zázraků v Lurdech, v Konnersreuthu, jakož i v životopisech světců. Četbou Písma sv. poznal zázraky, které konal Kristus Pán a tu uvažoval: „Byly-li zázraky za života Kristova, jsou i dnes. Spasitel, který kladl takový důraz na zázraky jako na pečeť svého Božského poslání, který na největším z nich (slavném zmrtvýchvstání) založil svou Církev a důkaz pravdy svých nauk, nepřestává zázračně působiti zde na zemi. Vždyť přislíbil dar zázraků Církvi a zázraky se skutečně vyskytují v jejích dějinách nepřetržitě." Obhájců zázraků je čím dále tím více a to z řad bývalých jinověrců.

V Americe obrátil se k Církvi slavný dramatik Eugen O'Neill; hry jeho jsou světoznámé, také u nás dávala se jeho „Chlupatá opice" v Praze ve vinohradském divadle. Vynikající umělec byl uchvácen hloubkou katolictví a hlavně stržen tím, že v katolické Církvi se ustavičně dějí zázraky. Po své konversi sepsal hru „Nekonečné dni", jejímž sujetem je zázrak; hra představována byla s velikým úspěchem ve velikém divadle v New Yorku.

Mnozí z jinověrců získáni byli pro Církev četbou životopisů světců, udiveni nejen ctnostmi těchto geniů srdce a ducha, ale i zázraky, které se staly na jejich přímluvu. Anglický konvertita J. Vernon, který byl od r. 1910 anglic-

kým duchovním a stál v řadách anglikánské Vysoké církve, okouzlen byl spisem sv. Terezie Ježíškovy „Dějiny duše"; šel po stopách svaté karmelitky, navštívil r. 1925 Lisieux a sledoval zázraky, jež se udály na přímluvu té, která sype s nebe ustavičně dešť růží. Začal studovati učení Církve, v níž nalezl nadpřirozené působení Všemohoucího a výsledek byl, že se stal katolíkem. Nyní je katolickým knězem.

Mnozí velikáni naší doby zamilovali si Církev proto, že v ní je jistota spásy.

SLIB NEBESKÉHO KRÁLOVSTVÍ V JINÉM ŽIVOTĚ,

jaký dává katolická víra, naplňuje duši velikou útěchou a radostí. Pařížský konvertita Gustav Hervé, bývalý to socialistický redaktor, který se stal katolíkem v roce 1937, napsal po svém obrácení: „Království Boží po naší smrti, jaká to nádherná naděje pro lidi dobré vůle, jaká pobídka v těžkostech a uprostřed vášní tohoto života, abychom konali svoji povinnost, jaká útěcha v protivenství a potěšení pro všechny, kteří trpí nespravedlností nebo neštěstím, jehož nezasluhují, jaký pramen lásky k bližnímu! Pracovat na uskutečnění království Božího na zemi z lásky k Bohu, totiž nepřilnouti příliš k dobrům hmotným, zůstati pokorným srdcem a duchem, žíti životem mravním, neštvati se s druhými, nemíti zášť, nebýti pyšným, býti jemným,

pokojným a milosrdným, jaký to krásný ideál pro lidstvo, jaká pevná, nerozborná skála pro stavbu vzdělanosti v pravdě lidské!"

Ideál ten dává Církev, jaké tedy štěstí, býti jejím členem! Hervé prohlašuje: „Život se mi stal neskonale sladkým od chvíle, kdy jsem se vrátil do ovčince Kristova. Jako katolík pociťuji hlubokou radost a klid, neboť vím, že jsem nalezl Krista a že jednou budu s Ním věčně blažen v nebi." Anglický konvertita, viceadmirál Hornell prohlásil při jedné salesiánské slavnosti v roce 1938: „Nepoznal jsem nikdy v celém životě takový mír a takovou jistotu spásy jako od chvíle, kdy jsem přestoupil ke katolictví." Anglický spisovatel Ernest E. Williams po 14 let byl nevěrcem, ale pak se stal katolíkem a tu napsal: „Přiblížiti se k Bohu je vrcholem lidského blaha. V katolickém chrámě cítí člověk přítomnost Boha, zde může s Ním rozmlouvati, ano, s Ním se i spojiti a požívání Eucharistie dává se mu záruka věčné slávy." Konvertita, spisovatel P. H. Roppe praví, že den vstupu do Církve katolické je pro něho dnem, kdy „shodil okovy s nohou a pouta s rukou", kdy „nalezl pravou svobodu, stav se dítkem Božím a dědicem království nebeského". Spisovatel Stanley B. James prohlásil po své konversi, že je nesmírně blažen, neboť „veliká matka ovinula kol něho své rámě a on ví, že ta matka jej vede do pravé vlasti — do říše Kristovy". Konvertitka-spisovatelka Viktorie Rickardová praví, že „v

Církvi katolické se blaženě umírá, že je to pravá církev Kristova, která jediná může člověku zaručiti blaženou věčnost". Konvertita Dr. Orchard, jehož obrácení od protestantství ke katolictví považováno je v Anglii za jedno z nejvýznamnějších od dob Newmanových, prohlásil, že Církev katolická „vede duše správnou cestou k nebi, neboť nad ní bdí stále Kristus a mimo ni není nikde jistoty spásy".

BUĎ BUDEME KŘESŤANY NEBO ZAHYNEME.

praví slavný anglický historik, konvertita Hilaire Belloc na konci spisu „Evropa a víra": „Struktura evropské společnosti, zbudovaná na vznešených základech klasické antiky, byla utvořena, trvá a bude trvati pouze na půdě katolické Církve. Buď se Evropa vrátí ke křesťanství nebo zahyne."

Imprimi potest. Pragae, die 10. Octobris 1939. P. Franciscus Suchomel, C. Ss. R., Sup. Prov. Nihil obstat P. Emanuel Mysliveček, C. Ss. R., censor ex officio. Imprimatur Nr. 15564. Olomucii, 14. Octobris 1939 Dr. Joannes Martinů, Vicarius generalis.

„ŽIVOTEM". Úvahy náboženské, výchovné a sociální. Vychází ve Frýdku dvakrát v měsíci. Cena jednoho sešitu 50 hal. 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 K. Číslo poštovního účtu šekového v Praze 303.183. — Vydavatel Exerciční dům ve Frýdku. Telefon č. 38. — Řídí R. Schikora C. Ss. R., Mor. Ostrava. — Odpovědný redaktor R. Schikora C. Ss. R. — Tiskla Typia, Mor. Ostrava, Těšínská 21.